IDEE REPEDE
DE
ISTORIA
ПРІНЦІПАТȣЛȣІ
ЦЪРІІ РȣМѪНЕЩІ.

де

Ф. Аарон.

Професор де Їсторіа џенералъ ѫн колеџіȣл націонал Сф—Сава дін Бȣкȣрещї.

Tantae molis erat romanam condere gentem!
Virgil. Aen. L. I.

ТОМȣЛ I.

БȢКȢРЕЩЇ.
Ѫн Тіпографіа лȣї І. Еліад.
1835.

ПРЕКꙋВѪНТАРЕ

Нiмiк нꙋ поате фi ла о нацiе маĭ скꙋмп декѫт ꙟнчепꙋтꙋл съꙋ, нꙋмеле че'л поартъ, пъмѫнтꙋл пе каре лъкꙋеще, старѣ ꙟнтрꙋ каре се-афлъ акꙋм шi грiжа де чеѣ че поате съ фiе ꙟн времѣ вiiтоаре. Ла нiще фiĭ адевъраці аĭ нацiеĭ пе карi 'iꙋ ажꙋтат натꙋра шi аꙋ прiiмiт о крещере бꙋнъ, ꙟнкъ нiмiк нꙋ поате фi де маĭ маре iнтерес декѫт кꙋнощiнца де ачеле лꙋкрꙋрĭ скꙋмпе каре фак фiiнца нацiеĭ шi пе а лор ꙟнсꙋшĭ. Орĭ каре дiн-трѫншi фiе слꙋжбаш общеск, фiе партiкꙋлар, дiн кꙋрiосiтате саꙋ требꙋiнцъ, де мꙋлте орĭ есте адꙋс ла асфел де ꙟмпрежꙋрърĭ ка съ ꙟнтребе, съ черчетезе шi съ каꙋте кꙋ тот дiнадiнсꙋл дꙋпъ iсворꙋл дiн каре поате афла ачеле лꙋкрꙋрĭ че сѫнт де чѣ маĭ маре iмпортанцъ атѫт пентрꙋ ꙟнтреагъ нацiа са, кѫт де мꙋлте орĭ шi пентрꙋ сiне сiнгꙋр. Ꙟн неастѫмпърарѣ ачѣ грѣ ꙟн каре се-афлъ орĭ каре ꙟбiтор де адевър фiꙋ ал нацiеĭ, се-ꙟмфъцiшазъ iдеѣ iсторiеĭ патрiеĭ, оглiнда ачѣ ма-

гікъ а вѣкȣрілор трекȣте, ікоана чѣ адевърат-
а времіи де акȣм, ші кіеѣ чѣ де маре преӌ кȣ
каре се-дескȣе оарекȣм ші аскȣнсȣріле віиторȣ-
лȣї. Ачѣста одіхнеще, мȣлцȣмеще ші мѫн-
гѫе кȣріосітатѣ саȣ требȣінца тȣтȣрор челор че
се-інтересѣзъ а кȣноаще лȣкрȣріле ачеле непре-
цȣіте але націеї; ꙟн-трѫнса ка ꙟнтр'ȣн хрісов
сігȣр сѫнт скрісе кȣ слове де аȣр дрептȣріле
ȣнеї нації пентрȣ ꙟнчепȣтȣл, нȣмеле ші пъмѫн-
тȣл съȣ; ꙟн-трѫнса се-афлъ деосібітеле ачеле
ꙟнтѫмплърі ші ꙟмпрежȣрърі каре аȣ адȣс на-
ціа ла старѣ ачѣ де кȣлтȣръ саȣ де варваріе,
де лȣмінъ саȣ де ꙟнтȣнерек, де ферічіре саȣ де
неферічіре ꙟнтрȣ каре се-афлъ; ші тот прін-
трѫнса поате чінева съ ꙟндръснѣскъ а пътрȣн-
де оарекȣм ші ꙟн ꙟнтȣнерекȣл віиторȣлȣї, ші съ
се-апропіе кȣ ідеѣ де соарта че ащѣптъ пе ачѣ
націе.

Требȣінца де о асфел де історіе есте атѫт де
сімцітъ ші атѫт де нетъгъдȣітъ, ꙟн кѫт на-
ціа фъръ історіа патріеї есте ка піердȣтъ, ꙟн-
тре челелалте нації, стреінъ кіар ꙟн пъмѫнтȣл
съȣ, некȣноскътоаре де дрȣмȣл пе каре а ȣм-
блат маї ꙟнаінте ші рътъчітъ ꙟн калѣ пе каре
а апȣкат акȣм. Орї каре алтъ націе поате съї
зікъ кȣ деспрецȣіре. „ Ꙟнчепȣл че аї есте не-

“кȣноскȣт, нȣмеле че порцї нȣ есте ал тъȣ,
“нічї пъмѫнтȣл пе каре лъкȣещї; соарта та а-
“ша а фост ка съ фії тот дȣпъ кȣм ещї: лѣ-
“пъдъте де ѫнчепȣтȣл тъȣ, скімбъ'ці нȣмеле,
“саȣ пріімеще пе ачеста че ці'л даȣ еȣ, рідікъте
“ші дȣте дін пъмѫнтȣл пе каре лъкȣещї къчї
“нȣ есте ал тъȣ, ші нȣ те маї мȣнчі ѫн задар
“къчї тȣ нȣ поцї фі маї біне де кȣм ещї.„ А-
честе ворбе пліне де рȣшіне, де дескȣражаре ші
де дъсиндъждȣіре ка ȣн тръснет ар къдѣ асȣ-
пра ачелії нації, 'ар фърѫма тоате легътȣрі-
ле, оар німічі кȣ тотȣл, ші атѫт ѫнчепȣтȣл,
нȣмеле ші пъмѫнтȣл, кѫт ші тоатъ фіінца еї
с'ар арȣнка ѫн аджикȣл ȣнеї ȣітърї вечнічє.
Ѫнтрістарѣ, дȣрерѣ, лакрьміле, німік нȣ о ар
фолосі: сімпатіа, міла, ажȣторȣл тоате ар фі
пентрȣ джиса ѫнкісе. Плекѫнд ѫн лȣмѣ чѣ
ларгъ, дȣкѫнд кȣ сіне рȣшінѣ са, хȣла лȣ-
мії ші сȣвенірȣл де ніще лȣкрȣрї пієрдȣте, на-
ціа ачеа нȣмаї кȣ лакрьміле деснъдъждȣіреї
с'ар мѫнгъіа; дар ачестѣ нічї о датъ н'ар фі ѫн
старе де а'ї ѫнтоарче ніще лȣкрȣрї пієрдȣте че
нічї, о датъ нȣ поате зіче къ аȣ фост, але сале
дака кȣ німік нȣ ле поате доведі; атѫт е де
маре требȣінца ші імпортанца історієї патрієї!

Адевърȣл ачеста се-сімці де тоате націіле,

атѫт; де ачелѣ пе каре ле а кȣноскȣт кътрѫна векіме ші аȣ періт де мȣлт де пе фаца пъмѫнтȣлȣї, кѫт ші де ачеле каре тръеск ꙟн лȣмѣ ачѣстъ нȣоъ де акȣм. Де о датъ кȣ статорнічірѣ лор ꙟнтр'ȣн лок, кȣ інтрарѣ лор ла віацъ ꙟн стат, кȣ ꙟнчепȣтȣл ꙟнаінтърії лор, кȣ кȣнощінца мещешȣгȣлȣї де а скрі, ꙟнчепȣръ а ꙟнсемна ꙟнчепȣтȣл, нȣмеле лор ші пъмѫнтȣл пе каре с'аȣ ашезат; се-сіліръ а стрѫнџе фапте ші ꙟнтѫмплърі класіфікате дȣпъ време, лок ші персоане, дін каре съ се-ꙟнцелѣгъ соарта лор дін орі че време, ші ꙟн асфел де кіп се-ꙟнтр'армаръ кȣ докȣменте нетъгъдȣіте пентрȣ ачеле лȣкрȣрі скȣмпе ла фіешікаре націе.

Рȣмѫнії ка ніще стрънепоці аі Романілор дела каре моштенеск ꙟнтіпърірі нещерсе, адȣші фіінд ꙟн локȣріле ачестѣ ла анȣл 105 дȣпъ Хрістос, рѫмасеръ аічї неклінтіці ꙟн време де 1730 анї пѫнъ ꙟн зіоа де астъзї. Ꙟн кѫтъ време фȣръ ȣмбріці сȣбт аріпіле вȣлтȣрілор романї се-ꙟмпъртъширъ де орі че авѣ ачеї бірȣіторї аї лȣмеї, ші історіа ачелора ера ші історіа рȣмѫнілор. Дȣпъ че трекȣръ вѣкȣріле ачеле де слава Ромеї, ші ꙟн локȣл лȣмінеї де чівілізаціа векіе се-ашезъ ꙟнтȣнерекȣл варварієї че цінȣ Еȣропа коплешітъ маї мȣлте вѣкȣрі, прекȣм пентрȣ

тоате націїле, аша ші пентрȣ рȣмѫниї ꙟчепȣръ ніще времї де дȣрере. Роае де нації асіатіче сфѫшіаръ колосȣ Ромеї, се-ашеѕаръ ші ꙟн Дачіа пъмѫнтȣл де моще́ніре ал рȣмѫнілор, ші осѫндіръ пе рȣмѫні вѣкȣрї ꙟнтреџї а џеме сȣбт ȣн жȣг ꙟндоіт де стъпѫніре стреінъ ші де барбаріе каре нȣ џерсе нȣмаї ȣрмеле де кȣлтȣръ че гъсіръ ла рȣмѫні; чі дȣпъ че ꙟї ліпсі де історіа патріеї лор, ші дȣпъ че ꙟн вѣкȣріле ачеле де ꙟнтȣнерек ші де џемът ꙟнгіесȣіт ле сорбі ші ле ꙟнгіцї пѫнъ ші традіціїле, пȣсе ші ставілъ рȣмѫнілор ка маї мȣлте вѣкȣрї съ нȣ се-поатъ десметічі дін амеџѣла ꙟн каре аȣ къѕȣт.

Дар ꙟн сфѫршіт націоналітатѣ рȣмѫнілор дін цара рȣмѫнѣскъ тріȣмфъ пѫнтре тоате неферічіріле че аȣ ѕъкȣт пе ачест пъмѫнт. Атѫт прін арме кѫт ші прін ꙟнделȣнгъ ръбдаре ші фаворісіре де ꙟмпрежȣрърї се-ꙟнвреднічіръ де о соартъ маї бȣнъ де кѫт тоцї чѣлалцї фрацї аї лор дін челелалте пърцї але Дачіеї. Ла анȣл 1290 дȣпъ Хрістос добѫндіндȣшї слобоѕеніа, фъръ норочіцї де а форма ȣн Єтат кѫрмȣіт де прінц дін сѫнџеле лор, ші пȣшї пе ȣн дрȣм де ꙟмпȣтернічіре ші лȣмінаре. Кȣ ачѣстъ епохъ се-пъреѣ къ рȣмѫнії скъпѫнд де гроѕъвііле барбаріеї аȣ добѫндіт тоате ꙟнлесніріле

де а ꙟчепе съ десфъшȣре о віацъ иȣоъ ꙟисȣфле-цітъ кȣ неатѫрнарѣ політікъ ші кȣ кȣлтȣра че пȣтѣ акȣм съ се-десволтеѕе фъръ нічї о зътікніре. Ачесте нъдеждї фрȣмоасе ꙟнсъ, спре маї маре ненорочіре а рȣмѫнілор, нȣ се-пȣтȣръ ꙟифіінца; поѕіціа лȣмеї ші дȣхȣл времії де атȣнчї нȣ'ї ꙟнгъдȣіръ. Ꙟи локȣл пъчії челії демȣлт доріте, сȣбт а кърія сінгȣръ ȣмбріре пȣтѣ рȣмѫнii съ ꙟнаінтеѕе ꙟи орї че наџе џеніȣл ші кроеџе дȣхȣл, ꙟнчепȣръ лȣпте нȣоъ пентрȣ апърарѣ націоналітъції, мѫнтȣінца неатѫрнърії ші скъпарѣ дрептȣрілор лор, ꙟнпротіва пȣтерілор вечіне че воіа съ ле соарбъ фіінца. Вітежія рȣмѫнілор фър' а се-дескȣража дін прічіна нȣмърȣлȣї лор челȣї мік, сау фър' а се-ꙟиспъїмѫнта де пȣтеріле че ꙟї вінѣ асȣпръ, біръї армії марї; ші де ші маї пе ȣрмъ рȣмѫнії слъбіції де тот, къѕȣръ сȣб греȣтатѣ ȣнеї пȣтерї марї кърія нȣ і се-пȣтȣръ ꙟнпротіві, кȣ шѫроале де сѫнџе че върсаръ пентрȣ прічіна чѣ сфѫнтъ а слобоѕеніеї лор, ꙟшї скрісеръ сінгȣрї дрептȣрї де о сȣпȣнере маї дȣлче, дін каре дака маї пієрдȣръ маї тѫрѕіȣ, ачѣста нȣ се-ꙟнтѫмплъ декѫт дін прѣ мȣлта лор бȣнътате, дін непреведерѣ інтрігілор, ші дін аплекарѣ лор ла сфътȣіріле ші повеціле ȣнор стреінї карі пентрȣ

[illegible]л лор інтерес партікȣлар вѫндȣръ дін чѣ че а-
вѣ рȣмѫній май скȣмп.

Ꙟн време де ръсȣфларе ꙟнтре ачеле ръсбое крȣнте, ші кꙗр ші ꙟн сгомотȣл ачела ал армелор, ȣнірѣ рȣмѫнілор пентрȣ слобоѕеніе ші фаптеле лор челе вітеѕе кȣ каре аȣ апърат чінстѣ патріеі, пȣтѣ съ ꙟналце дȣхȣл лор, съ'і факъ а се-сімці май пре сȣс де чѣ че ера ші съ ꙟмбръціщеѕе кȣлтȣра кȣ фокȣл че характерісѣѕъ пе о асфел де націе; дар чѣ че а опріт дȣхȣл рȣмѫнілор де а нȣ се гѫнді ла ачѣста ші де а нȣ фаче нічі о мішкаре спре ꙟнаінтаре, аȣ фост тȣрбȣръріле дін лъȣнтрȣл лор каре аȣ фост май десе де кѫт ръсбоаеле кȣ пȣтеріле вечіне, каре аȣ ціннȣт май мȣлт де кѫт ачестѣ ші аȣ прічінȣіт май марі нефericіріі де кѫт ар фі пȣтȣт съ адȣкъ рȣмѫнілор орі каре пȣтере стреінъ. Пе кѫнд націа десфъшȣра о енергіе націоналъ апърѫнд дрептȣріле патріеі, слава тронȣлȣі аціѫцъ жалȣѕіа ꙟнтре фамілііле челе май ꙟнсемнате але църіі, ачѣста ꙟнкȣібъ діхонія; інтрігіле търъ пе тоатъ націа ꙟн партіде, апрінсеръ ꙟнтре рȣмѫні ȣн фок де врѫжмъшіе ші де ръсбоае крȣнте, ші рȣмѫніі пентрȣ о дешъртъчіȣне а ȣнȣіа ші а алтȣіа върсаръ сѫнџе де рȣмѫн! Ачесте ненорочірі общещі ціннȣръ май мȣлте вѣ-

кꙋрї; сꙋпєрꙟ мъдꙋха цѫрїї маї мꙋлт, де кѫт ръсбоаєлє стрєїнє, слъбїрꙟ пє рꙋмѫнї кѫр ꙟн врємїлє ꙟн карє трєбꙋѧ съ десфъшꙋрє вїтєжїа чѣ маї мїнꙋнатъ; ꙟї стрїкарꙟ маї мꙋлт де кѫт сꙋпꙋнєрѣ ла алтъ пꙋтєрє, шї нꙋ ꙟнчетаръ де кѫт дꙋпъ къдєрѣ рꙋмѫнїлор: ꙋнєлє дїн ꙋрмърїлє ачєлор нєнорочїрї, венїръ пѫнъ ла ноі шї кꙋ дꙋрєрє сє-сїмтꙋ шї астъѕї де орї карє рꙋмѫн патрїот!

ꙟнтꙋнєрекꙋл нешїїнцеї кꙋ карє се-акоперї цара рꙋмѫнѣскъ дїн прїчїна трїстелор ꙟнтѫмплърї але ръсбоаєлор дїн афаръ шї дїн лъꙋнтрꙋ, се-ꙟнгрошъ шї маї мꙋлт кꙋ осѫнда ачѣ грозавъ а лїмбеї славонє карє маї мꙋлте вѣкꙋрї домнї кꙋ ꙋн скїптрꙋ де фїер ꙟнтїнс асꙋпра рꙋмѫнїлор. Маї ꙟнаїнте де че ар ꙟнтємеѧ рꙋмѫнїї статꙋл лор, дела петречерѣ кꙋ Бꙋлгарїї шї атїнџерѣ лор кꙋ нацїї де орїџїн славон інтръ лїмба славонъ ꙟн Бїсєрїка рꙋмѫнѣскъ. Ачѣстъ лїмбъ прїїмїндꙋсє маї пє ꙋрмъ шї ла кꙋртѣ прїнцїлор, чїнстѣ еї се ꙟнтїнсе шї ла тот нородꙋл, кꙋ тоате къ прѣ пꙋцїнтеї пꙋтѣ съ о ꙟнвецє спре а пꙋтѣ чїтї шї скрї кꙋ темеїꙋ. Кꙋ кїпꙋл ачеста се-ꙟнекъ кꙋ тотꙋл кꙋлтꙋра лїмбеї нацїоналє. Рꙋмѫнїї фър' а' шї адꙋче амїнте къ еї нꙋ сѫнт даторї лїмбеї славонє маї мꙋлтъ

чінсте де кѫт аѹ дат націеі дела каре о пріімі-
ръ ꙟитѫіѹ петрекѫнд кѹ дѫнса, ꙟшї ѹітаръ къ
аѹ дрепт де а скрі ші де а чіті рѹмѫнеще дѹпъ
кѹм аѹ ꙟнвъцат дела стръмошіі лор рѹмѫнї,
ші нѹ сокотіръ къ кѫр слобозї фіінд сѹб лім-
бъ стреінъ џем сѹбт о сѹпѹнере амаръ. Ꙟн
асфел де кіп ꙟнгреѹіндѹсе міжлокѹл скріеріі, нѹ
нѹмаї къ німінї нѹ се-гѫнді спре а кѹлеџе фап-
те ші ꙟнтѫмплърї ка съ алкътѹіаскъ о історіе а
църіі ꙟн каре ѹрмъторіі съ гъсѣскъ дрептѹріле
лор челе скѹмпе, пентрѹ ꙟнчепѹтѹл, нѹмеле ші
пъмѫнтѹл лор ші съ афле прічініле пентрѹ ста-
рѣ лор дін орї че време; чі времіле ачеле де бар-
баріе ші џемът ꙟнгіесѹіт, ръскоалеле, фѹџіле,
фокѹл, пѹстііріле, робіріле че аѹ кълкат дес пе
ачѣстъ царъ, містѹіръ ші пе челе маї мѹлте
ꙟнсемнърї че поате се-вор фі фъкѹт; ші ꙟнгі-
ціінд гѫнъ ші традіціііле, нѹ лъсаръ пентрѹ
рѹмѫніі патріоцї алт, де кѫт лакрѫмї де
плѫнџере амаръ пентрѹ ачеле времї неферічіте ші
пентрѹ ачеле піердерї скѹмпе, дінпреѹнъ кѹ дѹ-
рерѣ ка съ се-ꙟнкредінцезе ші съ се-мѹлцѹмѣскъ
маї мѹлт пе чѣ че аѹ ꙟнсемнат стреініі пен-
трѹ цара рѹмѫнѣскъ!

Ꙟн сфѫршіт кътре анѹл 1632 кам ꙟнчетаръ
тѹрбѹръріле дін лъѹнтрѹ ші дін афаръ; пачѣ

ші лініщѣ се-ведѣ а се-фі асігꙋрат пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскъ, кꙋ тоате къ кꙋ ꙋн прец фоарте скꙋмп. Івіндꙋсе д'асꙋпра хорізонꙋлꙋї рꙋмѫнеск о лꙋмінъ каре ꙟмпръщіѣ негꙋра лімбеї славоне, лімба рꙋмѫнѣскъ се-десробі, се рідікъ ла чінстѣ че і се-кꙋвінѣ, ші ꙟнтемеіндꙋсе о тіпографіе рꙋмѫнѣскъ, рꙋмѫнії ꙟнчепꙋръ маї мꙋлт а фі рꙋмѫні кꙋноскѫндꙋ'ші дрептꙋріле націоналітъцiї. Ꙟнчепꙋтꙋл ачест сфѫнт се-спріжіні де треї прінцї рꙋмѫні пꙋтернічї, де дꙋхꙋл вѣкꙋлꙋї ші ал чівілізаціеї Еꙋропії деспре Апꙋс, де о пꙋтере ꙟнарматъ ка каре нічї о датъ нꙋмаї авꙋ цара рꙋмѫнѣскъ ші де ꙟнсꙋфлеціре чѣ нꙋоъ че о лꙋаръ тоції боерії църіі дінпреꙋнъ кꙋ тот народꙋл. Атꙋнчї лімба рꙋмѫнѣскъ добѫнді ꙟнтіндере, ꙟндръзнѣлъ ші сбор; ші боерії ꙟнчепѫнд а се-ꙟнделетнічі кꙋ генеалогії, біографії ші ꙟнтѫмплърі де але фаміліілор лор, прегъті ръ матеріалꙋрі ші пентрꙋ о історіе а църіі рꙋмѫнещї, пентрꙋ чѣ дін-тѫю карте а ор-къріі нації, пентрꙋ ачел докꙋмент скꙋмп че копрінде дрептꙋріле-челе маї сфінте але націеї; атꙋнчї ші Радꙋл Гречѣнꙋл канцеларꙋл прінцꙋлꙋї Константін Брѫнковѣнꙋл ꙟнаінте де анꙋл 1700, се-ꙟнсърчінъ кꙋ алкътꙋіре ꙋнеї історії а прінціпілор църіі рꙋмѫнещї, каре кꙋ тоатъ недесъ-

вършіре. са есте лукрул чел маі прецуіт пентру векімѣ, ѫтіндерѣ ші духул патріотік ку каре се-скрісе; пагубѣ нумаі кѣ ачел лукру скумп ку каре се-служірѣ маі тѫрзіу ші алцї скрііторї патріоцї ші стреінї, нефіінд тіпѣріт, прін копієре пієрду мулт дін оріџіналітатѣ са.

Дар кѫр ла ѫнчепутул ачещії ере де ѫмпутернічіре ші луминаре, кѫнд духул румѫнілор луоасе о дірекціе ку пасурї юцї кѫтре ѫнаінтаре, кѫнд тоате превестѣ пентру цара румѫнѣскѣ ѫнчепутул унеї епохе де ферічіре, політіка стреінѣ ѫнгріжатѣ ціу сѣ черче ла менгінѣ енергіа румѫнілор. Неґѣсінд пе румѫнії дін зілеле луї Мірчѣ чел бѫтрѫн, Влад Цепеш, Радул дела Афумацї ші Міхаіу вітѣзул, лукрѣ незѣтікнітѣ дупѣ планурілe сале; ші ѫнзѣдѣрнічінд тоате нѣдежділе румѫнілор пентру о віііторіме маі бунѣ, пусе ставілѣ орї кѫріа ѫнаінтѣрї а лор. Румѫнії пієрдурѣ дрептул ачел стрѣмошеск чел апѣрарѣ ку сѫнџеле лор атѫтѣ вѣкурї, де а'авѣ прінцї пѫмѫнтенї; ші дела анул 1716—1822 фурѣ сіліцї а цеме суб прінцї стреінї тріміші дела Константінопол, карі ка сѣ-се ціе статорнічї ші сіґурї пе ун трон луат ла мезат, ші сѣ се-фолосѣскѣ дінтр'о домніе скуртѣ ші несіґурѣ, ѫмбрѣцішарѣ о сістемѣ фаталѣ де

а слъбі пѹтерѣ рѹмѫнілор ші де а морціі ѫн еї тот сімтіментѹл національ прін міжлоачеле деспотісмѹлѹї ші але ѫнтѹнекъріі. Ѫтѹнчї пе лѫнгъ алте неферічірї че аѹ адѹс цара пѫнъ ла несімціре, ѫн локѹл кѹлтѹреї національе се-ѫнтродѹсе фанаріотісмѹл; лімба рѹмѫнѣскъ сѹфері о деспрецѹіре ші маї амаръ де кѫт ѫн времіле ѫн каре домні лімба славонъ. Де ші ніще рѹмѫні ѫнвъпъцаці ші патріоці, ѫнфокаці прекѹм Іенъкіцъ Вѫкърескѹл, Грігоріе, Кесаріе Епіскопії Рѫмнікѹлѹї ші Мітрополітѹл Філарет прін зісе, скрісе ші фапте се-невоіръ а дештепта дѹхѹл рѹмѫнілор, прецѹл ѫндемнѹрілор лор челор сфінте нѹ се-сімці; рѹмѫниї алергаръ дѹпъ дірекціа фанаріотісмѹлѹї, ші ѫн време де маї мѹлт де ѹн век, рѹмѫниї дін цара рѹмѫнѣскъ ѹітѫндѹ'ші къ сѫнт рѹмѫні нѹ сімціръ требѹінца де історіа църіі лор!

Ѫн векѹл ачеста де несімціре іар стреініі се-інтересаръ де соарта църіі рѹмѫнещї, рідікаръ сарчіна рѹмѫнілор, ші ѫн деосібіте лімбї детеръ афаръ ла лѹмінъ деосібіте історії, бъгърї де сѣмъ ші ѫнсемнърї історіче. Орї кѹ че дѹх, копріндере ші ѫнтіндере сѫнт скріселе ачестѣ, рѹмѫниї аѹ ръмас даторї мѹлцѹміре віе аѹкторілор лор. Дар чеї че аѹ ѫндаторат цара рѹмѫ-

нѣскъ ші маї мꙋлт сѫнт треї рꙋмѫнї дін Трансілваніа: Самꙋіл Клаін, Георгіе Шінкаї ші Петрꙋ Маіор. Лꙋкръріле ачеле необосіте але ачестора довѣдеск нішє бърбаці прѣ ѫнвъцаці ші нішє рꙋмѫнї пліні де рѫвнъ; скріселе лор пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскъ сѫнт нішє монꙋменте непрецꙋіте, іар мотівꙋріле сѫнт вредниче де поменіре сфѫнтъ. Самꙋіл Клаін ѫнтрепрінсе історіа прінцілор цѣрії рꙋмѫнешї ші аї Молдавієї, ажꙋнсе кꙋ цесетꙋра еї пѫнъ ла нішє времї ѫнкоачї, ѫмпрежꙋръріле нꙋ'л лертаръ съ о іспръвѣскъ, ші ачест лꙋкрꙋ скꙋмп непꙋтѫндꙋсе тіпърі пѫнъ а фост ел ѫн віацъ, ажꙋнсе а се-пієрде прін мѫїніле ꙋнора ші але алтора. Георгіе Шінкаї фꙋ маї норочіт ѫн лꙋкрарѣ са; ел алкътꙋї хроніка тꙋтꙋрор рꙋмѫнілор дін тоате пърціле Дачієї ші вені кꙋ ѫнтокмірѣ еї пѫнъ ѫн зілеле сале. Лꙋкрꙋл ачеста есте ꙋн [illegible] колосал пе каре нꙋмаї о ръбдаре ероікъ а пꙋтꙋт фі ѫн старе де ал съвѫрші; пагꙋбъ ѫнсъ несокотітъ есте къ ші ачест монꙋмент непрецꙋіт ал націєї рꙋмѫнешї ѫнтреці нꙋ с'а тіпъріт ѫнкъ; есте ѫнсъ нъдежде къ рѫвна націоналъ а тꙋтꙋрор рꙋмѫнілор нꙋ'л ва лъса съ се-пръпъдѣскъ. Петрꙋ Маіор ѫнтокмі історіа пентрꙋ ѫнчепꙋтꙋл рꙋмѫнілор ѫн Дачіа, каре тіпърїндꙋсе пѫнъ акꙋм де доъ

орї, ꙟвъцъ́ пе рȣмѫнї ка съ се-чінстѣскъ маї мȣлт ші апрінсе ꙟ-трѫншії ȣн дȣх де націоналісм каре прічінȣі фолоасе неспȣсе.

Кȣ тоатъ сіла ꙟнсъ а вѣкȣлȣї ачестȣіа де дȣрере ꙟн каре фанаріотісмȣл фъкȣ ка неферічірѣ църіі рȣмѫнещі съ ажȣнгъ ꙟн вѫрф, ꙟнаінте де анȣл 1820 паре къ се-апропіе сфѫршітȣл ачелії сістеме фатале; паре къ се-ꙟмплініce сорокȣл лȣнцілор сȣферірії пентрȣ цара рȣмѫнѣскъ ші деосібіте прічінї апропіасеръ мінȣтȣл де а ꙟнчепе ȣн вѣк де одіхнъ, де віацъ маї віе ші де ферічіре. Кѫнд Еȣропа деспре апȣс ажȣнсе ла ȣн пȣнт ꙟналт де чівілізаціе, раꙁеле челе ꙟнсȣфлецітоаре але лȣмінеї еї нȣ пȣтѣ а нȣ се-ръсфрѫнџе ші асȣпра църіі рȣмѫнещі; ꙟн міжлокȣл ꙟнгіецъріі ачеліі общещі къꙁȣ о скѫнтеіе де патріотісм ші ꙟнфлъкъръ́ ініміле ȣнор рȣмѫні бȣні; ісбȣкнірѣ деснъдъждȣіреї общещі дете о ловітȣръ електрікъ дȣхȣлȣї рȣмѫнеск, ші се-пȣсе темеіȣ ла ренащерѣ църіі рȣмѫнещі. Цара рȣмѫнѣскъ се-сімці атȣнчї дестоїнікъ де а'ші добѫнді іар дрептȣл ачел стръмошеск ка съ аїбъ прінцї пъмѫнтенї; пȣтерѣ протектȣітоаре спріжіні дорірѣ рȣмѫнілор; рȣмѫнісмȣл тріȣмфъ; фанаріотісмȣл деснъдъждȣіт ꙟнчепȣ а се-пірде; рȣмѫнісмȣл добѫнді спріжініре прін ꙟнтемеіере де

школі рꙋмѫнещі, ші рꙋмѫнії фѫкѫнд ꙋн пас ѫмѫрец ші юте ѫнаінтѫтор грѫбінд ащепта времѣ ꙋнеі префачері ѫн маре ші ѫн тот потрівітѫ кꙋ старѣ лор. Рѫсбоюл Рꙋсіеі кꙋ Тꙋрчіа адꙋсе времѣ ачѣ мѫнтꙋітоаре; префачерѣ се-лецꙋі прін Регꙋламентꙋл органік але кѫрꙋіа сфінте ѫнтокмірі пꙋсерѫ цара рꙋмѫнѣскѫ пе ꙋн дрꙋм де ѫмпꙋтерничіре ші лꙋмінаре; лꙋкрѫріле челе необосіте але патріоцілор челор адевѫраці ацінтеск тоате спре ачел сфѫршіт: ренащерѣ цѫріі рꙋмѫнещі се-ѫнфіінцѫ, крещерѣ еі се-лꙋкрѣзѫ кꙋ рѫвнѫ, ші дін тоате ачестѣ се аштѣптѫ о ферічіре де обще дорітѫ де маі мꙋлте вѣкꙋрі.

Ѫнтр'ачѣстѫ време кѫнд рꙋмѫнії сѫнт пꙋші пе дрꙋмꙋл ѫнаінтѫріі, кѫнд дꙋхꙋл ші кіпꙋл лор де а се-гѫнді ле кіезѫшꙋеще тот бінеле, тревꙋінца де історіа цѫріі с'а сімціт маі мꙋлт ші маі адѫнк декѫт тот д'аꙋна. Дар о асфел де історіе а патріеі, каре сѫ коррѫспꙋнзѫ кꙋ тревꙋінца ші дорінца де обще ші каре сѫ се-потрівѣскѫ кꙋ адевѫрꙋл че се-чере ѫнтр'ачест вѣк ші дꙋпѫ чѣ д'акꙋм старе а лꙋкрꙋрілор, есте ꙋн лꙋкрꙋ фоарте ѫндрѫзнец, сꙋпꙋс ла мії де піедічі небірꙋіте ші каре адꙋк ла деснѫдѫждꙋіре ші пе чел маі ѫнфокат ші маі ѫнтрепрінзѫтор дꙋх де рꙋмѫн. Ісвоарѫле че поате чінева кон-

сꙋлта спре а скоате фапте ші ꙟнтѫмплърї, спре а ле класіфіка дꙋпъ време, лок ші персоане, ка съ ꙋрзѣскъ ші съ цѣсъ о історіе а църії Рꙋмѫнешї сѫнт мꙋлте; аічї ꙟнсъ пентрꙋ пілдъ нꙋ меск нꙋмаї доъ: хронографꙋріле църіїі ші історііле стреіне, ші дін черчетарѣ ачестора се-ва ведѣ греꙋтатѣ ла каре е сꙋпꙋсъ алкътꙋірѣ де історіа църії рꙋмѫнешї. Дінтр'о мꙋлціме де хронографꙋрї че се-афлъ пе ла ꙋнії алції нꙋ се-потрівеск доъ; історііле стреіне, афаръ къ нꙋ конглъсꙋеск нічї декꙋм кꙋ хонографꙋріле църіі, апоі ші еле сінгꙋре ꙟшї контрадзік ꙋна алтіа.

Атѫт ꙟн ꙋнеле кѫт ші ꙟнтр'алтеле се-гъсеск времї атѫт де съраче де ꙟнтѫмплърї ші фапте ꙟн кѫт локꙋл ачестора требꙋе съл копрінзъ ꙋн дешерт тріст ші сꙋпърътор: ꙟн алте времї се-маї гъсеще кѫте чева, дар ачѣста е сꙋпꙋсъ ла о рътъчіре хронологікъ недескꙋркатъ; ꙟнсфѫршіт шѫрꙋл прінцілор домніторї дꙋпъ време есте атѫт де несігꙋр ꙟн кѫт нꙋ щіе чіне ва че прінції съ пꙋе, пе карії съї скоацъ ка пе ꙋнії де пріcoc че нічї о датъ н'аꙋ фост, ші пе чеї сігꙋрї ла че време съ'ї ашезе ші че ꙟнтѫмплърї ші фапте съ дѣ времії ачеліа а лор. Мꙋлцꙋмітъ історіеї Ꙋнгаріеї каре ꙟн вре о кѫте ва вѣкꙋрї есте о повъцꙋіре сігꙋръ ші о лꙋмінъ пентрꙋ історіа цъ-

рії рꙋмѫнещї ші пентрꙋ кѫ а претінс о імфлꙋен-
ꙟнделꙋнгатѫ ꙟн лꙋкрꙋріле, ачестꙋї прінціпат,
ші пентрꙋ кѫ тот д'аꙋна а авꙋт скрііторї маї
дестоїнічї карі н'аꙋ трекꙋт кꙋ ведерѣ а ꙟнсем-
на нꙋмеле, времѣ, ꙋнор прінцї ші деосібіте
фапте ші ꙟнтѫмплѫрї че се-пѫрѣ кѫ сѫнт ꙟн
оаре каре релаціе кꙋ інтересꙋріле Ꙋнгарієї. Кꙋ
тоате ачестѣ сѫрѫчіа, неажꙋнсерѣ ші ліпса, ма-
теріалꙋрілор пентрꙋ історіе есте ꙟнведерат кѫ-
чї нічї кѫ саꙋ кѫꙋтат тоате пѫнѫ акꙋм: поа-
те чіне ва акꙋм кꙋ аша пꙋціне міжлоаче а'шї ці-
нѣ кꙋмпѫтꙋл ші а нꙋ'шї пієрде кꙋражꙋл ꙟн-
трепрінꙁѫнд алкѫтꙋірѣ ꙋнеї історії а цѫрії рꙋ-
мѫнещї? Ші кꙋ тоате ачестѣ требꙋе сѫ се-фа-
кѫ о датѫ ꙋн ꙟнчепꙋт фіе кѫт де слаб ва фі,
кѫчї ꙟнтр'алт кіп цара рꙋмѫнѣскѫ нічї о датѫ
нꙋ'шї ва авѣ історіа са, ва ꙋмбла тот д'аꙋна
ꙟнтрꙋ ꙟнтꙋнерек ші ва сꙋфері пе дрептате ат-
такꙋріле че се-фак дрептꙋрілор націєї рꙋмѫне-

Дѫнд еꙋ афарѫ ла лꙋмінѫ ачѣстѫ ідеіе репе-
де де історіа цѫрії рꙋмѫнещї, нꙋ почꙋ ꙟндрѫс-
ні сѫ зік кѫ ам ꙟмплініт кондіціїле дꙋпѫ каре
ар требꙋі сѫ се-лꙋкрезе о історіе а патрієї; ачеї
ста е ꙋн лꙋкрꙋ че чере ніще міжлоаче маї серіоасе
рѫбдаре де фіер ші време маї ꙟнделꙋнгатѫ. Мѫр-
цінінд-мѫ маї кꙋ сѣмѫ ꙟн сфера політікѫ кꙋ

цесетȣра ачещїї ідеї репезї, лъсаю ꙟнсемнарѣ ісвоарълор де ȣнде м'ам ꙟпрȣмȣтат ші крїтіка лор прекȣм ші алте ꙟнтъмплърї, фапте партікȣларе ші черчетарѣ лор, пентрȣ о історіе маї ꙟнтінсъ каре съ поатъ копрінде кȣ ꙟнлесніре тоате; ші дȣпъ ꙟнтіндерѣ ачещїї ідеї репезї опрію маї вѫртос пе ачеле че мі се-пърȣръ къ съ редȣк маї мȣлт ла сфера че мі о ам ꙟнсемнат. Скопосȣл меȣ есте маї мȣлт ка съ рȣп о пїедікъ фаталъ, ꙟнвъцацілор съ даȣ прічінъ де черчетаре ші крітікъ ші пе тінерімѣ рȣмѫнъ — де вою фі норочіт — съ о ꙟндръцеск оарекȣм кȣ історіа дȣлчеї лор патріі. Їȣбірѣ де адевър а челор ꙟнвъцаці прін черчетарѣ ші крітіка лор ва скоате ла лȣмінъ о мȣлціме де фапте ші ꙟнтъмплърї історіче че зак ꙟнтрȣ ꙟнтȣнерек, ва деосібі пе челе адевърате де челе неадевърате, ле ва хотърѫ хронологіа, ші ꙟн асфел де кіп пе несімціте ва прегъті матеріалȣрї пентрȣ о історіе а патріеї лȣкратъ асфел ка съ фіе вредникъ де ачест тітлȣ. Ꙟн тінерімe прін чітаніе ꙟнкъ дін крȣда вѫрстъ се-вор деще пта ніще сімтіменте сфінте де а'ші кȣноаще патріа, де а о юбі, де а о чінсті, де а се-ȣмплѣ де ȣн респект евлавіос кътре ачѣстъ маікъ де обще а рȣмѫнілор, ші де а ꙟнчепе а фі бȣні патріоцї!!!

Дар ка ші ачѣстъ ідее репеде съ поатъ фі май деслȣшітъ ші май ꙟцелѣсъ, черȣ требȣінца ка съ о ꙟмпарцȣ ꙟн трей пърцй марй: Історіа векє, Історіа де міжлок, Історіа нȣоъ, ші ꙟн 6. періоаде дȣпъ 6. епохе де каре сѫнт легате май тоате, челе лалте ꙟнтѫмплърі.

A. Історіа векє.

Періодȣл I. Дела дескълекарѣ колоніілор романе ꙟн Дачіа ші дела ꙟчепȣтȣл рȣмѫнілор дела ачеле колоній романе пѫнъ ла формарѣ статȣлȣй църій рȣмѫнещй сȣб чел дін-тѫю Прінц ал сън Радȣл Негрȣ; саȣ дела анȣл 105 дȣпъ Хс: пѫнъ ла анȣл 1290.

B. Історіа де міжлок.

Період: II. Дела формарѣ Статȣлȣй църій рȣмѫнещй пѫнъ ла къдерѣ лȣй сȣб май мȣлтъ інфлȣенцъ а Порцій отомане дар тот кȣ прінцй пъмѫнтені; саȣ дела анȣл 1290—1526.

Період: III. Дела къдерѣ прінціпатȣлȣй сȣб май мȣлтъ інфлȣенцъ а порцій отомане, пѫнъ ла пієрдерѣ де дрептȣл де а авѣ прінціпатȣл прінцй пъмѫнтені ші трімітерѣ де прінцй стреіні дела Константінопол; саȣ дела анȣл 1526—1716.

Період: IV. Дела тріміторѣ де прінцї стреинї дела Константінопол пжнъ кжнд прінціпатȣл іар добжндї дрептȣл де а авѣ прінцї пѫмжнтенї; саȣ дела анȣл 1716—1822.

C. Історіа нȣоъ.

Період: V. Дела добжндірѣ дрептȣлȣї де а авѣ прінціпатȣл іар прінцї пѫмжнтенї, пжнъ ла нȣоа реформъ ꙟн констітȣціа прінціпатȣлȣї; саȣ дела анȣл 1822—1830.

Період: VI. Дела нȣоа реформъ ꙟн констітȣціа ші адміністраціа прінціпатȣлȣї кȣ дрептȣл прінцȣлȣї де а стъпжні пе віацъ, пжнъ ꙟн ѕілеле де акȣм.

Пжнъ кжнд ва фі цара рȣмжнѣскъ норочітъ ка съ се-поатъ фълі кȣ алтъ історіе а патріеї лȣкратъ асфел ка фъръ сфіалъ съ се-поатъ ꙟнфъціша ꙟнаінтѣ трібȣналȣлȣї челȣї неꙟмблжнѕіт ал крітічеї історіче ші філософіче, локале ші стреіне, еȣ мъ бȣкȣр къ ачѣстъ ідее репеде поате фі о пре-вестіре пентрȣ ачѣ Історіе ла каре есте піронітъ ашептарѣ тȣтȣрор.

Ф. Аарон.

ІСТОРІА ВЕКЕ

ПЕРІОДУЛ І.

Дела дескълекарѣ колоніілор романе ꙟн Дачіа суб Траіан Ꙟмпъратул Ромеі, ші дела ꙟнчепутул румжніілор дела ачеле колоній романе, пжнъ ла формарѣ статулуі църіі румжнещі суб Радул Негру;

саȣ

Дела Анȣл 105 дȣпъ Хс: пжнъ ла 1290.

§. 1.

Дачіа; ръсбоаеле романілор кȣ Дачії; копріндерѣ Дачіеі де Траіан Ꙟмпъратул ромеі; ꙟмпопȣларѣ Дачіеі кȣ колоній романе.

Ꙟн времѣ ꙟн каре армеле челе бірȣітоаре але репȣблічії романе тріȣмфжнд ꙟн тоате пърціле лȣмеі кȣноскȣте пе атȣнчі, гръмъдѣ копріндерѣ спре формарѣ ȣнеі ꙟмпъръції марі; ла ръсърітȣл

Єȣропеі, дела малȣл стѫнг ал Дȣнѫріі спре мѣа-
ꙁѫ-ноапте, ꙟи локȣріле че астѫꙁі се-нȣмеск: Цара рȣмѫнѣскѫ, Молдавіа, Бесаравіа, Бȣковіна, Трансілваніа, Банатȣл ші партѣ Ꙋнгаріеі дін-коачі пѫнѫ ꙟи Тіса, кѫтре анȣл 146 ꙟнаінте де Хс: се-сімці о стѫпѫніре ꙟнтінсѫ сȣб нȣме де Дачіа. Щіріле атінгѫтоаре де дескѫлекарѣ лѫкȣіторілор ꙟнтр'ачест лок, де нȣмеле лор, де формарѣ стѫпѫніреі ші де кȣрсȣл ꙟнтѫмплѫрілор еі, се пієрд ꙟнтрȣ ꙟнтȣнерекȣл бѫтрѫнеі векімі ші ал варварієі че, пе времѣ ачеѣ, цінѣ коплешітѫ тоатѫ партѣ деспре мѣаꙁѫноапте, сау сѫнт фоарте пȣцін ꙟсемнѫтоаре пѫнѫ маі тѫрꙁіȣ; раꙁеле лȣмінеі історіче ꙟнчеп а се ꙟнтінде асȣпра ачестȣі лок маі кȣ сѣмѫ дела апропієрѣ Романілор де дѫнсȣл: атȣнчі локȣл пріімі нȣме статорнік де Дачіа, лѫкȣіторіі де Дачі, ші ꙟнтѫмплѫріле лор ꙟнчепȣрѫ а фі маі кȣноскȣте.

Ꙋн лок некȣлтіват ші плін де сѫлбѫтѫчіȣне ка Дачіа, ші о націє варварѫ ка лѫкȣіторіі еі н'авѣ німік че сѫ сатȣре несаціȣл Романілор ші сѫ аціце ꙟн еі пофта де коприндере; о алтѫ прічінѫ требȣіа сѫ'і ꙟнтѫрѫте ка сѫ факѫ пе Дачіа сѫ кȣноаскѫ ші еа скіптрȣл чел ꙟнтінс ал ꙟмпѫрѫціеі романе, ші ачѣста о детерѫ ꙟнсȣші лѫкȣіторіі еі.

Кѫнд Іȣліе Чесар пе ла анȣл 44 ꙟнаінте де Х҃с: фѫкȣсе планȣлачел Гігантік де а ꙟнфрѫнџе пе Партї дін Ꙗсіа, де а'шї дескіде дрȣм спре Індіа ші де а да лецї ла ꙟнтрѣгѫ партѣ ачѣ де лȣме, хотѫрѫ ка ꙟн дрȣмȣл сѫȣ сѫ ловѣскѫ ші пе націіле дела рѫсѫрітȣл Еȣропі, ші прін ȣрмаре сѫ кончен'ѣскѫ ші пе Дачї карі дȣпѫ карактерȣл лор чел варвар ші рѫсбоїнік, адесе орї трекѫнд Дȣнѫрѣ се-рѫвѫрса прін провінціїле романе де лѫнгѫ Марѣ Нѣгрѫ ші прін Трачіа. Моартѣ чѣ фѫрѫ време рѫдікѫ дін нȣмѫрȣл челор віі пе ачест бѫрбат маре; планȣл лȣї нȣ се ꙟнфіінцѫ ші Дачії авȣрѫ норок де а скѫпа де о ꙟмпрежȣраре каре де атȣнчї ар фі фѫкȣт сѫ'шї піардѫ слобозеніа ші сѫ закѫ сȣб жȣгȣл роман.

Сȣбт Аȣгȣст ȣрмѫторȣл лȣї Іȣліе Чесар Романії кȣноскȣрѫ маї біне пе Дачї прін копріндерѣ Паноніеї саȣ а Ꙋнгаріеї дін зіоа де астѫзї, ші аМісіеї саȣ а локȣлȣї де пе малȣл дрепт ал Дȣнѫріі. Атінџерѣ лор де Дачї фȣ семн де ꙟнчепȣтȣл рѫсбоаелор ші ал ловірілор че се-ȣрмарѫ неконтеніт пѫнѫ кѫнд маї пе ȣрмѫ се-іспрѫвірѫ тоате кȣ сȣб жȣгарѣ де тот а Дачіеї ші ꙟнтрȣпарѣ еї кȣ ꙟмпѫрѫціа романѫ. Кȣ тоатѫ вестѣ чѣ ꙟнтінсѫ де іспрѫвіле челе марї але ро-

манілор, кꙋ тоатъ спаима че о ꙟмпъръціе ꙟмпъръціа лор ꙟн тоатъ лꙋмѣ; Дачій ꙟнфрꙋнтаръ пꙋтерѣ ей, ші прін нъвълірѣ лор ꙟн пъмѫнтꙋл роман пе ла анꙋл 10 дꙋпъ Хс: ші прін ꙋрмарѣ сістемей лор челій ꙟндръснеце де а пръда ші де а жефꙋі пе ꙋнде ажꙋнџѣ, детеръ прічинъ ла дой генералй романй дін провінціїле мърџинаше, ка ачеціа съ'ї факъ съ сімцъ пꙋтерѣ армелор романе, съ'ї стрѫмторезе ꙟн хотаръле цінꙋтꙋлꙋї лор ші провінціїле романе съ ле пꙋе ꙟн сігꙋранцъ.

Дꙋпъ Аꙋгꙋст Чесар дела анꙋл 10 пѫнъ ла 86 дꙋпъ Хс: нꙋ се-май ꙟнтрепрінсъ німік ꙟмпротіва Дачілор; де ачѣ ꙟн времѣ ꙟмпърацілор Тіберіе, Калігꙋла, Клаꙋдіе, Нерон, Галба, Ото, Вітеліе, Дачії сімціръ слъбічꙋнѣ ꙟмпъръціей романе, ші лꙋѫндꙋ'ші ꙟфрѫꙋл ші май мꙋлт тꙋрбꙋра, неодіхнѣ ші фъчѣ пагꙋбе сімціте лъкꙋіторілор дін пъмѫнтꙋл роман; асеменѣ ші сꙋбт ꙟмпърацїй Веспасіан ші Тітꙋ кꙋ тоате талентеле ші вреднічіа лор, провінціїле романе кѫнд ші кѫнд тот ера сꙋпꙋсе ла бѫнтꙋіріле челе варваре але Дачілор фър'а да ꙟн гѫнд вреꙋнꙋл дінтр'ачей ꙟмпърацї ка съї смерѣскъ ші съ лініщѣскъ хотаръле романе.

Ла анꙋл 85 дꙋпъ Хс: пꙋіндꙋсе ꙟн фрꙋнтѣ

Дачілор краюл Діȣрпанеȣ Дечебал, ачеста ѫиѫȣфлъ ȣи кȣраж нȣоȣ ѫи інімілє лор, ѫї фъкȣ маї ѫндръснєцї ші аша кȣ сємєціє маї марє де кѫт маї ѫнаіитє нъвъліръ ѫн провінціілє романє. Доміціан Ѫмпъратȣл Ромєї ші ȣрмъторȣл лȣї Тітȣ пѫитрє плъчєрілє віецїї салє чєлєї дєсфрѫнатє ші крȣдє, врѫнд съ жоачє ші рола ȣнȣї єроȣ мілітар, ла анȣл 86—90 ѫнтрєпрінсє ръсбоірѣ Дачілор; дар бірȣінца фȣџі дела дѫнсȣл; Романії ръмасеръ батȣцї, ші спрє маї марє окара нȣмєлȣї Роман, Доміціан фȣ сіліт а чєрє пачє дела Дачї, а о кȣмпъра кȣ банї ші кȣ ѫмплінірє де маї мȣлтє кондіцїї, ѫнтѫмпларє кȣ тотȣл стрєінъ вітєжієї романє. Діȣрпанеȣ Дечебал ръпі дела Романї слава бірȣінцєї, ѫнсъ нȣ фȣ норочіт де а сє ѫнгѫмфа мȣлтъ врєме кȣ ачєл стрълȣчіт тріȣмф. Дȣпъ монструаса стъпѫнірє а лȣї Доміціан, ȣрмѫнд бътрѫнȣл Нерва, ачеста алесе де ȣрмътор шіє'шї пе чел маї бȣн дінтрє ѫмпъраці ші пе чел маї врєднік атѫт ѫн врємє де пачє кѫт ші де ръсбоіȣ, ші ачеста а фост Ȣлпіє Траіан.

Траіан слава Ромєї ші спаіма варварілор, ка съ штѣргъ рȣшінѣ Ромєї че о пȣрта де сȣб Доміціан, ѫнтр'ȣн ръсбоіȣ ла анȣл 100 дȣпъ Хс: ѫнфрѫнсє пȣтєрѣ Дачілор, ѫї бірȣї, сілі пе

мѫндрꙋл Дечебал а'шї плека капꙋл, а чере паче кꙋ кондіціїле че ле діктъ Траіан, ші ꙟн асфел де кіп Дачії, тревꙋінд съ плътѣскъ трібꙋт, фъръ сіліцї а цеме сꙋб жꙋгꙋл роман. Адꙋчерѣ амінте де слобозеніе, стрѫмторарѣ ла каре ера сꙋпꙋс, плътірѣ трібꙋтꙋлꙋї а челꙋї грос, ші слава кꙋ каре се трꙋфѣ авѫнд пе романї трібꙋтарї, адꙋсеръ акꙋм пе Дечебал ла ꙋн пꙋнт де десиъдъждꙋіре. Кълкѫнд жꙋръмѫнтꙋл пъчії, фъкѫнд гътірї де ръсбоїꙋ, скꙋтꙋръ жꙋгꙋл Роман, ші кꙋ армеле воі саꙋ съ'шї рѫкѫщїїце старѣ дін тѫїꙋ, саꙋ съ се котропѣскъ кꙋ тоцї аї съї. Вестѣ де мішкъріле челе врѫжмъшещї але лꙋї Дечебал, върсарѣ де сѫнџе ші пꙋстіїріле че ле фъкꙋ ꙟн провінціїле романе, адꙋсеръ пе Траіан ла о фꙋріе нѫмблѫнзітъ. Рѫдікѫнд ал доїлѣ ръсбоїꙋ ꙟнпротіва Дачілор прін каре съ педепсѣскъ пе ꙋн краꙋ жꙋрътор стрѫмб ші нѫмпъкат, ші прін каре съ слъбѣскъ кꙋ тотꙋл пе о націе барбаръ ші неодіхнітъ, ка съ'л поатъ съвѫрші кꙋ маї ферічітъ ісправъ, ла анꙋл 105. фъкꙋ мінꙋнатꙋл ачела под де песте Дꙋнъре але кърꙋіа ръмъшіце ші астъзї се маї пъстрѣзъ ла Черніцї, дꙋпъ че атѫтѣ вѣкꙋрї аꙋ бірꙋіт времѣ ші фꙋріоаселе валꙋрї але апеї. Трекѫнд Траіан Дꙋнърѣ фъкꙋ чѣ дін тѫїꙋ бътъ-

ліе сꙋб поалеле Карпацілор. Десꙟдѫждꙋірѣ Дачілор ші бътаꙗ чѣ оребѣскъ нꙋ пꙋтꙋръ опрі ꙟнаінтъріле лꙋї Траꙗн; вѫрфꙋріле Карпацілор се-плекаръ ꙟнаінтѣ лꙋї. Бірꙋінд ші гонінд пе Дачї пътрꙋнсе пѫнъ ла Сармізегетꙋса резіденца лꙋї Дечебал каре се-паре а фі фост ꙟн Хацег, ꙟн Трансілваніа, ші дꙋпъ о лꙋптъ сѫнџероасъ ꙟн сфѫршіт о ші копрінсе. Дечебал претꙋтіндеа бірꙋіт піердꙋ тот че ар фі маї пꙋтꙋт пꙋне ꙟнпротіва романілор афаръ де кꙋражꙋл съꙋ чел варвар де а нꙋ кѫдѣ віꙋ ꙟн мѫініле лꙋї Траꙗн. Десꙟдѫждꙋіт де тоате се-отръві сінгꙋр діинпреꙋнъ кꙋ алці міністрі аї съї. Моартѣ лꙋї Дечебал нꙋ ꙟндестꙋлъ юкірѣ де ръсбꙋнаре а солдацілор романї; ꙟмпръщііндꙋсе ꙟн тоате пърціле ꙟн лꙋнгꙋл ші латꙋл Дачіеї, орїче ꙟнтѫмпінаръ трекꙋръ прін фок ші сабіе, ші Траꙗн дꙋпъ че о копрінсъ тоатъ о фъкꙋ провінціе романъ, вечнічінд поменірѣ ачестор ісправї прін стѫлпꙋл ачел маре дін Рома че есте ал лꙋї Траꙗн ші каре се-пъстрѣзъ ші пѫнъ астъзї.

Ръсбоаеле ачеле крꙋнте че ле пꙋртъ Траꙗн ꙟнпротіва Дачілор, мѫніа лꙋї чѣ непотолітъ ші пісма солдацілор романї ꙟнпротіва ꙋнеї нації дела каре сꙋферісъ чѣ маї дѫржъ ꙟнпротівіре ші трактърї варваре, дешертаръ Дачіа де лъкꙋіто-

рї ꙟпȣцінѫнд нȣмърȣл лор орї ꙟпръщіїндȣї ꙟтр'алте пърцї. Пъмѫнтȣл еї чел богат ші ꙟндестȣлат кȣ орї че фел де родіре ал лъса пȣстіїȣ ші нелъкȣіт ера ꙟнпротіва дȣхȣлȣї лȣї Траіан, ші ал пъръсі фъръ пазъ ка іар съ поатъ фі ватръ де стрѫжицере пентрȣ Дачі ръспѫнцї ші алте нацїї барбаре але міезȣлȣї нопці, ера ꙟнпротіва політічії романе. Зідінд Траіан маї мȣлте четъці ші ꙟнтемеінд дрȣмȣрї марї рѫдікъ мȣлціме ненȣмъратъ де лъкȣіторї романї дін Італіа ші ла анȣл 105 дȣпъ Христос ꙟї адȣсе ꙟн Дачіа ка съ ꙟмпопȣлезе пъмѫнтȣл еї чел ꙟнтінс че требȣіа съ факъ ші съ ръмѫе парте а Ꙟмпъръцієї романе. Нȣ дербедеї ші оаменї фъръ нічї ȣн кѫпътѫїȣ фȣръ колоніїле ачеле; чі бърбацї кȣ мȣерї ші копії, мещерї ші плȣгарї кърора попȣлаціа чѣ дѣсъ а Італієї дін времѣ ачеѣ ле ꙟнгреȣіа міжлоачеле де траіȣл віеції, ші кърора кȣ тоатъ сігȣранца лі се пȣтѣ ꙟнкредінца стъпѫнірѣ ші апърарѣ Дачієї. Прін ȣнеле дін четъціле че саȣ резідіт ші дінтре каре ȣнеле се бȣкȣра де дрептȣл четъценієї романе, се-ашезаръ мещерії ші індȣстріошії; іар плȣгарії се-статорнічіръ прін кѫмпії. Ачещї нȣоі колоністї адȣсеръ кȣ сіне ꙟн Дачіа лімба латінъ че о ворбѣ нородȣл роман, адȣсеръ релі-

ціе, обічеюрї ші нъравърї романе, ɣн лъѹнтрѹ се-кърмѹіа дѹпъ леціле конститѹціеї романе, іар де връжмаші де пе дінафаръ требѹіа съ се-апере кѹ спаїма вѫлтѹрілор романї ші кѹ пѹтере де каре тремѹра лѹмѣ. Ɣн асфел де кіп Дачіа дінтр'о стъпжніре барбаръ, ръсбоїнікъ ші тѹрбѹрътоаре, пріи дѹхѹл марелѹї Траіан се-префъкѹ ɣнтр'о провінціе романъ ɣмпопѹлатъ кѹ мѹлціме неиѹмъратъ де колонії романе, каре маї пе ѹрмъ дѹпъ мѹлте револѹціі ші дисе скімбърї фъръ оріціи ші ɣнчепѹт націеї Рѹмжне де астъзї.

§. 2.

Колонііле Романе дін Дачіа стрімторате де нації барбаре ші маї къ сѣмъ де Готї.

Д'аіа мѹрі Траіан ші соарта колоністілор дін Дачіа а ɣнчепѹт а се-ɣнъспрі; ɣн мормжнт кѹ джнсѹл паркъ се ɣнгропъ ші паче ші зілеле лор челе де одіхнъ ръмжинд оаре кѹм сърманї, арѹнкаці ɣнтр'о стреінътате амаръ, ші лъсаці прадъ ла мішкъріле націілор десире мѣзъ ноапте, каре ɣнчепѹръ а ɣмпінце пе алте-націі векіне Дачіеї ші ачестѣ фъръ сіліте а къдѣ греѹ ла коастеле колоніілор романе. Адріан ѹрмъ-

торꙋл лꙋї Траꙗн, дін ꙋбіреѣ пѫчії ші а лініщії саꙋ дін пісма славеї лꙋї Траꙗн, пѫрѫсі челе маї мꙋлте провінції кѫщігате де дѫнсꙋл; ла анꙋл 119 стрікѫнд подꙋл де песте Дꙋнѫре ера гата а фаче жертвѫ ші Дачіа лѫсѫндꙋо прадѫ варва̄ріґлор; сенатꙋл ѫнсѫ ал Ромі бірꙋі сістема лꙋї, ші пентрꙋ мꙋлціме ачѣ неꙋмѫратѫ де сꙋфлете романе ѫл сілі сѫ алерџе ла стрѫмѫторареѣ лор де варварі. Ѫнтрꙋадевѫр Адріан скѫпѫ Дачіа ші пентрꙋ меріделе сале че ші ле кѫщігѫ пентрꙋ апѫрареѣ еї, се-ѫнвреднічі де ꙋн тітлꙋ скꙋмп ка сѫ се-нꙋмѣскѫ " мѫнтꙋіторꙋл Дачіеї ". Гоніреѣ варварілор д'асꙋпра Дачіеї ера нꙋмаї о ѫнтѫрзіаре; пентрꙋ кѫ ретрѫгѫндꙋсе апѫрареѣ, еї нѫвѫлірѫ де існоавѫ кꙋ маї маре фꙋріе. Кꙋ тот гꙋвернꙋл чел пачнік ал лꙋї Антонінꙋ Піꙋ ꙋрмѫторꙋл лꙋї Адріан, ші сꙋв дѫнсꙋл фꙋ Дачіа сꙋпѫратѫ де бѫнтꙋіріле націілор мієзꙋлꙋї нопції ші пе лѫнгѫ мѫріреѣ віртꙋцілор сале, Ѫмпѫратꙋл ачел евлавіос ѫші кѫщігѫ ші лаꙋда пентрꙋ ціндреѣ ші окротіреѣ Дачіеї.

Дар стрѫмторѫріле ші неодіхна че ле пѫтімірѫ пѫнѫ ѫн времеѣ ачѣста колоністі романі, аꙋ фост нꙋмаї о прегѫтіре спре а пꙋтеѣ сꙋфері алте нефері̇чірі маї десе ші маї марі. Ѫн зілеле лꙋї Маркꙋ Аꙋреліе ла анꙋл 150. формѫндꙋсе о аліанцѫ грозавѫ де маї мꙋлте нації дела коасте-

ле Дачіеӱ ші де пе малꙋл стѫнг ал Дꙋнърії, а. честѣ нꙋ інтраръ нꙋмаӱ ꙟн Дачіа, чі пътрꙋнсеръ ші кьар ꙟн Італіа. Ръсбоеле прін каре Маркꙋ Аꙋреліе а ꙟнфрѫнт, а ръсбътꙋт ші а депъртат пе връжмашӱ ші а релініщіт хотаръле провінціілор Романе деспре мѣзъ-ноапте, аꙋ фост атѫт де греле ші а костісіт атѫта време ші вітежіе, ꙟн кѫт Ꙟмпъратꙋл Філософ ле асемънъ кꙋ челе пꙋнічe. Ліініщѣ Дачіеӱ че о асігꙋръ Маркꙋ Аꙋреліе прін гроаза армелор ші търіа пъчіӱ кꙋ варварі н'а цінꙋт мꙋлт. Ꙟн времѣ лꙋӱ се-ꙟнтѫмплъ а доа епохъ ꙟнсемнатъ а прівіцірії націілор варваре пе каре се-пърѣ къ ле роеще нордꙋл Асіеӱ ші ал Еꙋропіӱ, дꙋпъ че се-ꙟнтѫмплъ чѣ дін-тѫю ла анꙋл 113 ꙟнаінте де Хс: ші ꙟн времѣ лꙋӱ ꙟнчепꙋръ а се-сімці челе дін-тѫю сімптоме але ачелії революції каре фъкꙋ чѣ маӱ маре скімбаре ꙟн Еꙋропа. Ла поарта Асіеӱ деспре Еꙋропа тот д'аꙋна се-спріжініръ нації варваре пе каре дін Асіа ле гонѣ революції тꙋрбꙋрътоаре че се-фъчѣ ла міезꙋл нопції Асіеӱ. Нічӱ ꙋна дінтре націіле ачелѣ н'а прічінꙋіт мішкърӱ аша де марӱ ка Готі. Ачестѣ трекѫнд хотаръле Еꙋропії, ісбіръ ачӱ асꙋпра а мꙋлтор нації ашезате, пе каре ꙟмпінгѫндꙋле, ачестѣ ꙟмпінсеръ пе алтеле пѫнъ кѫнд ажꙋнсеръ ші трекꙋръ ꙟн лъꙋнтрꙋл провінціілор Романе. Дін-

тре тоате нацїиле ачесте варваре, Сармацїй че ера ла коастеле Дачїей нъвълїрѣ ꙟнтрѫнса. Маркȣ Аȣрелїе нȣмаї ера ка сѫ о скапе; Комодȣ фїȣл шї ȣрмѫторȣл сѫȣ грїжїле апѫрѫрїй ле ꙟнека ꙟн челе маї пѫнгѫрїте десфрѫнѫрї; аша дар нефериїчирѣ ар фї зѫкȣт мȣлтѫ време асȣпра Дачїей; доі генералї ꙟнсѫ рѫмашї дїн школа лȣї Маркȣ Аȣрелїе алергарѫ кȣ ажȣтор грабнїк шї колонїстї Романї дїн Дачїа ꙟар се вѫѕȣрѫ д'асȣпра прїмеждїей.

Гонїрѣ Сармацїлор дїн Дачїа н'а асїгȣрат мȣлтѫ време рѫсȣфларѣ колонїстїлор Романї. Пе кѫт декрещѣ пȣтерѣ Романѫ че ꙟї апѫра шї пе кѫт ера де маре ꙟмвѫлзѫшала нацїилор варваре че ꙟї стрѫмтора, пе атѫт ера шї де десе нефериїчирїле лор. Дȣпѫ Сармацї кѫтре анȣл 211 дȣпѫ Хрїстос інтрарѫ ꙟн Дачїа Готї карї кȣ варварїа лор чѣ гроасѫ, кȣ нȣмѫрȣл лор чел маре се-пѫрѣ кѫ вор ꙟнгїцї Дачїа, шї кȣ пȣтерѣ о вор цїнѣ ка сѫ нȣ лѣ о поатѫ рѫпї нїмїнї. Спре неноровчирѣ Ромеї шї а пѫрцїлор Ꙟмпѫрѫцїей сале, пе трои шедѣ нїще Чесарї нȣ ка сѫ'л апере чї ка сѫ'л пѫнгѫрѣскѫ кȣ челе маї неаȣѕїте крȣѕїмї шї десфрѫнѫрї. Кȣ тоате ачестѣ мѫрїмѣ прїмеждїей ꙟн каре ꙟнота Ꙟмпѫрѫцїа требȣꙗ сѫ ле ꙟнгеце їнїма кꙗр ꙟн кѫлдȣра плѫчерїлор лор. Лефел Антонїнȣ Каракала ла вестѣ кѫ Готї с'а

ръвърсат ка ꙋн потоп прін провінцііле де пе лѫнгъ Дꙋнъре, ла анꙋл 215. пърѫсі Рома ші кꙋ бърбъціе вітежаскъ бірꙋіндꙋй ѫн оаре кѫте ба лоӂірї, скъпъ Дачіа де амерінцъріле пієрдєрі єї. Ѫнкъ н'апꙋкаръ колоністі Романї съ се десметічѣскъ біне дін тꙋрбꙋръріле ѫн каре ѫї ѫмпінсесеръ Готі; ші Сармацїї їар фꙋсеръ гата а нъвълі ѫн Дачіа ѫн доъ рѫндꙋрї ші аї ѫмпроспъта рēлеле сꙋферіте маї ѫнаінте. Атѫт Ѫмпъратꙋл Максімін кѫт ші Філіп Арабꙋл пътрꙋншї де дꙋреріле Дачієї алергаръ спре ажꙋторꙋл ші мѫнтꙋірѣ єї че ѫї єра атѫт де скꙋмпе; ші дінтр'амѫндоі Ѫмпъраціі ачєщіа, Максімін пентрꙋ бърбъціа са кꙋ каре а ѫндаторат Дачіа ші пентрꙋ крꙋнтꙋл рѫсбоїꙋ ѫн каре се-пърѣ къ а стінсе сѫмѫнца сарматікъ, се ѫнвреднічі ші де ꙋн тітлꙋ мъреꙍ ка съ се-кієме "Дачік,,.

Времіле ачеле каре єра челе маї тꙋрбꙋрате пентрꙋ Єꙋропа ші трісте пентрꙋ Ѫмпъръціа Романъ, ші пентрꙋ Дачіа нꙋ пꙋтѣ съ наскъ де кѫт ненорочірї нꙋоъ а кърора амъръчꙋне нꙋ се-пꙋтѣ ѫндꙋлчі де кѫт кꙋ о ръбдаре де фієр. Кѫтре анꙋл 245 дꙋпъ Хрістос, Готі карі дін времѣ лꙋї Антонінꙋ Каракала се-пърꙋръ а се-фі депъртат, їар інтраръ акꙋм ѫн Дачіа ші ѫмфінсеръ пічор маї статорнік, ка де аічї кꙋ маї маре ѫнлеснірє съ поатъ трече Дꙋнъре ші съ сꙋ-

пꙋе дꙋхꙋлꙋй лор челꙋй пръдътор провінціїле де пе малꙋл чел дрепт ал ей. Греꙋтатѣ ачѣ барбаръ че апъса локꙋріле ачестѣ сторчѣ дела колоністі Романй стрігърі пентрꙋ ажꙋтор. Спре норочірѣ Ꙟмпъръцієй Романе ші ꙋшꙋрарѣ чѣ пофтітъ а Дачієй цінѣ тронꙋл Ромей Ꙟмпъратꙋл Дечіе пе каре сінгꙋре талентеле вреднічієй сале ꙟл рідікаръ ꙟн постꙋл ачел ꙟналт. Дечіе се-лꙋптъ кꙋ кꙋражꙋл ꙋнꙋй генерал вітѣз, депъртъ пеірѣ д'асꙋпра провінціілор Романе, ші асігꙋръ ші лініщѣ Дачієй. Сꙋвенірꙋл ачеста че ꙟл лъсъ колоністілор Романй съ'л пъстрезе, бꙋнꙋл Ꙟмпърат Дечіе ꙟл ꙟнсоці ші кꙋ алтъ ꙟндатораре. Нъвъліріле челе Юці ші десе але націілор барбаре сістема лор чѣ крꙋдъ де а ръпі, де а прінде ші де а пꙋстіі, н'а стінс ші н'а німічіт нꙋмай родꙋріле пъчій ші сꙋдоріле колоністілор Романй прін каре фаца Дачієй а требꙋіт съ се скімбе фоарте мꙋлт; чі ачеле неферічірй аꙋ мікшорат ші аꙋ ꙟмпꙋцінат ші нꙋмърꙋл лъкꙋіторілор ей. Ꙟмпъратꙋл Дечіе каре нꙋ ера нꙋмай солдат вреднік чі ші політік лъꙋдат, атѫт пентрꙋ ꙟммꙋлцірѣ лъкꙋіторілор ші пентрꙋ лꙋкрарѣ пъмѫнтꙋлꙋй ачелꙋй віне кꙋвѫнтат ал Дачієй, кѫт пентрꙋ май сігꙋръ апърарѣ лꙋй, май адꙋсе ші алте нꙋоъ колоній Романе ші ле ашезъ ачі. Дар ꙟнтокміріле ачестѣ ші нъдежділе де паче че ле ꙟнфіпсеръ ꙟн-

трѫнселе колоністіі Романї, и'аȣ фост де о дъї-
нȣіре лȣнгъ. Дечіе мȣрі ші Готі тръгѫндȣсе
ꙟндъръп нȣмаї ка съ сȣпȣе тот міезȣл нопції,
дȣпъ че копрінсеръ Кръмȣл фъкȣръ 6000 коръ-
біі, кȣ ачестѣ ші кȣ 500,000 оамені коборѫръ
спре Асіа мікъ, трекȣръ ші ꙟн Гречіа ші се ръ-
върсаръ дела Дȣнъре пѫнъ ла Марѣ Медітера-
нъ ші Марѣ Адріатікъ. Ꙟмпъратȣл Клаȣдіе
ла Ніса опрі ꙟнтіндерѣ ші лъціреѣ лор, ші ꙟн-
тр'ȣн ръсбоіȣ атѫт де крȣнт ꙟї бътȣ ꙟн кѫт
і се дете тітлȣ де ,, Готік ,, ; дар Дачіа нȣ се-
маї пȣтȣ мѫнтȣі чі ръмасе тот ꙟн гіаръле лор.
Поате къ вітѣзȣл Клаȣдіе ꙟн планȣл сѣȣ де а
десробі Асіа де сȣпт Ероіна Зеновіа кръіаса Пал-
мірей ꙟнвълȣісе ші планȣл де а скъпа Дачіа де
сȣб Готї, ші поате къ пентрȣ колоністі Романї
ар фі прегътіт о соартъ маї бȣнъ; Клаȣдіе ꙟн-
съ мȣрі фъръ де време ші пентрȣ Дачіа нȣ се-
маї фъкȣ німік. Ла анȣл 270 сȣіндȣсе пе
тронȣл Ромії Аȣреліан, ръсȣнетȣл талентелор
лȣї ші вреднічііле прін каре ꙟшї кѫщігасе тітлȣ
де " рестаторнічітор ал ꙟмпъръціеї Романе ,,
ꙟнсȣфлеці ші пе лъкȣіторі Романї дін Дачіа кȣ
ніще нъдеждї фрȣмоасе, къ бірȣіторȣл а маї
мȣлтор семенції варваре ва черка ші скоатерѣ
Дачіеї де сȣб жȣгȣл чел греȣ ал Готілор. Бȣ-
нъ воінцъ ші дȣх ꙟнтрепрінзътор нȣ ліпсѣ лȣї

Аꙋріліан; дар слъбічюнѣ ꙟмпъръцієї Романе,
ловірѣ еї де тоате пърціле, ліпса міжлоачелор
ші гѫндірѣ де а апъра ші де а цінѣ алте провін-
ції маї імпортанте, ꙟї пꙋнѣ мії де піедечі ші
греꙋтъцї не-ꙟмвіисе пентрꙋ скъпарѣ Дачієї.
Стрѫмторат ші деснъдъждꙋіт, кꙋ тоатъ пъ-
рерѣ са де ръꙋ, кꙋ тоате лакръміле колоністі-
лор, Аꙋреліан ла анꙋл 274 фꙋ сіліт а пъръсі
Дачіа ші а нꙋ о маї сокоті де провінціе Рома-
нъ. Рѫдікѫнд аша дар леџіоанеле Романе ꙟн
каре колоністі романї ꙟшї прівѣ мѫнтꙋінца,
ле трекꙋ Дꙋнърѣ ꙟн Місіа каре ꙟшї пріімі нꙋме
де " Дачіа лꙋї Аꙋреліан,,; ꙗр Дачіа лꙋї Траꙗн
плінъ де лъкꙋіторї Романї о лъсъ прадъ Готі-
лор сꙋбт а кърора стъпѫніре а ші ръмас пѫнъ
кътре анꙋл 380 фъръ а се-фі маї пꙋтꙋт ꙋні вре-
о датъ де тот кꙋ ꙟмпъръціа Романъ. Пъръ-
сірѣ Дачієї кꙋ ачест кіп, рѫдікарѣ леџіоанелор
дін трѫнса, десмъдꙋларѣ ші апроапѣ къдере а
Ꙟмпъръцієї романе, деснъдъждꙋірѣ колоністі-
лор Романї де а маї ащепта ажꙋтор де скъпаре,
ші маї вѫртос ꙋра ꙟнпротіва варварілор, аꙋ
требꙋіт съ ꙟнвіте пе маї мꙋлцї колоністї маї
слобоѕї ка съ ꙗсъ дін Дачіа дінпреꙋнъ кꙋ ле-
џіоанеле; дар чѣ маї маре парте обічинꙋітъ фі-
інд ꙟнкъ де мꙋлт кꙋ апъсарѣ жꙋгꙋлꙋї націілор
варваре, фъръ а пꙋтѣ нъдъждꙋі къ ꙟнтр'алт лок

поате съ фіе маї біне ꙟн времѣ ачеѣ де нефе-
річіре пентрꙋ Еꙋропа ꙟнтрѣгъ, ръмасеръ тот
пе лѫнгъ локꙋл нащерії ші ал крещерії лор, пе
лѫнгъ каселе ші аверіле лор ші пе лѫнгъ мормін-
теле пърінцілор лор, лꙋкрꙋрї драџе ла фієще ка-
ре ом ші каре фак аморꙋл де патріе де каре нꙋ
се-десліпеще чіне ва кꙋ ꙟнлесніре!

§ 3.

Дачіа копрінсъ де Хꙋні; де Гепізї: де Аварї; Романії
дін Дачіа пріімеск крещінісмꙋл, Дачіа слободъ.

Готі ꙟнтемеінд о ꙟмпъръціе латъ че се-ꙟн-
тіндѣ дела Марѣ неагръ пѫнъ ла Марѣ балті-
къ, се-пърѣ къ с'а десбъркат де дꙋхꙋл ачел
прібѣг ші жефꙋітор де лꙋме ші се-ведѣ а се-фі
статорнічіт ꙟнтр'ꙋн лок. Мꙋлцꙋміндꙋсе а да
леџї націілор бірꙋіте ші копрінсе де дѫнші, се-
ꙟмбꙋіба кꙋ чеѣ че пꙋтѣ се-гъсѣскъ пентрꙋ лъ-
каш, хранъ ші ꙟмбръкъмінте дін сꙋдоріле бі-
рꙋіцілор. Аспръ ера ші соарта Романілор дін
Дачіа сꙋб скіптрꙋл ші кіпꙋл пꙋртърії ꙋнеї ас-
фел де нації; дар патіміле челе мꙋлте ші ꙟн-
делꙋнгате ꙟї хърсісе кꙋ орї че фел де неказ, ші
німік нꙋоꙋ де ачест фел нꙋ аі се-пърѣ несꙋфе-

ріт. Поате къ еї ꙟшї маї ꙟмбꙋна зілеле челе греле шї кꙋ ідеѣ къ дін оаселе стръмошілор лор челор векї се-ва маї рѫдіка вре ꙋн ісбѫндітор ал неферічірілор лор, шї поате къ—о датъ—ва фі шї пентрꙋ дѫншї маї біне. Авѣ прічінъ шї темеїꙋ де а нъдъждꙋї ачѣста кѫнд аꙋѕѣ къ ꙋн Константін чел маре кꙋ бірꙋінціле шї кꙋ пачѣ се-апропіе де Дꙋнъре; къ Іꙋліан Апостатꙋл тріꙋмфѣѕъ ꙟпротіва барбарілор шї сѣмънъ благословеніе пе локꙋріле ꙋнде барбарі аꙋ лъсат блестеме: кꙋ тоате ачесте, де шї а жꙋкат ꙟн капꙋл вре ꙋнꙋї Ꙟмпърат ідеѣ пентрꙋ десробірѣ Дачіеї шї ꙟтрꙋпарѣ еї кꙋ векѣ Ꙟмпъръціе, дар еа ръмасе тот џемѫнд сꙋб Готї.

Кѫнд Готї се-кредѣ асігꙋрацї де ꙟмпъръціа лор чѣ ꙟтінсъ, о ꙟнтѫмпларе маре спарсе шї німічі сфатꙋріле лор. Кътре анꙋл 380 Хꙋнї де оріџін калмꙋк, дꙋпъ че ꙟндеосібіте епохе але лꙋмі векї тꙋрбꙋраръ Асіа деспре міаѕъ-ноапте, шї дꙋпъ че сгꙋдꙋіръ шї кіар зідꙋріле Кінеї, се-ꙟфъцішаръ шї ла поарта Асіеї де кътре Еꙋропа. Сꙋнетꙋл інтръріі лор с'а аꙋѕіт пѫнъ ла Марѣ Атлантікъ; пентрꙋ къ еї аꙋ фъкꙋт ꙟмпінџерѣ ачѣ грозавъ де нації барбаре каре аꙋ ꙋмплꙋт Еꙋропа шї алте локꙋрї але пърцілор лꙋмії. Ісбінд еї маї ꙟнтѫїꙋ асꙋпра коло-

сꙋлꙋї готік, Готі кꙋ тоатъ пꙋтерѣ лор нꙋ пꙋтꙋръ спріжіні валꙋріле ачеле фꙋріоасе ші варваре деснъдъждꙋіцї де мѫнтꙋінцъ, еї се-ѧмпърціръ ѧн доъ: Вестготі трекꙋръ Дꙋнъръ ші врꙋръ съ се-окротѣскъ ѧн цінꙋтꙋріле Ѧмпъръцієї константінополітане; іар Остготі, дꙋпъ о ѧнꙁадарнікъ ѧмпротівіре, маї юте де кѫт ар фі пꙋтꙋт съ се-гѫндѣскъ де скъпаре, фꙋръ копріншї де потопꙋл хꙋнік. Ѧн асфел де кіп се-скімбъ стъпѫнірѣ Дачієї трекѫнд де сꙋб Готї, сꙋб Хꙋнї, карі пе рꙋінеле Ѧмпъръцієї Готілор ші маї мꙋлт де кѫт атѫт, ѧнтемеіаръ о Ѧмпъръціє дела Дон пѫнъ ла Тіса ѧн Ꙋнгаріа де астъꙁї. Лъкꙋіторії Романї сꙋб хꙋнї аꙋ авꙋт а се-лꙋпта кꙋ сꙋферірї маї грелє де кѫт ачелє че ѧнтѫмпіаръ пѫнъ ачі. Атѫт дꙋпъ семнеле трꙋпꙋлꙋї, кіпꙋлꙋї ші але аерꙋлꙋї лор, кѫт ші дꙋпъ аплекъріле ші порніріле лор дін лъꙋнтрꙋ, Хꙋні ѧмфъціша десъвѫршіт карактерꙋл ꙋнеї нації маї варваре ші маї сѫнџероасе де кѫт ачеле че възꙋсе Еꙋропа пѫнъ ачі. Еї нꙋ се-мꙋлцꙋмѣ нꙋмаї а жефꙋі ші а ръпі челе требꙋінчоасе пентрꙋ ѧндестꙋларѣ лор, чі кꙋ пꙋстіірѣ ші стінџерѣ прін сабіе ші фок ѧшї ѧнсемна дрꙋмꙋл чел крꙋд пе ꙋнде трече. Вестѣ ачѣста а ѧмфіорат Еꙋропа, ші ѧн ініміле лор тремꙋра ші кіар націіле варваре.

Гроаꙁа ші кȣтремȣрȣл де обще с'а ꙟндоіт, кѫнд ла анȣл 450 ꙟн фрȣнтѣ ачещіі націй прѫпѫдітоаре се-пȣсе Атіла саȣ Бцел. Ачест конкерант де локȣрі ші сȣбжȣгѫтор немілостів де націй, ȣрмѫнд сістемій мошілор ші стрѫмошілор сѫй де а фаче сѫ ціпе лȣмѣ пе ȣнде кѫлка, кȣ нѫдежде де а се-ꙟмбогѫці де жафȣрі ші прѫꙁі, тре кȣ Дȣнѫрѣ спре пѫрціле Ꙟмпѫрѫцієй константінополітане: фѫкȣ сѫ тремȣре четатѣ чѣ фалнікѫ а лȣй Константін чел маре; ші кѫ нȣ'ма сфѫрѫмат ꙁідȣріле ꙟнгропѫндȣо ꙟн рȣінеле єй, аȣ фост 2000 фȣнці де аȣр че Пȣлхеріа реџина ꙟмпѫрѫцієй а требȣіт сѫ пѫтѣскѫ трібȣт Хȣнілор. Омеріѣ Константінополȣлȣй, локȣріле копрінсе пѫнѫ ачі ші продȣктȣріле атѫт але натȣрей кѫт ші але мещешȣгȣлȣй че ле гѫсірѫ, нȣ сѫтȣрарѫ нічі амбіціа лȣй Атіла нічі флѫмѫнꙁіа де авере а Хȣнілор сѫй. Ꙟнтрепрінꙁѫнд о експедіціе де а сȣбжȣга Еȣропа тоатѫ ші де а се-ꙟнтітȣла Ꙟмпѫрат ал тȣтȣрор націілор єй, ꙟн фрȣнтѣ а 700,000 рѫзбоінічі дін лагѫрȣл сѫȣ дінтре Тіса ші Дȣнѫре плекѫ кѫтре апȣс; ші дѫндȣ'ші сінгȣр нȣме де “бічȣл лȣй Дȣмнеꙁеȣ„ кȣ аменіцѫріле ші кȣ семнеле че ꙟнтіпѫрѣ пе локȣріле пе ȣнде тречѣ потопȣл Хȣнілор ка кȣ ніще фȣлџере ші трѫ-

сиете ꙟнгрозі Еꙋропа ꙟнтрѣгъ. Еꙋропа ера пері-тъ ші тоате націіле еї ар фі требꙋіт съ кꙋноа-скъ леџіле челе барбаре але лꙋї Атіла; дар ла Шалон ꙟн Галіа саꙋ Франца де астъзї о мѫн-тꙋі генералꙋл Роман Аеціе, каре кꙋ ръмъшіца вітежіі трꙋфашелор легіоане Романе, кꙋ аліанца ші кꙋ алте нації барбаре, ші маї мꙋлт кꙋ џе-ніꙋл съꙋ опрі, ꙟнфрѫнсе ші спарсе пꙋтерѣ Хꙋ-нілор. Атіла рꙋшінат пентрꙋ неісбꙋтірѣ пла-нꙋлꙋї съꙋ ꙟшї скімбъ дрꙋмꙋл кътре Італіа, ꙋн-де ꙟшї върсъ фокꙋл мѫніеї сале асꙋпра а маї мꙋлтор четъцї; фъкꙋ пе Рома съ дѫрдѫе де фрікъ ші ꙟнторкѫндꙋсе апої іар ла лагърꙋл съꙋ ꙟн Паноніа, мꙋрі ꙟнекат де сѫнџе ꙟн ноаптѣ нꙋнції, ші д'асꙋпра інімії націілор Еꙋропії, се-рѫдікъ фріка де гроазъ лꙋї чѣ крꙋдъ. Дꙋпъ Атіла треї фечорї аї съї мощенірѫ ꙟмпъръціа лꙋї чѣ ꙟнтінсъ; жалꙋзіа ꙟнсъ ꙟї деснꙋні, ꙟї десгінъ, апрінсе ръсбоае чівіле ꙟнтре дѫнші ші ꙟї слъбі де тот прін сфѫшіеріле дінтре сіне. Де греꙋтатѣ жꙋгꙋлꙋї челꙋї апъсътор ал Хꙋнілор, Дачіа тот нꙋ скъпъ пѫнъ кътре анꙋл 543, кѫнд ла коастеле Дачіеї арътѫндꙋсе Гіпізі алтъ націе барбаръ ші пꙋтернікъ, ꙟндіспꙋтеле ші тꙋрбꙋ-рърілe ꙋрмъторілор лꙋї Атіла копрінсеръ Дачіа. Ръмъшіца Хꙋнікъ слъбітъ ші стрѫмторатъ се-

ꙟтоарсе іар ꙟн Асіа. Паноніа д'абіа ръсȣфлъ пȣцінтел дȣпъ десфіінцарѣ Ꙟпъръціеі Хȣниче ші дȣпъ переірѣ лор дȣ пе театрȣл Еȣропіі, ші къ- тре анȣл 548, деспре норд коборѫ о алтъ націе Лонгобарзі карі се-ашезаръ пе рȣінеле Хȣнілор ꙟн Паноніа. Ꙟн времѣ ꙟн каре, Гепізі ціиѣ Дачіа ші Лонгобарзі Паноніа, къгре анȣл 558 револȣ- ціїле времі д'атȣнчі адȣсеръ дін Асіа пе Аварі алтъ націе варваръ де Оріџін поате Хȣнік, ші карі ла рѫȣл Дон ꙟмпінгѫндȣсе де Тȣрчі веніръ асȣпра Дачіеі. Неȣнірѣ ші връжмъшіа че дом- нѣ ꙟнтре Гепізі ші Лонгобарзі дете прічінъ А- варілор ка съ се-ȣнѣскъ кȣ Лонгобарзі спре пієр- дерѣ Гепізілор ші гонірѣ лор дін Дачіа. Пла- нȣл ачеста ісбȣті; Гепізі бірȣіці ші стрѫмто- раці се-ꙟмпръщіаръ ꙟнтр'алте пърці, ші прін аместекарѣ лор кȣ алте націі ꙟші пієрдȣръ де ачі ꙟнаінте ші нȣмеле ші фіінца політікъ; іар Аварі копрінсеръ Дачіа.

Дȣпъ атѫтѣ десе копріндері ші сдрȣнчінъри амаре че ле сȣфері Дачіа дела атѫтѣ націі каре ꙟнтр'о време атѫт де скȣртъ кълкаръ пе пъ- мѫнтȣл еі ші ꙟі сȣпсеръ мъдȣха, паре къ тре- бȣіа съ сосѣскъ ші пȣнтȣл ачела де време ꙟн ка- ре лъкȣіторі Дачіеі съ се-ꙟнвредничѣскъ де оаре каре ръсȣфларе кȣ каре съ ші бълсъмѣскъ нефері-

чіріле лор челе ꙟиделȣнгате. Ꙗчест пȣнт де време паре къ сосі кȣ ꙟнълцарѣ пе тронȣл Константінополȣлȣї а лȣї Іȣстініан. Кѫнд ачеста прін вітежіа генералілор съї Белісар ші Нарсес кȣръцѣ хотаръле Ꙟмпъръціеї де варварї, стріка кȣїбȣріле ші ꙟмпъръціїле лор; ші кѫнд пе марџінѣ Дȣнърії рѫнога ші ꙟнтреџѣ рȣінателе четъцї, ініма лъкȣіторілор Дачіеї вътѣ ші сълта де бȣкȣріе; дар ачестѣ нȣ ера пентрȣ скъпарѣ лор, ші мінȣтȣл де слобоѕеніа лор ꙟнкъ нȣ бътȣсе. О алтъ ꙟмпрежȣраре требȣю съ се-ꙟмфъцішеѕе прін каре съ се-гръбѣскъ слобоѕеніа Дачіеї ші ачѣста а фост рȣінарѣ чінстеї лȣї Нарсес, каре стрікѫнд ꙟмпъръціа Остготілор дін Італіа і се-ръсплътіръ слȣжбеле дѫндȣісе лȣї адміністраціа ачелії провінції. Нарсес амърѫт пѫнъ ꙟн сȣфлет, ꙟнпротіва сімтіментелор ȣнȣї патріот ші сȣпȣс алꙟмпъръціеї, ка съ ші ръсбȣне ꙟнпротіва кȣрції константінополітане, кѫнд лъсъ адмінісраціа ші ешінд дін Італіа кіемъ аколо пе Ꙗлбоін краюл Лонгобарѕілор карі фъръ чѣ маї мікъ ѕъбавъ пъръсѫнд Панонніа се ші дȣсеръ ші ꙟнтемеюръ о кръіе. Ꙗварі дін Дачіа прецȣінд маї мȣлт Панонніа трекȣръ аколо ꙟн локȣл Лонгобарѕілор, ші кътре анȣл 568 Дачіа о лъсаръ слободъ. Ꙗтȣнчї лъкȣіторі ȣшȣраці де орї че

греꙋтате ші слобоѕї де орї че жꙋг стреін пꙋтꙋ-
ръ ръсꙋфла аерꙋл ачела де лініщє ші де одіхнъ
каре дꙋпъ атѫтѣ неферічірї дела Аꙋреліан ꙟн-
коачї, требꙋіа съ ле фіе фоарте скꙋмп, фіінд
маї ꙟнаінте кѫнд сꙋбт апъсарѣ ꙋніа кѫнд а
алтії нації барбаре.

Дар ші кіар ꙟн міжлокꙋл валꙋрілор ачелора де
некаѕꙋрї, лъкꙋіторі Дачіеї нꙋ фꙋръ ліпсіцї де
тот де мѫнгѫере; спре ꙟнтъріреа ші сꙋферірѣ
лор кꙋ інімъ таре се-ръвърсъ асꙋпра лор ꙋн дар
череск. Сꙋб Константін чел маре тріꙋмфѫнд
крещінісмꙋл кꙋ ꙟнълцарѣ лꙋї пе трон, ꙟнвъ-
цътꙋріле лꙋї Хрістос нꙋмаї ꙟнтѫмпіна ꙟнпро-
тівірї некірꙋіте нічї ла націіле челе барбаре. Дін-
тр'о пікътꙋръ де сѫнџе де мꙋченік ръсърѣ мії
де крещінї, ші ꙟнвъцътꙋріле кредінчошілор дꙋ-
пъ рѫвна лор чѣ сфѫнтъ кꙋ каре се-сілѣ але ꙟм-
пръщіа ꙟнтре некредінчошї ші дꙋпъ віаца лор
чѣ невіноватъ, ка кꙋ о пꙋтере невъѕꙋтъ ꙋнѣ
сꙋте де мії кꙋ соціетатѣ крещінілор. Кътре
анꙋл 370 кѫнд Готі стъпѫнѣ Дачіа прін Ꙋл-
філа Епіскопꙋл Готілор фъкѫндꙋсе Готі крещі-
нї, се-съді крещінісмꙋл ші ꙟн Дачіа. Сѫмѫн-
ца лꙋї чѣ сфѫнтъ а ꙟнчепꙋт ꙟнграбъ съ ро-
дѣскъ ші ꙟнтре лъкꙋіторії Романї. Кіар ші
ꙟн времіле ꙟнвълмъшелі націілор барбаре а Хꙋ-

нілор, Гепізілор ші а Аварілор, мулці Епіскопі Гречі дела Константінопол віинд ҿн Дачіа ші проповедуінд Евангеліа ші ботезул, ҿнвъцътура лор къзу пе пъмѫнт бун: лъкуіторії романі пріімінд крещінісмул се фъкуръ крещіні, ші ботезѫндусе, ръмасеръ кредінчоші тот д'ауна догмелор ші церемоніілор Бісерічії Ръсърітулуі.

§. 4.

Дачіа суб Булгарі ші суб Пачінаціте: ҿмпъръціреа Дачіеі; цара ръмѫнѣскъ копрінсъ де Кумані ші Уці: Кавалері Немцещі ші Іоаніці: цара ръмѫнѣскъ слободъ.

Дупъ рѣдікареа д'асупра Дачіеі а нуорулуі ачелуі греу де нації барбаре че о апъса пѫнъ ла цемът, лъкуіторії романі ау требуіт съ ръмѫе ҿнкѫнтаці де слобозеніа лор; пагубъ къ дін барбаріа ачѣ гроасъ пѫнтре атѫтѣ вѣкурі ну се пътуръ стрекура пѫнъ ла ноі нѣскаі ва документурі деслушітоаре де старѣ лор де атунчі, де кіпул кѫрмуіреі ші ал петречерії, ку ун кувѫнт де родуріле пъчії лор че ле ера атѫт де драгъ. Дар ачѣстъ ферічіре скумпъ че еі о кѫщігаръ ку атѫтѣ лунці суферірі, о пътіръ маі пе урмъ пре скумп; пентру къ еа н'а фост де

кѫт ȣн рѫпаос де о дѫінȣіре фоарте скȣртѫ ꙟн компараціе кȣ потоапеле де неферічірі че 'ма нѫпѫдіт атѫтѣ векȣрі; ші кредінца кѫ а трекȣт орѫжидȣіта лор де а се-маї прегѫті пентрȣ а сȣферї, пентрȣ еї а фост нȣмаї ȣн віс ꙟншелѫтор.

Ꙟнкѫ дела анȣл 500 дȣпѫ Хс: спре мѧзѫ-ноапте се-сімцї о націе варварѫ нȣмітѫ Бȣлгарї каре дела петречерѣ ші аместекарѣ лор чѣ молівсітоаре кȣ націіле славіче ꙟшї ꙟнсȣшісерѫ маї тоате трѫсȣріле карактерістіче але ȣнеї нації славіче. Бȣлгарії ачещіа дȣпѫ ꙟнсȣфлецірѣ лор тот де дȣхȣл ачел рѫсвоїнік, прікѣг ші жефȣітор че ера де обще ла тоате націіле трекȣте дін Асіа ꙟн Еȣропа, се-фѫкȣрѫ кȣноскȣці прін нѫвѫліріле лор челе пȣстііtoаре ꙟн провінціїле Ꙟмпѫрѫціеї константінополітане. Кȣ прілежȣріле ачестѣ еї се-ꙟнвѫцарѫ а кȣноаще Дачіа. Дȣпѫ кȣрѫцірѣ еї де Аварї, ꙟн міжлокȣл пѫчії ші ал дȣлчецїї лініщії, кѫтре анȣл 680 коворѫнд о датѫ ꙟн жос спре Дȣнѫре ші копрінзѫнд Дачіа, рѫмасерѫ ачі ка статорнічї, ші старѣ де маї ꙟнаінте а Дачіеї о префѫкȣрѫ ꙟн апѫсері проаспете. Афарѫ де Готї ші Хȣнї нічї о націе дінтр'ачеле варваре н'а кѫзȣт аша де греȣ ла коастеле Ꙟмпѫрѫціеї константінополітане, ші н'аȣ фѫкȣт атѫтѣ пагȣбе пачнічілор провінціалї дін

Дачіа ка Бꙋлгаріі; дар де релеле че ле прічінꙋіръ деспъгꙋбіръ Дачіа кꙋ о ꙟндаторарє каре орікꙋм о фолосі.

Місіа, саꙋ локꙋл ачел ꙟтінс де пе малꙋл дрепт ал Дꙋнърії пѫнъ ла Марѣ негръ, ꙟнкъ дін векіме се кꙋноще ка о провінціе Романъ ꙟн каре ера ашезаці мꙋлціме де Романі. Нꙋмърꙋл ачестора креcкꙋ прін адъогарѣ ачелора карі трекꙋсеръ Дꙋнърѣ ꙟн времѣ кѫнд Ѫмпъратꙋл Аꙋреліан рѫдікъ легіоанеле дін Дачіа. Де аічі дін Місіа ка дінтр'ꙋн лок сꙋпꙋс прѫдърії лор, Бꙋлгарі ꙟндеосібіте рѫндꙋрі, пе лѫнгъ челе алте жафꙋрі адꙋсеръ мꙋлціме де романі карі требꙋт съ се ꙋнѣскъ прѣ лесне кꙋ фраціі лор дін Дачіа фіінд ꙋніці фіреще прін лімбъ, нꙋме, реліціе, нъравꙋрі ші обічеюрі.

Дар ачѣ че а фост маі несꙋферіт пентрꙋ Дачіа, ші чѣ че а требꙋіт съ комплінѣскъ неферічірѣ соартеі лъкꙋіторілор еі есте, къ ꙟн времѣ ачѣста а стъпѫнірії Бꙋлгарілор, се ꙟнтѫмплъ епоха ачѣ деснъдъждꙋітоаре, кѫнд Дачіа каре пѫнъ ачі с'а сокотіт тот д'аꙋна о стъпѫніре, ꙟнчепꙋ а се сфѫшіа ꙟн пърці ші а і се слъбъноші пꙋтерѣ кꙋ каре рꙋмѫнii, скъпѫнд одатъ де стъпѫніре стреінъ, ші лꙋкрѫнд ꙟн маре ші ꙟн тот, ар фі пꙋтꙋт съ се рѫдіче ла о

позіціе маĭ ꙟналтъ. Непорочірѣ десмъдȣлърії ачещіа лъсъ ꙟн ініміле лъкȣіторілор ніще сȣвеніре трісте кѫчі лі се ръпі ші ꙟнлесніреа де а се-ꙟнтѫлни, де а'ші плѫнџе некаꙁȣріле ші де а се-мѫнгѫꙗ ꙟнпреȣнъ!

Пе кѫнд Бȣлгарі цінѣ Дачіа ꙟнтрѣгъ сȣб стъпѫнірѣ лор, Ꙋнгȣрі націе асіатікъ дін ръмъшіцеле Хȣнілор, ла анȣл 884 трекѫнд дін Асіа ꙟн Еȣропа пе дрȣмȣл кълкат маĭ дінаін-
1° те де алці варварі, дȣпъ маĭ мȣлте ꙟнпротівірі, ꙟн сфѫршіт копрінсеръ Панонія ші се-статорнічіръ аколо ка пе о моштеніре дела стръмошії лор. Ꙟнвечінарѣ лор кȣ Бȣлгарії дете прічіні де гѫлчевȣрі ші ръсбоае ші дȣпъ ніще вътъліі сѫнџероасе, Ꙋнгȣрі сȣб генераліі лор копрінсеръ Банатȣл ші партѣ Ꙋнгаріеі пѫнъ ꙟн Тіса, ші фъкȣръ ꙟнчепȣт де ꙟмпъръцірѣ Дачіеі. Трансілванія де ші н'а пȣтȣт скъпа нічі еа де гꙗръле челе лате але стъпѫнірії Бȣлгарілор; кȣ
2° тоате ачестѣ, партѣ еі деспре міаꙁъ-ноапте ера слободъ ші авѫнд стъпѫніре локалъ, еа ера чѣ маĭ ферічітъ парте а Дачіеі. Окіȣл чел несъціос де копріндері ал стрънепоцілор Хȣнілор а тревȣіт съ каȣте асȣпра еі кȣ рѫвніре. Кѫнд Целȣ Дȣка Трансілваніеі се-кредѣ сігȣр де орі че атак стреін, се-помені кȣ Ꙋнгȣрі ла спате. Де ші се-

ꙟмпротіві кꙋ осташі съй кꙋ тот кꙋражꙋл ꙋнꙋй
патріот ші генерал, дар непрегътірѣ са ші мꙋл-
цімѣ ꙋнгꙋрѣскъ ꙟл прідіді, ꙟл бірꙋі, ші Ꙋн-
гꙋріі ꙟші сꙋпꙋсеръ лорꙋшї Трансілваніа. Ꙟн-
асфел де кіп Дачіа слъбітъ де варварї, неапъ-
ратъ де Бꙋлгарї, фꙋ ненорочітъ ка съ вазъ кꙋм
піерде треї пърцї дін тотꙋл съꙋ, ші кꙋм се-
пꙋне лініе де хотар ка съ нꙋ се-маї поатъ ꙋні-
нічї о датъ. Дін тоате пърціле Дачіеї маї ръ-
мъсесе цара Рꙋмѫнѣскъ, Молдавіа, Басарабіа
ші Бꙋковіна каре ші ачестѣ де с'ар фі ꙋніт, ар
фі маї пъстрат оаре каре ꙟнтрегіме дін Дачіа;
дар політіка времії д'атꙋнчї нꙋ ведѣ аша де-
парте, ші старѣ лъкꙋіторілор Романї нꙋ ера ка
съ се-ціе асігꙋра пентрꙋ ꙋн віітор маї бꙋн пен-
трꙋ еї. Ꙟмпрежꙋръріле фаворісінд маї ꙟнтѫю
пе цара Рꙋмѫнѣскъ ка съ се-рѫдіче ла Прінціпат,
пентрꙋ ꙋнірѣ кꙋ дѫнсꙋл а Молдавіеї, а Басара-
біеї ші а Бꙋковінеї орї къ нꙋ с'а фъкꙋт нічї о
мішкаре, орї къ нꙋ с'а пꙋтꙋт дін прічіна на-
ціілор варваре че аꙋ маї ꙟстръꙋіт пе ачеле локꙋрї
пѫнъ кътре анꙋл 1359. Атꙋнчї о колоніе де
Ромѫнї дін Мара-мꙋреш дін Ꙋнгаріа сꙋбт о къ-
петеніе Драгош дескълекѫнд ачі, ꙟнтемеіе Прін-
ціпатꙋл Молдавіеї купрінзѫнд ші Басарабіа
ші Бꙋковіна; атꙋнчї прілежꙋл де орї че ꙋніре

трекȣ; ꙟн локȣл ачещіа єші ла мі́жлок інтересȣл Ювірії де стъпѫніре; ші асфел се-пȣсе лініе де хотар ші ꙟтр'ачесте доѫ прінціпате аї кърора лъкȣіторї се-прівіръ маї тот д'аȣна ка кѫнд н'ар фі тот де о націе, ісвор де неферічірї пентрȣ амѫндоѫ прінціпатȣріле!

Пе кѫнд Ꙋнгȣрії ꙟтре анї 889—907 копріндѣ локȣрї ші лȣкра кȣ бърбъціе спре а'шї ꙟнтемеѧ стъпѫнірѣ лор, Бȣлгарілор нȣ ле слȣжі норочірѣ ка съ ръмѫе мȣлтъ време нічї ꙟн челелалте пърцї але Дачіеї пе ȣнде се-маї афла. Кътре анȣл 945 коборѫнд деспре мѧзъ-ноапте о алтъ націе барбаръ Печенегї саȣ Пачіначіте де оріџін тȣрк, кȣ фȣріа лор чѣ маре ꙟмбȣлзіръ пе Бȣлгарї де тоате пърціле: ачесті кȣноскѫнд біне ші дрȣмȣл песте Дȣнъре, ші старѣ слъбічȣнеї ꙟн каре се-афла Ꙟмпъръціа константінополітанъ, кȣ пагȣбъ сімціто аре а еї се-ашезаръ ꙟн Місіа дела Дȣнъре пѫнъ ла мȣнтеле Емȣ саȣ Балкан; ачі ꙟнтемеѧръ Ꙟмпъръціа Бȣлгъреаскъ каре ші цінȣ пѫнъ ла анȣл 1018 кѫнд дърѫмѫндȣсе ѧр се-фъкȣ провінціе а Ꙟмпъръціеї константінополітане.

Ꙟнграбъ песте Пачіначіте ꙟн партѣ Дачіеї каре астъзї есте цара Рȣмѫнѣскъ веніръ Кȣманії ші Ꙋзії карі поате аȣ фост тот де ȣн оріџін

кȣ Пачіначітеле ші —поате—нȣмаї деосібіта време а веніреї лор ле а дат нȣмірї деосібіте. Орї кȣм шіȣні ші алцї атѫт ꙟн деосебї кѫт ші ꙟн аліанцъ кȣ рȣмѫні, ера прімеждіошї стъпѫнірілор вечіне, ші прін нъвъліріле лор челе варваре ꙟн маї мȣлте рѫндȣрї фъкȣръ пагȣве сімціте ші ꙟмпъръціеї константінополітане ші Ȣнгаріеї каре ꙟнкъ дела анȣл 1000, се фъкȣсе ші се кȣноскȣсе де кръіе. Кȣ прілежȣл пръдъріілор че фъчѣ ачешї варварї прін Місіа, Трачіа ші Мачедоніа, търъшї нȣ пȣцінї рȣмѫнї ашезацї де мȣлт прін локȣріле ачелѣ трекȣръ дін-коачї ꙟн цара Рȣмѫнѣскъ. ꙟмпъръціа константінополітанъ ера маї славъ де кѫт съ фі пȣтȣт ꙟнтрепрінде ȣн ръсвоїȣ хотърѫтор каре съ пȣе сфѫршіт ла мішкъріле челе тȣрбȣрътоаре але ачестор варварї; дар ші ръсбоаеле че ле пȣртаръ краі Ȣнгȣрещї ꙟнпротіва лор ꙟнкъ нȣ с'аȣ ꙟнкорȣнат кȣ маї ферічітъ ісправъ.

Кътре анії 1200—1249 краі Ȣнгȣрещї аȣ тріміс аічї ꙟн цара рȣмѫнѣскъ маї ꙟнтѫїȣ пе Кавалері немцещї ші маї пе ȣрмъ пе Кавалері Іоаніцї ка съ батъ ръсвоїȣ кȣ варварі ші съ ліні щѣскъ провінціїле Ȣнгаріеї каре ера сȣпȣсе ла неконтеніте лор пръдърї. Пентрȣ ка Кавалеріі кȣ маї мȣлтъ ꙟнкȣражаре съ съвѫршаскъ а-

чест лȣкрȣ, краі Ȣнгаріеі н'аȣ ліпсіт але ші фъ-
гъдȣі къ орі кжт лок вор пȣтѣ съ копрінзъ ꙟн
цара Рȣмжнѣскъ се ва сокоті ал лор. Дȣхȣл
ачел ръсбоінік че інімa пе Кавалері ші ръсплъті-
рѣ остенелелор лор, фъкȣръ ка еі съ ꙟнчѣпъ
ръсбоае кȣ варварі дін цара рȣмжнѣскъ, съ фіе
норочіці ꙟн бътълііле лор ші съ се ꙟнтінзъ пж-
нъ ла Дȣнъре; дар атжт жалȣзіа Папеі діла
Рома кжт ші а краілор Ȣнгȣрещі ꙟмпіедікъ ꙟн-
аінтъріле лор. Кавалері фȣръ кіемаці ꙟндърът
ші трімітерѣ лор н'авȣ нічі ȣн сфжршіт хотъ-
ржтор, де кжт дете нȣмаі прічінъ краілор Ȣн-
гȣрещі ка маі пе ȣрмъ тот д'аȣна съ факъ пре-
тенціі пентрȣ локȣріле пе ȣнде аȣ кълкат ка-
валеріі; съ прівѣскъ цара Рȣмжнѣскъ ка пе о про-
вінціе а лор, ші ꙟн тот кіпȣл съ се сілѣскъ а о
ші авѣ сȣпт аскȣлтарѣ саȣ сȣпȣнерѣ лор. Че-
теле де варварі ꙟнсъ ръмасеръ тот пе локȣріле
ачестѣ; ші дешертарѣ църіі Рȣмжнещі ші кȣръ-
ціръ еі де жаші а фост маі мȣлт ȣн резȣлтат
ал ръсбоаелор че а авȣт ꙟмпъръціа константі-
нополітанъ кȣ жаші, ал неȣнірііі ші ал ръсбое-
лор че а авȣт кїар варварііі ꙟнтре сіне, ші ал
стржмторърі ла каре ꙟі адȣсеръ маі мȣлте стъ-
пжнірі локале че се ꙟнтемеїасеръ ꙟн цара Рȣмж-
нѣскъ. Ачесте прічіні аȣ фъкȣт пе варварі ка

сѫ се-ꙟмпѹцінезе, сѫ слѫбѣскѫ, ші прін ꙟмпрѫщіерѣ саѹ аместекарѣ лор кѹ алте нації сѫ се-прѫпѫдѣскѫ кѹ тотѹл ꙟн кѫт нѹмаї нѹмеле ші барбаріа лор сѫ рѫмѫе нещерсе дін аналеле лѹмі.

Кѹ тоате кѫ цара Рѹмѫнѣскѫ кѹ челе лалте пѫрції але Дачіеі, дін зілеле марелѹї Траіан пѫнѫ ꙟн времѣ ачѣста, и'а фост де кѫт ѹн театрѹ скѫрбос ѹнде атѫтѣ нації барбаре жѹкарѫ роле фоарте тристе; Рѹмѫниї не ꙟнпротівін. дѹсе ші ла челе маї аспре трактѫрї але барбарілор, ші сілиндѹсе аї мѹлцѹмі кѹ тоате челе требѹінчоасе, се економісірѫ ка пѫнтре атѫтѣ вѣкѹрї, пѫнтре атѫтѣ фелѹрї де нації ші пѫнтре стрѫшнічіа атѫтор неферічірї че се-пѫрѣ кѫ вор сѫ ле соарбѫ фіінца, сѫ се-поатѫ стрекѹра пѫнѫ ла времѣ ачѣста ꙟн нѹмѫр атѫт де маре, кѹ лімба, нѹмеле, нѫравѹріле, обічеюріле ші алте трѫсѹрї карактерістіче але стрѫмошілор лор Романиї ші каре сѫнт атѫтѣ сѹвенірѣ скѹмпе де стрѫлѹчітѹл лор сѫнце! Тот че а прічінѹіт маї мѹлтѫ скімбаре ꙟнтрѫнші а фост лѹнга лор петречере кѹ Бѹлгарії ші атінцерѣ лор де нації де оріцін славон. Дела ачестѣ се-стрекѹрарѫ ꙟн лімба Романѫ атѫтѣ зічерї славоне, вокале ші сѹнете стреіне лімбеї лор; дела еї дѹпѫ че се-крещінарѫ—поате—а інтрат ꙟн Бісерікѫ літѹргіа

ші кърцї славоне; дела еї с'а пріїміт ка лъкȣіторії Романї аї Дачіеї съ се-зікъ ла челе лалте нації Влахї саȣ Валахї, фіінд къ еї нȣмѣ асфел пе тоате націіле де оріџін роман; ші ꙟн сфѫршіт прін еї кȣ скімбарѣ ȣнор вокале ꙟнчепȣръ романі лъкȣіторї аї Дачіеї а се-нȣмі " Рȣмѫнї!"

Орї ші кȣм рȣмѫниї дін цара Рȣмѫнѣскъ кȣ епоха де слобоѕеніе че о добѫндіръ акȣм, ера маї ферічіцї де кѫт тоцї чеї лалцї фрацї аї лор; ше нȣ ле рѫмѫнѣ алт де кѫт съ ꙟнтемееѕе ȣн стат ші съ ꙟнчѣпъ а десфъшȣра ȣн вѣк нȣоȣ каре съ щѣргъ неноровіріле челе ꙟнтіпъріте пе ініміле лор, ші ꙟн віітор съ ле арате о ферічіре де каре есте вреднікъ а се бȣкȣра орї че націе неатѫрнатъ!

ІСТОРІЯ ДЕ МІЖЛОК.

ПЕРІОД II.

Дела формарѣ статѹлѹї цѣрії Рѹмѫнещї сѹб Радѹ Негрѹ ѫнтѫюл' Прінц стъпѫнітор а тоатъ цара Рѹмѫнѣскъ пѫнъ ла къдерѣ Прінціпатѹлѹї сѹб маї мѹлтъ інфлѹенцъ а Порцї Отомане.

сaѹ

Дела анѹл 1290—1526 дѹпъ Христос.

§. 5.

РАДѸЛ НЕГРѸ.

Я домніт дела 1290—1314.

Ѫн времѣ ѫн каре барбарії дін цара Рѹмѫнѣскъ се-ѫмпѹцінасе ші пѹтерѣ лор слъбісе, Рѹмѫнії де ачі карі пѫнъ ла анѹл 1290 н'аѹ фост декѫт ѹн жок нестаторнік ал сѹферірілор, ѫнчепѹръ а се-стрѫнџе, а се-адѹна, а се ѹні сѹб къпетеніі д'але лор ші а форма соцієтъцї марї ші дін-коачї ші дін-коло де Олт. Ѫндемнѹріле

ачещії ѹрмърї аѹ фост, ші доѕірѣ де петречерѣ ѹней кіеці маї тікиіте ші апърарѣ де ръмъшіціле барбарілор ші маї кѹ сѣмъ де амеріицърілє Ѹнгѹрілор карі пріи копріндерѣ четъцїї Северінѹлѹї ꙟитемеѩсеръ о вечінътате прімеждіоасъ пентрѹ чеѣлалтъ парте а църії Рѹмѫнещї. Дар формарѣ ачелор соціетъцї де скѹтіре нѹ ꙗр фі фолосіт пе Рѹмѫнї дѹпъ кѹм нъдеждѹꙗ еї, дака кѹрцерѣ ꙟнтѫмплърілор ші ꙟмпрежѹрърілє нѹ ꙗр фі ажѹтат ка съ се-ѹнѣскъ тоате соціетъцілє ші съ формеѕе о стъпѫиіре нѹмаї.

Цінѹтѹл Фъгърашѹлѹї дін Трансілваніа ꙟнкъ дела анѹл 1284 ера колоніѕат кѹ мѹлте мїї де Рѹмѫнї дін Дачіа лѹї Аѹреліан карі ꙟн времѣ нъвълірії Татарілор ꙟн Ѹнгаріа ші Трансілваніа дѫнд ажѹтор лѹї Ладіслаѹ кралюлѹї Ѹнгаріеї, ачеста ꙟнтрѹ семн де ръсплътіре ші пентрѹ імпопѹларѣ локѹлѹї ачелѹї пѹстіꙋ, ле дете стъпѫнірѣ цінѹтѹлѹї ачелѹꙗ, прекѹм ле а дат ші Мара-мѹрешѹл ші алте локѹрї. Ачещї Рѹмѫнї се-аместекаръ кѹ фрацїї лор пе карії 'ꙗѹ гъсіт ачі. Віаца чѣ десфрѫнатъ а кралюлѹї Ладіслаѹ ші ръѕімарѣ лѹї пе кредінца Рѹмѫнілор ачелора венетічї ші а фрацілор лор ꙟнстреінъ інімілє новілілор Ѹнгѹрї дела сіне; ші пе папа дела Рома каре воꙗ а кѫщіга інфлѹенцъ асѹпра тѹтѹрор статѹрілор ші стъпѫніторілор Еѹропеї, ꙟл

адȣсе ла мȣрмȣраре, ꙟн кѫт а ші проповедȣіт о експедіціе крȣчіатъ ꙟнпротіва кралȣлȣі Ладіслаȣ. Дінтре тоці фȣріїле крȣчіацілор ачелора аȣ тревȣіт съ ле сімцъ амар тоці Рȣмѫнії, ші ка ніще партізані спріжініторі де партіда кралȣлȣі, ші ка ніще кредінчоші аі Бісерічії Ръсърітȣлȣі, лȣкрȣ несȣферіт ла Ȣнгȣрії католічі.

Ꙟн времѣ анархіеі ачеліа ꙟн каре ꙟнота Ȣнгаріа, стрѫмторъріле че ле сȣферѣ Рȣмѫнії дела католічі, хотърѫръ пе ȣн Радȣл Негрȣ че ера Дȣкъ Фъгърашȣлȣі ші Омлашȣлȣі ка кȣ маі мȣлте мії де Рȣмѫні дін Трансілваніа съ трекъ ꙟн цара Рȣмѫнѣскъ. Нȣ копріндерѣ ші сȣпȣнерѣ църії а тревȣіт съ фіе прічіна де къпетеніе а тречерії лȣі Радȣл Негрȣ ꙟн цара Рȣмѫнѣскъ, чі апърарѣ ші окротірѣ са ші а Рȣмѫнілор съі де неказȣріле ші сȣпъръріле че і ле фъчѣ католічії. Кȣ тоатъ мȣлцімѣ Рȣмѫнілор, кȣ каре трекȣ, нȣ ꙟндръзні а пътрȣнде маі адѫнк ꙟн царъ, чі ка ȣн стреин се-опрі ла Кѫмпȣлȣнг. Ачі зъбовінд маі мȣлтъ време, пентрȣ апърарѣ са зіді о четъцȣе ші пентрȣ ȣнірѣ маі д'апроапе а Рȣмѫнілор съі кȣ пъмѫнтенії зіді о Бісерікъ; асеменѣ ші пентрȣ Сасі католічі пе карі анархіа Трансілваніеі ꙟі гоні пе ȣрма лȣі Радȣ ла Кѫмпȣлȣнг се-зіді о Бісерікъ католікъ. Пȣртарѣ чѣ блѫндъ ші дȣлче а лȣі

Радꙋл кꙋ пъмѫнтеній ꙟй кѫщігъ кредінца ші Юбірѣ лор; ꙟй скоасе ла кѫмпії де прін мꙋнцій ꙋнде ꙟй арꙋнкасе времіле челе тꙋрбꙋрате май дін аінте, ші ꙋніндꙋсе кꙋ Рꙋмѫній венетічй се- ꙟнтінсеръ ꙟн лꙋнгꙋл Дѫмбовіцій ші ал Іаломіці ка съ ꙟнтемееꙁе сате ші ораше, сꙋбт ꙋмбрірѣ пъчій ші а леџілор къпетеніей лор челій нꙋоъ.

Ꙋнірѣ ачѣ пачнікъ а пъмѫнтеиілор кꙋ венетічій Рꙋмѫній карі адꙋсеръ кꙋ сіне дін Трансілваніа ідей май бꙋне де індꙋстріе ші лꙋкрарѣ пъмѫнтꙋлꙋй; крещерѣ ші ꙟммꙋлцірѣ лор прін ꙟнфръцірѣ ачѣ, детеръ прічінъ лꙋй Радꙋл каре кꙋноще ꙟндестꙋл старѣ църій, ка съ'шй факъ ідеѧ де а'шй сꙋпꙋне ші е'шй, прін міжлоаче дꙋлчй, тоатъ цара Рꙋмѫнѣскъ. Лꙋѫнд кꙋраж се- ꙟнтінсе ші спре лꙋнгꙋл Арџешꙋлꙋй, ші фъръ а ꙟнтѫмпіна вре'о ꙟмпротівіре ꙋндева, пе тъкꙋте копрінсе тоатъ партѣ църій Рꙋмѫнещй дінкоачй де Олт. Атꙋнчй Радꙋл ꙟшй стръмꙋтъ реꙁіденца ла Арџеш ші пентрꙋ сігꙋранца са ꙁіді о четъцꙋе ші пентрꙋ ꙋнірѣ сꙋпꙋшілор съй о Бісерікъ. Дꙋпъ атѫта копріндере Радꙋл пꙋтѣ съ се ꙟнтітꙋлеꙁе Пріиц сау Домн, дар нꙋ а тоатъ цара Рꙋмѫнѣскъ. Партѣ дін коло де Олт че ꙟнкіпꙋѧ о стъпѫніре неатѫрнатъ ші каре ꙟн времѣ анархіей Ꙋнгаріей копрінсесе ші Банатꙋл Северінꙋлꙋй, се-стъпѫнѣ де ꙋн Бан Басараб.

Апропіерѣ лȣй Радȣл Негрȣ де Банȣл Басараб
прін міжлочірѣ націоналітъцій изскȣ прієтешȣг
ші ꙟнкредінцаре; ші требȣінца де а се-ȣні амѫн-
доѫ пърціле църій ꙟнтрȣна спре а се-пȣтѣ ꙟм-
протіві ла орі че ловіре де пе дінафаръ, гръбі
ꙟнкеерѣ ȣней ꙟнвоірі ꙟнтре дѫнші. Ꙟн пȣте-
рѣ кондіціілор ачещій ꙟнвоірі партѣ църі дін-
коло де Олт се-сȣпȣсе лȣй Радȣл, дар кȣ адмі-
ністраціе неатѫрнатъ: ші Банȣл нȣмай прін
плътірѣ ȣнȣй трібȣт ші а ȣнȣй контингент де
ощіре ꙟн време де требȣінцъ съ'ші кȣноаскъ сȣ-
пȣнерѣ са кътре Прінцȣл. Асфел Радȣл Негрȣ
прін ȣнірѣ тȣтȣрор Рȣмѫнілор ꙟнтемеѣ статȣл
църій Рȣмѫнещі; ші дȣпъ стъпѫнірѣ ші а ці-
нȣтȣлȣй Фъгърашȣлȣй ші а Омлашȣлȣй дін
Трансілваніа, пȣтѣ съ се-ꙟнтітȣлезе Прінц а тоа-
тъ цара Рȣмѫнѣскъ ші Дȣкъ Фъгърашȣлȣй ші
Омлашȣлȣй.

Тот лȣкрȣл ачеста Радȣл н'ар фі фост ꙟн
старе нічі о датъ де ал съвѫрші кȣ ферічітъ іс-
правъ, дака ꙟмпрежȣръріле нȣ л'ар фі фаворі-
сіт. Цара ера кȣръцітъ де четеле де варварй,
ші лъкȣіторій ей че ера обосіцй кȣ сȣферіреле ші
карі дін прічіна ачѣста ера май мȣлт ръзпѫн-
діцй, дін ȣнірѣ лор сȣбт ȣн Прінц дȣлче ꙟшй
фъгъдȣіа о ферічіре потрівітъ кȣ дорірѣ лор чѣ
лȣнгъ. Татарій дін Молдавіа вірȣіндȣсе де

Тȣктаї Ханȣл Монголілор, ꙟикъ нȣ пȣтѣ съ ꙟисȣфле нічї о гроазъ стѫпжініітоаре. Ѹнгаріа атѫт дін інтересȣл съȣ кѫт ші дін апропіере ші вечінътатѣ са пȣтѣ съ пȣе піедічї; дар тȣрбȣръріле дін лъȣнтрȣл съȣ сорбѣ гѫндȣріле тȣтȣрор спре ꙟмпъчȣірѣ лор фър'а да време кȣї ва ка съ се гѫндѣскъ де чѣ че се-фаче ꙟн цара Рȣмѫнѣскъ. Дінтре тоате ші времѣ чѣ ꙟнделȣнгатъ а стъпѫнірей лȣї Радȣл, 'ї а ꙟнлеснїт тоате міжлоачеле ка съ ȣнѣскъ пе тоцї Рȣмѫні ꙟнтр'ȣн кȣцет ші ꙟнтр'о пȣтере, ші съ'шї статорнічѣскъ стъпѫнірѣ са асȣпра а тот Прінціпатȣлȣї.

ꙗсфел Радȣл Негрȣ дȣпъ че дескісе шѫрȣл прінцілор църії Рȣмѫнещї, ші дȣпъ че стъпѫні 24 анї, мȣрінд се-ꙟнгропъ ла Бісеріка са дела ꙗрцеш; іар поменірѣ лȣї ръмасе скȣмпъ ші віе ꙟн цінерѣ де мінте а Рȣмѫнілор; еа тръеще ші ва тръі вечнік кѫт вор фі Рȣмѫнії, дінпреȣнъ кȣ чінстѣ ші біне кȣвѫнтарѣ че і се кȣвіне пентрȣ ꙟнтемеерѣ Ѳтатȣлȣї църії Рȣмѫнещї.

§. 6.

МІХАІȢ БАСАРАБ.

ꙗ домніт дела 1514—1333.

Цара Рȣмѫнѣскъ ꙟн Радȣл Негрȣ пієрдȣ ȣн Прінц вреднік ші ȣн татъ дȣлче. Ѳпре а'шї аръта рекȣноштінца, боері—поате—врȣръ аї алеџе де ȣрмътор пе вре-ȣнȣл дін фії лȣї; дар невѫрсничіа тȣтȣрор нȣ'ї ерта. Ка съ ȣнѣскъ маї де апроапе партѣ църії дін-коло де Олт, кȣ чѣ

дін коачі ші ка сѫ деспѫгȣбѣскѫ пе Банȣл еі че цінѣ рангȣл чел дін тѫю ꙟнтре тоці, боерії пѫшірѫ ал алеџе пе дѫнсȣл де Пріинц ші ачеста фȣ ꙟн времѣ ачѣ Міхаю Басараб. Фіінд ꙟн персоана са ꙟн време де паче о лȣкраре необосітѫ ші ꙟн време крітікѫ ȣн дȣх рѫсбоінік, ꙟнпȣтернічі цара, ꙟі дете лȣстрȣ ші пе Рȣмѫниї ꙟі прегѫті ка кȣ армеле сѫ'ші апере неатѫрнарѣ лор.

Ꙟн времѣ кѫрмȣіреі лȣі, Ȣнгаріа скѫпасе де прімеждіїле анархіеі ші ста сȣб Карол Роберт краюл сѫȣ. Претенціїле ачестȣіа пентрȣ Банатȣл Северінȣлȣі ші пентрȣ тот Прінціпатȣл цѫції Рȣмѫнешті адȣсерѫ пе Міхаю ла стрѫмторѫрі, ка пѫнѫ ла о време маі фаворісантѫ сѫ дѣ Банатȣл Северінȣлȣі ꙟндѫрѫт, ші рекȣноскѫндȣсе де васал ȣнгȣреск сѫ плѫтѣскѫ трібȣт. Нȣ трекȣ мȣлт ші Міхаю каре нȣмаі пентрȣ ачѣсе-сȣпȣсе краюлȣі ȣнгȣреск пентрȣ кѫ нȣ ера гѫтіт де а і се ꙟмпротіві, формѫндȣші о оштіре бȣнѫ, скȣтȣрѫ сȣпȣнерѣ, рѫпі Банатȣл Северінȣлȣі дела Ȣнгȣрі, ші пентрȣ ка сѫ дѣ інімѫ ші сȣфлет оштіреі сале челії нȣоѫ, о ꙟнсоці кȣ оштірѣ лȣі Міхаіл Страшіміровічі Банȣлȣі бȣлгѫреск кѫнд ачеста авȣ рѫсбою кȣ Ꙟмпѫрѫціа костантінополітанѫ дела каре воіа сѫ'ші кѫ-

цїіце неатжрнарѣ. Ѡкѫтѫрарѣ сѫпѫнерії Ѫнгѫрещії, рѫпірѣ банатѫлѫї Сеҕерінѫлѫї ші міжлоачеле де апѫраре ші ѫмпротівіре кѫ каре се-прегѫтѣ Міхаю, детерѫ прічінѫ лѫї Карол Роберт ка кѫ скопос де а сѫпѫне тот Прінціпатѫл прін сілнічіа армелор, сѫ ѫнтрепрінзѫ ѫн рѫсбою. Оцїіріле Ѫнгѫрещії інтрарѫ ѫн Прінціпат; Міхаю н'авѫ кѫраж д'о камдатѫ д'а се ѫмпротіві ѫнѫї краю маре ші пѫтерник; чі ѫл ѫмбіе кѫ пачѣ прін кондіції чінстіте. Карол Роберт нѫ нѫмаї нѫ пріімі пачѣ, чі прін ворбеле сале челе варваре ші аменінцѫріле челе аспре хотѫрѫ пе Міхаю ка орї кѫ че преці сѫ'шї рѫскѫмпере чінстѣ ші слобозеніа Прінціпатѫлѫї сѫѫ. Прін лѫарѣ челор требѫінчоасе пентрѫ хранѫ де пе локѫріле пе ѫнде тречѣ Ѫнгѫрі, ші прін мішкѫріле сале челе ѫншелѫтоаре пѫнтре мѫнції, адѫсе пе краюл Карол Роберт ла атѫта ліпсѫ ші стрѫмтоаре, ѫн кѫт фѫр' а маї черка сѫ се-ловѣскѫ кѫ ѫн врѫжмаш невірѫіт, ѫмбіе ел пе Міхаю кѫ пачѣ ші ѫнчепѫ а се ретраџе кѫтре Ѫнгаріа. Міхаю невржнд а лѫса ѫн паче пе ѫн врѫжмаш каре нѫмаї пентрѫ ачеѣ нѫ'ї фѫкѫт нічї ѫн рѫѫ пентрѫ кѫ н'а пѫтѫт, фѫрѫ де весте дете нѫвалѫ асѫпра Ѫнгѫрілор ѫнтр'ѫн лок каре сігѫр се-пѫрѣ кѫ се-рѫсвоещїе ѫмпротіва лор, ші ѫї

вътꙋ атѫт де амар, ꙟн кѫт маї тоатъ ощірѣ ꙋнгꙋрѣскъ се пръпъдї, ші тоате аверіле лор, банії ші печетѣ краюлꙋї дінпреꙋнъ кꙋ мꙋлціме де пріншї къзꙋръ жаф ꙟн мѫїніле Рꙋмѫнілор. Ꙟнсꙋшї ші краюл ꙋнгꙋреск н'ар фі скъпат кꙋ віацъ дінтр'ачест прілеж де фꙋріа ші ръсбꙋнарѣ Рꙋмѫнілор, де н'ар фі ꙟмбръкат кꙋ хаїніле сале пе ꙋн Дешеꙋ каре се оморѫ ꙟн локꙋл краюлꙋї. Дꙋпъ ачѣстъ катастрофъ, краюл Карол Роберт каре кꙋ пꙋцінтеї д'аї съї рътъчінд прін мꙋнцї ꙟшї гъсі мѫнтꙋінца ꙟн Ꙋнгаріа, кꙋ тоатъ пꙋтерѣ ші гроаза са де каре тремꙋра провінціїле мърџінаше але Ꙋнгарії ші кꙋ тоатъ ꙋрѣ са де ръсбꙋнаре ꙟнпротіва лꙋї. Міхаю, нꙋмаї авꙋ кꙋраж де а маї ꙟнтрепрінде алт ръсбою ꙟнпротіва Прінціпатꙋлꙋї църії Рꙋмѫнещї. Міхаю каре ꙟмвъцъ пе Рꙋмѫнї съ бірꙋіаскъ ші кꙋ вітежіа лор съші апере персоана, аверѣ ші чінстѣ лор, ꙋрмъ а стъпѫні неатѫрнат ші ꙟн паче, пѫнъ кѫнд дꙋпъ о кѫрмꙋіре де 19 анї мꙋрі кꙋ пърере де рꙋ а тꙋтꙋрор рꙋмѫнілор.

§. 7.

ДАN I.

Я домніт дела 1333—1342.

Дȣпъ моартѣ лȣй Міхаиȣ Басараб Рȣмѫній нȣ'шй ȣйтаръ къей сѫнт даторй мȣлт фамілией лȣй Радȣ Негрȣ. Ȣнȣл діи фії сън ажȣнгѫнд ла аній върсничией ші ла врединчіа де а пȣтѣ кѫрмȣі Прінціпатȣл, боерій църій ꙟл алесеръ де Прінц, ші ачеста а фост Дан I. Ачеста мощеній дела татъл съȣ дȣхȣл ачел ꙋбітор де паче каре ера требȣінчоасъ Рȣмѫнілор 'ші ка о ръсȣфларе дȣпъ ръзбоюл де май ꙟнаінте, ші ка ȣн прілеж де ꙟмпȣтерничіре ші ꙟндрептаре а локȣрілор че пътіміръ дела інтрарѣ Ȣнгȣрілор. Дар ачест карактер пачнік ал лȣй Дан, Ȣнгȣрі ꙟл прівіръ ка о слъбічиȣне кȣ каре пȣтѣ съ се фолосѣскъ ла інтересȣріле лор. Дескізѫнд неговіацій де ꙟнвоіре ал кърора скопос ера ка Банатȣл Северінȣлȣй дінпреȣнъ кȣ четатѣ ꙟн каре Ȣнгȣрій цінѣ май ꙟнаінте гарнізонъ де апъраре ꙟнпротіва Бȣлгарілор ші а Сѫрбілор, съ се дѣ ꙟндърът короаней Ȣнгȣрещй, Дан н'авȣ нежнспъймѫнтарѣ ачѣ де дȣх ка претенціілор

ачестора съ ръспꙋнзъ кꙋ армеле. Ка съ нꙋ вазъ ръсбоюꙋ се-ꙟдꙋплекъ ла черериле лор, ші ꙟи асфел де кіп Ꙋнгꙋріі добѫндіръ акꙋм дела ꙋн Прінц пачнік прін бꙋнъ ꙟмвоіре чеѣ че маі ꙟнаінте сꙋбт ꙋн Прінц ръсбоінік нꙋ пꙋтꙋръ добѫнді нічі прін сілнічіа армелор. О бірꙋінцъ ефтінъ ка ачѣста поате къ а ꙟнсꙋфлат нъдеждї ꙟн Ꙋнгꙋрї ка съ черче ші сꙋпꙋнерѣ а тот Прінціпатꙋлꙋї, дар се-темꙋръ де ꙟнъспрірѣ інімілор Рꙋмѫнілор, ші проаспъта ꙟнкъ адꙋчере амінте де ꙟнтѫмпларѣ лꙋї Карол Роберт ші а оштірей сале, ꙟї опрі дела гѫндірѣ ші пꙋнерѣ ꙟн лꙋкраре а ачестꙋї план. Дар дꙋпъ ꙟмвоірѣ ꙟнкеіатъ кꙋ Ꙋнгꙋріі, ꙋрмъ а стъпѫні ꙟн паче, ші ꙟн пріетешꙋг кꙋ стъпѫніріле вечіне, ші ачѣста е кꙋ тоатъ времѣ стъпѫнірей сале челії лꙋнцї, нꙋ дъ нічі о матеріе богатъ де фапте ші ꙟнтѫмплърї.

§. 8.

АЛЕКСАНДРꙊ І.

А домніт дела 1342—1360.

Кꙋ тоате къ Прінціпатꙋл н'авѣ вре о леџе темеінікъ скрісъ, дꙋпъ каре съ се-факъ тот д'а-

ȣна алецерѣ де Прінц кѫнд ръмѫнѣ Прінціпатȣл въдȣв; дар боерії ꙟнкъ нȣ кȣнощѣ еґоісмȣл, ші де ачеѣ еї пріімиръ де леџе ка прінціїї съ се-алѣгъ пе рѫнд кѫнд дін фаміліа лȣї Радȣ Негрȣ, кѫнд дінтр'а лȣї Міхаю Басараб. Ꙟн пȣтерѣ ачестії леџї, дȣпъ моартѣ лȣї Дан І. алесеръ де Прінц пе Александрȣ каре дȣпъ тоатъ пъререѣ се-веде а фі фост дін фаміліа лȣї Міхаю Басараб. Атѫт рекȣноштінца кътре ачесте фамілії сілѣ пе боері ка съ ȣрмезе аша, кѫт ші кіар доррінца де а околі жалȣзіа че прѣ кȣ ꙟлеснире с'ар фі пȣтȣт аціца ꙟнтре ачеле доъ фамілії каре копрінде рангȣл чел дін тѫю ꙟн соціетатѣ Рȣмѫнѣскъ, ші дінтр'акърора десгінаре ꙟнкъ д'атȣнчї ар фі ꙟнчепȣт неорѫндȣеліле ачеле тȣрбȣрътоаре каре пар къ аȣ плоат маї пе ȣрмъ неферічірї асȣпра църіі Рȣмѫнешті. Александрȣ ꙟнчепȣ а стъпѫні Прінціпатȣл кȣ неатѫрнарѣ че і о асігȣрасе вітежіа татълȣї съȣ; тот че ꙟл мѫхнѣ ера піердерѣ дін ꙟнтреџімѣ Прінціпатȣлȣї че се фъкȣ сȣб Дан І. кȣ дарѣ ꙟндърът а Банатȣлȣї Северінȣлȣї. Ѹн Прінц ка Александрȣ каре пе лѫнгъ-юбірѣ де паче, ръсȣфла ші аер ръсбоїнік, нȣ пȣтѣ сȣфері о асфел де піердере. Кȣ тоате къ ръпі дела Ѹнгȣрі прін сілничіе чеѣ че еї кѫштігаръ маї ꙟнаінте прін ꙟн-

боїрї; дар бȣкȣріа са де а стъпѫні Прінціпа тȣл ꙟтрег ші кȣ неатѫрнаре нȣ дъїнȣі мȣлт. Рідікѫндȣсе пе тронȣл Ѹнгаріеї Лȣдовік кърȣїа і се дете ші тітлȣ де „Маре“ ші каре ꙟн персоана са ȣнѣ ші блѫндеца ȣнȣї стъпѫнітор ꙟнцелепт ші талентеле ȣнȣї краю пȣтернік, Александрȣ превъꙃȣ къ ачеста нȣ о съ се-ꙟндестȣлеꙃе нȣмаї кȣ ренноірѣ претенціілор пентрȣ Банатȣл Ѳеверінȣлȣї, чі планȣріле лȣї о съ се-ꙟнтінꙃъ ка съ аїбъ атѫрнат де корȣна Ѹнгаріеї ші Прінціпатȣл ꙟнтрег. Фър'а ꙟндръсні съ се ꙟмпротівѣскъ ȣнȣї краю маре ші пȣтернік, сокоті прінтр'ȣн трактат чінстіт съ асігȣреꙃе църіі паче ші лініще. Ка съ се-ꙟнкее трактатȣл ачела де сȣпȣнере кȣ кондіції маї дȣлчї, апȣкъ ꙟнаінте, ші кѫнд Лȣдовік се-афла ꙟн пърціле Трансілваніеї, мерсе сінгȣр ꙟн персоанъ ла дѫнсȣл ші'ї фъгъдȣі сȣпȣнере ші кредінцъ пе каре о ші пъꙃі ꙟн тоатъ времѣ кѫрмȣіреї сале. Ѹрмарѣ ачѣста о десвіновъціръ ꙟмпрежȣръріле. Александрȣ орї кȣм адміністръ Прінціпатȣл слобод де тоатъ інфлȣенца ȣнгȣрѣскъ; пȣцінȣл трібȣт че плътѣ нȣ прічінȣїа нічї о пагȣбъ сіміцітъ църіі; ші пе прецȣл ачеста ел авȣ о паче статорнікъ ꙟн тоатъ віаца са. Оаре каре търбȣръри ꙟн фаміліа са дін прічіна Кларі не-

вестії сале де а доа че ера католікъ, ші каре пентрꙋ аморꙋл еї кътре реліџіа са воіа съ католічеꙃе ші пе џінерії съї Банꙋл Бꙋлгаріеї ші Прінџꙋл Сербіеї, н'аꙋ ꙟмпіедікат німік пе Александрꙋ ка съ нꙋ ꙟнгріжаскъ де Прінџіпат ші съ нꙋ'л фолосѣскъ ꙟн времѣ ачѣ де паче пѫнъ кѫнд мꙋрі.

§. 9.

ВЛАДІСЛАВ КАРЕ С'А ЗІС ШІ ВЛАІКꙊ ШІ ЛАІОТ.

А домніт дела 1360—1373.

Пачѣ ачѣ ꙟнделꙋнгатъ де каре се-бꙋкꙋръ Прінџіпатꙋл сꙋб доі прінџі маі дінаінте ера трѣбꙋінчоасъ пентрꙋ ꙟмпꙋтернічірѣ църії прін крещерѣ ші ꙟммꙋлцірѣ попꙋлаціеї, прін стръдалніка лꙋкраре а пъмѫнтꙋлꙋї ші прінтр'алте міжлоаче де ꙟмбогъціре а църії; дар нꙋ ера фолосітоаре акꙋм пентрꙋ времіле ачеле Юцї че се-апропіаръ аменінцѫнд тꙋрбꙋръри ші гроаꙃъ нꙋ нꙋмаї Прінџіпатꙋлꙋї църії Рꙋмѫнещі чі ші ла Еꙋропа ꙟнтрѣгъ. Пентрꙋ спріжінірѣ ші ферірѣ Прінџіпатꙋлꙋї де венірѣ асꙋпръї ачелор реле,

трєбȣꙗ сѫ се-норочѣскѫ Рȣмѫнії кȣ алеџерѣ ȣнȣї Прінц кȣ брац ꙟдрѫзнец ші пȣтерник. Фамі-ліа лȣї Радȣ Негрȣ нȣ да нічї ȣн бѫрбат вѫрсник ші дестоїник де а корѫспȣнде кȣ требȣінца ші ащептарѣ де обще; аша дар требȣі сѫ кадѫ соарта алеџерії пе Владіслав фіȣл лȣї Александрȣ дін фамиліа Басараб. Сȣірѣ ачестȣꙗ пе скаȣн се-ꙟнсемнѫ кȣ епоха ачѣ вестітѫ а інтрѫрії Тȣрчілор Османї ꙟн Еȣропа ші каре авȣ чѣ маї пȣтерникѫ інфлȣенцѫ асȣпра хотѫрѫреї де соарта цѫрії Рȣмѫнещї. Ꙟмпѫрѫціа константінополітанѫ слѫбітѫ дін лѫȣнтрȣ, сдрȣнчінатѫ ші нѫпѫдітѫ тот д'аȣна дінафарѫ требȣі маї ꙟнтѫю еа сѫ вадѫ ꙟн че кіп тȣрчі, ачещї фії аї Скітіеї ші конкеранції ꙟнспѫїмѫнтѫторї, десгінарѫ де джиса маї мȣлте провінції ші кȣ сімцітоаре пагȣбѫ а еї ꙟнтемеꙗрѫ ꙟн Асіа о стѫпѫніре тȣрчѣскѫ. Непȣтѫнд вре о пȣтере алеста ꙟнпротівѫ, ꙟшї арȣнкарѫ прівірѣ ші асȣпра Еȣропі, ші Ꙟмпѫрѫціа константінополітанѫ ꙗрѫшї фȣ осѫндітѫ а ведѣ кȣм ачещіа копрінсерѫ стрѫмтоарѣ Дарданелелор, сȣбжȣгарѫ Рȣмелі, се-ꙟнтінсерѫ пріи Бȣлгаріа, статорнічірѫ резіденца ꙟмпѫрѫцієї лор ла Адріанопол; аменінцарѫ кѫдере Константінополȣлȣї ші ꙟнспѫїмѫнтарѫ тоате статȣріле вечіне. Вестѣ

інтрърії Тѹрчілор ші пасѹріле лор челе ѭції ꙟн копріндерї ръсѹнаръ ꙟн тоатъ Еѵропа; тоцї монархії ші стъпѫнніторії сімціръ тревѹінца де о аліанцъ пѹтернікъ спре опрірѣ ꙟнтіндерії челії семеце а лор: дар нѹ о фъкѹръ де кѫт Ѹнгаріа ші цара Рѹмѫнѣскъ де каре ера маї апроапе фокѹл къпкъріі. Ꙟнзадар Папа дела Рома, каре пе времѣ ачѣ авѣ о інфлѹенцъ маре асѹпра тѹтѹрор капетелор ꙟнкорѹнате, ꙟндемнъ пе маї мѹлцї стъпѫніторї дін Еѵропа, ка пентрѹ чінстѣ ші скъпарѣ крещінътъції съ ꙟнтрепрінзъ о експедіціе ꙟнпротіва тѹрчілор. Сінгѹр Лѹдовік кральѹл Ѹнгаріеї фѹ гата де а коръспѹнде ла ꙟндемнъріле папеї, ла ашептарѣ статѹлѹї сѫѹ ші а алтор стъпѫнірї крещіне. Ꙟноінд кѹ Владіслав Пріцѹл църіі Рѹмѫнещї трактатѹл де сѹпѹнере, пентрѹ ка ачеста съї дѣ ажѹтор ꙟн експедіціа ачѣ, ші ка прін кредінцъ ші сігѹранцъ съл леџе маї мѹлт де інтересѹріле Ѹнгаріеї, ꙟї дъръ Банатѹл Северінѹлѹї каре се ші алътѹръ кѹ Пріціпатѹл. Владіслав ші дін рекѹноштінцъ кътре Лѹдовік ші дін превѣдере пентрѹ апърарѣ Пріціпатѹлѹї, стрѫнсе о оштіре маре че о ѹні кѹ чѣ ѹнгѹрѣскъ, ші ла Відін ла анѹл 1366, Лѹдовік ші кѹ Владіслав репѹртаръ чѣ маї дін тѫю стръ-

лȣчітѫ бірȣінцѫ ꙟнпротіва Тȣрчілор каре фѫкȣ чінсте крещінѫтѫцїї ші Ꙟмпѫрѫціеї константінополітане лї ꙟнсȣфлѫ кȣраж ка де ачі ꙟнаінте сѫ'шї прівѣскѫ џінерѣ фіінцеї сале ꙟн ажȣторȣл апȣсȣлȣї. Бірȣінца дела Відін ла каре авȣрѫ о парте ꙟнсемнатѫ ші Рȣмѫні, апропіе пе Владіслав маї мȣлт де ꙟнкредінцарѣ ші прієтешȣгȣл лȣї Лȣдовік; дар рѫвна чѣ фіербінте а ачестȣіа пентрȣ реліџіа са, спре а кѫріа ꙟмбрѫцішаре ꙟндемна пе тоцї атѫт прін мїжлоаче дȣлчї кѫт ші сілнїче, рȣпсе ȣнірѣ че ера ꙟнтре дѫнші ші грѫбі дескідерѣ ȣнȣї рѫсбоїȣ. Лȣдовік дȣпѫ евлавіа са чѣ маре кѫтре Бісеріка Ромеї крезѫнд кѫ адȣче чѣ маї плѫкȣтѫ жертвѫ лȣї Дȣмнезеȣ, дака ва ꙟнмȣлці нȣмѫрȣл католічілор, пе тоцї сȣпȣші сѫї дін пѫрціле Ȣнгаріеї се-іспітѣ а'ї фаче католічї; пе Евреї невѫзѫнд а се-лепѫда де бѫтрѫна лор кредінцѫ, лї гоні дін статȣл сѫȣ ші о маре парте дінтрѫнші трекȣрѫ ꙟн цара Рȣмѫнѣскѫ. Німік нȣ дорѣ Лȣдовік маї мȣлт де кѫт сѫ вазѫ ші пе Владіслав католік. Ꙟнкѫ нȣ апȣкасе ачеста сѫ'шї дескопере хотѫрѫт ꙟнвоірѣ са, ші Лȣдовік ші трімісе місіонарї карі сѫ ꙟнвеце, сѫ прімѣскѫ ші сѫ ꙟнтѫрѣскѫ кредінца ачелора карі се-вор католічї. Атѫт ꙟнкȣлзѣла лȣї Лȣдо-

вік кꙋ реліціа католікъ кѫт ші сімціреѣ пꙋтереі принципатꙋлꙋі, адꙋсеръ пе Владіслав ла хотърѫреѣ ачеѣ ѫндръснѣцъ ка съ рꙋпъ тоатъ аліанца кꙋ Ѹнгаріа, съ лапеде тоатъ сꙋпꙋнереѣ че і о дъдꙋсе пѫнъ акꙋм; ші ка съ кꙋноаскъ Лꙋдовік къ с'а ѫнчепꙋт връжмъшііі ѫнтре ел ші Прінціпатꙋл църіі Рꙋмѫнешті, Владіслав оморѫ вре о кѫці ва місіонарі. Ръсбꙋнареѣ морціі місіонарілор ші маі мꙋлт редꙋчереѣ ла сꙋпꙋнереѣ де маі наінте, фꙋръ прічіні ка Лꙋдовік съ рідіче ръсбоїꙋ асꙋпра Прінціпатꙋлꙋі; ел дін Бꙋлгаріа съ трѣкъ Дꙋнъреѣ; Ніколае Воеводꙋл Трансілваніеі кꙋ кꙋ алтъ оштіре съ трѣкъ Карпаціі ші ѫн асфел де кіп де доъ пърці съ стрѫмтореꙁе пе Владіслав ші съ'л факъ а сꙋфері педѣпса де каре ѫл сокотѣ вреднік. Де німік нꙋ ера Лꙋдовік аша де сігꙋр ка де бірꙋінцъ; ѫнтѫлнірѣ ші ꙋнірѣ лꙋі кꙋ оштіреѣ дін Трансілваніа ѫі фъгъдꙋіа тріꙋмфꙋрі: кꙋ тоате ачесте кꙋражꙋл ші ероісмꙋл Рꙋмѫнілор пентрꙋ апърареѣ слобоꙁеніеі дꙋлчеі лор патріі аꙋ фост маі пресꙋс де планꙋріле краюлꙋі Ѹнгꙋреск. Владіслав ѫші ѫмпърціі оштіреѣ; о парте о дете сꙋб команда ꙋнꙋі боер патріот ка съ опрѣскъ пе Ніколае Воеводꙋл Трансілваніеі, ші чеѣ лалтъ парте о цінꙋ ел спре а опрі тречереѣ лꙋі Лꙋдовік песте Дꙋнъ-

ре дінкоачї. Армія де кътре Трансілваніа пре-фъкъндусе къ ну поате суфері апропіеръ луї Ніколае, дупъ планул генералулуї съу се-ретрасе ѫи локурї греле. Кѫнд Ніколае крезу къ Ру-мѫнії фуг ші къ фъръ върсаре де сѫнџе а кѫщі-гат бірўінца, д'о датъ се-възу ѫнкунжурат де Румѫні ші пріис ка ѫнтр'о куръ. Ѫнчепѫн-дусе бътъліа, Унгурії н'авуръ міжлок нічї де фугъ нічї де алтъ мѫнтуінцъ; Румѫнії мъче-лъріръ чѣ маї маре парте дін еї дінпреунъ ші пе Воевода Ніколае. Нічї Лудовік н'а фост маї норочіт ѫн ісбутіръ са. Ку тоате къ пѫн-тре ші суб плоаѣ съџецілор Румѫнещі треку Ду-нъръ ѫн цара румѫнѣскъ; ку тоате къ ѫн а-пріндеръ ші фіерберъ фуріеї сале копрінсъ чета-тѣ ші Банатул Северінулуї; дар соарта луї Ні-колае Воеводул Трансілваніеї ѫмпіедекѫнд уні-рѣ арміеї сале ку а ачелуіа, ѫітъ куражул де а пътрунде маї ѫн лъунтру ѫн Прінціпат, ші фу сіліт а се-ѫнтоарче ѫн Унгаріа фъръ нічї о іс-правъ. Бірўінца ачѣста ѫнълцъ духул Румѫ-нілор ші вітѣзул Владіслав мѫндрінду се ку не-атѫрнаръ статулуї че о апъръ ку брацул съу, ѫндемнъ, ѫнвітъ ші ажуторъ ші пе кумнатул съу Банул булгъреск дела Відін ка съ се-трагъ ші ел де суб супунеръ унгурѣскъ. Аліан-

ца са кꙋ статꙋріле вечіие десволтъ тот маї мꙋлт лꙋкръріле лꙋї Владіслав. Тот легътꙋра рꙋденіеї 'л а кіємат ші ꙟи Сервіа ка съ ръсбꙋне моартѣ ціиерелꙋ Ꙋрош пе каре ꙟл оморжсе Вꙋкашін кꙋ скопос де а копріиде ел скаꙋнꙋл Сервіеї. Кꙋ пріележꙋл ачеста Владіслав нꙋ лꙋъ нꙋмаї пе Страшімір кꙋ сіне, чі ꙟмпрꙋмꙋтъ ші ажꙋтор тꙋрческ. Фъръ' а фі авꙋт вре о ꙋрмаре ꙟисемиатъ прегътірѣ ачѣста, Владіслав саꙋ Влаікꙋ ші каре се-зічѣ ші Лаіот, дете иꙋмаї прічіиъ ꙋнеї ворбе иесігꙋре ші каре домиеще ші астъзї, къ Лаіот Басараб ар фі ꙟикінат ꙟитжіꙋ ші ꙟнтжіꙋ Прінціпатꙋл ла Тꙋрчї.

Пе Лꙋдовік краюл Ꙋнгарієї требꙋїа съ'л костісѣскъ пагꙋба де пієрдерѣ імфлꙋенції сале асꙋпра прінціпатꙋлꙋї; ші требꙋі съ скормонѣскъ тоате міжлоачеле спре а адꙋче пе Владіслав іар ла сꙋпꙋиерѣ ші кредінца дінтжіꙋ. Ла ачѣста 'л аꙋ ажꙋторат мꙋлт лаꙋделе че ле фъкꙋ лꙋї Владіслав Папа дела Рома каре фꙋ ꙟивітат де Клара мꙋма вітрегъ а лꙋї Владіслав къ ш'ар фі скімбат гжндꙋріле. Атжт лаꙋделе папеї кжт ші амерінцъріле лꙋї Лꙋдовік, дар маї мꙋлт требꙋінца де аліанцъ кꙋ пꙋтері крещіне ꙟнпротіва апропіереї, нъвълірей ші копріидерілор Тꙋрчілор, хотъръ пе Владіслав ка

сѫ фіе аскȣлтѫтор де Папа ші џрѫші сѫ се-сȣпȣе краюлȣї Ѹнгаріеї кȣ кондіціїї чіністіте. Папа ꙟндемнат пе аскȣлтарѣ лȣї крезȣ кѫ с'а ꙟндȣплекат а пріімі католічісмȣл; ші а ші грѫбіт а тріміте ꙟн Прінціпат місіонарї ші ȣн Епіскоп католік. Фѫр' а се-доведі кѫ Владіслав а ꙟмбрѫцішат католічісмȣ, дін полїтікѫ се-фѫцѫрнічі кѫ ꙟл пріімеще; мȣрмȣрарѣ ꙟнсѫ а народȣлȣї рȣмѫнеск сілі пе Владіслав ка резіденца Епіскопȣлȣї католік сѫ о стрѫмȣте ла Мілков. Ші краюл Лȣдовік с'арѫтѫ ꙟндестȣл де џенерос кѫтре Владіслав, пентрȣ кѫ нȣ нȣмаї нȣ'ї черȣ ꙟндѫрѫт Банатȣл Северінȣлȣї; чі ка сѫ'л леџе маї мȣлт кȣ кредінца ші статорнічіа де інтересȣріле Ѹнгаріеї, пѫмѫнтȣл Фѫгѫрашȣлȣї, че ера маї мȣлт пȣстіꙋ ші каре маї ꙟнаінте се-копрінсесе де Ѹнгȣрї, акȣм і'л детѣ лȣї дінпреȣнѫ ші кȣ дрептȣл де ал ꙟмпопȣла ші а да дін ел мошії кȣ каре сѫ рѫсплѫтѣскѫ слȣжбеле челор маї вреднічі Рȣмѫнї. Асфел стѫпѫні необосітȣл Владіслав пе каре лȣкрѫріле сале челе фолосітоаре пентрȣ Прінціпат ꙟл фѫкȣрѫ неȣїтат Рȣмѫнілор.

§. 10

ДАN II

Ѧ домніт дела 1373—1383.

Кѹ тоате къ леџѣ пріімітъ де коерії църіі ка съ се-алѣгъ прінці пе рѫнд кѫнд дін фамілія лѹї Радѹ Негрѹ кѫнд дінтр'а лѹї Міхаю Басараб, се-тѹрбѹръ ѹрмѫнд дої прінці ѹнѹл дѹпъ алтѹл тот дін фамілія лѹї Басараб; дар ачѣста нѹ се поате десвѹші маї біне де кѫт крезѫнд къ фіѹл лѹї Дан I. и'аѹ авѹт деплін ані вѫрсничіеї, ші де ачеѣ а требѹіт съ се-трѣкъ кѹ ведерѣ пѫнъ дѹпъ моартѣ лѹї Владіслав. Поате къ аѹ авѹт дрептате коерії де а нѹ ерта німік дін невѫрсничія лѹї Дан II; пентрѹ къ ші дѹпъ че копрінсе акѹм скаѹнѹл Прінціпатѹлѹї ел нѹ фѹ де кѫт ѹн невѫрснік. Нещіінд а хръні віоічюнѣ дѹхѹлѹї а челѹї ръсбоїнік че се-пърѣ къ ѫнсѹфлецѣ пе Рѹмѫниї ѫн времіле ачелѣ, ѫн юбірѣ де паче, лінище ші нетѹрбѹраре ѫнгропъ ші челе маї делікате гріжї але Прінціпатѹлѹї; ші гъсіндѹ'ші плъчерѣ, мѫнгѫерѣ ші десъвѫршіта мѹлцѹміре ѫн ѫнгріжірѣ де лѹкрѹрї реліџіоасе, нѹ бъга ѫн сѣмъ къ Прінціпатѹл аре требѹінцъ де брац ръсбоїнік спре [а се-апъра де връжмаші.

Тѹрчі немаї кѹноскѫнд фрѫѹ ла ꙟтіндереꙗ лор прін провінціїле крещіне але Ꙟмпъръціеї константінополітане, воїа съ ꙟнфігъ пічор ста торнік ші ꙟн Бѹлгаріа. Осман прінцѹл еї нѹ фѹ нѹмаї васал ал лор, чі ші ажѹтор пліи де рѫвнъ спре крещереꙗ ші ꙟммѹлціреꙗ пѹтеріі лор. Дін Бѹлгаріа пѫнъ ꙟн цара Рѹмѫнѣскъ нѹ ера декѫт ѹн пас, ші копріндереꙗ еї адъога ла нѹмърѹл провінціілор Тѹрчещі. Кѹ план де а о сѹпѹне сѹб жѹгѹл Тѹрческ, Осман Бѹлгарѹл кѹ ѹн полк де Тѹрчі трекѫнд Дѹнъреꙗ се ръсвърсъ пріи цара Рѹмѫнѣскъ ка съ о ꙟнгіцъ. Нѹ чінстеꙗ, нічі авереꙗ, чі мъріміꙗ прімеждіеї де а'ші піерде віаца, дещептъ пе Дан дін несімціре, ші ꙟі аратъ треї міжлоаче де скъпаре: сѹпѹнереꙗ, фѹга, орі ръсбоюл. Ꙟн сфѫршіт дѹпъ кѹмпъніреꙗ тѹтѹрор міжлоачелор, алесе маї біне апърареꙗ кѹ армеле; дар фѹ ненорочіт къчі піердѹ ръсбоюл, ші ꙟші піердѹ ші віаца лъсѫнд прінціпатѹл ꙟн жафѹл ші прада тѹрчілор.

§. 11.

МІРЧЕ І.

А домніт дела 1383—1419.

Моартеꙗ Прінцѹлѹї Дан ІІ. ꙟн міжлокѹл ръ-

сбоюлꙋї адъогъ ла неферічірѣ че а кълкат прін-
ціпатꙋл; дар рекꙋлецерѣ боерілор църії карі гръ-
біръ а алеџе алт прінц нꙋоꙋ, адꙋсе мѫнтꙋінцъ
грабнікъ. Ѧчест Прінц а фост Мірчѣ I. фрате-
ле лꙋї Дан II, ші але кърꙋїа марї таленте нічї о
датъ нꙋ се-пꙋтѣ потрівї маї біне, ка кꙋ времѣ
де акꙋм кѫнд прінціпатꙋл се-жефꙋїа де тꙋрчії
лꙋї Сісман Бꙋлгарꙋл. Старѣ чѣ трістъ а цъ-
рії а рідікат ші маї мꙋлт дꙋхꙋл чел ръсбоїнік
ал лꙋї Мірчѣ. Кꙋ оштірѣ че пꙋтꙋ стрѫнџе ꙟн-
грабъ ꙟнчепꙋ ꙋн ръсбою каре цінꙋ 7. ані ші
ꙟн каре де ші а ръмас о датъ бірꙋіт; дар сфѫр-
шітꙋл чел норочіт ші плін де лаꙋде адеверѣзъ,
къ ел а фост ꙋн Рꙋмѫн вітѣз. Ꙟн ръсбоюл а-
честа нꙋ с'а лꙋкрат нꙋмаї пентрꙋ скъпарѣ ші
асігꙋрарѣ прінціпатꙋлꙋї де Сісман Бꙋлгарꙋл,
чі Мірчѣ ꙟнтовърошіт фіінд маї ꙟн тоатъ вре-
мѣ де бірꙋінцъ, ꙟшї формъ ꙟн кап ідеа де а'шї
маї ꙟнтінде хотаръле прінціпатꙋлꙋї прін ко-
прїндерї де локꙋрї нꙋоъ. Нічї о датъ прінціпа-
тꙋлт н'а фост атѫт де ꙟнтінс ка ꙟн времѣ лꙋї
Мірчѣ, кѫнд хотаръле лꙋї деспре Ръсъріт ера
Марѣ нѣгръ, ші кѫнд дꙋпъ че кѫщігъ ꙟндърът
ші Банатꙋл Северінꙋлꙋї че'л копрінсесе маї ꙟн-
наінте Ꙋнгꙋрі, пꙋтѣ Мірчѣ съ се-ꙟнтітꙋлезе
Прінц ал църії Рꙋмѫнещї, дꙋкъ Фъгърашꙋлꙋї

ші Омлашȣлȣї, Конте ал Северінȣлȣї, стъпѫн ал пъмѫнтȣлȣї Доброџѣ ші Домн Сілістріеї. Пентрȣ стъпѫнірѣ ачестор локȣрї маї авȣ прінціпатȣл а се лȣпта ші кȣ алт ръсбоїȣ кȣ Басаіл Беїȣ, Паша дела Нікопол, каре трекѫнд Дȣнърѣ дін-коачї кȣ репеџічїȣне, се-пърѣ къ нȣ гъсеще нічї о ꙟмпротівіре; дар ла Їаломіцъ спріжініндȣ'л Мірчѣ кȣ бърбъціе, ꙟл бірȣі, ꙟл ръсбътȣ ꙟндърът ші дȣпъ че трекȣ Дȣнърѣ ꙟн Бȣлгаріа кȣ прілежȣл ачеста, копрінзѫнд Нікополȣл, Відінȣл ші алте четъцї де пе малȣл дрепт ал Дȣнърії, фолосі ші деспъгȣбі прінціпатȣл де релеле че і ле прічінȣісе Басаіл Беїȣ.

Орї кѫт де норочіт пȣтѣ съ се-сокотѣскъ прінціпатȣл ꙟн времѣ ачѣста, кѫнд Сȣлтан Баіазет ла анȣл 1389 репȣртъ бірȣінца ачѣ маре дела Коссовȣ каре хотърѫ соарта Сербіеї де а фі провінціе тȣрчѣскъ, Мірчѣ а требȣіт съ фіе ꙟнгріжȣрат ші де соарта прінціпатȣлȣї църіі Рȣмѫнещї; ші фъръ а се-бізȣі ꙟн сігȣр кȣражȣл ші норочірѣ са, а требȣіт съ се-гѫндѣскъ де аліанцъ кȣ пȣтеріле вечіне спре а се-креде сігȣр де нъвъліріле Тȣрчілор. Жалȣзіа че ера ꙟнтре Сігісмȣнд країȣл Ѹнгаріеї ші Іагіел країȣл Полоніеї а апропіат інтересȣріле прінціпатȣлȣї де але Полоніеї, ші Іагіел каре ка съ слъбѣскъ пе

Ѳігісмȣнд къȣта аліанцї, гъсі гата пе Мірчѣ кȣ каре ꙟн доъ рѫндȣрї а ꙟкіеꙗт трактатȣрї. Німік нȣ пȣтѣ съ сȣпере пе Ѳігісмȣнд ка ꙟнстрейнарѣ лȣї Мірчѣ де кътре короана Ѹнгаріеї ші ліпірѣ лȣї де Полоніа, каре кȣ тоатъ сфѫнта фъгъдȣінцъ де а спріжіні пе Мірчѣ ꙟл пъръсі кѫр ꙟн кріѕа ачѣ делікатъ, кѫнд Баіаѕет каре стъпѫнѣ Бȣлгаріа, воꙗ съ смȣлгъ дела Мірчѣ ші локȣріле ші четъціле де пе малȣл дрепт ал Дȣнърі. Ꙟнкъ нȣ се ісправі хотърѫрѣ кȣ локȣріле ші четъціле ачелѣ, ші Ѳігісмȣнд гъсінд време ачѣста ꙟнтокмітъ де а'шї върса некаѕȣл пентрȣ аліанца лȣї Мірчѣ кȣ Полоніа, ꙟнтрепрінсъ о експедіціе ꙟн прінціпат. Пъръсіт де ажȣторȣл Полоніеї ші стрѫмторат де доъ пърцї, Мірчѣ се-ꙟмпъчюі кȣ Баіаѕет, ꙟї лъсъ локȣріле ші четъціле дін Бȣлгаріа, ші пентрȣ ачѣста пріімі ажȣтор тȣрческ ꙟмпротіва лȣї Ѳігісмȣнда, каре де астъ датъ нȣ авȣ алт фолос дін тоатъ гътірѣ са де ръсбою де кѫт копрінсъ Нікополȣл мік.

Кȣ тоатъ юбірѣ де слобоѕеніа прінціпатȣлȣї ші кȣ тоатъ ȣра ꙟнпротіва Ѹнгаріеї, ꙟнвечінарѣ чѣ де апроапе а Тȣрчілор кȣ цара Рȣмѫнѣскъ ші амерінцъріле лор де копріндерї, скімбаръ ꙟнграбъ сістема лȣї Мірчѣ ші'л ꙟмпъчюіръ кȣ

кралꙋл Сігісмꙋнд, фъръ ꙟнсъ а пієрде прінціпатꙋл вре о парте дін локꙋріле пентрꙋ каре пꙋтѣ Ꙋнгарія съ факъ вре о претенціє. Ші Ꙋнгарія нꙋ єра маї пꙋцін сꙋпꙋсъ ла прімеждії де а фі ловітъ де Баязет; ші де ачѣ аліанца кꙋ прінціпатꙋл єра ꙋн інтерес маре пентрꙋ дѫнса. Сігісмꙋнд ка съ ꙟнфрѫнезе ꙟнтіндерѣ Тꙋрчілор ші провінціїле мъргінаше але Ꙋнгаріеї съ ле пꙋе ꙟн сігꙋранцъ, рѫзімѫндꙋсе пе крединца ші вітежія лꙋї Мірчѣ, фъкꙋ план де а ꙟнтрепрінде о експедіціє ꙟнпротіва Тꙋрчілор. Тріміцѫнд дꙋпъ ажꙋтор ші ꙟн Франца, ші ꙟнщіінцѫнд ші пе Ꙟмпъратꙋл дела Константінопол ка ші ел деспре партѣ са съ факъ че поате, ꙟші фъгъдꙋя дін проєктꙋл ачеста сꙋргꙋнірѣ Тꙋрчілор дін Єꙋропа; дар д'абїа се-ꙟнчепꙋ ръсбоюл, ші моартѣ кръесі Ꙋнгаріеї кіємъ пе Сігісмꙋнд ꙟндърът, ші фъръ'ї фі пъсат чева, лъсъ пе Тꙋрчї ꙟндѫржіцї асꙋпра лꙋї Мірчѣ ка асꙋпра ꙋнꙋї аліат ꙋнгꙋреск. Мірчѣ пъръсіт ꙟн асфел де кіп, гъсі прілеж де а'ші ръсбꙋна асꙋпра лꙋї Сігісмꙋнд; ші лепъдѫнд сꙋпꙋнерѣ, ꙟн мꙋнції де песте Олт опрі ꙟнтоарчерѣ чѣ фъръ де гріжъ а Ꙋнгꙋрілор, ісбі фъръ весте оштірѣ лор кꙋ съцеції отръвіте, ꙟї фъкꙋ пагꙋбъ сімцітъ ші о адꙋсе ла атѫта деснъдъждꙋіре, ꙟн кѫт нꙋмаї кꙋ сабія

ꙟн мѫнъ а пꙋтꙋт краюꙋл ші Ꙋнгꙋріі съ'ші факъ дрꙋм кътре Ꙋнгаріа.

Мірчѣ де астъ датъ ръмасе несꙋпърат де Тꙋрчі, дар де неатѫрнарѣ са нꙋ се бꙋкꙋръ мꙋлтъ време. Краюꙋлꙋї Сігісмꙋнд сосіндꙋї ажꙋтор Францозеск, ші тръгѫнд ꙟн аліанца са пе Прінцꙋл Молдавіеї, політіка сфътꙋю ші пе Мірчѣ ка ꙗр съ се-плече ші съ дѣ сꙋпꙋнере короанеї Ꙋнгꙋрещї, ші ꙟнтрꙋ семн де кредінцъ ші пъзірѣ еї а требꙋіт съ тріміцъ ла Бꙋда ѕълог пе фіꙋл съꙋ Влад. Ажꙋторꙋл Францозеск, гътірѣ чѣ маре дін партѣ Ꙋнгꙋрілор ші аліанца Прінцꙋлꙋї Мірчѣ ші а Прінцꙋлꙋї Молдавіеї, фъчѣ пе Сігісмꙋнд съ'ші фъгъдꙋꙗскъ о бірꙋінцъ стрълꙋчітъ, каре съ нꙋ ꙟндрептезе нꙋмаї неісбꙋтірѣ ръсбоюꙋлꙋї маї дінаінте ші съ пꙋе ꙟн сігꙋранцъ провінціїле мърџінаше; чі съ гонѣскъ ші пе Тꙋрчі дін Еꙋропа, ші Ꙋнгаріеї дѫндꙋї ꙋн лꙋкрꙋ нꙋоꙋ съї адаоџе ші алте провінції. Соарта а врꙋт алт фел, ші ꙟн локꙋл нъдежділор ачелор фрꙋмоасе, ръсбоюꙋл а авꙋт ніще ꙋрмърї фоарте пъгꙋбітоаре ші пентрꙋ Ꙋнгаріа ші пентрꙋ прінціпатꙋл църії Рꙋмѫнещї. Ощіріле Ꙋнгꙋрещї ші Францозещї трекѫнд прін Сервіа інтраръ ші ꙟн Бꙋлгаріа фъръ вре о ꙟнпротівіре ꙟнсемнатъ дін партѣ тꙋрчілор. Вестѣ къ се-апропіе

ші Баꙗзет кȣ 200,000 Тȣрчї, се-адеверї кȣ со-
сіреа лȣї Мірчѣ ші а прінцȣлȣї Молдавіеї ші ȣ-
нірѣ лор кȣ арміа чѣ маре. Ла 27 Септемвріе
1396 лѫнгъ Нікопол требȣі съ се факъ сфат де
ръсбою ꙟнтре командірі трȣпелор; дар дін не-
норочіре Юкірѣ де славъ а Францезілор карії сін-
гȣрї вроꙗ съ кȣлѣгъ лаȣделе бірȣінцеї, спарсе
ачест сфат, ші пе лѫнгъ алте ꙟмпрежȣрърї ші а-
чѣста а фост ȣна дін прічініле каре аȣ гръбіт
ші аȣ ажȣторат мȣлт ла пієрдерѣ вестітеї бъ-
тъліі дела Нікопол, ꙟн каре тоатъ арміа аліатъ
се-бірȣі, ші кꙗр ші краюл Сігісмȣнд а требȣіт
фȣџінд съ рътъчѣскъ мȣлтъ време пѫнъ кѫнд
с'а ꙟнвреднічіт а'шї ведѣ ꙗр кръіа са.

Сфѫршітȣл чел ненорочіт ал бътъліі дела Ні-
копол каре дете прінціпатȣл жертвъ мѫніеї лȣї
Баꙗзет, ꙟмвітъ пе Мірчѣ ка ꙗр съ скȣтȣре
сȣпȣнерѣ короанеї Ȣнгȣрещї, прін ȣнірѣ са кȣ
Щефан Лацковічї ребелȣл дін Трансілваніа съ ва-
тъме інтересȣріле Ȣнгаріеї, прінтр'ачѣста съ'шї
арате сілітъ аліанца са де маї ꙟнаінте кȣ Сігі-
смȣнд, ші ꙟн асфел де кіп съ се-ꙟндрептезе ꙟн-
наінтѣ лȣї Баꙗзет пентрȣ ȣрмъріле сале де маї
наінте. Кȣ тоатъ політіка ачѣста ꙟндръснѣ-
цъ ші ла време, н'а пȣтȣт съ щѣргъ бънȣеліле
д'асȣпра са, ші н'а пȣтȣт фері прінціпатȣл де

а нȣ тречє Тȣрчії Дȣнърѣ ші де а нȣ се ръсвърса ꙟн тоатъ ꙟнтіндерѣ лȣї. Жефȣіріле, оморȣріле, робірѣ ші апріндеріле кȣ каре се ꙟнсемна дрȣмȣл Тȣрчілор прін прінціпат н'а деснъдъждȣіт німік ініма чѣ маре а лȣї Мірчѣ; ел нȣ с'а арътат нічі о датъ маї маре ка ꙟн времѣ ачѣста де прімеждіе, кѫнд Тȣрчії ꙟн тоюл норочірілор лор кредѣ къ тоате ле сѫнт прін пȣтінцъ; кѫнд ꙟл прівѣ пе дѫнсȣл ка пе ȣн връжмаш вѫнꙁътор ал лор, ші кѫнд требȣіа съ се алѣгъ орі сȣпȣнерѣ орі слобоꙁеніа прінціпатȣлȣї. Хотърѫнд орі кȣ че прец а'ші апъра патріа ші тронȣл, пȣсе ꙟн лȣкраре мъсȣріле челе маї ꙟнцелепте ла каре авȣ ажȣтъторі плінї де рѫвнъ пе боєрі ші пе тот народȣл. Дȣкѫнд пе бътрѫні, пе мȣері ші пе копії кȣ тот авȣтȣл ꙟн мȣнці де кътре Брашов, сінгȣр фъръ нічі ȣн ажȣтор стреін, реꙁемат нȣмаї пе кȣражȣл Рȣмѫнілор съї се ꙟнкȣмеці а спріжіні фȣріа Тȣрчілор. Фър'а ꙟндръсні съ се мъсоаре ꙟн кѫмп слобод кȣ мȣлціме лор, се мȣлцȣмі прін ловірі партікȣларе, юції, десе ші фъръ де весте съ слъбѣскъ арміа Тȣрчѣскъ. Планȣл ачеста ȣрмѫндȣсе кȣ тоатъ ꙟнцелепчюнѣ де кътре Мірчѣ, се ꙟнкȣнȣнъ кȣ чел маї ферічіт сфѫршіт. Веꙁірȣл Бреицес се деснъдъждȣі де а сȣбжȣга прінціпатȣл

фѹ сіліт а се ꙟтоарче ꙟндърът фъръ нічі о іс-правъ; дар ла тречерѣ Тѹрчілор ꙟндърът песте Дѹнъре і се дескісе лѹї Мірчѣ кѫмп де а'шї аръта тоатъ вітежіа ловінд пе Тѹрчї ші ꙟи маре, ші аша дѹпъ кѹръцірѣ лор дін Прїнціпат ꙟї-асігѹръ пачѣ ші лініщѣ. Ꙟн асфел де кіп вітѣзѹл Мірчѣ кѹ брацѹл съѹ чел необосіт апъръ неатѫрнарѣ ші слобозеніа Прінціпатѹлѹї ꙟн-тр'о време кѫнд маї тоате провінціїле Ꙟмпъръціеї константінополітане кѹнощѣ мърірѣ Тѹрчѣскъ, ші кѫнд тоате стъпѫніріле вечіне тремѹра де ѹн конкерант ꙟнфрікошат ка Баꙗзет, каре ꙟнгравъ дѹпъ ачѣста фіінд сіліт а алерга ꙟн Асіа ка съ'шї апере провінціїле де потопѹл Монголілор, се-бірѹі ші се-прінсе де Тамерлан.

Ненорочірѣ лѹї Баꙗзет рідікъ де пе ініма лѹї Мірчѣ темерѣ къ поате ші де алтъ датъ съ маї ловѣскъ Прінціпатѹл; асеменѣ нѹ авѣ нічі о фрікъ ші деспре партѣ Ѹнгѹрілор пе карії тѹрбѹръріле статѹлѹї лор ꙟї ціне ꙟнкѹркаці кѹ ꙟмпъчѹірѣ лѹї; кѹ тоате ачестѣ н'авѹ парте д'а се бѹкѹра мѹлтъ време де паче ші одіхнъ че требѹꙗ съї фіе фоарте доріте дѹпъ атѫтѣ лѹпте ші неказѹрї че авѹ съ бірѹꙗскъ. Мірчѣ требѹі а се прегъті ка съ се-маї ръсбоꙗскъ кѹ ѹн шір де валѹрї неферічіте пѫнъ ла адѫнчі бътрѫнеце, кѫнд кѹ слъ-

кічюнѣ вѫрстеї сале ші обоськла пꙋтерілор Рꙋмѫ-
нілор непꙋтѫнд а лі сѣ маї ꙟпротіві фꙋ сіліт
а кѣдѣ сꙋб греꙋтатѣ аспреї соарте. Німік нꙋ'ї
фѣчѣ греле ші несꙋферіте валꙋріле ачеле лꙋнцї ка
ісворꙋл лор чел блестемат, ші ачеста ера юбірѣ
де стѣпѫніре а фіꙋ сѣꙋ Влад че ера зѣлог ꙟн
Ꙋнгаріа. Ачеста ꙟн времѣ тꙋрбꙋрѣрілор Ꙋнга-
ріеї гѣсінд прілеж бꙋн, фꙋџі дін Бꙋда ші фѣрѣ
а се опрі мꙋлтѣ време ла татѣ сѣꙋ, трекꙋ ла Кон-
стантінопол дінпреꙋнѣ ші кꙋ алцї немꙋлцꙋмі-
цї. Аколо ꙟнпротіва воінцеї татѣлꙋї сѣꙋ ін-
трѫнд ꙟн слꙋжба гвардіеї Ꙟмпѣрѣтешї, нꙋ се
рꙋшінѣ а'ші дескопері планꙋл сѣꙋ чел нелеџꙋіт
кѣ прін ажꙋторꙋл константінополітанілор ва сѣ
сꙋрпе пе татѣл сѣꙋ дін скаꙋн ші сѣ'л копрінзѣ
ел. Протекціа ші фѣгѣдꙋеліле че Ꙟмпѣратꙋл ле
дете лꙋї Влад, амѣрѫрѣ пе Мірчѣ ші'л фѣкꙋрѣ
сѣ се-жꙋре кѣ ва фі врѫжмаш вечнік ал Ꙟмпѣрѣ-
ціеї константінополітане; ші ꙟнтр'адевѣр нічї
н'а ꙟнчетат кѫт а трѣіт а'ї гѫнді ші а'ї фаче
тот рѣꙋл пꙋтінчос. Нѣдежділе лꙋї Влад нꙋ
с'аꙋ пꙋтꙋт ꙟнфіінца прін ажꙋторꙋл Ꙟмпѣрѣ-
ціеї константінополітане пе каре ꙟмпрежꙋрѣріле
о стрѫмтора сѣ се гѫндѣскѣ маї мꙋлт пентрꙋ
апѣрарѣ ші цінерѣ са, декѫт пентрꙋ а ажꙋтора
пе алції; дар юбірѣ де стѣпѫніре ꙟл цінѣ ꙟнте

мєꙗт ꙟн планꙋл шi кꙋџетꙋл сѣꙋ чел спꙋркат. О ꙟнтѫмпларе се-ꙟмфъцiшъ шi ачѣста фъкꙋ съ'й зѫмбѣскъ норочiрѣ. Ꙟнтре фiй лꙋй Баꙗѕет дескiѕѫндꙋсе ръсбоꙋ пентрꙋ стъпѫнiрѣ тatълꙋй лор, Ꙟмпъратꙋл Манꙋел спрiжiнi партiда лꙋй Ѳолеймaн; асеменѣ шi Влад фꙋ ꙋн партiѕан фiербiнте шi ꙋн ажꙋтор плiн де рѫвнъ ал ачестꙋꙗ дела а кърꙋꙗ ажꙋнџере норочiтъ пе тронꙋл стъпѫнiрей ꙟшй фъгъдꙋꙗ добѫндiрѣ сфѫршiтꙋлꙋй съꙋ челꙋй дорiт де а фi прiнц църiй Рꙋмѫнешй. Ка съ ꙟнѕъдърнiчѣскъ нъдеждiле фiꙋлꙋй съꙋ шi ка съ факъ де лꙋкрꙋ Ꙟмпъръцiей константiнополiтане, шi Мiрчѣ кꙋ тоатъ вiртꙋтѣ шi пꙋтерѣ са спрiжiнi партiда лꙋй Мꙋѕа а алтꙋй фiꙋ а лꙋй Баꙗѕет; шi дiн ловiрiле ачестꙋꙗ кꙋ фрате съꙋ Ѳолеймaн, дiн бiрꙋiнцеле шi ꙟнаiнтъpäiле лꙋй челе норочiте, Мiрчѣ ꙟшй фъгъдꙋꙗ ꙟнълцаре д'асꙋпра връжмашiлор съй, педѣпсъ пентрꙋ ꙟндръснѣла чѣ орбѣскъ а фiꙋ съꙋ, шi пентрꙋ остенелiле сале о ръсплатъ богатъ дiн провiнцiiле Ꙟмпъръцiей константiнополiтане. Ꙟнтр'адевър Ѳолеймaн се-бiрꙋi, Мꙋѕа копрiнсе тронꙋл тꙋрческ, шi Мiрчѣ прiетенꙋл лꙋй мѫндрiндꙋсе ꙟн норочiрѣ са ꙟнкеѣ кꙋ Полонiа [трактат де ажꙋторiнцъ ꙟмпрꙋмꙋтатъ ꙟнпротiва Ꙋнгарiей; шi пентрꙋ ка съ се-пъѕѣскъ неклiнтiт се-

ꙟитърі шї кꙋ орꙋдіре алꙋї Мірчѣ кꙋ Іагіел. Дар ачѣстъ бꙋкꙋріе а фост де о дъінꙋіре скꙋртъ. Ꙟнкъ н'апꙋкасе Мꙋѕа съ'шї асігꙋреѕе біне тронꙋл шї ꙋн алт фрате ал съꙋ Махомет 'іл діспꙋтѣѕъ; шї фіінд фаворісіт де норок маї мꙋлт де кжт Мꙋѕа, ꙟнтр'о бътъліе ꙟл бірꙋі, ꙟл оморж шї ꙟнтеміѣ де існоавъ Ꙟмпъръціа тꙋрчѣскъ пе каре сінгꙋре ръсбоаеле ꙟнтре фії лꙋї Баꙗѕет о ар фі десфіінцат, о ар фі німічіт, дака кжр пꙋтеріле крещіне нꙋ о ар фі ажꙋторат съ се-скапе дін кріѕа ачѣ делікатъ. Ненорочірѣ лꙋї Мꙋѕа гръбі неферічіре шї асꙋпра Прінціпатꙋлꙋї църі Рꙋмжнещї. Махомет ка съ'шї ръсбꙋне деспре Мірчѣ аліатꙋл връжмашꙋлꙋї съꙋ, ꙟнградъ дꙋпъ бътъліа ачѣ ꙟн каре фꙋ бірꙋітор, трекꙋ ꙟн прінціпат шї порꙋнчі ка съ'л пꙋстіаскъ. Кꙋ дестꙋлъ дꙋрере де інімъ пꙋтѣ Мірчѣ съ прівѣскъ неміlостіва трактаре а прінціпатꙋлꙋї де кътре Тꙋрчї, дар немаї пꙋтжнд гъсі міжлоаче де мжнтꙋінцъ нічї ꙟн сꙋфлетꙋл съꙋ чел маре, нічї ꙟн пꙋтеріле челе обосіте але Рꙋмжнілор, фꙋ сіліт а-'шї плека капꙋл шї а ꙟмблжнѕі фꙋріа лꙋї Махомет кꙋ фъгъдꙋіалъ де сꙋпꙋнере шї даре де трібꙋт, жертвъ че Прінцꙋл Мірчѣ нічї о датъ нꙋ о ар фі фъкꙋт, де кжт ꙟнтр'о ꙟмпрежꙋраре стржмторътоаре ка ачѣста де акꙋм. Сꙋпꙋне-

рѣ ші дарѣ ачѣста де тріѕꙋт сіліт нічі де кꙋм нꙋ се пꙋтѣ містꙋі де дꙋхꙋл чел ꙋвітор де слобоꙁеніе ал лꙋї Мірчѣ, де ініма са чѣ маре ші де адꙋчерѣ амінте де вірꙋінцеле сале де маі наінте. Д'авіа с'арътъ о датъ о разъ де прілеж феріціт спре а скꙋтꙋра жꙋгꙋл чел несꙋферіт, ші Мірчѣ фꙋ гата де а се фолосі кꙋ дънсꙋл. Ꙋн Мꙋстафа дъндꙋсе де фіꙋ ал лꙋї Баіаꙁет, кътта прієтіні ші ажꙋтор, ші фъкънд претенції пентрꙋ тронꙋл тꙋрческ, воіа сълъ рѫпѣскъ дела Махомет. Німіні н'а съріт аша де ѫнгравъ ка Мірчѣ спре а спріжіні партіда лꙋї Мꙋстафа, дела а кърꙋіа ісвꙋтіре ѫші фъгъдꙋіа десробірѣ прінціпатꙋлꙋї; дар неноррочірѣ лꙋї Мꙋстафа ші вътръкнецеле лꙋї Мірчѣ фъкꙋръ іар пе Махомет бірꙋітор; прінціпатꙋл а доа оаръ а требꙋіт съ фіе сꙋпꙋс ла пꙋстііре маі гроꙁавъ де кът чѣ діннаіꙋ ші Мірчѣ іар а требꙋіт съ се плече сꙋв пꙋтерѣ чѣ сілнікъ а лꙋї Махомет, ѫнсъ тот кꙋ кондіціїле маі дін таіꙋ. Ачесте сѫнт челе дін таіꙋ черкърі але тꙋрчілор де а добѫнді о інфлꙋенцъ хотърътъ асꙋпра прінціпатꙋлꙋї, лꙋкрꙋ каре 'іа костісіт мꙋлт; пентрꙋ къ Рꙋмѫніі тот д'аꙋна леаꙋ арътат къ щіꙋ съші апере націоналітатѣ; ші атът прін пꙋтерѣ армелор кът ші прін сꙋпꙋнере де вꙋнъ вое тот д'аꙋна леаꙋ стътꙋт

ꙟпротівъ де а ꙟнтемеꙗ ꙟн прінціпатꙋл църії Рꙋмѫнешті ꙋн пашалѫк тꙋрческ; ші ачѣста е кꙋ каре Рꙋмѫнії аꙋ ꙟнтрекꙋт ші аꙋ фост маі феріціці де кѫт Бꙋлгарії, Сѫрбії ші алці. — Ꙟнграбъ дꙋпъ а'доа сꙋпꙋнере, дꙋпъ о домніе пꙋтернікъ ші лꙋнгъ де 36 ані, обосіт де бътрѫнеце, слъбіт де мꙋлцімѣ лꙋкрърілор сале, ші амърѫт ші де соарта прінціпатꙋлꙋі, мꙋрі вітѣѕꙋл Мірчѣ, але кърꙋꙗ марі плаꙟꙋрі арът ꙋн Прінц ꙟндрѫзнец, ꙟнтрепрінѕътор ші неостеніт; ꙗр бірꙋінцеле доведеск таленте де ꙋн генерал маре; ші дака маі пе ꙋрмъ 'л а пърѫсіт норочірѣ ꙟл десвіновъцеще старѣ лꙋі ші а времії д'атꙋнчі. Орі кꙋм імпортанца че врѣ съ дѣ ел прінціпатꙋлꙋі прін лъцірѣ хотарълор, апърарѣ слобоѕеніі че о спріжінѣ кꙋ армеле, ꙟмпърцірѣ прінціпатꙋлꙋі ꙟн жꙋдеце, зідірѣ ші ꙟнѕестрарѣ де мънъстірі ші алте лꙋкрꙋрі патріотіче, ꙟі съпаръ ꙟн інімілі рꙋмѫнілор о помеіре скꙋмпъ че нічі о датъ нꙋ се ва щерџе!

§. ıꙁ.

МІРЧѢ II. САꙋ МІХАІЛ.

А домніт дела 1419—1420.

Мерітеле лꙋі Мірчѣ челꙋі бътрѫн кѫщігаръ

фамілієй сале ȣн дрепт де рекȣнощінцъ дін пар-
тѣ църії ка д'ачі ꙟнаінте тот дін фамілія са
съ се алѣгъ Прінці, ші ꙟн пȣтерѣ ачелȣї дрепт
се-ші алесе акȣм Мірчѣ II. фіȣл съȣ. Мъсȣра
ачѣста орї кѫт а фост де невіноватъ ꙟн ісворȣл
съȣ, ші орї кѫт а пȣтȣт съ фіе де дрѣптъ пентрȣ
ȣрмъторії лȣї Мірчѣ, пентрȣ одіхна ші лініщѣ
прінціпатȣлȣї ші пентрȣ ферічірѣ лъкȣіторілор
лȣї аȣ авȣт челе маї трісте ȣрмърї. Тречерѣ кȣ
ведерѣ а нȣмъроаселор ачелора фамілії че се-ско-
бора дела Радȣ Негрȣ, ші кълкарѣ дрептȣлȣї лор
че'л консфінцісе обічеюл де а се алеџе прінці дін
еле, а требȣіт съ ле амъраскъ фоарте мȣлт ші
съ ле ꙟндемне ка съ алерџе ла інтрігї, ла фор-
марѣ ȣнȣї дȣх де партідъ, ші ꙟнтр'ачест кіп
съ'ші ръсбȣне деспъгȣбіндȣсе де дрептȣл ачел
пієрдȣт. Ꙟнтребȣінцарѣ інтрігілор се-ꙟнвъцъ
ші дȣхȣл де партідъ крескȣ ші се-ꙟнфелȣрі ші
маї мȣлт прін коніȣнктȣріле ачеле де време кѫнд
ші Тȣрчії ші Ѹнгȣрії ꙟші діспȣта інфлȣенца а-
сȣпра прінціпатȣлȣї. Атȣнчї о патімъ, ȣн ін-
терес партікȣлар преферѫндȣсе інтересȣлȣї ші бі-
нелȣї де обще, апріндѣ фокȣл тȣрбȣрърілор ꙟн-
тре маї мȣлці де ачеѧ карі воѧ съ копрінзъ
скаȣнȣл дȣпъ каре ȣрма ръсбоае чівіле, бър-
саре де сѫнџе, анархіе ші десфіінцаре кѫр а ста-

тȣлȣĭ, дака сінгȣръ норочіръ нȣ'л скъпа. Ꙗчѣста е прічіна де къпетеніе каре а слъбіт прінціпатȣл де тот шi 'ла адȣс ла ꙟпрежȣръръ ка не маĭ пȣтѫндȣсе цінѣ сінгȣр шi арȣнкѫндȣсе кѫнд ꙟн брацеле тȣрчілор кѫнд ꙟнтр'але ȣнгȣрілор, съ нȣ фолосѣскъ німік алт декѫт съ'шĭ ꙟммȣлцѣскъ неферічіріле. Ꙗчест фел де нефері-чірĭ ꙟнчепȣръ ꙟнкъ де сȣб Мірчѣ II. каре немощенінд алт чева дела тътъл съȣ афаръ де нȣме, нȣ превъзȣ прімеждіа че ꙟĭ венi асȣпръ, нȣ фȣ ꙟн старе де а о депърта шi асфел ꙟшĭ піердȣ шi скаȣнȣл шi віаца.

Ꙟнкъ дін времѣ кѫнд къзȣ прінціпатȣл сȣб пȣтерѣ чѣ апъсътоаре а тȣрчілор, пе лѫнгъ ꙟмплінірѣ кондіціілор сȣпȣнерііĭ шi плътірѣ трібȣтȣлȣĭ, а требȣіт Мірчѣ чел бътрѫн съ ле тріміцъ шi ажȣтор де оасте кѫнд ꙟнкȣнжȣраръ Константінополȣл. Генерал ал ачестор трȣпе Рȣмѫнещĭ а фост Дан непотȣл лȣĭ Мірчѣ каре ꙟн деосібіте прілежȣрĭ а аретат деосібіте вітежіĭ ꙟнаінтѣ тȣрчілор шi а константінополітанілор. Пътрȣнзѫнд пѫнъ ла дѫнсȣл ꙟн лагърȣл тȣрческ вестірѣ деспре моартѣ ȣнкіȣлȣĭ съȣ Мірчѣ, ȣбірѣ де стъпѫніре, кȣноштінца че авѣ де старѣ прінціпатȣлȣĭ шi тоате інтрігіле боерілор немȣлцȣміцĭ кȣ Мірчѣ II. ꙟĭ детеръ прічінъ де

а'шї форма ꙟи кап ідеа де стъпѫніре, де а гъсі міжлоаче де скъпаре дін лагърꙋл тꙋрческ, де а се ꙟнтоарче ꙟн прінціпат ші де а копріиде скаꙋнꙋл прін сілнічіе. Нꙋ фꙋ кꙋ греꙋ лꙋї Дан де а ꙟншела пе Сꙋлтанꙋл ші, сꙋб претекст ка съ лꙋкреѕе спре інтересꙋріле тꙋрчілор, де а тречe де чеї лалтъ парте ші а інтра ꙟн Константіно-пол, ꙋнде дꙋпъ че прін слꙋжбеле сале челе віте-ѕе ꙟндаторъ пе Ꙟмпъратꙋл, пріімінд оаре ка-ре ажꙋтор вені ꙟн прінціпат. Ꙗічї гъсі о пар-тідъ маре де боері гата де аї спріжіні дрептꙋ-ріле сале че воꙗ съ ле ꙟнтемееѕе прін сілнічіа ар-мелор. Кꙋ тоате ачестѣ, нородꙋл каре нꙋ кꙋ-ноцѣ нічї ꙋн фолос пентрꙋ сіне дін дѣса скім-баре а прінцілор, ажꙋторъ кꙋ бъркъціе партѣ чѣ леџꙋітъ ші Мірчѣ фꙋ норочіт ка ꙟн чѣ дін тѫю ловіре съ ꙟнѕъдърнічѣскъ нъдежділе лꙋї Дан ші але партіѕанілор лꙋї. Дан кꙋ тоате къ ръ-мъсе бірꙋіт, дар ка съ'шї рѫскꙋне кіар деспре ненорочірѣ са фѫкꙋ ꙋн пас ꙟндрѫснец ші пъгꙋ-бітор пентрꙋ прінціпат; се арꙋнкъ ꙟн брацеле тꙋрчілор, ші пе лѫнгъ фъгъдꙋіала де сꙋпꙋнере ші кредінцъ некълкатъ черꙋ ажꙋтор дела Сꙋлта-нꙋл. Мірчѣ пъръсіт ал доілѣ де боері ші кіар де кꙋражꙋл сꙋ фъръ а ашепта пе Дан фꙋџі ꙟн Ꙋнгаріа, ꙟшї ꙟмфъцішъ старѣ чѣ тріетъ ші

черꙋ спріжінірі. Сігісмꙋнд краюл Ꙋнгаріеї нꙋ дін компътімíре кꙋ соарта лꙋї Мірчѣ чі дін пофта де а добѫнді гар інфлꙋенца де маї наінте асꙋпра цѫрії Рꙋмѫнещї, трімісе пе Банꙋл Щефан де Лошонц кꙋ ощіре Ꙋнгꙋрѣскъ ка съ рестаторнічѣскъ пе Мірчѣ пе скаꙋнꙋл татълꙋї съꙋ. Ачѣстъ тріmітере н'а авꙋт нічї ꙋн сфѫршіт норочіт пентрꙋ къ Дан бірꙋі ощірѣ ꙋнгꙋрѣскъ, Щефан де Лошонц ші Мірчѣ се-оморѫръ ші Дан асігꙋрѫндꙋшї скаꙋнꙋл прінціпатꙋлꙋї кꙋ асфел де міжлоаче недрепте, ел фꙋ чел дін тѫю каре дете о пілдъ ꙋрѫтъ ка ші алці съ факъ ка дѫнсꙋл, лꙋкрꙋ каре а гръмъдіт маї пе ꙋрмъ асꙋпра прінціпатꙋлꙋї мії де неферічірї!

§. 13.

ДАН III.

А домніт дела 1420—1424.

Ажꙋторꙋл ші спріжінірѣ че аꙋ дат тꙋрчії лꙋї Дан ка съ се-факъ прінц, пе лѫнгъ інфлꙋенца ші пꙋтерѣ че аꙋ кѫщігат еї асꙋпра прінціпатꙋлꙋї, а фост ші о прічінъ ка деспре партѣ ачѣста съ'шї дескіꙁъ дрꙋм кътре Ꙋнгаріа. Ѫнтр'аде-

вър, де о датъ кȣ статорнічірѣ лȣй Дан, тȣрчій ȣмплȣръ прінціпатȣл, ші Дан ка Васал тȣрческ ші ка ȣнȣл че авѣ пісмъ асȣпра ȣнгȣрілор пентрȣ протекціа че о детеръ лȣй Мірчѣ, а требȣіт съ ле кълъȣꙃѣскъ дрȣмȣл кътре Трансілваніа ші дінпреȣнъ кȣ дѫнші съ ръверсе асȣпра ачелій църій жефȣірій, робірій ші пȣстіірій. Ꙟнтр'ачесте неферічірі Трансілваніа ера перітъ, ші тȣрчі нȣ'шй аскȣндѣ німік дорінца лор къ вор съ о копрінꙃъ ші съ о алътȣре лѫнгъ челелалте провінцій але Ꙟмпъръціей тȣрчещй. Патріотісмȣл ꙟнсъ пентрȣ апърарѣ ей рідікъ ꙟн пічоаре пе ал треілѣ нобіл ші пе ал зечелѣ църан; кътре ачѣста Сігісмȣнд краюл Ѹнгаріей фȣ норочіт ка съ ꙟнкее о ꙟнчетаре де арме кȣ Сȣлтан Махомет I. пе каре ребеліііле дін Ꙟмпъръціа са ꙟл кіема ꙟндърът: ꙟн асфел де кіп тȣрчій съ ретрасеръ песте Дȣнъре, Трансілваніа скъпъ, ші Дан сіліт де ꙟмпрежȣрърі се-сȣпȣсе ші се-кȣноскȣ де Васал ал короанеі Ѹнгȣрещй. Моартѣ лȣй Махомет иар адȣсе ꙟмпъръціа тȣрческъ ла о кріꙃъ делікатъ, пе Дан ꙟн прімеждіе де а'шй пієрде скаȣнȣл ші прінціпатȣл де а сȣфері пȣстіірі нȣоъ; пентрȣ къ атѫт Мȣрат фіȣл лȣй Махомет кѫт ші ȣн Мȣстафа прін ръсбоїȣ ꙟшй діспȣта тронȣл. Дан пріві ачест прілеж ка фаворісант пентрȣ сіне ші

орї ка сѫ се-сȣбтрагъ де сȣб сȣпȣнерѣ ла короана ȣнгȣрѣскъ, орї къ се-темѣ де норочірѣ лȣї Мȣстафа, трімісе ла дѫнсȣл депȣтацї карі сѫї пофтѣскъ ферічіре пентрȣ ꙟнълцарѣ са пе трон ші сѫ ꙟкее паче ші пріетешȣг кȣ дѫнсȣл. Мȣстафа нȣ се бȣкȣрѫ̀ мȣлтъ време де норочірѣ са. Мȣрат дȣпъ ꙟндестȣле опінтірї ꙟнѕадарнічe, ꙟн сфѫршіт бірȣі пе врѫжмашȣл сѫȣ; Мȣстафа ꙟн пȣтерѣ пріетешȣгȣлȣї кѫȣтѫ̀ скѫпаре ші окротіре ꙟн прінціпат ла Прінцȣл Дан: дар мѫна чѣ лȣнгъ а бірȣіторȣлȣї Мȣрат ꙟл ажȣнсе ші ачі, ꙟл дȣсе ꙟндърът ші'л сȣгрȣмъ̀. Акȣм сімці Дан къ небъгарѣ са де сѣмъ 'ла фъкȣт жертвъ фȣріеї лȣї Мȣрат, ші ка съ'л ꙟмблѫнѕѣскъ гръбі а трімітe депȣтацї карі сѫї пофтѣскъ норочіре пентрȣ бірȣінца са, пентрȣ сȣірѣ са пе скаȣн, ші тот де о датъ сѫї адȣкъ ші сȣпȣнерѣ прінціпатȣлȣї. Ачесте мъсȣрї н'аȣ пȣтȣт асігȣра лȣї Дан тронȣл, нічї вѫрсарѣ мѫнієї лȣї Мȣрат н'аȣ пȣтȣто опрі. Мȣрат щіа къ Дан есте віноват ші ка Васал ȣнгȣреск ші ка ȣнȣл че протектȣі пе врѫжмашȣл сѫȣ: дар ка съ'ші статорнічѣскъ тронȣл маї біне, авѣ требȣінцъ маї ꙟнтѫїȣ де паче, пе каре о кѫȣтѫ̀ ші ла краюл Сігісмȣнд кȣ каре ꙟнкее о армістіціе пе 2. анї. Атȣнчї Мȣрат авȣ прілеж де а педепсі

пе Дан, ші інтрѫнд кȣ тȣрчі ꙟн пріинціпат, Дан фȣ сіліт а фȣџі ꙟн Ѹнгаріа.

§. 14.

РАДȢЛ II.

А домніт дела 1424—1427.

Інтрарѣ тȣрчілор ꙟн пріинціпат кȣ прілежȣл педепсірей лȣй Дан, скімбѫ форма алеџері де пріинц че ера ȣн дрепт векїȣ ал боерілор цѫрії. Мȣрат орі бірȣіт де пȣтерѣ інтріџілор, орі ка сѫ лініщѣскѫ прінціпатȣл, економісинд партіда фамілиеі лȣй Дан, ашезѫ ел сінгȣр де пріинц пе фрателе лȣй Радȣл, ші ачеста авȣ кȣраж ші ініմѫ де а пріімі ачѣ вредничіе; ꙟнтр'атѫт Ѩбірѣ де стѫпѫніре стрікасе карактерȣл рȣмѫнілор ші сѫді врѫжмѫшії ꙟнтре челе маі д'апроапе рȣденії де сѫнџе! Кȣ ашезарѣ ачестȣі пріинц цара нȣ се ȣшȣрѫ де греȣтатѣ арміеі тȣрчещї каре поате дȣпѫ іспрѫвірѣ сорокȣлȣй де армістіціе авѣ де гѫнд сѫ ꙟнтрепріинзѫ вре о експедіціе ꙟн Трансілваніа; чі требȣі сѫ сȣфере пѫнѫ ла ȣн алт прілеж де скѫпаре, ші ачеста нȣ сосі декѫт дȣпѫ тречерѣ челор дої ані де армістіціе че авѣ Ѹнгȣрії кȣ тȣрчії. Дан ꙟн времѣ зѫковірей сале

ꙟн Ȣнгаріа н'а лъсат німік неꙟтребȣінцат ка съ мішче ші съ хотъраскъ пе Сігісмȣнд спре а ꙟноі ръсбоюл кȣ тȣрчії ꙟнтр'ал кърȣіа сфършіт норочіт ꙟші прівѣ довъндірѣ скаȣнȣлȣї пієрдȣт. Сігісмȣнд ші пентрȣ къ авѣ пе тȣрчї ла коастеле Трансілванієї, ші пентрȣ къ інтересȣл статȣлȣї сȣ ера ка съ аібъ прінціпатȣл трібȣтар, апȣкъ ꙟнаінтѣ мішкъріі тȣрчілор, трімісе ꙟн прінціпат о армїе ȣнгȣрѣскъ сȣб команда вітѣѕȣлȣї Генерал Іоан де Марот ші Щефан де Берѕевіца, ші прінціпатȣл се-фъкȣ театрȣ де ръсбою ꙟнтре ȣнгȣрї ші тȣрчї. Бірȣінцеле челе стрълȣчіте але армієї ȣнгȣрещї кȣръціръ прінціпатȣл де тȣрчї, Радȣл орї сіліт де тȣрчї, орї де фріка ȣнгȣрілор ші а фрателȣї сȣ Дан трекȣ Дȣнърѣ, ші Дан авȣ плъчерѣ ачѣ маре де 'ші ведѣ ꙟмплініть доріица фъкъндȣсе іар прінц ал църіі Рȣмънещї.

§. 15.

ДАН III.

А доа домніе.

А домніт дела 1427—1430.

Трімітерѣ армієї ȣнгȣрещї ка съ ашеѕе пе Дан де прінц, а фост нȣмаї о прелȣѕіе ла ръсбоюл

че пом Сігісмꙋнд съ поарте ꙟнпротіва тꙋрчі-лор. Кірꙋінца че о репꙋртаръ генераліі Ꙋнгꙋре-щії ꙟн пріинціпат ші ажꙋторꙋл че пꙋтѣ акꙋм съї ꙟнлесинѣскъ ші прінцꙋл Дан Басалꙋл сѫꙋ ꙟї фъгъдꙋѭ ші алтеле маї марї. Спре ачест сфѫр-шіт кꙋ altъ арміе трекꙋ ꙟн пріинціпат ші ꙟн-сꙋші краюл Сігісмꙋнд; четъціле дꙋ пе марцінѣ Дꙋнърії ле копрінсе кꙋ гарніѕонъ ꙋнгꙋрѣскъ, ꙗр четатѣ Северінꙋлꙋї дінпреꙋнъ кꙋ цінꙋтꙋл съꙋ ꙟл ꙟнкредінцъ апърърії челії вітезе а Кавалерілор Немцещї. Кꙋ тоатъ гътірѣ ачѣста серіоасъ ръсбоюл нꙋ се дескісе деспре партѣ ачѣста. Фі-інд къ Сꙋлтан Мꙋрат а копрінс ніще четъцї ꙟн Сербіа, Сігісмꙋнд мꙋлцꙋміндꙋсе къ пріинціпа-тꙋл църії Рꙋмѫнещї ꙟл аре кредінчос короаней Ꙋнгꙋрещї, лꙋѡ пе прінцꙋл Дан кꙋ 6000 рꙋмѫ-нї, маї пріімі ші алте ажꙋтоаре дін Полоніа ші алте пърцї, ші алергъ ꙟн Сербіа ꙋнде ера прічі-нъ ші прімеждіе маї д'апроапе пентрꙋ інтере-сꙋріле сале. Д'абїа апꙋкъ Сігісмꙋнд съ гонѣ-скъ гарніѕоана тꙋрчѣскъ дін четатѣ Галамбоц ші Мꙋрат ка ꙋн фꙋлцер кꙋ о арміе ковѫршітоа-ре пе чѣ ꙋнгꙋрѣскъ вені ка съ о апере. Сігіс-мꙋнд н'авꙋ кꙋраж де а ꙋрма ръсбоюл; сокоті кꙋ кꙋвіінцъ съ ꙟнкее кꙋ Мꙋрат о altъ армісті-ціе, ші рідікѫнд ꙟнкꙋнцꙋрарѣ, четатѣ о лъсъ

тȣрчілор, ші ел грѣбі а се ѫнтоарче ѫндѫрѫт песте Дȣнѫре. Ѫнкредінцарѣ са ѫл фѫкȣ сѫ нȣ'ші бѫнȣіаскѫ деспре нічі о прімеждіе; дар Мȣрат кѫлкѫнд кредінца, кѣр атȣнчі кȣ арміа са чѣ нȣмѫроасѫ ѫл лові, ѫі спарсе арміа ші ѫі фѫкȣ атѫт де сімцітоаре стрікѫчюне, ѫн кѫт сінгȣр Сігісмȣнд д'абіа пȣтȣ скѫпа кȣ віацѫ. Ажȣторȣл дін Полоніа кȣ чеі 6000 де рȣмѫні фіінд комѫндȣіці де ȣн генерал вітѣз Завісіе Нігер се-опрірѫ д'асȣпра ѫнѫлцімеі ȣнеі мȣнте ші преферѫнд моартѣ ла о фȣгѫ рȣші-ноасѫ ші нефолосітоаре, маі боірѫ а се лѫса ка сѫ се-тае бȣкѫці де кѫт сѫ се-предѣ лȣі Мȣрат. Не ісбȣтірѣ планȣрілор лȣі Сігісмȣнд авȣ ȣрмѫрі трісте ші-пентрȣ прінціпат. Вестѣ деспре ненорочірѣ ачелеі експедіціі пѫтрȣнзѫнд ла Даи, аліанца са кȣ Ȣнгȣрі ѫл фѫкȣ сѫ'ші кȣноаскѫ віна са ѫнаінтѣ лȣі Мȣрат; ші ка сѫі домолѣскѫ фȣріа ші прінціпатȣл сѫ'л скапе де ніще неферічірі нȣоѫ, се-грѫбі а тріміте ла дѫнсȣл солі ші дарȣрі фѫгѫдȣіндȣі сȣпȣнере, кредінцѫ ші трібȣт пе тот анȣл. Орі ші кѫт с'а смеріт Даи ѫнаінтѣ лȣі Мȣрат, нȣ 'і аȣ асігȣрат тронȣл дарȣріле ші сȣпȣнерѣ прінціпатȣлȣі, чі алте требі грабніче каре кіема пе Мȣрат апроапе де Константінопол ші ѫн пѫрціле ,рѫсѫрі-

тꙋлꙋї. Ачѣстъ ꙟмпрежꙋраре мѫнтꙋї пе Дан; дар пꙋртарѣ лꙋї чѣ аспръ, ꙟнстреінъ ініміле нації де кътре сіне ші ꙟнлеснінд алтꙋї претендент добѫндірѣ скаꙋнꙋлꙋї, пе Дад ꙟл адꙋсе ꙟн пріместдіе де а'ші пієрде ші віаца. Кієлтꙋеліле сале ші маї кꙋ сѣмъ тріѣꙋтꙋл че требꙋѧ съ плътѣскъ лꙋї Мꙋрат ꙟл сілі ка съ ꙟмповъреꙁе пе лъкꙋіторї кꙋ дъждії греле; несꙋферіріле ачестора аціцаръ ребеліі маї де мꙋлте орї ꙟнпротіва са, ші нꙋмаї ажꙋторꙋл краюлꙋї Сігісмꙋнд 'ла маї цінꙋт пе трон. Ꙋра ꙟнсъ а боєрілор ші а църанілор ера нелекꙋітъ ші нꙋ се ащепта алт де кѫт вре о ꙟнтѫмпларе ꙟнлеснічоасъ де а'ї ръпі стъпѫнірѣ ші де а о да алтꙋѧ. Влад фіꙋл лꙋї Мірчѣ челꙋї бътрѫнд каре се-афла тот слꙋжінд ꙟн гвардіа Ꙟмпърътѣскъ ла Константінопол, де ші ꙟші възꙋ маї ꙟнаінте ꙟнꙁъдърнічіте планꙋріле, нъдеждѣ ꙟнсъ де а добѫнді скаꙋнꙋл татълꙋї съꙋ нꙋ о пієрдꙋ нічї о датъ. Ел се-фолосі кꙋ ꙟмпрежꙋръріле де акꙋм де а ажꙋнџе ла скопꙋл съꙋ кѫнд Мꙋрат ера ꙟнкꙋркат ꙟн требіле Ръсърітꙋлꙋї, кѫнд Сігісмꙋнд се афла ꙟн Германіа, кѫнд прінціпатꙋл ера тꙋрбꙋрат де немꙋлцꙋмірѣ кꙋ сістема лꙋї Дан ші кѫнд тоатъ націа ащепта ꙋн мѫнтꙋітор. Венінд ꙟн прінціпат кꙋ маї мꙋлці Ромѫні немꙋлцꙋміці копрінсе

о четате дін челе мърцінаше ші о фъкꙋ лок де адꙋнаре пентрꙋ чеї немꙋлцꙋміці, ші лок де стрънџере де арміе. Ва съ трагъ маї мꙋлт пе тоці Рꙋмъниії ꙟн партѣ са пꙋблікъ къ ел, ва скъпа прінціпатꙋл де сꙋпꙋнере ші де плата тріꙋбꙋтꙋлꙋї ла тꙋрчї. Ꙟн асфел де кіп алергаръ Рꙋмъниії де тоате пърціле ші ꙟммꙋлціръ арміа лꙋї Влад. Нічї Дан н'а стътꙋт нелꙋкрънд пентрꙋ апърарѣ тронꙋлꙋї, чінстеї ші а вієціїі сале; дар сорокꙋл стъпънірії сале се ꙟмпліниисе ші партѣ чѣ маї маре де Рꙋмъні ꙟл пърьсісе. Фъкъндꙋсе о бътъліе ꙟнтре Дан ші Влад, Дан себірꙋі, се прінсъ ші і се тъіѣ капꙋл, іар Влад фꙋ ал доілѣ каре прін пꙋтерѣ сабіеї копрінсе скаꙋнꙋл прінціпатꙋлꙋї.

§. 91

ВЛАД I. ДРАГꙊЛ САꙊ ДРАКꙊЛА.

А домніт дела 1431—1445.

Моартѣ лꙋї Дан връжмашꙋлꙋї сꙋ дескісе лꙋї Влад інтраре ла скаꙋнꙋл прінціпатꙋлꙋї пентрꙋ каре а авꙋт о доріре непрекꙋрматъ ꙟнкъ дін зілеле татълꙋї съꙋ. Копріндерѣ лꙋї прін сіли-

чіє ꙟї фъкꙋ врѫжмашї де доъ пърцї. Фамілїа лꙋї Дан че ера нꙋмъроасъ нꙋ пꙋтѣ нічї о датъ съ ꙟвѣскъ пе Влад, ші пісма тот д'аꙋна требꙋꙗ съї дѣ прічінї де інтріцї ші де неодіхнъ. Ка съ се-асігꙋреѕе де кътре дѫнса, Влад фъкꙋ ꙋн пас нелеџюіт; лъсъ́ съ ръсꙋфле ꙋра че о пꙋрта асꙋпра еї, ꙟчепꙋ а фі тіран, оморѫ пе вре о кѫцї ва дін-трѫнса ꙗр пе чеꙗлалцї ꙟї сілі съ фꙋгъ орї ꙟнкътро вор воі. Кꙋ ачѣстъ мъсꙋръ аспръ се пърѣ лꙋї Влад а'шї фі статорнічіт скаꙋнꙋл; дар Радꙋл фрателе лꙋї Дан че се-афла ла тꙋрчї, пе каре Мꙋрат а черкат о датъ а'л ашеѕа прінц, ші каре спріжініт де ажꙋтор тꙋрческ пꙋтѣ съ маї віе ші де алтъ датъ ꙟн прінціпат, ꙟї прічінꙋꙗ ꙟнкъ грїжі. Ка съ'шї лініщѣскъ ші ачѣстъ неодіхнъ сокоті съ'се-арꙋнче ꙟн брацеле ꙋнгꙋрілор.

Ꙟнгравъ дꙋпъ лініщірѣ прінціпатꙋлꙋї де тꙋрбꙋръріле ръсбоюлꙋї чівіл, Влад сінгꙋр кълъторі ꙟн персоанъ ла краюл Сігісмꙋнд че се-афла ꙟн Германіа, ꙟї адꙋсе дарꙋрї, ꙟї дескрісе ꙋрмъріле сале, фъгъдꙋі кредінцъ ші сꙋпꙋнере ші черꙋ дела дѫнсꙋл ꙟнтърірѣ де а фі прінц църіі Рꙋмѫнещї. Ꙟнфъцішарѣ чѣ слободъ а лꙋї Влад ші требꙋінца че о сімцѣ Ꙋнгаріа де а авѣ цара Рꙋмѫнѣскъ ꙋн прінц ꙟндръснецї ꙟн локꙋл ꙋнꙋї

че прин сȣпȣнерѣ са ла Тȣрчї пъгȣбѣ ші інтере-
сȣріле прінціпатȣлȣї ші але Ȣнгаріеї, фъкȣръ пе
Ѳігісмȣнд ка съ'л пріімѣскъ кȣ тоатъ чінстѣ
ші съ'л ꙟтърѣскъ де прінц; ші ка прін рекȣ-
ноштінцъ съ'л леџе маї мȣлт де інтересȣріле Ȣн-
гаріеї ꙟ чінсті кȣ ордінȣл Бълаȣрȣлȣї каре зі-
кѫндȣсе латінеще драко лесне а пȣтȣт съ се-
ісводѣскъ порекла са де Драгȣл саȣ Дракȣла;
кътре ачѣста ꙟї маї дъръї ші стъпѫнірѣ пъ-
мѫнтȣлȣї Фъгърашȣлȣї ші а Омлашȣлȣї кȣ
дрепт де а пȣтѣ ръсплъті слȣжбеле ші мерітеле
боерілор съї дѫндȣле локȣрї ші мошії. Ꙟкѫн-
тат де бȣкȣріе Влад се-гръбі а се-ꙟтоарче,
дар пѫнъ а нȣ сосі ꙟн прінціпат ера апроапе
съ'шї піардъ скаȣнȣл. — Радȣл фрателе лȣї Дан
че ера ла тȣрчї, се-фолосі кȣ ліпсірѣ лȣї Влад
дін прінціпат, ші кȣ ажȣтор тȣрческ вені съ'шї
факъ дрепте претенціїле сале пентрȣ стъпѫніре.
Кȣражȣл ші неꙟспъїмѫнтарѣ детеръ арме ꙟ
мѫїніле лȣї Влад ші кȣ ажȣтор ȣнгȣреск ші кȣ
арміа Рȣмѫнѣскъ че пȣтȣ стрѫнџе ꙟграбъ,
діспȣтъ рівалȣлȣї съȣ дрептȣл асȣпра прінці-
патȣлȣї. Норочірѣ ші вітежіа са ꙟл фоворісіръ;
кътȣ пе тȣрчї, ꙟї бірȣі ші Радȣл ꙟшї піердȣ
віаца. Кȣ моартѣ ачестȣіа, Влад скъпъ ші де
гріжа чѣ маї де пе ȣрмъ; ȣра ꙟнсъ асȣпра фа-

мілієі Дан атꙋнчі а требꙋіт съ ші о версе маі кꙋ прісос.

Пріімірѣ челор геніці ꙟн Ꙋнгаріа, орі поат темерѣ де Мꙋрат фъкꙋръ пе Влад съ ші скімбе політіка; дін прієтен кредінчос ал Ꙋнгаріеі, е се-фъкꙋ ꙋн врѫжмаш неѫмблѫнѕіт ал еі, ші рекꙋноштінца че о ацѫпта Сігісмꙋнд о ръсплъті кꙋ реле сімцітоаре. Трекѫнд ꙟн партѣ тꙋрчілор се ꙟнпрієтені кꙋ дѫнші, ші кіемѫнд ꙟн прінціпат арміе тꙋрчѣскъ мъчелърі пе кавалерії немцещі кърора лі се-ꙟнкредінцасе Банатꙋл Северінꙋлꙋі, ші цінꙋтꙋл ачела ꙟл адъогъ църії ка о парте векіе а са. Ка съ ꙟндаторезе маі мꙋлт пе тꙋрчі ші Ꙋнгаріеі съі прічінꙋꙗскъ маі марі пагꙋбе, трекꙋ ꙟн Трансілваніа, робі, жефꙋі, апрінсе, пꙋстії ші плін де прѫзі се-ꙟнтоарсе ꙟндъръпт. Пентрꙋ іспръвіле ачестѣ, ꙟн фаворꙋл тꙋрчілор лꙋі Влад і се пърѣ а меріта ші а фі вреднік де лаꙋдъ, ші ка съ о ші довѫндѣскъ ші серениоꙗскъ кредінца, кълъторі сінгꙋр ꙟн персоанъ ꙟн Ꙗсіа ла Мꙋрат. Пріімірѣ чѣ плінъ де чінсте, ꙟнкредінцъріле ші правꙋріле че ле пріімі дела Мꙋрат, детеръ прічінъ ка съ фъгъдꙋꙗскъ тꙋрчілор тот сфатꙋл ші ажꙋторꙋл съꙋ ла орі че ꙟнтрепріндере а лор. Нꙋ трекꙋ мꙋлт ші Мꙋрат дескізѫнд ръсбоꙋ ꙟнпротіва Ꙋнгаріеі врꙋ

съ ваѕъ о провъ дін фъгъдȣеліле лȣї. Ꙟтр'а-девър Влад кȣ трȣпе рȣмѫнещї ꙟнтовъръші експедіціа тȣрчілор ꙟн Трансілваніа, ачѣста ꙟнсъ нелȣѫнд сфѫршіт дȣпъ планȣріле лор, еї креѕȣръ къ Влад ар фі прічіна, ші ел пієрдȣ кредітȣл чел маре ꙟн каре стътȣ пѫнъ акȣма. Ка съ се-десвіновъцѣскъ де орї че ꙟмпȣтаре ар фі пȣтȣт съ і се факъ, ші ка съ довѫндѣскъ іар фаворȣл лȣї Мȣрат, іар кълъторі Влад ꙟн персоанъ ла дѫнсȣл; дар ꙟн лок де а се-ꙟнвреднічі де аȣдієнцъ ші чінсте, дȣпъ сфътȣіріле Віѕірȣлȣї Фадȣлах че ера ȣн ȣрѫтор де крещінї ші рѫвнітор ал реліџієї сале, се-ꙟнвіновъці ка о прічінъ де неїсбȣтірѣ планȣрілор лȣї Мȣрат кȣ прілежȣл експедіцієї дін Трансілваніа, ші фȣ арȣнкат ла ꙟнкісоаре ꙟн Галіполі. Аколо тремȣръ мȣлтъ време аштептѫнд ȣн сфѫршіт гроѕав. Статорнічіа са ꙟнсъ де а нȣ се мішка нічї прін амерінцърї нічї прін фъгъдȣелї ка съ мъртȣрісѣскъ о вінъ пе каре нȣ се-кȣноща а о фі фъкȣт, ꙟї кѫщігъ віаца: дар слобоѕеніа ші воѣ де а се-ꙟнтоарче іар ꙟн прінціпат а требȣіт съ о кȣмпере кȣ фъгъдȣелї къ ел ва рѫмѫнѣ статорнік ꙟнтрȣ сȣпȣнере лȣї Мȣрат; ші ка съ ꙟнтърѣскъ ачѣста маї мȣлт, а требȣіт съ'шї дѣ пе доі фії аї съї зълоаџе карі съ ші дȣсеръ ла Німфєȣ ꙟн Асіа.

Фріка че о пъѕі Влад ла Галіполі а требȣіт съ ласе ѫн ініма са о ѫнтіпъріре плінъ де спаймъ, ші съ'л ѫнвеце а кȣноаще кѫт, де делікат есте а фі чінева апроапе де тȣрчі. Де ші ера стрікат кȣ Ѹнгаріа пентрȣ врѫжмъшііле че і лѣ аръ-тат пѫнъ ачі; дар сокоті а фі маі біне съ се-педепсѣскъ де о пȣтере крещінъ де кѫт съ се-чінстѣскъ де ȣн Мȣрат. Ел ащептъ кȣ маре доріре ȣн прілеж ѫн каре съ се-поатъ скъпа де жȣгȣл тȣрческ, съ рȣпъ тоатъ аліанца кȣ дѫнші-съ се-ѫнпрієтенѣскъ ꙗр кȣ Ѹнгȣріі ші прін десвіновъціріі кȣвіінчоасе съ'ші спеле ѫмпȣтарѣ че пȣтѣ съ і се факъ пентрȣ ȣрмъріле сале де маі-наінте. Ѹнгаріа пе ачѣ време се-сфѫшіа де нефірічіріле ръсбоаелор чівіле; кȣ тоате ачестѣ експедіціа че о маі ѫнтрепрінсе Мȣрат ѫн Трансілваніа ѫі дете прілеж прѣ бȣн де а'ші реиноі інфлȣенца асȣпра църіі Рȣмѫнещі прін мѫна ероȣлȣі Рȣмѫн Іоан Корвінȣ саȣ Хȣніаді; ал кърȣꙗ татъ а фост Воікȣл Бȣт боер дін цара Рȣмѫнѣскъ фȣџіт ѫн Ѹнгаріа ѫн времѣ лȣі Мірчѣ челȣі бътрѫн, ꙗр мȣмъ-са Морсіна фатъ де нобіл Рȣмѫн дела Хацег дін Трансілваніа; але кърȣꙗ таленте мілітърещі ші віртȣці чівіле лаȣ ѫнълцат ла врѣднічіа де Воевод ал Трансілваніеі ші гȣбернатор ал крѫіеі Ѹнгаріеі;

іар мерітеле лȣї челе стрълȣчіте 'аȣ фъкȣт съ фіе скȣмп ла тоатъ крещінътатѣ, съ фіе спріжініре Ѹнгаріеї ші лаȣдъ ші мъріре націеї Рȣмѫнещі.

Трекѫнд Мȣрат прин прінціпат нъвълі ѫн Трансілванія кȣ атѫта фȣріе ѫн кѫт фокȣл ші сабіа се пърѣ къ вор хотърѫ деспре соарта еї. Апроапе де сатȣл Ѳт Імре ѫл ѫнтѫмпінъ Георгіе Лепеш Єпіскопȣл католічілор дела Бълград; фȣріа ші іȣцѣла ачестȣіа деде бірȣінца ѫн мѫна лȣї Мȣрат; дар ла Сібіиȣ Іоан Корвінȣл 'іо діспȣтъ кȣ тот єроісмȣл. Ачеста бірȣі пе тȣрчї, семеціа лор о ѫнтоарсе спре фȣгъ, ші пѫнъ ла мȣнці де кътре Тȣрнȣл рошȣ акопері локȣл кȣ трȣпȣрї моарте ѫнтре каре а фост ші Візірȣл Мезетбег ші фіȣл съȣ. Іоан Корвінȣ щіінд къ прецȣл орї кърія бірȣінце се мъреще прін ȣрмъріле сале, гоні пе тȣрчї песте мȣнцї, інтръ дȣпъ дѫнші ѫн прінціпат, ѫї трекȣ Дȣнърѣ ші кавалеріа са о лъсъ съ се ѫнтінзъ дȣпъ дѫнші пѫнъ ѫн Трачіа. Бірȣінца ачѣста ѫнлесні лȣї Влад трацерѣ са де сȣб сȣпȣнерѣ тȣрчѣскъ ші тречерѣ са спре партѣ ȣнгȣрілор; дар Іоан Корвінȣ ѫл ȣра ші пентрȣ ȣрмъріле сале пѫнъ ачі, ші пентрȣ тіраніїле лȣї ѫнпротіва фамілієї Дан кȣ каре се рȣдѣ Іоан Корвінȣ: кȣ тоатъ ачестѣ

пріімі сꙋпꙋнерѣ ші кредінца лꙋї ші се-ꙟтоарсе ꙟи Ꙋнгаріа.

Норочірѣ враццꙋлꙋї челꙋї вітѣꙁ ал лꙋї Іоан Корвінꙋ ші кꙟщігарѣ ꙟидърът а прінціпатꙋлꙋї църіі Рꙋмꙟнещї ꙟисꙋфлъ краюлꙋї ꙋнгꙋреск пофта де а десробі ші Сербіа. Фъкꙟндꙋсе гътірї серіоасе пентрꙋ ачѣстъ ꙟнтрепріндере, Влад ꙟнкъ а тревꙋіт съ тріміцъ трꙋпе рꙋмꙟнещї ажꙋтътоаре. Бірꙋінца а ꙟнтовърошіт експедіціа ачѣста ꙟи тоате пърціле, ші бътъліа чѣ стрълꙋчітъ дела Кꙋновіца ꙟнкеѣ ісправірѣ еї. Фіінд къ ꙗрна ші алте греꙋтъцї неꙟнвінсе а ꙟмпіедікат гонірѣ тꙋрчілор дін тоате четъціле Сербіеї, дꙋпъ ꙋн ан де зіле ꙗр се-фъкꙋ план де а дескіде ръсбоюꙋ кꙋ тꙋрчії, ші ꙋнії дін ентꙋсіасті лꙋї Іоан Корвінꙋ пропꙋнѣ гонірѣ тꙋрчілор дін Еꙋропа. Спре ачест сфꙟршіт с'аꙋ черꙋт ажꙋтоаре ші дела алте пꙋтері креще, дар фіінд къ н'а сосіт нічї дінтр'о парте, Ꙋнгꙋріі пієрдꙋръ кꙋражꙋл де а ꙟнчепе сінгꙋрї пꙋнерѣ ꙟн лꙋкраре а ꙋнꙋї о асфел де плꙟн маре; ші фіінд къ ніще ръсврътірї дін Асіа фъчѣ пачѣ тревꙋінчоасъ ші лꙋї Мꙋрат, ꙟнтре Ꙋнгꙋрї ші ꙟнтре тꙋрчї се-ꙟнкеѣ ла Сегедін о паче дꙋпъ але къріа кондіції Сербіа ръмасе слободъ де тꙋрчї, ꙗр прінціпатꙋл църіі Рꙋмꙟнещї се-дете сꙋпт аскꙋлтаре де короана Ꙋн-

гȣрѣскъ. Пачѣ ачѣста къ ва цінѣ 10 ані се-печетлȣі де кътре краюл Владіславȣ кȣ сфжнта кȣмінекътȣръ, де кътре Іоан Корвінȣ кȣ жȣръмжнтȣл пе Еѵангеліе; іар де кътре солȣл тȣрческ кȣ жȣръмжнтȣл пе Коран.

Д'абіа плекъ солȣл тȣрческ, ші венінд весте деспре ажȣтоареле фъгъдȣіте маі наінте пентрȣ ꙟнтрепріндерѣ ȣнȣі ръсбоіȣ маре ꙟнтр'о време ка ачѣста кжнд Мȣрат авѣ а ꙟмпъчȣі ніще паші ребелі дін Асіа, кардіналȣл Їȣліан кȣ пȣтерѣ ворбірей сале сȣчі капетеле Ȣнгȣрілор ші адȣсе пе тжнърȣл краю ка съ калче жȣръмінтеле, съ рȣпъ пачѣ ꙟкеіатъ кȣ тȣрчіі, ші съ факъ гътірі де ръсбоіȣ де ла каре се-ащепта скъпарѣ ші слобозірѣ де жȣгȣл тȣрческ а крещінътъцій дін Еȣропа. Фъръ мȣлтъ зъбавъ фъкжндȣсе тоатъ гътірѣ, оштірѣ ȣнгȣрѣскъ плінъ де ентȣсіасм а ші порніт песте Оршова ꙟн провінціїле тȣрчещі. Іоан Корвінȣ дін Трансілваніа трекжнд ꙟн прінціпат кȣ 5000 оштірі ꙟші върсъ ȣра че о хрънѣ асȣпра лȣі Влад нещіінд десчіплінъ страшнікъ ші джнд солдацілор ȣнгȣрещі фрȣ де а фаче тоате релеле пȣтінчоасе. Влад фър'а бъга де сѣмъ ла ачестѣ, саȣ фър'а гъсі міжлоаче де а тъмъдȣі ачест ръȣ, се гръбі а ꙟнтжмпіна пе краюл Владіславȣ ла Нікопол ші

аĭ да ꙟкредінцърĭ нȣоъ 'де сȣпȣнірѣ ші ста-
торнічіа са. Краюл деспре о парте къчĭ кȣно-
щѣ меріте ꙟсемнате ꙟн персоана лȣĭ Влад, де-
спре алтъ парте ка съĭ ꙟмбȣнезе ініма чѣ амъ-
рѫтъ кȣ пȣртарѣ чѣ нерегȣлатъ а лȣĭ Іоан Кор-
вінȣ ші пріи прецȣірѣ са съ'л ціе кредінчос пла-
нȣлȣĭ съȣ, ла сфатȣл де ръсбоюȣ ꙟл кіемъ ші
пе дѫнсȣл. Нȣ дін вре о пісмъ саȣ алтъ паті-
мъ, чі дін сінгȣръ юбірѣ де адевър Влад спȣ-
се хотърѫт краюлȣĭ, къ арміа че о аре нȣ есте
ꙟндестȣлъ пентрȣ ісправірѣ планȣлȣĭ, фіінд
къ Сȣлтан Мȣрат ші кѫнд есе ла бѫнътоаре
есте ꙟнкȣнжȣрат де маĭ мȣлцĭ оаменĭ декѫт
веде ꙟн арміа Ȣнгȣрѣскъ. Іоан Корвінȣ пієр-
дȣ ръбдарѣ де а кȣмпъні пърерѣ лȣĭ Влад д'а-
проапе, ші лъсѫндȣсе кȣ тотȣл ꙟн воıа амбіцієĭ
ші а ȣрієĭ че о пȣрта ꙟн інімъ, нȣ се ꙟпротіві
нȣмаĭ адевърȣлȣĭ пърерієĭ; чі ꙟнвіновъці пе Влад
ка пе ȣн некредінчос каре жертвіт фіінд інтере-
сȣрілор лȣĭ Мȣрат, пріи дескȣражарѣ арміеĭ Ȣн-
гȣрещĭ воеще съ абатъ прімеждіа че есте съ ка-
зъ асȣпра стъпѫнірєĭ тȣрчещĭ дін Єȣропа. А-
тінцерѣ ачѣста де чінсте ꙟн адȣнарѣ краюлȣĭ,
а генералілор Ȣнгȣрещĭ ші а алтор персоане ма-
рĭ, нȣ о маĭ пȣтȣ містȣі Влад, ші ꙟн юцѣ дін
ачѣ а діспȣтеĭ скоцѫнд сабіа ера съ ꙟȣрĭ пѫ-

пе Іоан Корвінꙋ де нꙋ'лар фі опріт чеі че ера де фацъ. Гѫлчѣва се-ꙟмпъчіꙋі ꙟиграб; сфътꙋірѣ ꙟнсъ а лꙋі Влад нꙋ се пріімі, чі требꙋі съ дѣ 4000 де кълъреці Рꙋмѫні сꙋб команда фіꙋлꙋі съꙋ кꙋ карі съ се-маі ажꙋторезе слъбічіꙋнѣ арміеі Ꙋнгꙋрещі. Ꙟнтемеіѫтъ пе нъдежде къ флотa крещінѣскъ а Геновезілор ва опрі тречерѣ лꙋі Мꙋрат дін Асіа ꙟн Еꙋропа, ші къ вор вені ші алте ажꙋтоаре стреіне, арміа Ꙋнгꙋрѣскъ ꙟнаінтъ прін Бꙋлгаріа пѫнъ ла Варна; дар кѫнд врꙋ съ факъ марш кътре Галіполі, фъръ де весте се-помені къ Мꙋрат ꙟнщіінцат де Гіоргіе прінцꙋл Сербіеі деспре рꙋперѣ пъчі, ꙟнкѣ пачепꙋ паші ребелі дін Асіа, прін бані кꙋмпъръ пе къпітані Геновезі дела 128 галере ші алте корѫбіі че ціне Босфорꙋл ꙟнкіс, ші трекꙋ ла Галіполі. Ꙟн асфел де кіп дꙋхꙋл негꙋцеторееск ал къпітанілор Геновезі ꙟнтр'о ноапте нꙋ фꙋ нꙋмаі прічінъ де стінꙋерѣ арміеі Ꙋнгꙋрещі, чі хотърѫ ші соарта ꙟмпъръціеі тꙋрчещі ші а вечінілор сеі пентрꙋ маі мꙋлте вѣкꙋрі. Ꙟнфіорарѣ де обще че о прічінꙋі неньдъждꙋіта веніре а лꙋі Мꙋрат, кꙋ атѫт маі мꙋлт копрінсе дꙋхꙋріле і трꙋпꙋріле арміеі Ꙋнгꙋрещі, кꙋ кѫт нꙋмаі сосі гѫнм ажꙋтор стреін. Іоан Корвінꙋ трѫгѫн. а ꙟнтѫ Варна, де ші сокоті къ арміа тꙋрчѣ-

скъ де ꙁ. орі̆ ковѫршаще пе чѣ Ѹнгꙋрѣскъ, хотърѫ ꙟнсъ съ ащепте пе Мꙋрат. Ꙗчеста, ꙟн зіоа бътѫліеі̆ маі̆ наінте де а се-ꙟнчепе ловірѣ де ніще сꙋліце лꙋнці̆ спѫнꙁꙋръ́ трактатꙋл чел кълкат дела Ѳегедін, ші нꙋ пе Махомет чі пе ꙟнсꙋші̆ Хрістос ꙟл кіема ръсбꙋнътор де жꙋръмѫнтꙋл чел стрѫмб. Ꙟн сфѫршіт мінꙋтꙋл ачел фатал сосі, бътъліа се-ꙟнчепꙋ кꙋ тоата фꙋріа, Іоан Корвінꙋ кꙋ чеі̆ 4000 де Рꙋмѫні̆ че ꙟі̆ ціне тот пе лѫнгъ сіне алергъ́ ꙟн тоате пърціле спре а ꙟнкꙋража пе чеі̆ слъбіці̆ ші спре а ажꙋтора пе чеі̆ обосіці̆; бірꙋінца д'о камдатъ се пърꙋ а се-фі кѫщігат де Ѹнгꙋрі̆, ші Рꙋмѫніі̆ дѫнд нъвалъ асꙋпра лагърꙋлꙋі̆ тꙋрческ ꙟнчепꙋръ а жефꙋі каі, къміле ші сараюл чел нестаторнік; дар гвардіа полонеꙁъ ацѫцѫнд ꙟн тѫнърꙋл краю амбіціа де а нꙋ лъса лꙋі̆ Іоан Корвінꙋ мерітꙋл а тоатеі̆ бірꙋінцеі̆, чі де а лові сінгꙋр пе Мꙋрат, прін юцѣла са чѣ орбѣскъ ꙟнаінтѫнд прѣ мꙋлт пѫнтре връжмаші̆ ꙟші̆ пієрдꙋ віаца; ші прін ꙟнспъі̆мѫнтарѣ ші спарцерѣ ощіреі̆ Ѹнгꙋрещі̆ комплектꙋі нефері́чірѣ бътъліеі̆ діи зіоа ачѣ трістъ. Ѹнгꙋріі̆ се-бірꙋіръ десъвѫршіт ші пагꙋба ачѣ маре дела Варна ꙟмплꙋ кꙋ чѣ маі̆ аджнкъ амъръчюне ніще фоі̆ дін історіа лор. Рꙋмѫніі̆ ꙟнкъркаці̆ де жафꙋрі̆ пѫ-

нъ а нȣ а се-їспръві бътъліа порніръ кътре касъ; асеменѣ ші Іоан Корвінȣ дȣпъ че сімці къ країȣа есте морт, къ арміа че а ръмас деснъдъждȣітъ прін фȣгъ ꙟші кьȣтъ скъпарѣ, ші къ нȣ е міжлок де а ꙟмбȣнътъці ръȣл ачел маре, пе ȣрма Рȣмъніілор веніі ші ел ꙟн пріціпат. Асе-фел Ѹнгȣріі ла Варна пієрдȣръ бътъліа ачѣ ꙟнсемнатъ дін прічіна кълкъріі жȣръмѫнтȣлȣі, вѫнцарѣ къпітаніілор Геновезї ші Венеціані, несосірѣ ажȣтоарелор ашептате, амбіціа тѫнърȣлȣі країȣ ші поате ші дін прічіна несȣпȣнеріі Рȣмѫніілор дȣпъ че аȣ гъсіт прілеж де а жефȣі.

Неферічірѣ Ѹнгȣрілор дете лȣі Влад прічінъ де а'ші върса мѫніа чѣ веке ші де а'ші ръсбȣна деспре Іоан Корвінȣ. Пȣіндȣ'ші мѫїніле пе дѫнсȣл ꙟл арȣнкъ ла ꙟнкісоаре; дар Іоан Корвінȣ ера ȣн ом скȣмп пентрȣ Ѹнгаріа ші трѣбȣінчос ꙟн времѣ ачѣ кѫнд моартѣ краюлȣі Владіславȣ їар аџѫцъ фокȣл анархіеі ꙟн Ѹнгаріа. Маї маріі Ѹнгаріеі трімісеръ нȣмаї де кѫт о соліе ла Влад ка съ'л слобоазъ, къчї ꙟнтр'алт кіп тоатъ пȣтерѣ Ѹнгȣрѣскъ ва къдѣ асȣпра лȣі. Тонȣл аменінцърілор ачелор серіоасе хотъръ пе Влад съ слобоазъ пе Іоан Корвінȣ; ші ка прін ꙟмбȣнъріі ші о пȣртаре плінъ де чінсте кȣ дѫнсȣл съ'ї ꙟндȣлчѣскъ ініма чѣ амъръть, ꙟл пе-

трекꙋ сінгꙋр пѫнъ ла Брашов. Кꙋ тоате ачесте Іоан Корвінꙋ нꙋ пꙋтꙋ містꙋі нечінсте че і се-фъкꙋ, нічі пꙋтꙋ сꙋфері ꙟн пріинціпатꙋн връжмаш персонал, ші ла коастеле Ꙋнгаріеі ꙋн прінц де о крединцъ плінъ де бънꙋелї пентрꙋ дѫнса. Дꙋпъ че се-лініщі Ꙋнгаріа. Іоан Корвінꙋ трекꙋ ꙟн пріинціпат кꙋ трꙋпе ꙋнгꙋрещї, ші Влад фъръ а і се-ꙟмпротіві, лъсъ скаꙋнꙋл ші трекꙋ песте Дꙋнъре ла Мꙋрат.

§. 17

ДАN IV.

Ѧ домніт дела 1445—1452.

Ꙟн време ꙟн каре пріинціпатꙋл ера въдꙋв ші Іоан Корвінꙋ прін пꙋтере армелор ера ꙟн старе де а фаче орї че рѫндꙋѫлъ кꙋ дѫнсꙋл, німік нꙋ ера маї фіреск декѫт а креде къ ел ва ашеꙁа де прінц пе ꙋнꙋл дін фамілія Дан каре се-ші рꙋде кꙋ дѫнсꙋл ші каре аве ші дрепт пентрꙋ скаꙋн. Ѧчест прінц а фост Дан IV. фіꙋл лꙋї Дан III. Ѳлъсіре пꙋтеріі орї хотърѫре де а петрече віацъ пріватъ аꙋ ꙟмпіедікат пе Мꙋрат де а се-фолосі кꙋ бірꙋінца дела Варна; ачеста а дат Ꙋн-

гаріеї време де а се-десметічі дін амецѣла са, де а лѹкра асфел кѹ прінціпатѹл ші де а фаче проіектѹрї нѹоъ спре деспъгѹбірѣ де піердерѣ са дела Варна. Німінї нѹ ардѣ де пофта ачѣста ка Іоан Корвінѹ; ші де ачѣ дѹпъ че асігѹръ лѹї Дан скаѹнѹ ші Ѹнгаріеї ѹн аліат кредінчос, ла Нікопол се-ѫнтжлні кѹ адміралѹл Папеї ші кѹ къпітанѹл де флота Дѹчі де Бѹргѹндіа, ші се-сфътѹіръ де а траџе фолоасе дін ѫмпрежѹръріле ѫн каре се афла Мѹрат ші де а шерџе рѹшінѣ крещінътъцїї де маї наінте. Тречерѣ ѫнсъ чѣ фъръ де весте а лѹї Мѹрат дін Асіа ѫн Еѹропа, ѫмпъчѹірѣ ребеліілор дін Асіа ші Еѹропа, пѹнерѣ лѹї ѫн капѹл армієї тѹрчещї, стрікъ хотържріле лор ші Іоан Корвінѹ фѹ сіліт а се-ѫнтоарче деграб ѫн Ѹнгаріа спре а потолі о ръсврътіре дін Кроаціа.

Кѹ депъртарѣ лѹї Іоан Корвінѹ, Дан лъсжндѹсе ѫн воїа норокѹлѹї съѹ, ѫнтребѹінцъ ръѹ времѣ ачѣста че о фъчѣ крітікъ депъртарѣ лѹї Іоан Корвінѹ дін прінціпат, апропіерѣ лѹї Мѹрат ші дінтре тоате інтріџіле челе нескосіте але лѹї Влад каре ѫн тот кіпѹл се-сілѣ пе лжнгъ Мѹрат ка съл ажѹторезе спре а се-рестаторнічі пе скаѹнѹл прінціпатѹлѹї. Чѣ че фъкѹ маї наінте Влад кѹ фамілїа Дан, ачѣ о фъкѹ акѹм

Дан кȣ фамілиа ші партіѕаниії лȣї Влад; Пе ȣнії ꙟї оморѫ, ꙗр чеї че пȣтȣрѫ скъпа кȣ віацъ, фȣџіръ песте Дȣнъре ла Влад, ші ꙟмфъцішіндȣї трактареѣ лор чеѣ варварѫ ші стареѣ лȣкрȣрілор дін прінціпат, ꙟл ꙁъдъръръ ші'л ажȣторъ ла ꙟнфіінцареѣ Проіектȣлȣї съȣ. Влад ціȣ съ інтре ꙟн фаворȣл лȣї Мȣрат пѫн'аколо ка съ деѣ слобоѕеніе челор доі фії аї съї че се-цінеѣ ꙁълоаџе ꙟн Асіа, ші съї деѣ ші ажȣтор де трȣпе тȣрчещї кȣ каре віінд ꙟн прінціпат съ копрінѕъ ꙗр скаȣнȣл. Ꙟнтр'адевър інтрареѣ лȣі чеѣ фъръ весте ші непрегътіреѣ лȣї Дан ꙟї ꙟнлесніръ ажȣнџереѣ ла скопȣл дорірілор сале; дар нȣ фȣ норочіт де а цінеѣ мȣлтъ време скіптрȣл. Спре норочіреѣ лȣї Дан, Іоан Корвінȣ ꙟмпъчиȣісе тȣрбȣръріле дін Кроаціа, ші аȣѕінд де тріста ꙟнтѫмпларе а кліентȣлȣї съȣ, се-гръбі а вені ꙟн прінціпат кȣ трȣпе ȣнгȣрещї ка съ'ї рестаторничѣскъ дрептȣріле. Ꙟнкȣскріреѣ лȣї Дан де маї наінте кȣ прінцȣл Молдавіеї ꙟнкъ 'ꙗ фост фолосітоаре акȣм, пентрȣ къ ші ачеста ꙟї трімісе ажȣтор де ощіре. Ȣніреѣ де пȣтереѣ ачѣста маре сȣб команда лȣї Іоан Корвінȣ нȣ ꙟнспъїмѫнтъ німік пе Влад; ел ꙟндръсні а се-ꙟмфъціша ла о ловіре сѫнџероасъ каре се хотъръ нȣмаї прінтр'ачѣста, къ партіѕанії съї ꙟл пъръсіръ ꙟн кѫм-

пȣл ловірeй, ші трекȣръ деспре партѣ лȣй Дан пе каре ꙟл ведѣ спріжініт де о пȣтере кърia ей нȣ і се-пȣтѣ ꙟнпротіві. Ꙗсфел Влад пързсіт де ай съй, кȣ фȣга врȣ съ'шй мѫнтȣѩскъ віаца; дар пе ȣліцеле Тѫрговіщі ꙟл ажȣнсеръ ȣнїй дін партіѕанїй лȣй Дан ші'л оморѫръ атѫт пе ел кѫт ші пе фіȣл сȣ чел май маре. Моартѣ лȣй Влад одіхні ініма лȣй Іоан Корвінȣ каре нічй де кȣм нȣ'л пȣтѣ сȣфері, ші лȣй Дан ꙟй асігȣръ скаȣнȣл прінціпатȣлȣй; дар нȣ'л пȣтȣ скъпа ші де гріжй къ май сѫнт ші алцїй карі і'л діспȣтѣѕъ. Д'абіѩ се-депъртъ Іоан Корвінȣ ші Дан ѩр се-вѣѕȣ амeнінцат кȣ прімеждіа де а'шй пірде скаȣнȣл Ꙗл доілѣ фечор ал лȣй Влад че се-афласе сaȣ фȣџісе ла Мȣрат, черȣ ажȣтор дела дѫнсȣл ка съ ръсбȣне моартѣ татълȣй сȣ ші съ'шй факъ дрепте претенціїле сале пентрȣ стъпѫнірѣ прінціпатȣлȣй че авѣ атѫтѣ плъчерй тръгътоаре пентрȣ чей че кредѣ къ есте лесне добѫндірѣ лȣй фіе прін че міжлоаче ва фі. Мȣрат ꙟл лȣъ пе ачеста сȣбт протекціа са, ші пентрȣ дорірѣ че авѣ де а ꙟнфіца півор статорнік ꙟн прінціпат ꙟнпротіва апъръріі челїй необосіте а ȣнгȣрілор, л'ар фі ші ажȣторат кȣ трȣпе тȣрчещй; дар нȣоъле ісбȣкнірй де револте дін Ꙗсіа ꙟл опріръ пѫнъ де алтъ датъ. Ка съ слъбѣскъ ꙟн-

єъ інфлȣєнца ȣнгȣрѣскъ, прін несȣферірі съ адȣкъ кѫр пе лъкȣіторії прінціпатȣлȣї де а сескѫрбі де гȣвернȣл лȣї Дан, ші кȣ ачест міжлок съ ісбȣтѣскъ інтріціле фіȣлȣї лȣї Влад, порȣнчі пашілор сѫї дін Бȣлгаріа ка прін нъвъліри десе ші фъръ де весте, ші прін жефȣірї, робірї ші пȣстіірї ѫн тот кіпȣл съ неодіхнѣскъ прінціпатȣл. Кȣ ачесте мъсȣрї Мȣрат нȣ фолосі алт де кѫт ѫнъспрі маї мȣлт ініміле рȣмѫнілор ѫмпротіва тȣрчілор ші а клієнтȣлȣї лор; ші Дан фолосіндȣсе кȣ ненорочірѣ са де маї наінте, ші прінтр'о адміністраціє блѫндъ ші дрѣптъ тъмъдȣінд раneле че се-фъчѣ прінціпатȣлȣі, тот маї мȣлт се-ѫнтемеѧ ѫн кредінца ші ȣбірѣ норoдȣлȣї съȣ. О алтъ ѫнтѫмпларе ѫнсъ ненорочітъ гръбі слъбірѣ Ȣнгаріеї ші къдерѣ прінціпатȣлȣї сȣбт інфлȣєнца тȣрчѣскъ: ші ачѣста а фост ȣрмарѣ неферічітеї бътъліїї дела Коссово дін Сербіа.

Бътъліа дела Варна ера проаспътъ ѫн ціперѣ де мінте а Ȣнгȣрілор, ші пȣтерѣ тȣрчілор чѣ креськътоаре кȣ пагȣба статȣрілор дін Еȣропа требȣѧ съ се-ѫнфрѫнгъ пентрȣ ка Ȣнгаріа съ фіе сігȣръ. Ȣн асфел де проіект Іоан Корвінȣ нічї о датъ нȣ'л пієрдȣ дін ведерѣ окілор. Ѥл лȣкръ необосіт пентрȣ а кѫщіга аліацї ѫн прічіна

ачѣста че інтересса Еꙋропа ші крещінътатѣ, ші пріімінд ажꙋтор ші дела Дан 8000 де Рꙋмѫнї дескісе експедіціа де ръсбоїꙋ. Кꙋ нъдеждї марї ꙟтемеіате пе бірꙋінцеле че се пъръ къ ле а ші кѫщігат, трекꙋ Іоан Корвінꙋ Дꙋнърѣ ꙟн Сербіа; дар аічї фꙋ сіліт а аꙋѕі вестірѣ ачѣ трістъ къ афаръ де Дан прінцꙋл църії рꙋмѫнещї, алтъ аліанцъ нꙋмаї спріжінеще ꙟтрепріндерѣ са. Кꙋ тоате ачестѣ ꙟмплінінд кꙋ кꙋражꙋл съꙋ ліпса че се-сімцѣ дін невенірѣ ажꙋторꙋлꙋї стреін, ꙟнаінтъ пѫнъ ла Коссово ꙋнде ꙟшї ꙟнфіпсе лагърꙋл. Ачі ꙟї еші ші Мꙋрат ꙟнаінте кꙋ 150,000 тꙋрчї ꙟнщіінцат фіінд маї ꙟнаінте де прінцꙋл Георгіе деспотꙋл Сербії деспре мішкъріле ꙋнгꙋрілор. Ꙟнчепѫндꙋсе бътъліа, мꙋлцімѣ ачѣ маре де тꙋрчї, тактіка чѣ нꙋоъ че десфъшꙋръ Мꙋрат, десгінарѣ Сербіеї де кътре ꙋнгꙋрї ші неаръторѣ вре ꙋнꙋї ажꙋтор стреін детеръ бірꙋінца ꙟн мѫїніле лꙋї Мꙋрат. Рꙋмѫнії лꙋї Дан а доа ѕі дела ꙟнчепꙋтꙋл бътъліеї превъѕѫнд сфѫршітꙋл чел непорочіт че о съ аїбъ бътъліа, сокотіръ прін капітꙋлаціе кꙋ Мꙋрат съ пꙋе армеле жос; ші прін ꙟнвоірї кꙋ джісꙋл съ'шї асігꙋрезе лор ші патріеї лор паче ші лініще пентрꙋ атꙋнчї ші пентрꙋ време віітоаре. Мꙋрат д'о кам датъ се фъцърічі къ пріиме-

щі ⱥнвоірѣ; дар нȣ пȣтѣ съ'шї ȣїте къ еї аȣ фост аліацї аї ȣнгȣрілор. Кжнд Рȣмжнії се-креде сігȣрї де орї че прімеждіе, фъръ весте се помені ръ ⱥнкȣнжȣрацї де 20,000 кълъреці тȣрчї карі сȣбт претекст къ капітȣлаціа рȣмжнілор есте ȣн міжлок де вжнзарѣ лȣї Мȣрат, детеръ нъвалъ асȣпра лор неавжнд нічї арме нічї алт міжлок де скъпаре. Оморȣл а требȣіт съ фіе грозав: пȣціниї нȣмаї аȣ пȣтȣт кȣ фȣга съ'шї мжнтȣіаскъ віаца, ші ⱥнторкжндȣсе ⱥн прінціпат съ сілѣскъ пе Дан а скъпа прінціпатȣл де робіре ші пȣстііре прін сȣпȣнере ші кредінцъ; кътре ачѣста а требȣіт съ маї фъгъдȣіаскъ трібȣт ші ла ⱥнтжмпларе де ръсбоїȣ съ дѣ 300 солдацї педестріме ші 400 кълъріме, ші нȣмаї прінтр'ачѣста а пȣтȣт Дан съ'шї мжнтȣіаскъ скаȣнȣл. Капітȣлаціа рȣмжнілор лȣї Дан кȣ Мȣрат прекȣрмъ ȣрмарѣ бътъліеї ші гръбі фȣга ȣнгȣрілор песте Дȣнъре ⱥндъръпт; іар сфжрщітȣл еї чел ненорочіт слъбі Ѹнгаріа фоарте мȣлт, ⱥн кжт дȣпъ вре о кжтева лȣнї дȣпъ бътъліа дела Коссово, діетеї дела Сегедін ⱥї вені ⱥн гжнд ідеіа ȣнȣї проіект де армістіціе кȣ тȣрчії ші каре съ ціе 7. анї. Міжлочітор ал ачещії ⱥнвоірї ⱥнтре ȣнгȣрї ші Мȣрат а фост прінцȣл Георгіе деспотȣл Сербіеї каре дінпреȣнъ

кȣ алцї тріміші ȣнгȣреші хотъръръ ші кондіціїле ачесте: ка прінціпатȣл църії рȣмѫнеші, Сервіа ші Босна съ нȣ се-купрінзъ нічі де трȣпе тȣрчеші нічі ȣнгȣреші, де кѫт съ плътѣскъ Сȣлтанȣлȣї тȣрческ ȣн трібȣт ші ла ѫнтѫмпларе де ръсбою съї дѣ ші ажȣтор де трȣпе. Прінціпатȣл ѫнсъ ал църії Рȣмѫнеші ші Сервіа съ плътѣскъ нȣмаї жȣмътате трібȣтȣл че аȣ плъті пѫнъ акȣм, іар Босна съл плътѣскъ ѫнтрег. Ѫн пȣтерѣ ачестȣї трактат се-лініщіръ лȣкрȣріле църії рȣмѫнеші; ші де ші къзȣ сȣбт атѫта атѫрнаре де тȣрчї, Дан щіȣ време ачѣ де паче съ о ѫнтребȣінцезе спре фолосȣл ші ѫнбȣнъ тъціре църії. Ѫнграбъ дȣпъ ачѣста мȣрі ші Дан, дȣпъ че кȣ пȣцін маї наінте а мȣріт ші Мȣрат.

§. 18.

ВЛАД II.

А домніт дела 1452—1456.

Кȣ тоате къ трактатȣл де арміcтіціа ѫнкеиатъ пе 7. анї рідікъ дела Ȣнгаріа дрептȣл де а се-аместека ѫн требіле прінціпатȣлȣї; дар Іоан Корвінȣл кърȣіа нȣї плъчѣ ачѣ ѫнвоіре, каре

ардѣ де неастѫмпърарє де а се-маї мъсȣра о-
датъ кȣ тȣрчії спре а'шї ръсбȣна деспре неноро-
рочірѣ дела Варна ші Коссово, ші каре пентрȣ а-
чест сфѫршіт сокоті де чел маї апроапе інтерес
ал Ѹнгаріеї де а авѣ крединчос пе прінцȣл цѫрії
рȣмѫнещї, ѫнграбъ дȣпъ моартѣ лȣї Дан вені
ѫн прінціпат ші прин інфлȣенца са чѣ маре а а-
лес де прінц пе ȣн Влад каре дȣпъ тоате ѫм-
прежȣръріле а требȣіт съ фіе орї фрате ал лȣї Дан
саȣ чел пȣцін тот дін фамілія ачеѣ. Ѫн ȣр-
марѣ ачеста нȣ ѫнтѫмпінъ Іоан Корвінȣ нічї
о піедікъ дін партѣ тȣрчілор; пентрȣ къ Махо-
мет II фіȣл лȣї Мȣрат ші ȣрмъторȣл ѫн скаȣн
де ші н'ар фі пȣтȣт сȣфері ѫнтр'о провінціе трі-
бȣтаръ шіеші пе ȣн прінц ѫнкінат кȣ тотȣл ін-
тересȣрілор Ѹнгаріеї: дар алте гріжї маї марї
декѫт ачестѣ ѫї купріндѣ мінтѣ. Ел фъчѣ
гътірї пентрȣ купріндерѣ Константінополȣлȣї
каре дȣпъ ѫндестȣле ѫнпротівірї ѫнзадарніче
ѫнсфѫршіт требȣі съ казъ сȣб пȣтерѣ чѣ грѣ
ші апъсътоаре а тȣрчілор, слъбіт фіінд дін лъ-
ȣнтрȣ ші пъръсіт дін афаръ де тот ажȣторȣл
стреін дін прічіна неȣнірії лȣї кȣ Бісеріка Апȣ-
сȣлȣї ші а трактатȣлȣї де армістіціе ѫнтре ȣн-
гȣрї ші тȣрчї.

Кѫдерѣ Константінополȣлȣї ѫнфіоръ Єȣро-

па, статорнічі тронꙋл тꙋрческ пентрꙋ вѣкꙋрй ꙟтрецй, ші прівірѣ чѣ рече апꙋтерілор Апꙋсꙋлꙋй ла ꙟтѫмпларѣ ачѣста дете лꙋй Махомет прілеж де а'шй ꙟтоарче армеле сале кътре Апꙋс. Мішкарѣ лꙋй а требꙋіт съ факъ съ тремꙋре ші прінціпатꙋл; норочірѣ ꙟнсъ ꙟл фері, пентрꙋ къ трекꙋ ꙟн Сербіа ꙋнде ꙟл ꙟтѫмпінъ ші Іоан Корвінꙋ кꙋ арміа ꙋнгꙋрѣскъ ші дꙋпъ май мꙋлте ловірй норочіте ꙟл сілі съ се-ꙟнтоаркъ май ꙟндърът. Влад ка о фъптꙋръ а лꙋй Іоан Корвінꙋ дꙋпъ ꙟнчетарѣ връжмъшіілор кꙋ тꙋрчі се. дꙋсе ꙟн персоанъ ла дѫнсꙋл ꙟн Ꙋнгаріа ші'л ꙟнтовъроші ла діета църій че се-дескісе ла Песта спре а лꙋа мъсꙋрй май серіоасе ꙟнпротіва планꙋрілор лꙋй Махомет. Аколо се веде а фі лꙋат Влад інстрꙋкцій ка съ прівегеѕе ла мішкъріле тꙋрчілор, ші ꙟн тот кіпꙋл сіліндꙋсе спре опрірѣ тречірій тꙋрчілор песте Дꙋнъре, съ апере кꙋ върбъціе провінціїле ꙋнгꙋрещй. Махомет се-ꙟнтъръть нꙋмай кꙋ ловіріле де май ꙟнаінте; ел се-ръвърсъ асꙋпра Сербіей кꙋ май маре фꙋріе ші се ꙟнтінсе пѫнъ ла Бълград пе каре ꙟл ші ꙟнкꙋнжꙋръ. Премеждіа ера маре ші апроапе пентрꙋ Ꙋнгаріа, ші фріка де Махомет атѫт де ꙟнгроѕітоаре, ꙟн кѫт Іоан Корвінꙋ порꙋнчі Трансілванenілор ка трꙋпеле лор съ ле тріміцъ ла Бъл-

град неавѫнд еї а се-теме де тȣрчї фіінд къ Влад прінцȣл църії рȣмѫнещї ꙟнгріжаще пентрȣ апърарѣ Трансілваніеї, де ші ера бътрѫн Іоан Корвінȣ, дар фіінд къ ръсбоюл ера елементȣл сѣȣ, лȣкра кȣ віоічюнѣ ші енергіа ȣнȣї ероȣ тѫнър. Мъсȣріле сале аȣ фост атѫт де ꙟнцелепте ꙟн кѫт ꙟнтр'о бътъліе сѫнџероасъ де треї ѕіле бірȣі пе Махомет, ꙟл сілі съ рідіче ꙟнкȣнжȣрарѣ ші гоніндȣл пѫнъ ла Ѳофіа мѫнтȣі Белградȣл ші Ȣнгаріа. Ꙟн дрȣмȣл бірȣінцеї ачещії стрълȣчіте черȣ ші ꙟндемнъ пе краюл Ȣнгаріеї ка съ рідіче ꙟн пічоаре тоатъ пȣтерѣ ȣнгȣрѣскъ ꙟнпротіва тȣрчілор; дар о епедеміе че ꙟнчепȣ а се-лъці ꙟн арміа ȣнгȣрѣскъ ꙟшї ꙟнтінсъ брацȣл ші ръпі дін віацъ ші пе ероȣл ачеста. Моартѣ лȣї а слъбіт пȣтеріле Ȣнгаріеї ші а арȣнкат'о ꙟнтр'о тѫнгȣіре фъръ мѫнгъере, крещінътатѣ с'а ȣмплȣт де дȣрере ші тоцї чеї бȣнї 'лаȣ плѫнс кȣ лакръмї адевърате, пѫнъ ші Махомет сінгȣр, кȣ тоате къ ꙟї ера връжмаш, ꙟшї арътъ пърерѣ де рѣȣ кѫнд а аȣѕіт де моартѣ лȣї.

Моартѣ лȣї Іоан Корвінȣ а авȣт інфлȣенцъ ші асȣпра соартеї прінціпатȣлȣї. Некȣноскѫндȣ'шї краюл Ȣнгаріеї интересȣріле сале пързсі апърарѣ лȣї. Ѧтȣнчї Влад фіȣл лȣї Влад Дра-

кꙋла чєрѫнд протєкціа ші ажꙋторꙋл лꙋї Махомєт, ꙟї фъгъдꙋі зєчє мії дє галбєні ші 500 копії тріꙁꙋт пє тот анꙋл. Махомєт авѣ дє гѫнд а фачє діи цара рꙋмѫнѣскъ о провінціє тꙋрчѣскъ; д'окамдатъ ꙟнсъ сє-ꙟнвоі а авѣ пє прінцꙋл єї васал. Ꙟн асфєл дє кіп Влад добѫнді ажꙋтор ші кꙋ трꙋпє тꙋрчєщї інтръ ꙟн прінціпат; прінцꙋл Влад сє-ꙟнпротіві, дар кірꙋіндꙋсє, фꙋ прінс ші оморѫт.

§. 19.

ВЛАД III ЦЕПЕШ саꙋ ЦЕПЕЛꙋШ.

Ꙗ домніт дєла 1456—1452.

Дꙋпъ о пѫндірє ꙟндєлꙋнгатъ дє прілєжꙋрї фаворісантє прін карє съ поатъ съ купрінзъ скаꙋнꙋл прінціпатꙋлꙋї, ꙟн сфѫршіт Влад сє-възꙋ ꙟн капътꙋл дорірілор салє; дар ка съ сє-ціє статорнік трєбꙋїа а сє-лꙋпта ꙟнпротіва ꙋнєї партідє пꙋтєрнічє чє о ꙟнкіпꙋїа фаміліа Дан ші партізанії єї. Ꙗчєщіа авѣ тємєꙋ дє а'л ꙋрѫ ші пєнтрꙋ къ єра дін фаміліа Дракꙋла ші пєнтрꙋ къ робі тꙋрчілор прінціпатꙋл прін тріꙁꙋтꙋл анꙋл марє кърꙋїа єл ꙟї єра датор ꙋзꙋрпаціа тро-

нȣлȣї. Крещерѣ ші петречерѣ лȣї Влад кȣ тȣрчії маї мȣлтъ време ші греȣтъціле че 'л аȣ дитовърошіт ші пе каре лє а днтъмпінат ел пънъ се-възȣ прінц, 'мȣ стрікат ініма, 'мȣ скімбат фісіогноміа ші фъкȣръ дін ел ȣн тіран тріст, посоморът ші крȣд. Ка ȣн асфел, дші фъкȣ о сістемъ де а днтродȣче ȣнірѣ, де а'ші асігȣра тронȣл ші де а кърмȣі прінціпатȣл кȣ спаїма ші кȣ гроаза де каре съ се-кȣтремȣре тоці сȣпȣшії съї. Німік нȣ ера маї потрівіт кȣ сістема ачѣста тартарікъ, декът съ дngрі жаскъ ші де міжлоаче кȣвіінчоасе спре а о ціне ші а о апъра. Дін чеї маї воїнічї, маї дьржї ші маї крȣнцї оамені дші алесе о гвардіе блестематъ каре съ фіе гата ші ла чѣ маї десиъдъждȣітъ порȣнкъ а са, ші кȣ каре а ші съвършіт маї мȣлте фапте тіраниче кȣ каре сепънгъреще історіа лȣї ші фак ші пе чел маї дмпіетріт съ се-скърбѣскъ де дънселе. Днкредінцат деспре ȣра че о хръне асȣпра са боерії църії, нȣ се-кредѣ сігȣр пе трон пънъ кънд ачещіа вор авѣ інфлȣенцъ асȣпра алецерії прінцȣлȣї. Ка съ се-скапе де гріжа ачѣста неодіхнітоаре дї кіемъ ла о адȣнаре; фъръ а бънȣі еї вре о днтъмпларе трістъ се-стрънсеръ тоцї; Влад порȣнчї гвардіеї сале ка съ се-репѣдъ асȣпра лор

кȣ тоате фȣріїле тȣрбърії, ші дȣпъ че се-мъчелърі чѣ маі маре парте дін еі, рангȣріле ші аверѣ лор ле дете гвардіеі сале ка кȣ ачѣстъ ръсплътіре съ о ціе тот д'аȣна кредінчоасъ сіеші. Гроаза ачѣста се-ꙟмпръщіе ꙟн тоате колцȣріле църії ші тоці сȣпȣші тремȣрѫнд де фрікъ аскȣлта де гласȣл лȣі чел варвар.

Дȣпъ че ꙟи асфел де кіп ꙟші асігȣръ Влад стъпѫнірѣ дін лъȣнтрȣ, атѫт ініма лȣі чѣ крȣдъ кѫт ші пофта де а ꙟндатора пе Махомет ꙟл фъкȣ ка съ фіе тіран ші асȣпра стреінілор ꙟнкъ дін времіле аліанціі челіі д'апроапе а Ȣнгаріеі кȣ прінціпатȣл, мȣлціме де Ȣнгȣрі ші де сасі кȣмпърасеръ саȣ кѫщігасеръ локȣрі; мȣлціме де тінері венірѫ ка съ ꙟнвеце пе Рȣмѫни лімбі стреіне, ші мȣлціме де негȣцъторі ꙟші фъчѣ негоцȣл ачі. Влад ка съ кѫщіџе бані ші съ прекȣрмезе тоатъ лȣкрарѣ інфлȣенціі Ȣнгȣрещі, дела пропріетарі ръпі локȣріле саȣ ле ꙟмповъръ кȣ даждіе несȣферітъ, пе тінерії ꙟнвъцъторі ꙟї ꙟнкісъ ꙟнтр'о кошаръ ші ле дете фок, іар пе негȣцъторі дȣпъ че ꙟї жефȣі де тоатъ аверѣ лор ꙟї трасе ꙟн цепі; іатъ порекла де Цепеш! Крȣзімѣ ачѣста неаȣзітъ дете Трансілванії прічінъ де стрігаре ші черере де ꙟндестȣларе; ші ка съ се ꙟмпъчіȣіаскъ лȣкрȣріле кȣ Ȣн

кіп дȣлче ші пріетінеск, с'аȣ тріміс 55 депȣтації. Влад ка сѫ'ї амȣцѣскѫ ші сѫ нȣ ле аȣзѫ плѫнџеріле лор, порȣнчі ка ꙟнаінтѣ квартірȣлȣї фіе кѫрȣї депȣтат сѫ се-ꙟнфігѫ кѫте о цѣпѫ. Кȣ фріка морції ꙟн інімѫ, депȣтації Трансілванієї фѫр'а ꙟндрѫзні сѫ ꙗсѫ афарѫ ші фѫр' а фі фолосіт чева кȣ веніреѣ лор, зѫбовірѫ чінчї сѫптѫмѫні; Влад ꙟнсѫ ꙟн времѣ ачѣста рѫспȣнсе Трансілванієї кȣ о нѫвѫліре юте ші фѫрѫ весте ꙟн цінȣтȣл Брашовȣлȣї; жефȣі Бісерічї, арсе сате ші дȣпѫ че прінсе о грѫмадѫ де оамені ла Брашов, трѫгѫндȣї ꙟн цепї, авȣ кȣраж ка дімінѣца сȣб дѫнселе сѫ факѫ гȣстарѣ ꙟнтре ціпетеле челе маї грозаве але ачестор жертве неферічіте.

Тіраніїле ачестѣ ꙟнпротіва стреінілор ші алтеле ꙟнпротіва сȣпȣшілор сѫї се-фѫкȣрѫ несȣферіте. Деспре о парте коерії дін лѫȣнтрȣ ꙟнчепȣрѫ а се-коррѫспȣнде кȣ Щефан прінцȣл Молдавієї ꙟнвітѫндȣл ка сȣб кондіціе де а се-фаче ел прінц цѫрії рȣмѫнещї сѫ віе кȣ оштіре ꙟнпротіва лȣї Цепеш сѫї скапе де стѫпѫнірѣ лȣї чѣ крȣдѫ ші еї ꙟл вор ажȣта ꙟнтрȣ тоате; деспре алтѫ парте ші Трансілваненіі ꙟнчепȣрѫ о рѫсплѫтіре варварѫ фѫкѫнд сȣпȣшілор лȣї Влад ачѣ че ел фѫкȣсе сȣпȣшілор ȣнгȣрещї; ші фіінд кѫ

ла Омлаш се-афла ȣи Дан дін фамиліа Дан дін-преȣнъ кȣ алцї боерї фȣгарї скъпацї дин мъї-ніле лȣї Цепеш, поате къ л'аȣ ꙟнвітат ка съ воіаскъ а трече ꙟн прінціпат крӗзжнд къ рȣмж-ніїі немȣлцȣміцї кȣ Гȣвернȣл чел тіранік ал лȣї Цепеш ꙟл вор пъръсі тоцї ші се-вор ліпі де Дан. Влад міросі чеѣ че се кȣцета ꙟнпротіва са, се-гръбі маї ꙟнтжю а ꙟмпъчюї лȣкрȣріле сале де-спре партѣ Молдавієї; дȣп'ачеѣ кȣ тоате къ маї дінаінте Міхаіл Ѳілагі Гȣбернаторȣл Ꙋнгарієї прін скрісорї пофтісе пе Цепеш ка съ ласе ꙟн паче пе Трансілванієнї, ел маї фъкȣ о нъвъліре връжмъшаскъ ꙟн Трансілваніа; пȣстіі цинȣтȣл Фъгърашȣлȣї ші ал Омлашȣлȣї, прінсе ші лȣъ ръсбȣнаре деспре Дан, ші мъчелърі о мȣлціме де оаменї саȣ ꙟї адȣсе прінші ꙟн прінціпат ка съ'ї омоаре кȣ оморȣл съȣ чел пліи де плъчере де ті-грȣ тръгжндȣї ꙟн цепї. Връжмъшііле ачестӗ ꙟнтре доъ статȣрї вечіне ші ꙟнтребȣінцате ȣ-нȣл де алтȣл, требȣѧ о датъ съ ѧ сфжршіт; пачѣ се-доріѣ де амжндоъ пърціле ші ꙟнчепъ-тор ал ꙟмпъчюірей а фост Матіас Корвінȣл кра-юл Ꙋнгарієї, фіȣл вітѣзȣлȣї Іоан Корвінȣ, ші прін ȣрмаре рȣмжн ка ші тътъл съȣ. Матіас Корвінȣл щіȣ маї біне съ кȣноаскъ інтересȣріле статȣлȣї съȣ де кжт чеї ꙟнаінте де ел. Фіінд

кѫ мішкѫріле луĭ Махомет прічінуѫ ꙟфіораре тутурор статурілор ꙟвечінате ку Турчіа ші маĭ ку самѫ Унгаріеĭ, сокоті де неапѫратѫ требуінцѫ а траџе пе Џепеш ꙟн аліанцѫ а са пентру ка куражул луĭ ші прінціпатул сѫ фіе ка о шенцуіре ꙟнпротіва турчілор. Ну нумаĭ ачѣста а фост прічінѫ де а се-дескіде конференціĭ ꙟнтре Матіас ші Џепеш, чі ші ꙟнчетарѣ врѫжмѫшіілор ꙟнтре прінціпат ші Трансілваніа ші ꙟнтродучерѣ унірєĭ ші а пріетішугулуĭ ꙟнтре фамілиа Дан ші Дракула каре ку тоате кѫ се-трѫџѣ дінтр'о рамурѫ, дар ѭбірѣ де стѫпѫніре арункасе ꙟнтре еле духул урєĭ ші ал пізмеĭ ші се-гонѣ уна пе алта пѫнѫ ла моарте. Апукарѣ чѣ сдравѫнѫ де фрѫул крѫіеĭ Унгаріеĭ, іспрѫвіле челе марĭ але луĭ Матіас ші пріетешугул чел фѫгѫдуѫ, хотѫрѫрѫ пе Џепеш де а се-траџе де сукт аскултаре де Махомет, де каре требуѫ сѫ тремуре ꙟн тоатѫ времѣ, ші де а інтра ꙟн аліанца унгурѣскѫ, пе каре краюл Матіас, ка сѫ фіе статорнікѫ ші кредінчоасѫ, о печетлуі ку о рудіре а са ку Џепеш ꙟнпѫрціндуĭ де невастѫ пе о фатѫ дін руденіїле сале.

Скімбарѣ сістемеĭ де політікѫ ші тречерѣ луĭ Џепеш ꙟн партѣ Унгаріеĭ, детє лукрурілор ун алт курс; ші ачестѣ пентру кѫ ну с'ау фѫкут пе фу-

ріш чі пе фацъ, нꙋ ръмасеръ мꙋлтъ време недо-
ведіте лꙋї Махомет. Ѥл ка съ се ꙟкредінце-
ꙁе пе де плін трімісе ꙟнгракъ пе ꙋн секретар
грек Катаволіи ка съ кіеме пе Цепеш ла Констан-
тінопол, съ чеїе трівꙋтꙋл ші съї фъгъдꙋꙗскъ
дін партеї къ аскꙋлтарѣ ші сꙋпꙋнерѣ са вор щер-
џе пата ꙋрмърілор сале челор некредінчоасе ші'л
вор фаче дестоїнік де а інтра ꙗр ꙟн міла ші фа-
ворꙋл лꙋї. Цепеш пе каре нічї тꙋнетеле доже-
нелор нꙋ'л ꙟнспъїмѫнта нічї дꙋлчѣца фъгъдꙋе-
лілор нꙋ'л амъџѣ, ръмѫинд статорнік пе хотъ-
рѫрѣ че о фъкꙋ о датъ фър' а о маї скімба, ръ-
спꙋнсе трімісꙋлꙋї, къ: банї ші копії пентрꙋ
плътірѣ трівꙋтꙋлꙋї аре, дар нꙋ'ї трімітe; ꙗр ка
съ мѣргъ ел сінгꙋр ꙟн персоанъ ла Махомет,
ачѣста нꙋ о фаче нічї о датъ. Махомет семъна
а фі ꙟнкредінцат къ Цепеш каре нꙋ с'а сфіїт ні-
мік а небъга ꙟн сѣмъ пꙋтерѣ са чѣ ꙟнгрозітоа-
ре кѫнд с'а аліат кꙋ ꙋнгꙋрії, ва авѣ ші семе-
ціа ачѣ трꙋфашъ де а се-ꙟнпротіві ла порꙋнчі-
ле сале. Ꙟн орї че ꙟнтѫмпларе, ка съ нꙋ скапе
Цепеш непедепсіт, дете порꙋнкъ ші лꙋї Хамꙋц
паша дела Відін ка прін ꙟншелъчꙋне саꙋ сіл-
нічіе съ'ші пꙋе мѫїніле пе дѫнсꙋл ші съ'л дꙋ-
къ ла Константінопол. Хамꙋц, ка прінтр'о
слꙋжбъ плінъ де рѫвнъ съ ꙟндатореꙁе пе ꙟнал-

тȣл сѫȣ стъпѫн інтрѣ́ ꙟи кореспонденцъ кȣ Катаволіи ꙟидемнѫндȣ'л ка пріи орі че міжлок ва щі съ депъртезе пе Цепеш де капіталъ шi пȣтерѣ ощіреі сале, шi сȣб тітлȣ де ꙟитовърошіре съ'л трагъ апроапе де Дȣнъре ȣнде пȣтѣ съ кадъ ꙟи кȣрса ꙟнтінсъ де дѫнсȣл шi де тȣрчії че ера кȣ дѫнсȣл. Планȣріле лȣі Хамȣц шi міжлоачеле челе лінгȣшітоаре че ꙟнтребȣінцъ́ Грекȣл асфел де біне се-потрівѣ, ꙟи кѫт амѫндоі ера сігȣрі деспре чел маі норочіт резȣлтат ал комбінъріор лор. Ꙟитр'адевър Цепеш ꙟнтовъроші пе Катаволін пѫнъ ла локȣл ꙟнсемнат де кътре дѫнсȣл; дар пентрȣ къ ел нȣ ера обічнȣіт а еші афаръ де кѫт ꙟисоціт тот д'аȣна де ȣн маре нȣмър де солдаці, сaȣ пентрȣ къ поате а міросіт орі че с'а ȣрзіт ꙟнпротіва персоанеі сале, ꙟнгріжі де тоате мъсȣріле челе кȣвіінчоасе пентрȣ скъпаре са; шi ȣнде сълта Хамȣц де бȣкȣріе къ'шi а жȣкат рола са кȣ дестȣлъ істечіȣне, се-помені ꙟнкȣнжȣрат ел шi тоці тȣрчії съі де Цепеш шi де рȣмѫнії съі. Прінсȣл Хамȣц шi кȣ тȣрчії съі фȣръ дȣші апроапе де Тѫрговіще; аколо се-пȣсеръ тоці ꙟн цепі кȣ ачѣстъ деосібіре къ Хамȣц фȣ ꙟмбръкат ꙟи хаіне рошії шi фȣ пȣс ꙟитр'о цѣпъ маі ꙟналтъ.

Ꙋрмъріле ачесте ꙟндръзнеце ші гроꙁаве рꙋпсе-ръ тот фелꙋл де релаціе ꙟнтре Махомет ші Цепеш, ші пе Цепеш ꙟл легаръ маі стрѫнс де інтересꙋріле Ꙋнгаріеі кꙋ а кърѣ ажꙋтор нꙋмаі пꙋтѣ съ ꙟнфрꙋнте фꙋріїле лꙋі Махомет, съ'ші апере тронꙋл ші неатѫрнарѣ прінціпатꙋлꙋі съ о пъѕѣскъ некліннтітъ; де ачѣ нічі нꙋ ѕъбові німік а тріміте солі ла краюл Матіас спре ꙟнкеерѣ ꙋнꙋі трактат де аліанцъ пе ꙋн каѕ маі статорнік. Бꙋна воінцъ ші аплекарѣ чѣ маре а лꙋі Цепеш де а'ші ꙟнтребꙋінца кꙋражꙋл ші пꙋтеріле статꙋлꙋі спре а конлꙋкра кꙋ Ꙋнгꙋрії ꙟнпротіва тꙋрчілор, ꙟндаторарѫ пе краюл Матіас фоарте мꙋлт; ші ка съ'і арате о ръсплътіре діи партѣ інімеі сале челії мꙋлцꙋміте ші прецꙋл де каре ꙟл сокотеще вреднік тот д'аꙋна, ꙟл фъкꙋ кꙋноскꙋт папеі дела Рома, ꙟі лъꙋдъ рѫвна ші ꙟі рекомъндъ талентеле кꙋ каре се слꙋжаще спре сдробірѣ семецієі тꙋрчілор ші апърарѣ крещінътъцієі.

Ꙟнтр'ачестѣ краюл Матіас кіемъ діетъ ла Бꙋда ші ꙟнтре алте інтересꙋрі але статꙋлꙋі пропꙋсе ші гътірѣ пентрꙋ ꙋн ръсбоіꙋ ꙟнпротіва Тꙋрчілор, фіінд къ Махомет а ші ꙟнчепꙋт ꙟн Сербіа прін ніще ловірі мічі а прелꙋда ла ꙋн ръсбоіꙋ маі серіос асꙋпра Ꙋнгаріеі. Ꙟнкъ нꙋ

се-ісправісеръ лꙋкрърілє дієтеі Ꙋнгꙋрещії, прегъ-
тіріле кꙋвіінчоасе пентрꙋ пꙋртарѣ ръсбоюлꙋї ꙟи-
къ нꙋ се-фъкꙋсеръ, ші Цепеш ка съ дѣ ші алтъ
прокъ де крідінца са кътре Ꙋнгаріа ші съ пре-
лꙋдезе ла ръсбоюл пентрꙋ каре се-фъчѣ гътірі
де кътре краюл Матіас, ꙟтрепринсе о експедіціе
ꙟн Бꙋлгаріа; ꙟнаінтѣ лꙋї мерџѣ тірана моар-
те ка съ ꙟнсемнезе жертвеле че требꙋіа съ казъ
сꙋбт аскꙋцітꙋл сабіеі Рꙋмѫнещії че о комѫнда
Цепеш, ші пе ꙋрмъ вінѣ жефꙋірѣ, фокꙋл ші пꙋ-
стіірѣ ка съ ласе ꙋрме нещерсе де крꙋзімѣ лꙋї
пе каре ка съ о сатꙋре лꙋъ ші 25,000, де нено-
рочіції прінші пе карі адꙋкѫндꙋї ꙟн прінціпат
воіа съї вазъ тъвълíндꙋсе ꙟн сѫнџе морції де
сморꙋл съꙋ чел фаворіт.

Пе кѫнд Цепеш се-ꙟнгѫмфа кꙋ іспръвіле сале
челе норочіте, ші пе кѫнд нъдъждꙋіа къ міш-
карѣ Ꙋнгꙋрілор асꙋпра тꙋрчілор ꙟї ва дескіде
ꙋн кѫмп маї ларг ꙋнде съ'ші поатъ десволта
талентеле ші кꙋражꙋл съꙋ, се-помені кꙋ о нено-
рочіре ꙟнпротіва кърia се-лꙋтъ кꙋ тоатъ віте-
жіа ꙋнꙋї прінц ші Рꙋмѫн; дар ꙟн сфѫршіт тре-
бꙋї съ казъ сꙋбт греꙋтатѣ еї, фъръ а фі пꙋ-
тꙋт нічі краюл Матіас нічі тоатъ пꙋтерѣ ꙋнгꙋ-
рѣскъ съ'л скапе де дѫнса. Де ші тъгъдꙋірѣ
трібꙋтꙋлꙋї че фъгъдꙋісе Цепеш Порції ші тріста

моарте алȣї Хамȣц паша дела Відін ꙟдѫр-
жісеръ пе Махомет фоарте мȣлт, ші'л фъкȣръ
съ креѕъ къ Цепеш есте дестоїнік де а фаче ші
алтеле маї марї; кȣ тоате ачестѣ пȣстіірѣ Бȣл-
гарїеї атѫт ісе пърѣ стреин де адевър, ꙟн кѫт
пе чел дін тѫїȣ вестітор ал ачещїї ꙟнтѫмплърї
ꙟл сȣпȣсе ла педѣпсъ, непȣтѫнд нічї декȣм
съ'ші ꙟнкіпȣяскъ, къ Цепеш кȣ о мѫнъ мікъ де
оаменї а пȣтȣт авѣ ꙟндръснѣла ачѣ маре къ
ꙟн тот фелȣл де кіп съ се арате връжмаш хо-
търѫт ꙟнпротіва бірȣіторȣлȣї Константінопо-
лȣлȣї. Дар дȣпъ че дін спȣселе маї мȣлтора се-
ꙟнкредінцъ деспре фіінца адевърȣлȣї, ка тȣр-
бат де мѫніе скімбъ планȣл ръсбоюлȣї, ші опе-
рацііле ръсбоюлȣї че воя съ ле десфъшȣре ꙟн
Сервіа ле трекȣ асȣпра църїї Рȣмѫнещї дінпре-
ȣнъ ші о арміе де 250,000 оаменї. Нічї о да-
тъ арміе маї маре афаръ де прілежȣл ꙟнкȣнжȣ-
ръреї Костантінополȣлȣї нȣ пȣсе Махомет ꙟн
мішкаре, декѫт ачѣ че о хотърѫ асȣпра църїї
Рȣмѫнещї. Кȣ ачѣстъ пȣтере ꙟнспъїмѫнтъ-
тоаре и'авѣ де гѫнд а педепсі нȣмаї пе Цепеш
ші а пȣне о датъ сфѫршіт несȣпȣнерілор прінці-
патȣлȣї; ꙟн мінтѣ лȣї ꙟнкъ де демȣлт се-
кочѣ ȣн план де ръсбою ꙟнпротіва Ѹнгарїеї, ші
акȣм гъсі прілеж де а'ші дескіде дрȣм кътре

джнса прін цара Рꙋмѫнѣскъ ші Трансілваніа. Ка лꙋкрꙋл ачеста съ се-поатъ съвѫрші маї кꙋ ꙟлеснірє, Махомет кіемъ ꙟн аліанцъ ші пе Щефан прінцꙋл Молдавієї а кърꙋїа връжмъшіє ꙟнпротіва лꙋї Цепеш ера кꙋноскꙋтъ, ші каре дін ісправіле рѣсбоюлꙋї ачестꙋїа ꙟші фъгъдꙋїа дрепт ръсплътіре вре о парте сау поате ші ꙟнтрег прінціпатꙋл църіі Рꙋмѫнещі. Дꙋпъ ачесте прегътірі ꙟші ꙟмпърці оштіреа ꙟн доъ; о парте о трімісе пе Маре ꙟнкъръ ка ꙋніндꙋсе кꙋ оштіреа лꙋї Щефан съ ловѣскъ прінціпатꙋл деспре партеа ачеа; іар о парте о адꙋсе ел сінгꙋр пе ꙋскат пела Філіпопол ші о трекꙋ Дꙋнъреа ꙟн цара Рꙋмѫнѣскъ. Вестеа деспре рідікареа лꙋї Махомет кꙋ атѫта пꙋтере ꙟмфіоръ пе Цепеш; дар кꙋражꙋл ші ініма са чеа маре нꙋ'ш о пієрдꙋ. Пꙋінд ꙟн лꙋкраре мъсꙋріле де апърарє, деспре о парте трімісе вестіторі ла краюл Матіас ка съ'ї факъ кꙋноскꙋт къ Махомет інтръ ꙟн цара Рꙋмѫнѣскъ ші къ фаче требꙋінцъ де грабнік ажꙋтор; іар деспре алтъ парте нелъсѫндꙋсе нꙋмаї ꙟн нъдеждеа ꙋнеї спріжінірі стреіне ші несігꙋре, ꙟн талентеле сале кътꙋта міжлоаче де а ферi прінціпатꙋл де фꙋріїле тꙋркъріі лꙋї Махомет, де а'ші мѫнтꙋі тронꙋл, ші де а фаче пе тꙋрчі съ сімцъ къ Рꙋмѫнії щіꙋ а'ші апъра дрептꙋріле лор

челе скȣмпе де слобозеніе. Цепеш щіа къ бътрѫ-
ній, мȣеріле, копіі ꙟн време де рѫскоѫ адȣк
маі мȣлтъ ꙟнвълȣꙗлъ де кѫт фолос; щіа ші а-
чѣста къ Махомет ꙟн фіерберѣ некаѕȣлȣі съȣ
орі ꙟі ва тръче прін аскȣціtȣл сабіеі, орі ꙟі ва
ребі ші ꙟі ва дȣче песте Дȣнъре. Рідікѫнд дін
локȣріле че ера маі сȣпȣсе ла ꙟнтіндерѣ тȣрчі-
лор прін прінціпат, пе оамені, добітоаче ші орі
че лȣкрȣ маі прециос, ле дȣсе ꙟн мȣнціі де къ-
тре Трансілванія. Дȣпъ ачѣста ꙟмпърціндȣ-
ші оштірѣ ꙟн доъ пърці, о парте о трімісе къ-
тре Молдавіа спре а опрі ꙟнаінтарѣ тȣрчілор
ші а лȣі Щефан прінцȣл Молдавіеі; іар о парте
ꙟн сȣмъ дела 7000—10000 де кълъреці о опрі
кȣ сіне спре а о комѫндȣі сінгȣр ꙟн персоанъ
ꙟмпротіва лȣі Махомет, авѫнд нъдежде щі ꙟн
ажȣторȣл че'л ащепта дін Ѹнгаріа пентрȣ каре
краюл Матіас а ші фъкȣт ꙟнгріжіре, ка пентрȣ
ȣн лȣкрȣ че прівѣ ші кѣр асȣпра сігȣранціеі ста-
тȣлȣі съȣ. Махомет ка съ ꙟмпіедіче орі че
ажȣтор дела краюл Матіас фъкȣ де лȣкрȣ Ѹн-
гȣрілор; пентрȣ къ лъсъ ꙟн Сербіа ȣн корп де
арміе каре не ꙟнчетат съ аменінцезе ші съ ꙟн-
спъімѫнтезе пе краюл де а фаче вре о мішкаре
кътре цара Рȣмѫнѣскъ: іар ка копріндерѣ прін-
ціпатȣлȣі съ'л костісѣскъ маі пȣцінъ време,

ꙋтенѣлъ ші сѫнџе ꙟчепꙋ прін інтріџі а сꙋрпа пꙋтерѣ тронꙋлꙋі лꙋі Цепеш, дінтр'а кърꙋіа ꙟнвѫртошаре ші інімъ маре нꙋмаі спѫинꙁꙋра ꙟмпротівірѣ прінціпатꙋлꙋі, ші ставіла ла ꙟн-наінтъріле лꙋі кътре Трансілваніа. Ꙗвѫнд кꙋ сіне пе Радꙋл фрателе лꙋі Цепеш ꙟнкъ маі ді-наінте, ші щіінд кѫтъ ꙋръ аꙋ тоці боерії ші лъкꙋіторії асꙋпра стъпѫнірей челії тіраніче а а-честꙋіа, сокоті съ пꙋе пе Радꙋл а се коррѣспꙋн-де кꙋ боерії ка съ'л пріімѣскъ де прінц пе дѫн-сꙋл ші съ пърѣсѣскъ пе Цепеш, арътѫндꙋле де-спре о парте пачѣ ші лініщѣ че ва кꙋрџе дінтр'а-чѣстъ ꙋрмаре а лор; ші деспре алтъ парте не-норочіріле ші тікълошііле че вор кѫдѣ асꙋпра цъ-рії ші а лор дака вор стърꙋі а цінѣ кꙋ Цепеш ші а се-ꙟмпротіві пꙋтерії челії гроꙁаве а лꙋі Ма-хомет. Ꙟнтр'адевър Радꙋл фрателе лꙋі Цепеш нꙋ фъкꙋ нічі ꙋн секрет дін пофта са де а се-фаче прінц църії Рꙋмѫнещі кꙋ рꙋінарѣ фрате-лꙋі съꙋ; ші де аколо дін лагърꙋл тꙋрческ а ші ꙟнчепꙋт а се-коррѣспꙋнде кꙋ боерії дін Тѫрґові-ще. Гꙋвернꙋл а-ел дін ꙗд а лꙋі Цепеш ръчісе ші ꙟнстреінасе Юбірѣ тꙋтꙋрор де кътре дѫнсꙋл: нꙋмаі фріка, спаіма ші гроаꙁа ꙟі маі цінѣ лі-піці де дѫнсꙋл. Тꙋтꙋрор лі се-скѫрбісе де о віацъ плінъ де прімеждії че о петречѣ сꙋбт ꙋн

асфел де прінц; врѣ дар кꙋ тоцї а се-мѫнтꙋї де дѫнсꙋл ші пентрꙋ ка съ тръіаскъ ніще зіле маї бꙋне сꙋбт ꙋн алт прінц, ші пентрꙋ къ ле дете кꙋраж спре ачѣста фъгъдꙋеліле лꙋї Радꙋл ші амєнінцъріле лꙋї Махомет. Пе кѫнд се-органісѣ комплотꙋл ꙟн Тѫрговіще ка съ пъръсѣскъ пе Цепеш ші съ пріімѣскъ де прінц пе Радꙋл фрателе лꙋї, Цепеш каре нічї о датъ н'авѣ а се теме маї мꙋлт де кредінца чѣ кꙋ ꙟндоіалъ а сꙋпꙋшілор съї де кѫт ꙟн времѣ ачѣста, дꙋпъ бъннꙋеліле сале челе вечніче, іскоді ші афлъ тоатъ ꙋрзѣла комплотꙋлꙋї че фъкꙋсеръ боерії ші лъкꙋіторії дін Тѫрговіще. Фъцърнічіндꙋсе къ нꙋ щіе німік, ꙟн сърбъторіле пащілор кѫнд тоцї боерії ші лъкꙋіторії дін Тѫрговіще фъръ гріжъ мѫнка, се веселѣ ші жꙋка кꙋ бътрѫнї ші тінерї, невесте, фете ші копії, се-поменіръ д'о датъ ꙟнкꙋнжꙋрацї де арміа лꙋї Цепіш. Атꙋнчї лъсъ съ кадъ асꙋпра лор тоате фꙋріїле мѫнієї сале челії сълбатіче; віновацї ші невіновацї тоцї се-ꙟмпъртъширъ де ачеѣшї аспріме а соартеї. Ка съ дѣ о пілдъ грозавъ де ꙟнспъїмѫнтаре ші пентрꙋ алцї де а нꙋ ꙟндръзні съ хръніѣскъ вре о датъ асꙋпра лꙋї асфел де гѫндꙋрї, пе тоцї чеї бътрѫнї ші непꙋтінчошї ꙟї трасе ꙟн цепї ꙟн прежꙋрꙋл Тѫргꙋлꙋї; іар пе чеї тінерї, невесте ші

копії ꙟї трімісе ка съ зідѣскъ ла четатѣ Пое-
нар.

Ꙟнтр'ачестѣ Махомет ꙟнаінта кȣ арміа са прін царъ, ші фііид къ нȣ ведѣ нічї ȣн връжмаш ꙟнаінтѣ са, трімітѣ чете ка съ іскодѣскъ дрȣмȣл кътре капіталъ ші съ пȣстіаскъ тот че вор ꙟнтѫмпіна; дар ачестѣ кȣм се-десгіна ші се-депърта де арміа чѣ маре, нȣ се-маї ведѣ; се-пърѣ къ ле ꙟнгіте пъмѫнтȣл: кȣ атѫта фок се-лȣпта вітѣʒȣл Цепеш ꙟнпротіва тȣрчілор ші кȣ атѫта сете се-сілѣ съ слъбѣскъ пȣтерѣ чѣ маре а лȣї Махомет, ꙟнпротіва кърȣїа кȣ атѫта маї мȣлтъ ꙟнкȣражаре лȣкра, кȣ кѫт аȣʒѣ къ арміа са депре партѣ Молдавієї мерџе віне; ші къ де ші тȣрчії ꙟн аліанцъ кȣ Щефан арсеръ четатѣ Бръіла, фȣръ ꙟнсъ бътȣцї ші ръсбътȣцї ꙟндърът дела хотаръле църії Рȣмѫнещї. Норочірѣ са че 'ла ꙟнтовърошіт пѫнъ акȣм ꙟї дете ꙟн гѫнд ідеа де а се-фаче спіон, де а інтра ꙟнтр'о ноапте ꙟн лагърȣл тȣрческ, ші дȣпъ кȣм кȣноща лімба ші обічеȣріле тȣрчещї де а іскоді тоате фър'а се-теме къ се-ва доведі. Ꙟнкредінцѫндȣсе прін сіне ꙟнсȣшї де поʒіціа лагърȣлȣї, де слаба лȣї ꙟнтъріре ші де неѫнгріжірѣ тȣрчілор, нічї мȣлціміѣ лор, нічї вре о алтъ прімеждіе нȣ ꙟмпіедекъ пе Цепеш дела гѫндіре ка пен-

трꙋ мѫнтꙋінца са ші а прінціпатꙋлꙋі съ факъ ꙋн пас ꙟндръзнец, съ інтре ноаптѣ кꙋ пꙋцінії съі солдаці ꙟн лагърꙋл тꙋрческ, ші съ факъ чѣ че'л вор ꙟнвъца ꙟмпрежꙋръріле ші че'л ва ажꙋта норочірѣ. Гѫндірѣ лꙋі Цепеш ера ꙟнчепꙋтꙋл лꙋкрꙋлꙋі. Ꙟнтр'о ноапте дꙋпъ че се-ашезаръ тꙋрчії ꙟн кортꙋріле лор, ꙟнкꙋржінд міка са арміе, нъвълі ꙟн лагърꙋл тꙋрческ; аічі фꙋ норочіт ка съ тꙋрбꙋре ші съ адꙋкъ ꙟн неорѫндꙋіалъ трꙋпеле асіатіче, пѫнтре каре стрекꙋрѫндꙋсе се-гръбі кътре кортꙋл Сꙋлтанꙋлꙋі ръсвътѫнд ка ꙋн леꙋ орі че ꙟнпротівіре ꙟнтѫмпіна; дар ненорочірѣ лꙋі фꙋ къ ꙟн ꙟнвълмъшала ачѣ маре ла каре адꙋсе ел пе Тꙋрчі ші ідеѣ ачестора къ поате армія рꙋмѫнѣскъ есте ꙟнтърітъ кꙋ трꙋпе ꙋнгꙋрещі, греші дрꙋмꙋл: кꙋ тоате ачестѣ ꙟнаінтѫнд ка ꙋн вітѣз ажꙋнсе ла трꙋпеле а доі паші а кърора дѫржъ ꙟнпротівіре ꙟі фъкꙋ мꙋлт де лꙋкрꙋ, ꙟн кѫт фꙋ ші прѣ тѫрзіꙋ ꙟн ноапте ші прѣ слъбітъ армія са спре а лові гвардія Сꙋлтанꙋлꙋі каре ста гата ꙟн лініе де бътае. Ївірѣ зіорілор деспре зіо ꙟі прекꙋрмъ лꙋкръріле; пентрꙋ къ темѫндꙋсе ка съ нꙋ'л доведѣскъ лꙋміна ші съ'л ꙟнгіцъ мꙋлцімѣ ачѣ де тꙋрчі, се-мꙋлцꙋмі къ лѣ а фъкꙋт дестꙋлъ пагꙋбъ ꙟн оамені ші лꙋкрꙋрі, ші се-гръбі'а

єші дін лагъръ кꙋ оаре каре пієрдєре дін солдаціі сѫі, сімцінд ꙟисъ ꙟи ініма са о амъръчꙋне аджикъ къ о грешалъ 'ла фъкꙋт съ піардъ чѣ маі стрълꙋчітъ бірꙋінцъ ꙟн каре ар фі пꙋс мѫна пе Махомет, ар фі дат сфѫршіт ръсбоюлꙋі, ші с'ар фі ꙟнкꙋнꙋнат кꙋ лаꙋде ꙟналте, іар прінціпатꙋлꙋі іар фі асігꙋрат неатѫрнарѣ де каре єра вреднік.

Фапта атѣста ꙟндръснѣцъ а лꙋі Цепеш къ-търні ші маі мꙋлт пе Махомет ші'л фъкꙋ ка съ іа мъсꙋрі маі серіоасе спре ꙟнтъріре лагъ-рꙋлꙋі; дар нꙋ'л опрі де а нꙋ ꙟнаінта кътре капіталъ. Ꙟнтр'ꙋн дрꙋм апроапе де дѫнса дете пєсте о пъдꙋре де цепі ꙟн каре єра ꙟнфіпці атѫці неферічіці, жертве але деспотісмꙋлꙋі лꙋі Цепеш. Прівірѣ ачеѣ ꙟнкремені пе тꙋрчі, ꙟнсꙋфлъ гроазъ ші скѫрбъ ꙟн ініма лꙋі Махомет, ші кꙋ тоате къ маі наінте се-дескопері лъꙋдѫндꙋ'л, къ ꙋн ом ка Цепеш каре щіе съ баце атѫта фрікъ ꙟн ініміле сꙋпꙋшілор сѫі, ꙟн фрꙋнтѣ ꙋнеі арміі марі ар фаче мінꙋні; къ єсте кꙋ а невое а ръстꙋрна дін скаꙋн пе ꙋн асфел де ом пе каре ші дꙋпъ атѫтѣ тіраніі, нꙋ 'лаꙋ пъръсіт сꙋпꙋшіі сѫі; акꙋм ꙟнсъ ꙟадъогъ къ нічі єл нꙋ поате съ прецꙋіаскъ ші съ маі сꙋфере пе ꙋн асфел де ом ал гроазеі. Інтрѫнд ꙟн Тѫрговіще гъсі порці-

ле дескісе ші Орашȣл дешертат де лъкȣіторі ; фъръ а щі къ ачещіа сѫнт трімішї ла четатѣ Поенар, крезȣ къ ачѣста есте о ꙟншелъчȣне ші о курсъ а луі Цепеш спре а прінде пе Махомет ꙟнтрѫнса: де ачеѣ ꙟшї ꙟндоі мъсȣріле де пазъ. Пе кѫнд се-апропіа Махомет де капіталъ, луі Цепеш ꙟї вені весте къ арміа са деспре Молдавіа а ꙟнчепȣт а слъбі ші къ нȣмаї есте ꙟн старе де а опрі пе връжмашї. Ѻтрѫмторат ші де о парте ші де алта, дете команда ощіреї ȣнȣї боер де аї съї ші ел се-гръбі спре Молдавіа. Локоціїторȣл луі Цепеш де ші а фост порȣнчіт ка съ ȣрмезе кȣ статорнічіе сістема де бътъліе ꙟнтребȣінцатъ пѫнъ акȣм, ші съ нȣ ꙟндръзнѣскъ а се-мъсȣра ꙟн кѫмп слобод кȣ арміа чѣ нȣмъроасъ а тȣрчілор, Махомет ꙟисъ ꙟл амъці ші'л трасе ла о бътъліе ꙟн каре се-пръпъдіръ 2,000 рȣмѫнї.

Ꙟнтр'ачестѣ ȣн алт ръсбоі ꙟн Асіа пентрȣ островȣл Лесбос пȣсе сфѫршіт лȣкрърілор експедіціеї ачещіа; дар Цепеш нȣ пȣтȣ скъпа де соарта че ꙟл ащепта. Махомет дȣпъ че жефȣі ші пȣстії локȣріле пе ȣнде кълка арміа тȣрчѣскъ се-ꙟнтоарсе ꙟндърът песте Дȣнъре кȣ тоці тȣрчії съї; ка съ нȣ ласе ꙟнсъ пе Цепеш непедепсіт, порȣнчі корпȣлуї де арміе че'л лъсъ ла Дȣ-

џъре, ка съ спріжінѣскъ інтріџіле лȣі Радȣл де а се-фаче прінц ꙟи локȣл фрателȣі съȣ. Времѣ ачѣста ꙟи каре Цепеш ліпсѣ дін лъȣнтрȣл прін-ціпатȣлȣі департе де арміа са, де боерії ші де лъкȣіторііі църіі, фȣ ꙟмпрежȣрарѣ чѣ маі фо-лосітоаре че ажȣторъ пе Радȣл ка съ ажȣнгъ ла сфѫршітȣл дорінцелор сале. Ꙟнтребȣінцѫнд ші амерінцърі ші фъгъдȣелі, боерії пȣтȣръ фъръ фрікъ а се-коръспȣнде кȣ дѫнсȣл, а лȣ ра спре ꙟнстреінарѣ інімілор тȣтȣрор де кътре Цепеш, ші де а дȣче лȣкрȣл ла атѫт ꙟн кѫт тоатъ ца-ра, къріа і се-скѫрбісе кȣ гȣвернȣл чел плін де спаімъ ал лȣі Цепеш, съ пъръсѣскъ пе ачеста ші съ трѣкъ ꙟн партѣ лȣі Радȣ каре ꙟнтемеін-дȣсе пе кредінца лъкȣіторілор а ші трекȣт Дȣ-нърѣ ꙟн прінціпат ші се-проклъмъ де прінц ал църіі Рȣмѫнещі. Цепеш фър' а фі бънȣіт чева маі наінте деспре кредінца сȣпȣшілор съі, се-помені о датъ пъръсіт де тоці; маі врȣ ꙟнкъ о датъ прін тонȣл чел ꙟнспъімѫнтътор ал гла-сȣлȣі съȣ съ редȣкъ ла аскȣлтаре, чел пȣціи, пе арміа са: дар ꙟнзадар, къчі фріка ші теме-рѣ де дѫнсȣл перісе де мȣлт; ꙟн асфел де кіп деснъдъждȣіт де а маі добѫнді скаȣнȣл прін-ціпатȣлȣі прін кредінца рȣмѫнілор карі ꙟл ȣра ка пе ȣн тіран, саȣ прін ажȣторȣл тȣрчілор

карі ꙟї ера вражмашї жȣраці, фȣџі ꙟн Ȣнгаріа ла краіȣл Матіас каре ꙟнкъ де мȣлт хотърѫсе съ дѣ ажȣтор лȣї Цепеш; ꙟла офіцієръ ꙟнсъ мішкъріле корпȣлȣї тȣрческ пе каре Махомет ꙟлъсасе ꙟн Сервіа де кътре Ȣнгаріа ꙟнкъ де кѫнд трекȣсе ел ꙟн цара Рȣмѫнѣскъ. Кѫнд краіȣл Матіас веніі акȣм ла Тȣрда ꙟн Трансілваніа ера тѫрзіȣ; пентрȣ къ тȣрчії ісвȣтісеръ ꙟнтрȣ адъръпъна пе Цепеш ші пȣсесеръ прінц пе Радȣл фрателе лȣї. Цепеш нъдъждȣїа къ дака ꙟмпрежȣръріле н'аȣ іертат пе краіȣл Матіас ка съ'л ажȣте маї ꙟнаінте, атȣнчї чел пȣцін ꙟї ва фі мілъ де соарта са, ші нȣ'ї ва тъгъдȣі ажȣторȣл ка ꙟнпротіва воінцеї тȣрчілор ші інтрігілор фрателȣї сѫȣ съ поатъ іарѫшї а'ші довѫнді пірдȣтȣл скаȣн. Поате къ старѣ чѣ ȣмілітоаре а лȣї Цепеш а мішкат ініма краіȣлȣї Матіас ші с'а дескоперіт къ ꙟші ва ꙟнтребȣінціца тоатъ пȣтерѣ спре а рестаторнічі пе трон пе ȣн аліат ал короанеї Ȣнгȣреції ші пе о рȣдъ а са; дар плѫнџеріле лъкȣіторілор църіі Рȣмѫнешї ші але Трансілванеінілор пентрȣ стъпѫнірѣ чѣ тіраникъ а лȣї Цепеш, хотъръръ пе краіȣл Матіас ка съ ласе лȣкрȣріле ꙟн старѣ ꙟн каре се афлъ; пе Цепеш ꙟнсъ ꙟлъ лȣъ ка прінс ші'л дȣсе кȣ сіне ла Бȣда ꙟн Ȣнгаріа, ȣнде ші зъвові

маї мȣлці ані, пѫнъ кѫнд лȣнга са покъінцъ ші ꙟмпрежȣрърїле ꙟл фаворісіръ ка съ маї фіе ꙟнкъ о датъ прінц църії Рȣмѫнещї.— Асфел фȣ чѣ дін тѫїȣ домніе а лȣї Влад Цепеш кърȣїа натȣра се-веде а нȣ'ї фі тъгъдȣіт таленте марї; дарініма лȣї фіінд стрікатъ, ші челе маї слъвіте фапте але сале ле ꙟнтінъ кȣ гроѕъвії неаȣѕіте. Тіраніїле лȣї ръмасеръ нещерсе дін аналеле църії Рȣмѫнещї; дрептатѣ ꙟнсъ патріотікъ требȣе съ'ї ръсплътѣскъ кȣ лаȣде ші кȣ рекȣноштінцъ тоате челе че ꙟнтрепрінсе ші фъкȣ ел пентрȣ апърарѣ неатѫрнърії ші чінстеї църії Рȣмѫнещї, лȣкрȣрї непрецȣіте ла націа че щіе а се-прецȣі!!!

§. 20.

РАДȣЛ II. ДРАГȣЛ саȣ ДРАКȣЛА.

Каре с'а зіс ші «Радȣл чел фрȣмос.» А домніт дела 1462—1477.

Кȣ тоате къ Радȣл ера датор добѫндірѣ тронȣлȣї църії рȣмѫнещї спріжінірeї лȣї Махомет, ші кȣ тоате къ пентрȣ ачѣста ꙟї фъгъдȣісе сȣпȣнере ші ȣн трібȣт де 12,000, галбені пе тот

анȣл; пȣтерѣ ꙟисъ а Ѹнгарїеї ꙟн времѣ ачѣста
де кърмȣїре а краюлȣї Матїас, ера атът де
ꙟнгрозїтоаре, ꙟн кът Радȣл кънд аȣзї къ ар-
міа Ѹнгȣрѣскъ дін Трансілванїа есте гата а тре-
че Карпацїї дїнкоачї шї а досънді інфлȣенца
де маї наінте асȣпра Прінціпатȣлȣї, се-смері
ꙟнаінтѣ краюлȣї Матїас шї ꙟї фъгъдȣї тоатъ
кредїнца. Ѹрмарѣ ачѣста дїнпреȣнъ кȣ плънџ
џеріле църіі Рȣмънешї шї але Трансілванїеї ꙟн-
противa лȣї Цепеш, асігȣраръ лȣї Радȣл тронȣл;
дар ел ꙟн сіне н'а фост де кът ȣн фъцарнік;
пентрȣ къ дȣпъ тречерѣ прімеждїеї д'асȣпра ка-
пȣлȣї съȣ, депȣсе маска шї фȣ маї мȣлт апле-
кат спре партѣ тȣрчілор де кът спре а Ѹнгарїеї.

Кънд Махомет копрінсе Босна шї ȣн корп дін
арміа са інтръ шї ꙟн Ѳірмїȣ ꙟн Ѹнгарїа, Радȣл
орї дін ȣръ асȣпра Ѹнгарїеї орї сперїат де бірȣ-
інцеле лȣї Махомет, лȣъ шї ел де сістемъ де а
гоні фамілїа Дан кȣ каре се-рȣдѣ ꙟнсȣшї кра-
юл Матїас шї каре фъчѣ лȣї Радȣ о опозіціе
пȣтернікъ; ажȣторъ пе Махомет ꙟн тот кіпȣл,
шї кънд ачеста авȣ требȣінцъ де паче де кътре
Ѹнгарїа спре а'шї пȣтѣ съ'шї кончентреꙁе тоа-
те пȣтеріле ка съ копрінꙁъ Ꙟмпъръцїа дела Тра-
пеꙁȣнт дін Асїа, дескіꙁънд негоціацїї де ꙟн-
воіре, ꙟнсърчінъ кȣ съвършірѣ лор пе Радȣл прін-

цȣл цѣрії рȣмѫнещй. Кȣ тоате ачестѣ краюл Матіас нічі о дать н'а ꙟчетат а прівї прінціпатȣл цѣрії рȣмѫнещі ка пе ȣн стат дін векіме трібȣтар Ȣнгаріеі, саȣ пе каре короана Ȣнгаріеі съ се-сілѣскъ тот д'аȣна а'л авѣ кредінчоешіеші; де ачѣ кѫнд лȣкрѣ спре ꙟммȣлцірѣ ші ꙟнвȣнътъцірѣ фінанцелор Ȣнгаріеі, цінȣтȣл Фъгърашȣлȣі ші ал Омлашȣлȣі че се сокотѣ ка ніще мошії але еі, де ші сѫе краії маі дінаінте се-дідесе ꙟн стъпѫнірѣ ȣнора ші а алтора, краюл Матіас ле лȣъ ꙟндърът, ші ле ꙟнсȣші пр короанеі кȣ скопос де але да ꙟн фолосȣл ачелор прінці аі цѣрії рȣмѫнещі карі вор фі гоніці дін статȣл лор дін прічіна сȣпȣнереі лор ла короана ȣнгȣрѣскъ, ка кȣ міжлокȣл ачеста съ се ꙟнлеснѣскъ маі мȣлт ресгаторнічірѣ лор ꙟн скаȣн, саȣ съ рѫмѫе маі мȣлт легаці де інтересȣріле короанеі ȣнгȣрещі. Ꙟнтр'адевър маі мȣлці прінці кредінчоші Ȣнгаріеі добѫндіръ фолосȣл дін стъпѫнірѣ ачелор локȣрі, ші мȣлці дін еі фъръ а авѣ вреȣн фолос цінȣръ ачеле тітлȣрі пѫнъ тѫрзіȣ кѫнд Ȣнгаріа піердȣсе нъдеждѣ де а'ші маі цинѣ інфлȣенца асȣпра трѣбілор статȣлȣі рȣмѫнеск.

Дар чеѣ че пъгȣбі ꙟнтрецімѣ прінціпатȣлȣі маі мȣлт ші трасе асȣпра лȣі мȣлціме де не-

феріічірї а фост маї кȣ сѣмъ пiердерѣ Жȣдецȣ-
лȣї Пȣтнії каре дін векіме а фост о парте а цъ-
рії рȣмѫнещї ші нȣмаї ꙟпрежȣръріле ші дȣ-
хȣл чел ръсбоінік ші ꙟкіто̑р де копріндерї ал лȣї
Щефан прінцȣл Молдавіеї ꙟл десліпі ші ꙟл ꙟн-
стреінъ дела джиса пентрȣ тот д'аȣна, ші'л а-
дъогъ Молдавіеї ка о ръсплътіре а ажȣторȣлȣї
че'л дете прінцȣл еї лȣї Махомет кѫнд ачестѧ
дескісе ръсбоіȣ ꙟпротіва лȣї Цепеш. Радȣл Прін-
цȣл чел нȣоȣ нȣ пȣтȣ а фаче нічї о стрігаре орї
кѫт ар фі фост де сімціт пiердерѣ ачелȣї лок,
саȣ орї кѫт ар фі фост де дрепте претенціїле.
Кȣ добѫндірѣ ꙟнсъ де стъпѫніре а Жȣдецȣлȣї
Пȣтниї маї мȣлт се ꙟнтъръ де кѫт се-сътȣ-
ръ несаціȣл де копріндерї ал лȣї Щефан. Лȣ-
крѫнд неѫнчетат спре ꙟнфііинцарѣ планȣлȣї съȣ
челȣї фаворіт де а ȣні тоатъ цара рȣмѫнѣскъ
кȣ Молдавіа, нȣ'ї фȣ кȣ греȣ а гъсі прічінї пен-
трȣ а дескіде ръсбоіȣ ꙟнпротіва лȣї Радȣл. Де
ші Щефан фȣ норочіт, ка ꙟн чѣ дін тѫїȣ нъ-
въліре а са ꙟн цара Рȣмѫнѣскъ, съ арзъ Бръі-
ла, Радȣл ꙟнсъ фър' а а алерга ка съ чіе ажȣ-
тор стреін кȣ сінгȣре трȣпеле сале се ꙟмпротівѣ
връжмашілор кȣ тоатъ бърбъціа, ꙟн кѫт Ще-
фан кȣ тоате талентеле сале челе марї нȣ пȣтȣ
а маї фаче нічї о ꙟнаінтаре. Кȣ тоате ачестѣ

врѫжмъшііле нꙋ се прекꙋрмаръ де кѫт прін піе-
ѕіша міжлочіре а Полоніеї. Краюл ачестіа орї
дін жалꙋѕіе пентрꙋ крещерѣ ші ꙟмпꙋтерничірѣ
Молдавіеї прін копрїндерї нꙋоъ, орї дін темере
ка нꙋ кꙋмва Щефан стърꙋінд мꙋлт ла коастеле
църії рꙋмѫнещї съ ꙟнтъръте пе тꙋрчї ші съ'ї
трагъ асꙋпра Молдавіеї ші Полоніеї, стрѫмторъ
пе Щефан ка съ ꙟнчетезе дела ръсбою ші съ се-
ретрагъ ꙟн статꙋл съꙋ. Ꙟн асфел де кіп між-
лочірѣ Полоніеї фъкꙋ съ се-прекꙋрмезе ръсбоюл
ꙟнтре Молдавіа ші цара Рꙋмѫнѣскъ; дар ꙟн
ініма луї Радꙋл ръмасе о дꙋрере сімцітъ адѫнк
пентрꙋ Жꙋдецꙋл Пꙋтнії ші о сѫмѫнцъ де връж-
мъшіе вечнікъ ꙟнпротіва луї Щефан. Ка съ до-
бѫндѣскъ локꙋл ачел пїердꙋт саꙋ ка съ'ші ръс-
бꙋне деспре ꙋн връжмаш ал съꙋ, ꙟші прегъті
оштіре ші фъръ де весте інтрѫнд ꙟн Молдавіа
ꙟнпръштіе ꙟн тоате пърціле спаїмъ ші гроазъ.
Кѫнд кредѣ Радꙋл къ ꙟнаінтѣ арміеї сале нꙋ
стъ нічі о ꙟнпротівіре, ші къ ꙟнграбъ се-ва іс-
пръві ръсбоюл кꙋ ръсбꙋнарѣ де дрептꙋл че'л къл-
кат ал прінціпатꙋлꙋї, ла Ѳочї ꙟл ꙟнтѫмпінъ
Щефан кꙋ тоатъ пꙋтерѣ трꙋпелор сале. Аколо
фъкѫндꙋсе о бътъліе сѫнџероасъ се бірꙋі Радꙋл
десъвѫршіт ші ꙟші възꙋ тоате нъдежділе ꙟн-
зъдърнічіте. Щефан нꙋ се-мꙋлцꙋмі кꙋ тро-

фелꙋ вірꙋінцеі сале, чі ꙟшꙋ арътъ дꙋшмъніа са ꙟнпротіва лꙋі Радꙋл прінтр'о фаптъ фоарте крꙋдъ сморѫнд пе тоцї пе іншї ꙟн бътъліе. Ачестѣ сѫнт челе дін тѫю ꙟнчепꙋтꙋрі де връжмъшії, въръсърі де сѫнџе, ші де о гръмадъ де алте неноросірі ꙟнтре цара рꙋмѫнѣскъ ші Молдавіа каре нꙋ ꙟнчетаръ а се завістꙋі, а се пісмꙋі, ші а рідіка ръсбоае ꙋна ꙟнпротіва алтіа, де кѫт дꙋпъ че слъбіръ де тот ші дꙋпъ че амѫндоъ къѕꙋръ сꙋбт ачеꙗшї соартъ!

Ръсбоюл ꙟнтре цара рꙋмѫнѣскъ ші Молдавіа се-ꙋрма кꙋ неферічірѣ амѫндꙋрора статꙋрілор ачестора, ші тот де о датъ апріндѣ жалꙋѕіа ꙟнтре Полоніа ші Ꙋнгаріа; къчї фіеще каре дінтр'ачесте доъ пꙋтерї вечіне се інтереса каре де каре маї ꙟнтѫю съ алерџе а се аместека ꙟн лꙋкрꙋріле лор кꙋ нъдежде де а се-фолосі. Дар іар жалꙋѕіа фꙋ прічінъ де а се-ꙟмпъчюі връжмъшііле. Дескізѫндꙋсе ворбе де ꙟнвоіре ꙟнтре Полоніа ші Ꙋнгаріа пентрꙋ алте інтересꙋрі але лор, се-копрінсе ші пентрꙋ цара Рꙋмѫнѣскъ ші Молдавіа, ка нічї Ꙋнгаріа нічї Полоніа съ нꙋ се аместече ꙟн дрептꙋріле лор ꙟн време де доі анї пѫнъ кѫнд се-ва ціне ꙋн алт конгрес ꙟн каре съ се-хотъраскъ маї деслꙋшіт прічіна ачѣста. Ꙟнтр'адевър требꙋінца гръбі дескідерѣ ачелꙋі кон-

ꙋрее шi хотърꙋжиндꙋсе ꙟнтр' ачеле доъ пꙋтерi о армiстiцiе, кꙋ мiжлокꙋл ачеста се пърѣ а се фi прекꙋрмат ръсбоюл ꙟнтре Радꙋл шi Щефан, шi несмъна а се фi лiнiщiт лꙋкрꙋрiле лор дꙋпъ инфлꙋенца шi тонꙋл че се веде а фi лꙋат Полонiа асꙋпра Молдавiеi шi Ꙋнгарiа асꙋпра църiї рꙋмънещi. Ѻпре ненорочiрѣ ꙟнсъ ачестор прiнцiпатꙋрi жалꙋзiа ꙟнтре ачеле доъ пꙋтерi iар скормонi връжмъшiї шi iаръшi дете прiчiнъ де а се ꙟнчепе ръсбоюл.

Полонiа кꙋ скопос де а сꙋпъра пе Ꙋнгарiа ꙟнвiтъ пе Щефан ка съ реноiаскъ връжмъшiiле ꙟнпротiва лꙋi Радꙋл; шi ел нꙋ зъбовi нiмiк де а дескiде iаръшi ръсбоюл; шi ка сiгꙋр де iспръвiле че ле ва фаче, лꙋъ кꙋ сiне шi пе ꙋн боер Басарас ка дꙋпъ гонiрѣ лꙋi Радꙋл, съ'л ашезе пе ачела де прiнц ал църiї рꙋмънещi. Краюл Ꙋнгарiеi мiросiнд мещешꙋцiрiле Полонiеi, лꙋъ шi ел партiда лꙋi Радꙋл шi ꙟi трiмiсе ажꙋтор де ощiре кꙋ каре съ се-апере ꙟнпротiва връжмашiлор. Ажꙋторꙋл трiмiс де краюл Матiас се веде а фi фост пꙋцiн, непрегътiрѣ лꙋi Радꙋл ꙟнведерать шi пꙋтерѣ лꙋi Щефан бiрꙋiтоаре; къчi ла апа Мiлковꙋлꙋi фъкъндꙋсе о бътъliе сънџероасъ, Радꙋл се сiлi де iсноавъ дiн прейꙋнъ кꙋ Ꙋнгꙋрiї шi фꙋџi ꙟндъръп ꙟн капiтала са; дар

фіинд кѫ Щефан ꙟл гоні пе ꙋрмѫ бѫрбѫтеще, н'авꙋ време де а мѫнтꙋі дін мѫна бірꙋіторꙋлꙋі нічї фамілїа нічї коморіле сале; чі д'абїа пꙋтꙋ скѫпа сінгꙋр кꙋ віацѫ трекѫнд Дꙋнѫрѣ ла тꙋрчї. Щефан інтрѫнд ꙟн Тѫрговіще лꙋѫ коморіле лꙋї Радꙋл, прінсе пе неваста ші пе Воїкіца фїїка лꙋї; ші дꙋпѫ че ашезѫ ꙟн скаꙋнꙋл цѫрїї де прінц пе Басараб, ка сѫ лініщѣскѫ оаре кꙋм дꙋхꙋріле рꙋмѫнілор ші пе Радꙋл сѫ'л ꙟндаторезе а се лініщі ші а се мꙋлцꙋмі кꙋ старѣ ачѣ нꙋоѫ а лꙋкрꙋрілор, лꙋѫ пе Воїкіца де невастѫ ші дꙋпѫ ачѣ се ꙟнсоарсе ꙟн Молдавіа кꙋ тріꙋмф. Дар орї кѫт а фост де стрѫлꙋчітѫ бірꙋінца ачѣста а лꙋї Щефан ші орї че нѫдеждї ꙟшї ꙟнтемеѧ ел пе дѫнса, н'авꙋ норочіре де а се бꙋкꙋра мꙋлтѫ време де пѫчеріле еї. Радꙋл пѫрѫсінд ажꙋторꙋл че'л пꙋтѣ чере ші добѫндї дела краꙋл Матіас, дꙋпѫ че трекꙋ ла тꙋрчї черꙋ ажꙋтор дела дѫнші ші ачещіа фѫрѫ гата, де а'л спріжіні. Інтрѫнд Радꙋл ꙟн прінціпат гѫсі пе боерї немꙋлцꙋміцї кꙋ стѫпѫніре стреінѫ; бѫтꙋ пе Басараб, ꙟл сілі сѫ фꙋгѫ дінтр'ꙋн скаꙋн че нꙋ і секꙋвінѣ, ші'л гоні ꙟн Молдавіа. Трꙋпеле тꙋрчещї нꙋ се мꙋлцꙋмірѫ кѫ рестаторнічірѫ дрептꙋріле лꙋї Радꙋл; чі гѫсінд време ші ꙟнлесніре де жефꙋіре, трекꙋрѫ ші ꙟн Трансілваніа ші ꙟн

Молдавіа. Краюл Ѹнгаріеі нȣ фъкȣ нічі о міш-
каре спре а ръсбȣна провінціеі сале; іар Казімір
краюл Полоніеі ка съ опрѣскъ ꙟтіндерѣ тȣрчі-
лор ші съ ꙟтѫмпіне алтъ нъвъліре ші маі гро-
завъ дін партѣ лор, трімісе ніще депȣтаці карі
съ се невоіаскъ а ꙟмпъчюі пе Радȣл кȣ Щефан
дін а кърора връжмъшіе се-амениица кълкърі де
тȣрчі ші ꙟн Полоніа ші ꙟн Ѹнгаріа. Дін прі-
чіна ꙟтѫрзіерії депȣтаціілор непȣтѫндȣсе ꙟн-
кеіа пачѣ, тȣрчії ꙟн нȣмър маі маре пȣстіа
Молдавіа. Д'абіа апȣкъ Щефан ка прінтр'о бі-
рȣінцъ стрълȣчітъ съ ꙟнфрѫнгъ пȣтерѣ тȣрчѣ-
скъ, ші Радȣл кȣ алтъ арміе нȣоъ іар інтръ ꙟн
Молдавіа. Щефан нічі атȣнчі нȣ-ші пьердȣ
кȣмпътȣл, чі се-ꙟнфъцішъ ла бътъліе. Ꙟн чѣ
дін тѫю ловіре фȣ норочіт Радȣл ка съ бірȣіаскъ
пе Щефан; дар ачеста стрѫнгѫндȣші кȣражȣл
реиноі бътъліа ші бірȣі пе Радȣл де съвѫршіт.
Атȣнчі Щефан дін ȣръ, пісмъ ші мѫніе порȣнчі
ші десе слобозиніе солдаціілор сеі ка ꙟн треі зі-
ле съ пȣстіаскъ цара рȣмѫнѣскъ. Ꙟн міжло-
кȣл ненорочірілор ачестора, боіерії луі Радȣл не-
маі ꙟндръзнінд а се-ꙟмпротіві, ꙟнчепȣръ трак-
таціі пентрȣ о ꙟнвоіре де пачѣ. Ꙟн пȣтерѣ а-
чещії ꙟнвоірі се хотъръ ка Жȣдецȣл Пȣтнії дім-
преȣнъ кȣ Брѫчюна съ се-сокотѣскъ пентрȣ тот

д'аꙋна але Молдавеї; ші ꙋиде цара рꙋмѫнѣскъ се ꙟтіндѣ маї ꙟнаінте кꙋ стъпѫнірѣ пѫнъ ла рѫꙋл Татро, акꙋм съ і се мърџінѣскъ хотарꙋл ла рѫꙋл Мілков каре трече пела Одолещї ші се варсъ ꙟн рѫꙋл Пꙋтна.

Дꙋпъ ꙟкіерѣ пъчії ачещіа ꙟчетъ ръсбоюл, Щефан се ретрасе ꙟн Молдавіа ші Радꙋл рестаторнічіндꙋсе іар пе скаꙋнꙋл съꙋ ꙋрмъ а стъпѫні ка ші маї ꙟнаінте; тꙋрчії ꙟсъ дін прічіна небꙋгірей лор де маї наінте неодіхніндꙋсе інтраръ ꙟн Молдавіа ꙟн доъ рѫндꙋрі. Кꙋ мішкъріле ачесте але тꙋрчілор се ꙟнгръжтъ ші Радꙋл; ші рꙋпѫнд легътꙋра пъчії ꙟнкеатъ ꙟнтре сіне ші ꙟнтре Щефан, і се пърѣ къ аꙋ добѫндіт атꙋнчї прілеж де а'ші ръсбꙋна ꙟн тот кінꙋл деспре дѫнсꙋл трекѫнд ші ел ꙟн Молдавіа кꙋ тꙋрчії. Щефан гонінд атꙋнчї пе воікіцъ добѫндї ажꙋтор ші дела Кралꙋл Матіас прін мѫна лꙋї Щефан Баторі ꙟмпротіва тꙋрчілор ші ꙟмпротіва лꙋї Радꙋл дінтр'а кърꙋіа неодіхнъ се кредѣ къ прекꙋм акꙋм, аша ші маї ꙟнаінте аꙋ інтрат тꙋрчії ꙟн Трансілваніа ші Молдавіа. Щефан кꙋ ажꙋторꙋл ꙋнгꙋреск бътꙋ ші гоні пе тꙋрчї ші пе Радꙋл дін Молдавіа, ші інтрѫнд ꙟн цара Рѫмѫнѣскъ ка съ трѣкъ пе тꙋрчї песте Дꙋнъре, е Радꙋл ꙟл стрѫмторъ де тоате пърціле ꙟн кѫт

неавжнд ’ынкътр’о ’сѫ фѹгъ’ спре ’а’шї мѫнтѹї віаца, трекѹ ла Брашов; дар лъкѹіторіі д’а-коло пѹртѫнд о пісмъ векіе асѹпра лѹї пентрѹ неноречіріле че ле аѹ сѹферіт дела тѹрчї дін прічіна лѹї, ын лок де аї асігѹра віаца, ыл прінсеръ ші ыл детеръ ын мѫїніле лѹї Щефан прінцѹлѹї Молдавіеї каре нѹмаї де кѫт ыл оморѫ.

§. 21.

ВЛАД IV. ЦЕПЕШ саѹ ЦЕПЕЛѸШ.

А доа домніе.

А домніт дела 1477—1479.

Бірѹінца че Щефан Прінцѹл Молдавіеї дініпреѹнъ кѹ ажѹторѹл ѹнгѹреск о репѹртъ деспре тѹрчї ші деспре Радѹл прінцѹл цѫріі рѹмѫнещї аліатѹл лор, се пъреа къ ’ла адѹс ла сфѫршітѹл планѹлѹї сеѹ челѹї фаворіт де а ѹні цара рѹмѫнеаскъ кѹ Молдавіа ші де а о стъпѫні дака нѹ прін сіне чел пѹцін прін вре ѹн боер фъптѹръ де але сале. Матіас ынсъ краюл ѹнгаріеї пътрѹнсе планѹріле лѹї; ші ка съ нѹ піаргъ інфлѹенца че авеа маї ынаіnте асѹпра прінціпатѹлѹї ші ка съ апробе маї мѹлт пе боерї де ара

гостѣ кътре протекціа са, рестаторичі дрептꙋл чеа векю ал прінціпатꙋлꙋй де а авѣ прінц пъмѫнтѣн. Деспре о парте дете боерілор слобоѕеніе ка сѫ пѫшаскъ ла алецерѣ де прінцꙋл чел нꙋоꙋ, деспре алтъ парте слобоѕі дін арестꙋл Бꙋдей пе Влад Цепеш саꙋ Цепелꙋш, ші інтрігѫ прін рекомендаціе ка съ'л алѣгъ пе дѫнсꙋл де прінц. Жꙋрѫмѫнтꙋл че фѫкꙋ Цепеш ѫнаінтѣ краюлꙋй Матіас къ ва рѫмѫнѣ вечнік кредінчос ал короаней Ꙋнгꙋрещі, къ ѫмпреꙋнъ кꙋ Щефан прінцꙋл Молдавіей ва лꙋкра пентрꙋ апърарѣ крещінътъцій ѫмпротіва тꙋрчілор, ші фъгъдꙋеліле че ле дете боерілор църіі къ ва кѫрмꙋі дꙋпъ о сістемъ а дрептъцій ші а блѫндецій, ѫі асігꙋраръ ꙗр тронꙋл църіі рꙋмѫнещі. Ѫнтр'адевър ненорочіріле пътіміте маі ѫнаінте скімбасеръ ініма лꙋі Цепеш ші дінтр'ꙋн тіран ꙋрѫт фъкꙋсеръ акꙋм ꙋн прінц дрепт ші дꙋлче. Кꙋ тоате ачѣстѣ пе боерй ші пе народ німік нꙋ'ї пꙋтѣ ѫнкредінца къ Цепеш ва ꙋрма пентрꙋ тот д'аꙋна а стъпѫні дꙋпъ сістема че а ѫмбръцішат; бънꙋеліле къ тоате лꙋкръріле лꙋі сѫнт о маскъ сꙋб каре ѫші аскꙋнде крꙋѕімѣ са, се ѫнфъціша де сіне сінгꙋре. Орі кꙋм дака Цепеш рѫмѫнѣ пе лѫнгъ ѫнгріжірѣ де требіле дін лъꙋнтрꙋ але църіі пꙋтѣ съ стъпѫнѣскъ кꙋ паче; дар

претенціїле сале пентрȣ Жȣдецȣл Пȣтнеї кȣ а-
кърȣїа адъогаре ла прінціпатȣл съȣ издъждȣїа
а шерџе ȣра лъкȣіторілор, реинoіръ ȣра ачѣ векіе
ꙟнтре сіне ші Щефан прінцȣл Молдавіеї, дете-
ръ прічінъ де ръсбою, ші сфѫршітȣл лȣї чел не-
норочіт ꙟл костісі пиердерѣ скаȣнȣлȣї ші а віе-
цiї. Неапȣкѫнд съ'шї асігȣреӡе біне кредінца
рȣмѫнілор, дескісе ръсбоюл; фȣ ꙟнсъ неноро-
чіт кѫчї ла Рѫмнікȣл сърат се-бірȣі ші се-ꙟн-
тоарсе кȣ рȣшіне акасъ. Неисбȣтірѣ ръсбою-
лȣї дете църії прічінъ де маї марї немȣлцȣмі-
рї а кърора ръсȣфларе нȣ пȣтȣ Цепеш съ о астȣ-
пе кȣ тоатъ сілінца че пȣсе. Кȣ мȣрмȣрарѣ а-
чѣста де обще а нородȣлȣї се-фолосіръ тȣрчії
карі нȣ пȣтѣ съ сȣфере ла коастеле лор пе ȣн
бръжмаш хотърѫт ші крȣд; ші фъгъдȣінд банї
ȣнеї слȣџї д'але лȣї Цепеш, кѫнд ачеста еші о
датъ афаръ ла кѫмп, се-рідікъ слȣга асȣпра
лȣї, ꙟл оморѫ, ші капȣл лȣї дȣкѫндȣл ла тȣр-
чї ꙟл пȣсеръ ꙟнтр'ȣн пар ші'л пȣртаръ дін че-
тате ꙟн четате спре окаръ пентрȣ тіръніїле че
фъкȣ ел маї ꙟнаінте тȣрчілор.

§. 22.

ВЛАД V. ДРАГУЛ сау ДРАКУЛА

Ꙟ домніт дела 1479—1492.

Ку моартѣ луі Цепеш, цара румжнѣскъ рж-масе фъръ стъпжнітор. Боерії нежнвоіндусе ла алецерѣ прінцулуі, арункаръ цара ꙟи тоате тулбуръріле ші неноpочіріле анархіеі, каре ку атжта ера маі грозавъ, ку кжт ера партіде маі мулте, ші ку кжт нічі о путере стреінъ н'алергъ ꙟнграбъ спре а о лініщі ші спре а аду-че лукруріле ꙟнтр'о старе де паче. Ꙟн діспу-теле ачестѣ пентру скаунул църіі румжнещі ні-мені н'ар фі доріт маі мулт де кжт краюл Ма-тіас а алерга ка съ ажуте пе чіне ва а се фаче прінц, ші прінтр'ачѣста съ'ші ціе інфлуінца де маі ꙟнаінте асупра прінціпатулуі; дар ръскоае-ле сале ку Германіа ші Полоніа нꙋ'л ертаръ а се-гжнді деспре ачѣста. Турчії фъръ маі апроа-пе ші маі гата де а трече Дунърѣ дінкоачі; поа-те фъръ ꙟнвітаці де фамілія луі Радул Дра-гул сау Дракула каре ꙟнкъ де маі наінте се-афла ꙟи Турчіа, ші ажутораці де ꙟмпрежуръ-ріле каре ціне пе краюл Матіас де парте де ца-ра румжнѣскъ. Ку234 тречерѣ турчілор ꙟн прін-

щіпат, дȣхȣл де партідъ слъбъчіоші, тȣрбȣръ-ріле се-ліпішіръ; дар гласȣл чел дрепт ал църіі се-ꙟнекъ кȣ тотȣл. Воінца Сȣлтанȣлȣі німікнічінд дрептȣл де слобозеніе че авѣ боеріі де а алеџе еі прінц, ашезъ ꙟн скаȣн пе Влад фіȣл лȣі Радȣл Драгȣл саȣ Дракȣла; ші тот де одатъ лъсѫнд съ се аȣзъ тȣнетȣл пȣтеріі сале ла о націе слабъ, хотъръ боерілор, къ цара рȣмѫнѣскъ д'ачі ꙟнаінте съ нȣ аскȣлте де нічі ȣн прінц каре нȣ ва фі тріміс де Сȣлтанȣл ші каре ла чѣ дін тѫіȣ кіемаре нȣ ва мерџе ла Константінопол; ȣрмъріі неферічіте дін слъбічіȣнѣ прінціпатȣлȣі ла каре ꙟл адȣсе небȣнірѣ, ші каре нȣ се-пот щерџе кȣ лакрѫмі дін маі милте вѣкȣрі!

Дін ашезарѣ ȣнȣі прінц нȣоȣ жертвіт інтересȣрілор тȣрчешї, дін ꙟнтемеерѣ інфлȣенцеі ачеліі пȣтерніче асȣпра прінціпатȣлȣі, ші дін депъртарѣ ші ꙟнкȣркарѣ краіȣлȣі Матіас ꙟн лȣкрȣрі депъртате де Ȣнгаріа, тȣрчіі крезȣръ а траџе фолоасе нȣмъроасе. Фъкѫнд план ка съ ієбѣскъ Трансілваніа, сіліръ пе прінцȣл Влад ка съ стрѫнгъ оштіре рȣмѫнѣскъ ші съ о ȣнѣскъ кȣ чѣ тȣрчѣскъ. Ꙟн асфел де кіп о арміе ромѫно-тȣрчѣскъ алкътȣітъ де 30,000 ꙟнкредінцатъ ла 5. пашї сȣб команда лȣї Алі Бег тре-

кѫнд ꙟн Трансілванія се ръвърсаръ ꙟн тоатъ ꙟнтіндерѣ еĭ. Щефан Баторі Воеводȣл Трансілванієĭ деспре о парте фъкȣ кȣноскȣтъ прімеждіа са лȣĭ Павел Кініс Банȣл Тімішоареĭ ші черȣ ажȣтор ꙟнграбъ; деспре алтъ парте фіінд къ тȣрчіĭ се гътѣ де ловіре, фȣ сіліт а се-апъра. Ꙟн ловірѣ дін тѫю тȣрчіĭ фȣръ бірȣітор; асеменѣ ші педестрімѣ рȣмѫнѣскъ фȣ норочітъ ка съ ꙟнфрѫнгъ аріпа стѫнгъ а Трансілваненілор. Ꙟтȣнчіĭ Ѩлі Бег сокотінд а се-фолосі кȣ неорѫндȣіала ꙟн каре се афла арміа лȣĭ Щефан Баторі, къѕȣ кȣ тоатъ пȣтерѣ са асȣпра челіа лалте аріпі. Трансілваниа ера пєрдȣтъ; дар кіар ꙟн мінȣтȣл ачела де десънъдѫждȣіре сосінд Павел Кініс кȣ оштіре нȣоъ дете кȣраж Ѹнгȣрілор ші пе кѫмпȣл Оръштіеĭ че се-нȣмеще Ѹнгȣреще кѫмпȣл пѫінеĭ фъкѫндȣсе о бътъліе грозавъ тȣрчіĭ дінпреȣнъ кȣ рȣмѫніĭ, се-бірȣіръ де съвѫршіт лъсѫнд мȣлціме де морці пе кѫмпȣл ръсбоюлȣĭ; дін арміа Ѹнгȣрѣскъ ꙟнкъ се-пръпъдіръ мȣлціĭ; ꙟн кѫт дȣпъ іспръвірѣ ръсбоюлȣĭ стрѫнгѫндȣсе оаселе ачелор вітежіĭ се-ꙟнгропаръ фъкѫндȣсе о мовілъ ші зідіндȣсе о Бісерікȣцъ спре вечніка поменіре де зіоа ачѣ стрълȣчітъ ꙟн каре се-мѫнтȣі Трансілваниа. Ѹнгȣріĭ гонінд пе тȣрчі пѫнъ ꙟн цара рȣмѫнѣ-

ескъ копрінсеръ Банатꙋл Северінꙋлꙋй ші ашеза-
ръ аколо ші Бан Ꙋнгꙋреск.

Дꙋпъ бътъліа дела Оръщіа тꙋрчій се-ретрасе-
ръ ꙟндъръпт; Влад ръмасе тот тріꙋꙟтгар кре-
діинчос ал лор: кꙋ тоате ачесте краюл Матіас
нꙋ'й пꙋте скъпа ідеа де а адꙋче цара рꙋмъне-
скъ ла чѣ май дінаінте атърнаре а ей де короа-
на Ꙋнгаріей. Кѫнд Сꙋлтан Баіазет ера ꙟнкꙋр-
кат ꙟн ръсбоае кꙋ Егіптꙋл ші пентрꙋ ка съ ай-
бъ пачеде кътре Ꙋнгаріа тріміса солй ла краюл
Матіас ка съ ꙟнкеіе о армістіціе пе 5 ані, кра-
юл Матіас ꙟнсърчінъ пе канцеларꙋл сꙋ Петрꙋ
де Варда кꙋ съвършіре ачещій ꙟнвоірй, порꙋн-
чіндꙋй деосібіт ка съ нꙋ ꙋйте а тракта ші де-
спре цара Рꙋмънѣскъ ші Молдавіа спре але асі-
гꙋра одіхна ші неатърнаре де каре се-бꙋкꙋра
май ꙟнаінте. Трактатꙋл ачела де армістіціе
се-ꙟнкее; спре ненорочіре ꙟнсъ а църій рꙋмъне-
щй ші а Молдавіей, Петрꙋ де Варда ꙟшй ꙋйтъ
де дѫнселе, нефіінд—поате—чіне съ'й адꙋкъ
амінте. Де ші краюл Матіас май пе ꙋрмъ пе-
депсі пе Петрꙋ кꙋ ꙟнкісоаре пентрꙋ небъгаре са
де самъ; дар соарта църій рꙋмънещй кꙋ ачѣ-
ста нꙋ се-ꙟнбꙋнътъцй німік: еа ръмасе тот ꙟн
старѣ ꙟн каре се-афла; ꙟнтр'атѫт тречере кꙋ
ведере а ꙋнꙋй прілеж есте прічінъ де ненорочірй
пентрꙋ вѣкꙋрй ꙟнтреџй!

Тꙋрчїй дꙋпъ ꙟтоарчерѣ лор дін Єгіпт кржнд
а сꙋпꙋне ші Молдавіа дꙋпъ кꙋм авѣ сꙋпꙋсъ
цара рꙋмжнѣскъ, ші прінтр'ачѣста а ꙟтемеіа
комꙋнікаціе кꙋ татарії дела Кржм ші дела Вол-
га, дескісеръ експедіціе де ръзбоїꙋ. Трекжнд
Дꙋнъръ дінкоачї ка съ ꙟнаінтезе кътре Мол-
давіа, Влад ка Васал ал лор, іар аꙋ требꙋіт съ
ле дѣ ажꙋтор де ощіре ші съ ꙟгріжаскъ де
челе требꙋінчоасе пентрꙋ храна лор. Тꙋрчїй ін-
тржнд ꙟ Молдавіа ші копрінзжнд Кіліа, Якер-
манꙋл ші алте четъці, се ꙟтінсеръ пжнъ ꙋн-
де се-варсъ Ніпрꙋ ші ажꙋнсеръ ла сфжршітꙋл пла
нꙋлꙋї лор. Щефан де ші се-ꙟпротіві бърбътеще-
непꙋтжнд ꙟнсъ сінгꙋр а гоні мꙋлцімѣ ачѣ ма-
ре де тꙋрчї ші де рꙋмжнї, се-арꙋнкъ ꙟ бра-
целе лꙋї Казімір, краюлꙋї Полонієї. Кꙋ ажꙋто-
рꙋл че'л добжнді дела Полоніа гоні пе тꙋрчї дін
Молдавіа; дар четъціле копрінсе де еї нꙋ ле пꙋ-
тꙋ смꙋлце нічї комꙋнікаціа че о ꙟтемеіаръ кꙋ
татарії Кржмꙋлꙋї ші аї Волгі, нꙋ о пꙋтꙋ рꙋпе.

Орї кжт требꙋіа Влад съ се-арате де мꙋлцꙋ-
мітор кътре тꙋрчї кърора ле ера датор скаꙋ-
нꙋл; трекерѣ лор прін прінціпат, ажꙋтоареле че
требꙋіа съ ле дѣ, аместекарѣ лор ꙟ требіле
прінціпатꙋлꙋї ші дінтре тоате пꙋргарѣ лор чѣ
аспръ, ꙟл адꙋсеръ ла ꙋн пꙋнт де къре пентрꙋ

чѣче фѫкꙋ, шї ꙟчепꙋ а се-гѫнди̂ де міжлоаче пентрꙋ ꙋшꙋрарѣ цѫрїй шї скѫпарѣ са. Де шї вѫꙁꙋ кѫ Ꙋнгарїа 'шї а трас мѫна де а май апѫра цара рꙋмѫнѣскѫ; де шї бѫгѫ де сѣмѫ кѫ краюл Матїас шї атꙋнчї нꙋ'шї адꙋче амінте де цара рꙋмѫнѣскѫ кѫнд реиноі кꙋ Баіазет трактатꙋл де армістіціа май дінаінте; нѫдеждѣ ꙟнсѫ нꙋ'л пѫрѫсі пѫнѫ кѫнд вѫꙁꙋ кѫ банатꙋл Северінꙋлꙋї се-стѫпѫнеще де Ꙋнгарїа. Непꙋтѫнд ꙟн алт фел де кіп а лꙋкра д'адрептꙋл пентрꙋ ачѣста, ꙟчепꙋ а ꙟндатора Ꙋнгарїа прін ꙟнщіінцѫрї деспре планꙋріле шї мішкѫріле тꙋрчілор, шї прінтр'ачѣста а се-рекомѫнда протекціеї еї. Асфел кѫнд Сꙋлтан Баіꙁет трїмісе пе Алі Бег Паша дела Семендріа шї пе Малковіч паша дела Відин ка сѫ факѫ нѫвѫліре ꙟн Трансілваніа, Влад се-грѫбі а фаче кꙋноскꙋтѫ Сікіенілор прегѫтірѣ ачѣста, шї дела ачещіа май пе ꙋрмѫ се-дꙋсе вестѣ шї ла кꙋртѣ краюлꙋї Ꙋнгарїеї. Ꙟнтр'адевѫр тꙋрчїї май юте де кѫт 'ар фі пꙋтꙋт Трансілваненіі сѫ се-прегѫтѣскѫ, трекꙋрѫ Карпацїї шї пꙋстіірѫ тот пе ꙋнде ажꙋнсерѫ. Кꙋ тоате ачестѣ Щефан Телегд Віце-Воеводꙋл Трансілваніеї дꙋпѫ ꙟнщіінцѫріле лꙋї Влад апꙋкѫ сѫ вестѣскѫ ꙋнора дін лѫкꙋіторі ка сѫ шї каꙋте сігꙋранца, шї пꙋтꙋ сѫ ꙗ мѫсꙋрї де пазѫ. Кѫнд

дȣпъ фъкȣтеле жафȣрї ѫнчепȣръ тȣрчїй а се-ре-траџе дін лъȣнтрȣл Трансілванїеї, Щефан Те-легд ѫї лові кȣ атѫта бърбъціе, ѫн кѫт ле фъкȣ маре пагȣбъ гоніндȣї пѫнъ дінкоачї де Карпацї ѫн цара рȣмѫнѣскъ. Дін прічіна ачещїї ката-строфе, тȣрчїї орї сімціръ орї нȣмаї бънȣіръ о бȣнъ ѫнцелеџере ѫнтре Влад ші Ȣнгȣрї, ші де ачеѣ прегътіръ педѣпсъ пентрȣ дѫнсȣл: Влад ѫнсъ ѫшї міросі соарта дін време ші фȣџі ѫн Трансілваніа; асеменѣ ші о мȣлціме де боерї, негȣцеторї ші алцї лъкȣіторї, темѫндȣсе де прімеждȣірѣ віецїї, се-дȣсеръ дȣпъ прінцȣл лор. Ȣнгаріа ѫшї аретъ џенерозітатѣ пріімінд кȣ тоатъ ѣбірѣ де стреінї атѫт пе Влад кѫт ші пе ачещї ненорочіцї ші дѫндȣле тоатъ окротірѣ кȣвіінчоасъ.

§. 23

РАДȢЛ III КЪЛȢГЪРȢЛ, КАРЕ С'А ЗІС ШІ „РАДȢЛ ЧЕЛ МАРЕ.„

А домніт дела 1493—1508.

Дȣпъ че фȣџі Влад ѫн Ȣнгаріа, прінціпатȣл рѣмасе въдȣв де стъпѫнітор. Боерїї ѫнспъї-

мянтацї кȣ ѫнтямпларѣ ачѣ фъръ весте, шї пȣтерѣ лор фїинд ѫнкъ маї дїн аїнте слъбъноцїтъ де а алеџе прїнц фъръ воїа шї щїрѣ тȣрчїлор, маї кȣ сѣмъ кянд ачещїа ера ѫн прїнцїпат, нȣ ѫндръснїръ а фаче нїчї о мїшкаре. Тȣрчїлор лї се-пърѣ къ аȣ ажȣнс ла сфяршїтȣл воїнцеї лор де а нїмїчї акȣм кȣ тотȣл ȣмбра де неатярнаре че о маї авѣ цара рȣмянѣскъ, де а фаче дїн трянса о провїнцїе тȣрчѣскъ кярмȣїтъ де ȣн пашъ тȣрк, шї ѫн асфел де кїп а комплетȣї десъвяршїт сȣпȣнерѣ рȣмянїлор. Де шї а фост ачѣста їдеа кабїнетȣлȣї порцїї отомане, де шї се-пърѣ къ времѣ де акȣм есте чѣ маї ѫнтокмїтъ спре а фъптȣї ȣн асфел де проїект; кȣ тоате ачестѣ н'авȣ кȣраж де а ѫнтрепрїнде ȣн асфел де лȣкрȣ. Пїедїкъ ла ачѣста се-пърѣ а фї ѫнкъ енергїа националъ а рȣмянїлор де каре тȣрчїї нȣ пȣтѣ съ'шї ȣїте, шї темерѣ де пȣтерѣ Ȣнгарїеї шї а Полонїеї каре ла о асфел де ѫмпрежȣраре, ȣнїте кȣ амяндоъ статȣрїле рȣмяне, ар фї сърїт кȣ тоатъ сїла армелор нȣ ѫнтр'атят спре а десробї ачесте прїнцїпатȣрї де тоатъ їнфлȣенца тȣрчѣскъ; чї маї мȣлт спре а опрї ѫн тот кїпȣл пе тȣрчї ка съ нȣ ѫнтемееӡе о вечїнътате немїжлочїтъ кȣ дянселе, шї спре а фаче їка съ се-чїнстѣскъ пȣтерѣ актȣрїлор шї

а дрептꙋрілор кꙋ каре ачесте прінціпатꙋрі с'аꙋ фост сꙋпꙋс порції. Тꙋрчії мꙋлцꙋміндꙋсе къ пот ші де астъ датъ лꙋкра кꙋ прінціпатꙋл прекꙋм аꙋ лꙋкрат ші ла алеџерѣ лꙋі Влад V, міжлочірѣ прін інфлꙋенца, воꙗ, нꙋмірѣ ші ꙟнтърірѣ лор ка съ се-алѣгъ де прінц Радꙋл фіꙋл лꙋі Влад ші каре с'а зіс ші кълꙋгърꙋл, дін прічинъ—поате—къ татъл съꙋ с'а кълꙋгъріт дꙋпъ ешірѣ са дін домніа прінціпатꙋлꙋі.

Радꙋл ка фъптꙋръ а тꙋрчілор, ꙟн кѫт време ачешіа зъковіръ ꙟн прінціпат саꙋ стъррꙋіръ пе лѫнгъ граніцеле църії, а требꙋіт съ сꙋфере орі че апъсаре дін партѣ лор, съ цѣмъ ꙟнгіесꙋіт лъсѫндꙋсе съ се-слꙋжаскъ кꙋ дѫнсꙋа ка кꙋ о ꙋнѣлтъ пентрꙋ інтересꙋріле лор; дар ꙟн фꙋндꙋл інімеі сале требꙋѣ съ фіе ꙟнгріжат де соарта са ꙟнвъцат фіінд прін черкаре дін пътіміле прінцілор челор маі дінаінте де дѫнсꙋл; ші нꙋ авѣ алт ꙟн кꙋџетꙋл съꙋ де кѫт де а се-траџе де сꙋб мѫна чѣ грѣ а тꙋрчілор, де а скъпа сꙋб протекціа пꙋтерілор крешіне ші маі кꙋ сѣмъ а Ꙋнгаріеі каре прін стъпѫнірѣ банатꙋлꙋі Северінꙋлꙋі тот маі цінѣ оаре каре інфлꙋенцъ асꙋпра прінціпатꙋлꙋі. Радꙋл ꙟн тоатъ времѣ кѫрмꙋірeі сале ръмѫінд кредінчос кꙋџетꙋлꙋі съꙋ челꙋі патріотік, деа ші фост сіліт де тꙋрчі ка прін со-

ліѝ съѝ съ ꙟчѣпъ негоціації де ꙟвоіре кꙋ Владіслаꙋ II. краюꙋл Ꙋнгаріеі ꙟн времѣ ꙟн каре тꙋрчії сꙋпъра цінꙋтꙋл Белградꙋлꙋї ші ал Славоніеі ші амеріница къ вор съ се ꙟнтінзъ пънъ ла Стіріа ші Карінтіа; маї тързіꙋ ꙟнсъ кънд ꙟнсꙋшї краюꙋл Владіслаꙋ веніісе ла Сібіїꙋ ꙟн Трансілванія ка съ факъ гътірї спре а ꙟнфрънџе пе ребелꙋл Лаꙋренціе, Дꙋка де Ꙋілак, и'а зъковіт німік а тріміте дін партѣ са доѝ солї спре а се-рекоменда краюлꙋї ші спре а черчета нꙋ кꙋм ва-а сосіт времѣ ꙟн каре Ꙋнгаріа съ ꙟнтрепрінзъ ръсбоюꙋ ꙟнпротіва тꙋрчілор ші съ поатъ фі ші ел де ажꙋтор ші статꙋлꙋї съꙋ фолосітор. Ачест лꙋкрꙋ а кърꙋіа доведіре ар фі костісіт пе Радꙋл тронꙋл ші поате ші віаца, се-ꙋрмъ кꙋ міжлок атът де сꙋпціре, ꙟн кът ръмъсе пентрꙋ тот д'аꙋна некꙋноскꙋт де тꙋрчї. Радꙋл нꙋ пієрдꙋ німік дін кредітꙋл съꙋ ла поарта отоманъ: чі кънд черꙋръ інтересꙋріле кабінетꙋлꙋї еї ка съ се ꙟкеіе о армістіціе кꙋ Ꙋнгаріа пе лънгъ депꙋтатꙋл тꙋрк а требꙋіт съ мѣргъ ші ꙋн сол Рꙋмън. Ꙟнвоірѣ се-фъкꙋ фъръ мꙋлтъ зъбавъ фіінд де ненапърат требꙋінцъ ші Ꙋнгаріеі ꙟн времѣ кънд авѣ а ꙟмпъчꙋі ребеліа лꙋї Лаꙋренціе Ꙋілак; армістіціа се-ꙟкеѐ пе 5. ані, ші Радꙋл добънді ші атꙋнчї прілеж де а'ші

дескопері сімтіментеле сале ла кꙋртѣ ꙋнгꙋрѣскъ ші ꙇде а се рекоменда ші маї мꙋлт пꙋтеріі крещінещії.

Пꙋртарѣ ачѣ кꙋмпъніть прін каре Радꙋл ѫндатора пе тꙋрчї, іар деспре партѣ Ꙋнгаріеї ѫші агонісѣ бꙋнъ воінцъ ші спріжініре, асігꙋръ ші прінціпатꙋлꙋї ніще зіле пліне де паче ші ліniще; ꙇꙋбірѣ ѫнсъ де копріндере а лꙋї Албрехт краꙋл Полоніеї каре дін прегътіріле сале де ръсбоꙋ асꙋпра тꙋрчілор нꙋ фъчѣ нічї о тайнъ къ ва съ копріндъ Молдавіа дін прічінъ къ ачѣста дела о време ѫнкоачї есте маї мꙋлт аплекатъ спре Ꙋнгаріа де кѫт спре Полоніа, тꙋрбꙋръ армоніа че ера ѫнтре статꙋріле крещіне, апрінсе ръсбоае не феріčіте пентрꙋ Полоніа ші Молдавіа, ле слъбі пе амѫндоъ, ші дꙋпъ че прічінꙋі гріжї ші църіі рꙋмѫнещії, апоі ѫнлесні ші пе тꙋрчї ка де існoавъ съ поатъ сꙋбжꙋга Молдавіа ші цара рꙋмѫнѣскъ! — Албрехт кꙋ гѫнд ка съ ръстоарне де пе скаꙋнꙋл Малдавіеї пе Щефан ші съ пꙋе пе фрателе сꙋꙋ Сігісмꙋнд, а ші інтрат ѫн Молдавіа; — поате — а дат ші лꙋї Радꙋл прінцꙋлꙋї църіі рꙋмѫнещї съ ѫнцелѣгъ къ тот ачѣꙋші соартъ ѫл ащѣптъ ші пе дѫнсꙋл; пентрꙋ къ пе лѫнгъ соліі лꙋї Щефан а тріміс ші Радꙋл ла краꙋл Владіслаꙋ ка съ се плѫнгъ пентрꙋ ꙋрмъ-

ріле лȣй Албрехт. Владіслаȣ каре кȣ тоатъ жалȣзіа Полоніей прівѣ пе Молдавіа ка ші пе цара рȣмѫнѣскъ, прін міжлочірѣ са опрі ѫнаінтарѣ ръсбоюлȣй, ѫмпъчіюі пърціле тȣрбȣрате; кȣ тоате ачестѣ ȣнірѣ ѫнтре дѫнселе нȣ цінȣ мȣлтъ време. Албрехт песте пȣціні ані ѫнтрепрінсе пȣнерѣ ѫн лȣкраре а планȣлȣй сѣȣ, ші ꙗр інтръ ѫн Молдавіа кȣ мѫнъ арматъ. Щефан невізȣіндȣсе ѫн сінгȣр [кȣражȣл сѣȣ, фъкȣ ȣн пас ѫндръзнец, ші кіемъ ажȣтор тȣрческ че ісе ші деде; кȣ ачеста вірȣі пе Полоні де съвѫршіт; дар сфѫршітȣл чел ненорочіт ал експедіціей лȣй Албрехт нȣ се-мърџіні ачі; тȣрчії ші татарії се-ѫнтінсеръ ші прін пърціле деспре ръсъріт ші мꙗзъзі але Полоніей ѫмпръщіінд пȣстіірі ші гроазъ. Ръȣл пентрȣ Полоніа пȣтѣ съ фіе ші май маре ші ȣрмъріле лȣй пȣтѣ съ се-ѫнтінзъ май пе ȣрмъ [ші асȣпра Молдавіей ші църії рȣмѫнещі; краюл Владіслаȣ ѫнсъ ꙗр се-пȣсе міжлочітор ѫнтре пърціле ръсбоітоаре; ѫмпъчіюі пе Албрехт кȣ Щефан, ші ка съ домолѣскъ пе тȣрчі, тріміссе ла Сȣлтан Баіазет ȣн сол каре съ се-плѫнгъ пентрȣ ȣрмъріле тȣрчілор ѫн Полоніа; съ черъ ретрацерѣ лор дінтр'ачесте локȣрі, ші атѫт прін ворбіре кѫт ші прін амеріцърі съ сілѣскъ пе Сȣлтанȣл а нȣмай атінџе Полоніа

асꙋпра кърiа еi краюꙋл Владiславꙋ аре дрепт де-мощенiре; кътре ачѣста, маi дете солꙋлꙋi ин-струкцiй ка съ факъ пе Баiазет а кꙋноаще къ н'аре дрепт де а се-маi аместека ꙟн трѣбiле прiн-ципатꙋрiлор църiй рꙋмѫнещiй шi Молдавiей, къ-чi ачестѣ с'аꙋ сокотiт тот д'аꙋна ка нiще про-винцiй але короанеi Ꙋнгꙋрещiй дꙋпъ кꙋм с'а ко-прiнс пентрꙋ дѫнселе ꙟн тоате трактатꙋрiле ꙟн-кеете пѫнъ ачi ꙟнтре Ꙋнгарiа шi Тꙋрчiа.

Фър' а се-щi че ꙋрмърi аꙋ авꙋт негоцiацiiле аче-стѣ пентрꙋ прiнципатꙋл църiй рꙋмѫнещiй, Полонiа скъпъ де пръдърiле тꙋрчiлор, фiинд къ Ꙋнгарiа о копрiнсе шi пе дѫнса ꙟн трактатꙋл де армiстiцiе че'л ꙟнкiеiасе маi ꙟнаiнте кꙋ Тꙋрчiа. Кꙋ мiжло-кꙋл ачеста се-домолi тоатъ фꙋрiа тꙋрчiлор пен-трꙋ атꙋнчi; дар пꙋтерiле крещiне възꙋръ къ ферi-рѣ шi мѫнтꙋiнца лор де алте ненорочiрi дiн пар-тѣ тꙋрчiлор нꙋ пот съ о гъсѣскъ, де кѫт ꙟнтр'о армонiе нетꙋрбꙋратъ че трѣбꙋе съ домнѣскъ ꙟн-тре дѫнселе шi ꙟнтр'о лꙋкраре кꙋ пꙋтерi ꙋнiте. Трѣбꙋiнца че о сiмцiръ пентрꙋ ачѣстъ ꙋнiре, фꙋ ꙋн ꙟндемн ꙟнфлъкърътор ка ꙟнтре Ꙋнга-рiа, Полонiа шi Молдавiа, съ се-ꙟнкее о ꙟнвоiре де прiетешꙋг ꙟнтре дѫнселе шi о алiанцъ ꙟнпро-тiва орi кърiа мiшкърi че ар врѣ тꙋрчiй съ факъ асꙋпра вреꙋнꙋiа дiнтр'ачесте статꙋрi. Темеръ

де тꙋрчї саꙋ алтъ ꙟпрежꙋраре ꙟпіедікъ пе Радꙋл ка ел съ нꙋ аібъ парте ла ꙟнвоірѣ ачѣста; нꙋ трекꙋ ꙟнсъ мꙋлтъ време, ші орї пърерѣ де рѫꙋ а ачелор пꙋтерї пентрꙋ ліпсірѣ лꙋї Радꙋл, орї стърꙋірѣ лꙋї чѣ кърѣтѣскъ де а інтра ꙟн аліанца ачѣ, ꙋнелті ка съ се-ꙟнноіа-скъ трактатꙋл ачела де прієтешꙋг ші аліанцъ, ші съ се-копрінзъ ші пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскъ, къ орї кѫнд се-ва ꙟнтѫмпла съ се-сꙋпере де къ-тре тꙋрчї, амѫндоъ пꙋтеріле Ꙋнгаріа ші Полоніа съ фіе датоаре а да ажꙋтор лꙋї Радꙋл кꙋ міжлоачеле че ле вор гъсі де кꙋвіінцъ ші вор ста ꙟн пꙋтерѣ лор.

Дꙋпъ че се-ꙟмпліні сорокꙋл армістіціеї, тꙋрчії апрінзѫндꙋсе ѩр де пофта де копріндерї, ꙟнчепꙋръ а трече Дꙋнърѣ дін коачї ꙟн прінціпат ші а кончентра трꙋпе нꙋмероасе кꙋ скопос де а се-ꙟнтінде ші маї департе. Банії дела Банатꙋл Ѳеверінꙋлꙋї ажꙋторацї фіінд ші кꙋ алтъ оштірѣ нꙋоъ дін Ꙋнгаріа, опріръ ꙟнаінтъріле ръсбоюлꙋї, ръсбътꙋръ пе тꙋрчї песте Дꙋнъре ші лініштіръ прінціпатꙋл. Ловірѣ ачѣста ера съ фіе нꙋмаї ꙋн ꙟнчепꙋт ал ръсбоюлꙋї че ера съ се-ꙋрмезе; дар деспре о парте інтересꙋріле тꙋрчілор, деспре алтъ парте ꙟмпрежꙋръріле Ꙋнгаріеї черѣ ка съ се-прекꙋрмезе дꙋшмъніа ші съ се-ꙟнкіее о

алтъ армістіціе пе 7. анї ꙟи каре се-ворбі ші пентрȣ прінціпатȣл църії рȣмѫнещї. ꙟи времѣ армістіціеї ачещіа мȣрі ші Щефан чел маре прінцȣл Молдавіеї; дар ꙟи мормѫнт кȣ дѫнсȣл нȣ се-ꙟнгропъ ші ȣра че ꙟн времѣ кѫрмȣіреї сале се-апрінсе ꙟнтре цара рȣмѫнѣскъ ші Молдавіа. ꙟи тестаментȣл сеȣ діата че Щефан лъсъ лȣї Богдан фіȣлȣї ші ȣрмъторȣлȣї съȣ ꙟн скаȣн, помені ка съ нȣ се-ꙟнкрѣзъ нічї де кȣм рȣмѫнілор дін цара рȣмѫнѣскъ фіінд къ де ші сѫнт крещінї ші еї ка ші рȣмѫнії дін Молдавіа, дар сѫнт сȣпȣшї Сȣлтанȣлȣї тȣрческ ші връжмашї аї Молдавіеї. Богдан мощені дар де ла татъл съȣ дінпреȣнъ кȣ тронȣл ші о ȣръ ꙟнпротіва църіі рȣмѫнещї. Кѫнд дȣпъ планȣріле татълȣї съȣ врѣ а смȣлце де ла Полоніа ȣн лок, Радȣл каре дінпреȣнъ кȣ тот народȣл съȣ нȣ пȣтѣ містȣі пієрдерѣ дін ꙟнтрещімѣ прінціпатȣлȣї прін ꙟнстреінарѣ Жȣдецȣлȣї Пȣтнеї, гъсі времѣ ачѣста чѣ маї пріінчоасъ де а черка десробірѣ ачелȣї Жȣдец кѫнд Щефан ера морт ші кѫнд Богдан ера ꙟнкȣркат ꙟн ръсбоюȣ кȣ Полоніа; ші ꙟнтрѫнд ꙟн Молдавіа кȣ ощірѣ рȣмѫнѣскъ пȣстії Жȣдецȣл Пȣтнеї кȣ фок ші сабіе. Де ші се-зъръ къ Радȣл аре таленте де політік ші діпломат, н'а-

вѣ ꙟнсъ дестоінічіе де Генерал. Богдан дȣпъ че се-ꙟнкредінцъ деспре кȣџетȣл ші лȣкрърілє лȣї Радȣл, пързсі ръсбоюл кȣ Полоніа, се-гръбі а опрі ꙟнтіндерѣ лȣї Радȣл прін Молдавіа ші кȣ ажȣторȣл Съкȣілор че ꙟї авѣ спре слȣжба са гонііндȣл ꙟл бірȣі, ші спре ръсбȣнаре дете вое ші слобоꙃеніе солдацілор съї ка 10 ꙃіле съ пȣстіаскъ мърџініле църіі рȣмѧнещі де кътре Молдавіа. Ка съ нȣ се-ꙟнтінꙃъ ръȣл ачеста маї департе, Радȣл апȣкъ маї ꙟнаінте ші трімісе ла Богдан о депȣтаціе де маї мȣлці боері, шефȣл кърїа ера ȣн кълȣгър Максім де націе сѧрб, ка съ ꙟнкіее паче. Персоана ші елоквенца ачестȣї пъріните ісбȣті ка съ ꙟнкредінцеꙃе пе Богдан кѧт есте де кȣ некȣвіінцъ ка крещінії тот де ачеѣшї кредінцъ съ версе сѧнџе ші съ хрънѣскъ ȣръ ші връжмъшіе ꙟнтре сіне. Сфѧршітȣл ачелії депȣтації фȣ къ се-ꙟнкіе паче ꙟнтре Богдан ше Радȣл; хотаръле църіі рȣмѧнещі ръмасеръ тот прекȣм с'аȣ фост гръніцȣіт ꙟн пȣтерѣ пъчії че с'а ꙟнкіеат ꙟн времѣ лȣї Щефан, ші Богдан се-ꙟмпȣтерничі де існоавъ кȣ дрептȣл де а стъпѧні Жȣдецȣл Пȣтнеї. Ꙟнкеерѣ пъчії ачещіа агонісі лȣї Максім дела царъ лаȣдъ ші дела Радȣл рекȣноштінцъ; пентрȣ къ ꙟнтѧмплѧндȣсе съ моаръ Мітрополітȣл че ера а-

тȣнчї, Максім добѫнді вреднічіа де Мітрополіт.

Кȣ тоате къ Владіславȣ краюл Ѹнгарієї нȣ се-
аместекъ німік ла ръсбоюл че се-ȣрмъ ꙟнтре Ра-
дȣл ші Богдан; ꙟн времѣ ꙟнсъ ꙟн каре Поло
ніа ера ꙟнкȣркатъ ꙟн ръсбою кȣ рȣшії ші апъ-
сатъ фіінд де ꙟмпрежȣрърї ꙟнкіе трактатȣ-
рї де паче кȣ Ѹнгаріа, краюл Владіславȣ н'а ȣї-
тат а се-інтереса де цара рȣмѫнѣскъ ші а фаче
ка съ се-копрінзъ ꙟн трактатȣл ачела, къ, ꙟн-
тѫмплѫндȣсе съ се-рідіче тȣрчії асȣпра църії рȣ-
мѫнеші саȣ асȣпра прінціпатȣлȣї еї, краюл По-
лонієї дінпреȣнъ кȣ ал Ѹнгарієї съ фіе даторї
амѫндоі а алерга ка съ'л скапе, ръмѫінд прін-
ціпатȣл пе лѫнгъ протекціа Ѹнгарієї. Кȣ тоа-
тъ протекціа че се-фъгъдȣі лȣї Радȣл де кътре
Ѹнгаріа ші Полоніа, ел авȣ ꙟнгріжіре де а ꙟн-
кіеꙗ ші сігȣр о ꙟнвоіре кȣ Трансілваненії. ꙟн
пȣтерѣ актȣлȣї ачелȣꙗ се-ꙟндаторъ Радȣл ка
орї кѫнд се-ва ꙟнтѫмпла тȣрчї саȣ алцї връж-
машї съ факъ нъвълірї ꙟн Трансілваніа, кȣ
тоате пȣтеріле сале съ ле стѣ ꙟнпротівъ ші съ
дѣ ажȣтор трансілваненілор; іар ꙟнтѫмплѫн-
дȣсе ка пȣтерѣ врѫжмашілор съ фіе атѫт де
маре ꙟн кѫт съ нȣ'ї поатъ ста ꙟмпротівъ, а-
тȣнчї прін ꙟнщііцърї съ факъ кȣноскȣт Тран-
сілваненілор ка съ ціе а се-фері ші а се-пъзі. А-

семенѣ ші кѫнд се-ва ꙟнтѫмпла ка съ се-скоа-
ле връжмашї асȣпра лȣї Радȣл, Трансілваненії
съ фіе даторї а'л спріжіні; іар ꙟнтѫмплѫндȣсе
ка съ нȣ се-поатъ контені връжмашії ші Радȣл
съ фȣгъ ꙟн Трансілваніа къȣтѫндȣ'шї скъпа-
ре, тоате четъціле, орашеле ші сателе Трансіл-
ваніеї съ фіе дескісе пентрȣ дѫнсȣл, пентрȣ бое-
ріі съї, ші пентрȣ кѫці лъкȣіторї прібеџї вор
фȣџі дінпреȣнъ кȣ дѫнсȣл.

Ꙟнгріжірѣ лȣї Радȣл де а'лега пе Трансілва-
неній прін ꙟнскрісȣрї ка съ пріімѣскъ пе прібе-
џї дін цара рȣмѫнѣскъ ꙟн време де сілъ, спре
ненорочіре нȣ'шї а грешіт скопосȣл съȣ. Ꙟн-
къ ꙟн ѕілеле кѫрмȣіреї лȣї Радȣл ера апроапе
съ се-ꙟнтѫмпле ȣна ка ачѣста. Тȣрчії міросінд
бȣна ꙟнцелеџере че есте ꙟнтре Радȣл ші пȣтері-
ле крещіне дін вечінътате, афлѫнд шї легътȣ-
ріле че ле фъкȣръ ачестѣ ꙟнтре сіне спре а се-а-
пъра ꙟнпреȣнъ, нȣ ꙟнтѫрзіаръ а ꙟн спъїмѫн-
та пе Радȣл прін амерінцърї. Ачеста фър'а
лъса ка съ се слъбѣскъ хотърѫрѣ са де а мȣрі
кȣ мȣлцȣмірѣ къ а ꙟнтребȣінцат тоате між-
лоачеле прін негоціації кȣ пȣтеріле крещіне ка съ
скапе цара рȣмѫнѣскъ де сȣб жȣгȣл тȣрческ,
врȣ ꙟнкъ съ о ꙟнтърѣскъ шї маї мȣлт. Лȣ-
ѫнд кȣ сіне пе Мітрополітȣл Максім, кълъторі

ꙟн персоанъ ла краюл Владіслаȣ ꙟн Ȣнгаріа.
Аколо дȣкѫнд дарȣрї се-пȣртъ ка ȣн васал ȣн-
гȣреск, се-рекомендъ краюлȣї кȣ кіпȣл чел маї
фрȣмос, фъкȣ кȣнощінцъ кȣ о мȣлціме де маг-
нацї ȣнгȣрї фіинд ꙟн времѣ ачеѣ стрѫншї ла
діетъ, ші ꙟшї фъкȣ дін трѫнші о грѫмадъ де
пріетенї. Ачещіа плінї де ювіре кътре Радȣл
рȣгаръ пе краюл Владіслаȣ ка прекȣм а ръсплъ-
тіт крединца прінцȣлȣї Молдавіеї дѫндȣї ꙟн
Трансілванія о четате ші о мошіе, кȣ асеменѣ
бȣнъ воінцъ съ се-арате ші кътре Радȣл дѫндȣї
ꙟнтрȣ семн де рекȣнощінцъ, о мошіе ȣнде ла
времї де стрѫмторърї де кътре тȣрчї съ аібъ лок
де скъпаре ші петречере, ші тот де о датъ съ'л
леџе маї мȣлт кȣ крединца кътре короана Ȣн-
гаріеї. Ꙟн асфел де кіп, ȣнде маї ꙟнаінте
прінції църіі рȣмѫнещї авѣ де стъпѫніре а лор
дȣпъ мощеніре, орї дȣпъ пȣтерѣ армелор, саȣ
дȣпъ фаворȣл краілор ȣнгȣрещї, цінȣтȣл фъ-
гърашȣлȣї ші ал Омлашȣлȣї, дȣпъ че ачестѣ
ка ніще венітȣрї але короанеї се-детеръ ȣнора
ші алтора, Радȣл добѫндї акȣм дела краюл
Владіслаȣ Агіогȣл дрепт мошіе а са. Де ші
тȣрчіі семъна маї ꙟнаінте ка кȣм ар врѣ съ
факъ вре о мішкаре ꙟнпротіва църіі рȣмѫнещї,
дін каре прічінъ ші Радȣл фȣџісе ла Бȣда, дȣ-

пъ че с'а доведіт къ ачѣста а фост нѹмаї о спаїмъ фъръ темеїѹ, Радѹл ꙟшї въꙁѹ дрѹмѹл дескіс, слобод ші несѹпърат, ші пліи де мѹлцѹміре се-ꙟтоарсъ акасъ.

Іспръвіле політіче пріи каре Радѹл 'ша ꙟнсемнат домиіа са ші прін каре с'а сіліт ꙟи тот кіпѹл съ асігѹреꙁе прінціпатѹлѹї о соартъ маї бѹнъ пріи аліанца кѹ пѹтеріле крещіне, фак чінсте інімеї сале челії патріотіче ші карактерѹлѹї сѣѹ челѹї хотърът. Дака ші чеї дѹпе дꙟисѹл прінцѝ ѹрмъторї ар фі фъкѹт атꙟт, дака ꙟитре цара рѹмꙟнѣскъ ші Молдавіа н'ар фі дꙟїнѹіт вечиік ѹра ачѣ фаталъ, дака ꙟнтре Полоніа ші Молдавіа нѹ с'ар фі ѹрмат черте неконтеніте, ші дака атꙟт Ѹнгаріа кꙟт ші Полоніа н'ар фі слъбіт кѹ totѹл; кѹ тоатъ гроаꙁа ші спаїма де тѹрчї, с'ар фі прегътіт о соартъ маї норочітъ атꙟт пеитрѹ ачеле статѹрї кꙟт ші пеитрѹ цара рѹмꙟнѣскъ. Дар чеѣ че фаче чінсте Радѹлѹї ші маї мѹлт, есте ꙟнгріжіреѣ са де реформареѣ клерѹлѹї бісеріческ, ші кроіреѣ де раигѹрї нѹоъ прін каре съ се-ръсплътѣскъ слѹжбеле ачелора че аѹ меріtат біне пентрѹ патріе.

Реліціа крещінѣскъ се-ꙟтродѹсесе ꙟи цара рѹмꙟнѣскъ дела вѣкѹл ал патрѹлѣ дѹпъ Хс, ꙟнкъ ꙟн времѣ ꙟи каре фѹрніка варварії прін

Дачіа. Рꙋмѫніі ӂмбрѫцішарѫ ачѣ реліџіе кꙋ тоатѫ кѫлдꙋра ꙋиор крещіні адевѫраці. Кꙋ ӂнтродꙋчерѣ крещінісмꙋлꙋі а требꙋіт а се-оржндꙋі ші ꙋи Єпіскоп спре а хіеротоні, пріи орашеле, сателе ші кѫтꙋнеле цѫріі, преоці карі сѫ сѫвжршаскѫ слꙋжбеле реліџіеі ші сѫ ӂнвеце пе кредінчоші моралꙋл Євангеліеі. Ачест Єпіскоп се веде а'ші фі авꙋт резіденца са ла четатѣ Северінꙋлꙋі, ші аколо требꙋꙗ сѫ алерџе дін тоатѫ цара тоці ачеꙗ карі ера кіемаці ші авѣ дестоінічіа спре а се-хіеротонісі преоці ӂи цара рꙋмѫнѣскѫ. Слꙋжба ші цереҗоніііле Бісерічіі ші ӂнвѫцѫтꙋра Євангеліеі аꙋ требꙋіт сѫ се-факѫ ӂи лімба рꙋмѫнѣскѫ; пентрꙋ кѫ темеюл дꙋпѫ каре се-лѫці реліџіа лꙋі Хс: ера де а се-лѫці ӂнвѫцѫтꙋріле лꙋі, ші ачѣста нꙋ се-пꙋтѣ фаче маі біне де кжт пріи міжлокꙋл лімбеі национале: кꙋ тоате кѫ місіонаріі Гречі карі с'аꙋ остеніт маі мꙋлт спре а ӂмпреꙋиа пе рꙋмѫні кꙋ реліџіа крещінѣскѫ, дꙋпѫ драгостѣ че авѣ кѫтре лімба лор, се-вор фі сіліт ӂндестꙋл сѫ семене Юбіре ші евлавіе, де а сѫвжрші Літꙋргіа маі мꙋлт ӂи лімба грѣческѫ. Орі ші кꙋм, пе лѫигѫ тоате стрѫмторѫріле ӂи каре адꙋсерѫ варваріі цара рꙋмѫнѣскѫ, рꙋмѫніі рѫмасерѫ пентрꙋ тот д'аꙋна неклінтіці ӂн реліџіа лꙋі Хс:. Кꙋ прілежꙋл десгінѫріі

че се-фѫкꙋ ꙟтре Бісеріка Апꙋсꙋлꙋї ші а Рѫсѫрі-
тꙋлꙋї саꙋ ꙟтре Латіні ші гречї, крединца рꙋ-
мѫнілор нꙋ пѫтімі німік. Ка ꙋнії че ера маї
апроапе де Константінопол ші карі пріімісерѫ бо-
тезꙋл дела місіонарї гречї ꙟмбрѫцішѫнд догме-
ле Бісерічеї Рѫсѫрітꙋлꙋї, рѫмасерѫ сꙋб Патріар-
хꙋл Константінополꙋлꙋї. Време ꙟнсѫ маї де
дꙋрере пентрꙋ Бісеріка рꙋмѫнілор фꙋ ачѣ, кѫнд
кꙋ венірѣ Бꙋлгарілор ші ꙟвечінарѣ кꙋ нації де
оріџіне славонѫ, інтрѫ ꙟн Бісеріка рꙋмѫнѣскѫ -
лімба славонѫ. Ꙟнчепѫнд слꙋжбеле ші цере-
моніїле Бісерічеї а се-сѫвѫрші ꙟн лімбѫ некꙋно-
скꙋтѫ рꙋмѫнілор, ꙟнчепꙋ а се-ꙟнгреꙋна ші про-
поведꙋірѣ Еванґелієї лꙋї Хс: ші ꙟнвѫцѫтꙋра
крединчошілор. Драгостѣ, кѫлдꙋра ші рѫвна
кѫтре крединцѫ рѫмасе тот ачѣ; дар крединчо-
шії нꙋ авѣ дела чіне сѫ аꙋѕѫ ꙟнвѫцѫтꙋріле лꙋї
Хс: ші сѫ се-сілѣскѫ але ꙋрма ка ніще бꙋні кре-
щіні. Преоції нꙋ щіа маї мꙋлт де кѫт сѫ чі-
тѣскѫ Літꙋргіа, Еванґеліа ші алте сфінте кѫр-
ції, фѫр' а ꙟнцелеџе че чітеск. Атꙋнчї ꙟн ло-
кꙋл крединцеї челії адевѫрате прінсе рѫдѫчінї
немѫсꙋрате сꙋперстіціа каре кꙋ атѫт маї мꙋлт се-
ꙟнтіндѣ, кꙋ кѫт ꙋн сінгꙋр Епіскоп нꙋ пꙋтѣ
сѫ прідідѣскѫ а пѫзі крединца неклінтітѫ ꙟн
тоатѫ цара. Ачѣстѫ неорѫндꙋіре цінꙋ ші дꙋпѫ

че скъпъ́ цара де тот, де варварі̆, ші поате ꙟи-
къ маі̆ крескѫнд домні ꙟн времӗ прінцілор
дȣпъ че се-рідікъ́ цара ла прінціпат. Кȣ тоа-
тъ ꙟнсъ неноро́чірӗ ачѣста де а цеме сȣв стреі-
нъ лімбъ ші де а'і сȣфері ȣрмъріле, рȣмѫнії
ꙟнтр'ачеѣ че аȣ апȣкат о датъ съ креѕъ, ꙟн-
тр'ачеѣ че с'аȣ ботезат, аȣ ръмас атѫт де ста-
торнічі̆, ꙟн кѫт пе времӗ ꙟн каре саȣ краіі̆ ȣнгȣ-
рещі̆ дела сіне, саȣ Папа дела Рома прінтрѫнші се
сілѣ а добѫнді саȣ а цінѣ інфлȣенца асȣпра
църіі̆ рȣмѫнещі̆ ші тріміте місіонарі̆ католічі̆
ка съ ꙟмпръщіе ꙟнтре рȣмѫні̆ католічісмȣл,
саȣ прінскрісорі̆ ші алте фъгъдȣелі̆ де ажȣтор,
окротіре ші спріжініре ꙟндемна ка съ се-ȣнѣскъ
кȣ Бісеріка католічілор, рȣмѫнії тот д'аȣна аȣ
арътат къ еі̆ маі̆ біне вор а сȣфері съ се-мȣчені-
чѣскъ, де кѫт съ се-лепеде де кредінца ꙟн дог-
меле Бісерічеі̆ Ръсърітȣлȣі̆ ші съ ꙟмбръцішезе пе
але латінілор. Де ші се-пърѣ кѫте о датъ Па-
пеі̆ дела Рома ші краілор ȣнгȣрещі̆ къ аȣ ажȣнс
ла скопосȣл лор де а семъна ꙟн цара рȣмѫнѣ-
скъ католічісмȣл ꙟнтемеінд ȣн Епіскопат ка-
толік ші маі̆ мȣлте бісерічі̆, планȣріле лор ръ-
масеръ тот д'аȣна ꙟнзадарнічe. Ачѣстъ рѫв-
нъ кътре кредінца лор де ші пъгȣбі пе рȣмѫні̆
фѫкѫндȣ'і ка съ ȣраскъ вечнік пе католічі̆ ші

съ нꙋ айбъ нічі о датъ кредінцъ темеїнікъ ꙟн аліанца лор кꙋ алте пꙋтері че ера де реліџіа католікъ, кꙟнд се-лꙋкра спре а се-апъра ші а се-скъпа де тꙋрчі, рꙋмꙟнії врѣ съ моаръ ꙟн кредінца стръмошаскъ; ші спре а ръмꙟнѣ неклінитіці ꙟнтр'ачѣста, німік н'аꙋ контрібꙋіт маї мꙋлт де кꙟт кълꙋгъріі.

Ꙟнкъ де кꙟнд се-ꙟнтемеїе крещінісмꙋл ꙟн цара рꙋмꙟнѣскъ се-ꙟнтродꙋсесе ші віаца кълꙋгърѣскъ. Ачест фел де віацъ ꙟл ꙟнвъцаръ рꙋмꙟнії крещіні дела ачеѣ дела карі ꙟнвъцаръ ші реліџіа. Ꙟн време ꙟн каре фꙋрніка барбарії пе локꙋріле ачестѣ, дꙋпъ кꙋм пътімѣ тоатъ соціетатѣ рꙋмꙟнѣскъ, требꙋіа съ фіе стрꙟнтораці ші кълꙋгъріі. Деспре о парте фріка саꙋ апъраръ де каркарі, деспре алтъ парте депъртаръ де лꙋме ші де гріжіле еї, ꙟї фъкꙋръ ка съ се-трагъ маї мꙋлт спре мꙋнці, ꙋнде петречѣ о віацъ пачнікъ ꙟн прівіръ ла челе дꙋховнічещї ші стреінъ де бꙟнтꙋіръ валꙋрілор лꙋмещї. Ꙟн времіле де тꙋрбꙋръри обшещї, де фꙋгъ ші де прібеџіре, кіліїле ачестор пърінцї ера ніще локꙋрї де скъпаре, ші еї ера персоанеле челе маї требꙋінчоасе де а пріімі пе чеї неноорочіці ші де а тꙋрна балсам ꙟн ранеле лор прін мꙟнгъеріле челе сꙋфлетещї. Фър'а авѣ врео ꙋн веніт леџꙋіт ші

асігꙋрат прін воінца общѣскъ, кълꙋгърії кълъторінд прін царъ спре а ꙟитърі пе лъкꙋіторї ꙟн кредінцъ ші спре а'ї ꙟидемна спре фапте бꙋне, пріімѣ мілостенії дела партікꙋларї, ші кꙋ ачестѣ се-мꙋлцꙋмѣ ръсплътінд фъкъторілор де біне кꙋ рꙋгъчюні кътре Дꙋмнезеꙋ. Дꙋпъ че се-рідікъ цара рꙋмꙁнѣскъ ла прінціпат ші прінції лꙋаръ о пꙋтере десъвꙁршітъ асꙋпра църії, дꙋпъ кꙋм тоці аꙋ фост реліціоші, гꙁндꙋріле тꙋтꙋрор ера аціитате ла реліціе. Пе лꙁнгъ бісерічіле челе мꙋлте че се-рідікаръ, аꙋ требꙋіт съ се-ꙟиалце ші зідірї марї пентрꙋ общеле кълꙋгърещї, ші съ ле ꙟизестрезе [кꙋ венітꙋрї марї атꙁт пентрꙋ требꙋінца ачелор общї кꙁт ші пентрꙋ ашезъмꙁнтꙋрї еде фачерї] де біне общещї. Пілда [челꙋї діінтꙁю прінцꙋ о ꙋрмаръ ші челалалцї дꙋпъ дꙁнсꙋл; пꙁнъ ші діінтре боерї ші партікꙋларї с'аꙋ афлат ꙟндестꙋї, карі кꙋ ꙟитрѣгъ мꙋлцꙋмірѣ інімеї лор ꙟшї детеръ мошііле ші алте венітꙋрї пентрꙋ поменірѣ сꙋфлетелор лор. Кꙁт а фост де маре аплекарѣ челор бътрꙁні кътре ачесте лꙋкрꙋрї сфінте нꙋ се-поате ꙟицелеџе] маї біне де кꙁт діи бъгарѣ де сѣмъ кꙁт лок[ꙋ] стъпꙁнеск мънъстіріле [ꙟн] цара рꙋмꙁнѣскъ. Де ші нꙋ с'а пъзіт кредінца нікъїрї маї неклінтітъ [де кꙁт пе'ла мꙁнъстірї; дꙋпъ че ꙟисъ інтръ варваріа

лімбеї славоне претутіндене, ші кълугърії ау требуіт съ казъ сукт ачеѣші соартъ ка ші ченга преоцілор де мір дупріи ораше, сате ші къттуне, ші съ цемъ сукт о нещіінцъ ансоцітъ де суперстіціе каре се-вэрэ ан тоате пърціле. Ѧи асфел де кіп цара румѫнѣскъ ку тот нумърул съу чел маре де бісерічі, де мѫнъстірі, преоці ші кълугърі, аштепта о андрептаре ан лукруріле реліціоасе спре а адуче служба Бісерічеі ші моралул Евангеліеі ла чінстѣ че лі се-кувіне.

Радул, пѫнтре лукръріле політіче, ан мінутуріле де ръсуфларе възу старѣ ан каре се-афлъ крединца; сімці къ ун сінгур Епіскоп че авѣ цара румѫнѣскъ ну е андестул спре а ангріжі де пъзірѣ еі, ші кугъ де сѣмъ къ пентру ачел рък требуе тъмъдуіре. Нѫндръсніnд сінгур а се-атінце де лукруріле ачесте сфінте, се-пусе ан кореспонденцъ ку Ніфон Патріархул дела Константінопол, ші унде маі анаінте ан цара румѫнѣскъ ну ера декѫт ун Епіскоп сукт аскултаре де ун Мітрополіт грек дела Амасеиос, ку благословеніа Патріархулуі антокмі ка прінціпатул съ'ші аібъ мітрополітул съу, ші маі антемеіе ші доъ епіскопії а Бузеулуі ші а Рѫмнікулуі ал къріа Епіскоп пріімі тітлу де Епіскопул нуоулуі Северін антру поменіре, къ ел

копрінде локꙋл челꙋї дін-тжїꙋ епіскоп каре маї ꙟнаінте ꙟші авѣ резіденціа са ла четатѣ Северінꙋлꙋї. Лꙋкрꙋл лꙋї Радꙋл нꙋ се-мърџінї а ꙟмпърці нꙋмаї цара ꙟн треї епархії; ꙟнгріжірѣ са с'а ꙟнтінс ка ачестор епіскопії съ ле асігꙋрезе венітꙋрї; ші апроапе де адевър есте а креде къ лꙋарѣ са де сѣмъ се-ва фі ꙟнтінс ші асꙋпра преоцілор де мір ка съ ле ꙟмбꙋнътъцѣскъ старѣ спре а пꙋтѣ кꙋ вреднічіе съвжрші слꙋжбеле Бісерічеї ші а ꙟмпліні кꙋ дестоїнічіе даторііле сарчінеї лор челії сфінте. Асфел Радꙋл пріи лꙋкрꙋл съꙋ чел евлавіос ші ꙟнцелепт пꙋсе темеїꙋ ла рідікарѣ ші ꙟнфлорірѣ кредінцеї пе каре ꙟмпрежꙋрърїле челе ненорочіте о адꙋсесе ла сꙋферіре.

Ꙋрмаре а корреспонденціеї лꙋї Радꙋл кꙋ Патріархꙋл Ніфон а фост ші ꙟнтокмірѣ де деосібіте рангꙋрї нꙋоъ де ноблецъ. Ꙟнаінте де а се рідіка д'асꙋпра църії рꙋмжнешї нꙋорꙋл чел греꙋ де варварї, ненорочірѣ обшѣскъ фъчѣ маї пе тоці рꙋмжні де о потрівъ, ші нобілї нꙋ се-пꙋтѣ сокоті де кжт бірꙋіторії лор. Дꙋпъ че ꙟнсъ се-норочіръ рꙋмжнії кꙋ времѣ ачѣ доріть ка съ скапе де варварї ші маї пе ꙋрмъ съ рідіче цара ла прінціпат, рꙋмжнії ꙟші фъкꙋръ патріе; атꙋнчї требꙋіа а се фаче слꙋжбе пентрꙋ джнса, ші прінці дін партѣ еї, дꙋпъ мода че о лꙋаръ

дела вечіні, требȣіа съ фіе рекȣноскъторі кътре асфел де оамені, ші съ ѫнтребȣінцезе міжлоаче прін каре съ се-апрінзъ ші маі мȣлт Юбірѣ де чінсте ѫнтре рȣмѫні де а се-фаче патріоці адевъраці. Ръсплътірѣ слȣжбелор ачестора требȣіа съ се-факъ саȣ прін ѫмпърціре де локȣрі саȣ прін даре де рангȣрі де нобілітате, лȣкрȣрі каре кȣ вреднічіе ле меріта тоці ачеіа карі ажȣта, спріжінѣ ші ѫндатора патріа лор саȣ кȣ армеле, саȣ кȣ сфатȣл саȣ кȣ алте фапте патріотіче. Челе дін-тѫіȣ ші маі векі нȣмірі де рангȣрі ле ѫмпрȣмȣтаръ чеі дін тѫіȣ прінці дела бȣлгарі саȣ дела націіле славіче. Дȣпъ че кȣноскȣ Радȣл прін Патріархȣл ші алте рангȣрі че се-обічȣіа ла кȣртѣ ѫмпъраціілор Гречі, пріімі ші ел ȣніле дінтр'ачелѣ; асеменѣ маі пе ȣрмъ сȣбт алці прінці се-пріімиръ ші ȣнеле тȣрчещі: тоате ѫнсъ се-да кȣ мъсȣръ ші нȣ'ші греша скопосȣл пентрȣ каре с'аȣ ѫнтемеіат пѫнъ кѫнд н'аȣ ажȣнс спекȣлаціе негȣцъторѣскъ, ші пѫнъ кѫнд кȣ мȣлцімѣ лор нȣ се-деспрецȣіръ еле сінгȣре! — Ачестѣ сѫнт лȣкръріле лȣі Радȣл кълȣгърȣл кърȣіа евлавіа ші кредінца бісерічѣскъ ші рекȣношінца общѣскъ ѫі детеръ тітлȣ де "Радȣл чел маре", нȣме скȣмп пентрȣ чеі че щіȣ ал меріта ші каре сȣнъ кȣ драг ѫн

гꙋріле ачелора карі ꙟл даꙋ меріҭꙋлꙋї ші вреднічіеї. — Радꙋл мꙋрі ꙟнграбъ дꙋпъ че с'а ꙟнторс дін Ꙋнгаріа.

§. 24

МІХНѢ І. КАРЕ С'А ЗІС ші „МІХНѢ ЧЕЛ РЪꙊ.„

А домніт дела 1508—1510.

Дѣса корреспонденцъ а лꙋї Радꙋл чел маре кꙋ Ꙋнгаріа, аплекарѣ са чѣ маре де а стърꙋі сꙋб протекціа еї, дідесе прічінъ краюлꙋї Владіславꙋ де а'ші ꙟнтеміеа тот маї мꙋлт інфлꙋенца асꙋпра прінціпатꙋлꙋї, ші де а черка прін тот фелꙋл де міжлоаче де а о ші ціне ка съ нꙋ о піарзъ. Нъдежде ші ꙟнкредінцаре деспре ачеста авѣ нꙋ нꙋмаї ꙟн бꙋна воінцъ а прінцꙋлꙋї Радꙋл, чі ші ꙟн сімтіментеле боерілор ші а тот нородꙋлꙋї. Ꙟнаінте де а мꙋрі Радꙋл, бътрънецеле лꙋї прічінꙋеа гріжї краюлꙋї Владіславꙋ. Темъндꙋсе ка нꙋ кꙋмва о моарте фъръ весте а лꙋї Радꙋл съ адꙋкъ вре о скімбаре неплъкꙋтъ ꙟн лꙋкрꙋріле прінціпатꙋлꙋї, ꙟнпротіва інтересꙋрілор Ꙋнгаріеї, порꙋнчі дін време лꙋї Іожа де Шом

контелȣй Тімішоарей, ка ꙟдатъ кȣм ва сімці моартѣ лȣй Радȣл, пе де о парте съ ꙟщііінцезе ꙟнтѫмпларѣ ачѣста ла куртѣ кръіаскъ; іар пе де алтъ парте съ трѣкъ сінгȣр кȣ оштірѣ ꙟн прінціпат ші прін апȣкаре де мъсȣрі іуці съ ꙟнзъдърнічѣскъ орі че мішкърі але тȣрчілор ꙟнтѫмплъндȣсе ка ші ей съ воіаскъ а трече дінкоачі ꙟн прінціпат. Радȣл мȣрі; Іожа де Шом ꙟнгріжі а пȣне ꙟн лȣкраре мъсȣріле кȣвіінчоасе дȣпъ інстрȣкціа че і с'а дат, ші ꙟщіінцъ ꙟнграк ші пе краюл Владіславȣ: дар тȣрчії д'авіа ащепта о асфел де оказіе ші фъръ лȣнгъ зъбавъ, трекȣръ Дȣнърѣ дін-коачі кȣ оштіре маре; поате фіінд ꙟнвітаці де фаміліиле ачелѣ пе каре ꙟнкъ маі дінаінте ле гонісе песте Дȣнъре сістемъ політікъ а ȣнор прінці, ші каре акȣм прін ажȣторȣл тȣрчілор нъдъждȣіа къ вор тріȣмфа деспре връжмаші лор. Кȣ тоатъ інтрарѣ тȣрчілор ꙟн прінціпат, краюл Владіславȣ нȣ се-деснъдъждȣі німік деспре іесȣтірѣ кȣџетȣлȣй съȣ. Тріміціінд ꙟнграк іаічі ꙟн прінціпат пе ȣн Емерік Чобор де Чобор Сент-Міхаі ка съ ꙟнсȣфле кȣраж ꙟн дȣхȣріле боерілор, съ'і інімезе кȣ нъдеждѣ къ ръмѫінд кредінчоші коронеі ȣнгȣрещі нічі о датъ нȣ'і ва пъръсі; скрісе ал доілѣ лȣй Іожа де Шом ка съ інтре ші ел кȣ оштірѣ ȣн-

гȣрѣскъ ꙟн прінціпат, ші съ апере пе рȣмѫнй а-тѫт де кътре тȣрчй, кѫт ші де кътре алт прінц пе каре 'лар орѫндȣі ей; ꙟнщіінцъ ші пе Богдан прінціпȣл Молдавіей ка лъсѫнд дȣшмъніа че хръненще асȣпра църії рȣмѫнещй съ ажȣте ші ел воінца краіȣлȣй кȣ ощіре, кȣ сфътȣіре, кȣ фаворȣл ші кȣ орй че алтъ спріжініре; ші скріее ші лȣй Іоан Заполіа контелȣй Счепȣзȣлȣй дін Ȣнгаріа ка пе Данчїȣл фіȣл лȣй Влад Цепеш че се афла ла дѫнсȣл ші пе карі атѫт боерії ꙟл черѣ де прінц кѫт ші Владіславȣ воеа ал ажȣта спре а добѫнді ачѣ вредничіе, съ'л тріміцъ ла кȣртѣ кръіаскъ, фіінд къ воеще а'л трїміте ꙟн прінціпат кȣ ажȣтор де ощіре спре а добѫнді стъпѫнірѣ тронȣлȣй стръмошеск. Ꙟн скȣрт краіȣл Владіславȣ н'а трекȣт німік кȣ ведерѣ дін кѫте пȣтѣ лȣй Данчїȣл съ'й асігȣреꙁе тронȣл рȣмѫнеск ші шіе'шй інфлȣенцъ хотъръть асȣпра прінціпатȣлȣй; кȣ тоате ачестѣ нъдежділе лȣй ръмасеръ ꙟншелате ші тоате прегътіріле фъръ нічй ȣн фолос. Тȣрчії се-гръбіръ прін венірѣ лор чѣ фъръ весте, прін тонȣл лор де стъпѫн векїȣ ші прін амерінцърй сілȣітоаре а адȣче пе боерй ка съ алѣгъ де прінц пе ȣн Міхнѣ саȣ Міхаіл фіȣ ал лȣй Драчѣ армашȣл дін Мънещй ші рȣдъ кȣ фамиліа Дан.

Міхнѣ саȣ Міхаіл нȣ ера ом фъръ таленте ші фъръ дестоїнічіе де а стъпѫні прінціпатȣл ꙟн времіле ачеле крітіче кѫнд маї мȣлте пȣтері се-діспȣта пентрȣ а'л копрінде. Нȣмъроаселе персоане че дін сѫнџеле съȣ шезȣръ пе тронȣл църії рȣмѫнещї ꙟл кіема ші пе дѫнсȣл а мощені ȣн скаȣн стръмошеск пентрȣ каре вреднічіа са ꙟї да дрепт нетъгъдȣіт. Ꙟмпрежȣръріле адȣкѫнд кȣ сіне ка съ се-кȣноаскъ фаптȣръ а тȣрчілор, ла апропіерѣ ші петречерѣ са кȣ дѫнші, требȣі а се-фъцърнічі къ ел есте рекȣноскътор пентрȣ ажȣторȣл лор прін каре се-вѫзȣ ꙟнълцат пе трон, ші семъна а чінсті грешалеле алор маї дін аінте прінцї пе карі орї ꙟмпрежȣръріле челе неорочіте орї вре ȣн інтерес партікȣлар ꙟї сіліръ а се-арȣнка ꙟн брацеле тȣрчілор. Ꙟн ініма са ꙟнсъ ера рȣмѫн адевърат, патріот ꙟнфокат каре прін адміністраціа чѣ страшнікъ а дрептъції ꙟнпȣцінъ абȣзȣріле, ші прін стрѫнџере де банї ші алте прегътірї неапърате ащепта о[казі]е фаворісантъ спре а се-ȣні кȣ пȣтеріле крещі[не], ка ꙟн времѣ ꙟн каре се-вор рідіка ачестѣ спре а ꙟнфрѫнџе ші а смері семеціа тȣрчілор, ші ел дін тоате пȣтеріле сале съ лȣкреze пентрȣ апърарѣ саȣ слобозеніа прінціпатȣлȣї. Асфел де хотърѫрї сфінте орї кѫт ера де кȣрате ꙟн ініма

лꙋї Міхнѣ ші орї кѫт врѣ але доведі ші прін фаптъ, ел нꙋ пꙋтѣ фі Ꙋбіт дін партѣ фамілііилор де партіда Дракꙋла, ші дін партѣ ачелора каре нꙋ пꙋтѣ сꙋфері стъпѫнірѣ лꙋї чѣ страшнікъ, ші дінтр'ачелора карі нꙋ прівѣ ꙟн Міхнѣ декѫт ꙋн Васал тꙋрческ каре дін пофта Ꙋбіреї де славъ пріімі ачест жꙋг. Ка съ арате ачестора къ ел нꙋ е аша дꙋпъ кꙋм ші'л ꙟнкіпꙋеще пърерѣ ꙟнпротівіторілор, ші къ лꙋкръріле сале конглъсꙋеск кꙋ сімтіментеле, трімісе ла Бꙋда ла краюꙋл Владіславꙋ пе Мітрополітꙋл Максім каре ші ел ера ꙋнꙋл дін ачеї че формасеръ опозіціе лꙋї Міхнѣ ші'л ꙋра фъръ тъмъдꙋіре, ка съ негоціезе пентрꙋ о аліанцъ маї де апроапе ꙟнтре прінціпатꙋл църіі рꙋмѫнещі ші Ꙋнгаріа. Максім фꙋ норочіт ка съ се-десповъреѕе кꙋ лаꙋдъ де сарчіна че і се-пꙋсесе асꙋпръ, кꙋ тоатъ ꙋра че авѣ Міхнѣ асꙋпра лꙋї ші ел асꙋпра лꙋї Міхнѣ; дар нꙋ авꙋ кꙋраж де а се-маї ꙟнтоарче ꙟнлъѫнтрꙋ ꙟн прінціпат; хѫртііле діпломатіче ле трімісе лꙋї Міхнѣ прінтр'ꙋн кꙋріер, іар ел ръмасе ꙟн Срем ꙟн Ꙋнгаріа депъртат пентрꙋ тот д'аꙋна де цара рꙋмѫнѣскъ.

Кꙋ ісправа ачѣста кредѣ Міхнѣ къ а лініщіт дꙋхꙋріле челе немꙋлцꙋміте ші къ а добѫндіт кредінца ачелора де карі авѣ а се-теме маї мꙋлт,

дар ꙟизадар. Ꙋра че о хрънѣ еĭ асꙋпра луĭ Міхнѣ нꙋ ера пентрꙋ къ ел с'а ашезат де прінц пріи пꙋтерѣ тꙋрчілор, пентрꙋ къ ера діи фаміліа Дан, саꙋ пентрꙋ къ ера страшнік ꙟи облъдꙋірѣ прінціпатꙋлуĭ; ісворꙋл еĭ ера, къ дꙋпъ атътѣ десе скімбърі де прінці и'аꙋ фост нороціці де а авѣ о патріе ꙋнде съ фіе маĭ мꙋлці прінці де о датъ. Мꙋрмꙋръріле ера вечиічe, несꙋпꙋнерѣ ші ꙟнпротівірѣ ꙟнведерате, ші орĭ че алт міжлок де а рѣстꙋрна пе Міхнѣ де пе скаꙋн, пꙋс ꙟн лꙋкраре. Спре а адꙋче ла аскꙋлтаре дꙋхꙋріле челе тꙋрбꙋрате, Міхнѣ а фост сіліт де ꙟнтребꙋінца міжлоаче аспре ꙟнпротіва лор ші а честѣ сꙋит каре діи партѣ челор немꙋлцꙋміці къщігаръ луĭ Міхнѣ нꙋмеле де "Міхнѣ чел рѣꙋ,,. Ꙟн лок де а фолосі кꙋ мъсꙋріле ачелѣ, Міхнѣ фъкꙋ съ креаскъ немꙋлцꙋмірѣ ші маĭ мꙋлт, ші атꙋнчĭ а требꙋіт пріи ісгонірĭ дін царъ съ депъртезе пе ачеїа карі пъмъдѣ ꙟн тот нородꙋл рꙋмѫнеск стрігърĭ ꙟнпротіва са; дар прінтр'ачѣста гръбі сорокꙋл домниеĭ сале ꙟн прінціпат. Ꙟнтре фаміліїле че ера сꙋпꙋсе ꙋрціеĭ луĭ Міхнѣ ера ші фамілія Пѫрвꙋлещілор де песте Олт. Ачѣста трекѫнд Дꙋнърѣ се-дꙋсе ла Константінополол ші ꙟнфъцішъ луĭ Сꙋлтан Баіазіт плѫнџерĭ діи партѣ църіеĭ къ кіпꙋл облъ-

дꙋіреї лꙋї Міхнѣ есте тіранік ші несꙋферіт, ші кѫ есте некредінчос порцїї отомане, фіінд кѫ пе сꙋбт аскꙋнс а ꙟнкіꙗт трактатꙋрї кꙋ Ꙋнгарія пентрꙋ а'ї сꙋпꙋне еї прінціпатꙋл. Німік нꙋ пꙋтѣ сѫ фіе маї плѫкꙋт ла політіка порцїї отомане че тот д'аꙋна авѣ ꙟн гѫнд де а фаче ꙋн пас маї ꙟнаінте спре а хотѫрѫ соарта прінціпатꙋлꙋї, де кѫт сѫ пріімѣскѫ ші сѫ аскꙋлте орї че плѫнџере дін партѣ боерілор ꙟнпротіва прінцꙋлꙋї лор. Кꙋ кіпꙋл ачеста еа да інтріџілор маї мꙋлтѫ ꙟнтіндере ші егоісмꙋлꙋї сбор маї ꙟналт; добѫндѣ оаре кꙋм дрепт де а се-аместека тот д'аꙋна ꙟн требіле прінціпатꙋлꙋї, ші тот де о датѫ добѫндѣ ꙟнлеснїре де а скімба пе прінцї дес юте ꙋнꙋл дꙋпѫ алтꙋл; цара слѫбѣ тот маї мꙋлт пірзѫнд нація дін енергіа са, пѫнѫ кѫнд обосіндꙋсе кꙋ деселе ненорочірї требꙋꙗ сігꙋрѫ сѫ казѫ прадѫ пꙋтері че о апѫса. Ꙟнтр'адевѫр кꙋ прілежꙋл де пѫрѫ ꙟнпротіва лꙋї Міхнѣ, тꙋрчії кꙋноскꙋрѫ ші прівірѫ фолосꙋл лор маї де парте дꙋпѫ кꙋм сокотѣ боерії Пѫрвꙋлещї. Рѫдікѫндꙋсе кꙋ ощіре трекꙋрѫ Дꙋнѫрѣ дін-коачї; Міхнѣ міросіндꙋ'шї маї ꙟнаінте соарта че'л аштепта, кꙋ фамілія ші кꙋ алцї партізанї аї сѫї трекꙋ ꙟн Трансілванія ла Сібіꙋ. Ачї аштептѫнд вре о скімбаре ꙟн лꙋкрꙋріле прін-

ціпатȣлȣї каре съ'ї дескізъ іар дрȣм претенціі-лор сале пентрȣ скаȣнȣл цѫрії рȣмѫнещі, ка съ трагъ маї мȣлт ла сіне фаворȣл краюлȣї Ѹнгȣ-реск, ші съ поатъ петрече маї біне кȣ Трансілва-ненії се-лепъдъ́ де кредінца гречѣскъ ші ӑмбръ-цішъ́ католічісмȣл. Дар ӑнзадар кѫчї Міхнѣ се оморѫ прінтр'ȣн комплот че се-формъ́ де ȣн сѫрбе Дімітріе Іаксіч рȣдъ кȣ Мітрополітȣл Максім каре ȣра пе Міхнѣ ші пенрȣ къ с'а лепъдат де кредінца са ші пентрȣ къ врѣ съ ръсбȣне рȣдеї сале; де Даничюл фіюл лȣї Цепеш каре нȣ прівѣ ӑн Міхнѣ де кѫт ȣн връжмаш ал съȣ ші де алцї боері. Краюл Владіславȣ ші орошанії Сібіюлȣї н'аȣ лъсат непедепсіт оморȣл ачеста, віаца лȣї Міхнѣ ӑнсъ кȣ німік нȣ с'а маї пȣтȣт ӑн-тоарче.

§. 25

ВЛАД VI. КАРЕ С'А ЗІС ШІ ВЛЪДȢЦЪ.

А домніт дела 1510—1512.

Кȣ прілежȣл де а гоні пе Міхнѣ, тȣрчії ін-траръ ӑн прінціпат фъръ нічї о сфіалъ. Ѹнгаріа ші Полоніа, де ші се-ӑмплінісе сорокȣл ар-

містіціеї ꙟнтре дѫнселе ші Тȣрчіа, ші де ш врѣ ꙟи тот кіпȣл а мікшора інфлȣенца тȣрчілор дін статȣріле рȣмѫнещї, нȣ фъкȣръ нічї о мішкаре. Кȣ тоатъ прівірѣ чѣ рече а пȣтерілор крещіне ші кȣ тоатъ тъчерѣ лор пентрȣ цара рȣмѫнѣскъ, тȣрчії нічї де астъ датъ нȣ се-атінсеръ де адміністраціа прінціпатȣлȣї. Мȣлцȣміндȣсе пе рекомендаціа ші алеџерѣ Пѫрвȣлещілор карі пропȣсеръ де прінц пе ȣнȣл дін фаміліа лор нȣміт Влад саȣ Влъдȣцъ, пе ачеста ꙟл пріміръ ші'л ꙟнтъріръ ші дѫнші. Владіславȣ краюл Ȣнгаріеї пътрȣнс маї пе ȣрмъ де пърерѣ де ръȣ къ нȣ'ші а ꙟнтребȣінцат міжлочірѣ ла ачѣ репеде скімбаре че се-фъкȣ ꙟн прінціпат де кътре тȣрчї, врȣ чел пȣцін прін пропȣнерї ші ꙟнвітърї а плека пе нȣоȣл прінц спре партѣ Ȣнгаріеї ші а се-асігȣра деспре кредінца лȣї. Прінцȣл Влад пе каре 'ла ꙟнвъцат черкарѣ ші 'лаȣ ꙟнкредінцат ꙟнтѫмпльріле прінцілор маї дінаінте де дѫнсȣл къ Ȣнгаріа маї мȣлт ва де кѫт поате, маї мȣлт фъгъдȣеще де кѫт ꙟмпліneще, н'а врȣт а се-лъса ка съ се-амъџѣскъ ші съ інтре ꙟн аліанцъ кȣ Ȣнгȣрії. Маї врѫнд а ръмѫнѣ кредінчос тȣрчілор, ші прінтр'ачѣста а'ші ведѣ асігȣрат шіе'ші тронȣл ші прінціпатȣлȣї паче ші лініще, нȣ пріімі нічї ꙟнтр'ȣн кіп про-

пȣнеріле ші ꙟнвітъріле краюлȣї Владіславȣ. Ѧ-
честа атінгѫндȣсе ла чінстѣ са прін небъгарѣ
ачѣ ꙟн сѣмъ, хотърѫ прін сіла армелор съ а-
дȣкъ пе Влад ла сȣпȣнере. Времѣ се-ведѣ ꙟн-
токмітъ пентрȣ ачѣста кѫнд тѫнърȣл Іоан
Заполіа се-нȣмісе Воевод ал Трансілванієї ші
каре ардѣ кȣ неастѫмпърарѣ де а се-ꙟнсемна
прін фапте вітезе ші ꙟндаторътоаре пентрȣ Ѹн-
гаріа; ші кѫнд ла кȣртѣ ачестȣіа афлѫндȣсе Ѹн
Мірчѣ фіȣ ал Міхнѣдінпреȣнъ кȣ алцї боерї прі-
беџї, ачешіа нȣ ꙟнчета а зѫдърѫ амбіціа лȣї
Іоан Заполіа ші а спріжіні ꙟнтрепріндерѣ краю-
лȣї Владіславȣ ꙟнтр'акъріа ісбȣтіре норочітъ
Мірчѣ ꙟшї ведѣ ꙟнфііинцатъ нъдеждѣ де а се-
фаче ел пріінц църіі рȣмѫнещї. Фъръ мȣлтъ
зъбавъ Іоан Заполіа кȣ ощірѣ ȣнгȣрѣскъ тре-
кȣ ꙟн пріінціпат, ші Мірчѣ прін прокламації а
ші ꙟнчепȣт а се-ꙟнтітȣла пріінц. Влад спріжі-
ніт кȣ ȣнірѣ ші конлȣкрарѣ тȣтȣрор боерілор ші
а нородȣлȣї нȣ'шї пієрдȣ кȣмпътȣл; фъръ а се-
ꙟнспъїмѫнта, врȣ прін пȣтерѣ армелор съ діс-
пȣтезе лȣї Мірчѣ дрептȣл претенціілор, ші лȣї
Іоан Заполіа інфлȣенца ȣнгȣрѣскъ. Ѧфъці-
шѫндȣсе ла бътъліе, рȣмѫнії кȣ тоатъ времѣ
чѣ ꙟнделȣнгатъ де кѫнд нȣ лȣасеръ арме ꙟн
мѫнъ, кȣ тоатъ ръчѣла ачеѣ а дȣхȣлȣї мілі-

търеск че се-бънꙋѭ ла джнші, се-пꙋртаръ кꙋ атжта врѣднічіе, ꙟн кжт Іоан Ꙁаполіа се-бірꙋі де съвжршіт ші кꙋ тоатъ ощіреа че ꙟі маі ръмъсесе фꙋ сіліт а се-ꙟнтоарче ꙟн Ꙋнгаріа фъръ нічі о ісправъ. Мірчеа ꙟнкъ деснъдъждꙋіт де а пꙋтеа съ добжндѣскъ тронꙋл прін пꙋтереа ꙋнгꙋрѣскъ, фꙋџі ла Константінопол ꙋнде ꙟнџъдар се-ва фі сіліт а ꙟннегрі пе Мірчеа спре а'а доборж дін скаꙋн прін пꙋтереа інтріџілор, дака нꙋ'ла ажꙋтат норочіреа ка съ'л добоаре прін сіла армелор; къчі ꙟнпротівіреа са чеа бърбътѣскъ ла нъвъліреа ꙋнгꙋрілор ꙟн прінціпат ꙟі мъри кредітꙋл ла поарта отоманъ ші'л џінꙋ некліннтіт ꙟн позіціа ꙟн каре се-афла.

Дар орі ші кжт с'а ꙟнпротівіт Влад де а нꙋ кꙋноаще мъріреа ꙋнгꙋрѣскъ, ꙟмпрежꙋръріле 'лаꙋ адꙋс ла ачѣста ші фъръ воѧ са. Селім фіꙋл Сꙋлтанꙋлꙋі Баіазет ребеляндꙋсе ꙟнпротіва татълꙋі съꙋ, пентрꙋ къ ачеста ꙟші алесесе де ꙋрмъ тор пе Ахмет алт фіꙋ ал съꙋ, фꙋџі ла тътарі, се-рꙋдi кꙋ ханꙋл тътъреск лꙋжнд де невастъ пе о фатъ де але ачелꙋѭ, ші прегътіндꙋсе кꙋ ощіре гроꙁавъ ка съ сꙋпе пе татъл съꙋ де пе трон, нъвълі маі ꙟнтжю ꙟн Молдавіа ші де аколо съ коборе ꙟн жос спре Тꙋрчіа. Прінџꙋл Богдан кредꙋ къ Молдавіа е перітъ ші къ

нꙋмаĭ е міжлок де а о маĭ скѫпа дін гꙗрѫле а-
челꙋĭ конкерант тѫнѫр; кꙋ тоате ачестѣ ка сѫ
нꙋ'ĭ роаѕѫ кꙋџетꙋл мꙋстрарѣ ачеѣ кѫ н'а ꙟн-
тревꙋінцат тоате міжлоачеле спре а о мѫнтꙋ
де прімеждіа че ꙟĭ вені асꙋпрѫ, трімісе ꙟн Ꙋн-
гаріа ші Полоніа дꙋпѫ ажꙋтор. Ꙟмѫндоѫ пꙋ-
теріле ачестѣ се-інтересарѫ пентрꙋ соарта Мол-
давіеĭ ші нꙋ зѫбовірѫ німік а тріміте черꙋтꙋл
ажꙋтор; дар ачеста фꙋ нефолосітор пентрꙋ кѫ
о парте дін тѫтарĭ се-ꙟнтоарсерѫ ꙟн патріа лор,
ꙗр о парте трекꙋ репеде ꙟн Трачіа спре а де-
строна пе Баіаѕет фѫр' а лѫса ꙋрме пе ꙋнде а
трекꙋт. Ощірѣ ꙋнгꙋрѣскѫ сꙋб команда лꙋĭ
Їоан Ѕаполіа ла ꙟнтоарчерѣ са ꙟн Трансілваніа
прін прінціпат ꙟнфрікошѫ пе Влад каре атꙋнчĭ
нꙋ гѫсі мѫсꙋрĭ де апѫраре де кѫтре дѫнса, ші
Їоан Ѕаполіа авꙋ мꙋлцꙋмірѣ де а пріімі атꙋн-
чĭ дела Влад ꙋн акт ꙟнскріс ші іскѫліт де дѫн-
сꙋл ші де боерііĭ сѫĭ прін каре фѫгѫдꙋі кредінцѫ
короанеĭ ꙋнгꙋрещĭ ші ажꙋтор ла време де тре-
бꙋінцѫ.

Кꙋ міжлокꙋл ачеста се-пѫрѣ лꙋĭ Влад кѫ ш'а статорнічіт тронꙋл — поате — щі маĭ біне ꙋм крідꙋ'л ші кꙋ протекціа ꙋнгꙋрѣскѫ; дар ꙟн-задар, кѫчĭ кꙋ кѫт атѫрна цара де маĭ мꙋл-ті пꙋтерĭ кꙋ атѫт требꙋꙗ сѫ фіе ші тѫꙗтѫ ꙟн

партіде каре се-сфѫшіа ꙟитре сіне ꙟн кѫт прін-
цȣлȣй нȣ'й май рѫмѫинѣ алт міжлок де кѫт а се-
прімѣ спре а цінѣ ȣнірѣ ші спре а се-май цінѣ
ші пе сіне пе трон. Дȣпъ кȣм Влад добѫндісе
ачѣстъ вреднічіе прін боерії Пѫрвȣлещй, требȣі
съ сімцъ ꙟнграб къ ачеѩ вор съ стъпѫнѣскъ
ꙟн фаптъ ші ел нȣмай кȣ нȣмеле. Лȣѫнд мъ-
сȣрй май серіоасе спре а'шй апъра чінстѣ са, се-
помені къ боерії Пѫрвȣлещй ѩр фȣг песте Дȣнъ-
ре, ші плѫнгѫндȣсе ла Махомет Паша дела Ні-
копол деспре кѫрмȣірѣ чѣ аспръ а лȣй Влад ші
деспре бȣна ꙟцелеџере че а ꙟнтемеѩт кȣ Ȣнгȣ-
рії, черȣръ ажȣтор тȣрческ ка съ гонѣскъ пе
Влад. Ачеста прін ꙟндемнъріле ші кȣражȣл
сѫȣ врȣ съ се прегътѣскъ а спріжіні кȣ інімъ
маре ненорочірѣ че'й веніѣ асȣпръ ші съ'шй черче
норочірѣ прін ръсбоїȣ: дар пѫнъ а нȣ се-апропіа
ощірѣ врѫжмъшаскъ де Бȣкȣрещй, тоцй боерії
ші нородȣл ꙟл пъръсіръ ші ꙟл ꙟмвълмъшала
ачѣ ꙟл ші оморѫръ.

§. 26.

NѢГȢЛ БАСАРАБ.

Ꙟ домніт дела 1512—1521.

Iȣбірѣ де ръсбȣнаре а Пѫрвȣлещілор ші маї мȣлт ꙋбірѣ де стъпѫніре а лор, ꙗр дете тȣрчілор прілеж де а се-аместека ꙟн требіле Прінціпатȣлȣї ші кȣ ачѣста ꙗр фъкȣръ ȣн пас маї ꙟнаінте кътре сфѫршітȣл дорірілор лор. Пе лѫнгъ ръȣл че адȣсеръ Пѫрвȣлещії прінціпатȣлȣї прін ȣрмарѣ лор чѣ негѫндітъ, авȣръ ꙟнгріжіре, чел пȣцін, де а нȣ лъса тȣрчілор дрептȣл де а орѫндȣі еї прінц; чі апȣкаръ еї ꙟнаінте де а алеџе пе ȣн Нѣгȣл Басараб ꙟн каре пȣтѣ съ аїбъ маї мȣлтъ кредінцъ къ ле ва фі рекȣноскътор. Тȣрчії фър' а фаче алт чева маї мȣлт де кѫт а кȣноаще де леџȣіт пе прінцȣл чел алес, се-ꙟнтоарсеръ ꙟндърът; дар цара ꙟнтрѣгъ се афла ꙟнтр'о старе де неодіхнъ; боерії ера кȣ кȣџетеле апъсате де мѫстраре пентрȣ фаптеле ȣрмате де дѫнші; народȣл ꙟнкъ се-афла сȣбт ачѣші педѣпсъ, пѫнъ ші Нѣгȣл ера неѫмпъкат кȣ сіне шезѫнд пе ȣн трон сѫнџерат. Ка съ лініщѣскъ дȣхȣріле, ші съ адȣкъ ꙗр бȣна орѫндȣꙗлъ ші петречере ꙟнтре народ, алергъ

ла реліціе, ла ісворꙋл ачел нескꙋрс ал мѫнгѫерілор. Кіемѫнд пе Патріархꙋл дела Константінопол, адꙋкѫнд пе Єпіскопї, преоцї, егꙋменї ші кълꙋгърї, прін мꙋлте слꙋжбе евлавіоасе ші церемонії реліціоасе, се-сілі съ ѫмблѫнзѣскъ мѫніа черꙋлꙋї. Ѫнтр'адевър, лꙋкрарѣ ачѣста авꙋ ꙋрмъріле челе маї фолосітоаре; прінціпатꙋл се-лініщі; ші Нѣгꙋл ѫн тоатъ времѣ віецїї сале ѫнделетнічіндꙋсе маї мꙋлт кꙋ ѫнгріжірѣ де лꙋкрꙋрї сфінте, петрекꙋ ніще зіле пачніче. Дар пе кѫт пꙋтѣ съ се-ферічѣскъ прінціпатꙋл кꙋ одіхна ші бꙋна петречере дін лъꙋнтрꙋ, пе атѫт требꙋꙗ съ се-ѫнгріжѣскъ де амерінцъріле дін афаръ че се-фъчѣ дін партѣ тꙋрчілор пентрꙋ піердерѣ ачелор лꙋкрꙋрї скꙋмпе.

Пе тронꙋл тꙋрческ ажꙋнгѫнд Сꙋлтан Селім ꙋн конкерант ѫнфрікошат, ѫнсꙋфлъ тꙋрчілор ꙋн дꙋх ноꙋ де ероісм ші де копрїндерї. Статꙋріле Єꙋропі кредѣ къ ꙗр с'аꙋ ѫнторс времеле лꙋї Мꙋрат ші але лꙋї Махомет. Богдан прінцꙋл Молдавіеї деспре о парте ѫнспъїмѫнтат де амерінцъріле лꙋї Селім, деспре алтъ парте амъџіт кꙋ фъгъдꙋеліле къ прінцілор църіі рꙋмѫнещї ші Молдавіеї ле ва ерта трібꙋтꙋл пе жꙋмътате де вор ръмѫнѣ кредінчоші порції отомане, грѣбі маї ѫнтѫїꙋ а се-кꙋноаще де васал

тȢрческ ші а фъгъдȢі трібȢтȢл черȢт, ꙟнсъ кȢ ачесте кондіцій, ка Молдавіа съ'ші аібъ слобозеніа реліціеі ші адміністраціа неатжрнатъ. Ȣрмарѣ лȢі Богдан а требȢіт съ о ѩ де пілдъ ші НѣгȢл, ші дȢпъ фъгъдȢеліле лȢі Селім пътінд пе тот анȢл 5,000 бані роші ші 600 копії, авȢ паче нетȢрбȢратъ ꙟн тоатъ времѣ віеції сале. КȢ тоатъ сȢпȢнерѣ ачѣста че сіліт де ꙟмпрежȢрърі аръть НѣгȢл тȢрчілор, ꙟнтре джнсȢл ші ꙟнтре краюл ВладіславȢ а домніт тот д'аȢна о бȢнъ ꙟнцелецере, семн къ ел нічі о датъ н'а пѣрдȢт нъдеждѣ къ ржвна са де а се алія кȢ пȢтеріле крещіне ші де а петрече ꙟн Ȣніре кȢ джнселе, нічі о датъ нȢ'ші ва пѣрде прецȢл съȢ. ꙟн пȢтерѣ ачещії бȢне ꙟнцелецері краюл ВладіславȢ трімісе ꙟн прінціпат аȢрарі карі ꙟмпȢтернічіці фіінд дела кȢртѣ ȢнгȢрѣскъ кȢ скрісорі кътре НѣгȢл, съ аібъ слобозеніе а кȢлеце аȢр дін ржȢріле челе богате але прінціпатȢлȢі. Дар нічі сȢпȢнерѣ де бȢнъ вое че а арътат НѣгȢл тȢрчілор, нічі кредінца че о авѣ ꙟн ажȢторȢл ші спріжінірѣ Ȣнгаріеі н'а пȢтȢт фері прінціпатȢл де амерінцъріле де гроазъ че ле прічінȢі скімбарѣ фъкȢтъ ꙟн ꙟмпъраціа тȢрчѣскъ.

СȢлтан Селім мȢрісе ші кȢ джнсȢл се пърȢ

къ мꙋрі ші крꙋѕімѣ де каре тремꙋра ꙟмпъръціа тꙋрчѣскъ ші се-ꙟмфіорасеръ статꙋріле вечіне. Дꙋпъ дѫнсꙋл ꙋрмъ́ фіꙋл съꙋ Солеїман асꙋпра кърꙋіа тоатъ Еꙋропа ꙟшї аціитасе окіі. Кре-щерѣ луї чѣ бꙋнъ ше ꙟнподобірѣ луї кꙋ тоате ꙟнвъцътꙋріле філософілор арабічї, ꙟнсꙋфлъ́ ꙟн тоатъ крещінътатѣ о нъдежде къ ва пърсі дрꙋ-мꙋл чел ꙟнспъїмѫнтътор де лꙋме пе каре а къл-кат татъл съꙋ ші алції Сꙋлтанї ꙟнаінте де дѫнсꙋл, ші къ лъсѫнд ꙟнделетнічірѣ кꙋ ръсбоае-ле ва юбі пачѣ ші се-ва сіргꙋі ꙟнтрꙋ пъзірѣ ші чіистірѣ еї. Тоатъ ꙟнсъ перерѣ ачѣста че се-ведѣ а ꙟмбꙋкꙋра пе тоції н'а фост де кѫт о ꙟн-шелъчіꙋне. Солеїман ꙟмбръціошѫнд ꙋрмеле стръ-моші лор сѣї, ші лꙋѫнд де модел пе Баіазет-Мꙋрат ші Махомет, дꙋпъ сꙋірѣ са пе трон, лъсъ́ съ се-сімцъ дела дѫнсꙋл ꙋн дꙋх де ръс-боае иꙋбъ, де копріндері ші де гроазъ че а ръ-сꙋнат ꙟн тоатъ Еꙋропа. Статꙋріле вечіне аꙋ фост челе дін-тѫю ла каре пътрꙋнсе спаїма; ші дінтр'ачестѣ цара рꙋмѫнѣскъ ші Молдавіа аꙋ требꙋіт съ се-ꙟнфрікошезе де мішкъріле челе тꙋрбꙋрътоаре але луї Солеїман. Ꙟнтр'адевър ла челе дін-тѫю гътірї ші амерінцърї фꙋріоасе, Нѣгꙋл ші прінцꙋл Молдавіеї атѫт де мꙋлт се-ꙟнспъїмѫнтаръ ꙟн кѫт крезꙋръ къ нꙋмаї пѫнъ

ачі а фост сорокꙋл ка ачесте прінціпатꙋрї сѫ се-
бꙋкꙋре де дрептꙋл де а авѣ прінції пѫмѫнтенї
ші де о адміністраціе націоналѫ неатѫрнатѫ.
Непіерзѫндꙋ'шї жнсѫ кꙋражꙋл, ꙟсе-жнтрармарѫ
кꙋ бѫрбѫціа; ші адꙋкѫндꙋ'шї амінте кѫ ачесте
прінціпатꙋрї прін ероісмꙋл лѫкꙋіторілор сѫї маї
скѫпарѫ де асфел де прімеждії сꙋбт асемеиѣ
конкеранцї, жн аліанцѫ кꙋ пꙋтеріле вечіне жшї
прівірѫ мѫнтꙋінца лор. Де ші ведѣ кѫ Поло-
ніа е слѫбітѫ ші Ꙋнгаріа фѫрѫ пꙋтере дін прі-
чіна неорѫндꙋелілор че о смѫчіна сꙋб тѫнѫрꙋл
краю Лꙋдовік II Ꙋрмѫторꙋл лꙋї Владіславꙋ,
жн времѣ ачѣста де гроазѫ амѫндої тріміcерѫ
солї ла кꙋртѣ Ꙋнгꙋрѣскѫ спре а жнфѫціша ста-
рѣ прінціпатꙋрілор ші спре а траџе асꙋпра лор
тоатѫ жнгріжірѣ ші спріжінірѣ. Орї ші кѫт а
фост де маре фріка прінціпатꙋлꙋї, скѫпѫ де а-
стѫ датѫ де потопꙋл тꙋрчілор. Солеїман кѫл-
кѫнд арміcтіціа че жнкеіасѫ тѫтѫл сѫꙋ Селім
кꙋ Ꙋнгаріа, кѫлкѫнд ші пе ачеѣ де 8. анї че о
жнкеіасѫ ел сінгꙋр кꙋ Лꙋдовік, ка сѫ щѣргѫ
рꙋшінѣ че о пѫці жн Персіа, дескісе рѫсбою а-
сꙋпра Ꙋнгаріеї ші ловірѣ чѣ діи-тѫю о жндреп-
тѫ асꙋпра Бѫлградꙋлꙋї тꙋрческ. Жн времѣ жн
каре тоатѫ пꙋтерѣ Ꙋнгꙋрѣскѫ ера кончентратѫ
спре опрірѣ тꙋрчілор ла четатѣ ачеѣ, кѫнд кра-

ѹл Лȣдовік трімісе дȣпъ ажȣтоаре ші ꙟнтр'ал-те пърцї, ші кѫнд нъдъждȣѧ къ ші прінцїї рȣмѫнещї вор коилȣкра ꙟн ръскоіȣл ачеста спре скъпарѣ Ѹнгарієї ші мѫнтȣірѣ лор, ла чѣ маї непотрівітъ време, спре ненорочірѣ църіі· Мȣрі Нѣгȣл Басараб лъсѫнд прінціпатȣл ꙟн чѣ маї крітікъ старе.

Нѣгȣл Басараб 'шї а десволтат карактерȣл съȣ чел евлавіос маї мȣлт ꙟн лȣкрȣріле реліџіоасе де кѫт ꙟн челе політіче. Ворбеск пентрȣ ачѣста зідіріле челе помпоасе ші фалніче де бісерічї дін цара рȣмѫнѣскъ прін каре а лъсат ла рȣмѫні о помеиіре нещѣрсъ. Нȣмаї пȣцін ꙟнкъ 'шїа арътат евлавіа ші дърнічіа са ші кътре мѫнъстіріле ші бісерічіле дела сфінтеле локȣрї прін каре 'шї а кѫщігат ȣн нȣме вечнік ла тоцї кредінчошії. Дар чѣ че се-сокотѣ атȣнчї евлавіе, ші інімъ плінъ де рѫвнъ ші дърнічіе кътре челе сфінте; ші чѣ че нȣ с'а сімціт атȣнчї, а ръмас ка съ кȣноащем маї біне ꙟн вѣкȣріле де акȣм, кѫнд фаптелор бȣне се-дъ прецȣл чел кȣвіінчос, ші ачѣста е пілда че а дат ка ші алцї прінцї ȣрмъторї дȣпъ дѫнсȣл, ші боерї де деосібіте рангȣрї ші стърї съ се-ꙟнтрѣкъ кȣ рѫвна спре а фаче ка съ ꙟнфлорѣскъ мѫнъстіріле дела локȣріле сфінте ші дінтр'ачесте пърцї атѫт прін

дърі де мілостеній де каий кът ші маі мѹлт прін дъній ші ѫкинърі вечніче де моший, локѹрі ші алте клъдірі обще́щі ші партікѹларе дін цара рѹмънѣскъ. Німік нѹ ера маі фіреск де кът а аштепта ка, дѹпъ ѫнклінарѣ рѹмънілор дін цара рѹмънѣскъ кѹ Бісеріка гречѣскъ, съ се ѫнтъмпле ѹн лѹкрѹ ка ачеста че се фъчѹ атѹнчі спре чінстѣ кредінцей ші мънтѹінца фъкъторілор де біне, ші folос обще́ск маі мѹлт де кът партікѹлар. Дін времѣ ѫн каре рѹмънії ѫмбръшішаръ реліціа крещінѣскъ прін Епіскопі, преоці дар маі мѹлт прін кълѹгърі гречі, Патріархѹл Константінополѹлѹі добъндінд о інфлѹенцъ хотърътъ асѹпра лѹкрѹрілор реліціоасе ѫн цара рѹмънѣскъ, кълѹгъріі Гречі а къpopa патріе ера лѹмѣ ка саѹ пе чеі крещінаці съі пъзѣскъ неклінтіці ѫнтрѹ ціне рѣ кредінцей, саѹ пе чеі некѹноскъторі де адевър съі ѫнтоаркъ ла кредінца ѫн Хс, кѹноскѹръ цара цара рѹмънѣскъ, ші ѫн деосібіте времі ѫн нѹмър маі маре саѹ маі мік о візітаръ адесе орі. Ѹнії дінтръншіі ші ръмънѣ аічі пе ла обще́ле де кълѹгърі рѹмъні карі тот дела джнші ѫнвъцаръ ачест фел де віацъ сфънтъ; алції фолосіндѹсе кѹ мілостеній дѹпе ла кредінчоші се ѫнторчѣ ла локѹріле ѹнде ѫші авѣ ѫнкінатъ ме-

таніа. Атѫт ꙟнсъ ꙋнії кѫт ші алції фꙋръ страшнічї стрежꙋіторї аї рꙋмѫнілор ка сѫ нꙋ інтре вре о догмъ стреінъ ꙟн Бісеріка лор пе времіле кѫнд цара рꙋмѫнѣскъ ера кълкатъ де фелꙋрімї де нації варваре, ші кѫнд атѫт папа дела Рома кѫт ші краії ꙋнгꙋрещї се-сілѣ дін тоате пꙋтеріле ка сѫ факъ пе рꙋмѫнї католічї. Прін рѫвна ачѣста фіербінте а кълꙋгърілор гречї се пъзі неклінтітъ ꙟнклінарѣ Бісерічії рꙋмѫнілор кꙋ Бісеріка гречѣскъ, ші атѫрнарѣ лор ꙟн матеріа релігіоасъ де Патріархꙋл Константінополꙋлꙋї; рꙋмѫнії рѫмасеръ апъраці де кꙋрселе че ле ꙟнтіндѣ чеї де реліціе стреінъ, іар кълꙋгърії гречї ꙟнтрꙋ ръсплътіре добѫндіръ іꙋбірѣ рꙋмѫнілор ші фаворꙋл прінцілор стъпѫніторї дꙋпъ време. Ꙟн времіле ꙟн каре тꙋрчії тꙋрбꙋраръ провінціїле асіатіче але ꙟмпъръціеї Константінополꙋлꙋї, ші трекѫнд ші ꙟн Еꙋропа сгꙋдꙋіръ зідꙋріле четъції ачелії фалніче а лꙋї Константін ші адꙋсеръ ла неодіхнъ ші провінціїле еꙋропаіче але ачелії ꙟмпъръції, комꙋнікаціа ꙟнтре кълꙋгърії гречї ші ꙟнтре цара рꙋмѫнѣскъ нꙋ ера аша де леснічоасъ; асеменѣ, ші кѫнд цара рꙋмѫнѣскъ ера ꙟнкꙋркатъ ꙟн ръсбоае непрекꙋрмате саꙋ кѫнд Ꙋнгаріа претіндѣ о інфлꙋенцъ хотърѫтъ асꙋпра требілор прінціпатꙋлꙋї, кълꙋ-

гърії гречї нѹ пѹтѹръ а фі слобоӡї де тот ꙟн лѹкръріле лор. Дѹпъ че ꙟисъ кѹ ꙟитемеіерѣ Ꙟмпъръцієї тѹрчещї ꙟн Асіа ші ꙟн Єѹропа се ꙟнлесни комѹнікаціа, ші дѹпъ че ші Ѹнгаріа слъбі ші нѹмаї пѹтѹ діспѹта тѹрчілор дрептѹл де а се аместека ꙟн лѹкрѹріле прінціпатѹлѹї, інфлѹенца кълѹгърілор гречї ꙟнчепѹ а добѫнді ꙟнтіндере маї маре пе каре о спріжіні ші клерѹл рѹмѫнеск ꙟнвъцат фіінд тот де дѫнші. Фъкѫнд требѹінцъ де о реформъ ꙟн органіӡаціа Бісерічеї рѹмѫне, Радѹл чел маре прін корреспонденца са кѹ Патріархѹл Константінополѹлѹї, дете оаре кѹм кълѹгърілор гречї прівелегіѹ де а віӡіта маї адесѣ цара рѹмѫнѣскъ де ѹнде се ꙟмпърътъша де деосебітъ мілъ ші фавор, каре кѹ атѫт маї мѹлт се ꙟммѹлцѣ кѹ кѫт старѣ лор сѹб тѹрчї ера маї вреднікъ де мілъ; ші кѹ кѫт ӡѹгръвѣ еї кѹ бъпселе маї віі ненорочіріле че ле сѹферѣ мѫнѫстіріле сфінтелор локѹрї сѹб деспотісмѹл тѹрческ. Асфел кѹрсеръ лѹкрѹріле фъръ аї се фі ꙟнръдъчіnат інфлѹенца кълѹгърілор гречї ꙟн цара рѹмѫнѣскъ ка съ нѹ се маї поатъ смѹлџе пѫнъ ла Нѣгѹл Басараб. Ачест прінц, прін евлавіа ші сѹпѹнерѣ са чѣ маре че аратъ кътре Патріархѹл Константінополѹлѹї, дете маї мѹлтъ ꙟндръснеалъ кълѹгърілор гречї де а стърѹі пе

лѫнгъ евлавіа ші дърнічіа кредінчошілор дін цара рȣмѫнѣскъ. Лȣкрȣл чел маї де къпетеніе ші маї греȣ а фост пѫнъ кѫнд с'а ꙟндȣплекат Нѣгȣл ка пентрȣ драгостѣ кътре Дȣмнезеȣ, рѫвна кътре крещінътате ші пентрȣ чінстірѣ мѫнъстірілор дела сфінтеле локȣрї съ'шї арате дърнічіа са; атȣнчї кълȣкъріі гречї нȣмаї гъсіръ нічї о піедікъ саȣ ꙟнпротівіре де а нȣ ꙟндȣплека ші пе алцї прінцї ші боерї рȣмѫнї ка съ ȣрмезе ші еї пілдеї лȣї Нѣгȣл Басараб; атȣнчї ȣнії дін прінцї ші боерї партікȣларї ꙟнчепȣръ а ꙟнкіна ла мѫнъстіріле гречещї дела сфінтеле локȣрї ші дінтр'алте пърцї, мѫнъстірї ꙟнзестрате, скітȣрї, метоаше, мошії ші алте зідірї тот д'аȣна ꙟнсъ кȣ кондіції ка о парте дін венітȣл лор съ се-рідіче ші съ се-дȣкъ песте граніцеле прінціпатȣлȣї (пентрȣ требȣінца мѫнъстірілор гречещї, іар чеѣ лалтъ парте дін веніт съ се-ꙟнтребȣінцезе аічї пентрȣ деосібіте фолоасе ші фачерї де біне обшещї. Ачѣстъ ꙟнтречере кȣ дъніі ші ꙟнкінърї евлавіоасе се ȣрмъ некоитеніт пѫнъ кѫнд ꙟнтребȣінцарѣ чѣ рѣ а венітȣрілор дȣпе локȣріле ачеле ꙟнкінате ла мѫнъстіріле гречещї, дескісе окії кредінчошілор ші ꙟнчепȣ але ръчі ініміле нȣ кътре мілостеніі ші ажȣтоаре пентрȣ ашезъмѫнтȣріле челе сфінте чі

кътре чеї че рѫдѣ де прѣ мȣлта бȣнътате а рȣмѫнілор ші де небъгарѣ лор де сѣмъ. Кълȣгърії гречї фолосіндȣсе кȣ старѣ де ꙟнтȣнерек ші несгаторнічіе ꙟн каре се-афла цара рȣмѫнѣскъ, аскȣнсеръ саȣ препъдіръ актȣріле саȣ ꙟн скрісȣріле ачелор оаменї евлавіошї карі фъкѫнд мілостеніе връръ съ о факъ кȣм се-кȣвіне; ші кȣ ꙟнчетȣл се-сȣбтрасеръ де сȣб тоатъ ръспȣндерѣ пентрȣ венітȣріле че пріимѣ дін цара рȣмѫнѣскъ. Ꙟн асфел декіп, времіле адȣкѫнд пе рȣмѫнї ка съ нȣ баџе ꙟн сѣмъ дрептȣріле че авѣ асȣпра мѫнъстірілор, локȣрілор ші алтор лȣкрȣрї ꙟнкінате, саȣ съ'шї ȣїте а чере ка съ се-ꙟмпліѣскъ воінца челор че ꙟнкінасе, кълȣгърії гречї се-фъкȣръ ꙟн цара рȣмѫнѣскъ пропріетарї де мошії але кърора марї венітіȣрї фър'а фаче чел маї мік біне църії, де атȣнчї ші пѫнъ акȣм ле трекȣръ неѫчетат песте хотарȣл пріндіпатȣлȣї.

§. 27

ТЕОДОСІЕ БАСАРАБ.

Н'а домніт нічї ȣн ан деплін, ла 1521.

Стъпѫнірѣ чѣ блѫндъ ші пачнікъ а лȣї Нѣгȣл Басараб ꙟндаторъ цара ꙟнтр'атѫт, ꙟн-

кѫт ꙟнаінте де а мȣрі дѫнсȣл, пȣтȣ съ мѫж-
лочѣскъ ла боерії църії ка скіптрȣл съ нȣ се-де-
пъртезе де фамілія са, чі съ'ї ȣрмезе ꙟн скаȣн
фіȣл сѫȣ Теодосіе; ші фіінд къ ачеста авіа ера
де 7. ані, Преда фрателе лȣї Нѣгȣл ші ȣнкюл
лȣї Теодосіе съ'л аібъ сȣб епітропіа са кѫр-
мȣінд ел прінціпатȣл пѫнъ кѫнд тѫнърȣл прінц
ва ажȣнџе ла аниї вѫрснічіеї. Ȣрмарѣ ачѣста
фіінд къ се-фъкȣ прін щірѣ порції отомане, Сȣл-
тан Солеіман каре нȣ віса алт де кѫт копрін-
дері де локȣрі спре а мърі ꙟмпъръціа тȣрчѣскъ,
ка съ се-апропіе маї мȣлт де скопосȣл сѫȣ ꙟн
кѫт пентрȣ цара рȣмѫнѣскъ, прівi ꙟмпрежȣра-
рѣ ачѣста ка чѣ маї фаворісантъ де а да лȣї
Преда ші ніще каімакамі тȣрчі сȣб претекст
де а пъзі ȣнірѣ ші лініщѣ ꙟнпротіва ачелора че
с'ар іспіті съ о тȣрбȣре, дар ꙟнтр'адевър ка кȣ
ꙟнчетȣл съ обічинȣіаскъ пе рȣмѫні кȣ сȣфері-
рѣ де стъпѫниї нȣоі ші кȣ аскȣлтарѣ де порȣн-
чі стреіне. Кȣ орѫндȣірѣ лȣї Преда де Епітроп
ші реџент ал прінціпатȣлȣї, ші кȣ трімітерѣ
де каімакамі тȣрчі ꙟн лок де а се-лініщі дȣхȣ-
ріле, се-тȣрбȣраръ маї ръȣ. Дȣхȣл де партідъ
лȣъ ꙟнтіндере ші дінтр'ачѣста ȣрмѫнд ръсбою
чівіл, сфѫршітȣл лȣї чел ненорочіт а фост къ
се-ръстȣрнъ кȣ тотȣл орѫндȣіалъ де каре се-бȣ-

кꙋрѫ прінціпатꙋл атѫтѣ вѣкꙋрї дела ꙟнтемее-
рѣ са ꙟнкоачї, ші прінціпатꙋл ажꙋнсе ꙟнтр'о
старе фоарте крітікѫ де а се-фаче пашалѫк тꙋр-
ческ. — Ꙋнії дін боерї дін сімтімент де патріо-
тісм ꙟнпротіва аместекѫрії тꙋрчілор д'адрептꙋл
ꙟн кѫрмꙋірѣ прінціпатꙋлꙋї; алції дін патімѫ
ші ꙋрѫ персоналѫ ꙟнпротіва лꙋї Преда, ꙟшї де-
терѫ пе фацѫ немꙋлцꙋмірѣ лор. Де ші ачесте
доѫ партіде н'авѣ тот ачелашї ізвор, скопосꙋл
лор ꙟнсѫ фіінд кѫ ера тот ачелашї ка сѫ се-скім-
бе старѣ лꙋкрꙋрілор, се-ꙋнірѫ ꙟнтре сіне ші кꙋ
лꙋкрѫріле лор. Деспре о парте алесерѫ де прінц
пе Ꙋн Радꙋл дін Бꙋзѫꙋ че фꙋсесе кѫлꙋгѫр; де-
спре алта трімісерѫ депꙋтації ла Константіно-
пол карі сѫ се-плѫнгѫ пентрꙋ стѫпѫнірѣ ꙋнꙋї
копіл дінтр'лкѫрꙋꙗ недестоїнічіе кꙋрџе десгіна-
рѣ ꙟн народ ші неферічірѣ ꙟн тоатѫ цара; сѫ
стріџе пентрꙋ кѫїмѫкѫміа ачѣ тꙋрчѣскѫ че есте
ꙟнпротіва прівілегіꙋрілор кꙋ каре цара дін векі-
ме се-сꙋпꙋсе порції отомане, ші тот де о датѫ
сѫ чеіе ꙟнтѫрірѣ пентрꙋ прінцꙋл чел нꙋоꙋ пе ка-
ре 'лаꙋ алес чѣ маї маре парте а боерімеї, каре
лꙋкрꙋ сінгꙋр поате ꙋні партіделе ші поате адꙋ-
че ꙗр бꙋна орѫндꙋꙗлѫ. Арѫтѫріле депꙋтаці-
лор ачестора орї кѫт с'аꙋ пѫрꙋт де дрепте, нꙋ
се-потрівірѫ нічї декꙋм кꙋ воінца кабінетꙋлꙋї

порції. Сȣлтан Солеіман ꙟн лок де аї аскȣлта, депȣтаціілор ка ȣнор неодіхниції порȣнчі съ ле тае капетеле іар товаръшілор лор насȣл ші ȣрекіле. Ꙟнтѫмпларѣ депȣтаціілор н'а слъбіт німік кȣражȣл партідеї лȣї Радȣл. Ꙟн неаскȣлтарѣ черерілор сале прівінд воинца чѣ пȣтерникъ а порції отомане ка съ німічѣскъ тоатъ ȣмбра де неатѫрнаре а църіï, лȣъ армеле ꙟн мѫнъ ші кȣ ачестѣ хотъръ съ апере чінстѣ ші дрептȣріле еї ші алецерѣ са де прінц. Преда възѫндȣсе пъръсіт де тоатъ боерімѣ кіемъ ꙟнтр'ажȣтор пе Щефан фіȣл лȣї Богдан прінцȣл Молдавіеї; асеменѣ се веде а фі ꙟнщіінцат деспре ненорочірѣ тѫнърȣлȣї Теодосіе ші пе Лȣдовік кралȣл Ȣнгарієї, къчї ачеста порȣнчі лȣї Іоан Заполіа Воеводȣл Трансілванієї ші четъценілор Сібіїȣлȣї ка съ дѣ ажȣтор лȣї Теодосіе лецюітȣлȣї прінц ꙟнпротіва ачелȣїа че врѣ съ'ї ръпѣскъ троиȣл. Рȣгъчюніле лȣї Преда нȣ се аскȣлтаръ нікъірї. Щефан прінцȣл Молдавієї ера ꙟнкȣркат кȣ алте трѣбȣрї; Іоан Заполіа се бъиȣїа къ се афлъ ꙟнтр'о бȣнъ ꙟнцелецере кȣ тȣрчії. Ꙟн асфел де кіп Преда н'авȣ ȣнде съ маї алерџе дȣпъ ажȣтор де кѫт ла Мехмет Бег паша дела Нікопол, дар ші ачеста се десвіновъці къ нȣ е гата де а фаче експедіціе ꙟн цара рȣмѫнѣскъ;

прічіна ꙟнсъ чѣ адевъратъ ера къ політіка са ꙟл сфътȣіа ка съ ласе пе рȣмѫні съ се-сфѫшіе ꙟнтре сіне сінгȣрі, съ казъ асȣпра лор тоате неноророчіріле анархіеі, ка маі пе ȣрмъ обосіці фіінд, с'аȣ сінгȣрі де бȣнъ вое съ каȣте одіхна арȣкѫндȣсе ꙟн брацеле порції отомане, саȣ ачѣста фъръ нічі о ꙟнпротівіре съ'і поатъ сȣпȣне воінцеі сале. Преда аша дар фȣ сіліт сінгȣр кȣ пȣціна са пȣтере а еші ла бътъліе ꙟнпротіва лȣі Радȣл, каре фіінд спріжініт де о пȣтере маі нȣмъроасъ бірȣі пе Преда ші ачеста піердȣ ші епітропіа ші віаца.

Радȣл прін бірȣінца ачѣста се-ꙟнтърі пе скаȣнȣл църії рȣмѫнещі, дар н'авȣ норочіре де а се-бȣкȣра мȣлтъ време де плъчеріле лȣі. Пѫнъ а нȣ се-лініщі дȣхȣріле ші пѫнъ а нȣ се-ȣні партѣ бірȣітъ кȣ партѣ бірȣітоаре, Мехмет Бег трекȣ ꙟн прінціпат кȣ ощіре тȣрчѣскъ; ші ка съ нȣ ꙟнъспрѣскъ ініміле рȣмѫнілор, се-фъцърнічі ка кȣм ар врѣ съ протектȣіаскъ пе тѫнърȣл Теодосіе, съ'і апере дрептȣріле ші съ'л рестаторнічезе пе скаȣнȣл пърінтеск. Партіда лȣі Теодосіе крезȣ, ші дін юбірѣ де ръсбȣнаре ꙟнпротіва партідеі лȣі Радȣл се-ȣні кȣ ощірѣ тȣрчѣскъ. Фъкѫндȣсе бътъліе ла Тѫрговіще се-бірȣі Радȣл ші атѫт ел кѫт ші боерії де пар-

тіда са къѕȣръ пріншї ꙟи мѫініле лȣї Мехмет Бег; каре ка ші маї мȣлт съ дѣ пъреръ къ ел а веніт съ апере прічіна чѣ дрѣптъ, а жефȣіт ші а пȣстіїт Бȣѕъȣл локȣл нащерії лȣї Радȣл ші ачелор маї мȣлцї боері де партіда са. Ѹнде ащепта акȣм тоцї къ Мехмет Бег ꙟмпъчȣінд тȣркȣръріле ші ꙟитродȣкѫнд лініщѣ се-ва ретраџе ꙟидъръпт, ел інтръ ꙟи Тѫрговіще ші гъсі времѣ чѣ маї ꙟитокмітъ спре а'ші десволта планȣріле сале. Пȣінд мѫна пе Теодосіе ші пе маїкъса ші дѫндȣї сȣб пазъ тȣрчѣскъ ка съ'ї дȣкъ ла Нікопол ші де аколо ла Константінопол, се-фъкȣ стъпѫн ші пе коморіле лор ші пе 52 тȣнȣрї маї бȣне че ле авѣ цара ші ле трімісе ла Нікопол. Атȣнчї депȣсе жос маска протекціеї, ші фъръ фрікъ ȣрмѫнд дȣпъ планȣріле сале, органісі цара тȣрчеще орѫндȣінд ꙟи фіеще каре тѫрг саȣ сат кѫте ȣн жȣдекътор ші кѫте ȣн командант тȣрк; ші ꙟи сфѫршіт декларъ къ цара а ꙟнчетат де а се-маї кѫрмȣі де сіне, фіінд къ ел ва съ о ціе пентрȣ сіне кѫрмȣіндȣо ка пе о провінціе тȣрчѣскъ. Гласȣл ачеста фъкȣ съ се-кȣтремȣре тоатъ цара, пътрȣнсе ꙟнініміле тȣтȣрор патріоцілор ка ȣн тръсиет німічітор, ші фіоріле десиъдъждȣіреї ръчіръ сѫнџеле ꙟн тоатъ сȣфларѣ рȣмѫнѣскъ. Гȣра тȣ-

тȣрор амȣцi, кȣражȣл слъбi, шi тоатъ пȣтерѣ фiинд слъбзноцiтъ рȣмѫнiй фъръ адȣшй ꙟнтр'о старе де амецѣлъ нещiинд нiчй че съ гѫндѣскъ нiчй че требȣе съ факъ; атѫт а фост де ютє ловiрѣ ачѣ нъпраснiкъ че ꙟнꙁъдърнiчi тоате нъдеждiле рȣмѫнiлор къ—поате—о датъ съ фiе май бiне шi пентрȣ дѫншiй!

Мехмет Бег мѫидрȣ ꙟн кȣцетȣл сѣȣ къ'шй а жȣкат рола кȣ дестȣлъ iстечюне, прiвiнд нетȣрбȣрарѣ рȣмѫнiлор шi немȣрмȣрарѣ лор ка ȣни семн де ꙟнвоiрѣ лор кȣ старѣ ачѣ нȣоъ де лȣкрȣрi шi ка о довадъ де аплекарѣ лор ла сȣпȣнере стреiнъ, се ретрасе ла Нiкопол. Ꙗколо дȣсе шi пе Радȣл фостȣл прiнц ал цѣрiй пе каре ꙟл оморѫ ȣн бъръ ал лȣй Нѣгȣл Басараб дȣпъ че ꙟшй черȣ вое дела Мехмет Бег; асеменѣ ꙟнграб мȣрi шi тѫнърȣл Теодосiе ла Константiнопол. Дар д'аколо се-депъртъ Мехмет Бег шi рȣмѫнiй десметечiндȣсе дiн амецѣла ачѣ че ꙟй коплешiсе де обще, ꙟшй сiмцiръ прiндерѣ лор ꙟн кȣрселе полiтiчiй лȣй Мехмет Бег. Ꙟн локȣл орѫндȣелiлор лȣй прiн каре кредѣ ел къ а асiгȣрат пачѣ шi лiнiщѣ, iсбȣкнi о анархiе грозавъ дiнтр'акъръiа прiчинъ ꙟн вре о кѫтъ ва време плоъ неферiчiрi асȣпра прiнцiпатȣлȣй. Ꙟн ꙟнвълмъшала ачѣста деснъдъждȣiтъ се-фъкȣръ тоате

слободе; ші нꙋ ера ꙟи прімеждіе нꙋмаї аверѣ ші чінстѣ фіешї кървꙗ чі кіар ші сігꙋранца віецїї; пентрꙋ къ дꙋхꙋл ачела де несꙋпꙋнере рідікасе пе тоцї ꙟи пічоаре. Дꙋпъ че се пънгър пъмѫнтꙋл прінціпатꙋлꙋї кꙋ челе маї крꙋде ші маї ꙋрѫте фапте, тꙋрчїї дінпреꙋнъ кꙋ рꙋмѫнїї чеї ꙟнвіершꙋнацї трекꙋръ ші ꙟи Трансілваніа маї кꙋ сѣмъ ꙟн пъмѫнтꙋл съкꙋілор; аколо ꙟшї ꙟнсемнаръ дрꙋмꙋл кꙋ жафꙋрї, апріндері ші оморꙋрї; пꙋстііръ ші префъкꙋръ ꙟн ченꙋшъ вре о кѫтева сате. Дꙋпъ че ꙟшї сътꙋраръ фꙋріїле се-ꙟнтоарсеръ іар ꙟн прінціпат, дар лъсаръ ꙟн ꙋрма лор амерінцърї къ кꙋм се-ва деспрімъвъра, вор трече адоа оаръ ꙟи Траисілваніа авѫнд де гѫнд съ копрінѕъ Сібіюл ші Брашовꙋл, четатѣ Северінꙋлꙋї, Оршова, Мехадіа ші алтеле.

§. 28.

РАДꙊЛ IV. ДЕЛА АФꙊМАЦІ.

Ꙟ домніт дела 1521—1522.

Міжлоачеле челе ꙟнтребꙋінцъ політіка порцїї отомане, фꙋріїле інтріцілор ші дꙋхꙋл де партідъ діитре коерї адꙋсеръ цара рꙋмѫнѣскъ ла

старѣ ачѣ де деснъдъждȣіре ка Мехмет Бег па-
ша дела Нікопол съ поатъ лȣкра кȣ дѫнса дȣ-
пъ кȣм 'ꙗ плъкȣт. Молдавіа тремȣръ темѫн-
дȣсе къ ачѣста о съ фіе ші соарта са; Ȣнгаріа
ші Полоніа ꙟшї фъкȣръ кȣноскȣтъ нȣмаї ꙟн-
тѫмпларѣ ачѣста, дар нȣ ꙟнтрепрінсеръ німік.
Боерії ші църанії тоцї вѫѕȣръ акȣм къ дрептȣ-
ріле лор сѫнт кълкате, ші къ де ачі ꙟнаінте,
ꙟн лок де стъпѫніре националъ неатѫрнатъ че
аȣ апърат'о стръмошії лор кȣ мȣлте сȣдорї ші
сѫнџе, цара лор с'а префъкȣт ꙟнтр'о провінціе
тȣрчѣскъ ші къ ꙟн лок де прінц де сѫнџеле лор,
о съ се-кѫрмȣꙗскъ де ȣн пашъ тȣрк. Кȣ тоа-
те ачесте, неноро чіріле анархіеї ꙟн каре ꙟннота
тоцї де обще ꙟї амецісеръ, ꙟї фъкȣръ съ'шї
піарѕъ кȣмпътȣл ші съ нȣ щіе че мѫсȣрї требȣе
съ ꙗ; дін прічіна інтріцілор ші а дȣхȣлȣї де
партідъ нȣ се-пȣтѣ форма ȣн дȣх де ȣніре ка-
ре саȣ прін стрігърї леџюіте саȣ ші кȣ армеле
съ прекȣрмеѕе релеле анархіеї ші съ адȣкъ цара
ла старѣ са чѣ дін тѫю. Мехмет Бег статор-
нік ꙟн планȣл сѣȣ се-фолосі кȣ ꙟмпрежȣрарѣ
ачѣста пентрȣ а комплектȣі кȣ де съвѫршіре сȣ-
пȣнерѣ църії рȣмѫнещї рѫмѫінд пентрȣ тот
д'аȣна провінціе тȣрчѣскъ. Тріміцѫнд ла Кон-
стантінопол о депȣтаціе ꙟнтр'адінс черȣ фор-

мал вреднічіа. де прінц ал църії рꙋмѫнещї че ꙟнтр'адевър ера съ фіе пашалѫк тꙋрческ. Черерѣ са о спріжініи кꙋ довада ачѣста, къ общѣ рꙋмѫнѣскъ скѫрбітъ де вечнічеле тꙋрбꙋрърї че се ꙟнтѫмпласе дін прічіна неꙋнірей шї а маї мꙋлтор претендецї аї скаꙋнꙋлꙋї, ꙟл пофтеще пе джисꙋл де прінц. Черерѣ ачѣста ші старѣ църії рꙋмѫнещї потрівіндꙋсе кꙋ планꙋріле порцїї отомане, Сꙋлтан Солейман фъръ зъбавъ мꙋлтъ дете лꙋї Мехмет Бег семнеле домнієї. Акꙋм ера іспръвітъ сꙋпꙋнерѣ чѣ десъвѫршіт а църії рꙋмѫнещї ші періте кꙋ тотꙋл нъдежділе де мѫнтꙋінца еї. Соарта са ꙟнсъ о скоасе ші дін кріѕа ачѣста делікатъ; енергіа націоналъ фъкꙋ мінꙋнї ꙟн времѣ ачѣста де десъдъждꙋіре, ші нꙋмаї прін ероісмꙋл съꙋ ші стърꙋірѣ чѣ вітѣѕъ де а'шї апъра дрептꙋріле скъпъ прінціпатꙋл де сꙋб мѫна чѣ пꙋтернікъ а тꙋрчілор, ші се ꙟнвреднічі іар де а се бꙋкꙋра де адміністраціа націоналъ каре кꙋ тоате грешалеле сале тот д'аꙋна ера маї сꙋферітъ ші се пърѣ маї дꙋлче декѫт чѣ стреінъ.

Ꙟнкъ дін времіле ꙟн каре къѕꙋсе прінціпатꙋл сꙋбт інфлꙋенца пꙋтерілор стреіне, прінцїї саꙋ пентрꙋ інтересꙋрї політіче саꙋ партікꙋларе але лор, трімітѣ ла кꙋрціле ачелора агенцї саꙋ шъ-

ѕъторі̆ аколо пентрꙋ маі̆ мꙋлтъ време, саꙋ ꙟн-сърчінаці̆ нꙋмаі̆ кꙋ іспръвірѣ вре ꙋнеі̆ требі̆ а-тінгътоаре де дѫншії. Дꙋпъ че кꙋ слъбірѣ Ꙋнгаріеі̆ поарта отоманъ лꙋъ́ ꙋн тон маі̆ хо-търѫт асꙋпра църії̆ рꙋмѫнешті̆, трімітерѣ аген-цілор ла Константінопол а ажꙋнс о прічінъ делі-катъ ші о требꙋінцъ неапъратъ. Ачещіа, ла прічінй кѫнд се-амесteка поарта ꙟн требіле прін-ціпатꙋлꙋі̆, требꙋѧ дін партѣ прінцꙋлꙋі̆ съ ꙟм-фъцішеѕе ші се-рекламеѕе дрептꙋріле ші прівеле-гюріле челе векі̆ але църії̆; ші тот де о датъ кѫнд сімцѣ къ се-лꙋкрѣѕъ чева пе сꙋбт аскꙋнс пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскъ, съ ꙟнщіінцеѕе пе прін-цꙋл ка съ щіе че мъсꙋрі̆ требꙋе съ ѧ. Асфел ꙟн время ꙟн каре Мехмет Бег лꙋкра пентрꙋ дом-ніа църії̆ рꙋмѫнешті̆, а врꙋт норочірѣ ка атꙋнчі̆ ла Константінопол съ се-афле ꙋн Ѳтоіка Лого-фътꙋл. Ачест бꙋн патріот цемꙋ афлѫнд де старѣ ꙟн каре ера съ ажꙋнгъ патріа са. Фъръ а піерде ꙋн мінꙋт дін времѣ ачѣста скꙋмпъ, деспре о парте ꙟнфъцішъ́ Сꙋлтанꙋлꙋі̆ о жалбъ ꙟн каре реклъмъ́ дрептꙋріле ші прівілегюріле челе ве-кі̆ але църії̆; деспре алтъ парте скрісе ші боері-лор дін цара рꙋмѫнѣскъ, къ нꙋ е алтъ мѫнтꙋ-інцъ де а скъпа де сꙋб десъвѫршіта сꙋпꙋнере ла поарта отоманъ ші де домніа лꙋі̆ Мехмет Бег,

де кѫт съ гръкѣскъ а алеџе прінц пе каре съл рекомендеѕе Сȣлтанȣлȣї спре ꙟнтъріре ка съ се-деспȣтернічеѕе кредінца лȣї Мехмет Бег каре ѕісесе къ цара рȣмѫнѣскъ ꙟл чере пе джисȣл де прінц. Че фел де ръспȣнс а дат Солеїман ла жалба че і се-ꙟмфъцішъ есте некȣноскȣт; ачѣста ꙟнсъ се-щіе къ скрісоарѣ че о ꙟндрептъ Стоїка Логофътȣл кътре боерії църиї, пътрȣнсе ꙟн інімілe лор ші а тоатъ цара ка о ловіре електрікъ; ꙟї дешептъ дін амеџѣла ꙟн каре зъчѣ; інтріџіле ꙟнчетаръ, дȣхȣл де партідъ се-фъкȣ небъѕȣт пентрȣ къ ачі нȣ се-лȣкра пентрȣ слава саȣ ръстȣрнарѣ вреȣнȣїа дін скаȣнȣл прінціпатȣлȣї, чі пентрȣ мѫнтȣінца де обще; ші дȣпъ сфътȣіріле ші повеціле лȣї Стоїка Логофътȣл, боерії нȣмаї де кѫт пѫшіръ а алеџе де прінц пе Радȣл дела Афȣмаці џінере ал лȣї Нѣгȣл Басараб ші пе каре ꙟл рекомендъ ші сінгȣр Стоїка Логофътȣл.

Ꙟн времѣ ꙟн каре прінцȣл чел нȣоȣ ажȣторат де рѫвна патріотікъ а боерілор църиї, се-афла лȣкрѫнд небобосіт спре а скімба органіѕаціа тȣрчѣскъ ші спре а ꙟнтродȣче іар старѣ лъкрȣрілор де маї ꙟнаінте, вені дела Константінопол Мехмет Бег кȣ семнеле домнієї. Фіінд прегътіцї тоцї кȣ асфел де ашептаре ꙟнȣ се-ꙟн-

єпъїмѫнтаръ німік; мѫнтꙋїнца църії лор ле ꙟнсꙋфлъ ꙋи кꙋраж десиъдъждꙋіт, ші мърімѣ прімеждієї ле дете пꙋтері нꙋоъ: кꙋ мік кꙋ маре тоцї се-рідікаръ ка съ'шї апере ветреле пъріте-щї, алтареле крединцеї ші віаца лор. Нічї ѻ-датъ старѣ прінціпатꙋлꙋї нꙋ с'а афлат ꙟи по-ѕіціе маї крітікъ; армеле требꙋѧ съ хотъраскъ соарта прінціпатꙋлꙋї ші дін сфѫршітꙋл лор тре-бꙋѧ съ ꙋрмеѕе ка сау съ'шї добѫндѣскъ прівi-легюріле ші дрептꙋріле сале челе векї сау съ ле піаръѕъ пентрꙋ тот д'аꙋна. Ꙟн чѣ дін-тѫю ловіре че се фъкꙋ ꙟнтре Радꙋл ші Мехмет Бег, рꙋмѫнії пентрꙋ прічіна чѣ сфѫнтъ а патрієї лор се пꙋртаръ кꙋ атѫта бърбъціе ші се ръсбоіръ кꙋ атѫта вітежіе ꙟи кѫт бірꙋіръ пе Мехмет Бег, ші ел немаї авѫнд кꙋраж де а черка ші а доа ловіре се-ретрасе ꙟндърът ла Нікопол. Дꙋпъ че пріімі ꙟнтъріре ші се-ꙟмпꙋтернічі де існоавъ, ѧр вені ꙟн прінціпат; дар бірꙋінца че о репꙋр-таръ рꙋмѫнії ꙟнтѫю деспре джисꙋл ле дете кꙋ-раж ші сꙋфлет нꙋоꙋ де а креде къ ші де ачі ꙟи-аінте нꙋ'ї ва пъръсі норочірѣ. Фъкѫндꙋсе а доа бътъліе, рꙋмѫнії ші атꙋнчї бірꙋіръ пе Мехмет Бег; кꙋ тоате ачестѣ Мехмет Бег фър'а се-фі слъбіт ꙟшї черкъ норокꙋл а трєѧ оаръ; рꙋмѫнії фъръ нічї ꙋи ажꙋтор слъбіцї прін бътъліїле маї

дінаінте, се сірѹіръ ші Радѹл дінпреѹнъ кѹ боерії сѫї фѹ сіліт съ фѹгъ ҭн Трансілваніа. Мехмет Бег крезѹ къ а ажѹнс ҭн капѹл дорірілор сале, къ рѹмѫнії нѹ вор маї ҭндръзні а се маї мъсѹра кѹ дѫнсѹл, ші възѫндѹсе іар стъпѫн де а лѹкра кѹ цара рѹмѫнѣскъ дѹпъ воінца са, ҭнтродѹсе іар організаціа тѹрчѣскъ де маї наінте оржндѹінд ҭн фіеще каре сат, тѫрг ші ораш кѫте ѹн жѹдечътор ші кѫте ѹн комендант тѹрк, ші дѹпъ ачѣста се-ретрасе іар ла Нікопол.

Радѹл фѹџі ҭн Трансілваніа нѹ ка десъдъждѹіт де прічіна чѣ дрѣптъ а прінціпатѹлѹї, де кѹражѹл ші пѹтерѣ рѹмѫнілор сѫї, чі ка съ добѫндѣскъ оаре каре ажѹтор прін каре іар съ факъ черкаре а дезробі прінціпатѹл де жѹгѹл че воіа сѫї пѹе Мехмет Бег. Добѫндінд ҭнтъріре де оаре каре оціре, іар се ҭнтоарсе Радѹл ҭн прінціпат ка съ діспѹтезе лѹї Мехмет Бег дѹлчѣца стъпѫніреї лѹї; ші тріміцінд ҭнаінте чете де кълъреці каре съ прінзъ пе тоці тѹрчії дѹпрін сате, тѫргѹрі ші ораше, ҭї оморѫ пе тоці. Мехмет Бег ҭнщіінцат деспре сосірѣ лѹї Радѹл, се-гръбі а трече іар ҭн прінціпат. А патра лѹпте а лѹї Радѹл кѹ Мехмет Бег а фост маї сѫнџероасъ де кѫт челе ѫнъ ачі. Фіінд де дімінѣ-

ца пѫнъ сѣра, ꙋмѫній се-рѫсбоіръ ка ніще єрой; мꙋлціме де тꙋрчі дін чей май воінічі се-прѫпъдіръ, ші Радꙋл добѫндінд бірꙋінца се-пърѣ кѫ їар с'а рестаторнічіт ꙟн скаꙋнꙋл сѫꙋ. Кꙋ тоатѫ ꙟнсѫ деснѫдѫждꙋіта ꙟнпротівіре а ꙋмѫнілор де а нꙋ сꙋпꙋне Тꙋрчієй прінціпатꙋл де тот, Мехмет Бег нꙋ се-слѫбі; ꙋрмѫнд дꙋпѫ планꙋріле сале їар інтрѫ ꙟн прінціпат кꙋ ощіре тꙋрчѣскѫ ка сѫ нꙋ ласе пе Радꙋл а се-ꙟмпꙋтернічі. Трей бірꙋінцї че а репꙋртат Радꙋл ꙟн трей бѫтѫлії пѫнѫ ачі, ꙟї детерѫ кꙋраж ка сѫ се-ꙟнпротівѣскѫ ші акꙋм. Фѫкѫндꙋсе а чінчѣ бѫтѫліе а врꙋт соарта ка сѫ се-бірꙋіаскѫ Радꙋл ші їар фꙋ сіліт ка сѫ фꙋгѫ ꙟн Трансілваніа. Лꙋдовік краюл Ꙋнгарієй, де ші ар фі воіт ꙟнкѫ май дінаінте ка сѫ спріжінѣскѫ пе Радꙋл прінтр'ꙋн ажꙋтор май серіос; дар фіінд кѫ тꙋрчії бѫтѣ рѫсбою ꙟнпротіва Ꙋнгарієй ꙟнтр'алте пѫрцї, нꙋ пꙋтꙋ фаче німік де кѫт ла фꙋга лꙋї Радꙋл ші а боерілор сѫї сѫ ле арате тоатѫ бꙋна воінцѫ де аї пріімі ꙟн Трансілваніа. Фіінд кѫ ꙟн времѣ ачѣста рѫсбоюл ꙟнтре Ꙋнгаріа ші Тꙋрчіа ꙟнчепꙋ а слѫбі, Їоан Заполіа се-фолосі кꙋ прілежꙋл ачеста де а рекоманда лꙋї Лꙋдовік вітежіа лꙋї Радꙋл ші сімтіментеле лꙋї че хрѫнеще пентрꙋ неатѫрнарѣ прінціпатꙋлꙋї сѫꙋ де поарта ото-

манъ ші кредінца кътре короана Ȣнгаріеї. Лȣдовік дȣпъ рекоменданціа лȣї Іоан Ꙁаполіа дърȣї лȣї Радȣл доъ мошії ꙟн Трансілваніа Алвінції ші Борберекȣл; асеменѣ ші Радȣл дърȣі лȣї Іоан Ꙁаполіа о четате дін цара рȣмѫнѣскъ. Іоан Ꙁаполіа ꙟитрȣ семи де мȣлцȣміре, фъръ щірѣ краюлȣї Ȣнгаріеї ꙟидръсні а ꙟнтрепрінде о фаптъ ръсбоїнікъ ꙟи фолосȣл лȣї Радȣл. Кȣ 30,000 трансілваненї ꙟитовъроші пе Радȣл ꙟн прінціпат; Мехмет Бег фър' а ащепта сосірѣ арміеї ачещіа, се-ретрасе ꙟндърът песте Дȣнъре; Радȣл се-рестаторнічі ꙗр ꙟи скаȣнȣл прінціпатȣлȣї, ші Іоан Ꙁаполіа плін де дарȣрї се-ꙟнтоарсе ꙗр ꙟн Трансілваніа.

Кȣ тот ероісмȣл че десволтіръ рȣмѫнії ꙟн времіле ачестѣ, ꙟмпрежȣръріле нȣї ажȣтаръ ка съ се-скапе де тот де сȣб сȣпȣнерѣ тȣрчѣскъ. Рȣмѫнії слъбіцї прінтр'атѫтѣ бътълії, се-темȣръ къ дȣпъ ꙟнтоарчерѣ лȣї Іоан Ꙁаполіа ꙟн Трансілваніа, тȣрчії ꙗр вор ꙟнтрепрінде а сȣпȣне прінціпатȣл. Ка съ пȣе сфѫршіт ла лȣптеле ачеле сѫнџероасе ал кърора сфѫршіт ера некȣноскȣт, ші ка съ міжлочѣскъ пентрȣ цара рȣмѫнѣскъ о соартъ потрівітъ кȣ старѣ ші дорірѣ еї, се-адȣнаръ тоцї боерії ші фъкȣръ сфат маре. Лȣѫнд ꙟн бъгаре де сѣмъ къ дȣпъ слъ-

біреѣ пꙋтерілор вечіне, ші дꙋпъ пꙋтереѣ чеѣ грозавъ а тꙋрчілор есте кꙋ непꙋтінцъ ка цара рꙋмънеѣскъ съ фіе норочітъ а'шї добжнді неатжрнареѣ десъвжршіт; възжнд къ ші тꙋрчії ѧнкредінцацї despre хотържреѣ рꙋмжнілор де а'шї апъра дрептꙋріле лор кꙋ орї че прец, вор съ дескізъ ворбе де ѧнвоіре, ші фіінд къ ші Іоан Заполіа ѧї сфътꙋіа ка съ нꙋ піардъ прілежꙋл ачеста, дꙋпъ мꙋлте десбатерї ѧнсфжршіт хотържръ тоцї ѧнтр'о ꙋніре де гласꙋрї, ка Радꙋл сінгꙋр ѧн персоанъ съ мѣргъ ла Константінопол, съ роаце пе Сꙋлтанꙋл ка съ опрѣскъ пе Мехмет Бег де а маї фаче претенції пентрꙋ цара рꙋмжнѣскъ, съ чѣръ ка съ'л ѧнтърѣскъ пе джнсꙋл де прінц, ші съ'ї фъгъдꙋіаскъ къ ва ръмжнеѣ васал кредінчос дꙋпъ кондіціїле челе векї кꙋ каре цара рꙋмжнѣскъ се-сꙋпꙋсе Порції отомане.

§. 29

ВЛАДІСЛАВ. II.

А домніт пꙋцін ѧнтре 1522—1523.

Дꙋпъ кіезꙋіреѣ фъкꙋтъ де общѣска Адꙋнареѣ а църії рꙋмжнещї, Радꙋл дела Афꙋмацї нꙋ ѧн-

тѫрзіе а се-дꙋче ла Константінопол спре а ѫмфъціша Сꙋлтанꙋлꙋї хотърѫрѣ църії ші спре а чере ѫнтърірѣ са де прінц. Сꙋлтан Солеїман дꙋпъ че се-ѫнкредінцъ деспре ѫнпротівірѣ чѣ вітѣзъ а рꙋмѫнілор ла ѫнтрепріндеріле лꙋї Мехмет Бег ші деспре хотърѫрѣ лор де а'шї апъра орї кꙋ че преци дрептꙋріле патрієї лор, пріімі ѫнвоірѣ че і о пропꙋсе прінціпатꙋл; дар асꙋпра лꙋї Радꙋл авѣ патімъ маї апрінсъ де кѫт съ'л фі лъсат ініма ші політіка са де ал ѫнтърі пе дѫнсꙋл де прінц; пентрꙋ къ асꙋпра лꙋї кѫдѣ тоатъ віна де неісбꙋтірѣ планꙋрілор лꙋї Мехмет Бег, ші пентрꙋ къ ші ѫнсꙋші Мехмет Бег ѫл пѫрѫ ка пе ꙋн аліат ал Ꙋнгарієї. Пꙋіндꙋ'л ла опрѣлъ аколо ла Константінопол, ѫнтърі де прінц ал църії рꙋмѫнещї пе Владіслав. Орї ші кꙋм ѫнсъ, енергіа че арътъ націа рꙋмѫнъ дінпреꙋнъ кꙋ боерії ѫн прілежꙋл трекꙋт, ші ероісмꙋл че десволтіръ ѫн маї мꙋлте бътълії, слъбі кꙋражꙋл Сꙋлтанꙋлꙋї де а маї черка съ префакъ цара рꙋмѫнѣскъ ѫн пашалѫк тꙋрческ. Стърꙋірѣ лор чѣ вітѣзъ пе лѫнгъ апърарѣ дрептꙋрілор челор сфінте але патрієї лор, ѫндꙋплекъ ші пе кіар Сꙋлтанꙋл ка съ респектезе енергіа лор чѣ мінꙋнатъ. Ачещії енергії ръмасеръ рꙋмѫнії даторї къ аꙋ скъпат де сꙋпꙋнерѣ де съвѫрші т

ші къ с'аȣ бȣкȣрат д'ачі ꙟнаінте де а авѣ прін-
ції пъмѫнтенї; ші тот ачещії енергії аȣ авȣт
а мȣлцȣмі къ де ші слъбі прінціпатȣл маї пе
ȣрмъ, ꙟн кѫт і се-трімісе прінції стреіні, дар
ші ачещіа фъръ крещіні! — Владіслав пріімінд
дела Сȣлтанȣл семнеле домніеї, пріімі ші кон-
діціїле кȣ каре прінціпатȣл ръмасе атѫрнат де
поарта отоманъ. Ачестѣ ера ка прінціпатȣл
съ плътѣскъ трібȣтȣл де маї ꙟнаінте, ші съ
ꙟмплінѣскъ ші ръмъшіца дела ачеле че нȣ с'аȣ
плътіт дін прічіна ꙟнтѫмплърілор де тȣрбȣръ-
рї ꙟнтре прінціпат ші поарта отоманъ; д'ал
мінтрелѣ прінціпатȣл съ'шї аібъ адміністраціа
националъ неатѫрнатъ фър' а се-аместека тȣрчії
кѫтȣшї де пȣцін ꙟн требіле облъдȣіреї. Дар
д'абіа се-ꙟнтоарсе Радȣл ꙟн прінціпат ші апȣ-
къ фрѫȣл кѫрмȣіреї, ші о грешалъ мікъ а са ꙟар
фъкȣ прінціпатȣл прадъ неноречірілор ȣнȣї ръ-
збою чівіл ші пе сіне се-възȣ депъртат пентрȣ
тот д'аȣна дін скаȣн. — Де ші рȣмѫнії тре-
бȣіа съ се-бȣкȣре къ дȣпъ сілінцеле ші жертвȣі-
рѣ лор пентрȣ о прічінъ сфѫнтъ, се-ꙟнвредні-
чіръ ка съ добѫндѣскъ ꙟар дрептȣріле челе векї
але прінціпатȣлȣї; фіінд къ нȣ пȣтȣръ добѫн-
ді ка съ аібъ де прінц пе Радȣл пе каре ꙟл але-
сесе тоатъ общѣ рȣмѫнѣскъ ші кърȣіа ꙟї да

дрепт пентрꙋ ачѣ вреднічіе ші фаміліа ші мерітеле сале челе лꙋмінате, дꙋхꙋл де партідъ нꙋ пері кꙋ тотꙋл де кѫт се-аскꙋнсе. Немꙋлцꙋміръ дар де обще кꙋ прінцꙋл Владіслав ера ꙟнведерат, ші спре а іскꙋни нꙋ фъчѣ требꙋінцъ де кѫт о мікъ прічінъ. Владіслав вътъмѫ пе Пѫрвꙋл банꙋл Краіовеі вржнд ал скоборѫ ла вреднічіа де Постелнік дін дрегъторіа Бъніеі че врѣ съ о дѣ ꙋнꙋі фаворіт ал съꙋ. Прінтр'ачѣста ꙋрмаре фъръ време дете дрꙋмꙋл мꙋрмꙋръріі де обще. Пѫрвꙋл фꙋџінд песте Олт дінпреꙋнъ кꙋ партізаніі съі стрѫнсе оштірі, трекꙋ дін-коачі, бірꙋі пе Владіслав ші ꙟл сілі ка съ фꙋгъ песте Дꙋнъре ла тꙋрчі.

§. 30.

РАДꙋЛ АЛ IV ДЕЛА АФꙋМАЦІ.

А доа домніе.

А домніт дела 1524—1529.

Ръзбоюл ачест скꙋрт а къръꙋіа прічінъ ера немꙋлцꙋміръ кꙋ прінцꙋл чел нꙋоꙋ, іар претекстꙋл вътъмаръ Банꙋлꙋі Пѫрвꙋл, се-іспръві кꙋ гоні-

рѣ лꙋй Владіслав песте Дꙋнъре. Прінціпатꙋл а.
вѫнд требꙋінцъ де стъпѫнітор, Пѫрвꙋл кꙋ ар-
меле ꙟн мѫнъ се-веде а фі фъкꙋт проіект ка съ
ꙟндꙋплече пе боерій съ'л алѣгъ пе дѫнсꙋл де
прінц. Маі ꙟнаінте де че ар фі лꙋат Пѫрвꙋл
мъсꙋрі пентрꙋ ачѣста, Владіслав ажꙋнсе ла
Константінопол ꙟші дескрісе ꙟнтѫмпларѣ ші
рꙋгъ пе Сꙋлтанꙋл пентрꙋ спріжініре. Сꙋлтан
Солейман кꙋноскѫнд дꙋхꙋл рꙋмѫнілор маі біне
декѫт Владіслав, нꙋ ꙟндръсні ал рекоменда
ꙗр пе дѫнсꙋл де прінц; дар нꙋ пꙋтѣ сꙋфері не-
педепсітъ нічі ребеліа лꙋі Пѫрвꙋл ші проіектꙋл
лꙋі де а се-фаче прінц. Сꙋб претекст къ адꙋче
семнеле, трімісе ꙟн прінціпат пе ꙋн Капꙋџі-Ба-
ша кꙋ 300 кълъреці. Пѫрвꙋл ꙟн лок де а бъ-
нꙋі чева неплъкꙋт пентрꙋ сіне, десармат фъръ
нічі о прегътіре ашептъ ші пріімі пе Капꙋџі-Ба-
ша кꙋ тоатъ чінстѣ. Ачеста дꙋпъ че се-възꙋ
ꙟн капіталъ сігꙋр, де орі че прімеждіе, кꙋ бꙋс-
дꙋганꙋл трімісе де Сꙋлтанꙋл оморѫ пе Пѫрвꙋл;
асеменѣ ші чеі 300 кълъреці тꙋрчі ꙟші върсаръ
фꙋрііле асꙋпра а маі мꙋлтор боерій оморѫндꙋі
фоарте грозав. Тꙋрчіі дꙋпъ че ꙟші іспръвіръ
трімітерѣ лор се-ретрасеръ ꙟндърът. Боеріі се-
веде а фі тріміс о депꙋтаціе ла Константінопол
ка съ чѣръ де прінц ꙗр пе Радꙋл дела Афꙋма-

цї. Сȣлтан Солеїман възѫнд къ прінціпатȣл нȣ се-поате лініщі пѫнъ кѫнд нȣ ва добѫнді пе прінцȣл черȣт, н'авȣ кȣраж де а се-маї ꙟнпротіві черерей де обще, нічї а маї рекоменда пе алтȣл; слобозі пе Радȣл дела опрѣлъ, ꙟї дете семнеле домнієї ші ел вені ꙟн прінціпат.

Кȣ рестаторнічірѣ лȣї Радȣл пе скаȣнȣл прінціпатȣлȣї се-лініщіръ дȣхȣріле челе немȣлцȣміте; прінціпатȣл скъпъ де ненорочіріле нестаторнічієї лȣкрȣрілор, ші се-ведѣ а фі пȣс пе ȣн дрȣм де паче, дар нȣ фȣ норочіт а се-бȣкȣра време ꙟнделȣнгатъ де плъчеріле еї. Дȣхȣл чел ръсбоіник че ꙟнсȣфлецѣ пе Сȣлтан Солеїман ера маї неастѫмпърат де кѫт съ ласе ꙟн паче пе статȣріле вечіне, ші маї юбітор де копріндері де кѫт съ се-мȣлцȣмѣскъ пе чеѣ че стъпѫнѣ атȣнчї: ꙟмпъръціа тȣрчѣскъ нȣ'л ꙟнкъпѣ; пофта лȣї врѣ съ ꙟнгіцъ Єȣропа ꙟнтрѣгъ. Дінтре статȣріле асȣпра кърора ера ꙟндрептатъ ловірѣ чѣ дін-тѫю а тȣрчілор, Ȣнгаріа ера маї апроапе ші маї сȣпȣсъ ла о асфел де соартъ. Дȣпъ старѣ де слъбічюне ꙟн каре се-афла кръіа ачѣста ꙟн времѣ де акȣм, лȣї Солеїман і се-пърѣ къ кȣ о тречере прінтрѫнса о ва сȣпȣне, ва конъчі ꙟн Віена, ва інтра ꙟн лъȣнтрȣл ꙟмпъръціеї германе, ші ꙟнфігѫнд пічорȣл ꙟн між-

локȣл Еȣропеї ва пȣтѣ лȣкра незътікиніт дȣпъ планȣріле сале. Ла прегътіріле челе серіоасе че фъчѣ Солеїман спре ꙟифіінцарѣ ачелȣї проіект гігантік, ші ла мішкъріле де ръсбоїȣ че ле̃ ші пȣсесе ꙟн лȣкраре ꙟнаінтѫнд кȣ о армїе нȣмъроасъ спре Дȣнъре кътре Ѹнгаріа, тѫнърȣл країȣ Лȣдовік кȣ тоатъ неѫидестȣларѣ міжлоачелор, ꙟнтрепрінсе орї че пȣтȣ спре а пȣне ставілъ потопȣлȣї ачелȣїа ꙟнфрікошат че вінѣ асȣпра Ѹнгаріеї кȣ хотърѫре де а о німічі кȣ тотȣл. Ꙟнтре мъсȣріле че лȣъ спре ачест сфѫршіт фȣ ші ачѣста: Іоан Заполіа Воеводȣл Трансілваніеї съ трѣкъ ꙟн цара рȣмѫнѣскъ, прін фъгъдȣелї саȣ амерінцърї съ ꙟндȣплече пе прінцȣл Радȣл а се плека спре партѣ Ѹнгаріеї, ші съ'л хотъраскъ а лȣкра ꙟнпреȣнъ пентрȣ слобозеніа лор ꙟнпротіва ꙟнтрепріндерілор челор незъціоасе але лȣї Солеїман. Пе аліанца ачѣста а църії рȣмѫнещї кȣ Ѹнгаріа се зіді ȣн план, ка ꙟн времѣ ꙟн каре Сȣлтан Солеїман ва ꙟнчепе а десфъшȣра операціїле ръсбоїȣлȣї ꙟн Ѹнгаріа деспре міазї зі, ші ꙟн времѣ ꙟн каре країȣл Лȣдовік кȣ тоатъ пȣтерѣ ȣнгȣрѣскъ ꙟл ва спріжіні ꙟн фрȣнте, Іоан Заполіа ꙟн ȣніре кȣ прінцȣл Радȣл съ факъ о діверсіе ꙟн спателе лȣї Солеїман, ші прінтр'ачѣста съ дѣ ръсбоїȣлȣї о алтъ діре-

кціе. Ꙟтр'адевър Іоан Заполіа фъръ мꙋлтъ
зъбавъ трекꙋ ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ; прінцꙋл Ра-
дꙋл дін Ꙋнірѣ са кꙋ Ꙋнгаріа ші дін норочіта ів-
бꙋтіре а планꙋлꙋі еі фъгъдꙋіндꙋші о старе маі
потрівітъ кꙋ карактерꙋл сѣꙋ ші дꙋхꙋл рꙋмѫ-
нілор, трекꙋ спре партѣ Ꙋнгаріеі, ші ка съ ꙟн-
кредінцезе пе краюл Лꙋдовік деспре аплекарѣ
са чѣ хотърѫтъ де а фі де ажꙋтор Ꙋнгаріеі ші
фолосітор шіеші, ші ка съ се-лꙋкрезе маі мꙋлт
пентрꙋ інтересꙋріле сале, трімісе ла кꙋртѣ Ꙋнга-
ріеі пе ꙋн сол ал сѣꙋ Іоан Заланці. Дар Со-
леіман ка кꙋм ар фі дескоперіт аліанца прінці-
патꙋлꙋі кꙋ Ꙋнгаріа, саꙋ нꙋмаі бънꙋінд къ
поате фі о бꙋнъ ꙟнцелеџере ꙟнтре дѫнселе, а-
пꙋкъ маі ꙟнаінте ші німічі тот планꙋл лор.
Черѫнд дела Радꙋл, ка ꙟнтрꙋ семн де кезъ-
шꙋіре кꙋм къ ва ръмѫнѣ кредінчос порціі ото-
мане, съ'і дѣ пе фіꙋл сѣꙋ зълог, Радꙋл н'авꙋ
міжлок де а скъпа де кꙋрса ачѣста, чі фꙋ сіліт
а се плека ла хотърѫріле Сꙋлтанꙋлꙋі. Ꙟтр'а-
честѣ векі зіоа ачѣ ꙟнфрікошатъ ꙟн каре ла
Мохач се-фъкꙋ бътъліа ачѣ неферічітъ пентрꙋ
Ꙋнгаріа ші каре де о потрівъ кꙋ чѣ дела Варна
ꙋмпле, ніще фоі трісте ꙟн історіа еі. Ꙋнгꙋріі
пердꙋръ бътъліа, краюл мꙋрі, тꙋрчіі се-ревър-
саръ прін Ꙋнгаріа жефꙋінд, робінд ші пꙋстіінд;

арсеръ Буда капітала краіеі ші Пеща; ші фіинд къ ън Асіа се івіръ ніще ребелії, Солеіман фъръ урма маі де парте планурiле сале фу сіліт а се-траце ъндърът, лъсянд Унгаріа ънтр'о старе фоарте трістъ.

Дупъ бътъліа чѣ нефері̌чітъ дела Мохач, се-гръмъдіръ неферічірі нуоъ асупра Унгаріеі діи прічіна a доъ партіде че о сфяшіа дупъ моартѣ луі Лудовік. О партідъ алесе де краіу пе Фердінанд Архі-Дука Австріеі ші фрателе луі. Карол V. Ъмпъратул Германіеі; чеѣлалтъ прокламъ де краіу пе Іоан Заполіа фостул Воевод ал Трансілваніеі. Ънтре ачещі доі претендинції ънчепуръ ніще ръсбоае круите каре неферічіръ Унгаріа маі мулт де кят ръсбоіул маі дінаінте ку турчії; детеръ прічінъ ка Солеіман іар съ віе съ візітезе Унгаріа, ші авуръ урмърі трісте ші іар пентру прінціпатул църіі румянещі. Ън время ръсбоюлуі ачелуі дін-тяіу ънтре Унгаріа ші Турчіа, Щефан прінцул Молдавіеі ънтрепрінсе о експедіціе асупра църіі румянещі, Радул орі ку армеле орі ку ънвоірѣ ъл гоні ъндърът; ура ънсъ ънтре ачесте доъ прінціпатурі; іар се-апрінсъ. Дупъ моартѣ луі Щефан ші дупъ бътъліа дела Мохач, Петру Рареш прінцул Молдавіеі възянд къ Унгаріа е слъбітъ де

тот, ꙟнкеіє о аліанцъ де прієтешȣг кȣ Полоніа; ші дȣпъ дȣхȣл лȣї чел інтрігант ші юбітор де ꙟнтрепріндерї, се-гръбі а трімітє ніще солї саȣ маї біне спіонї, ла Фердінанд алесȣл краю ал Ꙋнгаріеї ка съ'ї факъ кȣноскȣтъ старѣ лȣкрȣрілор дін църціле ачелѣ ші съ'л ꙟнщііінцезе каре партіда е маї пȣтернікъ. Радȣл прінцȣл църії рȣмѫнещї, фіінд къ ꙟнтр'ачѣ ꙟнвълмъшалъ де лȣкрȣрі нȣ щіа че мъсȣрї требȣіа съ іа, нічї спре а кърȣіа партідъ съ се-хотъраскъ, ръмасе неȣтрȣ. Солії лȣї Петрȣ Рареш дȣпъ інстрȣкціїле пріїміте дела прінцȣл лор, гъсіръ прілеж де а ꙟнвіновъці пе Радȣл ꙟнаінтѣ лȣї Фердінанд, къ ар фі тріміс лȣї Іоан Заполіа ȣн ажȣтор де 12,000 ощіре, пе каре а кътȣто прінцȣл Петрȣ Рареш. Радȣл дȣпъ че афлъ кȣцітȣл вечінȣлȣї съȣ де а'л дъръпъна пе дѫнсȣл, трімісе ші ел солї ла краюл Фердінанд ка съ'л ꙟнкредінцезе къ пъра ачѣ н'аре нічї ȣн темеіȣ, пентрȣ къ ел нічї кȣ арме нічї кȣ банї н'а ажȣтат пе Іоан Заполіа.

Ꙟнсфѫршіт юбірѣ де стъпѫніре а лȣї Іоан Заполіа скімбъ кȣрсȣл лȣкрȣрілор. Възѫнд къ партіда лȣї Фердінанд есте маї пȣтернікъ де кѫт а са, сокоті съ се-аліезе кȣ тȣрчії ші прінтр'ачѣста съ ажȣнгъ а се.статорнічі краю Ꙋн-

гаріеĭ. Ѻпре ачест сфѫршіт а ші тріміс ла Константінопол пе Албepт Ласкі ка сѫ негоціезе ꙟн прічіна ачѣста. Ѻултан Ѻолеіман фъгъдȣінд лȣĭ Їоан Заполіа тот ажȣторȣл сѫȣ, Ібраім Паша фѫкȣ план пентрȣ дескідерѣ ръсбоіȣлȣĭ ꙟнпротіва лȣĭ Фердінанд, ші черчетѫнд міжлоачеле, зісе лȣĭ Ласкі, кѫ дінпреȣнѫ кȣ арміа тȣрчѣскѫ ва требȣі сѫ мѣргѫ кȣ оштіріле лор ші Радȣл прінцȣл цѫріі рȣмѫнешті ші Петрȣ Рареш ал Молдавіеĭ. Ласкі дȣпѫ че ꙟнвіновѫці маĭ ꙟнтѫіȣ пе Радȣл кѫ с'ар фі арѫтат прѣ немȣлцȣмітор кѫтре Іоан Заполіа опрінд дрȣмȣл ꙟнштііінцѫрілор че дескісесе Ліас Паша кȣ Іоан Заполіа, ръспȣнсе кѫ, рȣмѫніĭ дін цара Рȣмѫнѣскѫ ші дін Молдавіа сѫнт нȣмаĭ трібȣтарі іар нȣ сȣпȣші аĭ порціĭ, ші кѫ пе темеіȣл ачеста еĭ нȣ пот фі сіліці а еші песте хотарѫле прінціпатȣрілор маĭ вѫртос дака ꙟншȣшĭ Ѻȣлтанȣл нȣ ва еші ла ръсбоіȣ ші дака ꙟншȣшĭ ꙟн персоанѫ нȣ ва коменда арміа; адѫогѫ ꙟнкѫ кѫ спре а ꙟнкȣража пе ачешті доĭ прінці, ка сѫ ꙟнтовѫрошаскѫ арміа тȣрчѣскѫ, ар требȣі сѫ лісе іерте трібȣтȣл, ші лȣĭ Радȣл сѫ і се слобоазѫ фіȣл сѫȣ че ера залог ла Константінопол, ка мергѫнд ȣнȣл дін-трѫншіі ла ръсбоіȣ, чела лалт сѫ рѫмѫе акасѫ. Ла арѫтѫріле ачесте але лȣĭ Ла-

верт Ласкі ръспȣнсе Їбраім Паша, къ тоатъ ꙟнпротівірѣ че аȣ арътат пѫнъ ачі прінціі Рȣмѫнї, а кȣрс де аколо къ пѫнъ ла времѣ ачѣста, еі тот д'аȣна аȣ стътȣт кȣмпънъ ꙟнтре Ȣнгарія ші поарта Отоманъ, ші тот д'аȣна аȣ кътат ла ȣна дінтре ачесте доъ пȣтерї, протекціе ші ажȣтор ꙟнпротіва челіалалте; акȣм ꙟнсъ кѫнд старѣ лȣкрȣрілор с'а скімбат, ꙟнчетѣзъ кȣмпъна ачеѣ, ші амѫндоі прінціі вор тревȣі съ мѣргъ ла ръсбоюȣ кѫнд ле ва порȣнчі ші Сȣлтанȣл ші Іоан Заполія; пе лѫнгъ ачестѣ адъогъ Ібраім Паша, къ ва міжлочі ла Сȣлтанȣл ка съ слобоадъ пе фіȣл лȣї Радȣл, кȣ тоате ачестѣ, Радȣл ꙟнсȣшї ꙟн персоанъ ва требȣі съ мѣргъ кȣ армія. — Ꙟнтр'адевър Солеїман кȣ арміе маре іар інтръ ꙟн Ȣнгарія; дескісе ръсбоаеле ачеле крȣнте ꙟнтре ꙟмпърації Германіеї ші Сȣлтаніі дела Константінопол; ꙟнаінтъ пѫнъ пѫнъ ла Віена, о ꙟнкȣнжȣръ маї мȣлте зіле, дар непȣтѫнд іспръві німік се-ꙟнтоарсе іар ꙟндърът ла Бȣда; рестаторнічі пе Іоан Заполія пе тронȣл Ȣнгаріеї, ші дȣпъ ачѣста се-ꙟнтоарсе іар ꙟндърът ꙟн Тȣрчія. — Ꙟн времѣ ръсбоюлȣї ачестȣіа Радȣл ꙟшї пріімі пе фіȣл сеȣ че ера залог, дар пентрȣ трібȣт нȣ се-щіе дака і с'а іертат. Че е кȣноскȣт есте къ

атът Радѹл кът ші прінцѹл Молдавіеї аѹ фост сіліцї съ ласе дрѹм дескіс ла тречерѣ арміеї тѹрчещї прін цара Рѹмъпѣскъ ші Молдавіа; съ дѣ ажѹтор де трѹпе ші съ ꙟнгріжаскъ де челе требѹінчоасе пентрѹ арміе.

Дѹпъ іспръвірѣ експедіціеї ачещіа, Радѹл н'аѹ норочіре де а стъпъні мѹлтъ време. Владіслав II. фостѹл прінц, доріид а добънді іар домніа църіі Рѹмънещї, се-пѹсе ꙟн кореспондінцъ кѹ ѹнії дін боерії чеї немѹлцѹміцї аї лѹї Радѹл, ші фъкъид о конжѹраціе пе сѹбт аскѹнс прегътірѣ пієрдерѣ лѹї; Радѹл дескоперінд прѣ тързіѹ планѹріле връжмашілор сѣї, н'авѹ време ꙟндестѹлъ спре а лѹа мъсѹрї де-апъраре. Фѹџінд песте Олт ла Краіова дінпреѹнъ кѹ фіѹл сѣѹ, конжѹраціїї ꙟл гоніръ пе ѹрмъ, ші ажѹнгъндѹл ла Ръмнікѹл Вълчії, ꙟї тъіаръ капѹл атът лѹї кът ші фіѹлѹї сѣѹ Влад. Асфел фѹ сфършітѹл лѹї Радѹл дела Афѹмацї каре пентрѹ търіа дѹхѹлѹї сѣѹ челѹї патріотік ші пентрѹ стървірѣ са чѣ вітѣзъ де а апъра дрептѹріле църіі скъпъндѹо ꙟде а се-префаче ꙟн пашалък тѹрческ, мерітѣзъ а се-пѹне лъигъ бърбаціі чеї марї аї църіі Рѹмънещї ші а се-рекоменда ръмънілор ка ѹн Єроѹ!

Чеѣ че фаче вреднікъ ꙟде ансемиат времѣ а

чѣста есте кѫ, де ші Рȣмѫнії прін ероісмȣл лор
де маі ꙟнаінте скѫпарѫ де сȣпȣнерѣ де сѫвѫр-
шіт; дар дȣпѫ бѫтѫліа дела Мохач слѫбінд
Ꙋнгаріа де тот ꙟн кѫт нȣмаі авȣ нічі кȣраж
нічі пȣтере де а маі фаче претенції пентрȣ ца-
ра Рȣмѫнѣскѫ; ла асеменѣ старе фіінд планȣ-
ріле порції Отомане де а адȣче ші пе Полсніа,
нѫдежділе цѫрії Рȣмѫнещі де а се маі апѫра прін
ажȣтор стреін перірѫ кȣ тотȣл; ші аша цара
Рȣмѫнѣскѫ рѫмѫінд а ȣмбла дȣпѫ соарта ші
норокȣл сѫȣ, Поарта Отоманѫ ꙟші ȣрмѫ пла-
нȣріле сале де а авѣ тот маі мȣлтѫ інфлȣенцѫ
асȣпра еі, де а о слѫбі асфел, ꙟн кѫт, дака с'а
ꙟнпротівіт спре а скѫпа де кѫрмȣірѣ пашілор
тȣрчі, сѫ сȣфере кѫрмȣіре де прінці стреіні!

Сфѫршітȣл Томȣлȣі І.

РЕГІСТРȢ

ІСТОРІА ДЕ МІЖЛОК.

Періодȣл II.

Nꙋмеле ДД. пренꙋмеранцї карі віне аꙋ воіт а ажꙋта тіпъріре Томꙋлꙋї I. ал ачещіі Історії.

Бꙋкꙋрещї.

	Трꙋпꙋрї
Д. Мареле Клꙋчер Рꙋдꙋкан Воїнескꙋ -	2.
Д. Мареле Кѫмінар Павел - -	1.
Д. Мареле Слꙋџер Дімітраке Бобескꙋ -	1.
Д. Їоан Бълъчѣнꙋл - - -	1.
Д. Константін М. Гречѣнꙋл - -	1.
Сф: Пъріит: Досітеї Егꙋменꙋл Сф: Мънъстірї Бъбенії - - -	1.
Сф: Пърінтеле Алекꙋ Дꙋцꙋлескꙋ. -	1.
Д. Александрꙋ Кіріак. - -	1.

Д. Іоан Кростолꙋ - - - 1.
Д. Іоан Ѳотір - - - 1.
Д. Іосіф Романов лібрерꙋл - - 5.
Д. Иле Гълешекꙋ - - - 1.
Д. Матаке Воїческꙋ - - - 1.
Д. Вісаріон Рꙋс - - - 1.

Ѻфоріа школелор націонале. - 50
Д. Маре Коміс II. Поенар дірекгорꙋл школелор - - - 5.
Д. Мареле Сърдар Сіміон Марковічї Професор де Реторікъ. - - 2.
Д. Мареле Медельнічер Георгіе Іоанід Професор де лімба Єлінѣскъ. 1.
Д. Мареле Медельнічер І. Поп Професор де Граматікъ - - - 2.
Д. Мареле Ѳлꙋцер Г- Поп Професор де Геометріе ші Арітметікъ - - 2.
Д. Дімітріе Павлід Професор де Трігонометріе ші Алгебръ - - - 1.
Д. Георгіе хіл Професор де лімба Лат: - 1.
Д. Іосіф Ценіліе Професор де Географіе ші Хронолоџіе - - - 1.
Д. Ф. Гро Проф: де лімба францоꙁѣскъ Клас IV. ші V. - - 1.

Д. Лангіліон Професор де лімба францозѣскъ Кл: ЇЇІ. - - -	1.
Д. К. Арістіас Професор де лімба францозѣскъ Кл: Ї. ші ЇІ. - -	1.
Д. Скарлат Валенціаін Проф: де десенꙋ.	1.
Д. Александрꙋ Поп Проф: де Каліграфіе.	1.
Д. Матеї Сінаї Проф: Кл: IV личеп: -	1.
Д. Ї. Поенар: Професор Клас ЇІІ личеп:	1.
Д. Васіліе Жорж Проф: Кл: Ї. ші II. лич:	1.
Д. Мареле Столнік Дꙋмітракіе Касіерꙋл школелор - - -	1.
Д. В. Вістіер Н. Ілиескꙋ Секретарꙋл Єфоріеї школелор - - -	1.
Д. К. Петровіч Проф: дела Сф: Георгіе векіꙋ	1.
Д. А. Креца Проф: дела Біceріка Амзі -	1.
Д. Сава Драгоміреску - -	1.
Д. Бꙋркі Щефан - - -	1.
Д. Тꙋрнавітꙋ Скарлат - -	1.
Д. Гꙋцꙋ Антоние - - -	1.
Д. Грігоріе Щірбеї - - -	1.
Д. Георгіе Щірбеї - - -	1.
Д. Їанкꙋ Васілескꙋ Єпістатꙋл Колеџꙋлꙋї -	1.
Д. Костаке Теодорескꙋ Портарꙋл Колеџꙋлꙋї національ - - -	1.
Сф: Пърінт; Протоп: Їоан Преотꙋл Біcерічїї Колеџіꙋлꙋї - - -	1.

Бръіла.

Д. Мареле Пахарнік Колчѣг . . 1.
Д. К. Спітіс . . . 1.
Д. Панъ Цъндърікъ . . . 1.
Д. Ніколае Дѧмковічѣнꙋ . . 1
Д. К. Попескꙋ . . . . 1.
Д. Ніколае Сліад . . . 1.
Д. Грігоріе Хрісті . . . 1.
Д. К. Крѧмкꙋ . . . 1.
Д. Полковнікꙋ Парасківа . . 1.
Д. Матакіе Басарабескꙋ . . 1.
Д. Іоан Пенескꙋ Професорꙋл Жꙋдецꙋлꙋі . 1.

Фокшані.

Д. И. Нікꙋлескꙋ . . . 2.
Д. Їоніцъ Тътъранꙋ . . 1.
Д. Георгіе Шонцꙋл . . . 1.
Д. Замфіраке Сіхлѣнꙋл . . 2.
Д. Пантазі Кіріцоіꙋ . . . 2.
Д. Георгіе Їамса . . . 1.
Д. Їоніцъ Мъркꙋлескꙋ . . 1.
Д. Мъргъріт Дімітріꙋ . . 1.
Д. Їоан Лефтер . . . 1.
Д. Нікꙋлае Їоановіч . . . 1.
Д. А. Фортꙋнаті Професорꙋ Жꙋдецꙋлꙋі. 1.

Бꙋзъꙋ.

Д. Мареле Сърдар Костакіе Колчѣг . 1.

Д. Мареле Сърдар Гавріл Колчѣг - 1.
Д. Такіе Фол. - - - 1.
Д. Мареле Меделнічер Гіцъ Мърчінѣну - 1.
Д. А. Палеологу. - - - 1.
Д. К. Брл - - - 1.
Д. Г. Нег. - - - - 1;
Д. Г: Вістіер Алеку Їарка - - 1.
Д. Георгіцъ Кодрін - - - 1.
Д. Бъникъ Ціркулеску - - 1.
Д. Б. Ціркулеску - - - 1.
Д. Г. Вериеску - - - 1.
Д. Іанку Дуикулеску - - 1.
Д. Маргіоломет - - - 1;
Сф: Пър: Діонісіе Романо Проф: Жудец: 1.

Бългеній де мунте.

Д. Мареле Кълінар Алек: Н. Філіпеску - 2;
Д. Мареле Меделнічер Мърза - - 2.
Д. Їанку Мързеску - - 1.
Сф: Пърінт: Сава Рефереидар: Протопоп. 1.
Сф: Пърінтеле Костакіе Стоеиеску - 1.
Д. Їоан Радул Пітіш - - 1.
Д. Кост: Хаџі Іоан - - - 1;
Д. Георгіе Теодор Брашовени - - 1.
Д. Їоан Герасім Горжаи Проф: Жудецулуї 1.

Плоешї.

Д: Георгіе Мълурѣну Проф: Жудецулуї 1.

Тжрговіще.

Д. Клꙋчер де Аріе Ніколае Брътескꙋ - 1.
Д. Георгіе Діамантоглꙋ - - 1.
Д. Ѳакіе Піскꙋпескꙋ - - - 1.
Д. Костакіе Лъзꙋрѣнꙋ - - - 1.
Д. Міхаїлаке Преда - - - 1.
Д. Віріак Чіка - - - 1.
Д. Полковнікꙋ Їоніцъ Рѫдꙋлескꙋ - 1.
Д. Мареле Меделнічер Іоніцъ Чоранꙋ - 1.
Д. Міхаїлаке Влъдескꙋ - - 1.
Д. Мінкꙋ Крꙋчерескꙋ - - - 1.
Д. Міхаіл Дръгічѣни Професор: Жꙋдецꙋлꙋї 1.

Џюрџю.

Д. Мареле Ѳтолнік Іаковаке Пріжбѣн Кжрмꙋїторꙋл Жꙋдецꙋлꙋї - - 1.
Д. Мареле Ѳлꙋџер Ангелідіс - - 1.
Д. Грігоріе Фъиескꙋ - - - 1.
Д. К. Кобързескꙋ - - - 1.
Д. Дімітракіе Міхаї - - 1.
Д. В: Вістіер Манолакіе Ровескꙋ - 1.
Д. Ангелакіе Піналꙋ - - 1.
Д. Діма Панфілꙋ - - - 1.
Д. Прапорчік Александрꙋ Вокоиѣ - 1.
Д. Кавалер: Міх: Чінкꙋ - - 1.
Д. Полковнікꙋл М: Іонескꙋ - - 1.
Д. Георгіе Ніколаꙋ - - - 1.

Д. Нікѻлае Зосіма - - - 1.
Д. Ебстатіе Теодорі - - - 1.
Д. Докторȣл Іоан Сібіинѣнȣл - - 1.
Д. Дімітріе Сергіе Професорȣл Жȣдецȣлȣї 1.

Кꙟмпȣл-лȣнг.

Д. Ніколае Рȣдѣнȣ. - - 1.
Д. Георгіе Ангел - - - 1.
Д. Даніїл Каитарогл8 - - 1
Д. Даніїл Попескȣ - - - 1.
Д. Ніколае Рȣкърѣнȣ - - 1.
Д. Парȣчік Георгіе Рȣкърѣнȣ - - 1.
Д. Дімітріе Жіанȣл Професор: Жȣдецȣлȣї. 1.

Пітещї.

Сф: Пърінтеле Архімандрітȣл Самȣіл - 1.
Д. Докторȣл Теодор Касіа - - 1.
Д. Дȣмітрȣ Бръті анȣ - - 2.
Д. Мареле Слȣџер Алекȣ Фȣрдȣескȣ - 1.
Д. Мареле Слȣџер К. Тігвѣнȣл - 1.
Д. Клȣчерȣл де Аріе К. Лерескȣ - 1.
Д. К. Лека. - - - 1.
Сф: Пърінтеле Ніколае - - 1.
Д. Георгіе Бързскȣ - - - 1.
Д. Н. Нанȣ - - - 1.
Д. Ніколае Сімонід Професор: Жȣдецȣлȣї 1.

Рȣшії де Веде.

Д. Мар. Сърдар Замфіраке Крецѣнȣ Пре-
зідент: трібȣи. - - 1.

д. Міхаїлаке Рѫхтіван: кѫрмѹітор: Жѹд:	1.
д. Рѹсескѹ Самешѹл Жѹдецѹлѹї -	1.
д. Георгіе кѫмѫрѫшескѹ скріітор -	1.
д. Іоан Беріндеї - - -	1.
д. Дімаке Ніколескѹл. - -	1.
д. Діаманді Іоан - - -	1.
д. В: Вістіер Констандін - -	1.
Д. Радѹл Чокѫлтѣнѹ - -	1.
д. Їоан констандінескѹ - -	1.
д. Матакіе Лѫзѫрескѹ - -	1.
д. Іоан д. Кѫпчѣ вѫтаф де апрозї -	1.
д. Антонакіе Флоренит арендашѹл Рѹшілр:	1.
д. Дімітріе Їоргѹлескѹ Поможнікѹл -	1.
д. Алексіе Поповіч Професорѹл Жѹдецѹлѹї	1.

Ржмнікѹл Вжлчії.

д. Дімітріе Бібескѹ Кжрмѹіторѹл Жѹдец:	1.
Сф: Пѫрінтеле Архімандрітѹл Ніфон -	1.
д. Мареле Столнік Іоан Лаховарі Презід: трібѹналѹлѹї. - - -	1.
д. Алекѹ Бѹдіщѣнѹ Прокѹрорѹл Трібѹн:	1.
д. Алекѹ Бѹжорѣнѹ - - -	1.
д. Гіцѫ Влѫдескѹ - - -	1.
д. В: Вістіер Їордакіе Олѫнескѹ -	1.
д. Нікѹ Влѫдескѹ - - -	1.
д. Радѹл Кібовіч - - -	1.
д. Іоан Поповіч зѹграв: - -	1.
д. Тома Сергіад Професорѹл Жѹдецѹлѹї.	1.

IDEE REPEDE

de

ISTORIA

ПРІNЦІПАТȢЛȢІ

ЦЪРІЇ РȢМѪНЕЩІЇ.

де

Ф. ААРОN

Професор де Історіа џенералъ ӑн Колеџіȣл націо-нал Сф-Сава дін Бȣкȣрещї.

Et pius est patriae facta referre labor!
Ovid. Trist. Libr. II. Eleg I.

Томȣл II.

БȢКȢРЕЩЇ.
Ӑн Тіпографіа лȣї І. Еліад.
1837.

ПРЕКꙊВѪНТАРЕ

Бꙋна воінцъ кꙋ каре с'а пріиміт томꙋл I. ал ідеіі репезі де Історіа прінціпатꙋлꙋі Църіі Рꙋмѫнещі, м'а ꙟндемнат ка съ ꙋрмезꙋ маі департе кꙋ Історіа, дѫнд пе рѫнд ші челе алте томꙋрі пѫнъ кѫнд воіꙋ ажꙋнџе ла времіле ноастре. Пентрꙋ ачел нобіл сімтімент кꙋ каре с'аꙋ арътат Рꙋмѫнії чеі бꙋні чінстінд лꙋкрꙋріле націонале, ші чел алалт пꙋблік чітітор інтересѫндꙋсе а кꙋноаще ꙟтѫмплъріле Църіі Рꙋмѫнещі, нꙋ щіꙋ кꙋм съ'мі арът маі кꙋрат рекꙋнощінца, декѫт дѫнд акꙋм афаръ II. том ал ачелиі ідеі репезі де Історіа прінціпатꙋлꙋі Църіі Рꙋмѫнещі. Мъ сокотеск прѣ норочіт къ, кꙋ ачѣста ꙟмплінеск ші о парте дін даторіа ла каре м'ам сꙋпꙋс фъгъдꙋінд пꙋблікꙋлꙋі къ, дꙋпъ томꙋл I, ва ꙋрма томꙋл II ші челе алалте; дар мꙋлцꙋмірѣ мѣ чѣ маі маре ва фі кѫнд мъ воіꙋ ꙟнкредінца, къ міка мѣ остенѣлъ нꙋ есте кꙋ тотꙋл задарнікъ, къ ам пꙋтꙋт ꙟнтѫмпіна оаре кꙋм требꙋінца че се сімцѣ пентрꙋ оасфел де карте, ші къ ам мꙋлцꙋміт ꙟн оаре каре кіп кꙋріозітатѣ де обще.

Ф. Аарон.

ПЕРІОДȢЛ III

Дела кѫдерѣ прінціпатȣлȣї цѣрії рȣмѫнещї сȣб маї мȣлтѫ інфлȣенцѫ а порції отомане пѫнѫ ла піердерѣ де дрептȣл де а авѣ прінці пѫмѫнтенї, ші пѫнѫ кѫнд аȣ ꙟчепȣт а се трімітѣ прінці стреінї дела Константінопол

саȣ

Дела анȣл 1552—1716.

Де мȣлт трекȣсерѫ времіле ачеле фрȣмоасе ꙟн каре рȣмѫнії, дȣпѫ че аȣ скѫпат де апѫсѫріле націілор варваре че фȣрніка пе пѫмѫнтȣл лор, ꙟнтемеіасерѫ ȣн стат кѫрмȣіт де прінцї дін сѫнȣл ші сѫнџеле лор фѫкѫндȣ'ші ніще ідеї плѫкȣте де ȣн віітор пачнік ші плін де феричіре пентрȣ дѫнщії. Аша ꙟнчепȣрѫ а десфѫшȣра о віацѫ слободѫ дорітѫ де маї мȣлте вѣкȣрї, ші жалȣзіа Ȣнгаріеї ле амерінца кѫ ва сѫ ле рѫпѣскѫ слобозеніа ші неатѫрнарѣ лор. Ꙟнкѫ нȣ скѫпасерѫ десѫвѫршіт де кȣрселе челе ꙟнфелȣріте че ле ꙟнтіндѣ Ȣнгаріа спре аї копрінде цѫріа і се ꙟмпротівірѫ кȣ енерџіе бѫрбѫтѣскѫ ꙟн маї мȣлте ꙟнтѫмплѫрї прімеждіоасе, ші кȣрсȣл ꙟнтѫм-

плърілор времіі ꙟі кіемъ ла алте лꙋпте ші маі грелє ꙟнпротіва тꙋрчілор османі карі ꙟн періодꙋл времіілор ероіче але лор воіꙋ съ ле соарбъ фііица. Рꙋмѫніі добѫндіръ атꙋнчі прілежꙋріле челе маі стрълꙋчіте де а аръта къ сѫнт націє, къ аꙋ о леџе сфѫнтъ ші о стъпѫніре націоналъ каре ле асігꙋрѣꙁъ віаца, чінстѣ ші аверѣ лор. Десволтѫнд пꙋтерѣ чѣ маі ꙟналтъ а націоналітъціі ші а патріотісмꙋлꙋі, кѫрмꙋіндꙋсе де ніще прінці вітежі ші карі ꙟші кꙋноащѣ поꙁіціа ші вредніча еі, ажꙋтаці фіінд кѫте о датъ ші кꙋ міжлочірѣ пꙋтерілор вечіне ꙟші апъраръ кꙋ Статорнічіе вреднікъ де о націе алтареле кредінцеілор ші ветреле пърінтещі. Пꙋтерѣ лор ꙟнсъ чѣ мікъ слъбі кꙋ ꙟнчетꙋл ꙟн ръсбоаеле ачелѣ крꙋнте ші десе че ле спріжініръ ꙟнпротіва арміілор челор ковѫршітоаре але тꙋрчілор; енерџіа націоналъ се-слъбѫноџі прін діхоніа че інтръ ꙟн ꙋніі рꙋмѫні карі фіінд іꙋбіторі де стъпѫніре, черка тоате міжлоачеле спре а се фаче прінці, нꙋ ле ера мілъ прін жокꙋл інтріџілор а ꙟнвіершꙋна о парте де рꙋмѫні ꙟнпротіва челеі лалте, ші нꙋ ле ера рꙋшіне де блестемеле ꙋрмъторілор ші де окара вѣкꙋрілор а вінде кѫте о датъ, пентрꙋ о славъ дешартъ а лор, дрептꙋріле челе неѫнстреінате але націеі; дꙋхꙋл націонал ꙟнкъ аморці

дєтот ꙟн времѣ кѫрмȣіреі а челор маі мȣлці прінці славі пе карі неноророчірѣ націеі ꙟі ꙟннѫлца пе трон, карі жертвѣ інтересȣлȣі партікȣлар ал лор інтересȣріле челе маі скȣмпе але цѫрії, ші ал кѫрора карактер нȣ се-поате ꙟмфѫціша маі біне де кѫт кѫ а домніт нефѫкѫнд німік саȣ фѫкѫнд маі мȣлт рѫȣ. Ꙟн асфел де ꙟмпрежȣрѫрі рȣмѫнії се апропіа де кѫдерѣ лор ші ꙟші прегѫтѣ о соартѫ аспрѫ сȣбт каре џемȣрѫ маі мȣлте вѣкȣрі фѫрѫ мѫнгѫере ші мȣстраці тот д'аȣна де кȣџет. Атȣнчі тȣрчії фѫр'а ꙟнтѫмпіна мȣлтѫ ꙟмпротівіре фѫкȣрѫ кȣ ꙟнлесніре дін цара рȣмѫнѣскѫ ȣн прінціпат васал ші трібȣтар пентрȣ тот д'аȣна.

Ꙟндаторіріле кȣ каре цара рȣмѫнѣскѫ се кȣноскȣ де васалѫ ші трібȣтарѫ а порції отомане, нȣ ера греле; дар чеѣ че требȣе сѫ'і факѫ пе рȣмѫні бѫгѫторі де сѣмѫ ші ꙟнгріжаці, ера сокотѣла де каре требȣіа сѫ се-пѫтрȣнѕѫ тот рȣмѫнȣл кѫ планȣл кабінетȣлȣі дела Константінопол нȣ о сѫ се мѫрџінѣскѫ ачі. Рȣмѫнії сімцірѫ амар маі тѫрѕіȣ грешала лор, дар ачѣста а фост ꙟнтр'о време кѫнд нȣ ера нѫдежде де ꙟндрептаре. Пе кѫт скѫдѣ віртȣтѣ рȣмѫнілор ші пе кѫт скѫдѣ, ші пȣтеріле вечіне кȣ а кѫрора міжлочіре, ажȣтор саȣ аліанцѫ се-мѫнтȣірѫ рȣ-

мѫнії маї де мȣлте орі, пе атѫта тȣрчії ꙟшії десфъшȣра планȣл лор де а рідіка дела рȣмѫні ȣмера де слобоѕеніе кȣ каре се-мѫнгѫѧ авѫнд адміністраціе націоналъ неатѫрнатъ ші прінції дін сѫнџеле лор. Ꙟ сфѫршіт сосі ші мінȣтȣл ачел фатал ші плін де десъдъждȣіре, кѫнд поарта ажȣторатъ де ꙟпрежȣръри нȣмаї цінȣ таїнікъ дорірѣ са че о дете пе фацъ къ ва съ ꙟфіінцезе планȣл съȣ чел фаворіт де а префаче цара рȣмѫнѣскъ ꙟнтр'ȣн пашалѫк тȣрческ. Нічї о датъ рȣмѫнії, кȣ тоатъ аморцірѣ лор, нȣ се-аръгаръ маї вреднічї де нȣмеле лор, де стръмошескȣл сѫнџе ші де дȣлчѣ лор патріе ка ꙟн времѣ ачѣста ꙟн каре Поарта ръпіндȣле дрептȣріле лор челе скȣмпе пентрȣ каре еї въргаръ сѫнџе мȣлт, воѧ съ ле німічѣскъ тоатъ фіінца політікъ. Бросісмȣл че десволтаръ кȣ пріліжȣл ачеста а фост вреднік де мірарѣ ші рекȣноштінца порціі отомане каре, възѫнд къ рȣмѫнії нȣ се-бірȣеск десъвѫршіт прін пȣтерѣ армелор, ші щіінд съ прецȣіѣскъ хотърѫрѣ ачѣ нобілъ а рȣмѫнілор де а мȣрі ꙟмпреȣнъ кȣ патріа лор, лъсъ неатінсе дрептȣріле лор.

Рȣмѫнії ешіръ бірȣіторі дін кріза ачѣста делікатъ; дар кȣрсȣл ꙟнтѫмплърілор времії ле а аръчат ꙟн граб къ пентрȣ еї нȣ се аштѣптъ де

кѫт време тот маї грѣле. Ненорочіріле челе маї марї пентрȣ дѫншії ꙟнчепȣръ а се грѫмѫді дȣпъ кѫтъліа чѣ неферічітъ дела Мохач ꙟн каре Сȣлтанȣл Солеїман II німічі ші ꙟнгропъ Ѹнгаріа ші ꙟнфіпсе пічор статорнік ші пе пъмѫнтȣл еї; пентрȣ къ еа маї де мȣлте орї а фост прічінъ де міжлочіре, де ажȣтор ші де апъраре пентрȣ паза ꙟнтрецімеї ші а неатѫрнърії націонале а цѫрії рȣмѫнещї. Кȣ тоатъ ꙟнсъ ненорочірѣ катастрофеї дела Мохач, де ші ар фі кȣноскȣт Ѹнгаріа мѫнтȣінца са, Полоніа інтересȣл сѫȣ ші прінціпатȣріле рȣмѫнещї сігȣранца лор, ар фі пȣтȣт а се форма о аліанцъ де апъраре ꙟнтре ачесте пȣтерї ꙟнпротіва тȣрчілор, карї сȣб ніще Сȣлтанї Юбіторї де копріндерї де цѫрї ші сȣб жȣгъторї де нації, нȣ кȣ нощѣ хотарѫ ла ꙟнтіндеріле лор. Ачѣстъ аліанцъ ар фі фост спріжінітъ въртѫтеще ші де кѫтре Ꙟмпърацї Германіеї карі кȣ стінџерѣ дінастіеї ȣнгȣрещї трѣсесеръ ла сіне корȣна Ѹнгаріеї, ші ар фі адȣс фолоасе немѫрцініте ші пентрȣ Ѹнгаріа каре се неферічі маї мȣлте вѣкȣрї де Тȣрчї, ші пентрȣ Полоніа кѫріа 'ї а веніт рѫндȣл де а се лові ші еа де кѫтре Тȣрчї, ші пентрȣ прінціпатȣл цѫрії Рȣмѫнещї ші ал Молдавіеї каре ꙟн тоатъ времѣ авѣ а се теме де піердерѣ фіінцеї політіче

а лор. Комбінъріле ачеції політічі орі нȣ се кȣноскȣръ, орі нȣ се-пȣтȣръ ꙟнфіінца дін прічіна деосебіреі націіилор, реліціілор ші а алтор ꙟмпрежȣръри, дар маі кȣ сѣмъ дін прічіна вечії жалȣѕії че домнѣ ꙟнтре Ȣнгаріа ші Полоніа ші дін прічіна връжмъшіеі ачеі фатале че сфѫшіа пе цара рȣмѫнѣскъ ші Молдавіа. Ꙟн асфел де кіп Ꙟмпъраціі Џерманіеі ші краії Ȣнгаріеі се-лȣптаръ сінгȣрі кȣ Сȣлтанії дін Константінопол; Полоніа авеа ера ꙟн старе де а се цінѣ ші а се-апъра сінгȣръ спре а нȣ кѫдѣ ꙟн соарта Ȣнгаріеі; Молдавіа се-ꙟмвѫртѣ кѫнд дȣпъ Полоніа, кѫнд ера тот де о соартъ кȣ цара рȣмѫнѣскъ. Поарта отоманъ фолосіндȣсе атȣнчі кȣ неȣнірѣ ачѣста ꙟнтре църіле ꙟнвечінате, ші нетемѫндȣсе де вре о пȣтере ла а къріа міжлочіре саȣ ажȣтор ар фі алергат рȣмѫнії ꙟн времі де стрѫмторъри прімеждіоасе, ꙟнчепȣ кѫте пȣцін а кълка трактателе ꙟн каре рȣмѫнії скріинд кȣ сѫнџеле лор, ꙟші скрісесе ніще кондіції сȣферіте; тъчерѣ рȣмѫнілор дете порції отомане маі мȣлтъ ꙟндръснѣлъ де але вътъма дрептȣріле лор пентрȣ а кърора пъѕіре врȣръ а мȣрі маі наінте де мȣлте орі. Асфел кȣ ꙟнчетȣл пері тоатъ ȣмбра де неатѫрнаре; адміністраціа національ ажȣнсе а фі о нȣміре деішартъ, алеџерѣ де

прінці дінтре боерії пъмѫнтені о формъ гоалъ: поарта отоманъ алеџѣ, нꙋмѣ ші ꙟнтърѣ дінтре боерії пъмѫнтꙋлꙋї пе каре воіа, ші ꙟл сꙋферѣ атѫт кѫт ꙟї плъчѣ; ꙋбірѣ де стъпѫніре рідікѫнд пе маї мꙋлці о датъ спре а се фаче прінці, Сꙋлтанꙋл ꙟнкꙋража де мꙋлте орї ачѣстъ слъбічꙋне пентрꙋ ка съ аібъ дрепт де а тріміте прінці дела Константінопол; ꙟн сфѫршіт ꙟнчепꙋ а ꙟнчерка енерџіа рꙋмѫнілор ші кꙋ трімітерѣ де кѫте ꙋн прінц стреін. Ꙟн асфел де ꙟнтѫмпърї цара рꙋмѫнѣскъ атѫрна кꙋ тотꙋл де поарта отоманъ; воінца ші порꙋнчіле Сꙋлтанілор ера леџѣ чѣ маї ꙟналтъ ла каре рꙋмѫнії требꙋіа съ се сꙋпꙋе фъръ мꙋрмꙋраре; партѣ чѣ маї маре а націеї ажꙋнсе кꙋ ꙟнчетꙋл а се обічнꙋї а съфері, къчї нꙋ кꙋноштѣ алтъ соартъ маї бꙋнъ пентрꙋ дѫнса; нꙋмаї патріоції чеї адевъраці сꙋспіна ꙟнтрꙋ аскꙋнс адꙋкѫндꙋ'ші амінте де пердеріле ачеле марї че ле аꙋ ꙟнчеркат!

§. 31.

МОІСІ.

Ѧ домніт 1 ан ші 6 лȣнй ꙟнтре 1529 ші 1530.

Дȣпъ че Радȣл дела Ѧфȣмацй ꙟн врємѣ домнієй сале де а доа оаръ, се оморѫ прін ръсврътірѣ че о ꙋнелті ꙟн лъȣнтрȣл църіі, Владіслав II каре стърȣіа ла Константінопол інтрігѫнд ка съ се-май ꙟнвреднічѣскъ о датъ а добѫнді скаȣнȣл прінціпатȣлȣй, боєріі църіі кȣ тоатъ мȣлцȣмірѣ ар фі врȣт а се фолосі де дрептȣл де а'ші алеџе прінц дін сѫнȣл лор дȣпъ векюл обічѧ ал църіі, ші де ал сȣпȣне дȣпъ ачѣ Сȣлтанȣлȣй спре ꙟнтъріре дȣпъ тонȣл ачел пȣтерні̂к че'л лȣасе поарта отоманъ ꙟнкъ май дін наінте; дар тревȣіръ съ сімцъ кȣ дестȣлъ амърѫчюне къ времіле челе бȣне пентрȣ дѫншіі аȣ трекȣт, ші къ ачел дрепт скȣмп есте ръпіт дела дѫншіі пентрȣ тот д'аȣна ажȣнгѫнд а фі ȣн дар, фавор саȣ мілъ а порцій отомане. Рȣмѫній ꙟші кȣноскȣръ соарта лор вѫꙁѫнд асфел де кълкърі грозаве але дрептȣрілор лор; џемȣръ ші тревȣіръ съ такъ лъсѫндȣсе ꙟн воѣ норокȣлȣй ші а ꙟнтѫмплърілор: дела Константінопол тревȣіа съ ле віе прінц спре мѫнгѫерѣ саȣ ꙟнъспрірѣ дȣререй лор.

Владіслав кȣ тоате нъдежділе сале че ле авѣ дін іскȣтірѣ інтрігілор че ле пȣсесе ꙟн мішкаре, н'авȣ мȣлцȣмірѣ де а се фаче прінц ал цѣрій рȣмѫнещі; Поарта щіа къ ел аре ꙟмпротіва са неплъчерѣ тȣтȣрор рȣмѫнілор ꙟнкъ дін ꙟнтѫіа домніе. Ȣрмѫнд кȣ статорнічіе сістема са де а рѫпі пе рѫнд дрептȣріле рȣмѫнілор ші де ай слъбі кȣ ꙟнчетȣл, поарта отоманъ алесе де астъ датъ де прінц пе ȣн фіȣ ал лȣй Владіслав нȣміт Моісі, пе каре дȣпъ че ꙟл ꙟнтърі ꙟл трімісе ꙟн прінціпат. Прін ȣрмарѣ ачѣста се пърѣ порції къ а економісіт де а нȣ ȣмплѣ де тот кȣ амъръчюне ініміле челе рѫніте але рȣмѫнілор, къ а мѫнгѫіат оарекȣм ші пе Владіслав пентрȣ ащептарѣ са, ші къ а фост кредінчоасъ сістемій сале.

Моісі ꙟнкъ н'а фост май норочіт декѫт татъл съȣ спре а траџе ла сіне драгостѣ ші кредінца рȣмѫнілор. Пе дѫнсȣл ꙟл ȣра пентрȣ къ ера фіȣ ал лȣй Владіслав, дар май кȣ сѣмъ пентрȣ къ ера пȣс де прінц прін сілнічіе іар нȣ алес де кътре царъ. Ꙟн асфел де ꙟнкліпърі кȣ цара, нȣ пȣтѣ нічі декȣм съ нъдъждȣіаскъ къ ва авѣ стъпѫніре пачнікъ сай ꙟнделȣнгатъ. Дȣхȣріле фіербѣ ꙟмпротіва лȣй; немȣлцȣмірѣ

ар фі ісбȣкиіт ꙟиграк ші с'ар фі дат пе фацъ, дар о ꙟитѫмпларе фъкȣ съ маї ꙟнтѫрѕіеѕе.

Ꙟи времӗ ачѣста, Ꙋнгаріа се-сфѫшіа де тоате грозъвііле ръсбоюлȣї чівіл ꙟитре Їоан Ѕапоріа пе каре Сȣлтанȣл Сȣлеїман II ероȣл дела Мохач ꙟл ашеѕъ де краю ꙟи Ꙋнгаріа че фȣмега де сѫнџе, ші ꙟитре Фердінанд I. Ꙗрхідȣка Ꙗȣстріеї каре кȣ о парте діи Ꙋнгȣріі патріоції се-сілѣ а лȣа дела Іоан Ѕапоріа тітлȣл ші пȣтерѣ де краю ші дела Солеїман дрептȣл протекціеї че 'ші'л ꙟнсȣшісе прін сіла армелор. Трансілваніа ка провінціе а Ꙋнгаріеї тревȣꙗ а фі ші еаї пърташъ де соарта стъпѫнеї сале ші а фі сȣпȣсъ ла ачелашї дȣх де тȣрбȣрърї. О парте дін лъкȣіторї спріжінѣ партіда лȣї Їоан Ѕапоріа, ꙗр чѣлалтъ парте ші маї кȣ сѣмъ скаȣнеле ші четъціле съсещї ꙟмбръцішаръ партіда лȣї Фердінанд. Се-веде къ Іоан Ѕапоріа сȣпȣсȣл тȣрческ а рȣгат пе Сȣлеїман ка съ ꙟндатореѕе пе Моїсі, прінцȣл църіі рȣмѫнещї а'ї ажȣта спре а сȣпȣне Трансілваніа каре, дȣпъ че с'а ꙟнкредінцат къ Поарта отоманъ а німічіт кȣ тотȣл дрептȣл де алеџерѣ прінцȣлȣї че'л авѣ цара рȣмѫнѣскъ, с'а ȣмплȣт де ȣръ ꙟмпротіва політічіі тȣрчещї, ші ка съ скапе де сȣб стъпѫнірѣ тȣрчѣскъ ші съ нȣ казъ ші еа ꙟи

соарта църі лор че аскꙋлта де порꙋнчіле еї, дін тоате пꙋтеріле ажꙋта ка съ тріꙋмфезе прічіна лꙋї Фердінанд. Моїсі дꙋпъ тоатъ пърерѣ се-креде къ а лꙋат о асфел де порꙋнкъ дела Сꙋлтанꙋл; кꙋчї фъръ мꙋлтъ зъбавъ кꙋ оштіре рꙋмѫнѣскъ ла каре ера адъогацї ші Тꙋрчії трекꙋ песте Карпацї ꙟн Трансілваніа ші ꙟнкꙋнжꙋръ Брашовꙋл. Ка съ ꙟнспъїмѫнтезе ші маї мꙋлт пе Сасї ші пе чеї че спріжінѣ партіда лꙋї Фердінанд, ші ка съ ꙟнлеснѣскъ пе Штефан Баторі џенералꙋл лꙋї Їоан Заполіа де а купрінде ꙟн нꙋмеле стъпѫнꙋлꙋї съꙋ тоатъ Трансілваніа, се-ꙟнтінсе маї департе прін локꙋріле дін прежꙋрꙋл Брашовꙋлꙋї жефꙋінд ші пꙋстіінд. Ꙟн сфѫршіт дꙋпъ че лꙋъ мꙋлціме де прінші ꙟнкъркат де пръзї се-ꙟнтоарсе ꙟндъръпт ꙟн прінціпат.

Ꙟн време ꙟн каре Моїсі се-афла кꙋ експедіціа ꙟн Трансілваніа, немꙋлцꙋмірѣ църії кꙋ стъпѫнірѣ лꙋї лꙋасе маї мꙋлтъ ꙟнтіндере; рѫсꙋнетꙋл дꙋхꙋлꙋї ачестꙋї мꙋрмꙋрътор ажꙋнсе ла ꙋрекіле лꙋї ші поате ачѣста аꙋ фост прічіна де с'а ꙟнторс аша ꙟнграбъ дін Трансілваніа. Дꙋпъ ꙟнтоарчерѣ са бънꙋінд къ ꙋрзіторї аї немꙋлцꙋмірії обштешї, сѫнт ꙋнії дін боерії ачеїа карі міжлочісе де а се-скоате маї наінте дін домніа прінціпатꙋлꙋї татъл съꙋ Владіслав ші карі о-

морѫсе пе Рѧдꙋл дела Ѧфꙋмаці спре а ажꙋнџе еі ла сфѫршітꙋл доріріѡр лор, хотѫрѫ съ'ї пѩрѫскъ ші кꙋ кіпꙋл ачеста съ астꙋпе дꙋхꙋл ачел ръсврътітор. Ка съ поатъ съвѫршi маї кꙋ ꙟлесніре ачѣстъ крꙋѕіме, алесе де прілеж ѕіоа оспъцꙋлꙋї че требꙋіа съ се-факъ пентрꙋ нꙋнта сорꙋсії пе каре а мърітат'о дꙋпъ Банꙋл Краіовеї. Ла ачѣстъ веселіе кемѫндꙋсе боерії ачеіа карі ера хотъръці а се-оморѫ, еї веніръ фъръ гріжъ небънꙋінд къ токмаї ла ачел лок ші време поате съ лі съ ꙟтѫмпле чева. Дар се-ꙟншъларъ, къчї доі дін боерії бънꙋіцї се оморѫръ дꙋпъ порꙋнка лꙋї Моїсі; іар чеіалалці скъпѫнд кꙋ фꙋга трекꙋръ Дꙋнъръ, се-дꙋсеръ ла Константінопол ꙋнде ꙟмфъцішаръ плѫнџеріле лор пентрꙋ пꙋртарѣ чѣ крꙋдъ а лꙋї Моїсі. Сꙋлтанꙋл фъръ а маї черка съ апере пе кліентꙋл съꙋ пе каре цара ꙟл пѫра ка пе ꙋн тіран, ꙟл хотъръ де скос дін домніе.

§. 32.

ВЛАД VI.

Ѧ домніт 2. анї ші 6. лꙋнї ꙟнтре 1530 ші 1532.

Ꙟн времѣ ꙟн каре боерії, немꙋлцꙋміці кꙋ стъпѫ-

нірѣ лȣі Моїсі, дȣсеръ ла Константінопол плѫнџері ꙟпротіва лȣі, тот де о датъ рекомнадаръ Сȣлтанȣлȣі пе Ȣнȣл Влад ка съ'л пріімѣскъ ші съ'л ꙟтъръскъ де прінц ꙟн локȣл челȣі скос. Сȣлтанȣл невряна а маї ръні інімілелор кȣ непріімірѣ де прінц а ачелȣі боер алес де дѫншії, ꙟл ꙟнтърі фъръ ꙟтѫрџіере. Моїсі каре ꙟші кȣноскȣ віна ші педѣпса че пȣтѣ съ і се-ꙟтѫмпле, нȣ аштептъ ка нȣоȣл прінц съ інтре ꙟн прінціпат, чі трекȣ ꙟн Трансілванія. Ꙟн дрȣмȣл съȣ трекѫнд пе лѫнгъ съкȣіме, лъкȣіторії пърцілор ачестора нȣ'ші ȣітаръ де релеле че ле фъкȣсе ел кȣ прілежȣл експедіцієї сале ꙟн Трансілванія. Пȣінд мѫїніле пе дѫнсȣл ꙟл жъфȣіръ де тот че авѣ. Кȣ тоатъ ѫвірѣ де ръсбȣнаре а Трансілванненілор, Моїсі скъпъ кȣ віацъ ші аȣнгѫнд ла Сібіȣ се-ашъѕъ аколо. Ꙟн времѣ ꙟн каре а зъбовіт ꙟн Трансілванія авȣ прілеж де а кȣноаште маї мȣлте персоане ꙟсемнътоаре ші кȣ пȣтере. Дорірѣ дȣпъ скаȣнȣл прінціпатȣлȣі че'л пієрдȣ, ші пофта де а лȣа ісбѫндъ деспре връжмашії съї че 'лаȣ дърѫпънат, ꙟл пȣсе ꙟн старе де а ꙟнтребȣінца тоате міжлоачеле спре а се-маї фаче о датъ домн. Слȣжіндȣсе кȣ чѣ маї мештешȣгітъ фъцърнічіе, шіȣ прінтр'о пъртаре блѫндъ съ тратъ ла сіне міла, кредінца

щі драгостѣ ачелор персоане ꙟналте. Де ші ачесте персоане ера де партіда лȣї Фердінанд ші требȣя съ ȣраскъ пе Моїсі ка пе ȣн васал тȣрческ ші ка пе ȣнȣл че ажȣтѫнд маї наінте пе Їоан Заполіа а вътъмат інтересȣріле лȣї Фердінанд, дар ел прін ꙟмфъцішарѣ неноро чіреї сале, прін десвіновъцірѣ са къ а фост сіліт де ꙟмпрежȣръріï де а ȣрма аша, прін мъртȣрісірѣ де кредінцъ че фъгъдȣя къ де ачі ꙟнаінте ва ажȣта кȣ тоате міжлоачеле партіда лȣї Фердінанд, ле ꙟндȣплекъ ка съ'ї дѣ ажȣтор де трȣпе кȣ а кърора пȣтере іар съ добѫндѣскъ скаȣнȣл прінціпатȣлȣї.

Ꙟнтр'адевър Моїсі спріжініт кȣ ажȣторȣл стреін, нъдъждȣінд ші ꙟн кредінца партізанілор съї дін лъȣнтрȣл прінціпатȣлȣї трекȣ Карпаціï дінкоачї. Влад непрегътіт де а і се ꙟмпротіві, се трасе ла о парте лъсѫнд врѫжмашȣлȣї съȣ мȣлцȣмірѣ де а інтра ꙟн капіталъ, де а се проклама де прінц ші де а'ші фаче нъдеждї къ ва стъпѫні време мȣлтъ. Дар ꙟнзадар, къчї гласȣл нородȣлȣї ера ꙟмпротіва са пе каре нȣ'л пȣтѣ съ'л астȣпе кȣ сіла трȣпелор ȣнгȣрещї че ле цінѣ кȣ сіне пѫнъ кѫнд се-ва статорнічі. Патріоціï се-стрѫнсеръ пе лѫнгъ прінцȣл Влад. Ка съ нȣ се неферічѣскъ цара маї мȣлт, ръсбоюл тре-

кѹла ꙟграбъ съ хотъраскъ ꙟитре прінцѹл ле-
џюіт ші стъпѫнітоpѹл чел сілнік. Кѹ тоатъ
бъpбъціа трѹпелоp ѹнгѹрещї, патріоцїї бірѹіръ;
Моїсі ші кѹмнатѹл съѹ Банѹл Барбѹл се-омо-
рѫръ ꙟн бътъліе, Ѹнгѹрії бътѹцї се-ꙟнтоарсеръ
ꙟн Трансілваніа; чеі лалцї партізанї аї лѹї Моі-
сі се-ꙟмпръщіаръ саѹ добѫндіръ ертаре: ꙟн-
асфел де кіп тріѹмфъ прічіна чѣ дрѣптъ!

Бірѹінца ачѣста мѫнтѹі пе Влад де ѹн връж-
маш неастѫмпърат ші ꙟї асігѹръ тронѹл; дар
время віцїї сале н'а фост ꙟнделѹнгатъ, къчї
дінтр'о ꙟнтѫмпларе пе каре о а пієрдѹт ціиерѣ
де мінте а лъкѹіторілоp ші а трекѹто кѹ ведерѣ
історіа, с'а ꙟнекат ꙟн Дѫмбовіцъ лѫнгъ По-
пещї.

§. 33.

ВІНТІЛЪ.

А домніт 2. анї ші 6. лѹнї ꙟнтре 1532 ші 1535.

Кѹ моартѣ лѹї Влад, прінціпатѹл ръмасе въ-
дѹв де стъпѫнітор; кѫрмѹірѣ требілор черѣ а
се-ашеза алтѹл ꙟнграбъ. Де ші Поарта ото-
манъ прін тонѹл съѹ німічі дрептѹл де алецерѣ

прінцꙋлꙋї де каре се-бꙋкꙋра цара дꙋпъ къдерѣ са сꙋб сꙋзеренітатѣ еї, ші кꙋ пꙋтерѣ са тръсесе ла сіне алецерѣ, нꙋмірѣ ші ꙟнтърірѣ де прінц пе каре воіа; кѫте о датъ ꙟнсъ дін деосібіте прічінї ші ꙟмпрежꙋрърї лъса боерілор воє десъвѫршітъ де а алеџе пе чіне вор гъсі кꙋ кꙋвіінцъ. Кꙋмпътꙋл ачеста ꙟл пъзі поарта маї де мꙋлте орї; цара ꙟл прівѣ ка ꙋн фавор. Кꙋ тоатъ бꙋкꙋріа че о сімцѣ ꙋнії дін лъкꙋіторї ла асфел де ꙟнтѫмплърї, патріоції нꙋ прівѣ ꙟн ачест фавор де кѫт саꙋ ꙋн жок де капріції саꙋ о деспъгꙋбіре дешартъ ші времелнікъ де дрептꙋріле че ле аꙋ пієрдꙋт пентрꙋ тот д'аꙋна. -

Пѫшѫнд боерії ла алеџере къзꙋ соарта пе ꙋн боер дін Слатіна нꙋміт Вінтілъ. Віаца лꙋї маї дін наінте семъна а ꙟнкредінца общѣ къ аре ꙟнсꙋшіріле кꙋвіінчоасе де а кѫрмꙋї цара пе дрꙋмꙋл дрептъції ші ал ферічіреї; фаптеле ꙟнсъ кꙋ каре 'шї а ꙟнсемнат домніа арътаръ тꙋтꙋлор къ ел а ꙟншелат пъререѣ де обще. Вінтілъ а фост ꙋн фъцарнік каре сꙋб маска блѫндеції аскꙋндѣ сꙋфлетꙋл чел маї ꙟнръꙋтъціт ші ініма чѣ маї крꙋдъ. Карактерꙋл лꙋї атꙋнчї с'а десволтат маї лъмꙋріт спре а'л кꙋноаще цара, дꙋпъ че а оморѫт вре о кѫцїва дін боерї сꙋб деосібіте прічінꙋірї. Ка съ'шї спеле мѫініле сал

челе сѫнцероасе шi сѫ авѫтѫ дела сiне немȣлцȣмiрѣ шi гласȣл чел мȣрмȣрѫтор ал общiй че iебѣ ѫнтрѫнсȣл, алергѫ iар ла фѫцѫрнiчiе каре кȣ атѫт ера май прiмеждiоасѫ кȣ кѫт ѫй дете маскѫ релiџiоасѫ ка сȣб протекцiа челор сфiнте сѫ'шй апере фѫрѫделеџеле сале: асфел ажȣнсерѫ спекȣлацiе лȣкрȣрiле дȣмнезеещй!

Челе дiн тѫю бiсерiчй, мѫнѫстiрй шi ашезѫмѫнтȣрй сфiнте дiн цара рȣмѫнѣскѫ, ле ѫнтемеiарѫ чей дiн-тѫю крещiнй дiнтр'о евлавiе сфѫнтѫ пентрȣ сiгȣрѫ чiнстѣ дȣмнезеiрiй шi мѫрiрѣ релiџiей крещiнещй. Фапта ачѣста бȣнѫ ера о жертвѫ кȣратѫ адȣсѫ релiџiей; нородȣл крещiнеск о бiнекȣвѫнта дiн тоатѫ iнiма са; апропiiндȣсе де алтареле ачелор лѫкашȣрй сфiнтй кѫнд ѫшй адȣчѣ ѫнкiнѫчюнiле лор кѫтре чел прѣ ѫналт, поменѣ слѫвiнд шi нȣмеле ачелор крещiнй евлавiошй ѫнтемеeторй де ачеле зiдiрй. Дȣпѫ че цара рȣмѫнѣскѫ се рiдiкѫ ла прiнцiпат шi ѫнчепȣ а десволта о вiацѫ де сiне, а десе орй се вѫзȣ ѫмпресȣратѫ де врѫжмашй, адесе орй се ѫнтѫмплѫ ка сѫ айбѫ а се лȣпта кȣ фелȣрй де ненорочiрй общещй. Ла асфел де ѫнтѫмплѫрй, релiџiа ера скѫпарѣ де обще; прiн еа се ѫмпȣтернiчѣ брацеле рȣмѫнiлор, прiн еа добѫндѣ кȣраж неѫнспѫймѫнтат де а'шй апѫра патрiа, бi-

нелє общеск ші де а депърта орї че ꙟнтѫмплърї ненорочіте че ле тȣрбȣра пачѣ ші одіхна. Дȣпъ че трєчѣ ачеле времї фȣртȣноасе, се-лініщѣ цара ші се-ꙟмпъка інімілє общеї, атѫт прінції кѫт ші алте персоане ꙟнсемнътоаре кȣ старе ші пȣтере, сокотѣ къ сѫнт даторї съ адȣкъ черȣлȣї жертве де мȣлцȣміре пентрȣ ачеле ісправї норочіте прін каре с'а мѫнтȣіт цара, ші прін монȣменте съ вечнічѣскъ адȣчерѣ амінте де ачеле ꙟнтѫмплърї. Дȣпъ дȣхȣл времії ші кіпȣл де а се-гѫндї рȣмѫнії, ачесте монȣменте де мȣлцȣміре кътре Дȣмнезеȣ ші де адȣчере амінте вечнікъ пентрȣ вііторіме, нȣ пȣтѣ съ фіе алтеле де кѫт пар зідірї де бісерічї, де мѫнъстірї ші алте лъкашȣрї сфінте. Атѫт оаменії конвекȣіторї кѫт ші чеї ȣрмъторї кȣноскȣръ ꙟн фаптеле ачестѣ ніще інімї пліне де евлавіе реліџіоасъ, ші де сімтіменте патріотіче але ꙟнтемеєторілор, ші дȣпъ скопȣріле пентрȣ каре аȣ ꙟнълцат асфел де монȣменте ле пъстіръ тот д'аȣна о ꙟндоітъ чінсте ші поменіре, о ꙟндоітъ рекȣнощінцъ. Маї тѫрѕіȣ ꙟнсъ кѫнд ꙟн локȣл адевъратеї кредінце се-ꙟнтродȣсе сȣперстіція че ера протектатъ де нещіінцъ ші ꙟн локȣл фаптелор бȣне че ле проповедȣеще моралȣл крещінеск се-ꙟнтребȣінцаръ форме; атȣнчї челе сфінте ажȣнсеръ ȣн міжлок

де спекȣлаціе пентрȣ фъкъторії де реле, карі пентрȣ кȣрѫцірѣ де нелеџюіріле лор ші пентрȣ ꙟмпъкарѣ мъıстрърії де кȣџет зідѣ бісерічі ші мѫнъстірі фър'а се-маі сілі съ ші ꙟндрептезе віаца немаі фъкѫнд ачеле ръȣтъці. Кȣ кіпȣл ачеста се-окротѣ ръȣтатѣ ші чеі фъръ де леџе се-фъчѣ маі семеці ꙟн леџюіріле лор:

Дін нȣмърȣл ачестор дін ȣрмъ а фост ші прінцȣл Вінтілъ. Кȣ тоате къ а врȣт а се-аръта къ есте крещін бȣн немȣріндȣ'ші нȣмеле прін зідірѣ де мѫнъстірѣ дін Жȣдецȣл Бȣзъȣлȣі че поартъ нȣмеле лȣі, ші прін зідіре ші де алтъ Бісерікъ; дар ачест нȣме евлавіос есте ꙟнтінат кȣ о патъ пе каре вѣкȣріле дела дѫнсȣл ꙟнкоачі нȣ о а пȣтȣт нічі о вор пȣтѣ щерџе: лȣмѣ ꙟл щіе ші ꙟл ва щі къ ел а фост ȣн ȣчігаш. Общѣ крещінъ поате съ'л лаȣде ші съ'і мърѣскъ пoменірѣ ка а ȣнȣі евлавіос каре прін зідіре де Мѫнъстіре ші Бісерікъ а адъогат ла слава реліџіеі; адевърȣл ꙟнсъ чере ка съ се ꙟмфъцішезе кȣ че інімъ, кȣ че дȣх ші кȣ че скопос ле а ꙟнтемеѣт, ші ел ꙟн че кіп а фост.

Сокотінд Вінтілъ къ прін зідіре де Мѫнъстіре ші де Бісерікъ с'а спълат де сѫнџеле ачела кȣ каре 'ші а спȣркат мѫініле, крезȣ къ есте ꙟмпȣтернічіт де а маі върса ші алтȣл. Мергѫнд о

датъ ла вѫнътоаре де чере пеете Олт ла рѫꙋл Жіюꙋл, фꙋ ѫнтоварѫшіт де маі мꙋлці боері; а- коло ѫл ѫмпінсе рѫꙋгатѣ съ омоаре пе ꙋнії дін- тръншії. Кꙋцітꙋл ачест нелеціꙋіт ѫл фъкꙋ кꙋ- носкꙋт пріетенілор съї челор кредінчошї ка съ афле дела дѫншії міжлокꙋл кꙋм ар пꙋтѣ съ'шї сатꙋре несаціꙋл съꙋ де сѫнџе; дар норочірѣ жертвелор ачелор ненорочіте че ера хотърѫте морції, фъкꙋ съ се дескопере комплотꙋл. Сігꙋран- ца віецїї че требꙋіа съ аібъ пентрꙋ а скъпа де мѫїніле челе крꙋнте але лꙋї Вінтілъ, ле детѣ дрепт де а апꙋка маі наінте. Рѫдікѫндꙋсе а- сꙋпра лꙋї ѫл оморѫръ пе малꙋріле Жіюлꙋї, ші скъпаръ цара де ꙋн тіран.

§. 34.

РАДꙋЛ VI. каре маі наінте с'а зіс ПАІСІЕ.

Я домніт пꙋцінъ време ѫн анꙋл 1534.

Грешала че о фъкꙋсеръ боерії алегѫнд пе Він- тілъ де прінц, врꙋръ съ о ѫндрептезе акꙋм а- легѫнд ѫн локꙋл лꙋї пе алтꙋл маі бꙋн. Тре- кѫнд кꙋ ведерѣ нꙋмърꙋл фамілїілор нобіле дін каре пꙋтѣ а фаче алецерѣ, ѫшї жертвіръ те-

ѥгоіємꙋл пєнтрꙋ біνєлє общєск, ші ка сѫ нꙋмаї дѣ прічінї дє інтріцї ші дє нємꙋлцꙋмірє трєкꙋрѫ ла ачѣта кѫлꙋгѫрѣскѫ. Ꙋн Єгꙋмєн дєла Мѫнѫстірѣ Арџєшꙋлꙋї, нꙋміт Паісіє, ом блѫнд ші дрєпт дꙋпѫ пѫрєрѣ дє общє трѫцѣ гласꙋрілє тꙋтꙋрор. Кѫлꙋгѫрꙋл іспітіт дє пропꙋнєрѣ боєрілор ші дє слава тронꙋлꙋї, нꙋ сє сокоті мꙋлт; кѫлкѫ жꙋрѫмѫнтꙋл сінгꙋрѫтѫції ші ал сѫрѫчієї д'апꙋрꙋрѣ, арꙋнкѫ раса, ꙟші скімбѫ нꙋмєлє дє Пасіє ꙟн Радꙋл, пріімі домніа ші трєкꙋ дєла о віацѫ пачнікѫ ла о віацѫ плінѫ дє пріміждії. Поарта отоманѫ дєастѫ датѫ нꙋ бѫгѫ дє сѣмѫ ла скімбарѣ ачѣста а домнієї прінціпатꙋлꙋї, саꙋ пє тѫкꙋтє сє пѫрꙋ кѫ ꙟитѫрєщє алєџєрѣ боєрілор.

Аша сє сꙋі Радꙋл ꙟн скаꙋн ші мꙋлцꙋмірѣ інімєї салє кѫ єстє прінц а плѫтіт'о кꙋ о прівірє амарѫ дє сꙋфєрірілє цѫрії, ші ꙟнграбѫ сє вѫзꙋ скос діи домніє. Сꙋлтанꙋл Солєїман врѫнд а ꙟнтрєпріндє ꙟн врємѣ ачѣста о єспєдіціє ꙟмпротіва Пєрсієї, сокоті, маї наінтє дє а порни ꙟн пѫрціле Рѫсѫрітꙋлꙋї, сѫ сє асігꙋрєзє біне деспрє партѣ Апꙋсꙋлꙋї карє сінгꙋрѫ ꙟї прічінꙋіа оарєкарє гріжї. Ꙟн Ꙋнгаріа сє ꙋрма ꙟнкѫ кꙋ дєстꙋлѫ нєфєрічірє рѫсбоюл чівіл ꙟнтрє Іоан Заполіа ші Фєрдінанд. Солєїман орї ка сѫ статор-

нічѣскъ маїкіне пе Іоан Заполіа ꙟи стъпжнірѣ са, саꙋ ка съ'л омоаре ші съ оржидꙋіаскъ ꙟн локꙋл лꙋї пе алтꙋл фіинд къ ел а ꙟичепꙋт оарікꙋм а тракта кꙋ Фердінанд, саꙋ ка съ факъ ші кꙋ Трансілваніа кꙋм а фъкꙋт кꙋ челе лалте цъpї сꙋпꙋсе шіеші пентрꙋ ꙟмпъчиꙋіре ꙟмпротіва скопосꙋрілор лꙋї Солеїман, трімісе дін цара тꙋрчѣскъ кꙋ 7000 Тꙋрчї пе ꙋн џенерал нꙋміт Бріті, фіꙋ ал лꙋї Андреꙋ прінцꙋлꙋї де Венеціа каре сеафла слꙋжінд ꙟн армііле лꙋї Солеїман. Бріті, трекжнд кꙋ оштірѣ тꙋрчѣскъ прін цара рꙋмжнѣскъ, нꙋ ціnꙋ нічї о дісчіплинъ мілітърѣскъ, дете тꙋрчілор съї воe де а жефꙋі ші фъкꙋ съ ціпе тоатъ сꙋфларѣ. Прінцꙋл Радꙋл дінпреꙋнъ кꙋ боерії мішкацї де стрігъріле църіі арътаръ лꙋї Бріті релеле ачеле несꙋферіте че ле фаче оштірѣ са каре нꙋ респектѣзъ німік; дар ꙟнзадар къчї мжндріа чѣ семѣцъ а са ꙟл фъчѣ сꙋрд ла орї чи аръгаре. Ꙟнтр'асфел де ꙟмпрежꙋраре алтъ мжнгъере саꙋ міжлок де скъпаре нꙋ ера де кжт сꙋферірѣ; релеле ꙟисъ че Бріті кꙋ оштірѣ са ле прічінꙋі църіі рꙋмжнешї, ръмасеръ съпате аджнк ꙟн іініма лꙋї Радꙋл ші времѣ адꙋсе кꙋ сіне ка съ'ші поатъ ръсбꙋна о датъ деспре семеціа лꙋї чѣ немъсꙋратъ.

Трекжнд Бріті ꙟн Трансілваніа, Іоан Запо-

лїа ꙟнгріжі ка ꙟнаінтѣ лꙋй съ тріміцъ пе пре-
фектꙋл ей пе Цібак каре съ се-сілѣскъ ал мꙋлцꙋ-
мі. Бріті ꙟмпротіва атот дрептꙋлꙋй дін пі-
емъ оморѫ пе Цібак ші ꙟшй прегъті пеірѣ. О-
морꙋл ачеста се-сімці кꙋ о мꙋрмꙋраре де обще
каре деде прічінъ де а се-рідіка тоатъ Трансіл-
ванія ка съ ꙗ ісбѫндъ деспре Бріті каре да пе
фацъ доріре са къ ва съ рѫмѫе прінц ал Тран-
сілванієй ші сꙋпꙋс ал лꙋй Солейман. Фіінд къ
ел авѣ мѫнъ арматъ, Міхаіл Андрашй ꙟн нꙋ-
меле лꙋй Щефан Маілат џенералꙋл лꙋй Іоан За-
поліа, ші каре ера Рꙋмѫн де націе, дар алес де
џенерал пентрꙋ вреднічііле сале, черꙋ ажꙋтор де-
ла Радꙋл прінцꙋл цѫрій рꙋмѫнещй ші дела прін-
цꙋл Молдавієй. Кꙋ тоате къ Радꙋл щіа къ
мішкарѣ са асꙋпра лꙋй Бріті о съ батъме пе Со-
лейман каре нꙋ ва лъса нерѫсплътітъ орй че ꙋр-
маре ꙟмпротіва інтересꙋрілор сале; дар патіма
ꙖБірей де ръсбꙋнаре ꙟл фъкꙋ съ нꙋ'шй адꙋкъ а-
мінте де орй че ар пꙋтѣ съ се-ꙟнтѫмпле. Фъръ
зъбавъ трекꙋ ꙟн Трансілванія кꙋ оштірѣ рꙋмѫ-
нѣскъ ші се-ꙋні кꙋ Трансілваненій. Пꙋтерѣ а-
чѣста ꙋнітъ стрѫмторъ пе Бріті ла Медіаш ꙋн-
де дꙋпъ че се-бірꙋі, се-прінсе ші се-оморѫ.

Радꙋл дꙋпъ іспрѫвірѣ експедіцієй ачещіа се-
ꙟнтоарсе кꙋ бꙋкꙋріе ꙟн прінціпат къ 'шй а ісбѫн-

дiт деспре ȣи връжмаш семец; дар ꙟнграбъ требȣi съ аштепте мѫнiа лȣй Ѳолеiман каре дȣпъ че а ꙟнцелес деспре ꙟнтѫмпларѣ чѣ ненорочiтъ а лȣй Брiтi ла каре а ажȣтат шi прiнцȣл Радȣл; нȣ прiiмi алецерѣ боерiлор де бȣнъ. Трiмiцѫнд пе Махомет Паша ка съ гонѣскъ пе Радȣл дiн прiнцiпат ꙟл ꙟмпȣтернiчi ка съ мiжлочѣскъ а се алеце алт прiнц каре съ фiе кредiнчос Порцiй Отомане.

§. 35.

ПЕТРȢ.

Й домнiт дела 1534—1536.

Дȣпъ че с'а хотърѫт скоатерѣ лȣй Радȣл дiн домнiе, ел ꙟн лок де а фȣцi ꙟн Трансiлванiа сау ꙟн алте пърцй ка съ скапе де мѫнiа лȣй Ѳолеiман, фȣцi ꙟн цара тȣрчѣскъ дȣкѫнд кȣ сiне дорiрѣ де а се май ꙟнвреднiчi о датъ а се фаче прiнц. Мешешȣцiрiле че ле а ꙟнтребȣiнцат спре ачѣста нȣ 'лаȣ ꙟншелат ꙟн пърерѣ са, iсбȣтiнд а ꙟмбрѫнчi пе Ѳолеiман шi а се рекоменда боерiлор църiй. Пѫнъ атȣнчй цара а фост театрȣ де алте ꙟнтѫмплърй. Ꙟнграбъ дȣпъ

скоатерѣ лȣй Радȣл інтрарѫ Тȣрчії ꙟн прінціпат; дар нȣмай прічінȣꙗ гроаѕа ші кȣтремȣрȣл де май наінте. Ꙗсфел де ꙟнтѫмплѫрї ажȣнгѫнд адесе орі а кълка пе цара рȣмѫнѣскъ, лъкȣіторії еі се-обічнȣісерѫ кȣ ненорочіріле. Махомет Паша дȣпъ ꙟнсърчінарѣ кȣ каре а фост тріміс аічі, міжлочі а се алеџе де прінц ȣн Петрȣ фіȣ ал Станчїȣлȣй че ера дін фаміліїле нобіле дела Арџеш, ші дȣпъ че ꙟл статорнічі пе скаȣн, се-ꙟнтоарсе ꙟндърът песте Дȣнъре мȣлцȣміндȣсе къ а арътат църії рȣмѫнешї къ Поарта отоманъ нȣ'шї ȣітъ а ціне ꙟн сȣпȣнере провінціїле сȣпȣсе шіеші, ші а педепсі орї че ȣрмаре а прінцȣлȣй саȣ а боерілор ꙟмпротіва інтересȣрілор сале.

Домніа лȣй Петрȣ а фост скȣртъ, пліна де прімеждії ші сфѫршітȣл гроѕав. Абеа дешертарѫ Тȣрчії прінціпатȣл ші ера апроапе а'шї пієрде скаȣнȣл. Бѫнтȣіала ачѣста ꙟї вені дін Трансілваніа дела Щефан Майлат џенералȣл лȣй Їоан Заполіа. Ачеста фър'а ꙟнтрека саȣ а чере вое дела стъпѫнȣл съȣ, стрѫнгѫнд оштірі мȣлте, трекȣ ꙟн цара рȣмѫнѣскъ кȣ гѫнд съ ръстоарне дін стъпѫніре пе Петрȣ ші ꙟн локȣл лȣй съ ашезе пе ȣн Могіла дін Молдавіа каре ꙟї ера пріетен. Петрȣ нештіінд че тревȣе а фаче ла ас-

фел де ꙟтѫмпларе, изъѕȣі ла ажȣтор тȣрческ пе каре ꙟл ші добѫнді. Кȣ ощірѣ са ші кȣ трȣпеле тȣрчещї ръсбоіндȣсе кȣ бърбъціе, бірȣі пе врѫжмашї, гоні пе Могіла, прінсе пе Щефан Маїлат пе каре легат ꙟл дете ꙟн мѫїніле тȣрчілор фіінд къ ꙟл черѣ. Тȣрчії крезѫнд къ кȣ прінде рѣ лȣї Щефан Маїлат вор пȣтѣ съ спекȣлезе чева пентрȣ інтересȣріле лор, дȣпъ че се ꙟнпръві ръсбоюл дін пріНціпат, трекȣръ ꙟн Трансілванія дȣкѫнд пе Щефан Маїлат кȣ сіне. Ꙟнаінтѫнд пѫнъ ла Фъгъраш, аръторъ пе Щефан Маїлат ла гарнізона четъціїѣ, зікѫнд: къ де ва воі съ дѣ четатѣ ꙟн нȣмеле краюлȣї Іоан Ѕаполіа, ꙟл вор слобозі. Фіінд къ четъценії н'аȣ врȣт съ факъ о асфел де ꙟнвоіре, Тȣрчії се ꙟнтоарсеръ ꙟндърът ꙟн прінціпат адȣкѫнд кȣ сіне пе Щефан Маїлат. Нȣ трекȣ ꙟнкъ мȣлтъ време ші ел гъсінд міжлок де скъпаре, фȣџі ꙟн патріа са ші інтръ ꙟн Фагараш.

Тȣрчії сокотінд де ісправъ трімітерѣ лор ꙟн прінціпат, се ꙟнтоарсеръ песте Дȣнъре; лініщѣ се ресторнічі; дар Петрȣ се възȣ амерінцат де о алтъ прімеждіе де каре н'а пȣтȣт скъпа. Радȣл фостȣл маї наінте прінц ажȣнсесе а добѫнді ꙟнвоірѣ ші претенціа Тȣрчілор спре а се фаче іар прінц ал църії рȣмѫнещї, ші фȣ норо-

чіт де'шї фаче о партідъ маре ші ꙟнтре боерї. Дѹпъ че ꙟшї стрѫнсе ѹн нѹмър де оштіре вені ꙟмпротіва лѹї. Ачеста ꙟнкъ нѹ с'а ленівіт а адѹна пѹтерї спре а се ꙟмпротіві връжмашѹлѹї съѹ. Апропііндѹсе армііле ѹна де алта, се фъкѹ ꙟмвоіре ка спре а нѹ се маї фаче върсаре де сѫнџе, амѫндоï прінцїї съ ꙗсъ ла дѹел, ші ачел каре ва бірѹі съ рѫмѫе прінц легюіт ал църіï. Пріімíндѹсе ꙟмвоірѣ де амѫндоъ пърціле, се ꙟнчепѹ дѹелѹл. Кѫнд ера апроапе ка Петрѹ съ бірѹꙗскъ пе връжмашѹл съѹ, се помені къ боерїї деспре каре ел н'авѣ нічї о бънѹꙗлъ де некредінцъ, ꙟл пъръсеск, алѣргъ ші скапъ пе Радѹл; дѹпъ ачѣ прінзѫнд пе Петрѹ 'ꙟї тъꙗръ бѫрфѹл насѹлѹї, ші ꙟл гоніръ дін прінціпат.

§. 36.

РАДѸЛ VI.

А доа домніе.

А домніт дела 1536—1546.

Пъръсірѣ лѹї Петрѹ де кътре боерїї съї, 'дар маї кѹ сѣмъ спріжініреѣ че Тѹрчїї 'ю фъгъдѹіръ

лꙋї Радꙋл, дете ачестꙋїа дін ꙋрмъ домніа пе́нтрꙋ а доа оаръ. Кꙋм се сꙋі пе скаꙋн, ꙋꙋбіре́ са де ръсеꙋнаре ера апроапе а'л фаче ка търъші съ'л піарзъ. Оморжнд 2. боерї асꙋпра кърора пꙋрта пісмъ къчї ера ѫмпротівіторї інтересꙋрілор сале, дете нородꙋлꙋї прічінъ де немꙋлцꙋміре кꙋ стъпжніре́ лꙋї. Кꙋ ѫмпрежꙋраре́ аче́ста врꙋръ а се фолосі ніще боерї прібеџї ѫн Трансілваніа ѫнкъ дін зілеле домніеї лꙋї Моїсі. Ачещіа алегжндꙋ'шї де прінц пе ꙋн Нѣгое каре с'а зіс ші Лаіот ші Басараб, ші добжндінд ші оаре каре ажꙋтор стрѣін веніръ ѫн цара-рꙋмжне́скъ кꙋ скопос де а доборж пе Радꙋл дін стъпжніре, де а ашеза пе ачел Нѣгое ші де а тріміте маї пе ꙋрмъ депꙋтаціе ла Поартъ спре аї чере ѫнтърі-ре́. Де ші Радꙋл се-ѫмпротіві връжмашꙋлꙋї сеꙋ кꙋ тоатъ бърбъціа, дар фіінд къ ачеста ера спріжініт де ажꙋторꙋл Трансілваніеї, фꙋ біроꙋіт ші сіліт съ фꙋгъ. Нѣгое інтръ ѫн Тжрговіще се-прокламъ де прінц ші ѫнчепꙋ а мꙋрмꙋі. Радꙋл изъꙋінд ла Паша дела Нікопол черꙋ ажꙋтор де още́ре тꙋрче́скъ, пе каре дꙋпъ че'л добжндї, діспꙋтъ лꙋї Нѣгое скаꙋнꙋл ѫнтр'о бътъліе ѫн каре атжт Нѣгое кжт ші тоцї партізанії лꙋї се-пръпъдіръ.

Дꙋпъ че скъпъ Радꙋл де връжмашꙋл сеꙋ се-

бꙋкꙋръ̀ оаре кѫтъ ва време де опаче дорітъ, кꙋ тоате къ н'а фост ꙟнделꙋнгатъ. Сꙋлтанꙋл Солеїман нꙋ пꙋтѣ съ'шї ꙋїте къ н'а ісбꙋтіт ꙟнтрепріндерѣ лꙋї Бріті де а префаче Трансілваніꙗ ꙟнтр'о провінціе тꙋрчѣскъ; асеменѣ нꙋ пꙋтѣ съ сꙋфере ка Їоан Заполіа каре ꙟї ера датор тітлꙋл де краю, съ ꙟнкее армістіціе кꙋ Фердінанд. Фъкѫнд гътірї пентрꙋ ꙟнтрепріндерѣ ꙋнеї еспедіції марї ка съ'шї аскꙋнзъ планꙋл сѣꙋ къ ва съ ісбѣскъ ꙟн Трансілваніа, лꙋъ̀ де прітекст къ ва съ педепсѣскъ пе Петрꙋ прінцꙋл Молдавіеї ші съ'л адꙋкъ ла сꙋпꙋнере. Дꙋпъ че кꙋ оштіре нꙋмъроасъ трекꙋ Дꙋнърѣ дінкоачї, Іоан Заполіа нꙋ фъръ темеїꙋ се-темꙋ къ Солеїман о съ нъвълѣскъ ші ꙟн Трансілваніа, ка съ се-поатъ ꙟмгротіві пꙋтерії ачештіа тꙋрчештї · ла ꙟнтѫмпларе де нъвъліре, трімісе солї атѫт ла Фердінанд кѫт ші ла Радꙋл прінцꙋл църії рꙋмѫнештї ші Петрꙋ ал Молдавіеї арътѫндꙋле кѫт есте де требꙋінчос пентрꙋ сігꙋранца де обще де а ꙟнкеѧ о аліанцъ ꙟнтре сіне, ші тот де о датъ ле черꙋ ші ажꙋтор ꙟмпротіва мішкърілор лꙋї Солеїман. Требꙋінца де о асфел де аліанцъ се-сімці де кътре тоате пърціле пофтіте, ші се-ші ꙟнкеѐ ꙟнтре Їоан Заполіа, Радꙋл прінцꙋл църії рꙋмѫнештї ші Петрꙋ ал Молдавіеї о ꙟнвоіре де апъраре-

Темеюле ачещії аліанце ера: ка амѫндоі прінцііі рꙋмѫні съ'ші ꙋнѣскъ ощіріле лор кꙋ але лꙋі Іоан Заполіа, ші ла ꙟнтѫмпларе де прімеждіе кѫнд вре ꙋнꙋл дін прінцііі рꙋмѫні саꙋ амѫндоі вор фі стрѫмтораці де кътре Солеіман, съ се трагъ ꙟн лъꙋтрꙋл Трансілванієі ꙋнде вор гъсі окротіре.

Дꙋпъ ꙟнкеерѣ ачещії аліанце, нꙋ трекꙋ мꙋлт ші планꙋріле лꙋі Солеіман се детеръ пе фацъ, къ сфѫршітꙋл мішкъріпор сале нꙋ есте ка съ педепсѣскъ пе Петрꙋ прінцꙋл Молдавієі, чі маі кꙋ сѣмъ ка съ нъвълѣскъ ꙟн рТансілваніа. Радꙋл прінцꙋл църіі рꙋмѫнещі, дꙋпъ легътꙋріле аліанцеі нꙋ нꙋмаі а ꙟнгріжіт а ꙟнщііница пе Їоан Заполіа деспре челе че авѣ де гѫнд Солеіман съ факъ, чі тот де о датъ ꙟі трімісе, се зіче, 80,000 оамені армаці. Кꙋ ажꙋторꙋл ачеста Іоан Заполіа а пꙋтꙋт лꙋа тоате мъсꙋріле де апъраре ꙟнтърінд четъціле ші копрінзѫнд стрѫмторіле пе ꙋнде ар фі фост съ трѣкъ арміа тꙋрчѣскъ; кътре ачѣста маі ащепта ші дела Фердінанд трꙋпе де ꙟнтъріре, немці ші спаніолі. Петрꙋ прінцꙋл Молдавієі н'а пꙋтꙋт контрібꙋі німік ла лꙋкрарѣ ачѣста хотърѫтъ спре ꙟмпротівіре ла пꙋтеріле лꙋі Солеіман; тіраніііле лꙋі ера несꙋферіте де обще; атѫт боерії кѫт ші църанії се-рѫдікаръ ꙟмпротіва лꙋі ꙟн кѫт сінгꙋр

акѫ а пѫтѫт скѫпа кѹ віацѫ фѹгѫнд ла Іоан Заполіа.

Ѳолеіман вѫзѫнд мѫсѹріле ачесте де апѫраре че ле аѹ лѹат Іоан Заполіа; асеменѣ вѫзѫнд кѫ времѣ чѣ бѹнѫ, пентрѹ лнтрепріндерѣ тречеріі лн Трансілваніа, есте трекѹтѫ, дете лѹі Іоан Заполіа сѫ лнцелѣгѫ, кѫ ел се-ласѫ де проіектѹл сѫѹ де а нѫвѫлі лн Трансілваніа, дака Іоан Заполіа лші ва кѹноаще грешала са ші дѹпѫ кѹм а фѫкѹт маі наінте, ва лнноі кредінца ші сѹпѹнерѣ кѫ ва рѫмѫнѣ васал тѹрческ статорнік. Їоан Заполіа кѹ тоатѫ пѹтерѣ кѹ каре ера лнтѫріт, н'авѹ кѹраж де а се-лмпротіві дорінцеі лѹі Ѳолеіман; ера мѹлцѹміт кѫ дін кріза ачѣста кѫнд Ѳолеіман ера сѫ казѫ кѹ тоатѫ пѹтерѣ са асѹпра Трансілваніеі, поате скѫпа фѫрѫ вѫрсаре де сѫнџе. Лнтребѹінцѫнд тоате лінгѹшіріле кѹ каре пѹтѣ сѫ лмблѫнзѣскѫ мѫніа лѹі Ѳолеіман, лі трімісе ші дарѹрі кѹ каре сѫ сатѹре лѫкоміа лѹі, ші ка сѫ'л мѹлцѹмѣскѫ ші маі мѹлт порѹнчі сѫ прінзѫ ші сѫ лнкізѫ лн четатѣ Чічо дін Трансілваніа пе-Петрѹ прінцѹл Молдавіеі асѹпра кѫрѹіа Пѹрта Ѳолеіман о ѹрѫ неспѹсѫ. Лн асфел де кіп Ѳолеіман лндестѹлат іспрѫві ачі еспедіціа са, лѹкрѹріле се-лмпѫчиѹі-рѫ, ші Тѹрчіі се ретрасерѫ лндѫрѫт песте Дѹнѫ-

ре. Фіінд къ прінцȣл Радȣл атът кȣ сфътȣірѣ кът ші кȣ мжнъ де ажȣтор ꙟн фаптъ с'а арътат кредінчос пжнъ ꙟн сфжршіт пъзінд кондіціїле аліанцеї, Їоан Заполіа, ꙟнтрȣ сеим де рекȣноштінцъ ші прієтешȣг кредінчос, ꙟї деті спре фолосȣл съȣ мошіа Вінції де сȣс дін Трансілваніа.

Мȣрінд Іоан Заполіа кръіа Ѹнгаріеї ръмасе ꙟн стъпжнірѣ Ісавелії невестії лȣї ші а фіȣлȣї съȣ Іоан Сігісмȣнд каре фіінд невжрсник ісехотържръ епітропі карі съ кжрмȣеаскъ требіле кръіеї ꙟн нȣмеле лȣї; іар чел маї ꙟнаалт Епітроп каре сінгȣр нȣмаї пȣтѣ съ ꙟмфржнезе пе Фердінанд де а нȣ копрінде тоатъ Ѹнгаріа ера Сȣлтанȣл Солейман. Епітропії дін Ѹнгаріа оржндȣіръ ꙟн Трансілваніа де воевозї пе Щефан Маілат ші пе Балаша ка пе ȣнії че се-кȣноштѣ къ пжнъ ла времѣ ачѣста аȣ лȣкрат тот д'аȣна ꙟн інтересȣріле лȣї Іоан Заполіа ші але фаміліеї сале; кътре ачѣста, непіерзжнд нічї о датъ дін гжнд къ орї ла пързірѣ лȣї Солейман Фердінанд ва копрінде Ѹнгаріа, орї ла сосірѣ вре ȣнеї капріції Солейман сінгȣр ва чере а фі стъпжн песте локȣріле че ле а стъпжніт Іоан Заполіа васалȣл съȣ, трімісеръ депȣтацї ла Радȣл прінцȣл църіі рȣмжнещї ші ла прінцȣл Молдавіеї ка

сѫ ꙟнноіаскѫ ші сѫ ꙟнтѫрѣскѫ ші маі мȣлт ле гѫтȣра аліанцеі ꙟнкеіате! маі маінте кȣ Іоан Заполіа ші сѫ трѫіаскѫ ꙟнтрȣ пріетешȣг ші бȣнѫ ꙟнцелеџере. Кȣ адевѫрат а фост прѣ адевѫратѫ пѫрерѣ че прічінȣіа гріжѫ епітропілор крѫіеі Ȣнгаріеі. Солеіман крезѫнд кѫ ꙟн времѣ невѫрсничіеі фіȣлȣі лȣі Іоан Заполіа, ва пȣтѣ маі лесне а се апропіа де скопȣл сѫȣ де а префаче Трансілваніа ꙟн провінціе тȣрчѣскѫ, трімісе нȣмаі декѫт ȣн сол тȣрк каре дȣпѫ че вені ꙟн Трансілваніа прокламѫ пе Щефан Маілат де воевод тȣрческ джидȣі ші ꙟнкредінцарѣ ачѣста кѫ ꙟнтѫмплѫндȣсе ка сѫ се-рідіче вре о пȣтере каре сѫ нȣ пріімѣскѫ де леџіȣітѫ лȣкрарѣ ачѣста ші сѫ'л бѫнтȣе ꙟн адміністраціа Трансілваніеі, сѫ нȣ се тѣмѫ німік фіінд кѫ прінцȣл цѫріі рȣмѫнещі ші ал Молдавіеі аȣ пріиміт порȣнчі дела Сȣлтанȣл Солеіман ка сѫ'л спріжіскѫ ꙟн вреднічіа ачѣста кȣ тоате пȣтеріле лор. Чінстѣ ачѣста неашептатѫ ші нечерȣтѫ че о пріімі Щефан Маілат ꙟн чѣ маі маре ȣімірє дете епітропілор крѫіеі Ȣнгаріеі ші алтора прічінѫ де бѫнȣелі марі кѫ ел Щефан Маілат есте ȣн вѫнзѫтор, кѫ есте ȣн некредінчос кѫтре каса лȣі Іоан Заполіа кѫчі лȣкрѣзѫ пе сȣбт аскȣнс прін фелȣрімі де інтрігі ка сѫ добѫндѣскѫ дела Со-

леїмаи стъпжнирѣ Трансілванїеї фъгъдȣіндȣсе а фі васал тȣрческ кредінчос, ші къ ла ачѣста сеажȣтъ кȣ ȣнелтіріле лȣї Іероним Ласкі солȣлȣї съȣ ла Поарта отоманъ ші кȣ рекомендацііле лȣї Радȣла прінцȣл църії рȣмжнещї. Тоате бѫнȣеліле ачестѣ ера фъръ нічї ȣн темеіȣ, кънчї Щефан Маїлат де ші а пріиміт чінстѣ че 'іо фъкȣ Солеїман, дар ел н'а ȣмблат нічї о датъ дȣпъ джнса ка съ о добжндѣскъ нічї прін сіне нічї прін алцїї; ел щіа кжт есте де прімеждіос а пріимі чінсте дела Солеїман ка съї фіе сȣпȣс. Нічї пріче прічіні че лї фъгъдȣіа фолоасе сігȣре ѫл фъкȣръ ка ѫн фȣндȣл іні меї сале съ фіе партізан фіербінте ал лȣї Фердінанд ші інтересȣрілор лȣї, ші нȣ доръ алт де кжт съ добжндѣскъ време кжнд съ'ї ѫнкредінцезе стъпжнирѣ Трансілванїеї ші съ'ї ѫнлеснѣскъ ші копріндерѣ а тоатъ Ȣнгаріа. Орї кȣ кжт мешешȣг де фъцърнічіе с'а слȣжіт Маїлат спре а аскȣнде де кътре партізанії фамілїеї лȣї Іоан Заполіа, кȣцетеле сале нȣ трекȣ мȣлт ші скопосȣл съȣ се-дете пе фацъ. Георгіе Мартінȣзіе чел діи-тжіȣ міністрȣ ал крѫіесії Ісабелії дескоперінд кȣцетеле лȣї Маїлат ші ѫнкредінцжндȣсе деспре тоате ȣрмъріле лȣї ѫл пжрж ла Солеїман, каре ѫнтр'ачѣ време се-афла ла Бȣда ѫн Ȣнгаріа, ші ѫї фъкȣ кȣно-

єскꙋт къ Щєфан Майлат сє-нєгоціазъ кꙋ Фєрдінанд ка съ'й прєдѣ Трансілванія ші къ ачѣстъ царъ нꙋ поатє съ ръмѫє крєдінчоасъ кръєсії Ісабєлії ші мърірєй тꙋрчєщй ꙟн кѫтъ врємє кѫрмꙋірѣ єй ва фі ꙟнкрєдінцатъ лꙋй Щєфан Майлат. Солєйман плін дє мѫніє ꙟмпротіва лꙋй Майлат ші пєнтрꙋ къ 'ла ꙟншєлат пє дѫнсꙋл ші пєнтрꙋ къ спріжінѣ партіда лꙋй Фєрдінанд, трімісє нꙋмай дє кѫт порꙋнчй ла Ахмєт Паша дєла Нікопол, ла Радꙋл прінцꙋл църії Рꙋмѫнєщй ші ла Пєтрꙋ ал Молдавієй ка фъръ зъбавъ кꙋ пꙋтєрй ꙋнітє съ нъвълѣскъ ꙟн Трансілванія ші съ прінзъ пє Щєфан Майлат. Кꙋ адєвърат фъръ ꙟнтѫрзієрє 60,000 рꙋмѫнй дін цара рꙋмѫнѣскъ ші Молдавія сꙋб команда лꙋй Пєтрꙋ ші а ꙋнꙋй џєнєрал ал лꙋй Радꙋл, трєкꙋръ ꙟн Трансілванія, пꙋстіиръ цінꙋтꙋл Фъгърашꙋлꙋй, цара Бѫрсєй Сєпсі, Кєзді ші алтє локꙋрй бъинꙋітє къ сѫнт крєдінчоасє лꙋй Майлат ші прін ꙋрмарє лꙋй Фєрдінанд. Майлат кꙋ тоатъ ꙟмпротівірѣ ші паза нꙋ пꙋтѣ скъпа, къзꙋ ꙟн мѫініле връжмашілор; Тꙋрчій ꙟл дꙋсеръ ла Константінопол ꙋндє мꙋрі ꙟн тємніцъ.

Радꙋл дꙋпъ ꙟнтоарчерѣ са дін єспєдіціа ачѣста, кꙋноскѫнд позіціа грѣ а прінціпатꙋлꙋй ші сімціндꙋ'ші мъргінірѣ пꙋтєрії салє, лъ-

съ ла о парте тоате гѫндꙋріле ші прівіріле полі-
тіче дін каре ар фі пꙋтꙋт нъдъждꙋі къ поате
ꙋрма чева фолосітор пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскъ.
Дꙋхꙋл чел ръсбоінік ал лꙋї Солеїман каре а ꙟн-
грозіт Еꙋропа, ꙟї аморцісе кꙋ тотꙋл пꙋтеріле
гѫндітоаре ші лꙋкрътоаре. Спре мѫнгъерѣ са
персоналъ ші а църії, ші спре щерџерѣ адꙋчерії
амінте де оморꙋріле кꙋ каре 'ші а ꙟнтінат нꙋ-
меле ші поменірѣ ла сꙋірѣ са а доа оаръ ꙟн
скаꙋн, ꙟнчепꙋ а се ꙟнделетнічі кꙋ лꙋкрꙋрї релі-
џіоасе каре сінгꙋре ꙟн времѣ ачѣста ера неопрі-
те ші нꙋ ꙟнсꙋфла Тꙋрчілор нічї о гріжъ каре
съ'ї адꙋкъ ла мꙋрмꙋраре. Дꙋпъ че зіді Мѫнъ-
стірѣ Міслѣ, дресе алте бісерічї, дърꙋі Епіскопі-
еї Бꙋзеꙋлꙋї цінꙋтꙋл де лѫнгъ Бръіла ші Цꙋрцꙋ.
Кꙋ тот кꙋџетꙋл чел евлавіос кꙋ каре прінцꙋл
Радꙋл а фъкꙋт даніа ачѣста, Епіскопіа Бꙋзеꙋ-
лꙋї нꙋ с'а пꙋтꙋт фолосі німік де дѫнса; прічі-
на се ꙟнцелеџе дін позіціа църії рꙋмѫнещї ші
ꙟнклінъріле еї де атѫрнаре де Поарта отоманъ.
Кѫнд Сꙋлтанії дела Константінопол нꙋ гъсѣ
нічї о ꙟмпротівіре де а се сфіі ка съ дѣ прінцꙋ-
лꙋї църії рꙋмѫнещї фелꙋрї де порꙋнчї ꙟмпроті-
ва трактателор ꙟнкеіате маї наінте ꙟнаінтѣ
лꙋмеї, ші кѫнд прінцꙋл църії рꙋмѫнещї дін
слъбічꙋнѣ са персоналъ саꙋ аморцірѣ пꙋтерілор

църії н'авѣ кȣраж де а се-ꙟмпротіві саȣ де а реклама, ȣмбра де неатѫрнаре а църії рȣмѫне шї ера перітъ; прінціпатȣл ші дȣпъ нȣме ші дȣпъ фаптъ ера провінціе тȣрчѣскъ ші прінцȣлії маї мȣлт де кѫт васал кѫчї ера сȣпȣс пле кат ла тоате воіле Порцїї отомане. Ѧчѣстъ атѫрнаре неферічітъ крещѣ дін ѕі ꙟн ѕі; нenорочіріле църії се-ꙟммȣлцѣ; Сȣлтанії дін Константінопол нȣ лъса съ трѣкъ нічї ȣн прілеж де а нȣ ꙟнтребȣінца тот фелȣл де міжлоаче, ка, дȣпъ че а адȣс цара ла атѫта сȣпȣнере, съ о ші ціе пентрȣ тот д'аȣна ꙟнтр'ачѣ старе.

Де ші цара рȣмѫнѣскъ къѕȣсе де мȣлт сȣб інфлȣенца Порцїї отомане, де ші ачѣстъ інфлȣенцъ крескѫнд кȣ ꙟнчетȣл ажȣнсе а се-префаче маї ꙟн стъпѫніре тȣрчѣскъ; кȣ тоате ачестѣ, ꙟнтреціміѣ прінціпатȣлȣї с'а пъѕіт неатінсъ; пъмѫнтȣл лȣї а фост ꙟн стъпѫнірѣ ші фолосȣл рȣмѫнілор. Оштірї тȣрчещї аȣ трекȣт де ненȣмърате орї прін прінціпат, аȣ ѕъбовіт де мȣлте орї ꙟн пъмѫнтȣл лȣї, нічї ȣн тȣрк ꙟнсъ саȣ фамілие тȣрчѣскъ нȣ с'а ашеѕат кȣ лъкȣінца ꙟн вре о парте а църії. Ѧфаръ де ꙟнтѫмплърї де ръсбоае саȣ алте скімбърї неноречіте пентрȣ цара рȣмѫнѣскъ, тȣрчії нȣ трече Дȣнърѣ де кѫт нȣмаї прін порȣнчіле Сȣлтанілор. Лъкȣіто-

ріï се сілѣ а ↑мпліні ачеле порꙋнчï греле желін-дꙋ'шï соарта ші несфіиндꙋсе а плѫице пентрꙋ ненорочіріле лор. Ѧкꙋм ↑нсъ, дꙋпъ че а ажꙋнс цара рꙋмѫнѣскъ ла атѫта сꙋпꙋнере, ↑нчеп ні-ще времï ші маï греле; апъсарѣ се-фаче маï ↑н-тінсъ ші вечнікъ; чінстѣ, аверѣ ші кяр віаца рꙋмѫнілор се-афлъ д'апꙋрꙋрѣ ↑н прімеждіе. Маï несꙋферіт де кѫт тоате ера къ се пърѣ къ перісе дела рꙋмѫнï ші нъдеждѣ къ афлѫндꙋсе ↑н асфел де жаф ал соартеï вор маï скъпа вре о датъ ші къ ва фі ші пентрꙋ дѫншіï маï біне, кѫнд ведѣ къ пентрꙋ тоате ненорочіріле ачестѣ еï нꙋ пот нічï съ плѫнгъ. Прічіна ачещіï несфе-річірï де обще есте къ акꙋм ↑нчеп Тꙋрчіï а тре-че фъръ сфіалъ, ↑н прінціпат, а копрінде ло-кꙋрï, а'шï зіді касе ші а се-статорнічі кꙋ лъ-кꙋінца пентрꙋ тот д'аꙋна ↑н цара рꙋмѫнѣскъ пе каре еï ↑мпротіва а тот дрептꙋлꙋï о прівѣ ка пе о царъ а лор.

Четъціле Бръіла, Цюрцюꙋ ші Тꙋрнꙋл ле аꙋ стъ-пѫніт рꙋмѫніï ↑н времіле челе фрꙋмоасе але лор кѫнд дꙋхꙋл патріотісмꙋлꙋï ал націоналітъціï ші ↑мпрежꙋръріле ле да пꙋтерï спре а'шï пъзі не-атѫрнарѣ ші ↑нтрецімѣ църіï лор. Дꙋпъ че кꙋрсꙋл ↑нтѫмплърілор а адꙋс кꙋ сіне слъбічꙋ-нѣ рꙋмѫнілор ші цара рꙋмѫнѣскъ а ажꙋнс а се-

Сокоті де провінціе тꙋрчѣскъ, Сꙋлтаниï дін Константінопол сꙋб претекст де а пъѕі ꙋнірѣ ꙟнтре прінцꙋл ші боеріï църіï ші де а опрі орï че ръсврътіре ꙟмпротіва бꙋнеï орѫндꙋелï ші лініщіï църіï, дар ꙟнтрꙋ адевър спре а цінѣ цара ꙟн фрѫꙋ ші ꙟн старѣ де сꙋпꙋнере ла каре о адꙋсеръ, бъгаръ гарнізонъ тꙋрчѣскъ ꙟн четъціле Бръіла, Џюрџюл ші Тꙋрнꙋл; дінпреꙋнъ кꙋ гарнізона віінд ші алте фамілиï тꙋрчещï ꙟмпопꙋларъ четъціле ачелѣ копрінѕѫнд ші ꙟнтіндеріле де лок дін прежꙋрꙋл лор ꙟнтре каре ера ші даніа фъкꙋтъ Епіскопіеï Бꙋѕъꙋлꙋï де кътре Радꙋл. Ѧсфел цара рꙋмѫнѣскъ пе лѫнгъ піердерѣ неатѫрнъріï піердꙋ ші дін ꙟнтрецімѣ са; локꙋріле ачеле копрінсе џемꙋръ сꙋб Тꙋрчï маï мꙋлте вѣкꙋрï. Нъвъліріле ачестѣ ꙟн дрептꙋріле църіï се пріві́ръ де тоцï лъкꙋіторіï кꙋ дестꙋлъ амъръчюне а сꙋфлетꙋлꙋï сокотінд ла ꙋрмъріле ачеле трісте че тот авѣ а шъѕъмѫнтꙋріле Тꙋрчілор пе пъмѫнтꙋл ші ꙟн міжлокꙋл рꙋмѫнілор!

Радꙋл авꙋ неннорочірѣ де а ведѣ ꙟнсꙋшï ачесте кълкърï де дрептꙋріле църіï; ꙟнграбъ ꙟнсъ се вѫѕꙋ ші скос дін домние.

§. 37.

МІРЧѢ III.

Ꙟ домиіт дела 1546—1554.

Спре ненорочірѣ цѫрії рꙋмѫнещї ар фі фост ꙟндестꙋле сꙋферірііле челе амарї пентрꙋ атѫтѣ кѫлкѫрї де дрептꙋріле сале; ꙋрсіта са ꙟнсѫ ера ка сѫ пѫтімѣскѫ ші маї мꙋлт дін прічіна юбі- реї де стѫпѫніре а ꙋнора карії фѫчѣ сѫ'ї крѣскѫ дꙋререле: иꙋ ера дар мірарe кѫ Поарта отоманѫ ꙟн ꙟндрѫснѣлѫ ші добѫндеще ꙟнлесніре де а се- пꙋрта кꙋ цара рꙋмѫнѣскѫ ка кꙋ о царѫ сꙋпꙋсѫ кꙋ армеле.

Радꙋл VI пеірдꙋ домніа дін прічіна інтрігі- лор че се-фѫчѣ ла Поарта отоманѫ пентрꙋ скоа- терѣ лꙋї. Ачела каре а ісбꙋтіт спре рѫстꙋрнарѣ лꙋї дін скаꙋн а фост Мірчѣ III. фіꙋл лꙋї Міх- нѣ чел рѫꙋ. Пріімінд дела Поартѫ нꙋмірѣ ші ꙟнтѫрірѣ де прінц, вені ꙟн прінціпат; Радꙋл н'ащептѫ сосірѣ лꙋї, чі апꙋкѫ маї наінте де а скѫпа ꙟн Трансілваніа.

Скімбарѣ чѣ юте а прінцілор че с'а ꙋрмат пѫ- нѫ акꙋм, а фост прічінѫ де неиꙋмѫрате ненoро- чірї пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскѫ; інімa чѣ врѫн

машъ а Ȣнора дін трꙗнишії а некъжіт ꙟндестȢл, пе лъкȢіторі прін фапте тіраніче; ОморȢріле каре ле аȢ съвꙗршіт Ȣнії спре а'ші асігȢра тронȢл, аȢ лъсат ꙟн Ȣрмеле лор о поменіре блестематъ пе каре вѣкȢріле нȢ о аȢ пȢтȢт щерџе: нічі Ȣ-нȢл ꙟнсъ дін тоцї прінцїї пꙗнъ ꙟн времѣ ачѣ-ста н'а кінȢіт цара ші пе лъкȢіторі кȢ атꙗтѣ фелȢрі де неноpочірі, кȢ кꙗте Мірчѣ 'ші а ꙟнсемнат домнія са. ДȢпъ че оморꙗ вре о кꙗцї ва дін боерії чеї марї пе карі нȢ пȢтѣ а'ї сȢфері, сістема са чѣ тіранікъ ꙟші дескісе дрȢм ші ла алте фъръ-делеџї. ІсворȢл ачестор фапте крȢде ера лъкомія де банї.

Поарта отоманъ щіȢ ꙟн доъ кіпȢрї а се фолосі дін скімбарѣ чѣ ютѣ а прінцілор църії рȢмꙗнещї. Деспре о парте слъбѣ пȢтерѣ національ ші добꙗндѣ ꙟндръзнѣлъ де а тракта пе прінцї ші цара ка пе ніще сȢпȢшї; деспре алтъ парте ꙟнчепȢръ а креще ші а се ꙟнмȢлці дарȢріле ші дъріле де банї дела ачеѩ, карі, доpінд скаȢнȢл домнієї, требȢѩ съ ле версе ла Константінопол. Ачест фолос ꙟндоіт нічї о датъ нȢ 'л пієрдȢт Поарта отоманъ дін ведерѣ окілор, чі тот д'аȢна 'л Ȣрмат кȢ статорнічіе. Сістема ачѣста че о ꙟмбръцішаръ СȢлтанії дін Константінопол, а ꙟмбъцат ші пе прінцїї църії рȢмꙗнещї

ка съ фіе лакомї де банї; деспре о парте ка съ'шї поатъ цінѣ о партідъ пȣтернікъ ла Константінопол спре а фі сȣферіцї маї мȣлтъ време пе скаȣнȣл домніеї; деспре алтъ парте ка съ аїбъ кȣ че тръі ꙟн църї стреіне, ꙟнтѫмплѫндȣсе ка алції маї нороціцї съ'ї скоацъ дін скаȣн.

Дȣпъ сістема ачѣста Мірчѣ немȣлцȣміндȣсе кȣ върсарѣ де сѫнџе боерілор, пріетенілор ші сȣпȣшілор съї, се апȣкъ де ръпірї, жафȣрї ші деспоерї, нъскочінд фелȣрї де мїжлоаче ка съ'шї сатȣре несаціȣл съȣ де банї. Ꙋн асфел де прінц ȣчігаш ші хоц ка съ се спеле ꙟнаінтѣ нородȣлȣї де сѫнџеле че'ла върсат ші де ꙟнтінарѣ мѫїнілор сале ꙟн аверї стреіне, н'авȣ нічї фрікъ нічї рȣшіне де а алерга ла челе сфінте, ѕідінд о Бісерікъ ꙟн Бȣкȣрещї. Іпокрісіа ачѣста прімеждіоасъ н'а ꙟмблѫнѕіт ініміле челе ꙟнъспріте але нородȣлȣї ꙟмпротіва кѫрмȣіреї челії тіраниче а лȣї Мірчѣ. О мȣлціме де боерї ші лъкȣіторї, ȣнії ка съ'шї скапе віаца, алції ка съ'шї асігȣреѕе аверѣ, алції дін ȣръ де а маї сȣфері пе скаȣнȣл църіі ȣн асфел де прінц, ꙟшї къȣтаръ мѫнтȣінца ші сігȣранца фȣџінд ꙟн Трансілваніа.

Прібеџіріле боерілор ші а алтор лъкȣіторї пестѣ Карпацї ꙟн Трансілваніа, с'аȣ ȣрмат неконте-

ніт ꙟи време де дої анї дела сȣірѣ лȣї Мірчѣ ꙟн скаȣн. Мȣлцімѣ лор єра маре, ші ꙟнтъ-рѫтарѣ ȣреї ші а мѫніеї ꙟї хотъръръ съ маї стрѫнгъ ші алте ажȣтоаре дін Трансілваніа ші съ трѣкъ дін-коачї ꙟи прінціпат кȣ гѫнд ка съ гонѣскъ пе Мірчѣ дін скаȣн. Ꙟнтр'адевър боерії прібеџї кȣ ажȣтоареле адȣнате веніръ пе-сте Прахова дін-коачї; Мірчѣ кȣ пȣтерѣ лȣї ле єші ꙟнаінте; ші орї кѫт єра де дрѣптъ прічіна че о апъра боерії, Мірчѣ ръмасе бірȣітор ꙟи бъ-тъліа че се фъкȣ ші ꙟн каре се оморѫ о мȣлці-ме де боерії чеї де фрȣнте. Дȣпъ че Мірчѣ бі-рȣінд пе врѫжмаші ꙟші статорнічі домніа, ꙟші ȣрмъ фъръ фрікъ фаптеле ачеле крȣде але сале дȣпъ кȣм а апȣкат дінтрȣ'нтѫю. Џара ар фі требȣіт съ џѣмъ кȣ неконтеніре сȣб скіптрȣл лȣї чел немілостів, о ꙟнтѫмпларе ꙟнсъ ꙟи лȣ-крȣріле Ȣнгаріеї ла каре а трібȣіт съ іа парте ші Мірчѣ, о а фъкȣт съ ръсȣфле пȣцінтел.

Гіоргіе Мартінȣѕіе чел дінтѫю міністрȣ ал кръесії Ісабелії а фост нȣмаї пѫнъ ла о време кредінчос кътре фаміліа лȣї Іоан Заполіа: скім-бѫндȣ'ші кȣџетȣл сокоті къ маї біне єсте съ'ші вѫнѕъ кредінца, ші съ адȣкъ Ȣнгаріа тоатъ ші Трансілваніа сȣбт аскȣлтарѣ лȣї Фердінанд, де кѫт съ фіе міністрȣ ал Ісабелії ші сȣбт ні-

тропіа чѣ маї ꙟналтъ а лꙋї Ѳолеїман каре авѣ де гѫнд съ пꙋе мѫна пе ачеле доъ църї. Мартінꙋꙁіе дꙋпъ че се-ꙟнцелесе кꙋ Фердінанд, се-ръсвръті ꙟмпротіва Ісабелії ші рѫдікѫндꙋсе кꙋ мѫнъ арматъ о ꙟнкісе ꙟн Бългрáд, атѫт пе дѫнса кѫт ші пе фіꙋл еї Іоан Ѳігісмꙋнд. Ꙟнтр'о асфел де ꙟмпрежꙋраре, Ісабела алергъ ла ажꙋторꙋл ші спріжініреѣ лꙋї Ѳолеїман ка ачелꙋї маї ꙟналт епітроп ал фамілієї Заполіане. Ачеста ка съ скапе пе Ісабела ші пе фіꙋл еї дін мѫїніле лꙋї Мартінꙋꙁіе, съ ꙟмпіедіче інтрареѣ ші ꙟмпꙋтернічіреѣ лꙋї Фердінанд ꙟн Ꙋнгаріа ші ꙟн Трансілваніа, ші ка съ ціе ел інфлꙋенца ꙟнтр'ачесте доъ църї пе каре врѣ але адꙋче кꙋ време ꙟн старѣ ꙟн каре се афла цара рꙋмѫнѣскъ ші Молдавіа, порні фъръ зъбавъ ꙟн Трансілваніа оштірї дін треї пърцї. Планꙋл лꙋї Ѳолеїман ера ка оштірѣ тꙋрчѣскъ дін Банат съ трѣкъ пе ла Дева, прінцꙋл Молдавієї съ віе пе ла Брашов, іар Мірчѣ прінцꙋл църії рꙋмѫнешті кꙋ оштіре рꙋмѫнѣскъ съ трѣкъ пе ла Тꙋрнꙋл рошꙋ ші Ѳібії, ші тоатъ арміа съ се-концентреꙁе ла Ѳассебеш де ꙋнде съ'ші десволтеꙁе лꙋкръріле ꙟмпротіва лꙋї Мартінꙋꙁіе. Орї кѫт де біне ера комꙋнікат планꙋл лꙋї Ѳолеїман, Мартінꙋꙁіе апꙋкъ маї наінте а'л німічі спре а нꙋ се-пꙋтѣ ꙟм-

фіінца кончентрѫндꙋсе тоате пꙋтеріле тꙋрчещї ла локꙋл орѫндꙋіт. Ла ачѣста а ажꙋтат пѧ Мартінꙋзіеі фоарте мꙋлт хотѫрѫрѣ прінцілор рꙋмѫнї ал Молдавіеї ші ал цѫріі рꙋмѫнещї, карі, кꙋ тоатѫ стрѫшнічіа порꙋнчілор че прііміерѫ де ла Солеїман, кꙋ тоатѫ фріка че авѣ де пꙋтерѣ лꙋї, хотѫрѫрѫ а лꙋкра ѫмпротіва планꙋрілор лꙋї Солеїман, лѫсѫндꙋсе а се момі саꙋ де кꙋцетꙋл лор де а нꙋ се-вѫрса сѫнџе крещінеск, саꙋ де фѫгѫдꙋеліле челе марї але лꙋї Мартінꙋзіе кѫ, спріжінінд партіда лꙋї Фердінанд вор скѫпа де апѫрарѣ чѣ грѣ а Тꙋрчілор ші вор добѫнді алте дрептꙋрї пентрꙋ цѫріле лор. Кꙋ тоате ачестѣ ка сѫ нꙋ дѣ прічінѫ лꙋї Солеїман де бѫнꙋелї марї, се-префѫкꙋрѫ кѫ плѣкѫ амѫндої ла локꙋл порꙋнчіт. Молдовенії веніреѫ пѫнѫ ла Марош Башархеї ꙋнде фѫрѫ вѫрсаре де сѫнџе се-лѫсарѫ а се-кірꙋі де трꙋпеле лꙋї Мартінꙋзіе. Мірчѣ мерсе кꙋ ощірѣ са пѫнѫ ла Тꙋрнꙋл рошꙋ ꙋнде ѫї ешірѫ ѫнаінте доі џенералї де аї лꙋї Мартінꙋзіе кꙋ трꙋпе; дꙋпѫ че ѫнсѫ ѫнцелесе кѫ Молдовенії с'аꙋ ѫнторс ѫнапой, нꙋ ѫнаінтѫ нічї ел маї департе, чі се ѫнтоарсе ѫнапой ѫн прінціпат. Трꙋпеле тꙋрчещї каре дін Банат трекꙋрѫ ла Дева се-німічірѫ де џенералї лꙋї Мартінꙋзіе. Ѫн асфел де кіп

тот планꙋл лꙋй Ѳолеймаи рѫмасе жос шi Мартiнꙋзiе авꙋ прiлеж шi ꙟилесирѣ де а копрiнде тоатѫ Трансiлваниiа пе сѣма лꙋй Фердiнанд. Ѳолеймаи некѫжiт пентрꙋ нейсꙋтiрѣ планꙋлꙋй сѫꙋ кiемѫ пе Îлiе прiнцꙋл Молдавiей ла Константiнопол, ка пе ꙋн некредiнчос порꙋнчiлор сале; Îлiе нꙋ гѫсi алт мiжлок де а скѫпа де фꙋрiiле лꙋй Ѳолеймаи де кѫт се лепѫдѫ де кредiнца стрѫмошаскѫ шi ꙟмбрѫцiшѫ релiџiа махометанѫ. Мiрчѣ прiнцꙋл цѫрiй рꙋмѫнещiй орй кѫ фꙋ трекꙋт кꙋ ведерѣ, саꙋ кѫ де ꙟнвiиновѫцiрѣ че i с'а фѫкꙋт а щiꙋт сѫ се кꙋрѫце кꙋ мꙋлтѫ iстечiꙋне, фiинд кѫ ел н'а пѫтiмiт нiмiк, саꙋ чел пꙋцин нꙋ се щiе сѫ фi пѫтiмiт чева.

Îсавела пѫрѫсiтѫ де тот ажꙋторꙋл шi стрѫмторатѫ де Мартiнꙋзiе се ꙟмвоi кꙋ Фердiнанд ка сѫ'й ласе лꙋй Трансiлванiа шi пѫрцiле Ꙋнгарiей че ле стѫпѫнiсе пѫнѫ ла ачѣ време, шi еа се дꙋсе ꙟн Полониа. Кꙋ тоате слꙋжбеле че ле аꙋ арѫтат прiнцiй рꙋмѫний ла ꙟмпрежꙋрарѣ ачѣста кѫнд Фердiнанд воиа сѫ копрiнзѫ Трансiлваниiа шi пѫрцiле Ꙋнгарiей, Фердiнанд н'авꙋ кредiнцѫ ꙟн трѫнишiй, чi порꙋнчi ачелора кѫрора ле ꙟнкредiнцасе администрацiа Трансiлванiей ка сѫ лꙋкрезе спре а добѫндi амѫндоѫ прiнцiпатꙋрiле алцй прiнцй нꙋой дацй кꙋ тотꙋл iнтересꙋрiлор

ѢалѤ. Кѹрсѹл ꙟтꙟмплърілор н'а ажѹтат ка сѫ се-ꙟмплінѣскъ доринца лѹй Фердінанд; кътре ачѣста, інтрігіле лѹй Мартінѹзіе аѹ арътат ꙟнгрáб кѫт есте де ꙟтемеiатъ бънѹiала лѹй Фердінанд деспре некредінца прінцілор рѹмѫнй.

Фердінанд дѹпъ че копрінсе Трансілваніа ші пърціле Ѹнгаріей стъпѫніте де Ісабела, орѫндѹі пе Мартінѹзіе ші пе Кастáлдо ка сѫ поарте ръсбоiѹ ꙟмпротіва Тѹрчілор карі ꙟй діспѹта тітлѹл де краiѹ ал Ѹнгаріей ші прінц ал Трансілваніей. Ꙟнтре ачешй дой ценералй нѹ цінѹ мѹлтъ време ѹнірѣ ші бѹна ꙟнцелецере. Лѹй Мартінѹзіе ꙟй пърѹ ръѹ ꙟнгрáбъ де чѣ че а фъкѹт вѫнзѫнд пе Ісабела. Ка сѫ'шй ꙟндрептезе грешале ꙟнчепѹ а се корѫспѹнде кѹ Ѳолеiман ші кѹ Ісабела. Планѹріле лѹй ꙟнсъ дескоперіндѹсе де кътре ѹн прієтен ал сѫѹ лѹй Кастáлдо, ачеста ꙟнвіновъці пе Мартінѹзіе ла Фердінанд кѹм къ ꙟн кѫтъ време ва тръі ел Трансілваніа нѹ ва пѹтѣ фі одіхнітъ, фіінд къ ел се-корѫспѹнде кѹ Ѳолеiман ші кѹ Ісабела ші а кроіт ѹн план ка прін ажѹторѹл ѹнѹй Беглер Бей тѹрческ ші ал амѫндѹрор прінцілор рѹмѫнй дін Молдавіа ші цара рѹмѫнѣскъ, сѫ гонѣскъ трѹпеле лѹй Фердінанд дін Трансілваніа, ші ачѣстъ царъ сѫ о дѣ ꙟн мѫініле Тѹрчілор. Ꙟнвіновъцірѣ ачѣста ера до-

вєдітъ, ші Мартінꙋѕіє се-оморѫ дін порꙋнка лꙋї Касталдо. Ѳолеїман ка съ ꙗ ісбѫндъ деспре оморꙋл прієтенꙋлꙋї съꙋ Мартінꙋѕіє, дар маї вѫртос ка съ пꙋе ꙟи лꙋкраре планꙋл лꙋї, сꙋб претекст къ ва съ рестаторичѣскъ пе кръꙗса Ісабела ші пе фіꙋл ей Іоан Сігісмꙋнд, а дат порꙋнкъ лꙋї Яхмет Паша дін Ѳанџѣкꙋл Бꙋлгаріеї. ші атѫт лꙋї Мірчѣ прінцꙋлꙋї църії рꙋмѫнещї кѫт ші лꙋї Щефан Прінцꙋлꙋї Молдавієї ка съ факъ нъвъліре ꙟн Трансілваніа пе каре Ѳолеїман воꙗ съ о копрінѕъ кꙋ десъвѫршіре пꙋтѫнд атꙋнчї ші прінціпателе рꙋмѫнещї съ ле стъпѫнѣскъ дꙋпъ воѣ са. Щефан прінцꙋл Молдавієї аскꙋлтѫнд де порꙋнчіле лꙋї Ѳолеїман трекꙋ фъръ ꙟнтѫрѕієре ꙟи Ѳъкꙋіме, врꙋ съ ꙟиконжоаре Брашовꙋл; дар ачест Ораш ера фоарте біне ꙟнтъріт ші апърат де кътре коителе Ярко џенералꙋл сꙋб команда лꙋї Касталдо, ꙟн кѫт фꙋ сіліт а се ꙟнтоарче ꙟндърът, фър'а фі фъкꙋт вре о маре ісправъ дін прічінъ къ ꙗр нꙋ с'аꙋ пꙋс ꙟи лꙋкраре тоате комбінъріле планꙋлꙋї. Мірчѣ н'а лꙋат парте ла еспедіціа ачѣста фіінд къ ел ера ꙟикꙋркат ꙟи лъꙋнтрꙋл кꙋ о ꙟнтѫмпларе прімеждіоасъ каре ꙟї амерінца пієрдерѣ скаꙋнꙋлꙋї съꙋ; дар нічї Тꙋрчії нꙋ фъкꙋръ мішкърї марї, фіінд къ Ѳолеїман се-афла ꙟи ръсбоіꙋл кꙋ Персіа.

Радꙋл VI. дꙋпъ гоніреѣ са дін домніа прінціпатꙋлꙋі цѫріі рꙋмѫнещі, се ліпі пе лѫнгъ Кастальдо командірꙋл трꙋпелор лꙋі Фердінанд дін Ꙋнгаріа ші Трансілваніа, ші прін слꙋжбеле сале челе кредінчоасе ꙟл ꙟндаторѫ фоарте мꙋлт, ꙟн кѫт ꙟндрѫсні а'ї чере ажꙋтор ші спріжініре ка сѫ добѫндѣскѫ скаꙋнꙋл прінціпатꙋлꙋі. Пе лѫнгъ алтеле, Радꙋл фѫгѫдꙋі лꙋі Кастальдо кѫ прін спріжініреѣ лꙋі пꙋтѫнд фі норочіт ка сѫ се рестаторнічезе пе скаꙋнꙋл стрѫмошеск, ꙟнтрꙋ семн де рѫсплѫтіре се ва сілі ка цара рꙋмѫнѣскѫ сѫ о адаоџе ла Ꙟмпѫрѫціа лꙋі Фердінанд. Кѫтре ачѣста ꙟї арѫтѫ кѫ нꙋ есте кꙋ греꙋ а се сѫвѫрші ачест лꙋкрꙋ, фіінд кѫ націа ꙟнтреѓѫ есте гата ал пріімі пе дѫнсꙋл кꙋ бꙋкꙋріе, немаї пꙋтѫнд сꙋфері жꙋгꙋл ꙋнꙋї тіран. Кастальдо мішкат де рꙋгѫчꙋніле ші де фѫгѫдꙋеліле лꙋї Радꙋл, ꙟї фѫгѫдꙋі тот ажꙋторꙋл ші спріжініреѣ, ꙟнкꙋрѫжѫндꙋл ка сѫ нꙋ зѫбовѣскѫ а ꙟнтреприндe еспедіціа ꙟн цара рꙋмѫнѣскѫ маї вѫртос кѫнд ші Солеїман се афла ꙟн рѫсбоїꙋ кꙋ Персіа. Дѫндꙋї 1500 хаїдꙋчї алеші ші 600 кѫлѫреці а кѫрора вітежіе ера кꙋноскꙋтѫ дін рѫсбоїꙋл де маї наінте кꙋ Тꙋрчії, ла ачещіа се адѫогарѫ тоці боерії ші лѫкꙋіторії ачеї немꙋлцꙋміці пе карі апѫсареѣ ші тіраніїле лꙋї Мірчѣ 'ї аꙋ фост

сіліт ꙟи деосібіте времї съ'шї пърѫсаскъ патріа, каселе, аверіле ші съ фȣгъ ꙟи царъ стреінъ. Радȣл ꙟмпȣтернічіт кȣ ачест ажȣтор трекȣ Карпацiї дін-коачї. Прегътіріле ші мішкарѣ че аȣ фъкȣт Радȣл спре а добѫнді скаȣнȣл църіі рȣмѫнещї, нȣ ера некȣноскȣте лȣї Мірчѣ. Ка съ се апере де ȣн врѫжмаш спріжініт кȣ пȣтере стреінъ, ꙟшї стрѫнсе тоате пȣтеріле, адȣнъ ла Тѫрговеще 80 000 армацї кȣ 36 тȣнȣрї ші ꙟнфіпсе лагърȣл пе кѫмпіа ачестȣї Ораш, аштептѫнд апропієрѣ лȣї Радȣл. Ꙗчеста кȣ тоате къ нъдъждȣіа къ, трекѫнд дін коачї ꙟн прінціпат, чѣ'маї маре парте а лъкȣіторілор ва трече ꙟн партѣ са, ші се-ва ȣні кȣ дѫнсȣл; дар кȣ тоате сілінцеле че а пȣс, н'а пȣтȣт стрѫнџе маї мȣлт де кѫт 12,000 оаменї. Де ші пȣтерѣ ачѣста се-пърѣ мікъ ꙟн алътȣраре кȣ нȣмърȣл арміеї лȣї Мірчѣ, Радȣл ꙟнсъ ера сігȣр деспре кредінца еї; ші ръзімѫндȣ'шї тоатъ нъдеждѣ ші норочірѣ ꙟн търіа еї ꙟнаінтъ фъръ фрікъ. Мірчѣ ꙟн фрȣнтѣ арміеї сале ашеѕасе 600 тȣрчї прін каре съ ꙟмфрікошеѕе пе Радȣл ші съ'л факъ а сокоті къ ел есте спріжініт де пȣтере тȣрчѣскъ; дар ведерѣ ачестора нȣ ꙟнспъїмѫнтъ німік пе Радȣл, чі дȣпъ че се-апропіє маї мȣлт де арміа лȣї Мірчѣ се-гъті де ловіре, де-

спрє о партє ка кȣ ꙟдрѫзнѣла чѣ ютє сѫ таѥ кȣражȣл лȣй Мірчѣ, деспрє алта нічй сѫ нȣ се-зѫбовѣскѫ бѫтѫліа, кѫчй ꙟнтр'алт кіп а фі фост сіліт сѫ пѫтімѣскѫ де ліпса тȣтȣрор міжлоачє-лор, фіинд кѫ Мірчѣ апȣкасє май наінтє де а лȣат мѫсȣрй ка сѫ'й адȣкѫ ла асфел де стрѫм-торѫрй. Мірчѣ ꙟнкѫ єра сіліт а се-лові темѫн-дȣсє ка нȣ зѫбовіндȣсє сѫ дѣ времє лȣй Радȣл де а добѫнді пȣтєрй саȣ де а аштєпта алтє нȣоѫ ажȣтоарє стрєінє. Радȣл дȣпѫ чє се-скоборѫ ла кѫмпіє, ꙟшй ꙟмпѫрці оштірѣ ꙟн доѫ чєтє, дін карє партѣ чѣ май марє єра пȣшкашй; ші дȣпѫ чє се-апропіарѫ ꙟн депѫртарє кѫт катє сѫ-џѣта, стѫтȣрѫ ꙟнаінтѣ арміей лȣй Мірчѣ. А-честа крєꙃѫнд кѫ нȣмѫрȣл врѫжмашілор єстє май марє де кѫт се-зічѣ, се-темȣ сѫ нȣ фіє оарє карє вікленій, ші порȣнчі ла ай сѫй ка сѫ се-стрѫн-гѫ. Атȣнчй пȣшкашій лȣй Радȣл, фѫр'а аштєпта семнȣл де рѫсбою, фѫкȣрѫ о нѫвѫліре асȣпра ар-мієй лȣй Мірчѣ, атѫт де ютє, ꙟн кѫт тȣрбȣ-рѫнд ші амєстекѫнд чєлє дін тѫю рѫндȣрй, аȣ оморѫт о марє партє дін Тȣрчй; чєі лалцй вѫ-ꙃѫнд прімеждіа чєлор дін тѫю, нѫдеждѣ мѫн-тȣінцєй о кѫȣтарѫ ꙟн юцѣла пічоарєлор. Радȣл кȣ педєстрімѣ ші кавалєріа са нѫвѫлі асȣпра чє-лор лалтє рѫндȣрй; ачєштіа ꙟнтоарсєрѫ спатєлє

шi апȣкарѫ ꙗрѫшї фȣга, кѫꙁѫнд де тоатѣ пѫрцi-ле сȣб дѣса плоае а глоанцелор де плȣмбъ. Мiрчѣ десинѫдѫждȣiт, апȣкѫ шi ел фȣга гонiт де Радȣл, шi трекȣ Дȣнѫрѣ кȣ 500 Тȣрчї. Ѫн бѫтѫлiа ачѣста кѫꙁȣрѫ дiн осташiї лȣї Радȣл ка ла 700, ꙗр дiнтр'аї лȣї Мiрчѣ апроапе 10,000. Чеї карi аȣ пȣтȣт скѫпа кȣ вiацѫ, венiрѫ ла стѣгȣрiле бiрȣiторȣлȣї дела карe лi се-дете ертаре. Асфел Радȣл дȣпѫ че бiрȣi де сѫ-вѫршiт пе врѫжмашȣл сѫȣ, добѫндi ꙗр домнiа шi iнтрѫ ѫн Тѫрговiще кȣ маре помпѫ.

Кȣ ажȣторȣл чел добѫндi Радȣл дела џене-ралȣл Касталдо, дар маї кȣ сѣмѫ прiн бȣнаво-iнцѫ че о гѫсi ла нацiа рȣмѫнѣскѫ, се-норочi де а маї шедѣ о датѫ пе скаȣнȣл цѫрiї рȣмѫнещї; дар мȣлцȣмiрѣ са а фост де о дѫїнȣiре фоарте скȣртѫ. Мiрчѣ дȣпѫ че трекȣ Дȣнѫрѣ ла Тȣр-чї, ѫнтребȣiнцѫ тоате мiжлоачеле де а кѫпѫта ажȣтор дела дѫншiї ка сѫ гонѣскѫ пе Радȣл; шi нȣ 'ꙗ фост кȣ греȣ а добѫндi ажȣторȣл че-рȣт, фiинд кѫ Тȣрчiї нiчї о датѫ н'ар фi пȣтȣт сȣферi ѫн цара рȣмѫнѣскѫ ȣн прiнц рестатор-нiчiт кȣ пȣтере немцѣскѫ; пѫнѫ шi Ханȣл тѫ-тѫрѫск дела Крѫм а венiт ѫн персоанѫ кȣ мȣл-цiме де тѫтарї ка сѫ ажȣте пе Мiрчѣ. Iнтрѫнд Мiрчѣ кȣ атѫта пȣтере ѫн прiнцiпат, Радȣл

фъръ а се остені ка съ і се ꙟмпротівѣскъ кȣ тѫріе, ка съ нȣ факъ прінціпатȣл театрȣ де о мȣлціме де ненорочірї, дѫндȣ’л прадъ ръсбоюлȣї ші мѫнієї тȣрчілор ші татарілор, фȣџі ꙟн Трансілваніа. Ꙗічї нȣ се маї ꙟнделетнічі кȣ планȣрї ка съ маї добѫндѣскъ домніа; ненорочіріле нестаторнічієї ачещії ꙟналте вреднічії ші прімеждііле че лѐ а ꙟнчеркат ꙟн доъ рѫндȣрї, ’лаȣ фъкȣт съ се скѫрбѣскъ де о асфел де віацъ. Лепъдѫнд сінгȣр семнеле домнієї, ꙟмбръкъ раса кълȣгърѣскъ ші къльторі ла Палестіна ка аколо съ’шї съвѫршаскъ віаца ꙟн вре о Мѫнъстіре.

Дȣпъ че Мірчѣ скъпъ де врѫжмашȣл сеȣ ші се рестаторнічі пе скаȣн, ꙟшї скімбъ сістема гѫндірєї; ші темѫндȣсе къ ꙟн кѫтъ време нȣ се ва аръта де прієтін ал лȣї Фердінанд ші ал џенералілор лȣї, тот д’аȣна ва фі сȣпȣс ла прімеждії де а’шї пєрде скаȣнȣл, фіінд къ ачещіа тот д’аȣна вор ажȣта пе ȣнії ші пе алції прівеџїї де а вені ꙟн прінціпат кȣ арме спре а се фаче прінцї, ꙟнчепȣ а се корреспȣнде прієтінеще кȣ дѫншії. Фердінанд ла скімбарѣ воевозілор дін Трансілваніа, а порȣнчіт челор ноѹї орѫндȣіцї ка съ тръескъ ꙟн бȣнъ ꙟнцелеџере кȣ амѫндоѹ прінції рȣмѫнї дін ꙟнвечінателе провінції рȣмѫнещї, ші съ се сілѣскъ ꙟн тот кіпȣл а’ї цінѣ

кредінчошй кътре Фердінанд. Се-веде́ къ Мірчѣ с'а дескоперіт пріетеніще кътре дѫнсȣл, ші де ачѣ воевоꙁій аȣ пріиміт асфел де порȣнчй.

Орй ші кѫт аȣ фост де марй неиорочіріле че ле а чиркат Мірчѣ дін прічіна кѫрмȣірей сале челій крȣде, ачестѣ н'аȣ пȣтȣт скімба німік ші а префаче ініма лȣй спре біне. Ші акȣм ка ші май ꙟнаінте, ел с'а арътат ꙟн тоатъ времѣ бічȣ ал нородȣлȣй съȣ пе каре ꙟл тіранісѣ кȣ фелȣрй де крȣꙁімй че ле нъскочѣ сȣфлетȣл лȣй чел ȣрѫт. Ꙟн сфѫршіт тікълошіа църій ажȣнсе ла несȣферіре; ші кȣ тоатъ стръшнічіа кȣ каре Мірчѣ пѫндѣ ка съ нȣ трѣкъ песте Дȣнъре плѫнцерй ꙟмпротіва са, ші кȣ тоатъ істечȣнѣ кȣ каре прін банй се-сілѣ а се-рекоменда фаворіцілор Сȣлтанȣлȣй, мȣлте плѫнцерй де але църій ꙟн мȣлте рѫндȣрй аȣ ажȣнс пѫнъ ла ȣрекіле лȣй Солейман. Кътре ачѣста ші бȣна ꙟнцелеџере ші пріетешȣгȣл че ера ꙟнтре Мірчѣ ші Фердінанд, ꙟнкъ н'а пȣтȣт рѫмѫнѣ мȣлтъ време аскȣнс ші некȣноскȣт лȣй Солейман. Тоате ачестѣ стрігѫнд скоатерѣ лȣй Мірчѣ дін домніе, Солейман кіемъ пе Мірчѣ ла Константінопол, ші ꙟн локȣл лȣй орѫндȣі пе алтȣл де пріинц ал църій рȣмѫнещй.

§. 38.

ПЕТРАШКУ каре с'а зіс ші чел БУN.

А домиіт дела 1554—1557.

Дꙋпъ скоатерѣ лꙋй Мірчѣ III дін скаꙋн, цара рꙋмѫнѣскъ се ꙟвреднічі де ꙋн прінц бꙋн ші дрепт; ачеста а фост Петрашкꙋ фіꙋл лꙋй Раꙋл VI. каре се афла ацент ал църії ла Константінопол. Пе ачеста 'лаꙋ алес боерії ші 'лаꙋ рекомендат порції, пе кѫндꙋл 'ла пріімит ші 'ла ꙟнтъріт ші Поарта. Кꙋ інтрарѣ лꙋй ꙟн домніе ꙟнчетаръ неорѫндꙋеліле че се-ꙋрма ꙟн времѣ лꙋй Мірчѣ; сігꙋранца ші бꙋна петречере а ꙟнчепꙋт а домні ꙟн тоатъ цара. Тоцї се-бꙋкꙋра де ꙋн прінц атѫт де мꙋлт доріт, тоцї ера мꙋлцꙋміцї кꙋ кѫрмꙋірѣ лꙋй чѣ блѫндъ. Де ар фі фост домніа лꙋй лꙋнгъ ші нетꙋрбꙋратъ, ар фі лъсат маї мꙋлте сꙋвеніре де поменіре лъꙋдатъ къ а шезꙋт пе скаꙋнꙋл църії рꙋмѫнещї. Спре неноrочірѣ ꙟнсъ а църії, времѣ домніеї лꙋї а фост сꙋпꙋсъ ла валꙋріле політічії чеї несъціоасе а лꙋй Солеіман; ші дꙋпъ че трекꙋ о фꙋріе а ꙟнтрепріндерілор а челꙋї ръсбоінік необосіт, цара а требꙋіт съ'ї желѣскъ пієрдерѣ лꙋй чѣ скꙋмпъ.

Фердінанд дꙋпъ че лꙋъ дела Ісавела въдꙋва лꙋй Іоан Заполіа Ꙋнгаріа ші Трансілваніа, ші дꙋпъ че се сілі а се асігꙋра деспре ачестѣ ші пріи прієтешꙋгꙋл кꙋ прінції рꙋмѫні дін цара рꙋмѫнѣскъ ші Молдавіа, трімісе ші ла Константінопол доѣ солѣ ка съ негоціезе кꙋ Солейман спре а нꙋ'л сꙋпъра ꙟн стъпѫнірѣ ачелор локꙋрй. Вре мѣ ачещії солії се-ведѣ а фі чѣ маѣ бꙋнъ пентрꙋ а ісвꙋті негоціацііле, фіинд къ Солейман ꙟнкъ нꙋ ісправісе ръсбоюл кꙋ Персіа; кꙋ тоате ачестѣ Фердінанд нꙋ ісправі німік кꙋ негоціацііле, деспре о парте дін пріchіна інтріцілор Франціеї пентрꙋ вражмъшііле че ера ꙟнтре Франціскꙋ I. краюл еї ші ꙟнтре Карол V, ꙟмпъратꙋл Церманіеї, деспре алтъ парте дін ꙋнелтіріле кръіесії Ісавелії ші але лꙋї Сігісмꙋнд краюл Полоніеї татъл съꙋ каре, прін трімісꙋл Георгіе Петровіч нꙋ ꙟнчета а рꙋга пе Солейман ка съ о рестаторнічезе ꙟн Трансілваніа; дар маї вѫртос доріѣ не ꙟнчетатъ а лꙋї Солейман ера ка съ смꙋлгъ дела Фердінанд стъпѫнірѣ ачелор църї, ші съ нꙋ'шї піарзъ ел інфлꙋенца че о авѣ асꙋпра лор пѫнъ кѫнд времѣ ꙟї ва да ꙟнлесніре ка съ ле сꙋпꙋе десъвѫршіт. Солейман нꙋ нꙋмаї нꙋ врꙋ а се-ꙟндꙋплека ла черeріле солілор лꙋї Фердінанд ші а се ꙟнвоі ка съ ꙟнкее о армістіціе де 9. анї

чі деспре о парте ꙟї ꙟнкісе ꙟн каселе ȣнде лъ-
кȣѧ еї ꙟн Константінопол, іар деспре алтъ пар-
те трімісе ȣн сол тȣрк ла Ѳігісмȣнд краюл По-
лонієї ка съ'ї вестѣскъ дорірѣ че аре де а рѫпі
дела Фердінанд Трансілваніа ші де а о да іар
ꙟн стѫпѫнірѣ Ȋсавелії ші а фіȣлȣї съȣ Іоан Ѳі-
гісмȣнд, ші кȣм къ прінціі рȣмѫні дін цара
рȣмѫнѣскъ ші Молдавіа требȣе съ фіе гата спре
а съвѫрші рестаторнічірѣ лор. Де ші ръсбоюл
кȣ Персіа нȣ се-іспръвісе, Ѳолеїман н'а пієрдȣт
дін прівірѣ са лȣкрȣріле Ȣнгаріеї ші але Трансіл-
ваніеї, скрііинд дела Ꙗмасіа дін Кападочіа лȣї
Їоан Ѳігісмȣнд ші ꙟнкȣрѫжіндȣ'л ка съ інтре
ꙟн Трансілваніа, ші съ се ꙟнцелѣгъ кȣ Паша де-
ла Бȣда ші кȣ чел дела Тімішоара прекȣм ші
кȣ прінцȣл цѫріі рȣмѫнещї ші ал Молдавіеї. Ꙟн-
тѫмплѫндȣсе ка съ се скімбе Везірȣл Ꙗхмет,
Фердінанд кредѣ къ Везірȣл чел нȣоȣ ва фі де
ȣн дȣх маї пачнік декѫт чел дін тѫю, ші кȣ
ачеста ва ꙟндȣплека пе Ѳолеїман ка съ се ласе де
еспедіціа ꙟн Трансілваніа; дар ꙟнзадар; Везі-
рȣл чел нȣоȣ Рȣстан ера ші маї ръсбоінік декѫт
чел ꙟнаінте де дѫнсȣл, ші кȣм апȣкъ пȣтерѣ
ꙟн мѫнъ, ꙟнчепȣ нȣмаї декѫт а фаче гътірі
скрііинд ші прінціпор рȣмѫнї ка съ фіе гата спре

а нъвълі ꙟи Трансілванія ка съ рестаторнічеѕе пе Ісабела ші пе фіȣл еі.

Ꙟн сфѫршіт порнірѫ Тȣрчії дін Ȣнгарія асȣпра Трансілванієі ка съ'ші ꙟмплінѣскъ амерінцъріле лор. Дін Молдавія трекȣрѫ 8000 армації сȣб команда ȣнȣї џенерал нȣміт Моцог; іар дін цара рȣмѫнѣскъ ешірѫ 12,000 рȣмѫнї сȣб команда прінцȣлȣї Петрашкȣ каре, дȣпъ ініма са чѣ блѫндъ ші дȣхȣл сѫȣ чел пачнік, нȣмаї де порȣнчіле лȣї Солеіман а фост сіліт ка съ іа парте ла експедіціа ачѣста. Молдовенії фȣрѫ ꙟнтрекȣінцаці ла ꙟнкȣнжȣрарѣ Бѫлградȣлȣї, іар Петрашкȣ кȣ рȣмѫнії сѫї ла а Сомеш-Ȣіварȣлȣї. Дȣпъ че се предарѫ четъціле ачестѣ ші секȣръці Трансілваніа де трȣпеле лȣї Фердінанд, вені ші ꙟнсȣші Александрȣ прінцȣл Молдавієї. Атȣнчї амѫндої прінції рȣмѫнї інтрарѫ ꙟн Ȣнгаріа ка съ кȣреце ші де аколо ръмъшіцеле лȣї Фердінанд, ші съ асігȣреѕе Ісабелії інтрарѣ са ꙟн Трансілваніа. Ꙟнаінтѫнд рȣмѫнії пѫнъ ла Сатмар-Неметі, копрінсерѫ Орадіа-маре, ші дȣпъ обічеюл трȣпелор недісчіплінате ші дȣпъ пілда тȣрчілор, оштіріле рȣмѫнещї пȣстіірѫ локȣріле пе ȣнде требѣ ші арсерѫ 300 сате. Маї ла ȣрмъ вені ші Ісабела ꙟнаінтѣ кърія се трімісесерѫ о мȣлціме де боерї рȣмѫнї, ші дȣпъ че

се-пріимі кȣ помпъ ші де кътре амѫндоі прінцій рȣмѫні, інтръ ꙟн Клȣж. Аічі дȣпъ че се ашеѕъ, ꙟмпърці дарȣрі атѫт ла солȣл тȣрческ ал лȣі Солейман кѫт ші ла прінцій рȣмѫні кърора дȣпъ че ле мȣлцȣмі пентрȣ ажȣторȣл че'лаȣ дат, ꙟі слобоѕі а касъ. Петрашкȣ дȣпъ че ꙟші въѕȣ іспръвітъ трімітеръ са, се ꙟнтоарсе ꙟнапърът. Кȣ тоате къ ощіріле сале се-ȣмплȣсеръ де жафȣрі дела ꙟнкȣнџȣраръ четъцілор ші дін пȣстііръ сателор дін Ȣнгаріа, акȣм ла ꙟнтоарчеръ'лор ꙟші маі ꙟнсемнаръ дрȣмȣл пріи асеменъ ръпірі ші пȣстіірі. Сȣфлетȣл чел бȣн ал лȣі Петрашкȣ требȣіа съ пътімѣскъ възѫнд атѫтѣ реле че ле прічінȣіа ощіріле сале; дар н'авѣ че фаче, фіінд къ ел ера прѣ бȣн ші нȣ пȣтѣ прін ꙟнтребȣінцаре де педепсе а прекȣрма пофта де жефȣірі; ощіріле рȣмѫнещі ꙟнкъ ера маі нерегȣлате де кѫт съ се фі пȣтȣт прін порȣнчі страшніче а се опрі дін дрȣмȣл ръпірілор.

Цара рȣмѫнѣскъ н'авȣ норочіре де а фі кѫрмȣітъ маі мȣлтъ време де Петрашкȣ кърȣіа тот народȣл кȣ о ȣніре де гласȣрі ꙟі детеръ нȣме де Бȣн пентрȣ ꙟнсȣшіріле лȣі челе лъȣдате кȣ каре а домніт. Тітлȣл ачеста нȣ 'ла добѫндіт Петрашкȣ нȣмаі пентрȣ къ 'ші а цінȣт мѫініле кȣрате ші нȣ ле а спȣркат ꙟн сѫнџе фі-

інд ꙋчігаш ка алцї прінцї ꙟнаінте де дянсꙋл ші дꙋпъ дянсꙋл; дрептатѣ ші блъндеца лꙋї а сімціто тоцї де обще, ші рекꙋноштінца а черꙋт ка съ ісе-дѣ нꙋмеле ачел маї скꙋмп че поате съ'л добжндѣскъ ꙋн прінц каре есте татъ ал норoдꙋлꙋї съꙋ. Піердерѣ лꙋї кꙋ атжт а фост маї сімцітоаре, кꙋ кжт нꙋ о моарте фірѣскъ чі ꙋн омор сілнік а ліпсіт цара де ꙋн кжрмꙋітор атжт де дꙋлче. Кжнд кредѣ ел къ пꙋртарѣ са чѣ блжндъ кꙋ тоцї 'ї а кжштігат ініміле ші юбірѣ де обще, нꙋ пꙋтѣ съ бънꙋіаскъ къ ꙟнтре боерії съї се-афлъ врео ꙋнꙋл каре съ'ї пізмꙋіаскъ слава ші де о датъ ші віаца; ші кꙋ тоате ачестѣ с'а гъсіт Дворнікꙋл Ѳокꙋл. Ачеста авжнд ꙋн дꙋх неастжмпърат, пофті домніа. Фіінд къ прін жокꙋл інтрігілор ла Константінопол нꙋ пꙋтѣ съ факъ ка съ ісбꙋтѣскъ доpінца са, къчї н'авѣ німік че съ зікъ ꙟмпротіва кжрмꙋіреї лꙋї Петрашкꙋ, нічї кꙋвінте ка съ'шї спріжінѣскъ зіселе, ꙟнтребꙋінцъ алт міжлок де а'л депърта дін скаꙋн; ꙟл отръві ші кꙋ ачѣста ліпсі цара де ꙋн прінц доріт, юбіт ші плжнс де тоцї. Прін інтрігії момі пе боерї ка съ'л алѣгъ пе дянсꙋл де прінц; дар домніа лꙋї а фост фоарте скꙋртъ.

§. 39.

МІРЧѢ III.

А доа домніе.

Ѧ домніт дела 1558—1559.

Ȋꙋбірѣ де стъпжніре фъкꙋ пе Дворнікꙋл Сокꙋл ка съ фіе ꙋчігаш ал пріетінꙋлꙋї ші ал стъпжнꙋлꙋї сєꙋ. Нелеџꙋіръ се-съвжрші, дар Сокꙋл н'а пꙋтꙋт ціне мꙋлтъ време домніа; чі а дат нꙋмаї прічінъ ка съ се ꙟкарче де блестемеле тꙋтꙋрор челор бꙋнї къ, кꙋ фапта са чѣ нелеџꙋітъ, а адꙋс пе скаꙋнꙋл църіі рꙋмжнещї ѩр пе тіранꙋл Мірчѣ, пе чꙋма боерілор ші бічꙋл народꙋлꙋї.

Де ші Мірчѣ III фꙋ скос дін домніе дін прічіна тіраніілор сале пентрꙋ каре с'аꙋ плжнс маї де мꙋлте орї лъкꙋіторії църіі ла Константінопол, ші дін прічіна пріетешꙋгꙋлꙋї че кабінетꙋл тꙋрческ а бънꙋіт къ есте ꙟнтре джнсꙋл ші ꙟнтре Фердінанд; дꙋпъ че се-дꙋсе ла Константінопол пꙋсе ꙟн мішкаре тоате міжлоачеле ші ꙟнтребꙋінцъ тот фелꙋл де інтріџї ка съ се-рекомандезе Везірꙋлꙋї Рꙋстан. Ꙟнтр'адевър інтръ ꙟн драгостѣ ачестꙋї бърбат пꙋтернік ал ꙟмпъръціеї

тꙋрчещі; ші дꙋпѫ че а ажꙋнс вестѣ ла Константінопол кѫ а мꙋріт Петрашкꙋ ші кѫ прінціпатꙋл есте вѫдꙋв, се нꙋмі ші се ꙟнтѫрі де прінц. Мірчѣ щіа кѫт есте де маре ꙋра цѫрії ꙟмпротіва са; некꙋтезѫнд а інтра ꙟн прінціпат ші а копрінде скаꙋнꙋл фѫрѫ паѕѫ тꙋрчѣскѫ, рꙋгѫ пе Везірꙋл Рꙋстан патронꙋл сѫꙋ, ка сѫ'ї дѣ оарекаре ажꙋтор. Рꙋстан нꙋ'ї тѫгѫдꙋі ꙟмплінірѣ черерії; ші аша Мірчѣ вені а доа оарѫ сѫ стѫпѫнѣскѫ цара рꙋмѫнѣскѫ, ꙟнкꙋнжꙋрат де пꙋтере тꙋрчѣскѫ ꙟмпротіва кѫріа німіні нꙋ ꙟндрѫснѣ а скоате глас саꙋ а рідіка арме.

Ачѣ аꙋѕірѫ боерії кѫ ꙟн локꙋл лꙋї Петрашкꙋ, с'а алес ѣр Мірчѣ де домн, інімілe тꙋтꙋрор сеꙋмплꙋрѫ де гроаѕѫ; омꙋл ачеста ал спаймеї лѫсасе ꙟн ꙋрма скоатерії сале о поменіре ꙟнфрікошѫтоаре, нꙋмірѣ са де а доа оарѫ фѫчѣ акꙋм пе тоці сѫ се-кꙋтремꙋре: тоці ꙟші ꙟнкіпꙋіа тіраніїле лꙋї кꙋ каре ва кѫрмꙋі цара; тоці се-гѫндѣ де міжлоаче де скѫпаре ші де сігꙋранцѫ. О мꙋлціме де боері а фꙋџіт ꙟн Трансілваніа; ꙟнтре ачещіа ера ші Дворнікꙋл Ѳокꙋл алесꙋл де прінц. Пѫрерѣ де обще а тꙋтꙋрор кꙋм кѫ ел а оморѫт пе Петрашкꙋ, ꙟл кінꙋіа ꙟн тоате пѫрціле; дар ші патіма іꙋбірії де стѫпѫніре ера недеспѫрцітѫ де дѫнсꙋл. Ка сѫ скапе де ꙟнвіновѫцірі-

ле гласулуї общӗск ші ка сѫ поатѫ ажунџе ла сфѫршітул доріріло̆р сале, плекѫ̀ дін Трансілва-ніа ла Константінопол унде маї пе урмѫ лу-крѫнд спре а доборѫ пе Мірчѣ дін скаун, се о-морѫ дін порунка луї Солеїман.

Кѫнд сосі Мірчѣ ӂн прінціпат, ӂл гѫсі курѫ-ціт де тоцї чеї че ну путѣ а'л суфері пе дѫнсул де прінц. Ӂнчепутул стѫпѫніреї сале ну а фост аша де круд дупѫ кум ші'л ӂнкіпуіа тоцї де обще. Пуртѫндусе ку ӂндестулѫ рѫбдаре, фѫ-ку пе тоцї сѫ кредѫ кѫ патіміле сале маї дін-аінте ӂл вор фі фѫкут маї бун ші кѫ се ва фі лѫ-сат де сістема са чѣ тіранікѫ. Дар ачѣстѫ пур-тарe блѫндѫ а луї а фост нумаї о ролѫ ӂнвѫца-тѫ, о фѫцѫрнічіе прімеждіоасѫ, о маскѫ суб каре ші а аскунс куџетеле сале челе неоменіте ші поф-тітоаре де сѫнџе. Дупѫ че се ӂнкредінцѫ̀ кѫ тот нородул аре нѫдеждї буне ӂн префачерѣ ші скімбарѣ са, ӂнчепу іар а фі мѫчелар де оаменї; дар жертвеле челе дін тѫіу требуіа сѫ фіе боерії чеї фуџіцї ӂн Трансілваніа, пентру кѫ ачешціа ера врѫжмашії луї; де ал ачестора дар сѫнџе ера ӂнсетат. Тріміціnд ӂн Трансілваніа солї ку скрісоаре, кіемѫ̀ ӂндѫрѫт ӂн патріа лор пе тоцї боерії; ле фѫгѫдуі ертаре, ші уітаре десѫвѫрші-тѫ де тоате челе трекуте; ші ка сѫ'ї ӂншале ші

маї кȣ ꙟилесніре спре а се-хотърѫ ка съ се-ꙟи-
тоаркъ, се-легъ ꙟн скрісоарѣ са кȣ жȣръмѫнтȣл чел маї страшнік къ орї каре дін боерії фȣџіцї се ва ꙟитоарче, нȣ ва пътімі німік. Фъгъдȣеліле ачесте сфінте ші ꙟнтъріте кȣ жȣръмѫнт, аȣ фъкȣт пе мȣлцї съ крѣзъ къ Мірчѣ с'а ꙟидрептат ші къ н'аре де гѫнд ка съ'шї ръсбȣне деспре връжмашії сѫї. Тоцї боерії карі аȣ крезȣт се-ꙟитоарсеръ ꙟн патріа лор ші се-ашезаръ пе ла мошііле лор. Мірчѣ авȣ атѫта ръбдаре ка съ'ї ласе пȣцінтел съ ръсȣфле ші съ'шї ȣїте къ аȣ де а се-теме де дѫнсȣл; дар ꙟн кȣџетȣл съȣ ел ꙟї хотърѫсе пе тоцї а фі жертве морції, ші нȣ ащепта де кѫт саȣ ка съ се-стрѫнгъ тоцї чеї че прівеџѣ ꙟнкъ прін цѫрї стреіне, саȣ о време маї бȣнъ ка врѫнд а'шї пȣне мѫна чѣ сѫнџероасъ пе дѫншії съ нȣ скапе нічї ȣнȣл.

ꙟн сфѫршіт сосі ші зіоа ачѣ фаталъ ꙟн каре Мірчѣ ꙟшї дете пе фацъ кȣџетеле сале челе спȣркате. Ка съ поатъ адȣна ла ȣн лок пе тоцї боерії, ꙟнкіпȣі о адȣнаре обштѣскъ а църії ла каре требȣіа а се-афла фацъ тоцї; ші ка съ ръдіче бънȣіала ші фріка де пе ініміле тȣтȣрор, кіемъ пе амѫндоі Епіскопії, о мȣлціме де Егȣменї ші кълȣгърї. Німінї нȣ пȣтѣ съ'шї ꙟнкіпȣіаскъ къ Мірчѣ аре де гѫнд съ'шї ръсбȣне деспре връж-

машії съї ꙟн адꙋнарѣ ачѣста пе каре ел о адꙋнъ́ кꙋ атѫта помпъ; дар ел ворбі маї наінте кꙋ ꙋн Бешлі-Ага̀ каре авѣ сꙋбт аскꙋлтарѣ са о мꙋлціме̃ де Бешлії ка съ стѣ аскꙋнс ші гата а оморѫ пе ачеїа пе каре ꙟї ва арѫта ел. Кѫнд адꙋнарѣ се-ꙟнкеесе ші кѫнд тоцї ащепта съ се пропꙋе чева спре а се кібзꙋі пентрꙋ бінеле общеск, Бешлі-Ага інтръ̀ фъръ весте ші ꙟнчепꙋ а мъчелърі ла оамені. Ла ꙟнтѫмпларѣ ачѣста с'а върсат сѫнџе мꙋлт; мꙋлцї боерї с'аꙋ оморѫт; мꙋлцї ꙟнсъ ꙟн ꙟнвълмъшала ачеѣ грозавъ гъсіръ міжлоаче де а скъпа кꙋ віацъ ші фꙋџіръ ꙟн Трансілваніа.

Мірчѣ ꙟшї асігꙋръ̀ скаꙋнꙋл лꙋѫнд ръсꙋнаре деспре връжмашії съї дін лъꙋнтрꙋл прінціпатꙋлꙋї; дар авѣ а се маї теме де чеї че нꙋ креꙁꙋсе фъгъдꙋелілор сале челор фъцарніче ші нꙋ ешісеръ дін Трансілваніа, прекꙋм ші де чеї че скъпѫнд де аскꙋцітꙋл іатаганелор Бешлііілор, трекꙋсеръ Карпацїї. Ка съ нꙋ поатъ ачещіа прін плѫнџеріле лор ла Константінопол съ міжлочѣскъ скоатѣрѣ са ꙋ вре о алтъ педѣпсъ пентрꙋ дѫнсꙋл, апꙋкъ̀ маї ꙟнаінте а фаче кꙋноскꙋт раꙁімꙋріле сале дела Поартъ ші а се рекоманда кꙋ кіпꙋл чел маї бꙋн. Де ші мꙋлцї дін боерії дін Трансілваніа добѫндіръ скрісорї ші рекомендації кътре де-

ла Тȣрчї ка съ мѣргъ ла Константінопол, де ші ажȣнсеръ аколо ші фъкȣръ кȣноскȣте плѫнџеріле лор ꙟпротіва кѫрмȣіреї челії тіраніче а лȣї Мірчѣ; нȣ іспръвіръ ꙟнсъ німік. Сȣлтанȣл ꙟн лок де а лȣа ꙟн бъгаре де сѣмъ арътъріле лор, ꙟї прівi ка пе ніще дȣхȣрї неодіхніте ші интріганте, ші ка съ дескȣражезе ші пе алції а се маї плѫнџе пентрȣ Мірчѣ, порȣнчі ка съї ꙟнече ꙟн маре.

Кȣ атѫтѣ фапте ȣчігаше Мірчѣ тот нȣ'шї а пȣтȣт стѫмпъра сетѣ са де сѫнџе оменеск; віаца ȣнȣї врѫжмаш ал съȣ ера моарте пентрȣ дѫнсȣл. Фіинд къ ꙟн Трансілваніа се маї афла ꙟнкъ мȣлцї дін боерії фȣгарї, хотъръ а ꙟнтрепрінде о еспедіціе аколо ка саȣ съї адȣкъ ꙟн прінціпат саȣ съї омоаре ȣнде ꙟї ва пȣтѣ прінде ші аша съ'шї лініщѣскъ кȣџетȣл съȣ чел несъціос де сѫнџе. Ꙟнтр'адевър Мірчѣ ꙟнтрепрінсе еспедіціа, порні кȣ ощіре ꙟн Трансілваніа, дар мȣрі пе дрȣм; боерії ачеіа скъпаръ, ші еа нȣ с'а ꙟнвредничіт ка съ се бȣкȣре де родȣл атѫтор фъръ-делеџї кȣ каре 'шї а ꙟнсемнат домніа са ші а пѫнгъріт скаȣнȣл прінціпатȣлȣї. Трȣпȣл лȣї се-адȣсе ші се-ꙟнгропъ кȣ чінсте ꙟн локȣл де ꙟнгропъчȣнѣ прінцілор рȣмѫнї; дар лъсъ дȣпъ сіне о поменіре ȣрѫтъ вредникъ де ȣн тіран ка дѫнсȣл.

§. 40.

ПЕТРȢ II. СКІОПȢЛ.

Ꙗ домніт дела 1560—1567.

Мірчѣ III прін тіраніїле сале кȢрѫці пе тоцї вржжшашії сѫї саȢ ⸆ї сілі сѫ фȢгѫ ⸆и цѫрї стреіне; боерії че маї рѫмѫсесе ⸆н царѫ нȢ пȢтѣ фі алт де кѫт пріетенї де аї лȢї. ⸆никѫ трѫінд ел авȢ ⸆нгріжіре ка сѫ рекомандеѕе ачестора пе фіȢл сѫȢ ПетрȢ ка дȢпѫ моартѣ са сѫ'л пріімѣ. ескѫ де прінц; поате кѫ нȢ ва фі ліпсіт а'ї чере ⸆нтѫрірѣ ші дела Поарта отоманѫ. Ꙗсфел дȢпѫ моартѣ лȢї Мірчѣ ПетрȢ фіȢл сѫȢ се-сȢі пе скаȢнȢл прінціпатȢлȢї.

ДȢпѫ че а пѫтрȢнс ⸆н Трансілваніа вестѣ деспре моартѣ лȢї Мірчѣ, тоцї боерії прібеџї че се-афла аколо, се адȢнарѫ, се сфѫтȢірѫ ка сѫ нȢ сȢфере пе ПетрȢ де прінц пе каре 'ла кȢноскȢт де лецȢіт нȢмаї партіда са чѣ сѫнџероасѫ че о формасе татѫл сѫȢ. Фѫкѫнд гѫтірї ка кȢ армеле сѫ'л гонѣскѫ дін скаȢн, трекȢрѫ Карпацїї дін-коачї, Ȣнде стрѫнгѫнд ощіре мȢлтѫ інтрарѫ маї ⸆н лѫȢнтрȢл прінціпатȢлȢї. Боерії партізанї аї лȢї ПетрȢ ⸆нкѫ се-сілірѫ а а-

дѹна пѹтерї ка сѫ лі се-ѫмпротівѣскѫ. Фѫкѫндѹсе бѫтѫліа, бірѹірѫ боерії прібецї, Петрѹ дінпреѹнѫ кѹ маїкѫ са Кіесна ші кѹ фраціїсѫї фѹџірѫ песте Дѹнѫре. Дар партізаниї лѹї нѹ се-деснѫдѫждѹірѫ де прічіна че о апѫра; се-опрірѫ ла Џюрџю ѹнде лѹкрарѫ спре а добѫнді ажѹтор тѹрческ че нѹ лѣ а фост кѹ греѹ а'л кѫпѫта фіінд кѫ тѹрчії слѹжѣ кѹ бѹкѹріе ла асфел де ѫнтѫмплѫрї кѫнд пе лѫнгѫ платѫ авѣ прілеж де а се ѫмбѫрка ші де жафѹрї; кѫтре ачѣста ера кѹноскѹт кѫ Везірѹл Рѹстаи протектѣзѫ фаміліа лѹї Мірчѣ дѹпѫ кѹм 'ла протектат ші пе дѫнсѹл.

Партізаниї лѹї Петрѹ трѫгѫнд ла сіне ажѹтоаре тѹрчещї, фѫкѹрѫ а доа бѫтѫліе кѹ боерії прібецї, кѫрора де астѫ датѫ нѹ ле слѹжі норокѹл; се бірѹірѫ, о мѹлціме дін еї се оморѫрѫ, ші аша тріѹмфѫнд прічіна лѹї Петрѹ, інтрѫ дінпреѹнѫ кѹ маїкѫ-са ѫн Бѹкѹрещї кѹ помпѫ.

Бѹкѹріа че авѣ Петрѹ кѫ а бірѹіт пе врѫжмашї ші кѫ 'шї а асігѹрат тронѹл н'а цінѹт мѹлт; о алтѫ фѹртѹнѫ се рідікѫ ѫмпротіва лѹї дін партѣ цѫрії дін-коло де Олт. Дѹпѫ бѫтѫліа а доа, боерії карі пѹтѹрѫ скѫпа кѹ віацѫ, фѹџірѫ песте Олт ші рідікарѫ ѫн пічоаре ѫмпротіва лѹї Петрѹ тоатѫ боерімѣ дін партѣ локѹлѹї. Кѹ тоате кѫ ведѣ кѫ Петрѹ есте спріжініт

де пꙋтере тꙋрчѣскъ, нꙋ се ꙟнспъймѫнтаръ німік, чі стрѫнгѫнд ощіре мꙋлтъ, трекꙋръ дінкоачй. Бътъліа че се-фъкꙋ ꙟнтре дѫншії ші ꙟнтре Петрꙋ а фост ненорочітъ пентрꙋ скопосꙋріле лор; ей се-бірꙋіръ, ші Петрꙋ а доа оаръ ꙟші статорнічі домніа кꙋ пꙋтерѣ армелор.

Де ші бірꙋі Петрꙋ пе връжмашії сѫй ꙟн доъ рѫндꙋрй, ініма са нꙋ пꙋтѣ фі одіхнітъ къ нꙋ аре де а се-май теме де німені. Креꙁѫнд къ тоате мішкъріле ачесте връжмъшещй ꙟмпротіва са се-фак дін прічінъ къ ел нічй а веніт тріміс прінц дела Константінопол, нічй а пріїміт ꙟнтъріре формалъ, сокоті къ ка съ тае кꙋражꙋл тꙋтꙋрор ачелора карі нꙋ'л пот сꙋфері пе дѫнсꙋл, ші ка съ ꙟмпъчꙋїаскъ дꙋхꙋріле, алт міжлок нꙋ есте, декѫт съ тріміцъ ла Константінопол ші съ черъ ꙟнтъріре; атꙋнчй тоцй о съ'л кꙋноаскъ пе дѫнсꙋл де прінц легꙋіт, ші орй каре о съ се-сфіаскъ де а май рѫдіка арме ꙟмпротіва ꙋнꙋй прінц ꙟнтъріт де Сꙋлтанꙋл. Ꙟнтр'адевър, трімісе ла Солейман о депꙋтаціе черѫнд ꙟнтъріре, дар ачѣста н'а пꙋтꙋт'о добѫнді декѫт прінтр'о адъогаре де трібꙋт май маре декѫт аꙋ дат пѫнъ ачі чеі лалцй прінцй ꙟнаінте де дѫнсꙋл. Асфел юбірѣ де стъпѫніре а мъріт атѫрнарѣ църії рꙋмѫнещй де Поарта отоманъ! ас-

фел ачѣ патімъ фаталъ а адъогат греꙋтъціле ші сꙋферірілє че лє а пътіміт цара!— Солеіман пеитрꙋ сꙋпꙋнерѣ че а арътат Петрꙋ ші пеитрꙋ ꙟмꙋлціре трібꙋтꙋлꙋі че'л върса ꙟн каса ꙟмпъръте́скъ, трімісе пе ꙋн Портар маре каре ꙟі адꙋсе семнеле домніеі.

Кꙋ трібꙋтꙋл чел маре че фъгъдꙋі Порціеі отомане ші кꙋ добꙟидірѣ де семнеле домиеі, Петрꙋ ꙟші асігꙋръ скаꙋнꙋл; време ꙟнсъ а домніеі сале н'а фост пачинікъ. Ꙟн време ꙟн каре ел се-сілѣ кꙋ тот фелꙋл де міжлоаче а добꙟиді ші а се-ꙟнтърі ꙟн скаꙋнꙋл стръмошеск, ꙋн .немерник нꙋміт Іаков Бракліда, де націе грек, се-ашезъ ꙟн Молдавіа; прин интрігі ажꙋнсе ла чінсте ші пꙋтере маре ꙟн кът фъкꙋ проіект де а се фаче ші прінц ал Молдавіеі. Александрꙋ прінцꙋл Молдавіеі дескоперінд ꙋнелтіріле челе прімеждіоасе але лꙋі Іаков Бракліда, ꙟл гоні дін копрінсꙋл Молдавіеі. Іаков фꙋџі ꙟн Ꙋнгаріа ꙋнде добꙟиді прієтінї пꙋтернічї кърора ле дескопері проіектꙋріле сале де а се-фаче прінц нꙋмаі ка съ ръсбꙋне Молдавіа пентрꙋ тіраніїле че ле а сꙋферіт дела Александрꙋ. Дꙋпъ кꙋм ла кꙋртѣ лꙋі Фердінанд ера тот д'аꙋна воребъ де а авѣ інфлꙋенцъ ꙟн прінціпателе рꙋмънешї, адікъ ꙟн цара рꙋмъне́скъ ші Молдавіа, ші де а авѣ пе

стъпжніторії лор кредінчошї, пріетенї ачещіа аї лȢї Іаков ӂндемнаръ пе Фердінанд ка кȢ банї ші кȢ арме съ'л ажȢте а се фаче пріинц ал Молдавіеї. Фердінанд маї ӂнтжіȢ стътȢ ла ӂндоіалъ, дȢпъ ачеѣ се хотърж ка съ спріжініѣскъ пе Іаков Бракліᴅ ӂи Ȣрмареѣ планȢрілор лȢї. Доі ценералї де аї лȢї Фердінанд Ласкі ші Антон Секелі ӂнтовърошіръ пе Іаков Бракліᴅ ӂи Молдавіа Ȣнде ші бірȢіръ пе Моцог ценералȢл лȢї АлександрȢ. ДȢпъ ачѣстъ катастрофъ, АлександрȢ алергъ ла ажȢтор тȢрческ, ші кемъ ӂнтр'ажȢтор ші пе ПетрȢ пріинцȢл църіі рȢмжнещї каре н'а зъбовіт німік а стржнце оцірї ші але порни кътре Молдавіа, саȢ фіінд порȢнчіт де ТȢрчї, саȢ къчї се теміѣ де вре о нъвъліре ші ӂн цара рȢмжнѣскъ дін партѣ лȢї Іаков Бракліᴅ, фіінд къ ачеста авѣ де гжнд а ӂмпреȢна пріинціпателе рȢмжнещї ші а ле да о алтъ формъ де гȢверн. Експедіціа ачѣста а лȢї ПетрȢ н'авѣ нічї о Ȣрмаре. Ла апа СіретȢлȢї фъкжндȢсе чѣ дін Ȣрмъ бътъліе кȢ Іаков, АлександрȢ нȢ пȢтȢ спріжіні нъвала трȢпелор ші фокȢл тȢнȢрілор лȢї Іаков Бракліᴅ; атȢнчї ші ПетрȢ деснъдъждȢіт де а пȢтѣ фолосі чева лȢї АлександрȢ, се ӂнтоарсе ӂндърът ӂи пріинціпат. Де Іаков Бракліᴅ н'авȢ а се теме німік, къчї ачи-

ста дȣпъ копріндерѣ кȣ армеле а тоатъ Молдавіа, ꙟн лок де а маї ꙟнтрепрінде чева, черȣ дела Солиїман домніа пе каре о ші добжнді фъгъдȣінд ȣн трібȣт де 40,000 галбені пе ан. Сфжршітȣл лȣї Іаков Браклід а фост фоарте тріст; ел се оморж де ȣн Томша саȣ Щефан каре врѣ а се фаче прінц ꙟн лоꙋл лȣї Іаков. Орї ші кжт аȣмблат Томша ка съ добжндѣскъ пе Везірȣл Рȣстан ꙟн фаворȣл съȣ ші съ пріімѣскъ ꙟнтърірѣ де прінц, Сȣлтанȣл нȣ пȣтѣ съ сȣфере ȣн прінц каре прін сіла армелор а копрінс Молдавіа.

Ꙟн времѣ ꙟн каре тоатъ Молдавіа ера тȣрбȣратъ дін прічіна ачелора че дорѣ скаȣнȣл; ші Томша кȣ тоатъ сілінца са нȣ пȣтѣ ал добжнді, Петрȣ ꙟшї фъкȣ ꙟн кап ідеѣ де а копрінде ел Молдавіа ші де а о стъпжні пентрȣ сіне. Кȣ оштіріле рȣмжнещї а ші інтрат ꙟн Молдавіа, дар ла апа Мілковȣлȣї се бірȣі де кътре Томша. Ꙟн локȣл лȣї Томша се-ꙟнтърі дела Поарта отоманъ де прінц ал Молдавіеї іар Александрȣ каре, дȣпъ че ꙟмпъчѣ пе ръсврътіторї, пȣсе мжна пе ȣн Дȣмітрȣ че фȣсесе къпітеніе а лор ші пе каре Іаков Браклід ꙟн времѣ норокȣлȣї съȣ ꙟл хотърже де прінц ал църії рȣмжнещї. Александрȣ трімісе пе неноročітȣл Дȣмітрȣ ла Петрȣ; аче-

єта плін де юбіре де а'шї ръсбꙋна, порꙋнчі ꙟн-тр'о сърбътоаре съ'л адꙋкъ ла масъ. Аічї дꙋ-пъ че ꙟшї бътꙋ жок ꙟндестꙋл де неиорочірѣ лꙋї, маї пе ꙋрмъ ꙟл оморѫ. Маїка лꙋї Петрꙋ нꙋ се скѫрбі, ла сфѫршітꙋл месії, а'шї бате жок де капꙋл лꙋї.

Кѫнд Фердінанд ажꙋтъ пе Іаков Ераклід спре а се фаче прінц ал Молдавієї, Ѳолеїман 'ꙗ фъ-кꙋт арътаре къ ачест лꙋкрꙋ есте сꙋпърътор ла інтересꙋріле сале. Фердінанд щіꙋ съ се-десвіно-въцѣскъ ші съ ꙟмблѫнзѣскъ мѫніа лꙋї, ꙟн кѫт маї пе ꙋрмъ ꙟнкеѣ ші о армістіціє де 8. а-нї. Ꙟнтр'ачѣстъ армістіціе, дꙋпъ че се-ворбі пентрꙋ ꙟмпъчꙋіреа де деосікіте прічінї ꙟнтре Фер-дінанд ші Ѳолеїман, ші ꙟнтре Фердінанд ші Іоан Ѳігісмꙋнд, се-ворбі ші пентрꙋ цара Рꙋмѫ-нѣскъ ші Молдавіа. Ла арътъріле че фъкꙋ Фер-дінанд къ де мꙋлте орї прінції рꙋмѫнї ар фі нъ-въліт ꙟн Трансілваніа ші 'ꙗр фі адꙋс марї сꙋ-пърърї, Ѳолеїман копрінсе ꙟн трактатꙋл де ар-містіціє ші пе амѫндоі прінції рꙋмѫнї, кꙋм къ ачещіа де ачі ꙟнаінте нꙋ вор фаче нічї о сꙋпъ-раре ла сꙋпꙋшії лꙋї. Нꙋ мꙋлт дꙋпъ ачѣста мꙋрі Фердінанд, ръмѫінд ꙟн локꙋл лꙋї мощє-нітор Максіміліан II.

Максіміліан, ꙟнграбъ дꙋпъ сꙋірѣ са пе скаꙋн,

цін8 8и сфат ꙟи каре сѫ се хотѫраскѫ дака тре-
б8е сѫ пѫꙁѣскѫ трактат8л де армістіціе пе 8.
аниї ꙟкеꙗт к8 Солеїман. Де ші 8ниї ꙟл сфѫ-
т8ꙗ ка сѫ'л р8пѫ, фіинд кѫ тот ꙟл вор р8пе
т8рчіїї; чеї маї м8лції ꙟисѫ ꙟї зічѣ ка сѫ'л пѫ-
ꙁѣскѫ пѫнѫ кѫнд н8 се-ва 8ні тоатѫ крещінѫ-
тат'ѣ ꙟмпротіва т8рчілор. Максіміліан се 8-
ні к8 пѫрер'ѣ ачестор дін 8рмѫ; дар ніще цене-
раліі де аї сѫї дін Ѹнгаріа пліні де пофтѫ де а
рѫпі ші де а жеф8і ꙟл сілі ка ші ел сѫ'л р8пѫ,
ші сѫ се грѫмѫдѣскѫ неноирочірі н8оѫ ас8пра Ѹн-
гаріеї. Ценераліі л8ї Максіміліан копрінꙁѫнд ні-
ще лок8рї дела Їоан Сігісм8нд, ачеста кіемѫ
ꙟнтр'аж8тор пе Солеїман ꙟналт8л сѫ8 протек-
тор. Солеїман се-рідікѫ к8 тоатѫ п8тер'ѣ ꙟм-
пѫрѫціеї сале, кіемѫ ші о м8лціме де татарї—
поате кѫ а8 фост ші р8мѫниї, — ші нѫвѫлінд ꙟн
Ѹнгаріа дескісе 8н рѫсбоі8 грозав каре неферічі
Ѹнгаріа ші н8 се-ісправі де кѫт к8 кѫдер'ѣ четѫ-
ціеї Сігет каре 'шї а добѫндіт 8н н8ме маре пен-
тр8 ероꙋл Ніколае Зріні Леоніда 8нг8рілор. Ꙟн
рѫсбоі8л ачеста м8рі ші Солеїман. Максіміліан
се-ꙟнтоарсе ла Віена; Селім 8рмѫтор8л л8ї Со-
леїман авѫнд 8н д8х маї пачнік де кѫт рѫс-
боїнік8л Солеїман каре а ꙟнспѫїмѫнтат кѫте тре-
ле пѫрціле л8мії, Е8ропа, Асіа, ші Афріка, н8

стърѹі мѹлт ꙟн Ѹнгаріа, чі ка съ се-ꙟнтъркескъ ꙟн стъпъніре се ꙟнтоарсе ла Константінопол.

Кѹ іспръвіреа ръзбоюлѹі ачестѹіа, нѹ ꙟнчетаръ ненорочіріле пентрѹ Ѹнгаріа; Ненорочіріле ачестѣ ле пътімі ші цара рѹмъненескъ. Дѹпъ че Селім се-рідікъ кѹ арміа са дін Ѹнгаріа, татарії ка съ се-ꙟнкарче де прѫзї ші жафѹрї се-ръвърсаръ песте тоате локѹріле Ѹнгаріеї трекѫнд прін фок ші аскѹцітѹл сабіеї тот че ле еша ꙟнаінте. Дѹпъ маї мѹлте ловірї партікѹларе, се-рідікъ ші Іоан Сігісмѹнд кѹ пѹтере маре асѹпра лор ші ꙟн маї мѹлте бътълії бірѹіндѹї ꙟї сілі съ ясе дін Ѹнгаріа ші Трансілваніа. Фѹріа татарілор требѹя акѹм съ о спріжінѣскъ цара рѹмънѣскъ Дѹпъ маї мѹлте жъфѹірї ші пѹстіірї че ле лъсаръ пе дрѹмѹл тречерії лор, се-дѹсеръ ꙟн сфѫршіт ла патріа лор.

Цара рѹмънѣскъ ръсѹфлъ дѹпъ рідікареа потопѹлѹї тътъреск; дар Петрѹ н'авѹ норочіре де а маї фі прінц.

§. 41.

АЛЕКСАНДРѸ II.

А домніт дела 1568—1577.

Мѹрінд Солейман, Петрѹ ꙟші пієрдѹ протек-

торꙋл. Сꙋлтанꙋл Селім воꙗ съ орѫндꙋꙗскъ ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ ꙋн прінц каре съ фіе фъптꙋръ а са, ші ачеста а фост Александрꙋ фрателе лꙋї Петрꙋ.

Александрꙋ а фост ꙋн адевърат фіꙋ ал лꙋї Мірчѣ III; фаптеле лꙋї ера о адевъратъ копіе дꙋпъ моделꙋл татълꙋї сьꙋ; домніа са нꙋ'шї а ꙟнсемнато де кѫт прін оморꙋрї ші алте тіранії. Сꙋірѣ са пе скаꙋн а фост пачнікъ; тоцї кредѣ къ ел ва фі ꙋн прінц бꙋн; дар ꙟнтр'адевър ачѣста нꙋ ера віртꙋте ла дѫнсꙋл чі о фъцърнічіе сꙋб каре ꙟшї аскꙋндѣ ініма чѣ крꙋдъ, ка ші татъл сьꙋ Мірчѣ. Фіінд къ о мꙋлціме де боерї се афла ꙟн Трансілваніа ꙟнкъ маї дінаінте, ле скрісе кꙋ кіпꙋл чел маї дꙋлче ка съ се ꙟнтоаркъ ꙟн патріа лор, фъгъдꙋіндꙋле ертаре ші ꙋїтаре де тоате челе трекꙋте. Ворбеле лꙋї челе дꙋлчї ꙟншеларъ пе маї мꙋлцї боерї карі се ꙟнтоарсеръ ла каселе ші аверіле лор. Ачеꙗ ръсꙋфларъ доъ лꙋнї дꙋпъ ꙟнтоарчерѣ лор дін царъ стреінъ, ші ініма чѣ немілостівъ а лꙋї Александрꙋ черѣ сѫнџе. Сокотінд къ тоцї боерії ачеꙗ карі аꙋ фост фꙋгарї сѫнт дꙋхꙋрї нестаторніче ші тꙋрбꙋрътоаре, ші къ домніа лꙋї нꙋ поате фі сігꙋръ пѫнъ кѫнд вор фі еї ꙟн віацъ, іскоді о масъ ла каре кіемъ пе тоцї боерії чеї марї. Атꙋнчї А-

лександрꙋ пꙋсе мѫна пе джишiй шi оморѫ ꙋниспреꙃече дiн трѫншiй. Сетѣ лꙋй де сѫнџе нꙋ семꙋлцꙋмi нꙋмай кꙋ оморꙋл ачеста; ел оморѫ дꙋпѫ ачѣ шi пе алцй мꙋлцй боерй май марй шi май мiчй.

Атѫта вѫрсаре де сѫнџе а фѫкꙋт пе норѡд сѫ се-скѫрбѣскѫ де стѫпѫнiрѣ лꙋй чѣ тiранiкѫ, шi стрiга ръсплѫтiре. Александрꙋ ка сѫ шй одiхнѣскѫ мꙋстрарѣ кꙋџетꙋлꙋй шi сѫ ѫмпѫчꙋѣскѫ пе норѡд алергѫ ла мiжлокꙋл кꙋ каре с'аꙋ слꙋжiт шi алцй тiранй ѫнаiнте де дѫнсꙋл: зiдi о Бiсерiкѫ.

Тiранiа лꙋй Алексаитрꙋ нꙋ се-мѫрџiнi аiчй; пе лѫнгѫ тiтлꙋл де ꙋчiгаш, добѫндi шi нꙋме де апѫсѫтор ал нородꙋлꙋй. Ка сѫ се-поатѫ цiнѣ статорнiк шi сiгꙋр пе ꙋн скаꙋн пе каре 'л а пѫнгѫрiт кꙋ атѫта сѫнџе дела сꙋпꙋшiй сѫй, ѫй требꙋѧ шi банй ка сѫ шй цiе партiдѫ ла Костантiнопол, сѫ астꙋпе гꙋра челор че ар стрiга ѫмпротiва са, шi сѫ ѫмпiедiче плѫнџерiле цѫрiй ка сѫ нꙋ ажꙋнгѫ ла ꙋрекiле Сꙋлтанꙋлꙋй. Ѫнтродꙋкѫнд о даждiе нꙋоѫ, невꙋꙃiтѫ пѫнѫ атꙋнчй, нꙋмiтѫ о а е с ѣ к ѫ, дете о пiлдѫ ꙋрѫтѫ шi алтора ка сѫ факѫ ка дѫнсꙋл спре а стрѫнџе банй. Ѫнтр'адевѫр мꙋлцй прiнцй ꙋрмарѫ ачѣстѫ пiлдѫ; тоцй трасерѫ ла сiне блестемеле но-

родȣлȣї; дар чел че а фост маї вреднік де ачестѣ ера Петрȣ.

Оморжріле че ле а съвжршіт Александрȣ асȣпра кръжмашілор съї ші баниї че лї стржнџѣ прін апъсарѣ народȣлȣї, іȣ асігȣрат скаȣнȣл църіі рȣмънещі; де німені нȣ авѣ а се теме де кжт де фрателе съȣ Петрȣ каре, шезжнд фъръ нічї о трѣбъ, лесне пȣтѣ съ фіе іспітіт де патіма іȣбіреї де стъпжніре ші съ факъ інтріџї спре а добжнді домніа че а маї авȣто о датъ. Спре а скъпа де гріжа ачѣста, Александрȣ фъкȣ ȣн план ка съ ажȣте пе фрателе съȣ Петрȣ кȣ тоате міжлоачеле спре а добжнді скаȣнȣл Молдавіеї. Ꙟн времѣ ꙟн каре Александрȣ кроіа планȣл де а фаче де лȣкрȣ фрателȣї сеȣ, ꙟн Молдавіа домнѣ іар ȣн немернік нȣміт Івоніа саȣ Іонашкȣ каре асеменѣ ка ші Іаков Єраклід, прін мȣлте інтріџї ажȣнсе съ домнѣскъ домніа. Дар фіінд къ Полоніа врѣ съ ашезе ꙟн Молдавіа де прінц пе ȣн Богдан, ші фіінд къ дін прічіна ачѣста ꙟн Молдавіа ера о фіербере грозавъ ші ꙟмпъръкері марї, Александрȣ се ꙟнтемеѣ ꙟн нъдежде къ планȣл сеȣ ва ісбȣті. Тріміціінд ла Константінопол солї пжра пе Івоніа кȣм къ стъ ꙟн ꙟнклінърі прієтінещі кȣ пȣтеріле крещіне ші маї кȣ сѣмъ кȣ Полоніа ꙟмпротіва інтересȣрі-

лор Порцiї отомане. Пе лѫнгъ ачесте пѫрї каре нꙋ ера ꙟндестꙋле спре а ръстꙋрна пе Ївонiа каре шi ел ера рекꙋноскꙋт дела Поартъ де прiнцꙋл леџiꙋiт ал Молдавiеї, Александрꙋ ꙟмпърцi банї пе ла ꙋнiї алцiї карi съ ажꙋте пе Петрꙋ прiн рекомандацiiле лор; кꙋ тоате ачесте тот н'ар фi фолосiт, кака н'ар фi фъгъдꙋiт къ фрателе сꙋ Петрꙋ ва плътi трiбꙋтꙋл ꙟндоiт. Фъгъдꙋiала ачѣста де банї пъкꙋ фоарте мꙋлт лꙋї Сꙋлтан Селiм, фiiнд къ авѣ требꙋiнцъ, къчї ла ръсбоюл кꙋ Венецiанiї пентрꙋ островꙋл Чiпрꙋ а келтꙋiт мꙋлт. Прiiмiнд кꙋ кондiцiа ачѣста де а ашеꙁа пе Петрꙋ ꙟн Молдавiа, трiмiсе ла Iаш пе ꙋн Чѣꙋш тꙋрк кꙋ ферман. Кꙋпрiндерѣ ачестꙋїа ера къ: Сꙋлтанꙋл чере дела Iвонiа ка ꙟн лок де 60,000 галбенї, трiбꙋтꙋл че'л плътѣ пѫнъ ачi, съ дѣ ꙟндоiт адiкъ 120,000 галбенї. Дака се ва ꙟндꙋплека ла ачѣста, Сꙋлтанꙋл, лꙋѫндꙋ'ї ꙟн бъгаре де сѣмъ шi слꙋжбеле сале челе кредiнчоасе де маї наiнте ꙟї ласъ домнiа прiнцiпатꙋлꙋї; iар ꙟнтѫмплѫндꙋсе ка съ нꙋ воiаскъ а плътi сꙋма черꙋтъ, атꙋнчї ꙟл ва скоате шi ꙟн локꙋл лꙋї ва орѫндꙋi пе алтꙋл каре дъ атѫт кѫт се чере. Iавонiа адꙋнъ нꙋмаї де кѫт пе боерiї съї ка съ се сфътꙋiаскъ кꙋ дѫншiї че мъсꙋрї требꙋе съ iа. Ел ꙟшї дете пъре-

рѣ ка съ нꙋ пріимѣскъ а плъті трібꙋтꙋл ачел ма-
ре, фіинд къ ачѣста дъ прічинъ тꙋрчілор ка де
ачі ꙟнаінте съ'л тот крѣскъ; атꙋнчї ва требꙋі
съ се-ꙟмповъреѕе цара кꙋ дъждїй греле; кътре
ачѣста адъогъ къ ел есте май гата съ моаръ де
кѫт съ сꙋфере о асфел де робіе; ꙟн сфѫршіт ѕісе
къ мѫнтꙋіница ші скъпарѣ атѫрнъ дела хотъ-
рѫрѣ лор чѣ вітѣѕъ. Кꙋвінтеле ачесте ꙟнсꙋ-
фларъ кꙋраж ꙟн ініміле боерілор, май кꙋ сѣмъ
кѫнд ле спꙋсе къ ел нъдъждꙋеще съ добѫндѣ-
скъ ажꙋтор дела Полоній ші дела Казачї; ші то-
цї жꙋраръ ка ꙟмпреꙋнъ кꙋ прінцꙋл лор сав съ
тръіаскъ сав съ моаръ. Дꙋпъ хотъръре ачѣ-
ста енергікъ, Івоніа слобоѕі пе чѣꙋшꙋл тꙋрк фъ-
ръ нічї о исправъ, ꙟнчепꙋ а стрѫнџе дъждїй, а
адꙋна ощіре ші а лꙋа тоате мъсꙋріле де апъра-
ре ꙟмпротіва ѕорї кърїй нъвъліре сілнічѣ че ар врѣ
съ факъ тꙋрчїй. Черѫнд ажꙋтор дела краіꙋл По-
лоніей, нꙋ і се-дете, фіинд къ Полоніа де 100 де
ани се-афла ꙟнтр'о бꙋнъ ꙟнцелеџере кꙋ Поарта
отоманъ, ші н'авѣ плъчере де а се ꙟнкꙋрка кꙋ
дѫнса прін ръсбоае; добѫндї ꙟнсъ дела Казачїй
дела Ніпрꙋ карі фъръ щірѣ ші воінца краіꙋлꙋї
інтраръ ꙟн слꙋжба лꙋї Івоніа. Сꙋлтанꙋл Се-
лім афлѫнд къ Івоніа нꙋ пріимеще а плъті трі-
бꙋтꙋл ꙟндоіт че і с'а черꙋт, ші къ фаче гътірї

де ꙟмпротівіре, трімісе о арміе де 30,000 тȣрчї ка сѫ'л педепсѣскѫ ші ꙟн локȣл лȣї сѫ ашеѕе пе Петрȣ фрателе лȣї Александрȣ прінцȣл цѫрії рȣмѫнещї. Кȣ арміа атѣста се ȣнірѫ ші трȣпеле лȣї Александрȣ дін цара рȣмѫнѣскѫ; кѫтре ачѣста Сȣлтанȣл порȣнчі ші Трансілваненілор ка ші де аколо сѫ се-тріміцѫ ажȣтоаре. Щефан Баторі Воеводȣл Трансілванієї а тріміс дої џенералї, пе Міхаю Рац ші пе Георгіе Дацо кȣ 2000 сѫкȣї. Тот нȣмѫрȣл армієї се-рідіка пѫнѫ ла 102 000 дін каре 70 000 ера нȣмаї рȣмѫнії лȣї Александрȣ прінцȣл цѫрії рȣмѫнещї. Ачѣстѫ арміе дȣпѫ че се-стрѫнсе ꙟн цара рȣмѫнѣскѫ се адȣнѫ ꙟмпрежȣрȣл Брѫілії ȣнде се ашеѕѫ ꙟн лагѫр спре а се-одіхни.

Вестѣ деспре нȣмѫрȣл ачещії армії марї н'а ꙟнспѫїмѫнтат німік пе Івоніа. Кȣ тоате кѫ дела Полоніа нȣ довѫндісе нічї ȣн ажȣтор; дар фіінд кѫ Казачії ера вестіцї пентрȣ фаптеле лор челе вітеѕе ꙟн рѫсбоае, ші фіінд кѫ рідікарѣ патріотікѫ а лѫкȣіторілор дін Молдавіа ера ꙟн маре, ꙟндрѫснї, дȣпѫ хотѫрѫрѣ че а фѫкȣт, а спріжіні рѫсбоюл кȣ тȣрчії. Кѫнд арміа ȣнгро-тȣркорȣмѫнѣскѫ се-афла ꙟн лагѫр фѫрѫ гріжѫ, Чвіерцевскі Хетманȣл Казачілор кȣ 6000 оамені плекѫ ꙟнаінте, лѫсѫнд пе Івоніа сѫ віе

пе ꙋрмъ пе алт дрꙋм кꙋ чеі лалтъ арміе, Дѫнд песте форпостꙋріле де 400 оамені але лагърꙋлꙋї, ꙟї прінсе пе тоцї, ші дꙋпъ че пріи іспітірї афлъ̀ дела дѫншії старѣ ꙟн каре се афлъ арміа ꙋнітъ, ꙟї оморѫ фъръ а скъпа вре ꙋнꙋл ка съ вестѣскъ челор діи лагър венірѣ връжмашілор. Чвіерцевскі, дꙋпъ ачѣстъ ісбѫндъ, ꙟигріжі пе де о парте а нꙋ се стінџе фокꙋріле форпостꙋрілор ка съ нꙋ афле арміа де ꙟитѫмпларѣ лор, іар пе де алта трімісе ла Івоніа вестіторї ка съ грѫбѣскъ а сосі маї кꙋрѫнд. Ꙋніндꙋсе арміа лꙋї Івоніа кꙋ а лꙋї Чвіерцевскі, се фъкꙋръ діи трѫнса треї пърцї, ші де треї пърцї се ꙟнтрепрінсе нъвъ̀лірѣ асꙋпра лагърꙋлꙋї връжмъшеск. Чѣ дінтѫю нъвъліре о фъкꙋ Чвіерцевскі кꙋ корпꙋл съꙋ; ші дꙋпъ че тꙋркꙋръ̀ ші ꙟнспъїмѫнтъ̀ тоатъ арміа ꙋнітъ, атꙋнчї вені ші Ївоніа кꙋ арміа са де доъ пърцї. Ꙟи времѣ нъвъліреї ачещіа пꙋцінтеї діи лагър авѣ каї кꙋ сіне, фіінд къ каїї тꙋтꙋрор ера ла пъшꙋне де парте де лагър; ꙟиасфел де кіп маї тоатъ арміа, ꙟнкꙋнџꙋратъ де тоате пърціле, фъръ міжлок де скъпаре, се пръпъді де кътре Казачї ші арміа лꙋї Івоніа; прѣ пꙋцінтеї карі аꙋ пꙋтꙋт съ ажꙋнгъ ші съ се арꙋнче пе каї аꙋ скъпат кꙋ віацъ. Александрꙋ прінцꙋл църії рꙋмѫнещї ші кꙋ фрателе съꙋ Пе-

тръ ↑никъ авѧ скъпаръ кȣ фȣга ші ↑шї гъсіръ мѫнтȣінца ↑никізѫндȣсе ↑н четатѣ Бръіла. І- воніа ші Чвіерцевскі копрінсеръ лагърȣл ȣнде .зъ- ковіръ патрȣ зіле ка съ праде ші съ севодіхнѣскъ. Ѫнтре морції къзȣцї ↑н бътъліе, негъсіндȣсе, трȣпȣріле лȣї Алеѯандрȣ ші а лȣї Петрȣ; Івоніа інтръ ↑н цара рȣмѫнѣскъ ші ка съ ѧ іеѫн- дъ деспре дѫнші пȣстіі тот прін фок ші сабіе. Аѫȣнгѫнд фъръ нічї о ↑мпротівіре ла Бȣкȣрещї, се пȣртъ ка ȣн стъпѫн асȣпра църії рȣмѫнещї ші ашезъ де прінц пе ȣн Віитілъ, боер дін Молдавіа. Ачеста, фіинд пȣс прін сіличіе н'а пȣ- тȣт траџе ла сіне драгостѣ боерілор църії. Ѫ- бѧ с'а депъртат Івоніа дін Бȣкȣрещї, ші боерії лȣї Алеѯандрȣ дȣпъ патрȣ зіле, се-рідікаръ а- сȣпра лȣї ші ↑л оморѫръ.

Івоніа афлѫнд къ връжмашії съї сѫнт ↑нкішї ↑н Бръіла, ↑нкȣнџȣръ четатѣ ші черȣ дела ко- мандантȣл четъції ка съ'ї дѣ пе Петрȣ; Командантȣл ↑ї трімісе 10 глоанце де тȣн ші 2. съ- џецї. Івоніа некъжіндȣсе нȣ се мȣлцȣмі нȣмаї къ а спѫнзȣрат пе депȣтації тȣрчї карі ↑ї адȣ- серъ ачеле лȣкрȣрї; чі дȣпъ че копріисе Орашȣл трекȣ прін аскȣцітȣл сабіеї пе тоцї лъкȣіторії пѫнъ ші пе копії сȣгъторї, ші дȣпъ че жефȣі ↑н- деcтȣл, ↑ї дете фок. Іспръвінд кȣ крȣзіміле

ачестѣ, ꙟнкꙋнџꙋрѫ̀ четатѣ каре фіинд біне ꙟнтъріть нꙋ се-пꙋтѣ лꙋа декѫт дꙋпъ о ꙟнкꙋнџꙋраре ꙟнделꙋнгатъ. Фіинд къ а пріїміт весте къ віне о алтъ арміе тꙋрчѣскъ спре ажꙋторꙋл четъцiї, І̂воніа лъсъ̀ ꙟнкꙋнџꙋрарѣ ші алергъ̀ спре а еші ꙟнаінте ла трꙋпеле ачелѣ. Афаръ де бътъліа дін тѫю І̂воніа маї бірꙋі ꙟнкъ де доъ орї пе тꙋрчї, ші бъгъ̀ атѫта гроазъ ꙟн еї ꙟн кѫт прін мошчеле лор се-рꙋга лꙋї Дꙋмнезеꙋ ка съ'ї скапе де прімеждії.

Ꙟн сфѫршіт се-десметечіръ тꙋрчії дін амецѣла ꙟн каре ꙟї адꙋсесе І̂воніа прін ловіріле сале челе фъръ весте ші ꙋцї. Адꙋнѫнд о арміе де 20 000 оамені 120 тꙋнꙋрї, веніръ съ трѣкъ Дꙋнърѣ; кꙋ тоате ачестѣ нꙋ ꙟндръзніръ а ꙟнаінта, пѫнъ нꙋ кꙋмпъраръ пе Зарнескі ꙋн џенерал ал лꙋї І̂воніа пꙋс пентрꙋ паза Дꙋнърії ші каре се вѫндꙋ лꙋї Петрꙋ фрателꙋї лꙋї Александрꙋ лъсѫндꙋсе а се ꙟнспъїмѫнта кꙋ нꙋмърꙋл чел маре ал арміеї тꙋрчещї ші а се момі кꙋ дарꙋрї ші кꙋ фъгъдꙋелї де чінсте. Атꙋнчї ꙟнтр'о бътъліе се бірꙋі І̂воніа, ші кꙋ пꙋцінї че'ї маї ръмъсесе се ꙟнкісъ ꙟн лагър пе рꙋінеле ꙋнꙋї сат. Ꙟн позіціа ачѣста се апъръ̀ кꙋ вітежіе треї зіле. Ꙟмбііндꙋ'л тꙋрчії кꙋ капітꙋлаціа, Казачії ꙟл сфътꙋіръ ка съ нꙋ о пріімѣскъ ші съ

се апере пѫнъ ла чѣ маі дѹпе ѹрмъ пікътѹръ де сѫнџе; діи потрівъ рѹмѫнії Молдовені зічѣ ка съ пріімѣскъ ꙟнвоірѣ кѹ кондіціі бѹне ші кѹ кезъшѹіре къ се-вор пъзі дін партѣ тѹрчілор. Ліпса де апъ хотърѫ ꙟн сфѫршіт пе Івоніа ка съ пріімѣскъ капітѹлаціа. Черѹ дела Пашії тѹрчі съ жѹре де шапте орі; съ ласе дрѹм слобод Казачілор песте Ністрѹ; съ нѹ'л омоаре пе дѫнсѹл чі съ'л дѹкъ ла Сѹлтанѹл ѹнде ва къдѣ ла мілостівірѣ лѹі, ші съ дѣ амністіе тѹтѹрор лъкѹіторілор дін Молдавіа. Тѹрчії жѹраръ къ вор ꙟмпліні тоате ачестѣ. Івоніа се-дете ꙟн мѫініле тѹрчілор. Капѹџі Баша шезѹ де ворбъ кѹ дѫнсѹл патрѹ чѣсѹрі, гъсі прілеж де а се сѹпъра дін прічіна ѹнѹі фрас, ші де а се-апъра де пъзірѣ капітѹлаціеі, ші скоцінд сабіа ꙟл ръні ꙟн кап ші ла трѹп; Іанічерії алергаръ ші'і тъіаръ капѹл; трѹпѹл дѹпъ че ꙟші бътѹръ жок де дѫнсѹл ꙟл ꙟмпърціръ ꙟнтре дѫншії спре адѹчерѣ амінте; іар капѹл ꙟл лѹъ Александрѹ ші'л бътѹ кѹ кѹе ꙟн поарта домнѣскъ дела палатѹл дін Бѹкѹрещі. Рѫмъшіца арміеі лѹі Івоніа дінпреѹнъ кѹ Казачії се-мъчелъріръ де кътре Тѹрчі ші татарі карі, дѹпъ че пѹстііръ тоатъ Молдавіа, ꙟнлесніръ лѹі Петрѹ дорірѣ дѹпъ скаѹнѹл ачелѹі прінціпат.

Кꙋ сꙋїрѣ фрателꙋї съꙋ Петрꙋ пе скаꙋнꙋл Молдавіеї, Александрꙋ скъпъ́ де о грїжъ маре; дар ачѣста а фост спре маї маре неиорочірѣ църії рꙋмѫнещї. Кꙋ кѫт и'авѣ а се-теме де німінї кꙋ атѫт ера маї крꙋд кътре сꙋпꙋшії съї ші маї тіраи кътре цара са. Чеѣ лалтъ време а домнієї лꙋї Александрꙋ де ші а фост сігꙋръ дін лъꙋнтрꙋ еї, се-маї аместекъ ꙟн прічінї стреіне. Ꙟнтре Іоан Ѳігісмꙋнд фіꙋл лꙋї Іоан Заполіа ші ꙟнтре Максіміліан се-ꙋрма ꙟнкъ връжмъшііле пентрꙋ Ꙋнгаріа ші Трансілваніа. Іоан Ѳігісмꙋнд се цінѣ таре де тітлꙋл де країꙋ алес ал Ꙋнгаріеї ші де стъпѫнірѣ локꙋрілор че і ле а фост асігꙋрат Ѳолеїман; Максіміліан дін потрівъ се-сілѣ кꙋ тоате міжлоачеле ка съ'л факъ а се лепъда де тітлꙋл ачела ші де алте дрептꙋрї че се цінѣ де тітлꙋ. Іоан Ѳігісмꙋнд стѫнд сꙋпт інфлꙋенца ꙋнор партізанї де аї лꙋї Максіміліан се-ꙟвоі ꙟн сфѫршіт а ꙟнкеꙗ нїще трактатꙋрї прін Каспар Бекеш каре се-тръџѣ дін фамілие рꙋмѫнѣскъ, ші де ші се афла ꙟн маре чінсте лѫнгъ Іоан Ѳігісмꙋнд; дар мѫндріа ꙟл фъкꙋ съ лꙋкреѕе ꙟн інтересꙋл лꙋї Максіміліан. Ꙟн пꙋтерѣ трактатꙋї ачестꙋꙗ се-хотъръ ка Іоан Ѳігісмꙋнд съ се лапеде де тітлꙋл де країꙋ ші де алте дрептꙋрї атѫрнѫтоаре де ачел тітлꙋ; съ се-

мѹлцѹмѣскъ кѹ тітлѹ де прінц, кѹ стъпжнірѣ Трансілванієі ші а ѹнор пърцї дін Ѹнгаріа; пе лжнгъ алтеле с'а хотържт ші ачѣста: къ орї че ва пѹтѣ копрінде дін цара рѹмжнѣскъ ші Молдавіа съ фіе а лѹї. Ѫнграбъ дѹпъ ѫнкеерѣ трактатѹлѹї мѹрі Іоан Сігісмѹнд; ші дѹпъ копрін-дерѣ трактатѹлѹї се алесе де прінц сау Воевод ал Трансілванієі Щефан Баторі, каре спре а нѹ ѫнтържта пе Тѹрчї че прівѣ Трансілваніа ка о провінціе сѹб протекціа лор, требѹі съ фъгъдѹꙗскъ Сѹлтанѹлѹї трібѹт пе тот анѹл 10 000 галбенї; ші ка съ стѣ ші сѹбт апърарѣ крещінътъції, фъгъдѹі лѹї Максіміліан кредінцъ де васал. Каспар Бекеш мжхніт фоарте мѹлт, фіінд къ ші ел нъдъждѹꙗ а се алеџе де Воевод ал Трансілванієі, се револтъ ѫмпротіва лѹї Баторі; деспре о парте трімісе аџенції ла Константінопол ка съ'л пжраскъ ші съ фъгъдѹꙗскъ трібѹт маї маре декжт а фъгъдѹіт Баторі; деспре алтъ парте ѫшї фъкѹ партізанї ші кѹ армеле се-рідікъ асѹпра лѹї Баторі. Дар ѫнзадар; тѹрчії юбѣ пе Баторі, кътре ачѣста, ші Баторі стржнсе ощіре, добжнді ажѹтор ші дела Александрѹ прінцѹл църії рѹмжнещї, бірѹі пе Бекеш ші лініщі Трансілваніа.

Сѹпъраре маї маре ѫї вені лѹї Александрѹ дін

Молдавіа дела фрателе сѫȣ Петрȣ. Ꙟчеста се-пȣртъ̀ ꙟн Молдавіа ка ȣн стреин, ші пріи крȣ-зіміле ші апъсъріле сале се-фъкȣ ȣрѫт ла тоатъ боерімѣ ші ла тоцї лъкȣіторіїй де обще. Ꙟнтре Казачіїй запорожанї се-афла пе ачѣ време ȣнȣл нȣміт Іван порекліт Поткоавъ пентрȣ търіа са, кѫчї кȣ маре ꙟнлеснїре фрѫнџѣ ꙟн мѫїнї о поткоавъ; ачеста ꙟнчепȣ а се-дескоперї къ есте фрате кȣ Івоніа. Рȣмѫнїїй дін Молдавіа немаї пȣтѫнд сȣфері тіраніїле лȣї Петрȣ, прівірѫ ꙟн Іван Поткоавъ ȣн мѫнтȣітор ал лор ші ꙟї скрі-серъ ка съ віе съ'ї мѫнтȣаскъ де тіранȣл Петрȣ. Казачїй ꙟнсȣфлацї де ȣн дȣх неастѫмпърат ші ръсбоїнік, венірѫ кȣ Поткоавъ ꙟн Молдавіа, ȣнде Поткоавъ се прокламъ̀ де прінц. Огрѫн-гѫндȣле ошїре мȣлтъ пе лѫнгъ дѫнсȣл, ꙟнаін-тъ̀ кътре Іаш; Петрȣ ꙟї еші ꙟнаінте кȣ арміа са ꙟн каре ера ші тȣрчї. Поткоавъ бірȣі, гоні пе Петрȣ ші се ашезъ̀ пе скаȣнȣл Молдавіеї. Пе-трȣ фȣџї ꙟн цара рȣмѫнѣскъ ла фрателе сѫȣ А-лександрȣ дела каре черȣ ажȣтор, ші де ȣнде трімісе весте ші плѫнџері ла Константінопол де-спре ꙟнтѫмпларѣ са. Поткоавъ нȣ с'а бȣкȣрат мȣлтъ време де норочірѣ са; Александрȣ дете ажȣтор фрателȣї сѫȣ Петрȣ, ла каре се адъога-ръ ші трȣпе тȣрчещї, ші арміа ȣнітъ інтръ̀ ꙟн

Молдавіа. Де ші ꙟн бътъліа дін тѫю бірȣі Пот-коавъ; дар маї пе ȣрмъ віінд трȣпе тȣрчещї нȣоъ; асеменѣ, дȣпъ порȣнка Сȣлтанȣлȣї, дѫнд ажȣтор ші Воевоȣл Трансілваніеї, Поткоавъ се-деснъдъждȣі де а маї пȣтѣ ціне скаȣнȣл Молдавіеї, лъсъ Іашȣл ші Молдавіа ші се-ꙟн-тоарсе ꙟндърът. Петрȣ добѫнді іар прінціпатȣл Молдавіеї.

Александрȣ авȣ мȣлцȣмірѣ де а ведѣ пе фрателе съȣ рестаторнічіт пе скаȣнȣл Молдавіеї; ші дȣпъ ачѣстъ ꙟнтѫмпларе, мȣрі ꙟнгракъ лъсѫнд ꙟн ȣрма са о поменіре блестематъ пентрȣ фаптеле лȣї челе крȣде.

§. 42.

МІХНѢ II.

А домніт дела 1577—1583.

Ꙟнкъ трѫінд Александрȣ а ꙟнгріжіт ка домніа прінціпатȣлȣї съ нȣ се-депъртезе дела фамііліа са. Ачѣста 'ꙗ фост лесне де а о добѫнді кѫнд боерії чеї маї мȣлці ера де партіда са, къчї пе чеї ꙟмпротівіторї ꙟї кȣръцісе де мȣлт. Лъсѫнд дар де ȣрмътор шіе'шї пе фіȣл съȣ Міх

нѣ, коерій ꙟл пріімірѫ де прінц ал лор. Дар ка сѫ се кȣноаскѫ де тоатѫ цара де прінц леџȣіт, нȣ ера ꙟндестȣл атѫт; требȣꙗ сѫ се-тріміцѫ депȣтаціе ла Константінопол ка де аколо сѫ віе ꙟнтѫрірѣ ші сѫ'й адȣкѫ ші семнеле домніеі. Міхнѣ трімісе ла Константінопол пентрȣ ачест сфѫршіт пе Вістіерȣл Мітрѣ, ші ачеста се-дес-сѫрчінѫ кȣ лаȣдѫ де трімітірѣ са.

Міхнѣ н'а фост май бȣн де кѫт чеѣ лалцй прінцй дін фамілиа дін каре се-трѫџѣ ел. Спре ненорочірѣ цѫрій адȣсе ші ел пе скаȣнȣл прінціпатȣлȣй рѫȣтѫціле кȣ каре ачеꙗ 'шй аȣ фост ꙟнсемнат домніїле лор ші каре ел лĕ а мощеніт ꙟнтокмай. Фіінд кѫ ꙟнвреднічірѣ са де а добѫнді домніа дȣпѫ моартѣ татѫлȣй сѫȣ, 'ла костісіт мȣлт требȣінд а фаче дарȣрй ла Константінопол, ȣрмѫ пілда чѣ ȣрѫтѫ кȣ каре татѫл сѫȣ а лѫсат ла ȣрмѫторй ȣн нȣме блестемат, ші ꙟнтродȣсе ші ел о даждіе нȣоѫ нȣмітѫ гѫлѣтѫ. Кȣ кіпȣл ачеста сокотѣ Міхнѣ а срѫнџе бані, а се-деспѫгȣбі де келтȣеліле сале че лĕ а фѫкȣт спре а се-фаче прінц, а се-спріжіні ла Константінопол ꙟнтѫмплѫндȣсе а се-фаче пѫрй ꙟмпротіва са, ші а авѣ кȣ че трѫі фіінд сіліт сѫ ласе домніа ші сѫ фȣгѫ ꙟн царѫ стреінѫ. Нородȣл де ші ера ꙟмповорат ꙟнкѫ май дін аінте

кȣ дестȣле дърї кȣ каре алцї прінцї ꙟла ꙟмпіла-се ꙟммȣлціnд трібȣтȣл че требȣіа съ се-плътѣскъ ла Поарта отоманъ, саȣ дарȣріле че се фъчѣ ла скімбъріле челе юцї але домниілор, нȣ мȣрмȣръ німік ꙟмпротіва ачещії апъсърї нȣоъ че о ꙟнтродȣсе Міхнѣ. Сȣферіріле че крещѣ кȣ ꙟнчетȣл, ꙟл фъкȣсе несімцітор крезѫнд къ ачѣста есте соарта са, фъръ а авѣ нъдежде де ȣн віітор маї бȣн, се сȣпȣсе фъръ ꙟмпротівіре ші ла плата де даждіа чѣ нȣоъ, ші сȣфері пе Міхнѣ патрȣ анї пе скаȣн. Міхнѣ ка съ мѫнгъе пе народ ѕіді Мѫнъстірѣ Тȣтана. Кȣ асфел де фапте прінцїї чеї ръпіторї, ꙟшї ꙟмпъка мȣстрарѣ кȣцетȣлȣї ші ꙟшї акоперѣ фъръ-делеціле лор. Кȣ асфел де фапте ꙟншела о царъ ꙟнтреагъ ші се-кредѣ ꙟмпȣтернічіцї де а апъса пе народȣл еї!

Ꙟн сфѫршіт се-дещептъ енергіа національ. Народȣл де песте Олт маї кȣ сѣмъ дін Жȣдецȣл Мехедінцї, ꙟнчепȣ а ꙟмȣрмȣра ꙟмпротіва апъсърії кȣ каре Міхнѣ кінȣіа цара, коеріі дін ачел Жȣдец лȣаръ партіда народȣлȣї ші се пȣсеръ ꙟн фрȣнтѣ лȣї. Хотърѫнд кȣ орї че прецȣ а нȣ маї сȣфері пе Міхнѣ, ꙟшї алесеръ алт прінц нȣміт Радȣл Попа. Рідікарѣ ачѣста де песте Олт аѫȣнгѫнд ла ȣрекіле лȣї Міхнѣ, се-гръбі а нȣ лъса време лȣї Радȣл Попа ка съ се ꙟмпȣ-

терічѣскъ стрѫнгѫнд пе лѫнгъ сіне мȣлцї партіѕанї. Дȣпъ че адȣнъ ощіре, порні ꙟнграбъ песте Олт асȣпра врѫжмашȣлȣї сѫȣ каре нефіинд біне прегѫтіт се-бірȣі. Ꙟн бѫтѫліа ачѣста се-оморѫрѫ мȣлцї боерї; чеї карі аȣ пȣтȣт скѫпа діи преȣнъ кȣ прінцȣл чел алес фȣџіръ ꙟн Банатȣл Ȣнгаріеї.

Міхнѣ ꙟнтребȣінцъ фоарте рѫȣ норочірѣ че а авȣто де а бірȣі пе врѫжмашії сѫї. Ꙟн лок де а се-ꙟндрепта ꙟнчепȣ а фі ші маї аспрȣ апѫсѫтор ал нородȣлȣї нȣ нȣмаї ꙟн прічіна дѫждіеї ачелії нȣої, чі ші ꙟнтр'алте ꙟнтѫмплѫрї осѫндінд ла моарте пе ачеѧ карі аȣ фост аместекацї ꙟн комплотȣл де песте Олт саȣ карі аȣ фост нȣмаї бѫнȣіцї кѫ аȣ лȣат парте ла мішкарѣ ачѣ. Крȣѕіміле ші тіраніїле ачестѣ немаї пȣтѫндȣле нородȣл сȣфері, нȣ ꙟнчетъ кȣ плѫнџеріле ла Костантінопол. Спре лініщірѣ цѫрії ші ꙟмпѫкарѣ дȣхȣрілор, Сȣлтанȣл се ꙟндȣплекѫ а да аскȣлтаре ачелор плѫнџерї общещї, ші скоасе пе Міхнѣ дін домніе. Дȣкѫндȣсе ла Константінопол, спре педѣпсѫ фȣ тріміс ꙟн ісгоніре ла Тріполіс.

§. 43.

ПЕТРУ III. ЧЕРЧЕЛ:

Я домніт дела 1583—1585.

Дѹпъ скоатерѣ лѹї Міхнѣ дін домніа църії, боерії се-гръбіръ а алеџе алт пріинц каре фіінд маї бѹн декжт чел скос съ мжнгъе пе породѹл чел апъсат ѹшѹржндѹл де греѹтъціле кѹ каре ера ѫмповърат. Ѫн ідеа ачѣста ѫші адѹсеръ амінте де Петрашкѹ чел бѹн каре лъсасе ѫн ѹрма са о поменіре 'біне кѹвжнтатъ деобще ші ѹн нѹме скѹмп че'л поменѣ тоці кѹ драг. Фіінд къ ел лъсасе доі фії, боерії ка съ'ші арате рекѹноштінца кътре фамілиа лѹї, алесеръ пе чел маї маре дінтре фії лѹї пе Петрѹ каре с'а зіс Черчел ші despre каре кредѣ къ ва ѹрма пілдеї татълѹї съѹ, ва кжрмѹі цара кѹ блжндеце, сіліндѹсе a'ші добжнді ші ел нѹме скѹмп дела сѹпѹшії съї. Дѹпъ съвжршірѣ алеџерії ѫл трімісеръ ла Константінопол ка съ пріімѣскъ де аколо ѫнтъріреа ші семнеле домнієї. Поарта отоманъ нѹ се ѫмпротіві ла алеџерѣ боерілор; ѫнтърі пе Петрѹ де пріинц ші'л трімісе ѫн прінціпат.

Кжт ера де маре бѹкѹріа църії къ а скъпат де

апъсъторȣл Мїхнѣ ші къ а добжндіт ȣн прінц бȣн, атжт 'ꙗ фост де маре ꙟтрістаре въѕжнд къ нъдежділе сале сжнт ꙟшелате. Петрȣ а фост фіȣ ал лȣї Петрашкȣ, дар н'а моштеніт ші віртȣціле татълȣї сеȣ. Алеѯандȣ ші де модел пе чеї маї ꙟнаінте де джнсȣл прінцї, се фъкȣ ръпітор ші тіран ал нородȣлȣї. Боерії ꙟші кȣноскȣръ грешала, дар акȣм ера тжрзіȣ. Кȣ асфел де грешале але боерілор, Поарта отоманъ тот д'аȣна добжндѣ кȣ ȣн дрепт маї мȣлт де а тріміте еа сінгȣръ прінцї дела Константінопол.

Даждіа пентрȣ келтȣеліле кȣрції домнешті ера ꙟндестȣл де маре кȣ тоатъ сімплітатѣ времії де атȣнчї; Пентрȣ къчї ера ȣн десфржнат, о ꙟммȣлці ші кȣ алтъ даждіе нȣоъ нȣмітъ гоштіинъ. Нородȣл въѕжнд къ прінцȣл лор чел доріт ꙟшї ꙟнчепе стъпжніреа кȣ асфел де апъсърї се ꙟнгрозі ші ꙟнчепȣ а стріга ꙟмпротіва ачелшії сістеме де апъсаре че дела о време ꙟнкоачї се-ȣрмѣзъ кȣ статорнічіе де кътре тоцї прінції. Дар Петрȣ н'авѣ інімъ компътімітоаре кȣ соарта нородȣлȣї ла каре ꙟл адȣсе ꙟмпрежȣръріле. Ꙟн лок де аї фі мілъ де сȣпȣшії съї ші а се мȣїа ла стрігъріле лор, се аръть сȣрд ші несімцітор; ші ꙟн лок де а'ї мжнгжїа десфіінцжнд саȣ мікшоржнд даждіа пȣсъ, ꙟнтродȣсе ші алтъ даж-

дїе нȣоѣ нȣмітъ Оєріт ꙟн пȣтерѣ кърїа лȣа о оае дін зече.

Апъсарѣ ачѣста че мерџѣ крескѫнд, а рідікат ꙟн пічоаре пе маї мȣлці боерї патріоцї карі, мішкацї де міла църїї, нȣ се-сфіїръ а аръта лȣї Петрȣ џеметеле ші плѫнџеріле лъкȣіторілор, ші тот де о датъ а протестȣі ꙟмпротіва ачелор мъсȣрї тіраніче кȣ каре се-кінȣїа народȣл. Петрȣ нȣ нȣмаї нȣ врȣ съ аскȣлте де черерїле ші сфътȣїріле лор, чі порȣнчі ꙟнкъ де а'ї оморѫ.

Пе кѫнд народȣл църїї ціпа сȣбт апъсарѣ ачелор дъждїї мȣлте ші греле, ші пе кѫнд ꙟнтре боерї фіербѣ немȣлцȣмірѣ кȣ стъпѫнірѣ чѣ тіранікъ, Петрȣ зіді Бісеріка домнѣскъ дін Тѫрговіще. Фапта ачѣста евлавіоасъ н'а пȣтȣт а'л фаче маї бȣн ꙟн окії народȣлȣї нічї аї щерџе ȣра че боерії о пȣрта ꙟмпротіва лȣї. Мȣрмȣрарѣ де обще а църїї ажȣнсе пѫнъ ла Константінопол ші пȣртарѣ чѣ ȣрѫтъ а лȣї Петрȣ се-фъкȣ кȣноскȣтъ ші Сȣлтанȣлȣї. Ꙟмпрежȣрарѣ ачѣста а фолосіт пе Міхнѣ фостȣл маї наінте прінц каре се-ꙟнторсесе дін ісгоніре. Слȣжіндȣсе кȣ немȣлцȣмірѣ църїї, ла плѫнџеріле еї, адъогъ ші ел пѫрї. Кабінетȣл Порції отомане хотърѫ скоатерѣ лȣї Петрȣ, ші ел темѫн-

дѹсе ка съ нѹ казъ ꙟн мѫініле тѹрчілор ші съ і се ꙟнтѫмпле чева маі ръѹ, кѹм ꙟнцелесе де соарта са, фѹџі ꙟн Трансілваніа.

§. 44.

МІХНѢ II.

А доа домніе.

А домніт дела 1585—1589.

Плѫнџеріле църіі ꙟнпротіва прінціілор челор апъсъторі ші тірані се-аскѹлта ла Поарта отоманъ маі тот д'аѹна. Спре а нѹ адѹче пе нород ла деснъдъждѹіре, Сѹлтанѹл ꙟл скотѣ дін домніе; дар кѹ скімбарѣ ачѣста рар се-ꙟнтѫмпла ка съ кѫщіџе цара мѫнгъере. Атѫт Сѹлтанѹл кѫт ші персоанеле челе маі ꙟнсемнътоаре де пе лѫнгъ тронѹл съѹ се-ꙟнвъцасеръ а се-фолосі дін скімбарѣ чѣ десе а прінціілор църіі рѹмѫнещі. Нѹмаі прін ꙟмвѹлціре де трібѹт, саѹ прін даре де бані пѹтѣ съ інтріџезе чеі карі дорѣ домніа; дар ші ачеі че се алеџѣ де кътре боері ші се-трімітѣ ла Константінопол спре ꙟнтъріре, іар нѹмаі прін ачеле міжлоаче пѹтѣ а се-ꙟнвреднічі съ добѫндѣскъ семнеле домніеі. Бра кѹ непѹтінцъ дар ка асфел де прінці карі аѹ

добѫндїт скаꙋнꙋл прїн асфел де мїжлоаче, дꙋ-пъ че се-ꙟторчѣ ꙟн прїнцїпат, съ нꙋ фїе апъ-сътор̂ї шї тїранї аї църіїи.

Ꙟн време̑ ꙟн каре се фъчѣ плѫнџерї ла Кон-стантїнопол пентрꙋ стъпѫнїрѣ чѣ тїранїкъ а лꙋї Петрꙋ Черчел, Мїхнѣ пе лѫнгъ пѫрїле че а-дъога пентрꙋ скоатерѣ лꙋї, ꙟнтребꙋїнцъ інтрї-га банїлор, шї спре маї маре ненорочїрѣ църіїи, добѫнди семнеле домнїеї шї вені ꙗр ꙟн прїнцї-пат. Бꙋкꙋрїа църіїи пентрꙋ скоатерѣ лꙋї Пе-трꙋ се-префъкꙋ ꙟн ꙟнтрїстаре. Пꙋртарѣ лꙋї Мїхнѣ ера кꙋноскꙋтъ де обще дїн чѣ дїнтѫю домнїе а са. Пентрꙋ царъ дар нꙋ рѫмасе алтъ мѫнгѫере декѫт сꙋферїре шї ръбдаре.

Ꙟнграбъ дꙋпъ сꙋїрѣ лꙋї Мїхнѣ а доа оаръ пе скаꙋнꙋл прїнцїпатꙋлꙋї, се-сървъторї тъерѣ ꙟм-прежꙋр а лꙋї Мехемет фїꙋл Сꙋлтанꙋлꙋї Амꙋрат III, а къріа помпъ а трекꙋт ла ꙋрмъторї, шї ла каре аꙋ фост пофтїцї маї дїн тоатъ лꙋмѣ ꙟмпъраціїи, країї шї прїнцїї карї ера кꙋноскꙋцї Сꙋлтанꙋлꙋї дїн ꙟмпъчꙋїріле ꙟнкеете кꙋ дѫн-сꙋл, дїн вечїнътатѣ локꙋлꙋї, саꙋ дїн прїетешꙋ-гꙋл че'л авѣ ꙟнтре сїне. Ла ачѣстъ сървътоаре венїръ солї дїн тоате пърцїле кꙋ дарꙋрї, дела Ꙟмпъратꙋл Џерманїеї, дела країꙋл Полонїеї, дела країꙋл Францїеї, дела репꙋблїка Венецїеї,

дела прінцꙋл Трансілванієй ші дінтр'алте пърцї але Асіеї ші Афрічії. Ла ачѣстъ цереmоніе а требꙋіт ші Міхнѣ съ трімицъ солї кꙋ дарꙋрї. Лꙋкрꙋріле тріміте ера: ꙋнспрезече лігіане ші ібріче де арцінт лꙋкрате дꙋпъ мешешꙋгꙋл ші форма тꙋрчѣскъ; ноъ бꙋкъцї ковоаре, ші ноъ бꙋкъцї стофъ скꙋмпъ, лꙋкратъ кꙋ мешешꙋг де фел ші де феце деосебіте.

Аша ѫнчепꙋ Міхнѣ а стъпѫні ші нꙋмаї де кѫт ѫшї дете пе фацъ інімаса чѣ крꙋдъ пе каре ненорочіріле лꙋї маї дін аінте нꙋ о а пꙋтꙋт префаче спре біне. Ші времѣ домнієї а доа нꙋ 'шї о а ѫнсемнат де кѫт прін апъсърї крꙋде ші тіраніє. Маї ѫнтѫю пꙋсе о даждіе ноъ асꙋпра тꙋтꙋрор лъкꙋіторілор дажнічї де обще, нꙋмітъ нъпасте; нꙋме каре копрінде фоарте біне ші карактерꙋлꙋї прінцꙋлꙋї домнітор каре о ѫнтродꙋсе, ші соарта чѣ трістъ а сѫрманілор лъкꙋіторї карі фъръ осѫндіцї а о плъті авѫнд ненорочірѣ ка съ фіе кѫрмꙋіцї де дѫнсꙋл. Немꙋлцꙋміндꙋсе кꙋ венітꙋл чеї адꙋчѣ ачѣстъ даждіе пе каре ші ел поате ѫн батжокꙋръ, дар маї кꙋ сѣмъ некаꙁꙋл чел 'несꙋферіт ал лъкꙋіторілор о а ботезат кꙋ нꙋмеле де нъпасте, ѫндоі ші діжмъритꙋл ꙋлеіелор де албіне ші ѫн лок де а лꙋа ꙋнꙋл дін зече, акꙋм лꙋа доъ дін зече. Єтрі-

гъріле челе дрепте але църії ꙟпротіва атѫтор нелеџіюірі, требȣꙗ съ фіе сфѫшіітоаре де іінімъ, ші де гласȣл чел деснъдъждȣіт ал лъкȣіторілор съ рѫсȣне въꙁдȣхȣл; дар ііима лȣї Міхнѣ ера ꙟнвѫртошатъ спре а нȣ аȣꙁі ші спре а нȣ се ꙟндȣплека ла німік де кѫт ла ачеѣ че ꙟл сфътȣꙗ жȣдеката лȣї чѣ варваръ ші немілостівъ.

Фііндкъ кȣ атѫтѣ дъждії лъкоміа лȣї тот нȣ ера ꙟндестȣлатъ, ші фіінд къ авȣ атѫта сімціре ка съ ваꙁъ къ асȣпра дажнічілор де обще а пȣс грезȣтъцї ꙟндестȣл де марї, ꙟмповъръ пе мещіеші саȣ пе пропріетарії де пъмѫнт непрівілеџіацї, ші лї ꙟндаторъ ка пе лѫнгъ челелалте дърї ла каре ера сȣпȣшї, ка ȣнії че аȣ маї мȣлтъ авере ші пот, съ маї дѣ ші кѫте о кілъ де грѫȣ, нȣмінд ачѣстъ даждіе гълѣтъ.

Нічї кȣ ачѣстъ даждіе нȣ се сътȣръ лъкоміа лȣї Міхнѣ; дȣхȣл лȣї нȣ се ꙟнделетнічѣ де кѫт кȣ че міжлоаче ар пȣтѣ съ маї стрѫнгъ банї. Де грезȣтъціле апъсърії лȣї сȣб каре џемѣ цара нȣ пȣтȣръ скъпа нічї солдаціі нȣміцї рошії карі ꙟн време де невое требȣꙗ съ слȣжаскъ църії ші прінцȣлȣї, ші карі пентрȣ ачѣстъ ꙟнсърчінаре а лор авѣ прівілеџіюрі векї кȣноскȣте ші ꙟнтъріте де тоцї прінції ꙟнкъ дін векіме. Міхнѣ прічінȣꙗ къ време акȣм фіінд лініщітъ

ші еĭ неслȣжінд кȣ армеле нічĭ прінцȣлȣĭ нічĭ църії, съ слȣжѣскъ кȣ пȣнга. Ꙟнѕадар стрігаръ рошії протестȣінд ꙟмпротіва ачелії мъсȣрї каре ꙟĭ сȣпȣнѣ ші пе дѫнишії ла платъ де даждіе; ꙟнѕадар кемаръ ꙟнтр'ажȣторȣл лор прівілеџюріле лор пе каре лӗа конєфінціт обічеюл ші рекȣноцінца атѫтор прінцї; Міхнѣ нȣ коноще німік леџюіт ші сфѫнт че се ꙟмпротівѣ ла патіма са чѣ несъціоасъ де банї ші Рошії фȣръ осѫндіції ші еĭ ка съ плътѣскъ о даждіе грѣ.

Ꙟмпротіва атѫтор апъсърї нелеџюіте спре а мȣлцȣмі несацȣл ȣнȣї прінц, се рідікаръ гласȣрї де плѫнџере. Ȣн боер авȣ кȣраж ка съ ꙟмфъцішезе лȣї Міхнѣ старѣ чѣ деснъдъждȣітъ а църії, дар ꙟндръснѣла о плъті скȣмп, къчї Міхнѣ порȣнчі съ'л омоаре.

Ꙟн сфѫршіт боерії алергаръ ла Константінопол ȣнде ꙟшї депȣсеръ плѫнџеріле лор. Сȣлтанȣл хотъръ скоатерѣ лȣї Міхнѣ дін домніе, ші пентрȣ фаптеле лȣї челе крȣде ꙟл осѫнді ка съ'л сȣгрȣме. Тіранȣл Міхнѣ каре н'авȣ мілъ а апъса цара пѫнъ ла несȣферіре, ка съ скапе де щрѣнг, се лепъдъ де крещінътате ші се фъкȣ тȣрк. Ачѣстъ тречере дела крещінісм ла мохометанісм ꙟї скъпъ віаца, ꙟї кѫщігъ фаворȣл Сȣлтанȣлȣї, драгостѣ тȣтȣрор челор марї аĭ

ꙟмпъръціеі тȣрчещі, ші се-ꙟнвреднічі де чінсте маре; дар кȣ скімбарѣ реліџіеі се фъкȣ ȣн връжмаш ал крещінътъціі, ші ꙟн тоатъ времѣ віеціі лȣі а ажȣтат пе тȣрчі кȣ брацȣл ші кȣ сфатȣл ꙟмпротіва крещінілор; дȣпъ моарте лъсъ ȣн нȣме ȣрѫт де тіран ал нородȣлȣі пе каре л'а стъпѫніт ꙟн доъ рѫндȣрі ші де лепъдат де реліџіа са. Пентрȣ ꙟмблѫнзірѣ тȣрчілор н'а фост дестȣл ка нȣмаі ел сінгȣр съ се-тȣрчѣскъ; пілда са а трібȣіт съ о ȣрмезе ші ȣн копіл ал съȣ. Неваста са ачѣ пȣтȣ скъпа кȣ алт копіл де се дȣсе ла Оф: Гора ȣнде се кълȣгърірѫ плѫнгѫнд дешъртъчȣніле лȣміі ачещіа ші рътъчіріле лȣі Міхнѣ.

§. 45.

ЩЕФАN І. СȣРДȣЛ.

Ꙗ домніт дела 1590—1591.

Скъпѫнд цара рȣмѫнѣскъ де сȣферіріле челе непрекȣрмате сȣб каре џемȣ ꙟн времѣ кѫрмȣіреі чеі неміл остіве а лȣі Міхнѣ II. ера време ка съ добѫндѣскъ ȣн прінц бȣн каре съ о мѫнгъе пентрȣ атѫтѣ реле грозаве че лѣ а сȣферіт ші дела прінціі чеі маі дінаінте де дѫнсȣл. Боѣріі се-

адȣнарѣ шї алесерѣ пе Щефан I. каре с'а порекліт шї Сȣрдȣл; Поарта нȣ се-ꙟпротікі ла алеџерѣ лор шї дȣпъ че ꙟл ꙟнтърі, ел копрінсе скаȣнȣл. Фіінд къ ꙟнсȣшіріле сале челе лъȣдате аȣ фост трас вотȣл тȣтȣрор боерілор, лъкȣіторії ꙟшї піронірѣ нъдеждѣ ꙟн блжндеца шї дрептатѣ лȣї къ ꙟї ва мжнгъіа де сȣферіріле лор челе ꙟнделȣнгате каре де ла о време ꙟнкоачї се-гръмъдісерѣ несфжршіт асȣпра лор. Ꙟнтр'адевър лȣї Щефан поате нȣ'ї ліпсѣ воінцъ шї інімъ де а фі пъrінте ал църії, шї де а фаче тот бінеле че ꙟї ера кȣ пȣтінцъ пентрȣ сȣпȣшії съї; дар домніа къꙁȣсе ꙟнтр'о време фоарте грѣ, кжнд ꙟмпрежȣръріле нȣ'л ажȣта ка съ'шї поатъ десфъшȣра бȣнътатѣ са.

Де мȣлт се-копрінсесерѣ де кътре тȣрчї четъціле рȣмжнещї дȣпе малȣл стжнг ал Дȣнърії, Бръіла, Џіȣрџіȣл шї Тȣрнȣл шї се-ашеꙁасе ꙟн еле гарніꙁоанъ тȣрчѣскъ ла каре се-адъогарѣ дȣпъ време шї алте фамілії тȣрчещї статорнічіндȣсе ачі пентрȣ тот д'аȣна. Ꙗшеꙁарѣ ачестора пе пъмжнтȣл прінціпатȣлȣї а ȣмплȣт інімiле лъкȣіторілор де гроаꙁъ. Ла ꙟнчепȣт се-пърѣ къ нȣ се ꙟнкȣїбеꙁъ аічї де кжт а пъꙁі лініщѣ ꙟн прінціпат; дар акȣм ꙟнчепȣрѣ а се-сімці кȣ амар ȣрмъріле челе трісте але статорнічіреї лор.

Єшінд дін четъцꙋ̆ се преꙋмбла прін царъ ꙟн тоате пърціле фъръ сфіалъ жефꙋінд аверѣ лъкꙋіторілор, батжокорінд8ле чінстѣ ші прімеждꙋіндꙋле віаца. Де плѫнџеріле че цара авѣ дрепт а фаче ла Поарта отоманъ, н'авѣ нічі о фрікъ; де пꙋтерѣ прінцꙋлꙋі че ар фі требꙋіт съ ꙟмфрѫнеꙃе ачеле нелеџꙋірі нꙋ се-темѣ німік: прінціпатꙋл аша дар ажꙋнсе прадъ семеціеі тꙋрчілор.

Нічі о датъ н'а авꙋт цара маі мꙋлтъ дрептате, де кѫт акꙋм, де а стріга ꙟмпротіва ачестор фъръ-делеџі грозаве; лъкꙋіторіі апъсаці пѫнъ ла џемът алергаръ ла прінцꙋлор; Щефан дꙋпъ кꙋцетꙋл съꙋ чел бꙋн ар фі доріт дін тоатъ ініма съ поатъ а ꙟмфрѫна порніріле ачеле пꙋстіітоаре де царъ але тꙋрчілор; дар орі че ар фі ꙟнтрепрінс пентрꙋ ачест сфѫршіт ші орі че мъсꙋрі ар фі ꙟнтребꙋінцат, н'ар фі пꙋтꙋт ісправі німік. Пентрꙋ а фаче съ ꙟнчетеꙃе ачѣ ненорочіре общѣскъ требꙋіа ꙋн прінц кꙋ алт дꙋх ші ажꙋторат де алте ꙟмпрежꙋрърі. Ꙟн асфел де кіп плѫнџеріле лъкꙋіторілор орі кѫт ера де дрепте, ера нефолосітоаре. Прінцꙋл ле аскꙋлта кꙋ дꙋрере де інімъ, дар фіінд къ нꙋ пꙋтѣ съ ле мꙋлцꙋмѣскъ требꙋіа съ такъ; ачѣста поате е прічіна къ 'лаꙋ нꙋміт сꙋрдꙋл.

Рѫбдарѣ църіі а фост нꙋмаі пѫнъ ла о време;

релелѐ че ле фъчѣ тȣрчiй ажȣнсеръ ла несȣферiре; непȣтiнца лȣй Щефан де а ȣшȣра цара боерiй о лȣоаръ дрепт слъбiчюне шi невреднiчiе. Де тоате ꙟмбiновъцiрiле ачестѣ ꙟнсъ Щефан скъпъ ꙟнграбъ фiинд къ мȣрi.

§. 46.

АЛЕКСАНДРȣ III.

Iꙗ домнiт дела 1591—1592.

Щефан I. мȣрi ꙟнтр'о време кѫнд прiнцiпатȣл авѣ чѣ май маре требȣiнцъ де стъпѫнiтор шi де ȣн стъпѫнiтор кȣ асфел де таленте ка съ о поатъ ажȣта ла ненорочiрiле че i ле прiчiнȣꙗ тȣрчiй шi мѫнгѫꙗ пентрȣ релеле че ле пътiмѣ дела дѫншiй. Адȣнѫндȣсе боерiй алесеръ пе ȣн Александрȣ каре се-трѫцѣ дiнтр'о фамiлiе боерѣскъ дiн Молдавiа че дȣпъ време й се ашезасе ꙟн цара рȣмѫнѣскъ. Прiiмiнд дела Поартъ ꙟнтърiрѣ де прiнц копрiнсе скаȣнȣл.

Александрȣ дела ꙟнчепȣтȣл стъпѫнiрей сале́ дете пе фацъ карактерȣл съȣ. Ꙟмфлат де трȣфiе къчi се-трѫцѣ дiн фамiлiе нобiлъ деспрецȣꙗ пе боерiй пъмѫнтенi. Ачештiа врѫнд а'шi апъра

дрептꙋріле ші прівілегіꙋріле челе векі тръџѣ ꙋра лꙋі асꙋпра лор; кътре ачѣста фіінд къ ера ꙋн десфрѫнат кꙋ фелꙋрі де кінꙋрі а тіранісіт цара; ші ꙟн тоатъ времѣ стъпѫніреі сале се пꙋртъ ка ꙋн врѫжмаш ал нородꙋлꙋі съꙋ, педепсінд страшнік нꙋ нꙋмаі пе ачеіа карі ꙋрзѣ комплотꙋрі ꙟмпротіва лꙋі, чі ші пе ачеіа карі ори чінстѣ саꙋ вредничіа лор ори богъціа ꙟі пꙋнѣ ꙟн старе ші ле да міжлоаче де а'і фаче ръꙋ. Пꙋртарѣ ачѣста деспотікъ а лꙋі Александрꙋ а адꙋс ла деснъдъждꙋіре пе мꙋлці карі ка съ скапе цара ші пе дѫншіі де ꙋн тіран ка дѫнсꙋл къꙋта прілеж де а'л оморѫ.

Александрꙋ нꙋ се фъкꙋ маі бꙋн кꙋ амерінцъріле ачесте де а'ші пієрде віаца; чі ка съ фіе сігꙋр деспре персоана са ші съ поатъ кінꙋі цара фъръ фрікъ, фъкꙋ ꙋн пас ꙟндръзнец каре адꙋсе асꙋпра църіі ші маі марі ненорочірі де кѫт ачеле че ле а сꙋферіт пѫнъ ла времѣ ачѣста. Кіемъ тꙋрчі солдаці токміці кꙋ платъ, ші паѕіі ачестора ꙟші ꙟнкредінцъ сігꙋранца віецеі сале. Ка съ ꙟнспъімѫнтезе ші маі мꙋлт пе врѫжмашіі съі адꙋсе ші Іанічері. Цінерѣ ачестора ера о греꙋтате маре пентрꙋ кꙋртѣ лꙋі, дар че ꙟі пъса кѫнд цара ера спре слꙋжба тꙋтꙋрор порꙋнчілор лꙋі, ші тот бꙋнꙋл еі спре храна десфрѫнърілор сале.

ꙋн прінц ка Александрꙋ кꙋ о ініmъ атѫт де крꙋдъ ші де немілостівъ пентрꙋ цара са, нꙋ се-мꙋлцꙋмі кꙋ атѫтѣ апъсърі тіраніче кꙋ каре а ꙟмповърат цара пѫнъ ла несꙋферіре; ел адꙋсе асꙋпра еі алтъ неферічіре ші маі маре.

Тꙋрчіі се-ꙟнвъцасеръ де мꙋлт а се-фолосі дін скімбъріле челе десе але прінцілор ші дін пофта чѣ маре че авѣ ꙋніі дінтре боерії карі інтріга спре а добѫнді скаꙋнꙋл прінціпатꙋлꙋі; ꙟмпрежꙋъріле ачестѣ пентрꙋ дѫншії ера ꙋн венит сігꙋр ші ꙋн кѫщіг маре. Атѫт прінції чеі алеші де къ тре царъ ші тріміші ла Константінопол спре ꙟнтъріре, кѫт ші чеі каре прін ꙋнелтіре де інтрігі, ꙋмбла дꙋпъ семнеле домніеі, нꙋмаі прін върсаре де сꙋме марі де бані пꙋтѣ а се-ꙟнвредничі де чінстѣ скаꙋнꙋлꙋі. Се-ꙟнтѫмпла ка ачещіа неавѫнд бані асꙋпра лор съ каꙋте а се-ꙟмпрꙋмꙋта дела алте персоане лъкꙋітоаре ꙟн Константінопол прін фъгъдꙋіре де добѫнзі гроасе. Цара рꙋмѫнѣскъ, дꙋпъ неферічітеле сале ꙟмпрежꙋрърі, ажꙋнгѫнд а се-кꙋноаще ла Константінопол де комоаръ саꙋ де ісвор нескꙋрс де бані, се-ꙟнтречѣ чеі богаці каре маі наінте съ ꙟмпрꙋмꙋте пе фііторії прінці. Ачещіа къꙋта адесеорі кредіторі тꙋрчі каре съ фіе персоане ꙟнсемнътоаре ла Поарта отоманъ ші съ фіе інтересате а а-

жѹта, прін кредітѹл лор ла Поартъ, пе датор-нічії лор спре а добѫнді скаѹнѹл саѹ спре а'ї спріжіні ка сѫ нѹ'ї добоаре алції: прін кабалеле лор. Кезъшѹірѣ чѣ маї сігѹръ че пѹтѣ ачещї датор-нічї сѫ дѣ кредіторілор лор нѹ пѹтѣ сѫ фіе алта декѫт ѫнсѹшї цара пе каре еї ера сѫ о стъпѫ-нѣскъ ші каре авѣ ненорочіре де а пътімі ѫнде-лѹнг сѹб скіптрѹл лор. Ѧсѹпра еї тръџѣ поліце гроасе Юбіторії де стъпѫніре ка сѫ плътѣскъ кѹ добѫндъ кредіторілор лор, ші дін спінарѣ сѫр-манілор лъкѹіторї лѹа ка сѫ ѫшї мѹлцѹмѣскъ плъчеріле славеї лор чеї дешарте. Де аічї кѹрџе шѫрѹл ачела де прінцї тѫлхарї аї народѹлѹї лор каре нъскочірѫ фелѹрї де дъжділ кѹ каре а ѫм-поворат цара; де аічї се ѫнцелеџе соарта чѣ ас-прѫ а църії каре се-деснъдъждѹіе де а маї аштеп-та вре о феричіре пентрѹ дѫнса кѫнд ведѣ къ дѹ-реріле еї креск ші се-ѫммѹлцеск!

Ка сѫ кінѹіескъ маї мѹлт пе ѹн народ де ка-ре нѹ авѣ нічї о мілъ, Ѧлександрѹ, кемъ пе кре-діторії съї ѫн лъѹнтрѹ ѫн прінціпат; кътре а-чѣста кіемъ ші алції тѹрчї богацї кърора ле де-те кѹ арендъ дъждііле църії; лѹа дела дѫншії сѹме де банї гата ші лор ле да вое ші ѫмпѹтер-нічіре де а'ші скоате банії кѹ добѫнда лор. Ѧ-чещї кредіторї неміλостівї сѹбт протекціа прін.

цȣлȣї ші а Ієнічерілор, нȣ се мȣлцȣмѣ къ ꙟшї скотѣ капіталȣл ші добѫнда; чі прін фелюрімї де міжлоаче варваре скотѣ капіталȣл ꙟндоіт.

Хръпіріле ачесте нелеџюіте ера пȣціне пе лѫнгъ челе лалте ръȣтъцї кȣ каре тȣрчії солдацї, Ієнічерії ші кредіторії тȣрчї кінȣѩ цара. Ꙟтінзѫндȣсе ꙟн лȣнгȣл ші латȣл еї нȣ лъсаръ колцȣлец каре съ нȣ ціпе де тіраніїле лор ла каре ꙟї ꙟмпінџѣ лъкоміа ші десфрѫнарѣ. Інтрѫнд ꙟн кȣрціле ші каселе лъкȣіторілор нȣ ле лȣа прін сілнічіе нȣмаї банії че гъсѣ ла дѫншії чі ръпѣ орї че лȣкрȣ пе каре ꙟл пофтѣ лъкоміа. Ла жафȣрї де лȣкрȣрї адъога ші ръпірѣ де персоане; пентрȣ къ лȣа дін зече копії ȣнȣл пе каре ꙟл тъѩ ꙟн прежȣр, ꙟл махометанисѣ ші ꙟл бъга ꙟн корпȣл Ієнічерілор; кътре ачѣста нечінстѣ прін сілъ пе фете ꙟн окії пъріцілор ші пе невесте ꙟнаінтѣ бърбацілор лор; кȣ ȣн кȣвѫнт німік нȣ ръмасе невътъмат ші невътжокоріт де семеціа чѣ фъръ марџіні а тȣрчілор кърора тоате ле ера слободе кѫнд ръȣтатѣ ера окротітъ ші кяр порȣнчітъ де кътре ꙟнсȣші прінцȣл църії каре ꙟї адȣсе ачі. Ꙟнзадар ар фі стрігат лъкȣіторії скъпаре; пентрȣ еї нȣ'ера алтъ мѫнгѫере де кѫт сȣферіре.

Тіраніїле ачестѣ слеіръ авȣціа църії ші о деспопȣларъ де лъкȣіторї пе карї деснъдъждȣірѣ

'ꙗ арꙋнкат ꙟн локꙋріле челе маї аскꙋнсе ші маї
феріте де гꙗръле челе лꙋнџї але ръпіторілор. Ꙗ-
рендашії тꙋрчї нꙋмаї авѣ че съ ꙗ ші че съ маї
ръпѣскъ; ші кꙋ тоате ачестѣ Ꙗлександрꙋ нꙋ
ꙟчета а се-ꙟмпрꙋмꙋта кꙋ добѫнꙁї ші маї гре-
ле декѫт челе маї дін аінте; къчї фіінд цара
сърakъ нꙋмаї кꙋ кіпꙋл ачеста пꙋтѣ съ ꙗ банї
дела тꙋрчї. Дар пентрꙋ атѫтѣ неферічірї че а
пріvінꙋіт ел църіï, се-апропіѐ время ка съ і се-
ръсплътѣскъ ші лꙋї. Непꙋтѫнд арендашії съ'шї
скоацъ банії ꙟнчепꙋръ а мꙋрмꙋра ꙟмпротіва лꙋї
Ꙗлександрꙋ ші-а'л некъжі; ꙟн сфѫршіт арꙋнка-
ръ асꙋпра лꙋї тоатъ пагꙋба лор; Ꙗлександрꙋ къ-
ꙁꙋ ꙟнтр'о даторіе де ꙁеꙁе поверї де аꙋр пе каре
нꙋ о пꙋтꙋ плъті ꙟн время стъпѫніреї сале фіін-
дꙋ'ї домніа скꙋртъ. Пентрꙋ пъкателе лꙋї а
требꙋіт съ о плътѣскъ цара дꙋпъ скоатерѣ лꙋї
дін скаꙋнꙋл прінціпатꙋлꙋї.

Ꙟн асфел де ꙟмпрежꙋрърї неферічірѣ църіï тре-
кꙋсе песте хотаръле сꙋферірей. Маї мꙋлцї бое-
рї мішкацї де мілъ пентрꙋ старѣ чѣ тікълоасъ
а еї, ші пентрꙋ сігꙋранца віецїї лор каре тот
д'аꙋна ера ꙟн прімеждіе. Формаръ комплотꙋрї
спре а скоате пе Ꙗлександрꙋ дін домніе ші спре
а лꙋкра ка съ се-алѣгъ алтꙋл маї бꙋн декѫт
дѫнсꙋл каре съ аїбъ ші воінцъ ші пꙋтере де а

мѫнгѫıа пе сѫрманиії лѫкѹіторі. Мѹлці дін боері ꙟнішеларъ прівігеръ чъ неадорміть а лѹі Александрѹ де а ꙟмпіедіка орі че мішкърі ꙟмпротіва са, ші мергѫнд ла Константінопол депѹсеръ плѫнџеріле лор ла пічоареле Сѹлтатѹлѹі, ꙟі дескрісеръ сѹферіріле ші пѫсѹріле цѫріі, ші дот де о датъ рѹгаръ мілостівіръ лѹі ка сѫ ліпсѣскъ пе Александрѹ ші домніа сѫ о дѣ ачелѹıа пе каре ꙟл рекоменда еі. Ла аръгъріле ачесте ѹмілітоаре але боерілор се-адъогаръ ші плѫнџеріле ѹнор негѹцторі тѹрчі карі фъкѫнд негоц ꙟн цара рѹмѫнѣскъ, с'аѹ ꙟнтѫмплат сѫ се-жефѹıаскъ де кътре Александрѹ, ші акѹм черѣ ръсбѹнаре. Сѹлтанѹл бірѹіт де дрептатѣ плѫнџерілор че і се-ꙟмфъцішаръ, хотъръ скоатеръ лѹі Александрѹ. Ел кѹм ꙟші ꙟнцелесе соарта, фѹџі ла Константінопол. Ачі нѹ се мърџіні ка сѫ петрѣкъ ꙟн лініще, чі гѫділат де ѫвіръ де славъ, дѹпъ че піердѹ нѫдеждѣ пентрѹ цара рѹмѫнѣскъ, ꙟнчепѹ а інтрігà ка сѫ добѫндѣскъ скаѹнѹл Молдавіеі. Пе ачѣ времe ші ѹн Еремія Могіла дін Молдавіа ѹмбла дѹпъ скаѹнѹл ачеціі цѫрі. Ачеста дескоперінд кѹџетеле лѹі Александрѹ ші авѫнд ла Поарта отоманъ кредіт маі маре декѫт дѫнсѹл, ꙟл пѫрѫ къ есте ѹн інтрігант каре есте ꙟнцелес кѹ пѹтері стреіне

пентрꙋ скопꙋрі̆ марі̆. Сꙋлтанꙋл ꙟнтімеꙗт пе ачесте ꙟнвіновъцірі̆ порꙋнчі съ'л сꙋгрꙋме.

Цара рꙋмѫнѣскъ се мѫнтꙋі де Александрꙋ ꙟнтр'о време фоарте крітікъ кѫнд і се-а мерінца пієрдірѣ кꙋ тотꙋл а фіінцеі сале. — Дꙋпꙋ Сꙋлтатꙋл Солеіман II. де ші ꙟнчепꙋ а слъбі пꙋтерѣ ꙟмпъръціеі тꙋрчещі, ідеа ꙟнсъ де мъріре ші де копрїндері нꙋ с'а пієрдꙋт нічі̆ о датъ дін аінтѣ окілор. Дꙋпъ дꙋхꙋл де каре ера ꙟнсꙋфлаці̆ везірії, се-фъчѣ адесе орі̆ проіектꙋрі̆ де ръсбоае, се ріdіка кѫте о датъ спре а сꙋбжꙋга църі̆, кꙋ тоате къ бірꙋінца фꙋџісе дела арміле тꙋрчещі. Църіле крещіне дін вечінътате ера д'апꙋрꙋрѣ кꙋ гріжа ꙟн інімъ ші кꙋ окії̆ піроніці̆ ла мішкъріле че се-фъчѣ ла Константінопол. Асфел пе времѣ скоатереі̆ лꙋі̆ Александрꙋ, Сігісмꙋнд Баторі Воеводꙋл Трансілванієі фъкꙋ кꙋноскꙋт лꙋі̆ Замосчі канцеларꙋл кръіеі Полоніеі, къ бътрѫнꙋл Везір Сінан а фъгъдꙋіт Сꙋлтанꙋлꙋі̆ къ ꙟнаінте де а мꙋрі аре де гѫнд съ адаоџе ла Ꙟмпъръціа тꙋрчѣскъ кръії ші провінції нꙋоъ, дінтре тоате ꙟнсъ кръіа Полоніеі; къ пентрꙋ еспедіціа ачѣста челе маі̆ ꙟналте персоане дін прежꙋрꙋл Сꙋлтанꙋлꙋі̆, аꙋ контрібꙋіт сꙋме марі̆ де бані̆; къ де ші Сꙋлтанꙋл се-фъцерічеще а фаче гътірі̆ де ръсбоію ꙟмпротіва Венеціеі, дар кꙋџетꙋл лꙋі̆ чел

адевърат есте де а щерџе цара рꙋмѫнѣскъ, Молдавіа ші Трансілваніа дін нꙋмърꙋл статꙋрілор, де а дꙋче пе лъкꙋіторії дінтр'ачесте провінції ꙟнтр'алте пърції але Ꙟмпърѫції отомане ші де а адꙋче колонії тꙋрчещі ꙟн локꙋл лор, де а ꙟнтърі четъціле дін пърціле ачестѣ, ші ꙟнтр'ачест кіп де а ꙟнтемеіа аічі скаꙋнꙋл ръсбоюлꙋї спре а фаче маї кꙋ ꙟлесніре нъвълірї асꙋпра Полонієї ші асꙋпра алтор кръії крещіне.

Дꙋпъ ꙟнкредінцъріле ачестѣ че Сігісмꙋнд Баторі да лꙋї Замоскі, соарта църії рꙋмѫнещї ера хотърѫтъ; дꙋпъ слъбічюнѣ ꙟн каре се афла ші ла каре а адꙋсо маї кꙋ сѣмъ шѫрꙋл ачел маре де прінції немілостіві ші вѫндꙋції спре а фі тот д'аꙋна спре слꙋжба Порції отомане кꙋ вътъмарѣ неатѫрнърії ші пієрдерѣ фііінцеї сале політиче, н'авѣ нъдежде де скъпаре. Дар ꙟнтре ꙟнтѫмплъріле ꙋрсітеї сале ера ка съ нась бірꙋітоаре ші дінтр'ачѣстъ крісъ прімеждіоасъ. Дін апъсъріле ші џеметеле сале челе ꙟнделꙋнгате ші дін старѣ де кꙋтрꙋпіре де акꙋм, еші ꙋн глас деснъдъждꙋіт каре стріга: „арме ші слобозеніе!„ Ачест глас електрісъ інімиле челе ꙟнгецате але рꙋмѫнілор; „моартѣ саꙋ мѫнтꙋінца„ а фост ръспꙋнсꙋл лор. Ꙟнчепѫндꙋсе лꙋпта ачѣ сфѫнтъ пентрꙋ царъ, нічї о датъ рꙋмѫнії нꙋ

с'ау стрълучіт прін фапте маї вітеѕе ка атунчї. Стѣгул рѹмѫнеск тріумфѫнд ꙟн тоате пърціле фъчѣ мінунї, ші іспръвіле румѫнілор ера ка але унеї нації марї. Дака ку сѫнцеле чел мулт че върсаръ ну путуръ ажунце ла рангул ші чінстѣ че лі се-кувінѣ, ꙟмпрежуръріле ау фост де вінъ; ку тоате ачестѣ ꙟнвъцаръ пе турчї але респекта неатѫрнарѣ ші ꙟшї асігураръ фіінца політікъ ші пентру вѣкуріле урмътоаре. Еровул ачещії време стрълучіте пентру цара румѫнѣскъ каре а ꙟнсуфлат ꙟн румѫнї духул ачел ноу де іспръвї марї каре 'л ꙟмбърбътат спре а се куноаще чіне сѫнт ші че пот а фаче, ші каре ꙟн фрунтѣ лор ку сабіа ꙟн мѫнъ 'л повъцуіт пе друмул біруінцелор челор ꙟнкъркате де славъ немурітоаре; ꙟнсфѫршіт каре а фъкут пентру патріа ші нація са тот че а путут фаче ку міжлоачеле че ле а авут ші ꙟмпрежуръріле ꙟн каре 'л аруnкат соарта, а фост урмъторул луї Александру ꙟн скаун Міхаю вітѣѕул фала румѫнілор ші мѫндріа църіі румѫнещї.

§. 47.

МІХАІȢ II. ВІТѢЗȢЛ.

Ꙗ домніт дела 1593—1601.

Міхаю вітѣзȣл а фост фіȣл лȣі Петрашкȣ челȣі бȣн ші фрате кȣ Петрȣ Черчел. Пе лѫнгъ норочірѣ ȣнеі нащері стрълȣчіте, натȣра нȣ'ꙗ тъгъдȣіт нічі ȣна дін діспозіціїле ачеле норочіте че фак пе ȣн ом маре каре прін кіпȣл де а сегѫнді ші пȣтерѣ де а лȣкра се-рідікъ д'асȣпра оаменілор конвекȣіторі, фаче епохъ ꙟн історіа патріеі сале, хотъраще соарта націеі сале пентрȣ вѣкȣрі ꙟтреџі ші ꙟн ȣрма са ласъ ȣн нȣме маре ші скȣмп че кȣ драг ꙟл поменеще лȣмѣ. Ꙟнтре атѫтѣ дарȣрі ꙟналте кȣ каре 'ла ꙟнзестрат натȣра, ꙟі ліпсѣ сіигȣръ о крещере маі ꙟнгріжітъ каре де'ꙗр фі кȣлтівіт діспозіціїле ачеле мінȣнате ар фі сірвіт пієдічіле ачеле фатале че ꙟмпрежȣръріле ꙟі пȣсеръ ꙟмпротівъ ꙟн дрȣмȣл ачела ал славеі че'л дескісе пентрȣ о соартъ маі бȣнъ пентрȣ рȣмѫні. Школа чѣ маі маре ꙟн каре с'а формат Міхаю аȣ фост ненорочіріле патріеі сале; ꙟнтр'ачѣста 'ші а петрекȣт вѫрста

копілъріей ші а тінереції сале ꙟнбъцѫнд греȣтъціле кȣ каре ера ꙟмпілатъ цара ші сȣферіріле челе недрепте кȣ каре се апъса рȣмѫній атѫт дін партѣ тȣрчілор, кѫт ші дін партѣ прінцілор лор; ꙟнтр'ачѣста се десволтаръ сімтіментеле челе нобіле але інімій сале де а фі мѫнтȣітор ші слобоѕітор ал націей сале, ші де а воі съ о рідіче ла ȣн ранг май ꙟналт ші ла чінстѣ че і се кȣвінѣ; ꙟнтр'ачѣста се формъ характерȣл лȣй чел маре але кърȣіа тръсȣрй стрълȣчеще ꙟн тот кȣрсȣл віеції сале.

Вреднічііле сале челе нетъгъдȣіте ꙟл кіемаръ ꙟнграбъ а копрінде ꙟн патріа са слȣжбе ꙟналте ла каре ꙟй да дрепт ші нащерѣ са чѣ стрълȣчітъ, ші інфлȣенца чѣ маре а сокрȣлȣй съȣ Вістіерȣл Іоан каре, пе времѣ домнієй лȣй Александрȣ, се афла ацент ла Константінопол дін партѣ църіі рȣмѫнещі. Нȣміндȣсе Бан ал Краіовій, добѫнді ꙟнлесніре де а'ші дескопері кȣщетеле сале челе ꙟналте ші фъкътоаре де біне пентрȣ старѣ чѣ тікълоасъ ꙟн каре ажȣнсе патріа са, ші де а пȣне темею ла мъріре са.

Векюл обічею дȣпъ каре се кѫрмȣіа Банатȣл Краіовій се стрікасе де мȣлт. Банȣл нȣ плътѣ нȣмай трібȣтȣл лецюіт ші съ фіе дȣпъ ачѣ неатѫрнат ꙟн кѫрмȣірѣ цінȣтȣлȣй че і с'а ꙟнкре-

дінцат; ѫнтѫмплъріле адꙋсеръ кꙋ сіне ка Банꙋл съ нꙋ фіе маі мꙋлт де кѫт ꙋн слꙋжбаш маі ѫналт ал църіі атѫрнат де воіле пріінцꙋлꙋі ка орі каре алт слꙋжбаш, ші лъкꙋіторіі дін-коло де Олт ажꙋнсеръ а се ѫмпърцъші де ачеѣші соартъ каре ера ші а лъкꙋіторілор дін коачі де Олт.

Рідікѫндꙋсе Міхаю ла вреднічіа де Бан ал Краіовіі, ачѣстъ дрегъторіе ѫналтъ ѫші добѫнді иар чінстѣ чѣ веке, къчі Міхаю ера нъскꙋт пентрꙋ а фі маре. Плътінд трібꙋтꙋл лецюіт дꙋпъ векюл обічею, кѫте пꙋцін тъіе інфлꙋенца лꙋі Александрꙋ асꙋпра Банатꙋлꙋі Краіовіі ші ѫл фъкꙋ неатѫрнат де капріціїле лꙋі. Органісіндꙋ'ші о гвардіе алкътꙋітъ де рꙋмѫні ші каꙁачі, ѫші фъкꙋ кꙋртѣ са респектатъ ка ші а пріінцꙋлꙋі. Дар кꙋ пꙋтерѣ ачѣста нꙋ се слꙋжѣ нꙋмаі спре арътарѣ славеі сале, чі трꙋпꙋл ачела ѫнармат ѫл ѫнтребꙋінцъ спре алте сфѫршітꙋрі маі ѫналте. Времіле маі дін аінте ші маі кꙋ сѣмъ домніа лꙋі Александрꙋ адꙋсеръ цара ѫнтрѣгъ ла о старе вреднікъ де мілъ. Міхаю кꙋ пꙋтерѣ ачѣ арматъ нꙋ'ші апъра нꙋмаі персоана са; чі да лꙋі Александрꙋ съ ѫнцелѣгъ къ ел нꙋ ва сꙋфері нічі о датъ ка лъкꙋіторіі дін Банатꙋл Краіовіі съ се ѫмпоборeꙁе кꙋ дъждііле ачеле неаꙋꙁіте кꙋ каре ера ѫмпілаці лъкꙋіторіі

цѫрії дін-коачї де Олт; ші маї вѫртос ꙟмфрѫна тречеріле тѹрчілор песте Дѹнѫре дін-коачї ші о-прѣ ꙟтіндеріле лор челе жефѹітоаре ꙟн лѹнгѹл ші латѹл цѫрії, фѫкѫндѹ'ї сѫ респектезе дреп-тѹріле челе неѫнстреінате але еї. Ꙟн асфел де кіп кѫнд партѣ цѫрії дін коачї де Олт џемѣ сѹбт апѫсѫріле челе немілостіве але тіранѹлѹї А-лександрѹ, ші ціпа сѹб тіраніїле челе грозаве а-ле тѹрчілор каре деспоїа цара де авере ші де лѫ-кѹіторї кіар ꙟн окії лѹї Александрѹ, партѣ дін-коло де Олт се бѹкѹра де паче, лініще, ші бѹнѫ петречере, окротітѫ фіінд де сѹфлетѹл чел маре ші брацѹл чел вітѣз ал лѹї Міхаю.

Кѫрмѹірѣ чѣ дѹлче сѹб каре се ферічѣ лѫкѹі-торії дін Банатѹл Краіовії кѫщігарѫ лѹї Міхаю кредінцѫ ші драгосте де обще. Нѹмеле лѹї чел бѹн че рѫсѹна кѹ плѫчере ꙟн гѹріле тѹтѹрор, ші вестѣ деспре ісправіле лѹї, трекѹрѫ ші дін-коачї де Олт ші ꙟнграбѫ се-ꙟмпрѫщіа ꙟн тоате пѫр-ціле; тоцї рѹмѫнії кѹ о гѹрѫ поменіндѹ'ї фап-теле, славѣ нѹмеле лѹї; тоцї дорѣ а авѣ ѹн ас-фел де стѫпѫнітор.

Аплекарѣ ачѣстѫ маре че о арѫта тот норо-дѹл кѫтре Міхаю ꙟнспѫїмѫнтѫ пе Александрѹ, ші'ї бѫгѫ ꙟнінімѫ о фрікѫ грозавѫ, кѫ ѹн ом кѹ атѫта пѹтере ші каре аре тоатѫ юбірѣ норо-

дȣлȣї ꙟн партѣ са, есте прімеждіос пентрȣ стъпъніреа. Ка съ скапе де асфел де гріжъ ꙟнфрікошетоаре, Александрȣ хотърж съ омоаре пе Міхаїȣ; дар фіинд къ ачѣстъ фъръ-делеџе нȣ ꙟндрънѣ а о съвжрші пе фацъ къчі се-темѣ де ръсбȣнарѣ че нородȣл ар фі черȣт пентрȣ моартѣ лȣї, токмі ȣчігаші карі пе сȣбт аскȣнс съ ȣмбле ꙟн ȣрмеле лȣї Міхаїȣ ші саȣ съ'л прінзъ ші съ'л адȣкъ ла Бȣкȣреші, саȣ непȣтжнд фаче ачѣста, съ'л омоаре. Кȣџетеле ачесте ȣчігаші че Александрȣ хрънѣ асȣпра лȣї Міхаїȣ ші мъсȣріле че ле ꙟнтребȣінца спре а'л кȣръці пе джнсȣл дін віацъ, нȣ ръмасеръ мȣлтъ време аскȣнсе. Міхаїȣ ле дескоперí, ші афлжнд къ капȣл съȣ есте прецȣіт, лȣъ мъсȣрі страшніче пентрȣ сігȣранца віецїї сале; кȣ тоате ачестѣ нȣ се кредѣ сігȣр, де ші ера ꙟнкредінцат къ нородȣл съȣ есте гата а се жертві пентрȣ джнсȣл. Скріінд ла Константінопол ла сокрȣл съȣ Вістіерȣл Іоан, ꙟї фъкȣ кȣноскȣтъ прімеждіа ꙟн каре се афлъ ші кȣџетеле челе фъръ-делеџе але лȣї Александрȣ. Вістіерȣл Іоан ꙟї ръспȣнсе ꙟндемнжндȣл ка съ фȣгъ ла Константінопол, ші ꙟї фъгъдȣі къ ва міжлочі ла чеї марї аї Порції отомане ка съ доблжндѣскъ домніа прінціпатȣлȣї.

Міхаꙋ аскꙋлтѫнд де сфътꙋірѣ сокрꙋлꙋї сѫꙋ, фꙋџі ла Константінопол ка сѫ скапе де кꙋрселе че і ле ꙟтіндѣ врѫжмашꙋл сѫꙋ, ші пꙋтѫнд а се ꙟнвреднічі ка сѫ пріімѣскѫ домнія, сѫ добѫндѣскѫ ꙟнлеснірі де а рѫсбꙋна неферічірѣ цѫрії, ші де а'ші ꙟмпліні доріnцеле сале челе марї. Дар фꙋга лꙋї бѫгѫ ꙟн ініма лꙋї Александрꙋ грі-жї ші маї марї; норочірѣ лꙋї Міхаꙋ де а ажꙋнџе ла Константінопол, ера сфѫршітꙋл домнієї лꙋї Александрꙋ. Тꙋрбат де некаꙁ кѫ нꙋ'шї а пꙋтꙋт пꙋне мѫїніле пе дѫнсꙋл пѫнѫ кѫнд се афлà ла Краіова; трімісе нꙋмаї де кѫт дꙋпѫ дѫнсꙋл оамені де аї сѫї ка сѫ'л прінꙁѫ ші сѫ'л ꙟнтоаркѫ ꙟндѫрѫт. Спре ненорочіре, Міхаꙋ нꙋ се депѫртасе мꙋлт ꙟн цара тꙋрчѣскѫ; ші ажꙋнгѫндꙋ'л слꙋжбашії ꙟл прінсерѫ ші'л адꙋсерѫ ла Бꙋкꙋрещї. Александрꙋ кѫтрѫніт де мѫніе ꙟл ꙟнвіновѫці кѫ есте ꙋн вѫнꙁѫтор ші ребел, ші дꙋпѫ ачѣста ꙟл арꙋнкѫ ꙟн пꙋшкѫріе. Аічї нꙋ пꙋтѣ сѫ'л ціе мꙋлтѫ време ꙟнкіс, кѫчї се темѣ де фꙋріа нородꙋлꙋї. Хотѫрѫнд ка сѫ'л омоаре ꙟнграбѫ, ꙟл скоасе афарѫ дін пꙋшкѫріе легат, ші'л дꙋсе ла локꙋл де осѫндѫ. О мꙋлціме де лꙋме кꙋріоасѫ се-стрѫнсесе ка сѫ ваꙁѫ ачѣ прівеліще ꙟнфіорѫтоаре кѫнд гѫдѣ требꙋіа сѫ'ї тае капꙋл. Віінд гѫдѣ ка сѫ сѫвѫршаскѫ осѫнда, кꙋ тоатѫ

іиіма са чѣ крȣдъ ші окі съй чей сѫнџерошй, кѫнд ꙟшй арȣнкъ̀ прівірѣ асȣпра осѫндітȣлȣй, се ꙟнгрозі де трȣпȣл лȣй чел мъреџ ші де къȣтътȣра лȣй чѣ сълбатікъ; ші дȣпъ че бъгъ̀ де сѣмъ къ ачеста есте Міхаю кърȣѧ ел требȣе съ'й тае капȣл, ꙟл апȣкъ̀ ȣн кȣтремȣр грозав, сімці къ'й слъбеск пȣтеріле ші непȣтѫнд а се-ꙟмпротіві ȣнȣй сімтімент де гроазъ че ꙟл стъпѫнѣ, трѫнті сатѫрȣл, ші фȣџінд пѫнтре мȣлціме че ера адȣнатъ ꙟмпрежȣр, стріга ꙟн гȣра маре, къ ел нȣ ꙟндръзнеще а тъѧ капȣл лȣй Міхаіл.

Ꙟнтѫмпларѣ ачѣста ꙟммъръмȣрі пе тоцй де обще; кȣ тоате ачестѣ порȣнка лȣй Ѧлександрȣ требȣѧ съ се ꙟмплінѣскъ ші лȣй Міхаю съ і се тае капȣл. Фіінд къ нȣ се-афла німіні каре съ ꙟмплінѣскъ слȣжба гѫдей, боерій сокотіръ къ ꙟнтѫмпларѣ ачѣста есте ȣн семн череск ка съ скапе Міхаю, ші къ воѣ лȣй Дȣмнезеȣ есте ка съ тръѧскъ нефіінд віноват саȣ вреднік де педѣпса че і с'а хотърѫт. Дȣкѫндȣсе кȣ тоцій ла Ѧлександрȣ ꙟл рȣгаръ ка съ'л ерте. Бірȣіт де рȣгъчюніле боерілор Ѧлександрȣ ꙟі дете ертарѣ, ші Міхаю ꙟшй пріімі іар дрегъторіа ші чінстѣ са де май наинте. Ѳокрȣл съȣ Вістіерȣл Іоан ꙟнгріжі ка съ рестаторичѣскъ пачѣ ші драгостѣ ꙟнтре дѫншій.

Александрꙋ ерта пе Міхаю, дар дін іміма са чѣ пісмътаріцъ ші връжмашъ де ꙟнсꙋшіріле челе лъꙋдате кꙋ каре ера ꙟмподобітъ персоана лꙋї, нꙋ пꙋтѣ съ ліпсѣскъ бънꙋеліле къ Міхаю орї маї ꙟнграбъ саꙋ маї тързіꙋ о съ'л сꙋпе пе дъмнеꙋл дін скаꙋн. Пачѣ дар ꙟнтре дъншії н'а ціиꙋт мꙋлт, ші Александрꙋ ꙟнчепънд іар аї ꙟнтінде кꙋрсе ка съ'л прінзъ ші съ'л омоаре, Міхаю іар се афла ꙟн прімеждіе де а'ші пірде віаца. Хотърѫнд іар съ фꙋгъ, н'апꙋкъ пе дрꙋмꙋл Константінополꙋлꙋї темѫндꙋсе ка съ нꙋ казъ ꙟн мѫїніле лꙋї Александрꙋ, чі фꙋџі ꙟн Трансілванія ла Сігісмꙋнд Баторі прінцꙋл ачеї църї, ꙋнде зъбовінд ла кꙋртѣ лꙋї време де доъ съптъмѫнї, авꙋ прілеж де а се рекоменда ші де а добѫнді драгостѣ ші фаворꙋл лꙋї. Сігісмꙋнд кꙋноскѫнд ꙟн Міхаіл ꙋн ом маре, ꙟї дете о скрісоаре де рекомендаціе кътре Візірꙋл Сінан прін каре ꙟл рꙋга съ міжлочѣскъ пентрꙋ Міхаю ка съ добѫндѣскъ скаꙋнꙋл прінціпатꙋлꙋї; кътре ачѣста ꙟї маї дете ші алтъ скрісоаре де рекомендаціе кътре Едꙋард Бартон солꙋл кръесії Елісабеті дін Енглітера ла Поарта отоманъ, ка ші ачеста дін партѣ са кꙋ кредітꙋл съꙋ чел маре съ спріжінѣскъ пе Міхаю.

Міхаю ꙟмпꙋгерніціт кꙋ ачесте рекомендації,

дар маї мꙋлт кꙋ нъдеждѣ къ прічіна чѣ дрѣптъ а патріеї сале требꙋе съ іесъ ндѣскъ ші съ скапе де тіранꙋл Александрꙋ, плекъ а доа оаръ ла Константінопол кꙋ гънд де а чере домніа ші де а ръсбꙋна патріа са пентрꙋ сꙋферірile ачеле ндеꙋлнигате сꙋб каре а гемꙋт. Дꙋпъ че сосі ачоло ші нчепꙋ а мішка пентрꙋ ачест сфършіт, с'а нтѫмплат ка ші дін прінціпат съ віе нішце боерї карі, немаї пꙋтѫнд сꙋфері стъпѫнірѣ чѣ крꙋдъ а лꙋї Александрꙋ ші неноровіріле че ле сꙋферѣ цара дела тꙋрчї дін прічинъ къ лꙋї нꙋ'ї пъса німік саꙋ къ сігꙋр нї нкꙋража спре а кінꙋі цара кꙋ фелꙋрімї де тіранії, черѣ дін партѣ а тоатъ обцѣ църіі съ се скоацъ Александрꙋ дін домние, ші н локꙋл лꙋї съ се нꙋмѣскъ ші съ се нтърѣскъ Міхаю пе каре цара нтрѣгъ л пофтеще кꙋ о ꙋніме де гласꙋрї. Ймпрежꙋрарѣ ачѣста а ажꙋтат фоарте мꙋлт інтріга лꙋї Міхаю спріжініnд ші дънд пꙋтере черерії сале спре а добѫнді скаꙋнꙋл прінціпатꙋлꙋї. Дꙋпъ черерѣ са ші а църіі ші дꙋпъ рекомендаціiле че авѣ, німік нꙋ'ї маї требꙋїа спре а ажꙋнце ла сфършітꙋл доріреї сале де кѫт банї кꙋ каре съ момѣскъ лъкоміа Везірꙋлꙋї ші а челоралалте персоане налте де лѫнгъ Сꙋлтанꙋл каре цінѣ н мѫїніле лор соарта прінціпатꙋлꙋї ші каре тръцѣ

ȣн беніт маре ші сігȣр дін скімбарѣ прінціілор. Афлѫндȣсе ꙟнкъ ла Константінопол сокрȣл съȣ Вістіерȣл Іоан, пе кредітȣл ачестѩ, лȣѫ ꙟпрȣмȣт дела гречі, обреі ші тȣрчі сȣме марі де бані кȣ фъгъдȣѩлъ де добѫнзі греле. Дін сȣмеле ачестѣ дѫнд Везірȣлȣі Сінан 20 000 галбені ші челоралалте персоане ꙟналте асеменѣ сȣме ꙟнсемнѫтоаре, фѫкȣ дрȣм маі слобод черерії сале ші фъръ зъбавъ се-нȣмі ші се-ꙟнтъри де прінц ал църіі рȣмѫнещі. Сȣлтанȣл нȣ'і дете нȣмаі семнеле домніеі, чі спре деосебіре де кътре алці прінці, пентрȣ рекомендаціїле че ле адȣсесе, ꙟі дете дрепт чінсте ȣн Емір кȣ вре о кѫцї-ва пітічі мȣці, лȣкрȣ де маре чінсте ла Поарта отоманъ ꙟн времѣ ачѣста, ші 2000 тȣрчі, спахії, іанічері ші алції ка съ'л ꙟнтовъръшаскъ пе дрȣм ші съ'л адȣкъ кȣ помпъ маре пѫнъ ла капітала прінціпатȣлȣі.

Сосірѣ лȣі Міхаіȣ ꙟн прінціпат ші сȣірѣ лȣі пе скаȣн а фост ȣн семн де бȣкȣріе общѣскъ. Тоцї лъкȣіторії дела маре пѫнъ ла мік аръта прін семне адевърате мȣлцȣмірѣ че о сімцѣ къ с'а норочіт цара съ добѫндѣскъ ȣн асфел де стъпѫнітор. Мерітеле лȣі пентрȣ ачѣстъ вреднічіе ꙟналтъ ера кȣноскȣте де мȣлт; цара ꙟнтрѣгъ ле повестѣ кȣ плъчере. Дȣпъ старѣ чѣ

трїстѫ ꙟн каре се афла цара, тоцї ащепта дела талентеле лȣї о ꙟндрептаре каре сѫ щѣргѫ ненорочїрїле ши сѫ асїгȣреѕе цѫрїї лїнїщѣ шї бȣна петречере пе каре ле пїердȣсе де мȣлт. Нѫдеждїле ачесте фрȣмоасе че'шї ле фѫчѣ лѫкȣїторїї цѫрїї перѣ ка о нѫлȣкѫ, кѫнд сосотѣ кѫ времѣ ꙟн каре їнтрѫ Мїхаю ꙟн стѫпѫнїре есте о време де фок, о време каре слѫбеще кȣражȣл шї ал ачелȣїа каре се гѫндеще нȣмаї а ꙟнтребȣїнде чева пентрȣ бїнеле общеск, о време каре ꙟмфѫцїшаѕѫ мїї де пїедїчї спре а кѫрора депѫртаре се чер мїжлоаче марї. Цара ера ꙟнкѫркатѫ кȣ даторїї греле шї ꙟмпїлатѫ кȣ ненорочїрї марї; енергїа нацїоналѫ ера аморцїтѫ кȣ тотȣл, шї соарта лѫкȣїторїлор цѫрїї ера де а креде кѫ о р ѫ н д ȣ ї т а лор н ȣ е с т е а л т а д е к ѫ т а с ȣ ф е р ї.

Тȣрчїї ачеіа дела карї Александрȣ лȣасе ꙟмпрȣмȣт сȣме марї де банї кȣ добѫнѕї греле шї пе карї ел ꙟї адȣсесе ꙟн прїнцїпат ка сїнгȣрї сѫ'шї скоацѫ банїї дїн царѫ, се афла ꙟнкѫ тот ачї. Пїлда ачестора о ȣрмарѫ шї ачеіа пе карї тїранȣл Александрȣ ꙟї адȣсесе пентрȣ паѕа са ка фѫрѫ фрїкѫ сѫ поатѫ кїнȣї о царѫ де каре нȣ авѣ нїчї о мїлѫ. Ла ачещїа се-маї адѫогарѫ шї алцї тȣрчї карї фѫрѫ нїчї о трѣбѫ їнтрарѫ ꙟн прїнцїпат прїȣмблѫндȣсе ꙟн тоате пѫрцїле шї

фѫкѫнд лѫкȣіторілор тот фелȣл де рѫȣ. Тоцї
ачеџїа се-ꙟдȣлчірѫ де о царѫ че ера ꙟн жафȣл
лор, ші кѫлкѫнд ꙟн пічоаре дрептȣріле де неа-
тѫрнарѣ ші де ꙟнтреџімѣ цѫрії, се-ашеѕарѫ кȣ
лѫкȣінца ꙟн маї мȣлте пѫрцї але цѫрії, ꙟшї ѕі-
дірѫ касе ші ꙟнтемеꙗрѫ џѣмії. Дрегѫторії цѫ-
рії нȣ пȣтѣ сѫле стѣ ꙟмпротівѫ ла німік; ад-
міністраціа націоналѫ се-пѫрѣ а фі ꙟнчетат кȣ
тотȣл: тȣрчії стѫпѫнѣ ші лѫкȣіторії кȣ аверѣ
ші кȣ віаца трєбȣꙗ сѫ фіе гата спре орї каре слȣж-
бѫ а лор. Ѧсфел де неноррочірї че крещѣ дін ѕі
ꙟн ѕі се маї ꙟммȣлцірѫ ші акȣм кȣ інтрарѣ лȣї
Міхаю ꙟн стѫпѫнірѣ прінціпатȣлȣї; ла сȣферірі-
ріле челе векї се маї адѫогарѫ алтеле ноȣѫ. Тȣр-
чії ачеꙗ карі дела Константінопол венісерѫ кȣ
дѫнсȣл спре а'л ꙟнтовѫроші ші а'л адȣче кȣ пом-
пѫ ꙟн прінціпат, дȣпѫ че ꙟшї пріімірѫ кȣвіін-
чоаса рѫсплѫтіре пентрȣ остенеліле лор, ȣрмѫнд
пілдеї фраціло лор, нȣ врȣрѫ а се маї ꙟнтоарче
ꙟндѫрѫт; чі сȣб кȣвѫнт де прічінȣіре кѫ вор
сѫ'л апере ші сѫ'л пѫѕѣскѫ ші де ачі ꙟнаінте,
рѫмасерѫ ꙟн прінціпат, се-статорнічірѫ кȣ лѫ-
кȣінца ачі ші ꙟммȣлцірѫ дȣреріле цѫрії, ꙟнсем-
нѫндȣ'шї ѕѫбовірѣ лор ꙟн тѫрѫнса кȣ ачелѣшї же-
фȣірї ші тіраниї че ле фѫчѣ ші ченалалцї тȣрчї
веніцї маї наінте де дѫншії. Ꙟнѕадар Міхаю

ꙟші ꙟтребꙋінцѣꙁъ тоатъ пꙋтерѣ ворбіреі ка съ'ї ꙟкредінцезе къ ел есте сігꙋр деспре драгостѣ ші кредінца сꙋпꙋшілор съї ші къ н'аре а се теме німік деспре дѫншії, асеменѣ нічї де чеалалцї тꙋрчї ашезацї кꙋ лъкꙋінца ꙟ царъ; ꙟзадар с'а сіліт кꙋ фелꙋрімї де кіпꙋрї аї депърта дін прінціпат ші а маї ꙋшꙋра греꙋтъцїле лъкꙋіторілор: семеціа лор ера сꙋрдъ ла гласꙋл лꙋї; ꙋбірѣ де а жефꙋі ші де а петрече ꙟн десфрѫнърї фъръ нічї о фрікъ, ера маї пꙋтерніче де кѫт кꙋвінтеле челе дрепте але лꙋї Міхаю; къчї ꙋнде пꙋтѣ съ гъсѣскъ алтъ царъ ꙋнде съ аїбъ дрепт а фаче тоате релеле бътѫндꙋ'ші жок атѫт де лꙋкрꙋріле оменешї кѫт ші де челе сфінте?

Ꙟн време ꙟн каре цара ꙟтреагъ ера ꙟн прада тꙋрчілор, кѫнд ачещіа нꙋ рѫпѣ ші жефꙋіа нꙋмаї аверѣ ші сꙋдоарѣ църанілор, кѫнд нꙋ вътъма нꙋмаї чінстѣ невестелор ші а фетелор лор, чі спꙋрка ші челе сфінте але бісерічілор, міла ші ръсбꙋнарѣ се апріндеръ вѫлвътае ꙟн ініма лꙋї Міхаю; плѫнџеріле де обще ꙟл фъчѣ съ'л доаръ ла сꙋфлет, съ версе ші ел лакръмї пентрꙋ ненорочіріле църеї, ші ініма са чѣ маре ар фі врꙋт съ опрѣскъ де о датъ тоатъ рѫꙋтатѣ тꙋрчѣскъ. Ка съ смꙋлгъ рѫꙋл дін ръдъчінъ, врꙋ съ плътѣскъ пе кредіторії тꙋрчї карі зічѣ къ маї аꙋ

ръмъшіце де даторії, ші карі сȣб кȣвѫнтȣл аче-
ста се-ашезасеръ ꙟн царъ ꙟндемнѫнд ші пе чела-
лалці тȣрчі ка съ факъ асеменѣ. Плътіндȣ-се
кредіторії, ар фі требȣіт съ ласе о царъ пе каре
аȣ жефȣіто тестȣл, ар фі фост сіліці съ се ꙟн-
тоаркъ ꙟндърът ꙟн цара тȣрчѣскъ. Пілда а-
чѣста ар фі ȣрмато ші чейлалці тȣрчі, пентрȣ
къ н'ар фі авȣт кȣвѫнт де а маі рѫмѫнѣ, ші
аша кȣ ꙟнчетȣл дака нȣ де тот чел пȣцін ꙟн
парте с'ар фі ȣшȣрат цара. Дар кѫнд вістіеріа
църіі ера слабъ кȣ тотȣл, ші кѫнд лъкȣіторії
дін прічіна мȣлтелор дъждії че аȣ плътіт маі
наінте ші дін прічіна жафȣрілор кърора ера пра-
дъ, тот д'аȣна съръчісеръ десъвѫршіт, нȣ маі
ера міжлок де а гъсі бані ꙟн царъ ші а се плъті
кредіторії. Нестътѫнд пȣтінцъ ка кȣ міжло-
кȣл плътірії де даторії съ се рідіче тȣрчії дін спі-
нарѣ лъкȣіторілор, Міхаіȣ ꙟнчепȣ кȣ тоиȣл съȣ
де стъпѫнітор а мікшора чел пȣцін греȣтъціле
че апъса цара пȣінд оаре каре фрѫȣ ла жафȣрі-
ле ші десфрѫнъріле челе фъръ маргіні але тȣр-
чілор. Дар ачѣста а фост о прічінъ де ꙟнтърѫ-
таре маі фрȣмоасъ пентрȣ дѫншії; тȣрчії се-
ꙟмбъцасеръ а нȣ кȣноаще нічі о пȣтере каре съ
ле стѣ ꙟмпротівъ. Дȣпъ че пѫръръ пе Міхаіȣ
ла Поарта отоманъ кȣ фелȣріме де нъскочірі,

дар маї кꙋ сѣмъ къ нꙋ ва съ ле плътѣскъ да-
торііле, нічї нꙋ'ї ꙟигъдꙋеще ка сінгꙋрї съ'шї ле
скоацъ дін царъ, ка съ'шї ръсбꙋне деспре дѫн-
сꙋл, маї кіемаръ ꙟн лꙋънтрꙋл църіі ші алцї
тꙋрчї карі асеменѣ ка ші дѫншіі се статорнічі-
ръ кꙋ лъкꙋінца ачі. Пе лѫнгъ ачещіа адесе орї
вінѣ чете де татарї ші де тꙋрчї. каре ериа ꙟн
царъ, петречѣ маї мꙋлте лꙋнї ачі, черѣ дела
прінцꙋл хранъ, ꙟмбръкъмінте ші дарꙋрї, ші
дꙋпъ че сторчѣ цара кꙋ немілостівіре се-ꙟнтор-
чѣ іар ꙟндърът, віінд ꙟн локꙋл лор алте чете
нꙋоъ спре а нꙋ лъса време де ръсꙋфларе прінцꙋ-
лꙋї ші църіі.

Възѫнд Міхаю къ кꙋ мъсꙋріле сале че ле а
ꙟнтребꙋінцат пѫнъ ачі, нꙋ нꙋмаї н'а пꙋтꙋт фо-
лосі німік, чі а маї ꙟммꙋлціт сꙋферіріле църіі,
апꙋкъ алт дрꙋм де скъпаре; фъкꙋ плѫнџере ла
Поартъ арътѫнд недрептатѣ че се фаче църіі
дін партѣ тꙋрчілор ші старѣ чѣ трістъ ла каре
о адꙋсеръ лꙋнџіле еї некаѕꙋрї. Візірꙋл ші челе-
лалте дрегъторіі ꙟналте де лѫнгъ Сꙋлтанꙋл ас-
кꙋлта атѫт плѫнџеріле лꙋї Міхаю кѫт ші але
тꙋрчілор ꙟмпротіва кърора се-плѫнџѣ ел; дар
ачѣста нꙋ о фъчѣ дінтр'алтъ прічінъ де кѫт ка
съ смꙋлгъ дарꙋрі ші сꙋме марї де банї атѫт
дела Міхаю кѫт ші дела ꙟмпротівнічіі съї. Ас-

фел ненорочіріле църії се-адъога тот маї мȣлт, дȣрееріле крещѣ дін зі ѫн зі ші нъдеждѣ де мжнтȣінцъ се-пърѣ а фі періт кȣ тотȣл. Пȣтѣ чіне ва съ зікъ къ Поарта отоманъ ѫнкȣражадъ рѫȣтатѣ, ва съ імпоѹлезе цара рȣмжнѣскъ кȣ колоній тȣрчещі, пе лъкȣіторії рȣмжні че ера слъбіції де тот, съї стръмȣте ѫнтр'алте пърції але ѫмпъръцієї тȣрчещі, ші ѫн асфел де кіп цара рȣмжнѣскъ съ ѫнчетезе де а маї фі стат де сіне.

Дȣпъ че черкъ Міхаю кȣ ачесте міжлоаче дȣлчї а ѹшȣра цара са, ші дȣпъ че вѫзȣ къ нȣ поате ісправі німік, се-тȣрбȣръ кȣ дȣхȣл, дар кȣражȣл луї нȣ слъбі. Неферічіреа църії ера ѫн вжрф, дар ел нȣ се деснъдъждȣі німік. Ѫмпротівіріле дете інімеї сале маї мȣлт фок ші сȣфлетȣл се-ѫнълцъ ла ідеї марі. Ѫнчепжнд а алътȣра времѣ са кȣ времѣ трекȣтъ, ѫші адȣсе амінте къ рȣмжнії поартъ ѫнтіпъріреа векілор Романі каре кȣ мърімѣ лор аȣ ѫнспъімжнтат ші аȣ съпȣсат лȣмѣ, ші къ стрънепоції лор нȣмаї дін недрептатѣ времілор ші а ѫнтжмплърілор, дін проаста лор констітȣціе ші дін слъбічиȣнѣ кжрмȣіреї, аȣ ажȣнс ла старѣ ачѣ тікълоасъ ѫн каре се афлъ тремȣржнд де гласȣл орї кърȣї тȣрк. Черчетжнд маї департе афлъ, къ рȣ-

мѫниі̆ ꙟи времѣ ꙟн каре аȣ фост норочіці̆ съ се-
кѫрмȣіаскъ де пріинці̆ кȣ сȣфлете марі̆, аȣ щіȣт
кȣ сѫнџеле лор съ'ші̆ апере дрептȣріле націоналі-
тъціі̆, ветріле пърінтещі̆ ші сфінтеле Бісерічілор
але патріеі̆ лор, бірȣінд арміі̆ стреіне нȣмъроасе.
Спре ꙟнтърірѣ адевърȣлȣі ачестȣіа гъсі̆м ꙟи істо-
ріа ромѫнілор маі̆ мȣлте фоі̆ пліне де асфел де
стрълȣчіте іспръві̆ вредніче де лаȣдъ ꙟи тоатъ
лȣмѣ, пріи каре аȣ арътат ромѫніі̆ къ ші еі̆
сѫнт націе ші къ аȣ о патріе пентрȣ каре сѫнт
даторі̆ а се жертві ꙟн времіле челе прімеждіоасе
пентрȣ фііинца еі̆ каре есте ші а лор. Черчетѫнд
маі̆ кȣ де амърȣнтȣл се ꙟнкредінцъ, къ ꙟи вре-
мѣ Сȣлтанілор Баіазет, Махомет II ші Солеі-
ман II, цара ромѫнѣскъ с'а афлат ꙟи асеменѣ
ꙟмпрежȣрърі̆ прімеждіоасе каре ꙟі̆ аменінца къ
ва фі ꙟнгіціть де тȣрчі̆; дар фіінд ромѫніі̆ кѫр-
мȣіці̆ де браце вітезе ка але лȣі̆ Мірчѣ чел бъ-
трѫн, Влад, Цепеш ші Радȣл дела Афȣмаці̆,
се ꙟмбърбътаръ ка кȣ о пȣтере черѣскъ, ꙟн-
фрȣнтаръ арміііле челе нȣмъроасе але тȣрчілор ші
пріи фапте де жертвірі̆ еройче ісбȣтіръ ка съ фа-
къ пе пȣтерѣ стреінъ а респекта дрептȣріле лор
пентрȣ каре еі̆ ера хотъръці̆ а мȣрі. Ꙟн сфѫр-
шіт доведі къ тȣрчіі̆ пе времѣ а челор бірȣіторі̆
пȣтернічі̆ авѣ вѣкȣріле челе еройче але лор, ера

ꙟнсꙋфлацї кꙋ алт дꙋх, шї ꙟнтрепрїндерїле лор се ꙟнкорꙋна кꙋ алте їспръвї норочїте, ꙟн време че акꙋм се дꙋсе флоарѣ ꙟмпърърецїеї тꙋрчещї; къ Сꙋлтанїї ꙟмпърърецїшїнд о вїацъ молешїтъ, молївсїръ де ачѣстъ слъбїчꙋне тоатъ нацїа тꙋрчѣскъ, каре аре нꙋмаї тонꙋл дар нꙋ шї пꙋтерѣ дїн времїле трекꙋте; къ пентрꙋ ачѣста ворбеск ꙟнтрепрїндерїле тꙋрчїлор карї нꙋ їсбꙋтеск тот д'аꙋна ꙟмпротїва алтор пꙋтерї марї; ꙟнсфърошїт къ фрїка де тꙋрчї каре маї наїнте ꙟнгрозїсе Еꙋропа пънъ ла марѣ Атлантїкъ, а перїт де мꙋлт шї къ нꙋмаї нацїїле челе фъръ енергїе се тем де дъншїї.

Дїн кꙋмпънїрѣ ачестор гъндїрї се апрїнсъ сїмтїментꙋл де патрїотїсм ꙟн їнїма лꙋї Мїхаїꙋ, шї дꙋхꙋл чел маре ал лꙋї ꙟл фъкꙋ съ хотъраскъ, къ, фїїнд къ нꙋ есте алт мїжлок де мънтꙋїнцъ саꙋ чел пꙋцїн де ꙋшꙋраре де ненорочїрїле ачеле неꙋмърате че непрекꙋрмат се гръмъдеск асꙋпра църїї рꙋмънещї дїн партѣ тꙋрчїлор, рꙋмънїї съ ѧ армеле ꙟн мънъ, съ ꙟнчѣпъ ръсбоїꙋ пентрꙋ слобозенїа лор, шї съ нꙋ ꙟнчетезе пънъ кънд саꙋ соарта ꙟї ва ажꙋта ка съ ѧсъ бїрꙋїторї дїн лꙋпта ачѣста сфънтъ саꙋ се вор препъдї кꙋ тотꙋл ꙟнгропъндꙋсе дїмпреꙋнъ кꙋ слобозенїа ꙟн ченꙋша ветрелор шї а алтарелор па-

трііі лор. Проіектȣл ачеста маре ші ꙟндръзнец че ші'л формъ Міхаю ꙟн капȣл сън, де ші се пърѣ къ есте сȣпȣс ла греȣтъцї марї, дар ꙟнфіінцарѣ лȣї нȣ се ведѣ а фі кȣ непȣтінцъ. Міхаю щіа къ нȣмаї рȣмѫнії сѫї дін цара рȣмѫнѣскъ нȣ вор пȣтѣ ціне мȣлтъ време ꙟ ръсбою деснъдъждȣіт кȣ маре Ꙟмпъръціе тȣрчѣскъ, ші къ поате съ версе сѫнџе мȣлт фър'а іспръві чева кȣ фолос ꙟнведерат пентрȣ дѫншії ші патріа лор; де ачѣ проіектȣл сън ші'л ꙟнтемеіѣ пе ȣнірѣ а маї мȣлтор църї крещіне каре џемѣ сȣб жȣгȣл тȣрческ сȣферінд ачелѣшї непорочірї ла каре ера сȣпȣсъ ші цара рȣмѫнѣскъ; ші кредѣ къ дака націіле крещіне дінтр'ачеле църї сȣпȣсе сан васале Порції отомане, се вор ꙟнцелеџе ꙟмпреȣнъ ші се вор рідіка де о датъ де маї мȣлте пърцї пентрȣ ачела'шї сфѫршіт ал слобоѕенієї, хотърѫрѣ лор чѣ деснъдъждȣітъ ле ва да пȣтерї ші міжлоаче де а цінѣ ръсбоюл пѫнъ кѫнд вор фі норочіте ка съ скапе пентрȣ тот д'аȣна де деспотісмȣл тȣрческ.

Ꙟн времѣ ꙟн каре Міхаю се-афла кȣ тотȣл сорбіт де проіектȣл сън, де міжлоачеле челе неапърат требȣінчоасе пентрȣ ꙟнфіінцарѣ лȣї ші де времѣ кѫнд ар требȣі съ'л факъ кȣноскȣт ші съ'л пȣе ꙟн лȣкраре афлъ къ ші алцї прінцї кре-

щінй дін вечінътатѣ църії рꙋмъніещй хрънеск, асеменѣ ка ші дѫнсꙋл, кꙋџете патріотіче пентрꙋ слобоꙁеніа църілор лор.

Папа дела Рома, ꙟнкъ де кѫнд аꙋ інтрат тꙋрчій ꙟн Еꙋропа ші прін копрінꙁеріле лор челе несъціоасе аꙋ ꙟнспъймѫнтат лꙋмѣ, а фъкꙋт съ ръсꙋне неѫнчетат гласꙋл сѫꙋ ла ꙋрекіле ꙟмпърацілор, краілор ші але алтор прінцй крещінй, ка съ'шй ꙋнѣскъ пꙋтеріле ꙟмпротіва ачестор ꙟнспъймѫнтъторй де лꙋме ші копрінꙁъторй де църй, ші съ лꙋкреꙁе ꙟмпреꙋнъ спре ай гоні дін Еꙋропа, ꙟнкредінцѫндꙋй къ Еꙋропа нічй о датъ нꙋ ва пꙋтѣ фі лініщітъ пѫнъ кѫнд ачещй фії ай Ѳкітіей ші ꙋрмъторй ай Проорокꙋлꙋй Махомет вор авѣ ꙟмпъръціе ꙟнтемеꙗтъ ꙟнтр'ачѣстъ парте де лꙋме. Гласꙋл чел проповедꙋітор ші пꙋтерник ал Папей орй къ нꙋ с'а аскꙋлтат де тоцй, орй къ нꙋ с'а пꙋтꙋт форма о аліанцъ пꙋтерникъ де май мꙋлцй стъпѫніторй, дін прічіна діспꙋтелор реліџіоасе саꙋ алте інтересꙋрй партікꙋларе саꙋ общещй але кꙋрцілор стъпѫнітоаре. Тꙋрчій, нестѫндꙋле німік ꙟмпротівъ, ꙋрмаръ кꙋ статорнічіе сістема лор де копріндерй; дар Папа нічй о датъ н'а ꙟнчетат а ꙟндемна пе стъпѫніторй ка съ'шй ꙟнтребꙋінцеꙁе пꙋтеріле лор ꙟмпротіва ачелор врѫжмашй ай крещінътъцій.

Ꙟн времѣ ачѣста, ꙟнтре Рꙋдолф Ꙟмпъратꙋл Германіеї ші краюл Ѹнгаріеї се-ꙋрма ꙟнкъ ръсбоірї кꙋ тꙋрчії пентрꙋ Ѹнгаріа каре чѣ маї маре парте ера ꙟн стъпжнірѣ лор. Ꙗрмеле лꙋї Рꙋдолф фіінд норочіте ка съ добжндѣскъ оаре каре бірꙋінце асꙋпра тꙋрчілор, Клімент VIII. Папа дела Рома, дꙋпъ сімцімѣнтіле сале де а лꙋкра тот д'аꙋна спре фолосꙋл крещінътъцїї, трімісе пе Ꙗрхідіаконꙋл Корнеліе де Нона ла Сігісмꙋнд Баторі прінцꙋл Трансілваніеї ла Ꙗрон прінцꙋл Молдавіеї ші ла рꙋші, ка съ'ї ꙟндемнезе а се-рідіка ꙟмпротіва тꙋрчілор. Трансілванія ꙟнкъ дін зілеле лꙋї Іоан Заполіа къзꙋсе сꙋб сꙋзеренітатѣ Порції отомане плътіндꙋ'ї ꙋн трібꙋт ші фіінд сꙋпꙋсъ ла тоате капріцііле ей. Сігісмꙋнд Баторі прінцꙋл ей де акꙋм, непꙋтжнд а маї сꙋфері претенціїле челе немърџініте але Сꙋлтанілор ші семеціа чѣ апъсътоаре а везірілор, ꙟнкъ маї дін аінте фъкꙋсе проіект, ка ші Міхаю, де а лꙋа армеле ꙟн мжнъ ка съ скꙋтꙋре жꙋгꙋл тꙋрческ д'асꙋпра църії ші а патріеї сале. Се ꙟнтемеїѣ акꙋм ші маї мꙋлт ꙟн пропꙋнерѣ са прін ꙟндемнꙋріле Папеї каре ꙟї фъгъдꙋї къ ва мішка маї мꙋлцї прінцї крещіні спре а інтра ꙟн аліанцъ ꙟмпротіва тꙋрчілор. Де ші Трансілванія авѣ трактатꙋрї ꙟнкеіате кꙋ Поарта, де

ші чѣ маі маре парте а сенаторілор дін Трансілванія се ѧмпротівѣ гѫндірілор луі Сігісмунд Баторі, се-лігѫ ку журѫмѫнт некѫлкат кѫ, орі каре ѧі ва фі соарта, ел есте хотѫрѫт а се-рѣбела. Неодіхнінду-се нумаі пе ѧнвітѫріле ші фѫгѫдуеліле Папеі, трімісе солі ла Рудолф Ѧмпѫратул Германіеі ші краюл Унгаріеі фѫкѫндуі куноскутѫ пропунерѣ са. Рудолф дупѫ че ѧі лѫудѫ кугетѫріле ачеле патріотіче ші фолосітоаре пентру крещінѫтате, ѧл ѧнкредінцѫ кѫ ел дін партѣ са ну нумаі ну ва прекурма рѫзбоюл ѧнчепут ку турчії, чі дін тоате путеріле сале ва ажута ѧнтрепрідерѣ крещінѫтѫцііі ѧмпротіва турчілор дѫнд ші арме ші бані ачелор прінці карі вор інтра ѧн соціетатѣ ачѣ.

Дупѫ ѧнкредінцѫріле ачестѣ че ле пріімі дела Ѧмпѫратул Германіеі, Сігісмунд Баторі алесе доі оамені кредінчоші, пе Панкратіе Шенеі ші Щефан Іожіка, ші ѧі трімісе ла Міхаю прінцул цѫрііі румѫнещі ші ла Арон прінцул Молдавіеі ка сѫ ле дескопере пропунерѣ са ші сѫ'і ѧндемне ші пе дѫншііі а се-рѣбела ѧмпротіва турчілор врѫжмашілор де обще аі нумелуі крещінеск, фѫкѫндуле куноскут, кѫ ші Ѧмпѫратул Рудолф есте ѧн аліанца ачѣста, ші кѫ атѫт ел кѫт ші Ѧмпѫратул сѫнт гата аі ажутора ла ѧнтрепрінде-

рѣ ачѣста. Афаръ де цара рȣмѫнѣскъ, Молдавіа ші Трансілваніа маї ера ші алте нації каре пȣтѣ съ се рѣбелезе ші съ'шї ȣнѣскъ пȣтеріле лор кȣ але аліацілор. Сігісмȣнд Баторі ка съ нȣ ласе съ трѣкъ вре о ꙟмпрежȣраре фолосітоаре пентрȣ сфѫршітȣл ачел нобіл де а скъпа крещінтатѣ де сȣб мѫна тȣрчілор, трімісе пе Георгіе Палатіе ла Сѫрбї ші ла Бȣлгарї ꙟндемнѫндȣї ка ші еї съ воіаскъ а лȣкра ла ачѣстъ ꙟнтрепріндере інтересътоаре пентрȣ тоатъ крещінътатѣ ші дела каре атѫрнъ ші кїар мѫнтȣінца лор. Сѫрбіі ші Бȣлгаріі ера чеї дін тѫїȣ крещінї каре дȣпъ інтрарѣ ші статорнічірѣ тȣрчілор ꙟн Еȣропа, къзȣсе сȣб жȣгȣл лор чел греȣ. Пропȣнерѣ лȣї Сігісмȣнд Баторі о пріімиръ кȣ чѣ маї маре бȣкȣріе ка о пророчіе вестітоаре де дȣлчѣ слобозеніе дȣпъ каре сȣспіна де маї мȣлте вѣкȣрї. Дȣпъ че ꙟнцелесеръ къ ꙟн соціетатѣ ачѣста сѫнт маї мȣлці прінцї крещінї прекȣм ші прінцȣл църіі рȣмѫнещї ші ал Молдавіеї, ꙟнчепȣръ маї пе ȣрмъ ръсбоіȣл ꙟмпротіва тȣрчілор кȣ челе маї норочіте ісправї де бірȣінце; дар неȣнірѣ каре препъдеще ші ненорочеще ꙟмпъръціі ші нації, бъгѫнд діхоніе ꙟнтре къпетеніїле лор, ачѣста ꙟї адȣсе маї пе ȣрмъ пе тоцї ла пеіре вътъмѫндȣле нȣ нȣмаї інтересȣріле лор, чі ші але аліацілор ші пъгȣбінд тоатъ крещінътатѣ.

Міхаіȣ афлѫнд дела Сігісмȣнд Баторі къ есте хотърѫт ші ел а се ребела ꙟмпротіва Порції, ші къ маі мȣлці прінці крещіні се-ȣнеск ла ачѣста спре а скъпа де сȣб жȣгȣл чел греȣ ал тȣрчілор; нȣ маі цінѣ аскȣнс проіектȣл съȣ, чі добѫнді кȣраж де а'л фаче кȣноскȣт ші алтора. Кіемѫнд пе боерії съі ле дескрісе старѣ чѣ проастъ ꙟнтрȣ каре се афлъ цара; ле ꙟншірȣі сістема че тȣрчії аȣ ȣрмато кȣ статорнічіе кълкѫнд тоате дрептȣріле църіі ꙟн-кѫт нȣмаі дȣпъ нȣме поате а-се зіче къ аре адміністраціе націоналъ; ле адȣ-се амінте де времіле маі дін аінте кѫнд врѫнд тȣрчії а префаче цара ꙟн пашалѫк тȣрческ, се-рідікаръ рȣмѫнії кȣ армеле ші кȣ сѫнцеле ꙟші апъраръ дрептȣріле націоналітъції ші але патріеі лор; ле аратъ къ пентрȣ а се мѫнтȣі саȣ а се-ȣ-шȣра де капріціїле Порції ші де ръȣтатѣ тȣрчѣ-скъ нȣ есте алт міжлок де кѫт съ ѩ армеле ꙟн мѫнъ ші съ се-ръсбоѩскъ пѫнъ кѫнд саȣ вор до-бѫнді неатѫрнарѣ църіі саȣ се-вор пръпъді кȣ тотȣл; ꙟн сфѫршіт ꙟі ꙟнкредінцъ къ времѣ а-чѣста есте чѣ маі ꙟнтокмітъ пентрȣ добѫнді-рѣ слобозеніеі фіінд къ маі мȣлте пȣтері дін маі мȣлте пърці сѫнт хотърѫте а се-рідіка де о датъ ꙟмпротіва врѫжмашілор крещінътъції.

Кꙋвінтеле ачесте кꙋ каре Міхаю тꙋна ꙟмпро-
тіва деспотісмꙋлꙋї тꙋрческ, тонꙋл кꙋ каре ле ꙟмфъціша ші ꙟн сфѫршіт хотърѫрѣ са чѣ вітѣзъ, електрізаръ пе боерії адꙋнаці; тоці се-пътрꙋнсеръ де ніще сімтіменте ꙟналте, ꙟші кꙋноскꙋръ дрептꙋріле че аꙋ де а'ші мѫнтꙋі патріа ші даторііле челе сфінте де а се-жертві пентрꙋ дѫнса, ші тоці кꙋ ꙋн глас стрігаръ, "съ ла "армеле ꙟн мѫнъ ші съ нꙋ ле пꙋне жос пѫнъ "нꙋ вор добѫнді мѫнтꙋінца църії ші пе а лор "ꙟнсꙋші, саꙋ съ се-котрꙋпѣскъ кꙋ тотꙋл мꙋ"рінд тоці дінпреꙋнъ кꙋ слобозеніа пентрꙋ каре "с'аꙋ жертвіт. Хотърѫрѣ ачѣста нобілъ ші врѣднікъ де о націе че воеще а фі слободъ, се-печетлꙋі кꙋ ꙋн жꙋрѫмѫнт сфѫнт ші некълкат. Ноаптѣ ачѣ ꙟн каре се-съвѫрші ачѣстъ хотърѫре маре, а рѫмас а фі чѣ маї ꙟнсемнатъ ші маї врѣднікъ де цінеръ де мінте а рꙋмѫнілор. Мінꙋтꙋл ачела ꙟн каре дін гꙋріле тꙋтꙋрор ръсꙋнъ зічеръ "жꙋръм,, а фост ꙋнꙋл дін челе маї фрꙋмоасе че пот рꙋмѫнії съ нꙋмере ꙟн віаца політікъ а лор. Нічї о датъ боерії църії н'аꙋ арътат ꙋніре де сімтіменте маї ꙟналте, ші нічї о датъ кꙋ кіп маї стрълꙋчіт н'а дат лꙋмії съ ꙟнцелѣгъ къ сѫнт націе ші къ аꙋ патріе. Фіеще каре дін трѫншії каре аꙋ лꙋат партѣ ла хо-

тържрѣ ачѣста маре, се-креде ꙟнсѹфлецiт кѹ о пѹтере ноѹъ шi се сокотѣ стръмѹтат ꙟн ероѹ небiрѹiт; пе фрѹнте фiеш кърѹiа ера зѹгръвiтъ серiозiтатѣ хотържрей ачелiй марй, шi дiн гѹрiле тѹтѹрор нѹ се-аѹзѣ алт кѹвжнт декжт "съ мѹрiм пентрѹ патрiе шi леџе.

Кредiнца шi драгостѣ че боерiй дiн партѣ нацiей аръта ръ лѹй Мiхаiѹ кѹ прiлежѹл ачеста; сiмтiментеле челе нобiле шi хотържрѣ лор чѣ ероiкъ че ле адѹсеръ пе алтарѹл патрiей фъкѹръ мѹлцѹмiрѣ лѹй чѣ май десъвжршiт: ачѣста дорѣ ел дiн тот сѹфлетѹл шi ачѣста нѹмай пѹтѣ съ'й одiхнѣскъ iнiма лѹй чѣ маре. Ꙟнкредiинцат деспре дѹхѹл де слобозенiе че ꙟнсѹфлецѣ пе нацiа са, сокотi съ нѹ пiаръзъ нiчi ѹн мiнѹт дiн времѣ ачѣ че i се пърѣ чѣ май скѹмпъ спре а пѹне ꙟн лѹкраре проiектѹл де мжнтѹiрѣ църiй шi а патрiей сале пентрѹ каре тоате конглъсѹiа. Ꙟнградъ дѹпъ хотържрѣ че а фъкѹт ꙟмпреѹнъ кѹ боерiй съй, трiмiсе нѹмай декжт ꙟн Трансiлванiа пе Клѹчерѹл Радѹл Бързънескѹ ка съ ꙟнкредiинцезе пе Сiгiсмѹнд Баторi деспре сiмтiментеле де каре есте пътрѹнсъ ꙟнтрѣгъ цара рѹмжнѣскъ; съ ворбѣскъ май пе ларг асѹпра проiектѹлѹй де рiдiкаре ꙟмпротiва тѹрчiлор, шi тот де о датъ съ пропѹе а се-адѹна ѹн конгрес ла

ȣн лок хотържт ȣнде ꙟтре прінцій крещіній саȣ плеиіпотенцій лор съ се ꙟкее о легътȣръ сфжнтъ къ вор ръмжнѣ крединчоші аліацій, къ вор ꙟтребȣінца тоате міжлоачеле че ле вор фі прін пȣтінцъ, ші къ нȣ вор пȣне армеле жос пжнъ нȣ вор ръсбȣна крещінътатѣ. Кȣ тоате къ Сігісмȣнд Баторі трімісесе маі дін аінте солі ла Ꙗарон прінцȣл Молдавіеі ка съ'л ꙟндемнезе а се рідіка ꙟмпротіва тȣрчілор, ші кȣ тоате къ пріімісе дела джнсȣл ꙟнкредінцарѣ чѣ маі сігȣръ къ старѣ ачѣ тікълоасъ ла каре тȣрчій аȣ адȣс Молдавіа, ші пе каре вор съ о маі ꙟнъспрѣскъ кȣ време дака нȣ ле ва ста німіні ꙟмпротівъ, ꙟл хотъраще ші пе джнсȣл а лȣа армеле ꙟн мжнъ; дар Міхаю сокоті де кȣвіінцъ а трімите ші дін партѣ са пе Столнікȣл Строе Бȣзескȣл ка съ'л ꙟндемнезе а се ціне де хотържрѣ че а фъкȣт ші съ'і арате требȣінца пентрȣ адȣнарѣ ȣнȣі конгрес.

Ор' кжт де пе таінъ с'аȣ ȣрмат солііле ачестѣ ꙟнтре прінцій крещіні ші ор' кжт де пе скȣт аскȣнс с'аȣ фъкȣт ворбірѣ ꙟнтре джншіі, с'аȣ гъсіт вжнзъторі карі дȣпъ че афларъ проіектȣл ꙟл фъкȣръ кȣноскȣт Везірȣлȣі Сінан каре пе ачѣ време се афла кȣ еспедіціа де ръсбою ꙟн Ȣнгаріа, ꙟнкредінцжндȣл къ Міхаю трактѣзъ

кꙋ пріинції крещіні спре а се-рідіка ꙟпреꙋнъ ка съ скꙋтꙋре жꙋгꙋл отоман. Нꙋ фꙋ кꙋ греꙋ лꙋї Сінан а креде къ ꙟчепътор ал ачестꙋї проіект есте Міхаю; де ачѣ, пріинтр'ꙋн трімис ꙟї фъкꙋ кꙋноскꙋт къ де нꙋ се-ва астꙟмпъра ші де нꙋ се-ва лъса де проіектꙋл сѣꙋ, дꙋпъ іспръвірѣ кꙋ пачі а ръсбоюлꙋї дін Ꙋнгаріа, ва веві ꙟн цара рꙋмънѣскъ, ва щерџе тоатъ ꙋмбра де неатърнаре че о маї авѣ ші о ва префаче ꙟнтр'ꙋн пашалꙟк тꙋрческ. Ворбеле ачесте фꙋлџерътоаре але Везірꙋлꙋї Сінан нꙋ ꙟнспъїмънтаръ німік ініма лꙋї Міхаю; асеменѣ нꙋ'ї слъбі кꙋражꙋл нічї вестѣ ачѣ тристъ че о пріімі тот кам пе атꙋнчї дін Ꙋнгаріа, къ армеле лꙋї Рꙋдолф аꙋ ꙟнчепꙋт а фі неиорочіте ꙟн ръсбоюл кꙋ тꙋрчії, ші къ четатѣ Іаꙋрінꙋ каре се-сокотѣ де кее а Ꙋнгаріеї ші де Поартъ кътре Віена ші Германіа ꙋнде врѣ съ пътрꙋнзъ Сꙋлтаниї дін Константінопол, а къзꙋт ꙟн мъїніле лꙋї Сінан. Гоннд кꙋ статорнічіе проіектꙋл сѣꙋ ші ꙟнкредінцарѣ са че а дат лꙋї Сігісмꙋнд ші лꙋї Аарон, гръбѣ кꙋ неръбдаре сфꙟршітꙋл соліі лор ші адꙋнарѣ конгресꙋлꙋї.

Ꙟн сфꙟршіт дꙋпъ атътѣ ворбе скімбате, вені ꙋн пленіпотент дін Трансілваніа дін партѣ лꙋї Сігісмꙋнд, ші алтꙋл дін Молдавіа дін партѣ лꙋї Аарон спре а цінѣ конгресꙋл ꙟн Бꙋкꙋрещї.

Ꙟнтре пленіпотенціїй ачещіа ші ꙟнтре Міхаю, се-ꙟнкеіе ла 5. Ноемвріе 1594 о аліанцъ формалъ, пе темеіе статорниче, ꙟн інтересул крещінтъції ші ал слобозеніей націіlор каре цемѣ сѫб жугул отоман. Прін аліанца ачѣста пентру каре кѫте треле пърціле ера ꙟнсуфлате де сімтіментеле нобіле, се-легаръ кѫте треї прінціїй а луа армеле ꙟн мѫнъ, а се лупта ку бърбъціе ші търіе ꙟмпротіва турчілор, а фі кредінчошї унул алтуіа пѫнъ ꙟн сфѫршіт, а се-ажута унул пе алтул ку міжлоачеле кувіінчоасе ші каре ле ва ста прін путінцъ ші ла времѣ кѫнд ва чере требуінца, ші а ну ꙟнчета дела ръсбоюл че'л вор дескіде пѫнъ кѫнд ну вор фі норочіцї ка съ ръсбуне църіле лор челе мулт некъжіте, ші пѫнъ кѫнд ну'шї вор добѫнді неатѫрнарѣ де тоатъ інфлуенца турчѣскъ. Ачѣстъ уніре де куџете ші де хотърѫрї де а лукра ꙟмпреунъ пентру ун сфѫршіт сфѫнт, се-печетлуї ку журъмінте де кѫте треле пърціле.

Аліанца чѣ доріть се-ꙟнкеіе, рідікарѣ се-хотърѫ, дар ꙟнчепутул еї требуіа съ се ꙟнсемнезе прінтр'о фаптъ каре съ довѣдѣскъ къ есте руптъ тоатъ ꙟнклінарѣ де супунере ла Поарта отоманъ ла каре ажунсесе прінціпатуріле крещіне. Ачѣста требуіа съ се съвѫршаскъ фъръ зъбавъ,

фіінд къ времѣ ера скȣмпъ ші нȣ сȣферѣ нічі о ꙟнтѫрзіере. Дȣпъ о кіезȣіре ꙟнтре пленіпотенції се-хотъръ ка ꙟн цара рȣмѫнѣскъ ші ꙟн Молдавіа съ се формезе ȣн комплот, ші ꙟнтр'о зі ла 13 Ноемвріе съ се омоаре тоці тȣрчії дін Бȣкȣрещі ші дін Іаші; ші ꙟн асфел де кіп фапта ачѣста сѫнџероасъ пе каре ꙟнсъ о десвіновъцѣ сȣферіріле прінціпатȣрілор ші іȣбірѣ де ръсбȣнаре пентрȣ ненорочіріле че ле аȣ прічінȣіт тȣрчії, съ фіе семнȣл де рідікаре, дȣпъ каре съ ȣрмезе прінції дȣпъ кȣм ꙟі ва ꙟмвъца времѣ ші ꙟмпрежȣръріле.

Ꙟнторкѫндȣсе ꙟндърът пленіпотентȣл Трансілванієі ка съ факъ кȣноскȣте лȣі Сігісмȣнд хотърѫріле аліанції ші съ'л ꙟмвітезе а тріміте ажȣторȣл фъгъдȣіт амѫндȣрор прінцілор, Сігісмȣнд се-гръбі а тріміте лȣі Міхаіȣ доі генералі ȣнгȣрі пе Міхаіл Хорват ші пе Щефан Бекеш кȣ 2000 оамені дін Трансілваніа. Дар Міхаіȣ пѫнъ а нȣ сосі ажȣторȣл ачеста лȣкра спре а ꙟмфііинца комплотȣл ачел сѫнџерос лȣѫнд тоате мъсȣріле кȣвіінчоасе пентрȣ ачѣста. Нетемерѣ ші неѫнгріжірѣ тȣрчілор дін Бȣкȣрещі ші дін тот прінціпатȣл ера атѫт де маре, ꙟн кѫт Міхаіȣ пȣтȣ а фаче тоатъ прегътірѣ фър'а сімці саȣ фър'а бънȣі чева вре ȣн тȣрк. Афлѫн-

дȣсе тоцї тȣрчїї ꙟн дормітарѣ ачѣста адѫнкъ, Міхаю нȣ се-сфії німік а кіема ла каса Вістіерȣлȣї Дан атѫт пе кредіторії съї дела Константінопол ші Адріанопол, кѫт ші пе алцї тȣрчї шъꙁъторї кȣ лъкȣінца ꙟн Ораш, саȣ дȣпъ ꙟнтѫмпларе веніцї атȣнчї дȣпе афаръ. Пе чеї дінтѫю ꙟї кіемъ кȣ кȣвѫнт ка съ ле плътѣскъ даторііле че авѣ а лȣа дела дѫнсȣл; пе чеіа лалцї кȣ деосібіте кȣвінте. Дȣпъ че веніръ тȣрчїї ла локȣл нȣміт ші се стрѫнсеръ сȣмъ маре, Міхаю фъръ а маї пієрде време, рідікъ ꙟн нȣмеле домнȣлȣї стѣгȣл слобоꙁеніеї пентрȣ десробірѣ църіі де сȣб жȣгȣл отоман, ші пентрȣ мѫнтȣінца челор сфінте але еї де кълкъріле челе нелеџюіте але тȣрчілор, порȣнчі ка де патрȣ пърцї съ се-дѣ фок кȣрцїї ші касії ȣнде ера тȣрчїї адȣнацї; съ се-слобоаꙁъ неконтеніт асȣпра лор тȣнȣріле кȣ каре а ꙟнгріжіт съ се-ꙟмпресоаре кȣртѣ ші каса; еар ел ꙟн фрȣнтѣ боерілор ꙟнармацї ші а солдацілор ꙟнкȣръжіндȣ'ї кȣ гȣра ші ꙟмбърбътѫндȣї кȣ фапта, се-арȣнкъ асȣпра а челор тȣрчї ꙟнспъїмѫнтацї де вѫлвъта фокȣлȣї, де бȣбȣітȣл ші пȣстііріле тȣнȣрілор ші де гласȣл чел стрігътор де ръсбȣнаре ал породȣлȣї. Мъчелъріа а фост гроꙁавъ. Фокȣл, тȣнȣріле, ꙟмбълмъшѣла дар маї кȣ сѣмъ сабіа лȣї Міхаю,

а боєрілор ші а солдацілор съї, аȣ фъкȣт омор маре; 2000 тȣрчї се-оморѫръ; Міхаю пієрдȣ пȣціинтеї діинтр'аї съї; Ѳтолнікȣл Ѳтрое Бȣѕескȣл се-ръні ла мѫна стѫнгъ.

Кȣ прілежȣл ачеста ꙟнсȣфлъ Міхаю ꙟн рȣмѫнії съї сімтіментȣл де слобозеніе ші ꙟї ꙟмбъцъ кȣм требȣе съ поарте арме пентрȣ апърарѣ ші мѫнтȣінца патріеї лор. Боєрії ȣрмъторї пілдеї чеї стрълȣчіте ші дȣхȣлȣї челȣї маре а лȣї Міхаю, ꙟнчінсеръ сабііле ші прін фапте єроїче се-арътаръ вреднічї де патріа лор; чеілалці солдацї рȣмѫнї ꙟнкȣражацї де прінцȣл ші боєрії лор, се ꙟнтрекȣръ а'шї аръта вітежіа ꙟн окії маї марелор лор: дар патріа нȣ ера кȣръцатъ де връжмашї декѫт Орашȣл Бȣкȣрещї. Оморȣл де тȣрчї че се фъкȣ ꙟн Бȣкȣрещї а фост нȣмаї ȣн ꙟнчепȣт ші ȣн семн ка съ се рідіче тоатъ цара ꙟмпротіва тȣрчілор. Гласȣл лȣї Міхаю ръсȣнъ пѫнъ ла мърџініле челе маї депъртате але църіі, ші тоці кȣ мік кȣ маре се рідікаръ ка съ ръсбȣне цара де лȣнџіле еї дȣрерї че ле а сȣферіт сȣб мѫна тȣрчѣскъ. Мъчелъріа ачѣста ꙟн лȣнгȣл ші латȣл църіі а фост ші маї грозавъ декѫт чѣ дін Бȣкȣрещї. Върсарѣ де сѫнџе нȣ а ꙟнчетат пѫнъ кѫнд н'а маї ръмас нічї ȣн пічор де тȣрк пе пъмѫнтȣл прінціпатȣ-

лѹї; пѹцінтіі нѹмаї аѹ пѹтѹт фі норочіцї сѫ скапе де мѫїніле челе фѹріоасе але рѹмѫнілор ӂмвіершѹнаці, ші ажѹнгѫнд ла Дѹнѫре, сѫ трѣкѫ дін-коло ка сѫ'ші мѫнтѹіаскѫ віаца. Каселе, аверѣ немішкѫтоаре ші мішкѫтоаре але тѹрлор се жефѹірѫ де трѹпеле лѹї Міхаю ші але лѹї Сігісмѹнд Баторі каре апѹкарѫ сѫ сосѣскѫ ӂн времѣ ӂн каре се омора саѹ се гонѣ тѹрчіі дін прінціпат; ачесте лѹкрѹрї аѹ фост о деспѫгѹбіре неӂнсемнѫтоаре пе лѫнгѫ рѫпіріле ші жефѹіріле кѹ каре тѹрчіі фѫкѹсерѫ маї наінте сѫ ціпе тоатѫ сѹфларѣ дін царѫ.

Ачеста е ӂнчепѹтѹл рідікѫріі де акѹм а цѫріі рѹмѫнещї ка сѫ'ші добѫндѣскѫ неатѫрнарѣ; ачѣста е пѹнерѣ ӂн лѹкраре а проіектѹлѹї че демѹлт ӂл колоче Міхаю ӂн капѹл сѫѹ; ачеста е родѹл чел дін тѫю ал аліанціі крещіне, дѹпѫ каре се ащепта алтеле маї ӂмбелшѹгате, ші каре н'аѹ ӂншелат нѫдеждѣ общѣскѫ. Норокѹл се ведѣ а ӂнтоврѫші армеле рѹмѫнещї ші де ачеѣ німінї нѹ се-ӂндоѩ деспре ісправіле челе маї норочіте. Ачѣста аша требѹѩ сѫ фіе; пентрѹ кѫ прін рідікарѣ ачѣ сѫнџероасѫ се-рѹпсе тоатѫ ӂнклінарѣ цѫріі рѹмѫнещї кѹ Поарта отоманѫ ӂн локѹл пріетешѹгѹлѹї се-ӂнтемеіѐ о врѫжмѫшіе грозавѫ; мѫніа тѹрчілор ера неасемѫнатѫ ші нѹ

се маĭ пȣтѣ ꙟмблѫнѕі: аша дар цара рȣмѫнѣскъ нȣмаĭ кȣ арме норокоасе требȣꙗ съ се-апере' ші нȣмаĭ прін енерџіа са пȣтѣ съ'шĭ асігȣреѕе о вііторіме маĭ бȣнъ пе каре доріндȣо тоцĭ рȣмѫніĭ, се-ȣніръ кȣ кȣџетеле лȣĭ Міхаю ші се-рідікаръ ꙟмпротіва ȣнеĭ ꙟмпъръціĭ марĭ ші пȣтернічe. Нъдеждѣ ꙟн Дȣмнеѕеȣ, сȣфлетȣл чел маре ал лȣĭ Міхаю, бърбъціа рȣмѫнілор ші кредінца аліаціілор, ера о кеѕѫшȣіре сігȣръ къ ꙟнтрепріндерѣ ачѣста се-ва ꙟнкорȣна кȣ чел маĭ ферічіт сфѫршіт.

Цара се кȣръціісе акȣм де тȣрчĭ, ші дȣпъ рідікарѣ греȣтъціĭ чеĭ апъсътоаре а лор, ꙟнчепȣ а ръсȣфла ȣн аер де слобоѕеніе доріт де мȣлтъ време; дар армеле рȣмѫнілор нȣ требȣꙗ съ се-мъръџінѣскъ ачі; четъціле дȣпе малȣл стѫнг ал Дȣнъріĭ ера неатінсе ші ꙟнсȣфла оаре каре гріжĭ неодіхнітоаре. Міхаю щіінд а се-фолосі кȣ чел дін тѫю норок ал армелор сале, ші кȣноскѫнд къ бірȣінца чѣ маĭ стрълȣчітъ есте а щі съ се-фолосѣскъ кȣ бірȣінца, порні ꙟнграбъ кȣ трȣпеле сале ші кȣ трансілваненіĭ асȣпра Џіȣрџюлȣĭ. Нъвъліреа асȣпра Орашȣлȣĭ а фост атѫт де юте, ꙟн кѫт, фъръ а ꙟнтѫмпіна вре о ꙟмпротівіре, ꙟл копрінсе нȣмаĭ де кѫт. Дȣпъ че трекȣ прін аскȣцітȣл сабіеĭ тот че ꙟĭ еші ꙟнаінте, ші дȣпъ

чє жєфȣі орї.чє пȣтȣ гъсі, деті фок Орашȣлȣї. Планȣл лȣї ера ка съ копрінзъ ші четатѣ ꙟн каре се афла гарнізонъ тȣрчѣскъ ші ꙟн каре скъпасе кȣ фȣга лъкȣіторії дін Ораш; дар фіінд къ ачѣста ера ꙟнтърітъ біне ші нȣ се пȣтѣ лȣа ꙟнграбъ фър'а о цінѣ маї мȣлтъ време ꙟнкȣнџюратъ, ші фіінд къ времѣ ернії ера ютє ші нȣ'ї да нічї о ꙟнлеснірє спре а о копрінде, лъсъ ꙟнкȣнџюрарѣ пентрȣ алтъ време маї ꙟнтокмітъ ші се ꙟнтоарсе ла Бȣкȣрещї ка съ ернезе.

Вестѣ деспре рідікарѣ лȣї Міхаю ꙟмпротіва Порцїї се фъкȣ кȣноскȣтъ ꙟн граб ꙟн тоатъ цара тȣрчѣскъ, оморȣл атътор тȣрчї дін цара рȣмѫнѣскъ о адеверї, ші скъпарѣ песте Дȣнъре а ачелора пе карї нȣ'й пȣтȣт ажȣнџе сабіа лȣї Міхаю, о ꙟмпръщіє ꙟн тоате пърціле. Поарта сокоті де кȣвіінцъ а лȣа мъсȣрї пентрȣ ачѣста; пѫнъ а нȣ черка прін ръсбою ка съ адȣкъ ла аскȣлтаре цара рȣмѫнѣскъ, ꙟнтребȣінцъ алт міжлок віклѣн ка съ пȣе мѫна пе Міхаю ꙟнчепъторȣл тȣтȣрор ненорочірілор пентрȣ тȣрчї.

Абіа се ꙟнторсесе Міхаю дела ꙟнкȣнџюрарѣ четъцїї Џюрџюлȣї, абіа ꙟші ашезасе трȣпеле ꙟн лагър апроапе де Бȣкȣрещї ꙟнтр'о позіціе фоарте бȣнъ, се помені фъръ весте къ віне ꙟн цара рȣмѫнѣскъ ȣн Каділеше, Емір дін нѣмȣл про-

рокꙋлꙋї Махомет, а доа персоанъ дꙋпъ Мꙋфті, кꙋ 2000 тꙋрчї дін чѣ маї бꙋнъ оцірє тꙋрчѣскъ ші кꙋ Спахії. Ачеста се фъцърнічі ка кꙋм н'ар щі німік деспре рідікарѣ лꙋї Міхаю ꙟмпротіва Порції, ка кꙋм н'ар фі ꙟнцелес німік деспре челе че а съвжршіт ел пжнъ ла времѣ ачѣста; інтръ ꙟн цара рꙋмжнѣскъ лініщіт ші фър'а фаче чел маї мік рък лъкꙋіторілор: пе ꙋнде тречѣ ел нꙋ се сімцѣ німік, ші зічѣ къ віне ꙟн цара рꙋмжнѣскъ ка съ ернезе.

Кꙋ тоатъ інтрарѣ чѣ пачнікъ ші фъръ сгомот де арме а Емірꙋлꙋї, народꙋл се спэріє фъкжндꙋ'ші фелꙋрімї де пърері тріcте пе карі нꙋ маї мжна чѣ вітѣзъ а лꙋї Міхаю пꙋтѣ съ ле ꙟмпръщіє. Міхаю дꙋпъ че ꙟнцелесе деспре венірѣ чѣ лініщітъ а ачестꙋї Емір, сокоті съ нꙋ ꙟнтрепрінзъ німік де о кам датъ ꙟмпротіва лꙋї. Мърцінінд'ꙋсе а'ї іскоді тоате мішкъріле, ꙟл лъсъ ꙟн паче съ вазъ че аре де гжнд съ факъ. Емірꙋл дꙋпъ че інтръ ꙟн Бꙋкꙋрещї ші пріинтр'ꙋн тріміс ал сък фъкꙋ кꙋноскꙋтъ лꙋї Міхаю воінца са де а ерна ачі, черꙋ дела джисꙋл ꙋн дар де 10 000 галбенї ші тоате требꙋінчоаселе пентрꙋ оцірѣ са карі се-ашезъ ꙟн квартірꙋрї. Міхаю пътрꙋнзжнд кꙋцетеле челе віклене але фъцърнічіеї Емірꙋлꙋї, се-слꙋжі ші ел кꙋ чѣ маї ме-

щешѹціть фъцърнічіе; ші ка съ'л прінзъ маі сіне ѫи лацѹріле сале че і ле прегътѣ, нѹ се арътъ ѫидърътнік ла черерілe лѹі; ѫі фъгъдѹі къ ва ѫмпліні тот че се чере дела дѫнсѹл; кѹ ѹн кѹвѫнт се-пѹртъ кѹ дѫнсѹл ка кѹ о персоанъ ѫиналтъ арътѫнд тоатъ кредінца ші сѹпѹнерѣ кътре Поарта отоманъ. Ѳмірѹл възѹ къ ачест жок поате съ дѹкъ мѹлтъ време фър'а'шї ісправі вечірѣ са кѹ фолос; плекъ дела палатѹл съѹ кѹ 1000 дін солдаціі съѹ ка съ мѣргъ ла палатѹл лѹі Міхаіѹ спре а'ї фаче ѫи персоанъ о візітъ де чінсте, дар ѫитр'адевър ка съ'шї пѹе мѫїніле пе дѫнсѹл. Міхаіѹ кѹноскѫнд планѹл Ѳмірѹлѹї н'ащептъ сосірѣ лѹі ші плекъ ла лагърѹл съѹ. Ѳмірѹлѹї ѫі пърѹ рѹѹ къ'ї скъпъ прілежѹл ачеста ші трімісе ла Міхаіѹ ѫи лагър ка съ'л ѫнтребе, че прічінъ аре де ціне ші хрѫнеще атѫта ощіре ѫи време де паче? Міхаіѹ ръспѹнсе фъцърнічіеі Ѳмірѹлѹї кѹ асемінѣ фъцърнічіе, къ а авѹт требѹінцъ де а се-апъра де ѹн оаре каре Петрѹ фіѹ ал фостѹлѹї пріиц Александрѹ, каре врѣ съ'л добоаре дін скаѹн; къ кѹ адевърат акѹм дѹпъ че 'шї а добѫндіт сігѹранца н'аре требѹінцъ де мѫнъ армать; дар фіінд къ н'аре баиї ка съ о плътѣскъ, есте сіліт съ о ціе пѫнъ кѫнд ва фі ѫн старе де аї плъті че ѫї есте датор ші атѹнчї съ

о слобоадѫ. Ємірꙋл се-фѫцѫрнічі кѫ креде, ші порꙋнчінд лꙋі Міхаіꙋ ка сѫ слобоадѫ оштіреа фі-інд кѫ есте спре греꙋтатеа цѫріі, ꙟі фѫгѫдꙋі кѫ ꙟн дімінеаца віітоаре ꙟі ва тріміте ꙋн бꙋтоіꙋ де аꙋр. Міхаіꙋ арѫтѫ Ємірꙋлꙋі кѫ пріімеште кꙋ бꙋ-кꙋріе пропꙋнереа лꙋі ші кѫ ꙟидатѫ че ва пріімі баніі, ва плѫті лефіле оштіреі ші о ва слобозі. Є-мірꙋл сокоті кѫ ꙟші а жꙋкат рола кꙋ дестꙋлѫ іс-течіꙋме ші кѫ Міхаіꙋ ва фі атѫт де прост ка сѫ деа дрꙋмꙋл оштіреі, ші фѫрѫ пазѫ ші дезармат се-ва да ꙟн мѫініле тꙋрчілор. Дар Міхаіꙋ пѫ-нѫ а нꙋ аштепта зіоа віітоаре, ꙟи ноаптеа ачеа порні дін лагѫр о парте дін чеа маі бꙋнѫ оштіре дін Трансілваніа порꙋнчіндꙋ'і ка сѫ се-апропіе де Ораш деспре партеа ачеа ꙋнде ера тꙋрчіі ꙟинкꙋар-тірꙋіці, сѫ деа фок каселор ші сѫ копрінзѫ ꙋлі-целе. Ꙟн пꙋтереа нопціі пе кѫнд дормеа тоці се-поменірѫ тꙋрчіі ꙟинкꙋнжꙋраці де тоате пѫр-ціле де фок, ꙟиспѫімѫнтаці де гласꙋл чел рѫ-сꙋнѫтор ал нородꙋлꙋі ші гоніці де сабііле солда-ціілор лꙋі Міхаіꙋ. Ꙟингрозіці де мѫрімеа прімеж-діі, сѫрірѫ дін патꙋріле лор жꙋмѫтате ꙟмпрѫ-каці ші прін фок ші омор алергарѫ ла палатꙋл Ємірꙋлꙋі; дар аічі ꙟнтѫмпінарѫ прімеждіе ші маі маре; аічі ꙟі аштепта Міхаіꙋ кꙋ чеа лалтѫ парте дін оштіре. Се-ꙟнчепꙋ о лꙋптѫ десѫдѫж-

дѹітъ; тѹрчії вою съ'шї факъ дрѹм, съ пъ-
трѹнзъ ла палат, съ мжитѹюскъ пе къпетеніа
лор, ші съ вазъ ꙟпреѹнъ чеѣ че требѹю съ фа-
къ ꙟн ꙟпрежѹрареѣ ачѣста прімеждіоасъ пен-
трѹ тоцї аї лор. Міхаю опріндѹле нъвала пе
каре о юцѣ ꙟнспъїмжнтареѣ лор, ꙟї спріжіні кѹ
арме юцї, ꙟн кжт нѹ нѹмаї нѹ пѹтѹръ а се-
стрекѹра пжнтре солдацїї рѹмжнї ші а ажѹнџе
ѹнде дореѣ еї, чі се оморжръ тоцї пжнъ ла ѹ-
нѹл. Ꙟнтр'ачеѣшї време Міхаю порѹнчісе ка
съ се факъ нъвъліре ші асѹпра палатѹлѹї че се-
ꙟнтърісе де Емірѹл ші каре акѹм се ꙟзѹрі де
тѹнѹріле рѹмжнешї. Емірѹл се възѹ де о датъ
ꙟмпресѹрат фъръ весте де тоате пърціле, пръ-
сіт де тот ажѹторѹл ші фъръ нъдежде де а скъ-
па кѹ віацъ дін мжїніле рѹмжнілор челор ꙟмвіер-
шѹнацї; арѹнкъ пе ферѣстръ банї ші алте лѹ-
крѹрї де але сале, сокотінд къ кѹ ачѣста ва ꙟн-
тържта оаре кѹм лъкоміа рѹмжнілор ші а тран-
сілваненілор, ші ꙟн време ꙟн каре ачещіа се вор
ꙟнделетнічі кѹ адѹнареѣ ші стржнџереѣ а челор
лѹкрѹрї, ел ва пѹтѣ гъсі вре ѹн міжлок де скъ-
паре. Міхаю ꙟмбърбътжнд пе солдацїї съї ка
съ нѹ піардъ време адѹнжнд банії ші лѹкрѹрі-
ле каре дѹпъ кѹръціреѣ тѹрчілор, вор фі прада
лор, амерінца ші кѹ сабіа челор че нѹ вор съ

аскꙋлте. Ꙟн сфѫршіт Ѳмірꙋл дꙋпѫ че кꙋ міжлокꙋл ачеста нꙋ пꙋтꙋ ꙟншела прівігіерѣ лꙋі Міхаю ші а'ші фаче дрꙋм де скѫпаре, фѫгѫдꙋі о сꙋмѫ маре де бані пентрꙋ віаца са ші а челоралалці тꙋрчі аі сѫі. Дар аічі нꙋ се-лꙋкра пентрꙋ бані, чі пентрꙋ десробірѣ цѫрії ші апѫрарѣ дрептꙋрілор еі челор скꙋмпе. Міхаю порꙋнчі ка фѫрѫ мілѫ сѫ се омоаре тоці тꙋрчії пѫнѫ ла ꙋнꙋл; ші нꙋ се одіхні пѫнѫ кѫнд фокꙋл нꙋ 'і а скос пе тоці ла івѣлѫ дін локꙋріле ꙋнде се-аскꙋнсесе ші пѫнѫ кѫнд н'а кꙋрѫціт Бꙋкꙋрещії де дѫншії. Прада че с'а фѫкꙋт дꙋпѫ іспрѫвірѣ ачещії лꙋпте сѫнџероасе а фост маре; Міхаю пентрꙋ рѫсплѫтірѣ остенелілор солдацілор ші пентрꙋ маі мꙋлтѫ ꙟнкꙋражаре а лор, о ꙟмпѫрці де о потрівѫ ꙟнтре рꙋмѫнії сѫі ші ꙟнтре трансілванені.

Прін паѕа чѣ страшнікѫ че а ꙟнтребꙋінцат ші прін тѫріа брацꙋлꙋі сѫꙋ, Міхаю се-фері де кꙋрса че врѣ Ѳмірꙋл а'і ꙟнтінде ка сѫ'л прінѕѫ, пѫстрѫ сѫнџеле чел скꙋмп ал солдацілор сѫі пентрꙋ алте ꙟнтѫмплѫрі маі греле, неврѫнд а'і ꙟнтребꙋінца ꙟн бѫтѫліе формалѫ ꙟмпротіва тꙋрчілор, дар фолосꙋл чел маі маре а фост кѫ а мѫнтꙋіт цара де неноро̀чіріле ачеле трісте че о ар фі коплешіт дака ар фі ісбꙋтіт планꙋл тꙋркꙋлꙋі спре а добѫнді капꙋл лꙋі ꙟн каре се-рѫѕіма вії-

торімѣ цѫрії, ші пе солдаціі сѫї ꙟї аціцѫрі спре рѫсбоюꙋ. Ка ꙋн генерал маре щіінд а прецꙋі пꙋтерѣ а челꙋї фок ꙟ рѫсбоінік че се-апрінсе ꙟн солдаці ші ка патріот пꙋртѫнд ꙟн ініма са юбірѣ де рѫсбꙋнарѣ цѫрії сале ші сімтіментꙋл де слобозеніа еї, нꙋ лѫсѫ сѫ се-стінгѫ ачел фок сфѫнт. Дака о датѫ а хотѫрѫт а арꙋнка жꙋгꙋл отоман ші а се-рѫсбоі пентрꙋ апѫрарѣ дрептꙋрілор челор нежнестреінате але цѫрії, ші дака прін кѫте ва фапте пѫнѫ акꙋм ші а дат пе фацѫ сімтіментеле сале ші-а ꙟнчепꙋт врѫжмѫшііле кꙋ Поарта отоманѫ, нꙋ путѣ а се-одіхні ші а ащепта пѫнѫ кѫнд тꙋрчії кꙋ пꙋтере маре вор нѫвѫлі ꙟнцара рꙋмѫнѣскѫ; фолосіндꙋсе кꙋ ꙟмпрежꙋрѫріле, требꙋіа прін ловірі десе ші юці, прін бѫтѫліі партікꙋларе, прін стрікаре ші рꙋінаре де четѫці, а слѫбі пꙋтерѣ тꙋрчілор, але да довезі ꙟнведерате деспре хотѫрѫрѣ са, ші а ꙟнсꙋфла гріжі ꙟн ініміле лор деспре бѫрбѫціа са чѣ вітѣзѫ пентрꙋ прічіна чѣ сфѫнтѫ а патріеі сале кѫріа ꙟа рѫмас ꙟнкінат ꙟн тот кꙋрсꙋл віецїї ші ал іспрѫвілор сале, ші каре нобілѣзѫ карактерꙋл лꙋї чел маре.

Дꙋпѫ че се-рідікѫ дасꙋпра цѫрії гріжа де Ѡмірꙋл ші де тꙋрчії сѫї, Міхаю хотѫрѫ а ꙟнтрепрінде о еспедіціе асꙋпра Дꙋнѫрії, ші анꙋме а-

сꙋпра Хжрсовії ші Сілістрії. Де ші ера тімпꙋл чел маї аспрꙋ ал ерній ші времѣ чѣ маї грѣ; дар фіинд кꙟ Дꙋнжрѣ ера ꙟнгіцатꙟ, ші ꙟнтжмпларѣ ачѣста аї ꙟнлеснѣ тречерѣ ꙟн Бꙋлгаріа фжрꙟ нічї о остенѣлꙟ, хотжрꙟ а се фолосі де ꙟмпрежꙋрарѣ ачѣста. Фꙟкжнд прегꙟтіріле кꙋвіинчоасе, трімісе ꙟнаінте кꙋ о парте дін ошірї пе Албер Кіралі колонелꙋл трꙋпелор трансілваніче, ка сꙟ іcбѣскꙟ Орашꙋл де Флочї че ера ꙟн дрꙋм ші сꙟ ꙟнлеснѣскꙟ маршꙋл армієї чеї марї. Алберт Кіралі авꙗ ажꙋнсꙟ ла локꙋл порꙋнчіт, ші ла чѣ дін тжю ізбжліре че а фꙟкꙋт, копрінсе Орашꙋл ла 10 Декемвріе. 1594, ші дꙋпꙟ че ꙟл жефꙋі ꙟл дете прадꙟ фокꙋлꙋї; четатѣ ꙟнсꙟ о лꙟсꙟ неатінсꙟ пентрꙋ кꙟ нꙋ ера нічї време де а стжрꙋі пентрꙋ а о копрінде, нічї авѣ кꙋ сіне прегꙟтіріле требꙋінчоасе пентрꙋ рꙟсбоіре де четꙟцї.— Ꙟн ꙋрма лꙋї Алберт Кіралі ші а іспржвії лꙋї сосі ші Міхаю кꙋ арміа чѣ маре; врꙋ сꙟ трѣкꙟ Дꙋнжрѣ дін-коло спре а ꙟнаінта кꙟтре Хжрсова; дар ла малꙋл дін-коло ꙟл ꙟнтжмпінꙟ ꙋн трꙋп де 7000 тꙋрчї, компꙋс дін гарнізона четꙟцїї ші алцї тꙋрчї дін Бꙋлгаріа пе карі соарта Орашꙋлꙋї де Флочї ꙟї рідікꙟ ꙟн пічоаре ші ꙟї адꙋнꙟ спре апꙟрарѣ Хжрсовії. Міхаю ꙟнчепꙋ ловірѣ пе гіаца Дꙋнжрії кꙋ тоатꙟ ꙋцѣла; бꙟтꙟліа

а фост фоарте сѫнџероасъ, пентрȣ къ ші пе Мі-
хаіȣ 'ла костісіт пієрдерѣ а мȣлцї діи солдацій
съй; кȣ тоате ачестѣ, ісбȣті ꙟн сфѫршіт спре а
спарџе оштірѣ тȣрчѣскъ, спре а о ꙟмпръштіа ші
спре а о бірȣї десъвѫршіт. Якȣм ꙟнаінтъ къ-
тре Хѫрсова фъръ темере де вре о ꙟмпротівіре; ла
1, Іанȣаріе 1595 нъвълі асȣпра еї, о купрінсе,
о жефȣї, ші ꙟї детте фок маї пе ȣрмъ дȣпъ кȣм
а фъкȣт ші пѫнъ акȣм кȣ челе алте ораше тȣр-
чешті каре аȣ къѕȣт ꙟн мѫїніле лȣї. Остеніліле
че с'аȣ жертвіт пентрȣ ꙟмфрѫнџерѣ ші бірȣінца
тȣрчілор ші ръскоірѣ ачестор доъ ораше, а Ора-
шȣлȣї де Флочї ші а Хѫрсовії, с'аȣ ръсплътіт кȣ
ꙟмбіелшȣгаре. Ячесте ораше фіінд негȣцетоа-
ре, ера богате. Прада ші жафȣріле че с'аȣ до-
бѫндіт ꙟн банї, скȣле, хаїне ші алте лȣкрȣрї,
аȣ фост марї: арміа ꙟнтреагъ а фост сілітъ а
трече Дȣнърѣ ꙟн цара рȣмѫнѣскъ ші а се-дескър-
ка солдацій де греȣтъціле че пȣрта кȣ дѫнишії.
Міхаіȣ ꙟнторкѫндȣсе іар песте Дȣнъре ꙟн Бȣл-
гаріа, кȣ солдацій съї чеї ꙟнгѫмфацї де бірȣін-
це ші де праѕї, кроі дрȣмȣл кътре Сілістра ка
съ ръскоіаскъ ші четатѣ ачѣста. Паша де аі-
чі ера ꙟнштіінцат де ꙟнтѫмпларѣ Орашȣлȣї де
Флочї ші а Хѫрсовії, ера прегътіт пентрȣ ловірѣ
че ꙟл аштепта; де ачѣ лȣъ тоате мъсȣріле де а-

ѫѫрарє ші де ꙟмпротівірє ла врѫжмашії съї. Дар ꙟнзадар; Міхаю ꙟл вірȣі ші пє ȣскат ші пє гіаца Дȣнърії ші фъкѫндȣ'шї дрȣм, інтръ ꙟн Сілістра, фъкȣ ші кȣ четатѣ ачѣста кȣм а ȣрмат кȣ челє лалтє, о дєтє пръдърії ші жафȣлȣї солдацілор, ші маї пє ȣрмъ о стрікъ. Жафȣрілє дін четатѣ ачѣста а адъогат ла челє чє се фъкȣсеръ пѫнъ акȣм де кътрє солдаці; ші Міхаю, сокотіндȣ'шї де ісправітъ еспедіціа, се ꙟнтоарсє ꙟндърът пестє Дȣнърє ꙟнкъркат де бірȣінцє ші плін де прѫзї, ка съ се-одіхнѣскъ пѫнъ кѫнд ꙟнтѫмпларѣ 'ла кіемат ла алтє тріȣмфȣрї маї марї.

Вестѣ деспре ісправілє ачестѣ ажȣнсє ла Константінопол. Кабінетȣл Порції отоманє нȣ'шї пȣтѣ ꙟнкіпȣі дінтр'ȣнтѫю къ Міхаю ва авѣ кȣраж де а ціні ръсврътірѣ маї мȣлтъ времє ші де а ꙟнтрепрінде врѫжмъшії марї ꙟмпротіва ꙟмпъръціеї тȣрчещї; дар лȣкрърілє лȣї челє норокоасє че лє а съвѫршіт пѫнъ акȣм, детеръ о довадъ лȣміноасъ де хотърѫрѣ лȣї. Оморȣл тȣрчілор дін Бȣкȣрещї ші дін тоатъ цара ромѫнѣскъ ла ꙟнчепȣтȣл ръсврътірії, рѫмъсесє неръсплътіт; соарта чѣ трістъ а Емірȣлȣї ші а тȣрчілор лȣї чєрѣ ръсбȣнаре; пръпъдєніа Џюрџюлȣї, а Орашȣлȣї де флочі, а Хѫрсовії ші а Сілістрії пє каре

Міхаю лє а трекꙋт пріи фок, нꙋ се-пꙋтѣ ерта нічі о датъ. Сꙋлтанꙋл Амꙋрат III. ꙟчепꙋ а се-гѫнді маі серіос деспре ачесте ꙟнаінтърі ꙟндръзнеце, маі кꙋ сѣмъ кѫнд ръсбоіꙋл ꙟн Ꙋнгаріа се-ꙋрма кꙋ неконтеніре; біꙋінцеле лꙋі Міхаю дін партѣ ачѣста ші але Ꙟмпъратꙋлꙋі Рꙋдолф дін чеѣлалтъ парте, ꙟі прічінꙋеа гріжі неодіхнітоаре. Ка съ слъбѣскъ пе Міхаю ші съ'і тае тоатъ нъдеждѣ де ажꙋтор ші спріжініре дін партѣ Ꙋнгаріеі, іхотърѫ съ поарте ръсбоіꙋл де аколо кꙋ маі мꙋлтъ ꙟцѣлъ, съ сꙋпꙋі Ꙋнгаріа маі ꙟнгракъ, ші маі пе ꙋрмъ съ педепсѣскъ пе Міхаю пентрꙋ ꙟндръзнѣла лꙋі чѣ семѣцъ де а арꙋнка жꙋгꙋл тꙋрческ ші де а рідіка арме ꙟмпротіва ꙟмпъръціеі отомане. Планꙋл ачеста ера фрꙋмос ꙟн сокотѣла лꙋі; дар ера сꙋпꙋс ла греꙋтъці марі. Кꙋ тоате ꙟнаінтъріле че фъкꙋсе пѫнъ акꙋм арміа тꙋрчѣскъ ꙟн Ꙋнгаріа, цара ачѣста нꙋ се пꙋтѣ сꙋпꙋне десъвѫршіт, дака цара рꙋмѫнѣскъ, Молдавіа ші Трансілваніа, ера ръсврътіте ꙟмпротіва Порціі отомане ші нꙋ ера дескісе ка ніще келаре дін каре съ се-скоацъ тоате челе требꙋінчоасе пентрꙋ храна ші ꙟндестꙋларѣ арміеі тꙋрчещі дін Ꙋнгаріа. Пієдічіле ачестѣ че ле ꙟнтѫмпінъ Сꙋлтанꙋл Амꙋрат ꙟнкіпꙋіръ планꙋлꙋі съꙋ, ꙟі скімбаръ хотърѫрѣ. Се сокоті

а лові пе Міхаю ꙟнінте де а аштепта сфѫршітꙋл рѣсбоіꙋлꙋї дін Ꙋнгаріа а сꙋппꙋне цара рꙋмѫнѣскъ, а фаче асеменѣ ші кꙋ челе лалте доъ прінціпатꙋрї, Молдавіа ші Трансілваніа, ші дꙋпъ ачеѣ а'шї кончентра тоате пꙋтеріле спре сꙋбжꙋгарѣ Ꙋнгаріеї. Пентрꙋ ачест сфѫршіт трімісе о арміе маре сꙋб команда лꙋї Мꙋстафа Паша ка сѫ нъвълѣскъ ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ; асеменѣ порꙋнчі ші лꙋї Гереі Ханꙋлꙋї тътърѣск дела Крѫм ка кꙋ 30 000 оштірѣ сѫ інтре ші ел ші сѫ ажꙋте лꙋкръріле лꙋї Мꙋстафа. Ка сігꙋр деспре ꙋрмъріле челе норочіте але ачестор доъ арміѣ марї, ле ꙟнкредінцъ ші пе ꙋн Богдан фіꙋ ал лꙋї Іанкꙋл фостꙋлꙋї прінц ꙟн Молдавіа, ка дꙋпъ че вор бірꙋі пе Міхаю ші вор сꙋбжꙋга цара рꙋмѫнѣскъ, адꙋкѫндꙋ'о іар ла старѣ са де атѫрнаре ꙟн каре а фост маї ꙟнаінте, сѫ'л ашезе пе дѫнсꙋл де прінц кредінчос ал Порціеї отомане ші сꙋпꙋс ла тоате порꙋнчіле еї.

Дꙋпъ пꙋнеріле ачестѣ ла кале але Сꙋлтанꙋлꙋї, Паша Мꙋстафа порні, кꙋ арміа че і с'а ꙟнкредінцат, асꙋпра църіеї рꙋмѫнештї ші се апропіе де Рꙋшчꙋк, аштептѫнд вестірї деспре мішкъріле Ханꙋлꙋї Гереі. Міхаю нꙋ кꙋноскꙋ комбінъріле еспедіціеї тꙋрчештї, къ, адікъ, ші татаріі сѫнт порꙋнчіцї а нъвълі ꙟн прінціпат; афлѫ

нꙋмаі̆ де порнірѣ лꙋі̆ Мꙋстафа. Хотѫрѫнд а нꙋ лъса тꙋркꙋлꙋі̆ мꙋлцꙋмірѣ де а тречє Дꙋнърѣ дін-коачі̆ ші а фаче цара рꙋмѫнѣскъ театрꙋ де ръсбоіꙋ, ꙟші̆ стрѫнсе ꙟнграбъ тоатъ оштірѣ ші порні кътре Дꙋнъре кꙋ гѫнд ка съ трѣкъ дінколо ші съ ловѣскъ ел ꙟнтѫіꙋ арміа тꙋрчѣскъ. Дар кѫнд ажꙋнсе ла сатꙋл Пієтріш, пріімі вестіре къ Гереі Ханꙋл тътъреск трекѫнд Дꙋнърѣ апроапе де Галаці̆, се ревъръсъ асꙋпра църії̆ рꙋмѫнешті̆ кꙋ о мꙋлціме де татарі̆. Міхаіꙋ пе каре прімеждііле нꙋ'л дескꙋража, лꙋъ нꙋмаі̆ де кѫт мъсꙋрі̆ де ꙟмпротівіре ші лꙋі̆ Мꙋстафа ші Ханꙋлꙋі̆ Гереі. Трѫгѫндꙋсе ла сатꙋл Хꙋлібаші̆ ꙟші̆ ꙟмпърці оштірѣ ꙟн доъ; о парте алѣсъ о трімісе сꙋб команда лꙋі̆ Радꙋл Бꙋзескꙋл а фрателꙋі̆ съꙋ Постелнікꙋл Преда Бꙋзескꙋл а Столнікꙋлꙋі̆ Строе Бꙋзескꙋл ші а Радꙋлꙋі̆ Калофірескꙋл, спре ꙟнтѫмпінарѣ татарілор; іар о парте о опрі ел пентрꙋ сіне спре а спріжіні пе Паша Мꙋстафа. Доъ пꙋтері̆ марі̆ врѫжмъшешті̆ фъчѣ крітікъ позіціа лꙋі̆ Міхаіꙋ; ꙟнсъ атѫт вітежіа са кѫт ші бърбъціа генералілор съі̆ ешіръ тріꙋмфътоаре дінтр'ачесте прімеждії̆; мѫнтꙋіръ тронꙋл ші неатѫрнарѣ църії̆, кꙋлесеръ лаꙋде немърџініте, ші прегътіръ пе рꙋмѫні̆ пентрꙋ алте бірꙋінце ші маі̆ стрълꙋчіте.

Ѧнаінтѧнд арміа де сѹб команда Бѹзещілор ші а Радѹлѹї Калофіреськѹл пѧнъ ла сатѹл Пѹтіней, дете песте ѹн трѹп де татарї пе каре кѹм ꙟл ісбі, ꙟл бірѹі ші фъкѹ ѹн нѹмър маре де прінші дін трѧнсѹл. Дѹпъ че ꙟнцелесе Ханѹл Гереі деспре пръпъденіа ачестѹї трѹп, тріміce пе ꙟнсѹшї вързѹл сѣѹ кѹ алт трѹп де татарї; дар ші ачещіа кѹм се-івіръ ла сатѹл Ѳтъмещї, генераліі Бѹзещї, ꙟмпреѹнъ кѹ Радѹл Калофіреськѹл се-арѹнкаръ асѹпра лор, ꙟї спарсеръ, оморѫръ мѹлцї дін трѧнший ꙟнтре карі ера ші кяр вързѹл Ханѹлѹї, репѹртаръ о бірѹінцъ стрълѹчітъ ші деспре ал доіле трѹп, ші кѹ прілежѹл ачеста мѫнтѹіръ ші 7000 крещіні пе карі татаріі ꙟї фъкѹсеръ робї ꙟн дрѹмѹл лор прін царъ.

Ѧн време ꙟн каре Бѹзещіі кѹлеџе трііѹмфѹрї деспре арміа тътъраскъ, Хахѹл Гереі кѹ челе лалтъ оцірі а са апѹкъ де сѣ ѹні кѹ Паша Мѹстафа каре трекѹсе Дѹнъре дін коачї ші ꙟмфіпсе лагърѹл ла сатѹл Шерботещї. Міхаю, дѹпъ че прін спіонї се ꙟнкредінцъ деспре позіціа лагърѹлѹї тѹрко-тътъреск, тріміce о парте дін оціре са сѹб команда Банѹлѹї Манта ка ноапте съ ісбеаскъ лагърѹл. Ачеста ѹрмѫнд порѹнчілор лѹї Міхаю, нъвълі фъръ весте асѹпра тѹрчілор ші татарілор, ꙟмпръщіе гроаза ꙟн тоате пърці-

ле пе каре о мърѣ ꙟнтȣнерекȣл, ꙟмбълмъшала ші фріка къ Міхаю а къзȣт кȣ тоатъ пȣтерѣ асȣпра лор; тȣрчії ші татарії ꙟнспъїмѫнтаці апȣкаръ фȣга, Манта ꙟї лȣъ ꙟн гоанъ бътѫндȣї пѫнъ кѫнд трекȣръ Дȣнърѣ дін-коло. Ꙟн ȣрма лȣї Манта веніі ꙟнграбъ ші Міхаю кȣ арміа чѣ маре, ші комплетȣї чѣ че ꙟнчепȣсе Манта; лагърȣл тȣрко-тътъреск се-десфііинцъ кȣ тотȣл ші нічї ȣн пічор де тȣрк ші де татар нȣ ръмъсѣ пе пъмѫнтȣл цѣрії рȣмѫнещї. Дар Міхаю нȣ се-мърџіні кȣ бірȣінца ачі; врȣ съ трагъ фолоасе маї марї пентрȣ сіне ші трекȣ Дȣнърѣ дін-коло ка ші дін партѣ ачѣ съ ловѣскъ пȣтерѣ врѫжмъшаскъ. Ханȣл Гереі ꙟнцелегѫнд де апропіерѣ лȣї Міхаю, пріімінд атȣнчї щіре ші деспре доъ пръпъденії але оштірілор сале, ші деспре моартѣ върȣлȣї съȣ, н'авȣ кȣраж де а маї аштепта сосірѣ лȣї Міхаю, се-деосібі кȣ арміа са де кътре тȣрчї ші апȣкъ дрȣмȣл кътре цара са. — Мȣстафа, дȣпъ плекарѣ татарілор ар фі врȣт а фаче ші ел асеменѣ, се-темȣ ꙟнсъ де мѫніа Сȣлтанȣлȣї. Стрѫнгѫндȣ'шї ла Рȣшчȣк трȣпеле сале, ꙟнтре каре ера 14000 тȣрчї дін Бȣлгаріа, аштептъ време ка съ се-ловѣскъ кȣ арміа рȣмѫнѣскъ пе каре нȣ о пȣтѣ лъса неатінсъ ші ел съ се ꙟнтоаркъ де ȣнде а веніт. Міхаю

нѹ'л лъсъ̀ съ аштепте мѹлтъ време; ꙟидатъ дѹпъ' тречерѣ са песте Дѹнъре лові армія тѹрчѣскъ ла 26 Іанѹаріе 1595; лѹпта де амѫндоъ пърціле а фост ꙟмвіершѹнатъ; тѹрчії нѹ пѹтѹръ спріжіні фѹріа ші ѭцѣла рѹмѫнілор; се оморѫръ о мѹлціме дін трѫншії, пѫнъ ші кіар Паша Мѹстафа ꙟші піердѹ віаца, чеіа лалці тѹрчї дінпреѹнъ кѹ Богдан рѫвніторѹл претендент ал скаѹнѹлѹї прінціпатѹлѹї, бътѹці ші рѹшінаці се-ꙟмпрѫштіаръ каре ꙟнкотро. Міхаіѹ іспръві кірѹінца ачѣста тріміцінд чете де солдаці ка съ гонѣскъ пе тѹрчії чеї ꙟнспъїмѫнтаці, съ праде ші съ аръѕ Рѹшчѹкѹл ші алте локѹрї дѹпрін прежѹр. Ꙟн сфѫршіт се-ꙟнтоарсе ла Бѹкѹрещї. Ꙟнгѫмфат де кірѹінце ші плін де пръѕї каре аѹ фост атѫт де марї ꙟнкѫт дін 10 000 солдацї, нічї ѹнѹл н'а фост каре съ нѹ се-фі ꙟнторс дін експедіціа ачѣста кѹ хаіне де мътасе ші алте лѹкрѹрі. Народѹл дін дрѹмѹл пе ѹнде тречѣ ꙟї ешѣ ꙟнаінте гръмъдіндѹл кѹ ѹръріле челе маї кѹрате, ꙟл петрекѹ пѫнъ ла Бѹкѹрещї ꙟнтре челе маї віі стрігърї де бѹкѹріе, ші ел інтръ ꙟн капітала са ꙟн тріѹмф пріімінд дін тоате пърціле біне-кѹвѫнтърї ші челе маї адевърате довеѕї де крединцъ ші де мірare пентрѹ кірѹінцеле сале.

Дȣпъ ꙟтоарчерѣ са ла Бȣкȣрещї ші дȣпъ о ръсȣфларе де пȣцін време, сокоті съ се маї фолосѣскъ кȣ тречерѣ ꙟн цара тȣрчѣскъ пѫнъ кѫнд есте Дȣнърѣ ꙟгіецатъ, ші съ нȣ ласе пе тȣрчї съ се-десметічѣскъ дін фріка че лӗ а інтрат ꙟн інімъ. Ꙟмпърцінд арміа ꙟн треї, ȣн трȣп ꙟл дете сȣб команда Банȣлȣї Міхалчѣ ші ꙟл трімісе асȣпра Сілістріі пе каре о маї пȣстіі ꙟнкъ о датъ дѫндȣо прадъ фокȣлȣї. Ѧлт трȣп ꙟл ꙟнкредінцъ Спътарȣлȣї Преда, ші Комісȣлȣї Радȣл ка съ мѣргъ ꙟмпротіва Хѫрсовіі. Тȣрчії де аічї ꙟнцелесеръ де венірѣ ачестора ші се-гръбіръ але еші ꙟнаінте трекѫнд Дȣнърѣ дін-коачї ꙟн цара рȣмѫнѣскъ; дȣпъ че се апропіаръ ꙟнсъ рȣмѫнії де дѫншії ші се ꙟчепȣ бътаѣ, тȣрчії нȣ пȣтȣръ а лі се ꙟмпротіві, фȣръ бътȣцї ші лȣацї ꙟн фȣгъ песте Дȣнъре. Рȣмѫнії ажȣнсеръ ла Хѫрсова пе каре асеменѣ о фъкȣръ прадъ фокȣлȣї. Ѧл треілѣ трȣп се-дете сȣб команда лȣї Алберт Кіралі каре апȣкъ дрȣмȣл кътре ꙟмбȣкътоарѣ Дȣнъріі кȣ марѣ нѣгръ, жефȣі ші арсе четъціле че лӗ а ꙟтѫмпінат пѫнъ ла Ісмаіл, ші дȣпъ че прічінȣі дестȣлъ пагȣбъ тȣрчілор се-ꙟнтоарсъ ꙟндърът.

Дар ачесте іспръвї ера нȣмаї ꙟчепȣт ла алтеле маї марї. Ѧбіа се ꙟтоарсеръ ла Бȣкȣре-

щї трȣпеле бірȣітоаре, ші іар требȣіръ а се-коборѫ ла Дȣнъре. Сȣлтанȣл дȣпъ че с'а ꙟкредінцат деспре бътъліа чѣ ненорочітъ ꙟн каре арміа тȣрчѣскъ ȣнітъ кȣ Гереі Ханȣл тътъреск нȣ пȣтȣ іспръві німік, ші ꙟн каре сінгȣр Паша Мȣстафа се пръпъді, фъкȣ прегътіре нȣоъ спре а ꙟнтрепрінде алтъ еспедіціе ꙟн цара рȣмѫнѣскъ. Ꙟнсърчінъ кȣ трѣба ачѣста пе Паша дін четатѣ Сілістріеі, ꙟнкредінцѫндȣї ші пе ȣн оаре каре Щефан пе каре ꙟл алесесе ші ꙟнтъріce де прінц ал църеі рȣмѫнещї, ші пе каре Паша ера порȣнчіт а се-невоі съ'л ашезе ꙟн скаȣн дȣпъ че ва фі норочіт ка съ поатъ пътрȣнде ꙟн лъȣнтрȣл църеі. Міхаіȣ кȣм с'а ꙟнщііінцат де прегътіріле ачестѣ че се фак ꙟмпротіва са, н'ащептъ съ ласе тȣрчілор мȣлцȣмірѣ де а кълка пе пъмѫнтȣл прінціпатȣлȣї, чі тріміce пе генераліі съї кȣ оштіре песте Дȣнъре. Ꙟн бътъліа че се-фъкȣ ла 14 Фебрȣаріе 1595, рȣмѫніі іар фȣръ бірȣіторі; бътȣръ пе тȣрчї ші ꙟї ръспѫндіръ; ші дȣпъ че пȣстііръ четатѣ Тȣртȣкаіа, се грѫбіръ а се ꙟнтоарче ꙟндъръпт песте Дȣнъре, каре спре норочіре нȣ с'а рȣпт пѫнъ дȣпъ тречерѣ арміеі рȣмѫнещї.

Ȣнірѣ боерілор църеі ші а тот нородȣлȣї рȣмѫнеск кȣ кȣџетеле челе ꙟналте але лȣї Міхаіȣ, а іспръвіт лȣкрȣрї марї пѫнъ ла времѣ ачѣста.

Хотърѫрѣ ачѣ ѹнітъ ꙟисѹфлъ кѹраж ꙟ ініміле тѹтѹрор де а скѹтѹра жѹгѹл тѹрческ, ші ле де те пѹтере ка съ ші ꙟтреприндъ лѹкрѹл ачел маре пентрѹ мѫнтѹірѣ църії ші апърарѣ дрептѹрілор еї челор кълкате ꙟн пічоаре. Ꙟнчепѹтѹл а фост норочіт, ші ѹрмъріле челе фрѹмоасе превестѣ пентрѹ цара рѹмѫнѣскъ о соартъ вреднікъ ші ѹн віітор ферічіт. Пентрѹ ачестѣ а лѹат Міхаю армеле ꙟн мѫнъ; пентрѹ ачестѣ солдації рѹмѫні детеръ семне де вітежіе патріотікъ; ачестѣ ле дорѣ ші ле аштепта тот нородѹл рѹмѫнеск кѹ о нъдежде ꙟмфлъкъратъ ші ꙟнтъміатъ пе іспръвіле че с'аѹ довѫндіт пѫнъ акѹм ші пе каре ле кѹноштѣ лѹмѣ. Дар ачѣстъ ѹніре фрѹмоасъ че а фост пѫнъ акѹм ꙟнтре Міхаю, ші ꙟнтре боерії ші сѹпѹшії съї, каре а съвѫршіт лѹкрѹріле ачесте марі, ші дела каре се-аштепта тот біневе ꙟн време віітоаре, а ꙟнчепѹт а се-тѹрбѹра; кѹцетеле ѹнора се-десбінаръ дела скопосѹл ачел нобіл пентрѹ каре се-лѹасеръ армеле ꙟн мѫнъ, ші пентрѹ царъ се-амерінца неферіёірі трісте. Чеї карі аѹ дат пілда ачѣста ѹрѫтъ де неѹніре ші десбінаре ші каре а семънат съмѫнца вражбеі ꙟнтре боері ші нородѹл рѹмѫнеск, аѹ фост Міхаіл Хорват ші Штефан Бекеш генераліі трѹпелор трансілваніче пе каре Сігісмѹнд Баторі

ꙟї трімісесе лȣї Махаȣ спре ажȣтор. Слава лȣї Міхаȣ ші біне-кȣвѫнтъріле че лȣмѣ ле адȣчѣ спре чінстѣ нȣмелȣї лȣї ꙟнтърѫтаръ пісма ачестора, ші еї аръттѫнд несȣпȣнере, Махаȣ нȣ'ї маї пȣтȣ сȣфері, ꙟї трімісе ꙟндърът ла стъпѫнȣл лор, ші опрі пе Алберт Кіралі каре кȣ ꙟнвоірѣ лȣї Сігісмȣнд Баторі пріімі команда трȣпелор трансілваніче. Міхаіл Хорват ші Щефан Бекеш, еширъ дін цара рȣмѫнѣскъ фъръ воѣ лор ші плінї де пісмъ, дар ка съ'шї ръсбȣне деспре Міхаȣ, ꙟнтърѫтаръ ніще капете слабе але ȣнор боерї ꙟмпротіва лȣї, сфътȣіндȣ'ї къ пентрȣ цара рȣмѫнѣскъ нȣ поате фі алт чева маї біне де кѫт съ се-дѣ еар ꙟн сȣпȣнерѣ Порцїї отомане, фіінд къ нȣ е кȣ пȣтінцъ ка кȣ пȣтерѣ са чѣ мікъ съ ціе ръсбоюȣ ꙟнделȣнгат кȣ о ꙟмпъръціе пȣтернікъ ка а тȣрчілор. Дȣхȣл неȣнірeї ꙟнтре боерії църіі ера векю ші нȣ періce ꙟнкъ; сфътȣіріле ачелор стреіні афларъ маї мȣлці партізані. Ȣнії дін боерї фȣръ копрінші де фріка тȣрчілор; алції де пісмъ пентрȣ къ Міхаȣ кȣ іспръвіле сале екліпсеще пе тоцї прінції ꙟнаінте де дѫнсȣл, траџе ла сіне кредінца ші драгостѣ нородȣлȣї, ші се ꙟнтемеѩзъ пентрȣ тот д'аȣна ел ші фамілїа са пе скаȣнȣл църіі. Ачеші патріоцї невреднічї, карі орї де

патітъ се-стъпѫнѣ, маї воꙗ а ведѣ цара лор сꙋпꙋсъ де кѫт слободъ, ші маї мꙋлт ле плъчѣ а тремꙋра ꙟн тоатъ времѣ де гласꙋл тꙋрческ де кѫт а фі неатѫрнаці, формаръ ꙋн комплот дърѫпънътор, ші ꙟнчепꙋръ а ꙟмпръщіа ворбе ші а ꙟнщела пе народ съ крѣꙃъ къ рідікарѣ църії рꙋмѫнещї пентрꙋ дескобірѣ са ꙟн лок де а фі фолосітоаре, ва фі ꙟн сфѫршіт фоарте пъгꙋбітоаре; къ рꙋмѫнії нꙋ нꙋмаї нꙋ вор пꙋтѣ а'шї ꙟмбꙋнътъці соарта кꙋ лꙋарѣ армелор ꙟн мѫнъ, чі маї мꙋлт се-вор тікълоші трѫгѫнд асꙋпра църії ші а лор мії де неноrочірї дін партѣ тꙋрчілор. Ꙗдъогаръ къ де кѫте орї рꙋмѫнії аꙋ фъкꙋт асфел де черкърї, н'аꙋ пꙋтꙋт добѫнді ꙋн біне статорнік пентрꙋ цара лор, де кѫт о слъбіръ ші о прегътіръ ка съ сꙋфере ші маї мꙋлт. Ꙟн сфѫршіт ꙟндемнаръ пе тоцї съ крѣꙃъ къ пентрꙋ а мѫнтꙋі цара де неноrочіріле че о ащѣптъ, нꙋ е алт міжлок, де кѫт съ ліпсѣскъ пе Міхаꙋ дін домніе каре сінгꙋр креде къ кꙋ армеле ва добѫнді чінсте ші респект пентрꙋ дрептꙋріле църії, ші ꙟнторкѫндꙋсе іар ла Поарта отоманъ кꙋ къіре ші рꙋгъчꙋне де ертаре, съ се-ласе кꙋ тотꙋл ꙟн воѣ ші мілостівірѣ Сꙋлтанꙋлꙋї.

Комплотꙋл ачеста кꙋ атѫта ера маї гроꙁав кꙋ кѫт ера аместекацї ꙟн трѫнсꙋл маї мꙋлцї бое-

рї де рангȣл дінтѫю шї кіар шї Банȣл Манта дела Краіова. Дар кȣџетеле лор челе вѫнѕътоаре нȣ ръмасеръ мȣлтъ време аскȣнсе; Міхаю ле доведі, шї ȣнде се-ащента дела ȣнії дін патріоції чеї бȣні ка сѫ казъ мѫніа лȣї кȣ тоатъ фȣріа асȣпра ачелор комплотістї, ел ꙟтребȣінцъ о мъріниміе раръ шї о ꙟцелепчюне вреднікъ де дѫнсȣл. Се префъкȣ а нȣ ле бъга ꙟн сѣмъ скопосȣріле лор, шї нȣ врȣ прін аспрімї шї педепсе а ꙟнтѫрѫта дȣхȣріле ачеле тȣрбȣрате. Ка сѫ рȣшінезе шї сѫ смерѣскъ пе връжмашії сѫї карі хрънѣ гѫндірї віклене ꙟмпротіва са, шї ка сѫ ле арате кѫт де пȣціи се теме де тȣрчї, пѫші ла алте ꙟнтрепріндерї шї бірȣінце нȣоъ. Трімісе ȣн трȣп де ощіре асȣпра четъції Бръіла, бірȣї пе тȣрчї, шї дȣпъ че спарсе четатѣ кȣ тȣнȣріле, о дърѫмъ кȣ тотȣл. Дȣпъ ачѣста трімісе алт трȣп прін Краіова ка сѫ мѣргъ асȣпра четъції Нікопол. Банȣл Манта се-ꙟнспъїмѫнтъ де венірѣ армієї, се-рȣшінъ де комплотȣл ла каре лȣасе шї ел парте, ꙟшї кȣноскȣ грешала, шї де ачї ꙟнаінте се арътъ чел маї кредінчос сȣпȣс ал лȣї Міхаю. Трȣпȣл де арміе коборѫ дела Краіова спре Дȣнъре, лові Нікополȣл шї ꙟї детѣ фок. Бірȣінцеле ачестѣ се-тȣрбȣраръ пȣцінтел прін ꙟнтѫмпларѣ ȣнȣї генерал рȣмѫн нȣміт

Фаркаш, каре, фіинд маі наінте Пріот, ла гла-сȣл лȣі Міхаіȣ каре кіема ла арме пе тоці па-тріоції, лъсъ слȣжба Бісерічії ші ꙟнчінгънд са-біа а дат маі де мȣлте орі семне де вітежіе. Ачест Фаркаш дȣпъ пръпъдеріа Нікополȣлȣі, се-ꙟнтінсе пре де парте кътре Відін кȣ 3000 оа-мені пе карі ꙟі команда ел. Аічі дете песте ар-міа тȣрческъ сȣб команда ȣнȣі Агъ. Тȣркȣл пріфъкъндȣсе къ есте ꙟн прімеждіе, трімісе ла Фаркаш рȣгъндȣл ка съ'л скапе ші пентрȣ ръс-плътіре ꙟі фъгъдȣі о сȣмъ маре де бані пе каре о ші трімісе. Фаркаш нȣ пентрȣ ка съ скапе пе Ага тȣркȣл ші оштіреа лȣі, чі пентрȣ ка съ пȣе мъна пе джиші, пріімі кондіціа че і с'а пропȣс; ші фіинд ꙟншелат къ ар фі нȣмаі ка вре о 100 тȣрчі, се апропіе де джиші; аколо ꙟн-съ дете песте о арміе де 30 000 тȣрчі. Пентрȣ Фаркаш нȣ ера алтъ мънтȣінцъ декът кȣ са-біа ꙟн мънъ съ'ші факъ дрȣм прін мȣлціме а-честе де връжмаші че ꙟл ꙟнкȣнџюрасе ші съ се-ꙟнтоаркъ ꙟндърът. Хотъръре лȣі а фост ꙟн-дръзнѣцъ, апъраре вітѣзъ; кȣ тоате ачесте пȣцінтеі нȣмаі дінтр'аі съі ав нȣтȣт скъпа кȣ віацъ.

Дар чѣ че а ꙟнзъдърнічіт нъдежділе челе фрȣ-моасе че ле формасе крещінътатѣ дін аліанца

прінцілор крещіній ꙟмпротіва тꙋрчілор, чеѣ че а
ꙟмпіедікат пе Міхаꙋ дін дрꙋмꙋл тріꙋмфꙋрілор
сале ші а ꙟнкꙋркат лꙋкрꙋріле а̄сфел, ꙟн кѫт нꙋ
с'а пꙋтꙋт добѫнді нічй ꙋн сфѫршіт бꙋн дела
іспрѫвіле че с'аꙋ фѫкꙋт асꙋпра тꙋрчілор, нічй
пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскъ, нічй пентрꙋ челелалте
цѫрй крещіне каре с'аꙋ рѫдікат ꙟмпротіва ꙟм-
пѫрѫціей отомане, а фост ꙟнꙋнірѣ че а інтрат
кѫр ꙟнтре прінцій аліацй, Міхаꙋ прінцꙋл цѫрій
рꙋмѫнещй ші Арон прінцꙋл Молдавіей рѫмасеръ
кредінчошй жꙋрѫмѫнтꙋлꙋй лор ші трактатꙋлꙋй
де аліанцъ че с'а фост ꙟнкеіат ꙟн Бꙋкꙋрещй; лꙋ-
краръ пѫнъ акꙋм потрівіт кꙋ кондіціїле ачелꙋй
трактат, ші кѫнд, вѫрсѫндꙋ'шй сѫнџеле ꙟн
бѫтѫліїле кꙋ тꙋрчій, дорѣ о соартъ̃ вреднікъ пен-
трꙋ цѫріле лор, дорѣ асеменѣ ші пентрꙋ челе-
лалте цѫрй каре лꙋаръ парте ла ꙟнтрепріндерѣ
ꙟмпротіва тꙋрчілор. Сігісмꙋнд Баторі ꙟнсъ
прінцꙋл Трансілваніей, каре ера май мꙋлт мѫн-
дрꙋ декѫт вреднік, каре авѣ май мꙋлтъ плъче
ре де а кꙋлеџе роадꙋрі де славъ, декѫт а се осте-
ні ка прін вірꙋінцъ съ о добѫндѣскъ, кълкъ ꙟн
пічоаре ꙋнірѣ ачѣ сфѫнтъ пентрꙋ інтересꙋл кре-
щінътъцій, се-арътъ некредінчос аліанцій ші вѫн-
дꙋ пе прінцій рꙋмѫнй. Дꙋпъ ісбꙋкнірѣ рідікъ-
рій дін цара рꙋмѫнѣскъ ші Молдавіа кѫнд а ꙟн-

кеꙗт трактат кꙋ Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф а ꙟнгріжіт съ копрінзъ ꙟн ачел трактат ші пентрꙋ ачесте доъ църіи, къ ꙟнтѫмплѫндꙋсе ка Рꙋдолф съ факъ паче кꙋ тꙋрчіи, ꙟн трактатꙋл че ва ꙟнкеꙗ пентрꙋ ачѣста съ копрінзъ ші пе цара рꙋмѫнѣскъ ші Молдавіа ка пе ніще църі мѫнтꙋіте де жꙋгꙋл тꙋрческ. Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф щіінд а прецꙋі аліанца фъкꙋтъ ші ероісмꙋл че'ла арътат ачесте пріnціпатꙋрі крещіне пентрꙋ добѫндірѣ неатѫрнъріи лор, се фъгъдꙋі а нꙋ ле ꙋіта. Дар Сігісмꙋнд Баторі хрънѣ алте кꙋџете вікле не; фъкꙋ проіект ка съ добѫндѣскъ ел стъпѫнірѣ църіи рꙋмѫнещи ші а Молдавіеи, авѫнд пе прінціи ачестор прінціпатꙋрі нꙋ прієтіни ші аліаці, чі васалі ші сꙋпꙋши. Чѣ дін тѫю довадъ деспре проіектꙋл съꙋ чел несъціос де копріндері, а арътат атꙋнчі кѫнд а пріиміт кꙋ бꙋкꙋріе ка сѫрбіи, пе каре ел ꙟі ꙟнтърѫта съ ꙗ армеле ꙟн мѫнъ ꙟмпротіва тꙋрчілор, съ'л ꙟнтітꙋлезе прінц ал Трансілваніеи, Молдавіеи ші ал църіи рꙋмѫнещи. Проіектꙋл ачеста ꙟл десволтъ Сігісмꙋнд Баторі маи тѫрзіꙋ, дꙋпъ че възꙋ ꙟнаінтъріле челе норокоасе че ле фъкꙋръ прінціи рꙋмѫні кꙋръціндꙋ'ші църіле лор де тꙋрчі, дꙋпъ че се ꙟнтоарсеръ ла дѫнсꙋл генераліи съи, Міхаіл Хорват ші Щефан Бекеш пе каре Міхаю ꙟі гоні дела сіне ші дꙋпъ че

ꙟи ȣрма ачестора се-формъ̀ комплот ꙟн лъȣн-
трȣл цѣрії ꙟмпротіва лȣй Міхаю. Атȣнчй Сі-
гісмȣнд Баторі нȣ май цінȣ тайнъ чѣ че хрънѣ
ꙟн ініма са, адікъ копріндерѣ прінціпатȣрілор
рȣмѫнещі. Соарта къзȣ ꙟнтѫю асȣпра Мол-
давіеї, фіінд къ нȣ ꙟндръснѣ а ꙟнчепе дела ца-
ра рȣмѫнѣскъ темѫндȣсе де талентеле лȣй Мі-
хаю. Пȣтѫнд а іспръві ꙟн Молдавіа, кредѣ
къ нȣ ва ꙟнтѫмпіна піедічй нічй ꙟн цара рȣмѫ-
нѣскъ.

Ꙟн Молдавіа ꙟнкъ нȣ се стінсесе дȣхȣл неȣ-
ніреї; ачест прінціпат требȣѧ съ фіе сȣпȣс ла
ачелѣшй ненорочірі де каре а пътіміт ші вечінъ-
са цара рȣмѫнѣскъ. Ȣн Штефан Ръзван боієр дін
Молдавіа, дȣх неастѫмпърат, пѫрѫ ла Сігіс-
мȣнд Баторі пе прінцȣл Арон, кȣм къ кредін-
ца лȣй пентрȣ аліанца крещінъ есте нȣмай о фъ-
църнічіе, фіінд къ ел есте ꙟнцелес кȣ тȣрчії ші
къ ꙟнгракъ о съ пързѣскъ партіда крещінътъ-
ції ші о съ се-дѣ ѣр сȣпт аскȣлтарѣ лор. Ачѣ-
стъ пѫръ неадевъратъ Сігісмȣнд Баторі о пріві
ка чѣ май норочітъ ꙟнлеснire пентрȣ планȣріле
сале; ші тріміцінд фъръ де весте ощирі ꙟн Мол-
давіа прінсе пе прінцȣл Арон, ꙟл рѫдікъ дін
резіденціа са ші ꙟл адȣсе прінс ла Алвінцй ꙟн
Трансілваніа. Скімбарѣ ачѣста фъръ де весте,

кълкарѣ дрептȣрілор Молдавіеĭ ші рідікарѣ прінсілнічіе а прінцȣлȣĭ Арон, фъкȣ маре сгомот, мȣрмȣраре ші тȣрбȣраре ꙟнтре боеріĭ молдовенĭ. Сігісмȣнд Баторі деспре о парте се сілі кȣ фелȣріме де довезĭ мінчіноасе а ꙟнкредінца пе боеріĭ, къ інтересȣл крещінъттъціĭ, ші кяр ал патріеĭ лор а черȣт ка съ прінзъ пе Арон, фіінд къ ел есте некредінчос аліанціеĭ крещіне ші вѫнзътор ал патріеĭ сале; деспре алтъ парте непȣтѫнд а ꙟмпъчіȣі дȣхȣріле ȣнор бȣнĭ патріоцĭ карі ꙟнфапта ачѣста а лȣĭ Сігісмȣнд Баторі нȣ прівѣ де кѫт ȣн деспотісм несȣферіт ші ніще кȣџете віклене де а'шĭ ꙟнсȣші ші е'шĭ стъпѫнірѣ Молдавіеĭ, а ꙟнтребȣінцат асприме ші педепсе оморѫнд вре о кѫцĭ ва дін трѫншіĭ. Ꙟн локȣл лȣĭ Арон, Сігісмȣнд Баторі ꙟнтърі де прінцĭ пе Щефан Ръзван кърȣїа нȣ 'ĭа фост рȣшіне а'шĭ вінде патріа, пе прінцȣл съȣ, ші інтересȣріле крещінъттъціĭ пентрȣ о славъ дешартъ а тронȣлȣĭ де каре ел нȣ ера вреднік нічĭ о датъ, ші каре пе ачест прец дефъімат а пріиміт домніа кȣ кондіціе де а фі васал сȣпȣс ал лȣĭ Сігісмȣнд Баторі.

Кȣ скімбарѣ ачѣста репеде че о фъкȣ ꙟн Молдавіа, се пърѣ лȣĭ Сігісмȣнд Баторі къ 'шĭ а прегътіт дрȣмȣл де а пѫшѫ акȣм ла цара рȣмѫ-

нѣскꙋ ші де а о дꙋче ші пе дѫнса ла ачеѣшї старе де сꙋпꙋнере. Трімісе ѫнградъ солї ла Міхаіꙋ пропꙋіндꙋ'ї ка съ ꙋрмезе пілдеї Молдавіеї ші кꙋ тоатъ цара са съ пріімѣскъ а фі васал ал сєꙋ; ѫнвоіндꙋсе ла ачѣста съ тріміцъ фъръ зъбавъ ѫн Трансілваніа вре о кѫцї ва дін боерії сєї ка съ ѫнкіее о ѫмвоіре формалъ. Пропꙋнереѣ ачѣста лові пе Міхаіꙋ ка ꙋн тръсиет грозав. Тꙋркꙋрареѣ дꙋхꙋлꙋї сєꙋ а фост ѫн трѣпта чѣ маї ѫналтъ, кꙋноскѫнд акꙋм къ а авꙋт а фаче кꙋ ꙋн ом каре калкъ жꙋръмѫнтꙋл ші ѫшї бате жок де трактатꙋл де аліанцъ ѫнкеіат маї ѫнаінте. Ѫмърѫчюнеѣ сꙋфлетꙋлꙋї сєꙋ ера фъръ марџінї възѫндꙋ'шї ѫншелате тоате нъдежділе сале де а деробі цара са ші де а прегъті пентрꙋ дѫнса о віиторіме ферічітъ де каре ера вреднікъ пентрꙋ ентꙋсіасмꙋл че о ѫнсꙋфлецѣ ші пентрꙋ ісправіле че ле а съвѫршіт пѫнъ акꙋм. Дꙋпъ некадꙋл че'л ѫмвіершꙋнасе, кꙋ армеле ар фі ръсбꙋнат віндереѣ ачѣ грозавъ кърꙋіа се възꙋ жертвъ де а кѫдѣ сꙋбт алтъ стъпѫніре, дꙋпъ че прін брацꙋл сєꙋ ші кꙋражꙋл рꙋмѫнілор сєї скꙋтꙋрасе жꙋгꙋл тꙋрческ; кꙋ армеле ар фі ръспꙋнс, ѫнтр'алтъ време, пропꙋнеріі ші претенцііилор челор сілнічe але лꙋї Ѳігісмꙋнд Баторі каре скопосꙋріле де обще але креціінъттцїї ле префъкꙋ ѫн інтересꙋ-

рї егоїстіче, ші каре дȣпъ че се-фъкȣ прін сіл-
нічіе стъпън ал Молдавієї, врѣ акȣм съ се фа-
къ ші ал църіі рȣмѫнещї. Дар времѣ де акȣм
ера о време де фіер пентрȣ Міхаіȣ, о време каре
ꙟл ꙟнкȣнџюрасе де тоате пърціле кȣ връжмашї.
Пентрȣ а нȣ скъпа де претенціїле лȣї Сігісмȣнд
Баторі нȣ ера алт міжлок декѫт саȣ съ се-ꙟм-
пъчюаскъ кȣ тȣрчії, саȣ съ хотъраскъ а ціне
ръсбоюȣ ші ꙟмпротіва тȣрчілор ші а лȣї Сігіс-
мȣнд Баторі. Кȣ тȣрчії се-стрікасе де тот ꙟн
кѫт нȣмаї ера нъдежде де а се-пȣтѣ ꙟмпъчюі
кȣ кондіції чінстіте; а пȣрта ръсбою ꙟмпротіва
а доъ пȣтері ꙟнкъ ера лȣкрȣ пріміеждіос: рȣмѫ-
ниї съї ера вітежї, дар ꙟн нȣмър пȣцін ші не-
дестȣл спре а пȣтѣ сінгȣрї фъръ нічї ȣн ажȣтор
а се-ꙟмпротіві арміілор ꙟмпъръціеї тȣрчещї ші
арміеї лȣї Сігісмȣнд Баторі ші а се-лъса ꙟн воѣ
ȣнȣї нород орб. Асфел Міхаіȣ стрѫмторат де
тоате пърціле, дȣпъ че се-фрѫмѫнтъ ꙟндестȣл
кȣ мінтѣ, ші дȣпъ че възȣ къ ꙟмпрежȣръріле
аȣ адȣс кȣ сіне ка съ нȣ поатъ фі неатѫрнат ші
цара са слободъ, декѫт а се-арȣнка ѥар ꙟн бра-
целе тȣрчілор, алесе маї біне а се-да сȣбт пȣте-
ре крещінъ прін ꙟмвоіре кȣ кондіції чінстіте,
нъдъждȣінд къ поате времѣ съ адȣкъ кȣ сіне
ка съ се поатъ смȣлџе ші де сȣб пȣтерѣ ачѣ кре-

щінъ. Кіемжнд дȣпъ ачѣста пе боерії съй, ле фъкȣ кȣноскȣтъ пропȣнерѣ чѣ сілнікъ а лȣй Ѳігісмȣнд Баторі, ле арътъ ꙟмпрежȣръріле ꙟн каре се-афлъ цара, ші черȣ сфатȣл ші хотържрѣ лор. Боерії дȣпъ о кібзȣіре адянкъ, хотържръ ꙟмпреȣнъ кȣ Міхаю къ, фіінд къ ꙟмпрежȣръріле чер аша, съ се-сȣпȣе лȣй Ѳігісмȣнд Баторі, ꙟнсъ пе темеюл ачеста ка "Міхаю съ аібъ "тоате дрептȣріле де стъпжнітор ші тоате ве- "нітȣріле църіі рȣмжнещй.,,

А кȣм нȣмай ръмъсесе алт де кжт съ алѣгъ вре о кжцї ва боерї пе карі кȣ інстрȣкціїле требȣінчоасе съ'ї тріміцъ ла Ѳігісмȣнд Баторі ші съ ꙟнкіе ꙟнвоірѣ де сȣпȣнере пе темеюл де май сȣс. Міхаю алесе пе Мітрополітȣл дін Тжрговіще Єфтіміе, пе Лȣка Єпіскопȣл Бȣзъȣлȣй, пе Тіофіл Єпіскопȣл Ржмнікȣлȣй ші алцї ȣнспрезече боерї дін чеї май де фрȣнте; пе ачещіа кȣ де пліна пȣтере де а тракта ꙟї трімісе ла Бълград ꙟн Трансілванія. Аічї се-ꙟнтжлніръ кȣ Щефан Іожіка ші кȣ Георгіе Равазді пе карі Ѳігісмȣнд Баторі ꙟї ормжндȣісе дін партѣ са ка съ трактезе. Аша се-ꙟнчепȣръ трактаціїле ꙟнтре пленіпотенції рȣмжнї ші трансілванені, ші невȣнірѣ пленіпотенцілор рȣмжні фъкȣ ка тот кȣрсȣл ачелор трактаціі съ фіе тȣрбȣрат. Ꙟнтре пленіпотенції рȣ-

мъні̆ ера ꙋнії̆ а кърора інімі̆ ле стъпѫнѣ Сатана, карі ера врѫжмаші̆ аі̆ лꙋі̆ Міхаіꙋ, карі ера партізані̆ аі̆ комплотꙋлꙋі̆ че се-формасе маі̆ наінте ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ спре дъръпънарѣ лꙋі̆. Ачещіа гъсіръ акꙋм прілеж де а'ші̆ аръта отрава че о пꙋрта ꙟн ініма лор чѣ неоменітъ, де а'ші̆ ръсбꙋна деспре Міхаіꙋ сілінд̂ꙋсе ал дъръпъна кꙋ тотꙋл. Ꙟн времѣ ꙟн каре чеіа лалці̆ боіері̆ патріоці̆ карі кꙋноща сарчіна лор чѣ нобілъ ші даторііле челе сфінте кътре прінцꙋл ші патріа лор, се-сілѣ а ꙟнкеіа трактатꙋрі̆ потрівіте кꙋ чінстѣ прінцꙋлꙋі̆, а църіі̆ лор ші а інтересꙋрілор еі̆, ші ꙟн времѣ ꙟн каре черка а ꙟнтеміеіа о армоніе ші прієтешꙋг ꙟнтре Міхаіꙋ ші Ѳігісмꙋнд Баторі; боіерії̆ карі ера врѫжмаші̆ лꙋі̆ Міхаіꙋ се-сілѣ дін протівъ ка съ бацъ діхоніе ꙟнтре дѫншії̆, съ ꙟнтеміезе врѫжмъшіа, фіе ачѣста кꙋ пръдарѣ църіі̆ лор ші а інтересꙋрілор еі̆ челор сфінте, фіе мъкар кꙋ нечінстѣ ші пагꙋба лор ші блестемеле ꙋрмъторілор, нꙋмаі̆ съ вазъ пе Міхаіꙋ дъръпънат ші сꙋрпат дін скаꙋн. Партіда ачѣста ꙟмпротівнікъ каре ера маі̆ маре ші бірꙋіа кꙋ мꙋлціме гласꙋрілор, врѣ съ іа дела Міхаіꙋ тоатъ пꙋтерѣ де стъпѫніре ші тоате венітꙋріле църіі̆, ші еа съ фіе нꙋмаі̆ ка ꙋн генерал ал лꙋі̆ Ѳігісмꙋнд Баторі. Асфел прінцꙋл чел маі̆ вред-

нік, чел маї кꙋ бꙋнъ воінцъ кътре цара са, чел маї кꙋ пꙋтере де а гъсі міжлоаче де сігꙋранцъ, лініще ші феріЧіре, нꙋ пꙋтѣ съ факъ німік пентрꙋ цара са, кѫнд нꙋ ера спріжініт кꙋ кредінца, драгостѣ ші сꙋпꙋнерѣ боіерілор съї; кѫнд неꙋнірѣ лор стріка ші дърѫма тот бінеле че пꙋтѣ съ се-факъ; кѫнд пентрꙋ о патімъ ꙋрѫтъ ꙟшї жертвѣ кіар патріа лор, ші кѫнд пентрꙋ мꙋлцꙋмірѣ ачеї патімї фатале вíндѣ інтересꙋріле еї челе маї скꙋмпе ші пе сіне ꙟнсꙋшї!!!

Ꙟн сфѫршіт дꙋпъ дестꙋле ворбірї ші мꙋлте остенелї се-ꙟкіеѣ ꙟнтре племіпотенціїї рꙋмѫнї ші ꙟнтре пленіпотенціїї лꙋї Ѳігісмꙋнд Баторі, ꙟмвоірѣ ла 20 Маїꙋ 1595, ꙟн Бълград, кꙋ кондіціїле ꙋрмътоаре, а кърора копрііндере пе скꙋрт есте ачѣста:

"Епіскопії, боіерії ші тоатъ цара дімпреꙋнъ кꙋ прінцꙋл Міхаіꙋ скꙋтꙋръ тоатъ аскꙋлтарѣ де тꙋрчї; се сꙋпꙋн лꙋї Ѳігісмꙋнд Баторі пе каре ꙟл алег де прінц, домн ші краіꙋ мощенітор ал църії рꙋмѫнещї, ꙟн нꙋмеле тꙋтꙋрор депꙋн жꙋрѫмѫнтꙋл де кредінцъ, ші фъгъдꙋеск къ ачест жꙋрѫмѫнт ꙟл вор фаче ші чеїалалцї боіерї, ші атѫт прінцꙋл Міхаіꙋ кѫт ші чеїлалцї ꙋрмъторії аї съї.

"Фіінд къ прінцꙋл Ѳігісмꙋнд нꙋ поате лꙋкꙋі

ші ръмжнѣ д'апꙋрꙋрѣ ꙟн цара рꙋмжнѣскъ, ꙟшї ва нꙋмі ꙋн віце-воевод саꙋ локоціітор пе каре ꙟл вор чере боіерії ші каре ва требꙋі съ кꙋноаскъ лімба църії; ачест віце воевод ва кжрмꙋі цара ші ва жꙋдека дрептатѣ дꙋпъ векіꙋріле прівелегіꙋрї ші обічеіꙋрї ші дꙋпъ ачѣстъ ꙟмвоіре.

„Прінцꙋл Сігісмꙋнд Баторі ва да ачестꙋї віце-воевод стѣг, бꙋздꙋган ші сабіе, спре а'л кꙋноаще тоцї къ есте ꙟн локꙋл лꙋї, ші спре а'ї да тоатъ аскꙋлтарѣ ла порꙋнчіле че ле ва пріімі дела прінцꙋл.

„Ка віце воеводꙋл съ поатъ кꙋ ꙟнлесніре а ꙟмпліні слꙋжбеле вреднічіеї ші але дрегъторіеї сале, ꙟшї ва алеџе 12 боіерї дін чеї маї бътржнї ші маї черкацї кꙋ каре се ва слꙋжі ла кжрмꙋірѣ цъції ші ла съвжршірѣ жꙋдекъцілор; ачещї боіерї нꙋ се вор пꙋтѣ скоате дін слꙋжбеле лор фъръ воѣ ші щірѣ прінцꙋлꙋї.

„Ла адꙋнъріле обещещї дін Трансілваніа съ се тріміцъ депꙋтацї ші дін цара рꙋмжнѣскъ, каре вор авѣ дрепт де а ворбі ші де а вота; ꙟнтр'ачесте адꙋнърї ворбіндꙋсе пентрꙋ дъждії, депꙋтації рꙋмжнї дꙋпъ воѣ прінцꙋлꙋї ші а ꙋрмъторілор съї, вор лꙋа о парте дін дажде асꙋпра църії рꙋмжнещї пе каре віце-воеводꙋл ꙟмпреꙋнъ кꙋ чеї 12 боіерї о вор фаче кꙋноскꙋтъ де обще.

Кѫт пентрꙋ стрѫнџерѣ дъждіілор се-вор орѫндꙋі де кътре прінцꙋл боіерї карі вор фі ꙟндаторацї а да ꙟн тот анꙋл сокотѣлъ де венітꙋрї ші келтꙋелї.

" Пентрꙋ воевозїї цѫрії че се-вор орѫндꙋі дꙋпъ времї, прінцꙋл ле ва хотѫрѫ венітꙋрї дꙋпъ мерітеле лор ші дꙋпъ черерѣ цѫрії ші а боіерілор.

" Кѫте дѫнії, ꙟнскрісꙋрї ші хотѫрѫрї с'аꙋ фъкꙋт дела прінцїї цѫрії дꙋпъ времї, рѫмѫн бꙋне ші ꙟн времѣ віітоаре; асфел де ꙟнскрісꙋрї ші прівілегюрї се-вор да де акꙋм ꙟнаінте ꙟн нꙋмеле ші кꙋ печетѣ прінцꙋлꙋї ші а ꙋрмъторілор сѫї, хотѫрѫндꙋсе такса пентрꙋ ачеле ꙟнскрісꙋрї дꙋпъ леџіле ші обічеюріле цѫрії рꙋмѫнещї; дѫнії ꙟнсъ мощенітоаре нꙋ се-вор пꙋтѣ да ла алції де кѫт ла пѫмѫнтенї.

" Тоате прічініле де жꙋдекатъ се-вор ꙟнчепе ші се-вор жꙋдека дꙋпъ правіла веке ші обічеюл пѫмѫнтꙋлꙋї де кътре жꙋдекъторії де рѫнд, ші се-вор іспръві ꙟнаінтѣ вое-водꙋлꙋї ші а челор 12 боіерї. Ꙟн прічініле кріміналe каре прівеск ла віаца ші аверѣ боіерілор, ачеіа карі се-вор доведі де віноварї, се-вор осѫндi ла ꙟнкісоаре; дар віаца ші аверѣ лор нꙋ лі се ва пꙋтѣ рѫдіка фъръ щірѣ ші воѣ прінцꙋлꙋї ші а ꙋрмъторілор сѫї, дѫн-

дȣлісе віновацілор ꙟнлеснірє де а чере ертаре ші а
алерга ла мілостівірѣ лор.

"Ꙟнтѫмплѫндȣсе ка вреȣнȣл дін боієрї сѫ
се педепсѣскѫ кȣ моарте, аверѣ лȣї ва рѫмѫнѣ
ла лецюіціії сѫї моштеніторї дȣпѫ обічеюл цѫріі.

,, Ꙟн ꙟмбоірѣ ачѣста се-купрінде тоатѫ цара
рȣмѫнѣскѫ кȣ векіле сале хотаре, деспре Молда-
віа, Мȣнціі, пѫрціле Дȣнѫріі пѫнѫ ла міжло-
кȣл еї, дела четатѣ Брѫіла пѫнѫ ла Орашȣл Рȣ-
шава, ші дȣпѫ ачесте хотарѫ векї се вор стрѫн-
џе ші венітȣріле цѫріі.

" Орї че ꙟнтѫрірї, четѫцї, ораше, локȣрї ші ці-
нȣтȣрї сау цѫрї афарѫ де ачѣстѫ царѫ, се-вор
купрінде сау кȣ пȣтерї ȣніте сау кȣ алт міжлок
де кѫтре прінцȣл сау ȣрмѫторіі сѫї, ачелѣ вор
фі але сале авѫнд деплінѫ пȣтере асȣпра стѫ-
пѫніреї лор.

" Тот клерȣл бісеріческ ші кѫлȣгѫріі рѫмѫн сло-
бозї а'ші ȣрма реліџіа ші церемоніїле еї дȣпѫ о-
бічеюȣ, авѫндȣ'шї слободе ші венітȣріле лор.
Тоате бісерічіле рȣмѫнешті че се афлѫ ꙟн стѫпѫ-
нірѣ прінцȣлȣї вор фі сȣб стѫпѫнірѣ ші орѫн-
дȣіала Мітрополітȣлȣї дін Тѫрговіште дȣпѫ ꙟн-
токмірѣ правіліі бісерічешті ші орѫндȣіала цѫріі,
ші ꙟшї вор пріімі венітȣріле лор челе обічнȣіте.

" Тітлȣл прінцȣлȣї ші ал ȣрмѫторілор сѫї че

і се-ва да де кътре воєводꙋл, боіеріі ші чеіа лалцї лъкꙋіторї аї църіі, ва фі ачеста: “ Прѣ ꙟналтꙋл
“ прінц Домнꙋл Ѳігісмꙋнд дін міла лꙋї Дꙋм-
“ незеꙋ прінц ал Трансілваніеі, Молваніеі, църіі
“ рꙋмꙗнещї ші ал сфінтеі ꙟмпъръціеі романе,
“ домн ал пърцілор кръіеі Ꙋнгаріеі ші конте ал
“ Ѳъкꙋілор ш. ч. л. Прѣ мілостівꙋл ностру домн,,

Воєводꙋл се-ва ꙟнтітꙋла де кътре прінцꙋл:
“ Прѣ чінстітꙋл ші прѣ мърітꙋл домн Міхаю
“ воєводꙋл църіі ноастре рꙋмꙗнещї, ш. ч. л. кре-
“ дінчосꙋл ші юбітꙋл ностру.,,

“ Воєводꙋл ꙟн тітлꙋл съꙋ нꙋ ва ꙟнтребꙋінца де ачі ꙟнаінте зічеріле “ дін міла лꙋї Дꙋмнезеꙋ,, нічї ва нꙋмі але сале орашеле саꙋ локꙋріле де ꙋнде ва скрі кътре прінцꙋл, кътре ꙋрмъторіі съї саꙋ кътре оріїчіне.

“ Воєводꙋл църіі рꙋмꙗнещї се-ва слꙋжі кꙋ печетѣ фаміліеї сале, нꙋ кꙋ а църіі, ꙟнсъ ва ꙟнтребꙋінца чѣръ рошіе; печетѣ аꙋтентікъ а църіі ва фі ла прінцꙋл ші ла ꙋрмъторіі съї.

“ Тоцї дрегъторіі ші слꙋжбашіі вор фі аї прінцꙋлꙋї нꙋ аї воєводꙋлꙋї, ші ас фел фіеш каре ꙟшї ва авѣ ші тітлꙋл съꙋ; воєводꙋл църіі рꙋмꙗнещї се-ва сокоті ꙟнтре сфетнічіі прінцꙋлꙋї ші аї ꙋрмъторілор лꙋї.

“ Воєводꙋл нꙋ ва пꙋтѣ тріміте солї ла нічї о

націе дін афарь сау прінц ка сь трактезе деспре вреȣн лȣкрȣ. Ꙟтѫмплѫндȣсе ꙟнсь а авѣ требȣінць, ва фаче кȣноскȣт прінцȣлȣї сау ȣрмьторілор лȣї а кърора даторіе ва фі де а тракта ꙟн прічіна воеводȣлȣї ші а цьрії.

"Дака вреȣнȣл дін солдації прінцȣлȣї ва вьтьма пе вреȣнȣл дін лькȣіторії цьрії ромѫнешті, пе віноватȣл ачела ꙟл ва жȣдека генералȣл прінцȣлȣї орѫндȣіт ачі; іар дака вреȣн солдат ромѫн сау алт лькȣітор ал цьрії ва вьтьма пе вреȣн солдат ал прінцȣлȣї, пе віноватȣл ꙟл ва жȣдека воеводȣл прін дворнікȣл сьȣ. Орічіне ва ꙟнтребȣінца сілнічіе ꙟмпротіва персоанеї сау кȣрцілор боіерешті, сь се педепсѣскь кȣ моарте.

"Ꙟн нȣмьрȣл челор 12 боіерї жȣраці сь нȣ се пріімѣскь нічї ȣн грек де націе; асеминѣ гречії сь нȣ поать лȣа нічї о слȣжбь сау дрегьторіе де але цьрії ромѫнешті.

"Оспьцȣл сау маса, прекȣм ші міліле че се обічнȣеск ла Паші ші ла Боботѣзь, се вор фаче кȣ кіелтȣіала дін венітȣріле обштешті але цьрії.

"Воеводȣл каре ва фі ші тоці слȣжбашії вор депȣне дȣпь ꙟмвоірѣ ачѣста жȣрьмѫнт де кредінць прінцȣлȣї ші ȣрмьторілор лȣї, кѫнд се ва тріміте воеводзілор стѣгȣл мілітьреск.

"Пентрȣ тоате ачестѣ, прінцȣл се фьгьдȣе-

ще кѫ атѫт ел кѫт ші ѹрмѫторії сѫї дін тоате пѹтеріле сале, кѹ бані кѹ тѹнѹрї, кѹ праф де пѹшкѫ ші кѹ тоатѫ гѫтірѣ де рѫсбоѹ, ва апѫра цара рѹмѫнѣскѫ де врѫжмашї, о ва ажѹта, ші о ва кѫрмѹі ꙟитокмаї дѹпѫ ꙟмвоірѣ ачѣста.,,

Ачестѣ сѫнт кондіціїле ꙟмвоірeї де сѹпѹнере пе каре ле а діктат віклениа ші амбіціа лѹї Сігісмѹнд Баторі, ші пе каре ле а пріїміт ші ле а іскѫліт нeѹнірѣ боіерілор рѹмѫнї плениіпотенцї. Іспрѫвіндѹсе трактаціа, плениіпотенції рѹмѫнї сеꙟнтоарсерѫ ꙟндѫрѫт; чеї карі ꙟшї ıѹбѣ патріа, пе прінцѹл ші інтересѹріле патрієї лор, кѹ ініма плінѫ де сімцірї трісте; іар чеї карі кѫрмѹіцї де пісмѫ ꙟмпротіва лѹї Міхаїѹ, ꙟшї ѹітарѫ де даторііле лор челе маї скѹмпе, кѹ мѫндріа зѹгрѫвітѫ пе образ, кѫ а тріѹмфат рѫѹтатѣ інімеї лор. Ꙟнграбѫ дѹпѫ сосірѣ плениіпотенцілор, Сігісмѹнд Баторі трімісе аічї ꙟн цара рѹмѫнѣскѫ пе Палатіч ка сѫ адѹкѫ лѹї Міхаїѹ бѹздѹганѹл ші стѣгѹл мілітѫреск, ші сѫ пріїмѣскѫ дела дѫнсѹл ші дела чеі лалцї боіерї жѹрѫмѫнтѹл де кредінцѫ дѹпѫ копріндерѣ ꙟмвоірeї. Німік нѹ пѹтѣ сѫ'ї віе лѹї Міхаїѹ маї амар ші маї кѹ неказ де кѫт, ѹнде ера маї наінте неатѫрнат прін вітежіа брацѹлѹї сѫѹ, сѫ се вазѫ акѹм сѹпѹс прін ѹнелтіріле лѹї Сігісмѹнд Ба-

торі; ші німік нꙋ'л дꙋрѣ ла інімъ маї мꙋлт де кжид, ꙋнде ашепта съ се-нкіее ꙟмбоірѣ пе темеюл че'л прескрісесе ел дінпреꙋнъ кꙋ боіерії, съ се-помінѣскъ акꙋм къ прін ръꙋтатѣ ꙋнора і с'а лꙋат чѣ маї маре парте дін пꙋтерѣ де а лꙋкра пентрꙋ бінеле патріеї сале. Сіліт де пꙋтерѣ ꙟмпрежꙋръріілор, ле лꙋъ тоате ꙟн нꙋме де біне д'о кам датъ, ші депꙋсе жꙋръмжнтꙋл атжт ел кжт ші чеїалалці боіері. Ꙗр фі зіс чіне ва къ смеріреа ачѣста, кꙋ тоате къ ера сілітъ, 'ꙗр фі дескꙋражат сꙋфлетꙋл лꙋї чел маре ші 'ꙗр фі мікшорат ꙟвірѣ де а лꙋкра пентрꙋ ферічірѣ църії. Дар нꙋ; ел пꙋртжнд д'апꙋрꙋрѣ ꙟнініма са сімціріле ачесте ꙟналте ка ші маї ꙟнаінте, лꙋкръ тот кꙋ ачеѣші енерціе ші ржвнъ патріотікъ ка ші ꙟнтжю, ші се-ꙟмбъркъ спре бірꙋінце нꙋоъ. Іспръвіле сале челе марї адъога тот маї мꙋлт ла слава ші нꙋмеле съꙋ чел бꙋн; ші семъна а фі пътрꙋнс тот д'аꙋна де о ідее фаворітъ, къ прічіна чѣ дрѣптъ требꙋе съ іесꙋтѣскъ, къ требꙋе съ фіе маї біне ші пентрꙋ цара са.

Ꙟн времѣ ꙟн каре се ꙋрмъ трактаціа кꙋ Сігісмꙋнд Баторі, мꙋрі Сꙋлтанꙋл Мꙋрат III. Ꙋрмъторꙋл съꙋ Мехемет III. сокоті съ ꙟші ꙟнсемнезе ꙟнчепꙋтꙋл стъпжнірей кꙋ ꙟмпъчюірѣ ръсвръгірей дін цара рꙋмжнѣскъ. Хотържнд ка

съ каѕъ кȣ маі мȣлтъ пȣтере асȣпра еі ші съ пе-депсѣскъ пе Міхаіȣ, деспре о парте ѫмвітъ пе татарі ка прін Молдавіа съ пътрȣнѕъ ѫн цара рȣмѫнѣскъ, деспре алтъ парте порȣнчі лȣі Ферхат Паша дела Нікопол ка трекѫнд Дȣнърѣ дінкоачі съ спріжінѣскъ лȣкрърілє арміеі тътърѫщі. Кътре ѫнчепȣтȣл лȣі Іȣніе, 1595, татаріі аȣ ші нъвъліт ѫн Молдавіа ші амерінца църіі рȣмѫнещі. Міхаіȣ нȣ ле лъсъ време де а пътрȣнде ѫн лъȣнтрȣл църіі; ешіндȣле ѫнаінте кȣ арміа са, і бътȣ, і бірȣі ші і ѫмпръщіе сілиндȣ'і а се ѫнтоарче де ȣнде аȣ веніт. Кȣм а ісправіт бътъліа ачѣста, се ѫнтоарсе ѫнграб ѫмпротіва лȣі Ферхат Паша дела Нікопол, пе каре асемінѣ ѫл бірȣі, арсе Орашȣл Нікополȣл ші ѫл пȣстіі, іар четатѣ о лъсъ неатінсъ.

Бірȣінца ачѣста ѫндоітъ а фост нȣмаі о прегътіре пентрȣ алтеле маі марі. Сȣлтанȣл Мехемет нȣ ера атѫт де некъжіт пентрȣ къ Міхаіȣ а арȣнкат жȣгȣл тȣрческ, кѫт ера де ѫмвіершȣнат, къ де кѫте орі с'аȣ фъкȣт гътірі ші ѫнтрепріндері спре а'л ръсбоі, нȣ нȣмаі нічі ȣна н'а ісбȣтіт німік, чі а дат прілеж лȣі Міхаіȣ ка съ факъ тȣрчілор тот ръȣл че'і ста прін пȣтінцъ. Ѫнтр'ачѣстъ старе де некаѕ ші мѫніе а Сȣлтанȣлȣі, се ѫмфъцішъ Сінан Паша

дела Рꙋмелі каре ꙟшї зълоцї капꙋл къ ва смерї пе Міхаю шї'л ва адꙋче ла аскꙋлтаре. Сінан каре ера ꙋн лепъдат де реліџіа крещінѣскъ, фіꙋ ал ꙋнꙋї пескар дела Сорента дін Неапол, порні ꙟн вара ачелꙋїаш ан асꙋпра лꙋї Міхаю кꙋ 180 000 тꙋрчї, авѫнд сꙋб команда са маї мꙋлцї Пашї тꙋрчї. Апропіерѣ ачестꙋї генерал пꙋтернік кꙋ атѫта армїе, шї але кърꙋїа фапте вітеӡе ера кꙋноскꙋте де обще, се пърѣ а ꙟнсꙋфла гріжї шї фрікъ маре пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскъ. Міхаю пъстрѫндꙋ'шї кꙋражꙋл ачел обічиꙋїт, ꙟнчепꙋ а фаче прегътірї спре а се ꙟмпротіві ачелꙋї връжмаш пꙋтернік каре кꙋ пꙋтерѣ са чѣ маре се пърѣ къ ва ꙟнгіці цара рꙋмѫнѣскъ. Токмаї ꙟнтр'ачѣстъ време кѫнд Сінан ꙟнтрепрінсе експедіціа ꙟмпротіва лꙋї Міхаю, Сігісмꙋнд Баторі сърбъторѣ нꙋнта са кꙋ Маріа Хрістіерна архідꙋчеса де Аꙋстріа, ла каре а пофтіт шї пе Міхаю ка съ се афле фацъ. Міхаю ꙟнделетнічіндꙋсе кꙋ прегътірї пентрꙋ лꙋпта чѣ грозавъ кꙋ Сінан, нꙋ пꙋтꙋ мерџе, чї трімісе пе Строе Бꙋзескꙋл шї пе Радꙋл Калофірескꙋл кꙋ дарꙋрї преціоасе, фъкѫнд тот д'о датъ кꙋноскꙋт лꙋї Сігісмꙋнд Баторі, къ Сінан кꙋ о армїе нꙋмъроасъ а ажꙋнс ла Дꙋнъре лѫнгъ Џюрџю, шї къ с'а апꙋкат съ факъ ꙋн под пе васъ ка съ трѣкъ ꙟн

цара рꙋмѫнѣскъ. Вестіре ачѣста тꙋрбꙋрѫ веселіа нꙋнцїї. Сігісмꙋнд Баторі сокотінд къ веніре лꙋї Сінан нꙋ о съ се-мърџінѣскъ нꙋмаї ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ, чі къ фіінд норочіт ка съ сѫвѫршаскъ ръсбоꙋл ꙟмпротіва лꙋї Міхаꙋ, ва трече ші ꙟн Трансілваніа, ші де ачі маї департе ꙟн Ꙋнгаріа, лꙋъ нꙋмаї декѫт мъсꙋрї де прегътіре. Пе мірѣса са о трімісе ла Самош-Ꙋївар, ꙟнчепꙋ а стрѫнџе ошірї, ші трімісе ші ла Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф рꙋгѫндꙋ'л ка съ'ї дѣ ажꙋтор ꙟнтр'ачѣстъ ꙟмпрежꙋраре прімеждіоасъ пентрꙋ църіле крещіне. Ꙟн времѣ ꙟн каре де тоате пърціле се фъчѣ прегътіріле кꙋвіінчоасе, аванттгарда тꙋрчѣскъ а ші трекꙋт Дꙋнъреа ші а ꙟнаінтат прін царъ пѫнъ ла сатꙋл Кълꙋгърені. Міхаꙋ неаштептѫнд ажꙋтоареле стреіне, ꙟшї трімісе пе невастъ-са Флоріка ші тоатъ фамиліа са ꙟнпреꙋнъ кꙋ тоатъ аверѣ са ла Сівіꙋ, асеменѣ трекꙋръ ꙟн Трансілваніа ші алцї боіерї пе карі бътрѫнеціле нꙋ'ї ерта съ інтре ꙟн лꙋпта ачѣста пентрꙋ патріа лор. Дꙋпъ ачѣста, тріміцінд о парте дін арміа са ка съ ціе ꙟн фрѫꙋ авантгарда тꙋрчѣскъ каре ꙟмфіпсесе лагърꙋл ла Кълꙋгърені, ел кꙋ 8000 оамені апꙋкъ дрꙋмꙋл Џꙋрџꙋлꙋї ла локꙋл ꙋнде Сінан лꙋкра ла подꙋл пе васъ ка съ'ші трѣкъ арміа са чѣ маре. Де-

те нъвалъ асꙋпра мещерілор ші лꙋкрѫторілор, ші о лꙋинъ ꙟнтрѣгъ опрі сѫвѫршірѣ подꙋлꙋї ші тречерѣ песте Дꙋнъре дін коачї. Дар кꙋ о мѫинъ мікъ де оаменї Міхаꙋ нꙋ пꙋтѣ сѫ стрѫжꙋꙗскъ тоцї цѫрмꙋріі. Пе ла ꙋн лок доꙋзіле де парте де Цꙋрцꙋ, трекꙋръ ніще трꙋпе тꙋрчещї ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ; асеменѣ маї трекꙋръ кꙋ лꙋнтреле ші алте трꙋпе. Ачестѣ фѫръ весте ловіръ пе Міхаꙋ де ла спате. Атꙋнчї ел фіінд сіліт а се траце ꙟндѫрът, Сінан іспрѫві подꙋл ші ꙟшї трекꙋ тоатъ арміа. Міхаꙋ се трасе ꙟн досꙋл Кѫлꙋгѫренілор ꙋнде ꙟшї ашезъ лагѫрꙋл; Сінан мерсе дꙋпъ джисꙋл пѫнъ ла Кѫлꙋгѫренї. Лагѫрꙋл лꙋї Сінан се деосібѣ де ал лꙋї Міхаꙋ прінтр'ꙋн крѫнг мочірлос; прін міжлокꙋл крѫнгꙋлꙋї ера ꙋн шанц де пѫмѫнт ші де лемне, ші ꙟн тот локꙋл ачеста нꙋ ꙟнкѫпѣ маї мꙋлт де 12000 оаменї. Ꙟнтр'ачестѣ, ꙟї вені лꙋї Міхаꙋ оаре каре ажꙋтоаре дін Трансілваніа де ла Сігісмꙋнд Баторі ші дін Молдавіа де ла Щефан Рѫзван, ші тоатъ арміа лꙋї креске пѫнъ ла 16000 солдацї. Лагѫрꙋл лꙋї Сінан ера ашезат ꙟнтр'о позіціе ꙟналтъ ші маї бꙋнъ, ші се афла ꙟнтрѫнсꙋл песте 200000 тꙋрчї ꙟнармацї. Де ші ведѣ Міхаꙋ къ нꙋмѫрꙋл врѫжмашілор есте де доꙋспрезече орї маї маре де кѫт ал арміеї сале; авѫнд

ꙟнсъ нъдежде ꙟн Дȣмнезеȣ ші ꙟн крединца ші вітежіа лор съй нȣ се сфіі німік а ꙟнчепе ѥл бътъліа. Ла 13 Аȣгȣст, 1595, о дать кȣ фъкȣтȣл зілій, пȣінд тоате ꙟн оржндȣіалъ, ꙟмбърбътъ арміа са прін кȣвінте потрівіте кȣ ꙟмпрежȣрарѣ ші вредніче де ȣн генерал маре ка джнсȣл. Ꙟнкȣражъ пе рȣмжній съй адȣкжндȣле амінте де іспръвіле челе вітезе але стръмошілор лор че леаȣ съвжршіт сȣб Мірчѣ чел бътржн, сȣб Влад Цепеш ші Радȣл дела Афȣмаці, ꙟмпротіва ȣней асеменѣ мȣлцімі де връжмаші; ініма пе Ȣнгȣрі ка съ се арате вредничі де фаптеле челе марі але націєі ȣнгȣрешті; ші дȣпъ че ꙟі ꙟндемнъ пе тоці ка съ'л ȣрмезе пе джнсȣл, трекȣ шанцȣл ші ісбі арміа чѣ нȣмъроасъ а лȣі Сінан. Ꙟндръснѣла ачѣста маре а лȣі Міхаіȣ ꙟнспъімжнтъ пе тȣрчі. Фіінд къ де амжндоъ пърціле се лȣпта бърбътеще, нъдеждѣ бірȣінцеі нȣ се щіа деспре каре парте ва ръмжнѣ. Міхаіȣ арȣнкжнсе асȣпра тȣрчілор ꙟі ꙟмпінщѣ адесе орі пжнъ ла лагъръ фъкжнд маре омор; тȣрчіі кȣлегжндȣ'ші пȣтеріле се сілѣ а спріжіні нъвала, ші кжте о дать кързжнд кȣ мȣлцімѣ ачѣ нȣмъроасъ асȣпра лȣі, ꙟл сілѣ съ се трагъ ꙟндъръпт. Ꙟнтр'ачест кіп а ціінȣт бътъліа дела ръсърітȣл соарелȣі пжнъ деспре сѣръ. Апроапе де сфінціттȣл соарелȣі,

віиндȣ'ї ніще трȣпе педестраше че ера де парте де лагър ші пе каре ел ле кіемасе акȣм, веніръ ачестора ꙟнсȣфлецї пȣтерѣ чѣ остенітъ а арміеї рȣмѫнещї. Атȣнчї Міхаю ꙟнаінтѣ арміеї сале ꙟтовърошіт де вре о кѫцї ва де аї съї се арȣнкъ ꙟн міжлокȣл тȣрчілор доборѫнд ла пъмѫнт чѣ че ꙟнтѫмпіна ꙟн дрȣмȣл съȣ; тъѣ сінгȣр кȣ мѫна са пе Караїман Паша ші пе алцї генералї ші офіцерї тȣрчї ші кȣ семне де бірȣінцъ се ꙟнтоарсе ла аї съї. Ачѣстъ фаптъ ероікъ ꙟмбърбътъ пе тоатъ арміа са ші ꙟї дете пȣтерї ȣоъ, ꙟн кѫт опрі ꙟн лок тоатъ арміа тȣрчѣскъ. Пе кѫнд арміа рȣмѫнѣскъ ціне бътае ꙟн лок кȣ връжмашії, Міхаю порȣнчі ка кȣ доъ тȣнȣрї че ле скъпасе дін мѫїніле тȣрчілор ші каре се ашезасе де о парте, съ се факъ фок асȣпра мȣлцімеї връжмъшещї. Тȣнȣріле ачестѣ аȣ адȣс маре слȣжбъ прін фокȣл лор чел юте ші біне ꙟндрептат. Фъкѫндȣсе дрȣм дескіс ші ларг пѫнтре тȣрчї, Міхаю порȣнчі ȣнȣї Кѫпітан де казачї ка кȣ о парте дін трȣпеле рȣмѫнещї съ пътрȣнзъ ꙟн міжлокȣл връжмашілор. Ꙟн времѣ ꙟн каре ачеста адȣсе маре тȣрбȣраре ꙟнтре тȣрчї, Міхаю кѫзȣ кȣ тоатъ пȣтерѣ са асȣпра лор, мішкъ арміа тȣрчѣскъ дін лок, ші о ꙟнтоарсе ꙟндърът спре фȣгъ. Ꙟн ꙟвълмъшала ачѣста

Ѳінан фꙋ лꙋат ꙟн пічоаре де кътре кꙗр оаменій съй, ші фꙋ арꙋнкат жос дꙋпе ꙋн под ꙟн рѫꙋл Ніаслов кꙋ атѫта репеѕічꙋне, ꙟн кѫт ꙟй сърі вре о кѫцї ва дінцї дін гꙋръ, ші абіа пꙋтꙋ скъпа кꙋ віацъ. Міхаю се-фъкꙋ стъпѫн песте лагърꙋл тꙋрческ, добѫндінд ꙟндърът тоате тꙋнꙋ-ріле сале че і ле аꙋ фост лꙋат маї наінте тꙋрчії; копрінсе маї мꙋлте стѣгꙋрї тꙋрчещї, пѫнъ ші кꙗр стѣгꙋл чел верде ші сфѫнт ал пророкꙋлꙋї Махомет деспре каре тꙋрчії кредѣ къ нꙋ се поате пієрде; асеменѣ фъкꙋ ші алте пръѕї ші жафꙋрї марї. Бътъліа ачѣста а цінꙋт де дімінѣца пѫнъ сѣра, а фост атѫт де гроѕавъ, ші атѫта сѫнџе с'а върсат, ꙟн кѫт с'а рошіт рѫꙋл Ніасловꙋл; ші нꙋмаї ꙟнтꙋнерекꙋл нопцїї а опріт де нꙋ с'а ꙋрмат бірꙋінца маї де парте.

Міхаю ꙟнгѫмфат кꙋ бірꙋінца ачѣста стрълꙋчітъ прін каре а ꙟмфрꙋнтат трꙋфіа лꙋї Ѳінан, авѣ де гѫнд ꙟн ѕіоа ꙋрмътоаре съ ꙟнчѣпъ ꙗр бътъліа кꙋ тꙋрчії. Дар ꙟн ноаптѣ ачѣ адꙋкѫнд пе боіерії съї ші сфътꙋіндꙋсе кꙋ дѫншії, ачещіа хотъръръ, къ, де ші арміа рꙋмѫнѣскъ есте бірꙋітоаре ші плінъ де кꙋраж, ꙟнсъ фіінд къ бътъліа дін ѕіоа трекꙋтъ о а остеніт ші а костесіто пієрдере де мꙋлцї вітежї, нꙋ е кꙋ пꙋтінцъ а ꙟнчепе алтъ бътъліе маре кꙋ тꙋрчії фъ

ръ ꙟнтърірі де трȣпе нȣоъ. Кȣ тот фокȣл де ръсбоіȣ де каре ера апрінс Міхаіȣ, се ꙟмбоі кȣ хотърѫрѣ сфатȣлȣї де обще, ші фъкȣ план ка съ се-трагъ ꙟн сȣс пе Дѫмбовіцъ спре мȣнцї ла сатȣл Стоенещї, ші аколо съ ащепте ажȣтоаре нȣоъ дела Сігісмȣнд Баторі. Ꙟн дрȣмȣл ретрацерії сале се-абътȣ прін Бȣкȣрещї ші Тѫрговіще. Лъкȣіторії дінтр'ачесте ораше ꙟшї пъръсіръ каселе, се-рідікаръ кȣ тот авȣтȣл лор, ші мерсеръ дінпреȣнъ кȣ арміа кътре мȣнцї, ка ꙟн ȣрма лор віінд тȣрчії съ нȣ гъсѣскъ німік. Міхаіȣ се-ȣркъ кȣ арміа пѫнъ апроапе де четатѣ лȣї Радȣ Негрȣ Водъ, ші аколо ꙟшї ашезъ лагърȣл. Пѫнъ а ажȣнце ачі, се-деосібі де кътре арміа са трȣпеле молдовене каре ера кіемате ка съ скапе патріа лор дін прімеждіа ꙟн каре се-афла; асеменѣ маї фȣџіръ ші дін челелалте трȣпе рȣмѫнещї: Міхаіȣ абіа ръмасе кȣ 8 000 оаменї ꙟнармацї.

Сінан дȣпъ че ꙟнцелесе де ретрацерѣ лȣї Міхаіȣ кȣ тоатъ арміа, се-мішкà дін локȣл ȣнде се-афла, ші плекъ ꙟн ȣрма лȣї, тот д'аȣна ꙟнсъ ера кȣ къгаре де сѣмъ темѫндȣсе ка нȣ кȣмва Міхаіȣ фъцърнічіндȣсе къ фȣџе, съ се трагъ ла вре ȣн лок некȣноскȣт тȣрчілор, де ȣнде съ казъ фъръ весте асȣпра арміеї тȣрчещї. Ка съ

нȣ ласе ꙟн ȣрма са вре ȣн трȣп де връжмашi, трiмiсе о парте дiн ощiрѣ тȣрчѣскъ ка съ копрiнѕъ Бръiла. Дȣпъ ачѣста ꙟнаiнтѫнд тот кȣ паѕъ, ажȣнсе ла Бȣкȣрещi, ꙟл гъсi дешертат де чѣ маi маре парте дiн лъкȣiторi. Ꙗiчi дȣпъ че префъкȣ Мѫнъстiрѣ каре астъѕi се-зiче а лȣi Радȣл Водъ, ꙟнчетъцȣе ꙟнтърiтъ бiне пентрȣ паѕа са шi пентрȣ ꙟнлеснiрѣ де а пȣрта ръсбоюл, шi дȣпъ че лъсъ о парте дiн ощiрѣ са дрепт гарнiѕонъ, пѫшi кȣ чѣлалтъ армiе маi департе ꙟн ȣрма лȣi Мiхаю. Ꙗжȣнгѫнд ла Тѫрговiще, аiчi ꙗр фъкȣ дiн кȣртѣ домнѣскъ о четъцȣе пе каре о ꙟнтърi кȣ шанцȣрi де пъмѫнт шi де лемне. Сiнан неѫнтѫмпiнѫнд нiчi ȣн връжмаш дела Кълȣгърени пѫнъ ла Тѫрговiще, ꙟнчепȣ а органiѕа цара тȣрчеще шi а о кѫрмȣi ка пе о провiнцiе тȣрчѣскъ. Дар фiiнд къ Мiхаю кȣ армiа са ꙟi прiчiнȣꙗ ꙟнкъ грiжi марi, нȣ ера сiгȣр деспре кѫрмȣiрѣ еi. Ка съ скапе шi де грежа ачѣста, лъсъ ла Тѫрговiще пе Ꙗлi Паша дела Трапезȣнт ка съ ꙟнгрiжаскъ спре а се-съвѫршi лȣкрарѣ четъцȣеi, ꙗр ел хотърѫ съ стрѫмтореѕе пе Мiхаю, съ'л кȣръце дiнпреȣнъ кȣ тоатъ армiа лȣi, шi пе ȣрмъ неавѫнд а се-маi теме де нiмiк дела Спате, съ пътрȣнѕъ ꙟн Трансiлванiа шi съ комбiнеѕе лȣкрърiле сале де-

спре партѣ ачѣста кꙋ але армієї тꙋрчещї дін Ꙋнгаріа. Сінан се-лінгꙋша кꙋ ідеа ачѣста ші нъдъждꙋіа ꙟнграб ꙋн сфжршіт норочіт ал експедіціеї сале, фіінд къ ꙟї веніce весте къ ші Ханꙋл тътърѣск есте съ порнѣскъ ші съ віе прін Молдавіа ꙟн цара рꙋмжнѣскъ ка съ се ꙋнѣскъ кꙋ арміа тꙋрчѣскъ. Апропіиндꙋсе кꙋ арміа са де локꙋл ꙋнде се афла Міхаю ꙟшї ашезъ лагърꙋл дін потріва лагърꙋлꙋї рꙋмжнеск. Міхаю кꙋ пꙋцінеле сале міжлоаче че ле авѣ де ші н'а ꙟнтрепрінс о бътъліе маре, дар а фост неокосіт спре а слъбі ꙟн тот кіпꙋл арміа лꙋї Сінан, спре а пꙋне піедічї ла ꙟмфіінцарѣ планꙋлꙋї лꙋї, ші спре а'л остені пжнъ ла сосірѣ ажꙋтоарелор дін Трансілваніа пе каре ле ащепта ꙟн тот мінꙋтꙋл. Деспре о парте тріміте чете ка съ іесѣскъ фъръ весте пе тꙋрчії карі фъръ гріжъ се депърта дела лагър спре а жефꙋі прін локꙋріле вечіне; деспре алта опрѣ челе тревꙋінчоасе пентрꙋ храна армієї копрінзжнд транспортꙋріле че се-фъчѣ пентрꙋ ачел сфжршіт. Кжте о датъ ꙟнтържта кжте о парте де тꙋрчї ші о тръџѣ дꙋпъ сіне ла локꙋрї некꙋноскꙋте лор ші аколо да нъвалъ асꙋпръле фъкжнд маре омор; алтъ датъ спре а ꙟнспъїмжнта пе тꙋрчї, нꙋ се сфіа а да нъвалъ кіар асꙋпра лагърꙋлꙋї фъкжндꙋї пагꙋбе сімціtoаре.

Асфел кȣражȣл ші локȣл ꙟлесніръ пе Міхаю ка съ ціе маі мȣлтъ време пе Сінан ꙟн фрѫȣ ші ꙟн наѕъ остенітоаре, пѫнъ кѫнд сосіръ ажȣтоаре дела Сігісмȣнд Баторі.

Ꙟн сфѫршіт Сігісмȣнд Баторі дȣпъ че лȣъ мъсȣрі деспре а фаче тоате прегътіріле кȣвіінчоасе пентрȣ ачест ръсбою серіос, ла 6, Септемвріе 1595 плекъ дін резіденціа са дела Бълград ка съ віе ꙟн цара рȣмѫнѣскъ. Маршȣл лȣі а фост ꙟнчет, пентрȣ къ требȣіа съ аштепте ка съ се-стрѫнгъ ꙟмпрежȣрȣл лȣі тоате трȣпеле кіемате. Ла Сассебеш пріімі вестіре плъкȣтъ, къ татарій карі ера съ віе съ се-ȣнѣскъ кȣ Сінан, ръмѫн пе лок, фіінд къ Казачій ші Рȣшій аȣ нъвъліт ꙟн цара лор. Ажȣнгѫнд ла сатȣл Фекетахалом ашезъ ачі лагърȣл, ші де аічі трімісе лȣі Міхаю оаре каре ꙟнтърірі порȣнчіндȣле ꙟнсъ ка съ нȣ ꙟнтрепрінѕъ німік чева деосібіт. Дȣпъ че се-стрѫнсеръ ошірі маі мȣлте, порні ші веві ла вама Бранȣлȣі. Ачі сосі ші прінцȣл Молдавіеі Штефан Ръѕван, кърȣіа ꙟі скрісесе ка съ віе, кȣ 2400, педестраші, 800 кълъреці ші 22 тȣнȣрі. Дȣпъ че се-коборѫ ꙟн цара рȣмѫнѣскъ ла Ркъл ꙟл ажȣнсе ші ажȣтоареле дела Ꙟмпъратȣл Германіеі трімісе кȣ генералȣл Алберт Раівіц ші каре ста дін 1600 катафракці ші 75

кълъреці̆ флорентіні̆ сꙋб генералꙋл Ѳілвіе Піко-ломіні. Тоатъ ощірѣ кꙋ каре а ажꙋнс Ѳігіс-мꙋнд Баторі ла Рꙋкъл ера 20 000 кълъреці̆, 32 000 педестраші̆ ші 53 тꙋнꙋрі̆. Ꙟнтр'ачеѕіа ера 24 000 сѫкꙋі̆ кърора Ѳігісмꙋнд Баторі а трѣбꙋіт съ ле ꙟнтърѣскъ прівілегіюріле спре аі̆ ꙟн-демна ка сѧ іа парте ла екпедіціа ачѣста; 300 казачі̆; 800 хаідꙋчі̆ дела Орадіа-маре ші 2000 гвардіасті̆; 1000 педестраші̆ ꙟмбръкаці̆ ꙟн не-грꙋ кꙋ кіелтꙋіала Ѳібіенілор; 1000 ꙟн албастрꙋ кꙋ келтꙋіала Брашовенілор; 1000 ꙟн верде кꙋ а Медіашенілор, ші 1000 ꙟмбръкаці̆ ꙟн рошꙋ кꙋ келтꙋіала Біетріценілор. Трекѫнд Дѫмбові-ца, Ѳігісмꙋнд Баторі се-ꙟнтѫлні кꙋ Міхаю, ꙟші̆ ꙋніръ арміїле ші песте тот се-фъкꙋръ ла 60 000. Дꙋпъ че се аштептаръ ка съ сосѣскъ каръле кꙋ челе требꙋінчоасе пентрꙋ арміе, ші дꙋпъ че сол-даціі̆ ръсꙋфларъ де остенѣла дрꙋмꙋлꙋі̆, Ѳігіс-мꙋнд Баторі ші Міхаю плекаръ дін локꙋл ꙋнде с'аꙋ ꙟнтѫлніт ші ашеѕаръ лагърꙋл ꙟнтр'ꙋн лок, ꙋн міл де парте де Тѫрговіще кꙋ гѫнд ка ꙟн зіоа віітоаре съ ꙟнчѣпъ бътъліа ші кꙋ ꙟндръс-нѣла ші іюцѣла съ ꙟмфрікошеѕе арміа тꙋрчѣ-скъ. Нꙋ де парте де лагърꙋл крещінеск ера аше-ѕат лагърꙋл тꙋрческ. Ѳінан, се-зіче, къ дін вѫрфꙋл мꙋнтелꙋі̆ че деосібѣ лагъреле, а прівіт

лагърꙋл крещінеск. Дꙋпъ че а лꙋат ꙟн бъгаре де сѣмъ прегътіріле че с'аꙋ фъкꙋт пентрꙋ бътъліа віітоаре, ші дꙋпъ че а възꙋт мꙋлцімѣ ші търіа арміеі крещіне, се сперіѣ; ші пꙋінд ꙟн гѫнд іспръвіле че ле ва фаче арміа ачѣ комѫндатъ де ꙋн генерал вітѣз ка Міхаю ші алцііі, і се слъбі тот кꙋражꙋл де а ащепта зіоа ачѣ ꙟн каре ера съ се факъ бътъліа. Ла німік нꙋ се маі гѫнді де кѫт ла фꙋгъ, сокотінд-поате съ трагъ пе крещіні маі ꙟн лъꙋнтрꙋл църіі ші а коло съ черче соарта норокꙋлꙋі. Фъръ а пієрде време порꙋнчі лꙋі Ꙗлі Паша ші лꙋі Мехмет Бег ка кꙋ о парте дін оштіре съ інтре ꙟн Тѫрговіште, фъгъдꙋіндꙋле къ ꙟн времѣ ꙟн каре крещінії се вор ꙟнделетнічі ла купрінderѣ четъцііі, ел ка дінтр'ꙋн лок аскꙋнс ва веніі фъръ весте асꙋпра лор ші ꙟі ва ꙟнкꙋнџюра. Дꙋпъ че Ѳінан ꙟн асфел де кіп ꙟші аскꙋнсе фꙋга са, ші дꙋпъ че ꙟнкредінцъ партѣ дін арміа са ка съ ръмѫе ꙟн Тѫрговіште, ел песте ноапте се-рѫдікъ кꙋ тоатъ арміа чѣлалтъ ші порні кътре Бꙋкꙋрещі. Ѳігісмꙋнд Баторі ꙟн зіоа ꙋрмътоаре дꙋпъ ръсърітꙋл соарелꙋі ꙟнтокмі арміа спре бътае; орѫндꙋі пе Міхаю ꙟн фрꙋнте кꙋ ꙋн трꙋп ші'л ꙟнсърчінъ пе дѫнсꙋл ка съ факъ чѣ дін тѫю ловіре ка ꙋнꙋл че а фост тот д'аꙋна бірꙋітор ꙟн тоате ло-

віріле кȣ тȣрчії ші сінгȣр авѣ пȣтерѣ де аї ꙟи-
спъїмѫнта кȣ нȣмеле съȣ чел вітѣѕ каре а ажȣнс
ȣн нȣме де гроазъ пентрȣ дѫнші. Ꙗрміа ꙟи-
токмітъ се мішкъ дін локȣл съȣ ші се апропіе де
локȣл ȣнде се афла лагърȣл лȣї Ѳінан. Дȣпъ
че ꙟнсъ а възȣт къ ачі нȣ есте нічї ȣн врѫжмаш,
се темȣ съ нȣ фіе вре ȣн віклешȣг дін партѣ лȣї
Ѳінан. Тріміціндȣсе іскоаде ка съ афле де ар-
міа тȣрчѣскъ, се порȣнчі арміеї ка тоатъ ѕіоа
съ фіе гата де бътъліе ші съ нȣ пȣе армеле жос.
Кътре сѣръ о мȣлціме де тȣрчї карі, ꙟнаінте де
а плека Ѳінан кȣ лагърȣл, се ръспѫндісеръ прін
царъ спре а жефȣі, се ꙟиторсесеръ акȣм ла ла-
гър; аічї детеръ песте лагърȣл крещінеск; се о-
морѫръ ачеї маї мȣлцї, пȣцінтеї нȣмаї кȣ фȣга
аȣ пътȣт скъпа ші а се аскȣнде ꙟи ꙟитȣнере-
кȣл нопцїї. Ꙗрміа крещінѣскъ петрекȣ ꙟн ар-
ме ші ноаптѣ ачѣ. Ꙟи ѕіоа ȣрмътоаре се ꙟн-
тоарсеръ іскоаделе каре ꙟнкредінцаръ къ Ѳінан
есте департе пе дрȣмȣл кътре Бȣкȣрещї ші къ
н'аре де гѫнд а се маї ꙟитоарче ꙟндърът. Фъ-
кѫндȣсе сфат де ръсбоїȣ, оаре съ ꙗ арміа ꙟн
гоанъ пе Ѳінан, саȣ съ копрінѕъ маї ꙟитѫїȣ
четатѣ Тѫрговіщѣ ꙟи каре се афла ȣн трȣп де
врѫжмашї біне ꙟнтъріт, Міхаїȣ пропȣсе ка маї
ꙟнтѫїȣ съ се копрінѕъ четатѣ ші съ нȣ ласе врѫж-

машї ꙟн спате. Ла 16 Октомвріе 1595, апро-
піиндȣсе де Тѫрговіще, о ꙟнкȣнџюраръ ші се-а-
шезаръ 30 тȣнȣрї ꙟмпротіва четъції. Деспре
о парте тȣнȣріле, деспре алтъ парте фокȣл че де-
теръ солдації ла четате, ꙟнспъїмѫнтаръ пе тȣр-
чії дін лъȣнтрȣ ші еї вреръ съ факъ о нъвъліре
афаръ; дар ачѣста н'а ісбȣтіт, декѫт а фъкȣт
нȣмаї лок ші дрȣм армієї крещіне ка съ інтре ꙟн
лъȣнтрȣ ші съ копрінзъ четатѣ. Командан-
ції четъції фȣръ прінші, ші Алі Паша фȣ тріміс
ꙟн Трансілваніа ла Клȣж. Прада че о фъкȣръ
солдації аічї а фост маре; кътре ачѣста се гъ-
сіръ ꙟн лъȣнтрȣ ші 2. тȣнȣрї марї ші 44 маї
мічї. Ꙟн грабъ дȣпъ копріндерѣ четъції, а къ-
ріа ꙟнкȣнџюраре а џінȣт нȣмаї доъ зіле, арміа
крещінѣскъ се-лȣъ дȣпъ Сінан ка съ'л гонѣскъ.

Сінан се-афла ла Бȣкȣрещї кѫнд 'ї веніт ве-
сте къ Тѫрговіщѣ а къзȣт ꙟн мѫїніле крещіні-
лор. Репеде копріндере а ачещії четъцї ші апро-
пієрѣ армієї крещіне атѫта фрікъ 'ї бъгат ꙟн іні-
мъ ꙟн кѫт хотъръ съ фȣгъ ші де ачі. Рѫді-
кѫндȣсе дін Бȣкȣрещї дете фок Орашȣлȣї, н'авȣ
кȣраж а лъса нічї гарнізон ꙟн четъцȣѣ дела
Радȣл Водъ, декѫт о ȣмплȣ де праф де пȣшкъ
ка, кѫнд вор інтра крещінії ꙟн лъȣнтрȣ, съ і се
де фок, ші ка съ фȣгъ маї кȣ ꙟнлесніре, атѫт

мȣлте лȣкрȣрĭ ꙟндърът ші апȣкъ́ дрȣмȣл къ-
тре Џюрџю. Ꙟнтр'ачестѣ сосінд ші арміа кре-
щінъ ла Бȣкȣрещĭ, нȣ інтръ̀ ꙟн лъȣнтрȣ; лъсъ̀
Орашȣл ла о парте ші ꙟнаінтъ̀ гонінд пе Сінан
пе ȣрмъ. Ꙗсфел четъцȣѣ се-спарсе ші се-спȣл-
беръ̀ ꙟн вжнт фъръ'а фаче кȣĭ ва вре ȣн ръȣ. Ꙗр-
міа крещінѣскъ гонѣ пе Сінан асфел ꙟн кжт а-
жȣнгжндȣл ȣнде ва съ'л сілѣскъ а ста ла бътае.
Дар фіінд къ пе дрȣмȣл пе ȣнде трекȣсе, Сінан
арсесе сателе, жефȣісе ші робісе тот, арміа кре-
щінѣскъ а требȣіт съ ꙗ алт дрȣм ка съ ажȣнгъ
ла Џюрџю. Доъ мілȣрĭ де парте де Џюрџю вені
весте лȣĭ Сігісмȣнд Баторі къ Сінан лъсжнд
ꙟндърът о мȣлціме де тȣнȣрĭ ші алте лȣкрȣрĭ,
кȣ о парте дін арміа са а трекȣт подȣл песте
Дȣнъре ȣнде с'а фъкȣт маре омор ꙟнтре тȣрчĭ
гръбіндȣсе каре де каре съ трѣкъ маĭ ꙟнаінте;
дар чѣ маĭ маре парте кȣ каръле, кȣ робіĭ ші
кȣ добітоачеле жефȣіте, сжнт дін-коаче де Дȣ-
нъре. Ꙗтȣнчĭ арміа крещінѣскъ се-гръбі кътре
Џюрџю, ажȣнсе арміа тȣрчѣскъ каре се-ꙟнгіесȣꙗ
ла под, ші се-ꙟнчепȣ о бътъліе грозавъ; о маре
парте дін тȣрчĭ се-прінсеръ робĭ, о парте се-омо-
ржръ ші алтъ парте се-арȣнкъ́ песте под ꙟн Дȣ-
нъре. Ꙗпа Дȣнъріĭ ера рошіе де сжнџеле тȣр-
ческ ші пе д'асȣпра нȣ се ведѣ де кжт трȣпȣрĭ

моарте. Ꙟи бътъліа ачѣста се-оморжръ 5000 тꙋрчї; се-копрінсеръ 6000 де каръ кꙋ лꙋкрꙋріле армієї тꙋрчещї ші се-скъпаръ дін робіе 5000 крещіні. Дꙋпъ ісправіреа бътъліеї, се-стрікъ подꙋл, дар маї ръмъсесе четатеа Цюрцюл ꙟн каре се-афла гарнізонъ тꙋрчѣскъ. Ла 26 Октомвріе се ꙟнчепꙋ а се-пꙋшкърі четатеа кꙋ тꙋнꙋріле; ла 27 се-фъкꙋ асалт ші дꙋпъ че се-копрінсе, ꙟн лъꙋнтрꙋл се-фъкꙋ ꙋн омор атът де грозав, ꙟн кът, дін тоцї тꙋрчії че се-афла аічї, нꙋмаї ꙋ-нꙋл а пꙋтꙋт скъпа. Четатеа дꙋпъ ачѣста се-дете прадъ фокꙋлꙋї ші се-стрікъ де тот. Сінан плін де рꙋшіне се-ꙟнтоарсе ла Константінопол, ꙋнде мꙋрі де ініма рѣ къ н'а пꙋтꙋт іспръві німік.

Асфел се іспръві кꙋ норочіре ꙟнтрепріндереа ачѣста ꙟмпротіва лꙋї Сінан Паша де ал кърꙋї нꙋме ші пꙋтере се-ꙟмпръщіасе о гроазъ ꙟн тоате пърціле. Лаꙋда чеа маї маре пентрꙋ іспръвіле челе марї се-дете лꙋї Міхаю, каре ла тоате прілежꙋріле а арътат довезї де ꙟнцелепчюне маре, ші ла тоате ꙟнтъмплъріле де ловіре кꙋ тꙋрчії, с'а пꙋртат ка чел маї маре генерал, дънд претꙋтіндені семне де о вітежіе ръръ. Мъріреле ачесте марї ле кꙋноскꙋ сінгꙋр Сігісмꙋнд Баторі ꙟн окіі кърꙋїа Міхаю а дезволтат пꙋтереа сꙋфле-

тꙋлꙋй ші а брацꙋлꙋй съꙋ. Дꙋпъ съвѫршірѣ ръс-боюлꙋй, Сігісмꙋнд Баторі стрѫнсе о общѣскъ адꙋнаре де тоці боіерій ші слꙋжбашій. Аічі дꙋ-пъ че кꙋ лаꙋде адевърате ѫнълцъ ѫндестꙋл пе Міхаю, ѫй ѫнкредінцъ апърарѣ църій ші де ачі ѫнаінте; ѫл ѫндемнъ ка съ ꙋрмезе ка ші пѫнъ акꙋм спре а фаче съ тріꙋмфезе прічіна крещінъ-тъцій ѫмпротіва тꙋрчілор, ші ѫн сфѫршіт пен-трꙋ ѫнкꙋражарѣ лꙋй фъкꙋ скімбаре ѫн тракта-тꙋл де сꙋпꙋнере ѫнкеат маі дінаінте, ші "ѫі "лъсъ цара ѫнтрѣгъ дінпреꙋнъ кꙋ венітꙋріле ей,, ка съ о адміністрезе ел неатѫрнат дꙋпъ кꙋм ѫі ва плъчѣ.

Ѫнтре іспръвіле ачесте норочіте се ѫнтѫмплъ чева неплъкꙋт. Полоніа ѫнсъ де мꙋлт завістꙋіа аліанца а треі прінціпатꙋрі; патіма са крескꙋ ші маі мꙋлт дꙋпъ че ѫнцелесе къ Сігісмꙋнд Ба-торі аꙋ фъкꙋт васалі пе прінцꙋл църій рꙋмѫнещі ші пе ал Молдавіей. Де німік нꙋ се мѫхні а-тѫт ка де Молдавіа асꙋпра кърія тот д'аꙋна 'ші а авꙋт окій піроніці. Ѫн времѣ ѫн каре Сі-гісмꙋнд Баторі кꙋ Міхаю ші Щефан Ръсван ера ѫнкꙋркат ѫн ръсбоюл кꙋ Сінан, Іоан Замоскі Канцеларꙋл кръіей Полоніей, гъсі време де а смꙋл-це Молдавіа де сꙋбт інфлꙋенца лꙋй Сігісмꙋнд Баторі ші де а о адꙋче сꙋбт аскꙋлтаре де Поло-

ніа. Отрѫигѫнд ощіре ꙟи Подоліа фърѫ а фаче кꙋноскꙋт планꙋл сѫꙋ краюлꙋі, інтрѫ фърѫ весте ꙟи Молдавіа, пе каре лесне о копрінсе неафлѫндꙋсе ачі прінцꙋл Щефан Ръзван ка сѫ о апере, ші ашезѫ де прінц пе ꙋн Іеремія Могіла каре ера дат кꙋ тотꙋл інтересꙋрілор Полоніеі. Сігісмꙋнд Баторі дꙋпѫ че а ꙟцелес де недрептатѣ ачѣста че і с'а фѫкꙋт, дете лꙋі Щефан Ръзван о парте дін оштірѣ сѫкꙋілор ка, мергѫнд кꙋ дѫнсꙋл ꙟн Молдавіа, сѫ'л ажꙋте ꙟмпротіва рівалꙋлꙋі сѫꙋ спре а'ші добѫнді скаꙋнꙋл; ші дꙋпѫ ачѣста се ꙟнтоарсе ꙟндѫрѫт ꙟн Трансілваніа. Іеремія Могіла каре прін ажꙋторꙋл Полонілор се фѫкꙋ прінц ал Молдавіеі, аꙋзінд де венірѣ лꙋі Щефан, ꙟі еші ꙟнаінте кꙋ оштірѣ са ші кꙋ ажꙋторꙋл Полонілор, ꙟл бірꙋі, ꙟл прінсе ші'л трасе ꙟн цѣпѫ. Ꙟнтѫмпларѣ ачѣста а ꙋмплꙋт де ꙋрѫ пе Ꙟмпѫратꙋл Германіеі, пе Сігісмꙋнд Баторі ші пе Міхаю; фіеш каре дін трѫншіі ар фі врꙋт сѫ ръсбꙋне моартѣ лꙋі Щефан ші сѫ педепсѣскѫ пе Іеремія Могіла. Тоатѫ фърѫделеџѣ се арꙋнкѫ асꙋпра Полоніеі; дар ачѣста сꙋбт о маскѫ де фѫцѫрнічіе аскꙋнзѫндꙋ'ші кꙋџетеле, ꙟншелѫ лꙋмѣ; вікленіа лꙋі Заімоскі рѫмасе нꙋмаі дефѫіматѫ, ші Іеремія Могіла нꙋ се педепсі. Кѫнд маі тѫрзіꙋ Хасан Паша кꙋ

о армїє де тȣрчї шї де татарї нъвълї ꙟн Молдавїа, Їеремїє Могила тримисє депȣтацї ꙟн Трансїлванїа ла Сигисмȣнд Батори рȣгѫндȣл ка съ'л прїимѣскъ сȣб протєкцїа са, фїинд къ єл дїнпреȣнъ кȣ тоатъ цара са ва съ'ї фїє васал, нȣмаї съ'ї дѣ ажȣтор ꙟмпротива примєждиєї чєї вєнї асȣпръ. Сигисмȣнд Батори н'а крєзȣт пропȣнєрилє ачєстѣ; Їеремїє Могила а фост силит а алєрга ла ажȣторȣл Полонїєї. Дїєта кръїєї ачєщїа ꙟл прїимї сȣб скȣтїрѣ са, тримисє ла Константїнопол солї ка съ роаџє пє Сȣлтатȣл пєнтрȣ дѫнсȣл, шї рȣгъ шї пє солїї Ꙟмпъратȣлȣї Рȣдолф шї пє аї Папєї ка съ мїжлочѣскъ ла Сигисмȣнд Батори спрє а лъса ꙟн пачє пє Їеремїє Могила.

Дȣпъ чє сє бирȣї Сїнан шї гроаза армїєлор рȣмѫнєщї шї ȣнгȣрєщї трєкȣръ Балканȣл шї ꙟмпръщїаръ о фрикъ марє кїар пѫнъ ꙟн Константїнопол, Сигисмȣнд Батори ꙟнтр'ачєѣшї ꙗрнъ пє ла ꙟнчєпȣтȣл анȣлȣї 1596, ꙟнтрєпринсъ о кълъторїє ла Прага ꙟн Боємїа ла Ꙟмпъратȣл Рȣдолф спрє а ворбї ка съ сє факъ прєгътїрї нȣоъ дє ръсбоїȣ ꙟмпротива тȣрчїлор. Ла ꙟнтоарчєрѣ са, сокотинд къ тȣрчїї нȣ вор маї фачє нїчї о мїшкарє ꙟмпротива църїї рȣмѫнєщї, шї ꙟнкрєдїнцѫндȣсє къ Мїхаїȣ сїнгȣр кȣ рȣмѫнїї съї єстє

ꙟндєстꙋл спрє а'ї цінѣ ꙟн фрѫꙋ ка съ нꙋмаї трѣ-
къ Дꙋнъріѣ дін-коачї, ꙟнчєпꙋ а лꙋкра кꙋ оштірѣ
са ꙟн Ꙋнгаріѣ ші ꙟн Банат ꙋндє тꙋрчії ꙟнкъ дє-
мꙋлт ꙟмфіпсєсє пічор статорнік ші ꙋндє ші трꙋ-
пєлє лꙋї Рꙋдолф сє-ꙟндєлєтнічѣ фъръ прєкꙋрма-
рє. Ꙟн врємѣ ачѣста кѫнд Сігісмꙋнд Баторі сє-
афла кълътор ші кѫнд арміа са ажꙋта лꙋкрърі-
лє Ꙟмпъратꙋлꙋї Гєрманієї, Міхаїꙋ сє фолосі кꙋ
лініштѣ чє о авꙋ дєспрє партѣ тꙋрчілор спрє а мік-
шора тікълошіа чє арміа лꙋї Сінан о прічінꙋісє
ꙟн міжлокꙋл църіі арзѫнд ші пꙋстіінд тот чє а
ꙟнтѫмпінат. Фіінд къ чѣ маї марє партє дін
лъкꙋіторї фꙋџісє ꙟн врємѣ ръсбоюлꙋї ла мꙋнцї,
ші фіінд къ ꙟн врємѣ ачѣста сє пъръсісє кѫмпꙋ-
ріле ші нꙋ сє фъкꙋръ сємънътꙋрілє обічинꙋітє,
кѫнд сє-ꙟнтоарсєръ лъкꙋіторії пє ла касєлє лор,
лє гъсіръ арсє, ші авꙋръ а сє-лꙋпта ші кꙋ ліпса
дє чєлє трєбꙋінчоасє пєнтрꙋ хранъ. Міхаїꙋ пє
карє ꙟл дꙋрѣ ла інімъ дє нєнорочірѣ сꙋпꙋшілор
съї, лꙋъ мъсꙋріле чєлє маї бꙋнє спрє а ажꙋта пє
тоцї ка іар съ'ші факъ ла лок касєлє лор, ші пєн-
трꙋ ꙟнчєтарѣ ліпсєї, адꙋсє бꙋкатє пєнтрꙋ хра-
на тꙋтꙋрор ші съмѫнцъ пєнтрꙋ сємънътꙋрї; а-
сємєнѣ лꙋъ ші алтє мъсꙋрї спрє а ꙋшꙋра орї чє
грєꙋтъцї пє карє лє адꙋсєсє фꙋріа ръсбоюлꙋї трє-
кꙋт.

Ачѣстъ врємє дє пачє ші ліністє чє єра прѣ трє-

бȣінчоасе пентрȣ ꙟмбȣнътъцірѣ де старѣ църії,
дȣпъ атътѣ бътъліі крȣнте ші непрекȣрмате де-
ла ръдікарѣ лȣї Міхаю пентрȣ десробіре, нȣ пȣ-
тѣ съ ціе мȣлт. Ръсбоюл требȣꙗ іар съ се ꙟн-
чѣпъ, фіінд къ ціnта мъніеі Сȣлтатȣлȣї Ме-
хемет ера Міхаю. Дȣпъ че възȣ Сȣлтанȣл къ
кȣ армеле нȣ поате іспръві німік ꙟмпротіва лȣї,
кроі алт дрȣм, ші фъкȣ план кȣм ар пȣтѣ съ'л
десбіне де аліанца челоралалте пȣтері крещіне ші
апоі съ нъвълѣскъ асȣпра лȣї сінгȣр кȣ пȣтере
маре ші съ адȣкъ цара рȣмънѣскъ іар ла старѣ
де сȣпȣнере де маї наінте. Ꙟнграбъ дȣпъ не-
норочірѣ лȣї Сінан, ꙟнсърчінъ пе Паша дела Бȣ-
да дін Ѹнгаріа ка съ дескізъ негоціації де паче
кȣ Ꙟмпъратȣл Рȣдолф. Кондіціїле че ле пропȣ-
се Сȣлтанȣл ера фоарте фолосітоаре пентрȣ Ꙟм-
пъратȣл; черѣ ꙟнсъ ка Ꙟмпъратȣл съ факъ лȣї
Міхаю кȣноскȣтъ пачѣ ачѣста ші съ'л ласе дȣ-
пъ ачѣ сінгȣр ка съ'л педепсѣскъ ка пе ȣн ребел.
Ꙟмпъратȣл Рȣдолф щіа съ прецȣіаскъ таленте-
ле челе де ґенерал маре але лȣї Міхаю; кȣноще
слȣжбеле челе марі че ле фъкȣ ел ꙟмпротіва тȣр-
чілор пентрȣ фолосȣл крещінътъції, ші ꙟл прівѣ
ка о ставілъ де а опрі пе тȣрчі дін пърціле ачестѣ
ка съ нȣ поатъ а'ші десфъшȣра маї ꙟн лат лȣ-
кръріле ръсбоюлȣї лор. Де ачѣ нȣ пріімі нічі ꙟн-

тръ̆ни кіп пропѹнеріле де пáче чеі але фъкѹ Сѹлтанѹл. Неісъѹтінд ла Ѫмпъратѹл кѹ Негоціаціїле сале, Сѹлтанѹл черкъ̀ ші ѫнтр'аатъ парте спре а двоїсі пе Міхаю дін ѹніре кѹ прінціїї крещіниї ші спре а'л фаче прадъ мжніеї сале. Трімісе ла Сігісмѹнд Баторі ѹн чѣѹш тѹрк, ші ѫї фъгъдѹі къ, де се ва траџе дін аліанца кѹ Рѹдолф Ѫмпъратѹл Германіеї ші кѹ Міхаю, ѫї ва лъса съ стъпжнѣскъ кѹ паче Трансілваніа фъръ'ї маї чере трібѹтѹл обічнѹіт де кжт васеле ачеле де арџінт че се да Порціїї отомане дінпреѹнъ кѹ трібѹтѹл; кътре ачѣста ѫї фъгъдѹі къ ѫї ва да съ стъпжнѣскъ ші кјар цаца рѹмжнѣскъ. Сігісмѹнд Баторі ѫнщіінцъ̀ пентрѹ ачесте пропѹнері пе Ѫмпъратѹл Рѹдолф, каре ѫл сфътѹі ка нічі ѫнтр'ѹн кіп съ нѹ пріімѣскъ пачѣ орї кѹ че кондіціїї.

Възжнд Сѹлтанѹл къ пропѹнеріле сале де паче нѹ сжнт пріімітe ла нічі о парте, ші къ атжт Ѫмпъратѹл Рѹдолф кжт ші Сігісмѹнд Баторі аѹ інтерес фоарте маре де а авѣ пе Міхаю аліат ал лор ші а се-фолосі кѹ вітежіа лѹї, ѫнчепѹ кѹ алте ѹнелтірї а сѹрпа ші а слъбі пе Міхаю. Дете порѹнкъ ѹнѹї Агъ тѹрк ка кѹ орї че міжлоаче ва пѹтѣ съ се-сілѣскъ а органісі ѹн комплот ѫнтре боіеріїї лѹї Міхаю; тот де о датъ кіемъ̀ ші

пе татаріĭ Перекопĭ ка кȣ пȣтере маре сѫ ꙟтре
ꙟи цара рȣмѫнѣскѫ сѫ ажȣте лȣкрѫріле компло-
тȣлȣĭ, сѫ пȣе мѫна пе Міхаĭȣ, ші іспрѫвінд ꙟм-
пѫчіȣірѣ рібеліеĭ, сѫ'шĭ факѫ дрȣм прін Тран-
сілваніа кѫтре Ȣнгаріа. Дін тоате ȣнелтіріле че
лĕа ꙟнтребȣінцат Сȣлтанȣл пѫнѫ акȣм, пла-
нȣл де комплот а ꙟнчепȣт а ісбȣті. Ꙟнтре боіе-
ріĭ цѫріĭ рȣмѫнещĭ нȣ періее ꙟнкѫ неȣнірѣ; ші
се-гѫсірѫ ȣніĭ карі кȣ тоатѫ бȣкȣріа ꙟнчепȣрѫ
а се коррѫспȣнде кȣ Ага тȣркȣл, спре а вінде
пе Міхаĭȣ ші цара ꙟнтреѓѫ, ші спре а о да ꙟн
мѫініле тȣрчілор. Дȣпѫ че ажȣнсе комплотȣл
ла коачерѣ са ші дȣпѫ че се-лȣарѫ дін партѣ ком-
плотіштілор тоате мѫсȣріле спре а'ĭ ꙟнлесні іс-
бȣтірѣ, 6000 татарĭ ші тȣрчĭ карі се афла ꙟн
кѫмпȣл Добрецѣ, прііміpѫ порȣнкѫ ка дінпреȣ-
нѫ кȣ алцĭ 3000 тȣрчĭ, сѫ трѣкѫ пе доѫ локȣ-
рĭ Дȣнѫрѣ, сѫ інтре ꙟн цара рȣмѫнѣскѫ, сѫ
прінѕѫ пе Міхаĭȣ ші сѫ копрінѕѫ локȣріле челе
ꙟнтѫріте. Дар џеніȣл каре апѫра цара рȣмѫ-
нѣскѫ фѫкȣ сѫ се дескопере комплотȣл маĭ ꙟн-
аінте де сосірѣ тȣрчілор. Міхаĭȣ прінсе пе ȣр-
ѕіторіĭ лȣĭ ші пентрȣ пілдѫ порȣнчі сѫ'ĭ тае ꙟн
патрȣ бȣкѫцĭ. Кȣ кіпȣл ачест аспрȣ німічі ком-
плотȣл ші ꙟшĭ мѫнтȣі віаца пе каре се рѫѕіма
соарта ші вііторімѣ цѫріĭ. Де ші нѫвѫлірѫ тȣр-

чії, нꙋ пꙋтꙋрѫ ісправі німік. Міхаꙋ апꙋкѫ май ꙟнаінте ші трімісе арміа са сꙋб команда ґенералілор сѫї, ачещіа ꙟнінꙋнџꙋрарѫ пе тꙋрчї ші татарї ші ꙟї сірꙋірѫ де сѫвѫршіт.

Кꙋ бірꙋінца ачѣста се апрінсе Міхаꙋ де а пѫші ла алте іскѫнзї май марї. Ꙟмпѫрцінд арміа са ꙟн доѫ, о парте о дете ґенералꙋлꙋї Велчѣ ші алта ґенералꙋлꙋї Фаркѫ. Велчѣ трекꙋ Дꙋнѫрѣ ꙟн Бꙋлгаріа; ꙟн май мꙋлте ловірї бѫтꙋ пе тꙋрчї; арсе четатѣ Баба; дар май пе ꙋрмѫ дін небѫгарѣ са де сѣмѫ, се-ꙟнкꙋнџꙋрѫ де тꙋрчї ші се-бірꙋі. Асемінѣ соартѫ авꙋ ші ґенералꙋл Фаркѫ. Ачеста трекѫнд ла Здеља Дꙋнѫрѣ ка сѫ факѫ нѫвѫліре асꙋпра Відінꙋлꙋї, ла ꙟнчепꙋт фꙋ норочіт, дар ла ꙋрмѫ ꙗр фꙋ ꙟнкꙋнџꙋрат де тꙋрчї, педестрімѣ се-прѫпѫдї чѣ май маре парте, кавалеріа ꙟнсѫ скѫпѫ. Ачесте ненорочірї нꙋ слѫбірѫ німік кꙋражꙋл лꙋї Міхаꙋ; ел се-прегѫті спре а спріжіні нѫвѫлірѣ армієї тѫтѫрѫщї каре амерінца о прімеждіе маре пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскѫ.

Ханꙋл татарілор Перекопї сосісе кꙋ арміа са ꙟн Молдавіа ла Іеремїе Моґіла каре ера ꙟмпѫчꙋіт кꙋ Поарта отоманѫ. Де аічї н'авѣ де кѫт ꙋн пас сѫ факѫ ꙟн цара рꙋмѫнѣскѫ ші дꙋпѫ ачѣ сѫ трѣкѫ ꙟн Трансілваніа ші Ꙋнгаріа. Ві-

тіжіа ꙟнсъ а лȣї Міхаюȣ ажȣнсе а фі о гроазъ пентрȣ тȣрчі ші татарі; кірȣінцеле че лӗ а пȣртат ел пънъ ачі деспре тоцї връжмашії съї, ꙟиспъїмънтаръ пе Ханȣлї тътъреск ші ꙟї тъꙗръ кȣражȣл де а ꙟндръсні съ дескіѕъ рѣсбоюȣ кȣ Міхаюȣ. Аша дар требȣї съ нъскочѣскъ алт міжлок: алергъ ла фъцърнічіе ка чѣ че н'а пȣтȣт ісправі кȣ армеле съ съвършѣскъ кȣ віклеціа. Фъкънд кȣноскȣт къ ел есте ꙟмпȣтернічіт дін партѣ Сȣлтанȣлȣї ка съ ꙟнкіее паче кȣ Міхаюȣ ꙟнсърчінъ пе Іеремія Могіла ка съ се-коръспȣнѕъ кȣ Міхаюȣ ꙟн прічіна ачѣста, ші съ'ꙟнщіінцеѕе къ, де ва да Ханȣлȣї 2000 галбені, ва міжлочі ꙟмпъчюіре ꙟнтре дънсȣл ші Поарта отоманъ. Іереміе Могіла пентрȣ къ ера ꙟнпріетїніт кȣ тȣрчії пріи міжлочіре Полоніеі, ші пентрȣ къ пȣрта ꙟн іініма са ніще скопосȣрї віклене ꙟмпротіва лȣї Міхаюȣ, пріімі ꙟнсърчінарѣ че і с'а пȣс асȣпръ ші ꙟнчепȣ а се-коръспȣнде кȣ Міхаюȣ ка пріи Ханȣл тътъреск съ се-ꙟмпъчюѣскъ кȣ Сȣлтанȣл.

Міхаюȣ де ші ера ꙟнвъцат а нȣ пȣне темею сігȣр пе фъгъдȣеліле тȣрчілор, ꙟде ші нȣ пȣтѣ а се-ꙟнкредінца пе сімтіментеле лȣї Іереміе Могіла, ꙟн времѣ ачѣста ꙟнсъ ꙟнтъмпіна ніще ꙟмпрежȣръри каре ꙟл сфътȣю ка съ каȣте між-

лоаче де а се ꙟмпъчюі кȣ тȣрчії пріи кондіції чинстіте. Прічіна де къпетеніе ера къ міросісе, къ Сігісмȣнд Баторі аре де гѫнд съ сȣпȣе Ꙟмпъратȣлȣї Рȣдолф нȣ нȣмаї Трансілваніа, чі ші кіар цара рȣмѫнѣскъ пе темеюл актȣлȣї кȣ каре с'а фост сȣпȣс лȣї. Неціінд аша дар ла че сфѫршіт вор еші лȣкрȣріле, сокоті а се апропіа кȣ ꙟмпъчюірѣ де тȣрчі, фіинд къ ел се рідікасе кȣ арме пентрȣ десробірѣ църіі сале іар нȣ пентрȣ а скімба стъпѫниї; ші кȣ тоате къ сіліт де ꙟмпрежȣрърі ел ера акȣм сȣпȣс ал лȣї Сігісмȣнд Баторі, дар ꙟн ініма са пȣрта о доріре вечнікъ пентрȣ неатѫрнаре а къріа ꙟмфіінцаре о аштепта дела кȣрсȣл ꙟнтѫмпларілор. Алтъ прічінъ каре ꙟл ꙟндемна съ пріімѣскъ пропȣнерѣ Ханȣлȣї тътъреск ера ші ненорочіріле арміеї сале дін Бȣлгаріа каре слъбісе оаре кȣм дȣхȣл чел ръсбоїнік ал съȣ ші дете кȣраж тȣрчілор де а креде къ Міхаю нȣ есте небірȣіт. Ꙟн сфѫршіт чѣ дін ȣрмъ прічінъ ера къ авѣ ажȣтор фоарте пȣцін дела Сігісмȣнд Баторі, ꙟн кѫт нȣ пȣтѣ ꙟнтрепрінде німік ꙟнсемнътор ꙟмпротіва връжмашілор.

Міхаю стрѫнсе пе боерії съї, ле фъкȣ кȣноскȣтъ хотърѫрѣ са пе каре о пріимиръ тоці де бȣнъ, ші дȣпъ ачѣ трімісе ꙟн Молдавіа ла Ха-

нȣл тътърѣск о депȣтаціє ка сѫ ꙟкіеє пачѣ. Сінгȣра кондиціє че нȣ о пȣтѣ містȣі Міхаю єра, къ Ханȣл черѣ ка съ се слобоаѕъ тоцї солдаціі стреіні ка ȣнії че сѫнт спре греȣтатѣ църіі; дар сіліт де ꙟпрежȣръри се-ꙟмвоі ші ла ачѣста. Дȣпъ че се-ꙟкіе пачѣ ші се-фъкȣ жȣрѫмѫнт пентрȣ пъзірѣ еї атѫт де кътре Ханȣл тътърѣск кѫт ші де кътре боієріі пленіпотенцї, Міхаю слобоѕі ошірѣ ші тріміce ла Ханȣл сȣма де бані че о черȣсе пентрȣ а міжлочі ꙟмпъчȣірѣ ꙟнтре дѫнсȣл ші Поарта отоманъ. Ханȣл кȣм а ꙟнцелес къ с'а слобозіт арміа, депȣсе маска жос, нъвълі дін Молдавіа ꙟн цара рȣмѫнѣскъ фър'а ꙟнтѫмпіна вре о ꙟмпротівіре; ші ꙟнфігѫндȣ'ші лагърȣл ꙟнтре Бȣѕеȣ, Бръіла ші Бȣкȣрещї, ꙟмпръщіе чете де татарї ꙟн тоатъ цара, ка пе ȣнде вор ажȣнџе съ пȣстіаскъ тот, ші де вор пȣтѣ съ прінѕъ ші кꙗр пе Міхаю. Акȣм кȣноскȣ Міхаю кȣ десъвѫршіре ініма чѣ вѫнѕътоаре а лȣї Іереміе Могіла, ші афлъ пѫнъ ȣнде требȣе съ се разіме пе кредінца тȣрчѣскъ. Кȣ тоате къ мȣлцімѣ армиеї тътърѣщї ера ꙟнсемнатъ, ші кȣ тоате къ солдаціі сѫї се ръспѫндіръ пе ла каселе лор, ел ꙟнсъ ꙟї стрѫнсе ꙟн грабъ; ла гласȣл лȣї къ патріа се афлъ ꙟн прімеждіе алергаръ вітежії ꙗр сȣб стѣгȣріле лор ші се фъкȣръ ка

ла 8000 оамені. Кȣ ачещіа Міхаю порні ꙟм-
протіва лагърȣлȣі тътъръск че ера ашезат ла са-
тȣл Гȣргȣіаці, спарсе лагърȣл, ꙟл копрінсе, бі-
рȣі пе Ханȣл тътъръск, ꙟл трекȣ Дȣнърѣ дін-
коло ші кȣрѫці цара де тътарі.

Дȣпъ бірȣінца ачѣста, Міхаю некъжіт дін
прічіна ꙟншълъчюнії Ханȣлȣі тътъръск адȣнъ
12000 оамені, ші ꙟнтрепрінсе о алтъ експедіціе
ꙟмпротіва Нікополȣлȣі. Трекънд пе лънгъ Тȣрнȣ
ꙟл пȣстіі; пе ȣрмъ трекънд Дȣнърѣ бірȣі пе Па-
ша; ші ла 21 Октомбріе 1596, арсе Орашȣл Ні-
копол ші'л префъкȣ ꙟн ченȣшъ. Паша кȣ чета-
лалці тȣрчі аі съі карі скъпаръ де сабіа лȣі Мі-
хаю, се арȣнкъ ꙟн четате ші се ꙟнкісъ ꙟнлъ-
ȣнтрȣ. Міхаю ка съ ші ȣрмезе бірȣінца маі де-
парте, ꙟнконюръ четатѣ кȣ хотъръре де а о
копрінде, де а о дъръпъна ші де а спарџе кȣібȣл
тȣрчілор дін партѣ ачѣста а Дȣнърії. Паша ꙟн-
спъімънтат де хотърърѣ лȣі Міхаю, ꙟнчепȣ
а тракта де паче. Тріміцінд о депȣтаціе, ꙟі
адȣсе лȣкрȣрі скȣмпе, хаіне кȣсȣте кȣ фір де
аȣр, бланe де зібелікъ, зіче каі тȣрчещі ші васе
де арџінт; ꙟл рȣгъ ка съ нȣ стріче четатѣ, ші
ꙟі фъгъдȣі къ, де ва воі съ ꙟнчетезе де ла ръс-
боюл кȣ тȣрчії, се ва сілі кȣ тоате міжлоачеле
а ꙟнкіеа паче ꙟнтре джисȣл ші ꙟнтре Сȣлта-

нѹлꙋ, шї ва мїжлочї ка нѹ нѹмаї ел сꙿ рꙿмꙿѫе прїнц ал цꙿрїї рѹмꙿнещїї, пе вїацꙿ чї шї копїї лѹї дѹпꙿ джнсѹл сꙿ ѹрмезе ꙟн моштенїре скаѹнѹлѹї домнеск. Ворбеле ачесте фрѹмоасе шї фꙿгꙿдѹелїле челе марї н'авѹрꙿ нїчї о тречере ла Мїхаїѹ; ел штїа кꙿт темеїѹ трїбѹе сꙿ пѹе пе кредїнца ѹнѹї пашꙿ тѹрк каре есте сїлїт сꙿ ꙟнтребѹїнцезе орї че мїжлоаче спре а скꙿпа дїн прїмеждїа ꙟн каре се афла ел шї четатѣ. Алте прїчїнї сфꙿтѹїрꙿ пе Мїхаїѹ ка сꙿ се префакꙿ ка кѹм ар прїїмї пропѹнерїле пашїї, сꙿ ласе ꙟнкѹнцїѹрарѣ четꙿцїї шї сꙿ се ꙟнтоаркꙿ ꙟндꙿрꙿт ꙟн цара рѹмꙿнѣскꙿ. Ꙟнцелесесе кꙿ Сѹлтанѹл Мехемет а бїрѹїт ꙟн Ѹнгарїа ла Керестеш армїа лѹї Рѹдолф шї а лѹї Сїгїсмѹнд Баторї шї кꙿ акѹм се ꙟнтоарче бїрѹїтор ла Константїнопол; кокотї аша дар сꙿ ꙟнчетезе де а ѹрма врꙿжмꙿшїїле кѹ тѹрчїї, сꙿ ласе ꙟнкѹрцїѹрарѣ четꙿцїї шї сꙿ нѹ дѣ прїчїнꙿ Сѹлтанѹлѹї ка сꙿ казꙿ асѹпра лѹї кѹ тоатꙿ пѹтерѣ са. Алтꙿ прїчїнꙿ ера кꙿ ведѣ кꙿ Ꙟмпꙿратѹл Рѹдолф де шї цїнѣ рꙿзбоїѹ кѹ тѹрчїї, дар нѹ лѹкра кѹ тоатꙿ енерџїа ꙟмпротїва лор; асеменѣ сїмцѣ кꙿ Сїгїсмѹнд Баторї рꙿмꙿне статорнїк пе хотꙿрꙿрѣ са де а ꙟнкїна лѹї Рѹдолф атꙿт Трансїлванїа кꙿт шї цара рѹмꙿнѣскꙿ. Ꙟнтр'ачесте ꙟмпрежѹрꙿрї нѹ ера лѹкрѹ маї ꙟн-

цєлєпт пєнтрꙋ Міхаю дє кът а сє фъцърнічі къ сє плѣкъ спрє пачє, аштєптѫнд пѫнъ ꙟл ва ꙟмбъца врємѣ чє трєбꙋє съ факъ. Рѫдікѫнд аша дар ꙟнкꙋнџюрарѣ сє ꙟнтоарсє ла Тѫрговіштє; ꙟн дрꙋмꙋл съꙋ ꙟнтѫмпінъ ші німічі кꙋ тотꙋл ла Тєліорман о чѣтъ дє 500 Тꙋрчї карі нъвълінд маї наінтє фъръ вєстє ꙟн царъ, прѣдасє ші сє ꙟнторчѣ акꙋм ꙟнкъркацї дє жафꙋрї.

Дє ші Міхаю, фъцърнічіндꙋсє къ пріімєштє пачѣ пропꙋсъ дє кътрє паша дєла Нікопол, а ꙟнчєтат дєла ꙋрмарѣ бірꙋінцєлор салє; дар старѣ чѣ адєвъратъ а ꙟнклінърілор салє кꙋ тꙋрчії, карі адєсє орї кълка жꙋръмінтєлє ші рꙋпѣ пачѣ ꙟнкєѧтъ кꙋ крєштінії, ꙟл сфътꙋѧ ка съ фіє тот д'аꙋна гата дє ръскою. Спрє ачєст сфѫршіт, фіінд къ цара са єра дєспопꙋлатъ ші н'авѣ оамєні дєстꙋї, трімісє ꙟн църіле вєчінє ка съ стрѫнгъ трꙋпє кꙋ платъ. Връжмашії съї карі нꙋ лъса съ трѣкъ нічї ꙋн прілєж фър'а сє фолосі дє дѫнсꙋл ші фър'а чєрка съ'ї факъ ръꙋ адꙋкѫнд нєнорочірї асꙋпра църіі лор, ꙟл пѫрѫръ ла Сігісмꙋнд Баторі къ єл ар авѣ дє гѫнд съ сє трагъ дє сꙋб сꙋзєрєнітатѣ Трансілванієї, ші къ с'ар фі ꙟнцєлєс пє сꙋбт аскꙋнс кꙋ тꙋрчії ка съ сє-дѣ ꙟн брацєле лор ші съ пърѫсѣскъ прічіна дє обштє а крєштінътъції. Ачєстє дꙋхꙋрї нє ꙟмпъ-

кате, дȣшмані але орї кърȣї лȣкрȣ бȣн ші връж-
маше але прінцȣлȣї ші але патріеї лор, адȣчѣ до-
везї пентрȣ ачѣста ꙟнтоарчерѣ лȣї Міхаю дела
Зідȣріле Нікополȣлȣї пе каре пȣтѣ съл копрінзъ
ші дȣпъ ачеѣ сь ȣрмезе маї де парте кȣ бірȣін-
ца ꙟмпротіва тȣрчілор ꙟн Бȣлгаріа; адъога ла
ачѣста неѫнкредінцарѣ каре о аре ел ꙟн ажȣто-
рȣл лȣї Ѳігісмȣнд Баторі ші стрѫнцерѣ де трȣ-
пе стрѣіне дінтр'алте църї дȣпрін прежȣр. Ѳі-
гісмȣнд Баторі ка сь се-ꙟнкредінцезе деспре аде-
върȣл лȣкрȣрілор, кіемъ пе Міхаю ꙟн Трансіл-
ванія. Міхаю де ші авѣ а се теме де ȣнелтірі-
ле челе дефъїмате але връжмашілор съї, де ші
щіа къ кіемарѣ са ꙟн Трансілванія есте лȣкрȣ
ал лор; дар авѫнд невіновъція ші кȣџетеле сале
челе бȣне мъртȣрії пентрȣ апъраре, лȣъ кȣ сіне
пе Банȣл Міхалчѣ, пе Радȣл Бȣзескȣл ші алції
боіерї, ші фъръ фрікъ плекъ ла Бълград ла Ѳі-
гісмȣнд Баторі нȣ ꙟнтр'атѫт спре десвіновъ-
цірѣ де ꙟмпȣтъріле че і се вор фаче, кѫт пен-
трȣ а афла че гѫндȣрї аре Ѳігісмȣнд Баторі,
ші кȣ че кондіції ва сь ꙟнкіне лȣї Рȣдолф Тран-
сілванія ші цара рȣмѫнѣскъ.

Хотърѫрѣ чѣ ꙟндръзнѣцъ а лȣї Міхаю де а
се-дȣче дȣпъ кіемаре, рідікъ дȣпе іníма лȣї Ѳі-
гісмȣнд Баторі бънȣꙗла ші темерѣ къ ел с'ар фі

аліат к8 т8рчії; респект8л чеЇ ѫнеȣфла вітѣ-
ӡ8л фъкȣ ка съ'л пріімѣскъ кȣ чѣ маЇ деосібі-
тъ чінсте. Трімісе ѫнаинтѣ л8Ї, пе Панґратіе
Шенеі к8 40 де тръс8рЇ ші о м8лціме де алте пер-
соане ѫнсемнате; ші асфел Міхаю ла 19 Декем-
вріе 1596 интръ ѫн Бълград к8 о помпъ мърѣ-
цъ. Сігісм8нд Баторі ѫн лок де а'л ѫмвіновъці
пентрȣ челе че аȣӡісе деспре дѫнс8л, спре маЇ ма-
ре р8шинарѣ ші дескȣражарѣ връжмашілор л8Ї,
ѫЇ фъкȣ чѣ маЇ помпоасъ церемоніе ші се пȣртъ
кȣ дѫнсȣл ка кȣ 8н ом маре, скȣмп ла тоатъ
крещінътатѣ ші вредник де мірарѣ де обще. Зе-
че ӡіле а петрекȣт Міхаю ѫн Бълград ѫн челе маЇ
адевърате веселіЇ, месе ші пъчерЇ к8 каре се сі-
лѣ Сігісм8нд Баторі а'л лінгȣші ші а'л лега маЇ
м8лт де інтерес8ріле сале. Ѫнтре десфътъріле
ачестѣ н8 се пȣтѣ 8ита інтерес8л крещінътъцїЇ
ші а н8 се ворбі деспре л8кр8рЇ серіоасе. Ла ѫн-
требъріле ші черчетъріле че фъкȣ Міхаю деспре
старѣ л8кр8рілор. Сігісм8нд Баторі ѫЇ фъкȣ
к8носк8т къ атѫт соліЇ папеЇ дела Рома ші Ѫм-
пърат8л Р8долф, кѫт ші ел сінг8р с'аȣ сіліт
ѫн вара трек8тъ а кіема пе Полоніа ка съ интре
ѫн аліанца прінцілор крещінЇ ѫмпротіва т8рчі-
лор; къ ачѣстъ краіе а пропȣс кондіціЇ марЇ, че-
рѫнд ка Ѫнгаріа съ се лепеде де дрепт8л че авѣ

маї ꙟнаінте асȣпра Молдавіеї съ ласе ачест прін-ціпат съ рѫмѫе кȣ тотȣл сȣбт інфлȣенца Полоніеї, ші ꙟн сфѫршіт ꙟнтрȣ ръсплътіре пентрȣ остенеліле ші кіелтȣеліле ръсбоюлȣї съ і се дѣ ші цара рȣмѫнѣскъ. Ла ачѣста а адъогат Сігісмȣнд къ, фіінд къ пȣтерѣ крещінътъції каре воеще а ꙟнтрепрінде лȣкрȣрі марї ꙟмпротіва тȣрчілор ші а ціне ръсбоюл кȣ дѫншії, есте мікъ, а хотърѫт съ маї мѣргъ о датъ ꙟн персоанъ ла Ꙟмпъратȣл Рȣдолф ла Прага ка съ се ꙟнцелѣгъ ꙟн прічіна ачѣста, ші къ стрѫмторат де ꙟмпрежȣрърї поате съ факъ ші алт пас, съ ꙟнкіне Трансілванія лȣї Рȣдолф. Міхаю ръмасе ꙟнкременіт дȣпъ че ꙟнцелесе політіка чѣ віклѣнъ а Полоніеї, ші се ꙟнгріжъ аȣзінд кіар дін гȣра лȣї Сігісмȣнд Баторі къ поате съ ꙟнкіне лȣї Рȣдолф Трансілванія. Пе лѫнгъ алтеле ꙟнкредінцъ пе Сігісмȣнд Баторі къ фъкѫнд требȣінцъ де пачe ші врѫнд Ꙟмпъратȣл Рȣдолф съ се ꙟмпъчюяскъ кȣ Сȣлтанȣл, се ва сілі ші ел прін міжлочірѣ са ка съ се съвѫршаскъ ачест лȣкрȣ; декȣм ва ꙟнсъ Ꙟмпъратȣл Рȣдолф ва воі съ ȣрмезе ꙟнкъ ръсбоюл, сфътȣі пе Сігісмȣнд Баторі ка съ се рѫдіче кȣ тоції фіінд ꙟнкредінцат къ тȣрчії нȣ сѫнт небірȣіції. Ꙟн сфѫршіт адъогъ, къ, врѫнд Сігісмȣнд съ пъръсѣскъ

Трансілваніа ші съ о ꙟнкіне лꙋй Рꙋдолф, ва лꙋа ші ел парте ла негоціаціїле ачестѣ ші ꙟй ва да ші дін партѣ са ꙋн ом каре съ'л ꙟнтовърошѣскъ ла Прага ші каре съ трактезе кꙋ Рꙋдолф пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскъ. Ѧсфел Міхаю дꙋпъ че ꙟшй ісправі ворбірѣ са се ꙟнтоарсе ꙟндърът ꙟн цара са. Сігісмꙋнд Баторі пе ла ꙟнчепꙋл анꙋлꙋй 1597, лъсѫндꙋ'шй неваста ла Кіоар, плекъ ла Прага; Міхаю ꙟй дете дін партѣ са пе Банꙋл Міхалчѣ ꙋн патріот бꙋн ші діпломат ꙟнцелепт.

Ꙟнтр'ачестѣ, Паша дела Нікопол нꙋ'шй а ꙋйтат де фъгъдꙋеліле сале че ле а фост дат лꙋй Міхаю, ші а лꙋкрат кꙋ тоатъ рѫвна спре а ꙟнкеіа паче ꙟнтре дѫнсꙋл ші Сꙋлтанꙋл, спре а мѫнтꙋі Бꙋлгаріа де нъвъліріле армієй рꙋмѫнещй ші спре а одіхні дꙋхꙋріле тꙋрчілор челе ꙟнспъймѫнтате де нꙋмеле лꙋй Міхаю. Ꙟн грабъ дꙋпъ плекарѣ лꙋй Сігісмꙋнд Баторі ші а Банꙋлꙋй Міхалчѣ ла Прага, сосі ла Тѫрговіще ꙋн чѣꙋш тꙋрк каре адꙋсе лꙋй Міхаю стѣг рошꙋ семн де ꙟмпъчꙋірѣ са кꙋ Сꙋлтанꙋл. Міхаю нещіінд че сфѫршіт вор лꙋа негоціаціїле сале кꙋ Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф, сокоті съ нꙋ лапеде пачѣ че 'і о дете Сꙋлтанꙋл ꙟнтр'о време ка ачѣста кѫнд ел нꙋ щіа ꙋнде се афлъ, кѫнд ꙟнцелесесе къ ла Софіа ꙟн Бꙋлгаріа се фак прегътірй пентрꙋ

стрѫнџерѣ ꙋнеї армії марї хотърѫте пентрꙋ Ꙋнгаріа ші кѫнд ведѣ къ деспре партѣ лꙋї Рꙋдолф ші а лꙋї Сігісмꙋнд Баторі нꙋ се фаче алтъ прегътіре де кѫт негоціації. Пріімінд аша дар стѣгꙋл дела Сꙋлтанꙋл, хотъра съ стѣ кꙋмпънъ ѫнтре амѫндоѫ кꙋрціле дела Прага ші Константінопол пѫнъ ва лꙋа щіре деспре ісправіле негоціаціілор, ші ръмасе ѫн паче фър'а маї ѫнтрепрінде чева ѫмпротіва тꙋрчілор.

Ѫн сфѫршіт Міхаїꙋ афлъ къ Сігісмꙋнд Баторі дꙋпъ ніще лꙋнџї конференції, саꙋ де бꙋнъ вое, орї къ ведѣ къ нꙋ маї есте ѫн старе де а ціне Трансілваніа, саꙋ дін ѫндемнꙋл ꙋнора ші ал алтора, а ѫнкіат лꙋї Рꙋдолф прінціпатꙋл сѣꙋ кꙋ оаре каре кондіції каре маї тѫрзіꙋ седесꙋшіръ маї біне. Атꙋнчї ші ел възѫнд къ сінгꙋр, пъръсіт де орї каре ажꙋтор стреін ші амеріндат де врѫжмъшіа Молдавіеї ші а Полоніеї, нꙋ се ва пꙋтѣ ціне ѫмпротіва тꙋрчілор, се-дете пе тайнъ де васал ал лꙋї Рꙋдолф Ѫмпъратꙋлꙋї Германіеї ші краюлꙋї Ꙋнгаріеї. Рꙋдолф щіінд съ прецꙋеаскъ талентеле челе рарї але лꙋї Міхаїꙋ ші воінца лꙋї кꙋ каре с'а депъртат кꙋ тотꙋл де вікленіа ші нестаторнічіа Порції отомане ші с'а дат пентрꙋ тот д'аꙋна ѫн партѣ крещінътъції, 'ші а арътат бꙋкꙋріа ші мꙋлцꙋмірѣ

са пентрȣ ачѣста тріміціндȣї нȣмаї де кѫт ба-
нї ші фъгъдȣіндȣї тот ажȣторȣл. Міхаю до-
бѫнді акȣм міжлоаче де а фаче прегътірї де ръс-
бою маї серіоасе ѫмпротіва тȣрчілор дȣпъ ін-
стрȣкціїле че ле а пріиміт дела Ѫмпъратȣл. Ѫн-
тр'ачѣстъ време с'а ѫнтѫмплат ка 10 000 сѫр-
бї ѫндемнацї де пілда ші іспръвіле лȣї Міхаю,
съ арȣнче жȣгȣл тȣрческ, съ копрінзъ Вашіца
ші Кладова ші съ пріимѣскъ ка Міхаю съ ле фіе
стъпѫн. Кȣ ѫнтѫмпларѣ ачѣста се-ѫнтінсе
стъпѫнірѣ лȣї Міхаю, пȣтерѣ лȣї крескȣ, ші
ел се грълі а стрѫнџе трȣпе маї мȣлте. Ла ѫн-
чепȣтȣл лȣї Іȣніе 1597 мȣстрȣлȣі 15 000 сол-
дацї ші дете фіеш кърȣїа кѫте 5. талере. Ȣн о-
фіцер ѫмпъртеск дін Сілезіа Хенрік Лезота ве-
ні кътре сфѫршітȣл лȣї Іȣніе ла Тѫрговіще, а-
дȣсе лȣї Міхаю вестіре къ 6000 трȣпе ѫмпъръ-
тещї сѫнт съ трѣкъ прін Трансілванія ѫн цара
рȣмѫнѣскъ, ші къ ел есте ѫнсърчінат де кътре
Ѫмпъратȣл а плъті кȣ банї ѫмпъртещї 4000
солдацї алеші дін ощірѣ лȣї Міхаю. Тоате ѫн-
леснііріле ачестѣ ера дестȣл де лінгȣшітоаре пен-
трȣ Міхаю; дар ѫн ініма са сімцѣ о мѫхніре
таїнікъ къ ѫмпрежȣръріле ѫл сілеск съ тот скім-
бе стъпѫнії ші къ нȣ поате добѫнді пентрȣ сі-
не ші пентрȣ цара са о старе плъкȣтъ ші ста-

торнікъ. Ямбіціа лꙋї фъчѣ планꙋрї марї, дар ꙟнтъмплъріле ꙟї ꙟмфъціша піедічї греле; кꙋ тоате ачесте пътрꙋндерѣ дꙋхꙋлꙋї съꙋ нꙋ'л пъръсѣ ші кіар дін ꙟнкꙋркътꙋра ачеѣ де лꙋкрꙋрї, ел ꙟші фъгъдꙋіа а траџе фолоасе марї.

Ꙟн времѣ ачѣста Сꙋлтанꙋл Міхемет кꙋ маре пърере де ръꙋ афлъ, къ Міхаю а пріїміт ажꙋтоаре ꙟмпърътещї, къ фаче пресътірї де ръсбою, ші ꙟнтр'ачѣста ꙟнкіее къ ел есте ꙟн релаціï де апроапе кꙋ Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф. Ка съ'л лінгꙋшѣскъ ші съ'л трагъ ꙟн партѣ са, ꙟнтребꙋінцъ тоате міжлоачеле; трімісе ла Джисꙋл солї ші'л ꙟнкредінцъ къ ел нꙋ 'ла порꙋнчіт чі 'ла рꙋгат ка съ пріїмѣскъ прієтешꙋгꙋл съꙋ. Ръспꙋнзънд Міхаю къ ел де ші пріїмеще прієтешꙋгꙋл, дар нꙋ поате а се лъса съ се ꙟнтребꙋінцезе ꙟмпотріва прінцілор крещінї, Сꙋлтанꙋл кꙋ челе маї дꙋлчї ворбе ꙟї аратъ къ, де ва мерџе ел кꙋ арміа тꙋрчѣскъ ꙟн Ꙋнгаріа, тꙋрчії вор фі кꙋ мꙋлт маї норочіцї де кът маї наінте, фіінд кърмꙋіції де ꙋн генерал вітѣз ка джисꙋл; ꙟї фъгъдꙋі къ, татарії нꙋ вор маї тречe прін цара рꙋмънѣскъ, чі вор лꙋа алт дрꙋм де ачі ꙟнаінте; ꙟнсфършіт ка съ'л ꙟндꙋплече маї мꙋлт ꙟї трімісе ші ꙋн ферман прін каре атът лꙋї кът ші фіꙋлꙋї съꙋ Петрашкꙋ, че ера нꙋмаї де 13 ані, ле асі-

гꙋра домнїа прїнцїпатꙋлꙋї пе вїацъ, ꙟї ерта трї-бꙋтꙋрїле дꙋ пе анїї трекꙋцї, шї дїн трїбꙋтꙋл дїн тот анꙋл ꙟї лъса жꙋмътате. Мїхаю фїїнд къ пѫнъ акꙋм нꙋ ꙟнкеꙗсъ ꙟикъ кꙋ Рꙋдолф трак-татꙋл де сꙋпꙋнере, шї нїчї щїа кꙋ че кондїцїї шї фолоасе пентрꙋ сїне се ва съвѫршї ачест лꙋ-крꙋ, гъсї кꙋ кале съ амецꙗскъ пе Сꙋлтанꙋл прїї-мїндꙋ'ї прїетешꙋгꙋл, кꙋ кондїцїе ꙟнсъ де а цї-нꙗ армїа ла сїне спре а се пъзї де нъвълїрїле та-тарїлор, шї де а нꙋ мерџе кꙋ армїа тꙋрчꙗскъ ꙟмпротїва крещїнїлор. Ꙟн ꙋрма ачестор ꙟмвоі-рї, ꙋн чꙗꙋш тꙋрк ꙟн нꙋмеле Сꙋлтанꙋлꙋї пꙋ-блїкꙋї пе Мїхаю де прїнц ал църїї рꙋмѫнещї шї ꙟмплїнї церемонїа че се обїчнꙋꙗ ла їнтрарꙗ саꙋ ꙟнтърїрꙗ прїнцїлор ꙟн скаꙋн.

Кꙋ тоате къ полїтїка де къпетенїе а лꙋї Мї-хаю дїн времꙗ ачꙗста ера ка пѫнъ кѫнд се вор лъмꙋрї лꙋкрꙋрїле сале кꙋ Рꙋдолф Ꙟмпъратꙋл Германїеї, съ лїнгꙋшаскъ шї пе Сꙋлтанꙋл каре ꙟл ꙟмбїа кꙋ атѫта чїнсте шї прїетешꙋг; дар ꙟн фꙋндꙋл їнїмеї сале ера аплекат маї мꙋлт спре партꙗ крещїнътъцїї, шї сїмтїментеле сале ера сорбїте де ꙋна сїнгꙋръ дорїре а са кꙋм ар пꙋтꙗ съ'шї дескобꙗскъ патрїа са шї съ о факъ неа-тѫрнатъ де орї че пꙋтере, шї кꙋм ар пꙋтꙗ съ о

рідіче ла о старе потрівітъ кȣ дȣхȣл де каре ера ѫнсȣфлецітъ.

Пе кѫнд Сȣлтанȣл негоціа кȣ Міхаю пентрȣ прієтешȣг ші аліанцъ, маї ера ші алтъ прічінъ каре ѫидемна пе Міхаю ка сѫ нȣ лепеде ѫмбіеръ че Сȣлтанȣл ѫї фъчѣ пентрȣ ѫмпъчюіре. Полоніа фіінд къ н'а інтрат ѫн аліанца пȣтерілор крещіне ѫмпротіва тȣрчілор, ню нȣмаї н'а врȣт сѫ пъзѣскъ о неȣтралітате, чі лȣкра дін тоате пȣтеріле ѫмпротіва ачещії аліанції, сокотінд а се фолосі маї мȣлт дін інтріції де кѫт дін върсаре де сȣдорї ші остенелї. Лȣї Міхаю нȣ'ї плъчѣ нічї ѫнтр'ȣн кіп політіка каре о ȣрма Полоніа ѫн Молдавіа; нічї пȣтѣ сѫ'шї ȣіте де ѫншелъчюнѣ прін каре Іеремія Могіла врѣ сѫ'л дѣ пе дѫнсȣл ѫн мѫїніле Ханȣлȣї тътъръск: ѫнкъ де атȣнчї Міхаю а жȣрат ръсбȣнаре лȣї Іереміе Могіла ȣнѣлта Полонієї. Де ші нȣ се ѫмпліні се черерѣ че о фъкȣсе Полоніа лȣї Рȣдолф ка дака ва інтра ѫн аліанцъ сѫ'ї ласе цара ръмѫнѣскъ, Полоніа дінпреȣнъ кȣ Іеремія Могіла н'аȣ ѫнчетат а лȣкра спре дъръпънарѣ лȣї Міхаю. Інтріціле ачестора пътрȣнсеръ ла дѫнсȣл. Ѫнтре алтеле а афлат къ, Полоніа ѫн аліанцъ кȣ тȣрчії ші кȣ Іеремія Могіла, аȣ де гѫнд сѫ'л скоацъ пе дѫнсȣл дін скаȣн, ші ца-

ра рꙋмѫнѣскъ съ о дѣ лꙋй Сімеон Могіла фрателе лꙋй Іеремія. Ачест план дъръпънътор а ѫнспъімѫнтат оаре кꙋм пе Міхаꙋ каре нꙋ щіа ѫнкъ ѫн че позіціе се афлъ кꙋ Рꙋдолф. Дечі ка съ се асігꙋрезе де інтрігіле Полоніеі ші але Молдавіеі, пріімі пріетешꙋгꙋл кꙋ тꙋрчіі пѫнъ маі ѫн коло ші се ѫнтърі де кътре Сꙋлтанꙋл де прінц ал църіі рꙋмѫнещі.

Дꙋпъ че възꙋ акꙋм Міхаꙋ къ ел есте чентрꙋ де лꙋпта ѫнтре Рꙋдолф ші Сꙋлтанꙋл Мехемет, къ аліанца са есте кътꙋтатъ кꙋ атѫта рѫвнъ декътре амѫндоі ші къ амѫндоъ пꙋтеріле ачестѣ се ѫнтрек каре де каре съ'л аібъ маі де апроапе ші маі легат де інтересꙋл съꙋ, сокоті къ а добѫндіт прілеж де а лꙋа ръсбꙋнаре деспре вікленіа Полоніеі, де а педепсі пе вѫнзъторꙋл Іеремія Могіла ші де а'л скоате дін скаꙋн. Тот де о датъ ѫші формъ ѫн капꙋл съꙋ ꙋн проіект маре ші ѫндръзнец де а ꙋні Молдавія кꙋ цара рꙋмѫнѣскъ. Лъкꙋіторіі ачестор доъ прінціпате ера ꙋніці фіреще кꙋ пъмѫнтꙋл лор, оріџіна, сѫнџеле, нꙋмеле ші лімба; лор лꙋ ле требꙋꙗ акꙋм алт декѫт о конститꙋціе, ші амѫндоъ прінціпателе ꙋніте формѫнд ꙋн стат кѫрмꙋіт де ꙋн прінц вредник, пꙋтѣ съ десволтезе о віацъ маі ѫналтъ ші съ се апере де врѫжмаші. Лꙋі Міхаꙋ і се-

пърѣ къ нȣ ꙟнтѫмпінъ нічі о греȣтате де а ȣні Молдавіа кȣ цара рȣмѫнѣскъ нічі деспре партѣ лъкȣіторілор Молдавіеї нічі деспре партѣ пȣте-рілор каре се-ꙟнтречѣ спре а'ї добѫнди прієтешȣ-гȣл съȣ. Нȣмеле ші іспръвіле сале прекȣм ера трѫмбіцате ꙟн тоате пърціле, ера ꙟнтр'о маре чінсте ші респект ші ла молдовені карі, прекѫт се-міра де дȣхȣл лȣї чел маре ші прекѫт слъвѣ вітежіа лȣї чѣ раръ, атѫт ȣра пе Іереміа Могі-ла ші нȣ пȣтѣ съ'ї сȣфере фаптеле лȣї. Ꙟнче-пѫнд Міхаю а лȣкра пентрȣ скопосȣл съȣ, нȣ с'а ꙟншелат ꙟн ідеа са. Боіеріі ші тоці лъкȣі-торії молдовені кȣ чѣ маї маре бȣкȣріе пріимі-ръ вестірѣ ачѣ плъкȣтъ де а скъпа де Іереміе Могіла, де а'ші ȣні цара лор кȣ цара рȣмѫнѣ-скъ ші де а се-кѫрмȣі де ȣн прінц вітѣз ка Мі-хаю пе каре ꙟл кредѣ ка пе о соліе трімісъ дін черю спре рідікарѣ нȣмелȣї рȣмѫнеск. Ꙟсфел дȣпъ че се-фъкȣръ тоате прегътіріле пентрȣ а-чѣста, Міхаю н'ащепта де кѫт време кѫнд съ пȣе ꙟн лȣкраре проіектȣл съȣ; дар ачѣстъ време нȣ сосісе ꙟнкъ.

Сігісмȣнд Баторі де'ші ꙟнкінасе Трансілва-ніа лȣї Рȣдолф ꙟнкъ дȣпе ла ꙟнчепȣтȣл анȣ-лȣї 1597, дар фіінд къ Ꙟмпъратȣл нȣ лȣасе ꙟн грабъ мъсȣрї де а купрінде стъпѫнірѣ ачелії

църі, Сігісмѹнд Баторі рѣмасе тот прінц ал Трансілваніеі пѫнъ ла ѫнчепѹтѹл анѹлѹі 1598. Ѫнтр'ачеастѣ Сігісмѹнд Баторі ѫнчепѹ а сімці о пърере де рѣѹ де а лъса Трансілваніа ші де а о да ѫн стъпѫнірѣ лѹі Рѹдолф. Ачѣстъ пърере де рѣѹ о сімцѣ ші Міхаіѹ каре де кѫнд а афлат гѫндѹріле лѹі Сігісмѹнд Баторі къ ва съ пъръсѣскъ Трансілваніа, сокотi съ съвѫршаскъ еа чѣ че н'а пѹтѹт ісправі Сігісмѹнд Баторі, ші формъ проіектѹл де а ѹні Трансілваніа кѹ цара рѹмѫнѣскъ, ла каре адъогѫнд ші Молдавіа, пѹтѣ съ ѫнтемееѕе о пѹтере рѹмѫнѣскъ ѫнсемнатъ, ѹн стат пѹтернік ші ѫн старе де а'ші апъра фіінца са політікъ. Ѫн времѣ ѫн каре лѹкрѹріле Трансілваніеі нѹ се-хотъръсеръ ѫнкъ, Міхаіѹ креѕѹ къ нѹ требѹе съ піаръ време, чі съ ѫнтрепрінѕъ ѫнфііинцарѣ проіектѹлѹі съѹ челѹі маре. Деспре о парте ѫнчепѹ а лѹкра пентрѹ Трансілваніа прін рѹмѫнѹл Щефан Іожіка канцеларѹл лѹі Сігісмѹнд Баторі ка съ о смѹлгъ дін мѫініле лѹі Рѹдолф; деспре алтъ парте трімісе ла Сігісмѹнд Баторі о соліе ші ѫі фъкѹ кѹноскѹт, къ молдовеніі 'лаѹ пофтіт ка съ мѣргъ ѫн Молдавіа ші съ гонѣскъ дін скаѹн пе Їеремііе Могіла, ші къ аре де гѫнд съ се-факъ стъпѫн песте ачел прінціпат, фіінд ѫнкредінцат

деспре аплекарѣ ші драгостѣ лъкȣіторілор, нȣмаї Сігісмȣнд Баторі съ се-ꙟмвоіаскъ ла ачѣста. Сігісмȣнд Баторі дін жалȣзіе сав дін алт інтерес ръспȣнсе лȣї Міхаю ші ꙟл сфътȣі, съ фіе лініщіт ші съ нȣ ꙟнтрепрінзъ ръсбою ꙟмпротіва лȣї Іеремія Могіла, къчї нічї Ꙟмпъратȣлȣї Рȣдолф нічї Папеї дела Рома нȣ ле ар плъчѣ ка ел съ'шї ꙟнтребȣінцезе армеле ꙟмпротіва крещінілор, ꙟмпротіва Полоніеї ші Молдавіеї; ші къчї пріинтр'ачѣста нȣ ар ꙟммȣлці нȣмаї нȣмърȣл връжмашілор съї чі ші ал аліацілор; ꙟн сфършіт ꙟл ꙟнкредінцъ къ ръмѫінд ꙟн паче, Ꙟмпъратȣл ші Папа вор ꙟнгріжі ка ел съ н'аібъ німік а се-теме деспре партѣ Полоніеї ші а Молдавіеї. Міхаю кȣ дестȣлъ пърере де рѫȣ се-лъсъ де астъ датъ де проіектȣл съȣ пентрȣ копріндерѣ Молдавіеї.

Дар спре маї маре мѫхнірѣ са, ꙟнтѫмплъріле нȣ 'лаȣ ажȣтат ка съ іспȣтѣскъ акȣм нічї ꙟн прічіна Трансілваніеї. Кътре ꙟнчепȣтȣл анȣлȣї 1598 веніинд солії Ꙟмпъратȣлȣї Рȣдолф сіліръ пе Сігісмȣнд Баторі ка съ іспръвѣскъ ꙟнкінарѣ Трансілваніеї че о фъкȣсе ꙟн анȣл трекȣт. Ꙟмпъратȣл ꙟї фъгъдȣіа къ ꙟнтр'о ръсплътіре ꙟї дъ прінціпатȣл Ополіеї ші ал Ратіборіеї, дѫндȣі ші 50 000 фіорінї пе тот анȣл;

кътре ачѣста ѧ҆ї фъгъдѹю къ де ва воі съ се деспарцъ де неваєтъ-са ші съ ѧ҆мбръцішезе статѹл бісеріческ, ва міжлочі съ і се-дѣ вреднічіа де Кардінал кѹ епіскопіа дела Олмѹц саѹ Вратіславіа. Сігісмѹнд Баторі се-аратъ д'о камдатъ къ рѫмѫне статорнік пе фъгъдѹеліле сале че ле а фъкѹт Ѧ҆мпъратѹлѹї; дар нестаторнічіа са ѧ҆л фъкѹ съ'шї скімбе хотърѫрѣ ѧ҆н графъ. Пържиндѹ'ї рѫѹ де чеѣ че а фъкѹт, сокоті съ дѣ прінціпатѹл рѹмѫнѹлѹї Щефан Іожіка Канцеларѹлѹї съѹ, ші а ші тріміс прін таїнъ ла Константінопол ѹн сол ка съ'ї добѫндѣскъ ѧ҆нтъріреѣ дела Сѹлтанѹл. Міхаю авѣ маре бѹкѹріе къ о съ ісбѹтѣскъ пріціна лѹї Щефан Іожіка каре ера прегътіре пентрѹ ѧ҆нфііінцареѣ проіектѹлѹї съѹ челѹї фаворіт. Дар тоате ачестѣ се-скімбаръ кѫнд ѧ҆н лѹна лѹї Апріліе 1598 веніръ алцї солї дела Ѧ҆мпъратѹл Родолф ші сіліръ пе Сігісмѹнд Баторі ка фъръ зъбавъ съ'шї ѧ҆мплінѣскъ фъгъдѹеліле. Атѹнчї Сігісмѹнд Батѹрї нѹ маї авѹ міжлок де а кѫрмі, пріімі пропѹнеріле лѹї Рѹдолф, фъкѹ жертвъ пе Щефан Іожіка каре се-прінсе де кътре коміcарії Ѧ҆мпърътещї, ші Трансілванені ла 10 Апріліе жѹраръ кредінцъші сѹпѹнере Ѧ҆мпъратѹлѹї Германіеї ші краюлѹї Ѹнгаріеї. Ѧ҆наінте де а порні Сігісмѹнд Баторі ѧ҆н

Ополіа, трімісе ла Міхаю пе Сігісмунд Шармашагі ші ꙟі фъку куноскут къ ел есе дін стъпжнірѣ Трансілваніеі ші се дуче ла локуріле че і лѣ а дат Ꙟмпъратул; ꙟі зісе къ де ші се-депъртѣзъ де Трансілваніа ші де цара румжнѣскъ, дар ну ꙟші ва уіта нічі о датъ де джнселе; ва лукра ꙟн персоанъ ка съ мішче маі мулції прінції крещіні спре а ꙟнтрепрінде ун ръзбою общеск ꙟмпротіва турчілор, сау непутжндусе фаче ачѣста, чел пуцін ва міжлочі ка ачесте доъ църъі съ ꙟнкіее ку Султанул о паче джінуітоаре ку кондіціі чінстіте.

Дупъ плекарѣ луі Сігісмунд Баторі дін Трансілваніа, комісаріі Ꙟмпъратулуі Рудолф луаръ стъпжнірѣ ачеліі църъі. Міхаю аштепта ка Рудолф съ інтре ꙟн негоціаціі ші пентру цара румжнѣскъ; дар дупъ че възу къ ну се фаче нічі о мішкаре ꙟн прічіна ачѣста, хотъръ сінгур съ тріміцъ солі ꙟн Трансілваніа ла комісаріі ꙟмпъръteщі ші съ-і ꙟнтребе че требуе съ факъ ел. Тріміцінд доі офіцері аі съі пе ун Сѫкуі Бліе Какучі ші пе ун унгур Петру Бормені фъку куноскут къ дупъ плекарѣ луі Сігісмунд Баторі ел ну ціе ꙟн че позіціе се афлъ; къ ел ва съ се супуе Ꙟмпъратулуі Рудолф дака ачеста ꙟі ва фъгъдуі къ ꙟл ва спріжіні ку трупе ші ку бані,

саꙋ дака ва воі съ десробѣскъ зълоацеле сале пе каре ел требꙋе съ ꙗ бані ꙟмпрꙋмꙋт пентрꙋ требꙋінцеле ръсбоюлꙋї; ꙟи сфѫршіт ле зісе къ ар фі веніт ел сінгꙋр ꙟн персоанъ ка съ ворбѣскъ деспре тоате ачестѣ, дар се-афлъ болнав фіінд къ ла вѫнътоаре 'шї а вътъмат о мѫнъ. Комісарії ꙟмпърътещї де ші нꙋ авѣ поате інстрꙋкції дела Рꙋдолф ка съ негоціезе ꙟн прічіна църіі рꙋмѫнещї, дар фіінд къ кꙋнощѣ ꙟи персоана лꙋї Міхаю ꙋн ом маре, генерал вітѣз, жертвіт інтересꙋрілор крещінътъції ші аморꙋлꙋї де патріа са, ꙟндръзнец ші гата де а ꙟндрепрінде ші челе маї греле лꙋкрꙋрї, се-сіліръ кꙋ тоате міжлоачеле а'л ціне спре партѣ лꙋї Рꙋдолф. Ꙟї ръспꙋнсеръ съ фіе ꙟи бꙋнъ ащептаре къ тоате се-вор съвѫрші дꙋпъ дорірѣ са, ші къ саꙋ се-вор тріміте оамені вреднічї саꙋ еї сінгꙋрї вор вені ка съ кіезꙋіаскъ деспре тревіле ачеле імпортанте; адъогаръ къ ꙟн скꙋртъ време есте съ віе ꙟн Трансілваніа спре а о кѫрмꙋі, Максіміліан фрателе Ꙟмпъратꙋлꙋї Рꙋдолф ші ачеста нꙋ ва лъса съ трѣкъ німік дін кѫте прівеск спре мꙋлцꙋмірѣ ші чінстѣ лꙋї. Дꙋпъ ꙟнтоарчерѣ солілор съї кꙋ ръспꙋнсꙋл ачеста, Міхаю съ одіхні пꙋцінтел, дар дꙋхꙋл лꙋї нꙋ ера обічинꙋіт кꙋ нелꙋкрарѣ. Дꙋпъ че ащептъ ꙟндестꙋл ші възꙋ къ

Максіміліан нȢ сосеще, нічі се-фаче врео алтъ мішкаре ꙟн прічіна църіі рȢмѫнещі, непȢтѫнд сȢфері старѣ ачѣ де ꙟндоѩлъ а лȢкрȢрілор, трімісе алцї доі депȢтацї ла комісаріі ꙟмпърътещі, пе КлȢчерȢл РадȢл ші пе ЛогофътȢл Мірікъ, ші ꙟї сілі ка съ дѣ о датъ сфѫршіт Ȣнор лȢкрȢрі каре пе джисȢл 'лаȢ адȢс ꙟнтр'о старе де нȢ щіе Ȣнде се-афлъ. Комісаріі ꙟмпърътещі сокотіръ атȢнчі съ нȢмаі зъбовѣскъ німік, ші лȢѫнд кȢ сіне доі Сенаторі дін Трансілваніа пе Каспар Корніш ші пе Панкратіе Шеней веніръ ꙟн цара рȢмѫнѣскъ. Міхаю афлѫндȢсе ꙟнкъ тот кам болнав, трімісе ꙟнаінтѣ лор, ка съ'ї пріімѣскъ, пе фіȢл съȢ ПетрашкȢ кȢ 3000 солдацї ші ꙟї адȢсе кȢ маре чінсте ꙟн Тѫрговіще. ДȢпъ че цінȢръ негоціацііле треі зіле, ꙟн сфѫршіт ꙟнтре Міхаю ші комісаріі лȢі РȢдолф се-ꙟнкіїе трактатȢл де сȢпȢнере а къріа копріндере есте ачѣста:

“Міхаю прінцȢл църіі рȢмѫнещі ші сфетнікȢл ꙟмпърътещіі ші кръещіі сале мъріі дінпреȢнъ кȢ боіеріі съі: МітрополітȢл Ефтіміе, ДворнікȢл ДȢмітраке, БанȢл Міхалчѣ, КлȢчерȢл РадȢл ші алцї депȢтацї дін партѣ църіі рȢмѫнещі сѫнт хотърѫці съ'ші Ȣнѣскъ цара лор кȢ короана Ѫнгаріеі дȢпе кȢм а фост ші ꙟн време краілор Ȣнгȣрещі.

“ Ѫмпъратꙋл се фъгъдꙋіще ꙗсъ дѣ лѣфъ ла 5000 солдацї аї лꙋї Міхаю; кѫт пентрꙋ алцї 5000 оамені че Ѫмпъратꙋл, дꙋпъ черерѣ лꙋї Міхаю, се-фъгъдꙋеще саꙋ аї тріміте ші але да лѣфъ дела сіне, саꙋ але плъті вара лѣфа ѫнтрѣгъ ші ѥрна пе жꙋмътате, се вор сілі комісарії а фаче кꙋ Ѫмпъратꙋл о ѫнтокміре потрівітъ.

“ Міхаю кꙋ трꙋпеле ачестѣ ші кꙋ алтеле але сале ва лꙋкра ѫмпротіва тꙋрчілор дꙋпъ аратъріле че і се-вор фаче дела кꙋртѣ ѫмпърътѣскъ: тꙋнꙋрї, праф де пꙋшкъ ші мꙋніціа де ръсбоюꙋ о ва пріімі дела Ѫмпъратꙋл; кътре ачѣста і се ва да тот ажꙋторꙋл ші спріжінірѣ требꙋінчоасъ ші дін Трансілваніа.

“ Міхаю, фіꙋл съꙋ Петрашкꙋ ші тоцї ꙋрмъторії лор ѫн лініе бърбътѣскъ вор стъпѫні цара рꙋмѫнѣскъ пе віацъ ка васалї аї Ѫмпъратꙋлꙋї, фъръ а плъті вре ꙋн трібꙋт, де кѫт нꙋмаї даторіі ѫн тот анꙋл че се-обічнꙋѥ ші маї наінте а се-фаче ла кꙋртѣ краілор ꙋнгꙋрещї.

“ Орї че моші саꙋ алте лꙋкрꙋрї ва кꙋмпъра Міхаю саꙋ фіꙋл съꙋ Петрашкꙋ, съ фіе але лор, съ аібъ вое ші дрепт де але стъпѫні ші а фаче кꙋ дѫнселе че ле ва плъчѣ.

“ Ѫнтѫмплѫндꙋсе ка Міхаю саꙋ Петрашкꙋ

съ моаръ фър'а авѣ мощенітори копії де партѣ връвътѣскъ, боіерії църії съ аібъ дрепт де а алеџе алт пріинц де нацїе р8мжни ші де реліџіа Ръсъріт8л8ї, ші каре се ва ꙟнтърі де кътре Ꙟмпъратул сав 8рмъторії съї.

"Атжт л8ї Міхаю кжт ші орї кър8ї алт прінц ал църіі р8мжнещї съ і се дѣ ꙟн дар дела Ꙟмпъратул ꙟн 8нгаріа сав Трансілваніа о четате к8 веніт8рї потрівіте.

"Фъкъторії де реле ші ф8гарії дін стъпжнірі ле ꙟмпърътещї съ се поатъ прінде ꙟн цара р8мжнѣскъ.

"Нег8цеторілор р8мжнї дін цара р8мжнѣскъ карі ꙟшї фак негоц8л лор к8 Трансілваніа, съ лі се дѣ тоатъ воѣ ші окротірѣ спре а се негоцеторі к8 цара ачѣ ꙟн кжт ачѣстъ вое н8 ва въътъма прівілеџі8ріле четъцілор ачелії църї. Ꙟн цара р8мжнѣскъ съ поатъ а'шї фаче негоц8л орї чіне плътінд дрепт8ріле к8віінчоасе.

"Кжт пентр8 бісерічї ші мжнъстірї съ ръмже тот д8пъ к8м а фост ші маї ꙟнаінте.,, —

Ачест трактат се ꙟнкіе ла 9. Ї8ніе 1598. Комісарії Ꙟмпърат8л8ї н8мъраръ л8ї Міхаю 10 000 галбені пентр8 кіелт8ъла армііеї ші прегътіріле че треб8ю а се фаче пентр8 ръзбою. Д8пъ ачѣста ꙟн Бісеріка сфжнт8л8ї Ніколае дін

Тѫрговіще жꙋръ̀ крединцъ Ꙟмпъратꙋлꙋй Рꙋдолф май ꙟнтѫю Міхаю ші дꙋпъ дѫнсꙋл боерій дін партѣ църій. Комісарій сокотіндꙋ'ші трімітерѣ лор іспръвітъ, се-ꙟнтоарсеръ ꙟндърът ꙟн Трансілваніа, іар Міхаю ꙟшй фъчѣ прегътіріле требꙋінчоасе пентрꙋ ръсбою.

Ꙟн времѣ ачѣста ꙟн Ꙋнгаріа се-ꙋрма ръсбоюл кꙋ тоатъ фꙋріа ꙟнтре Рꙋдолф ші тꙋрчй. Трансілваніа ера фоарте ꙟнгріжатъ ка нꙋ кꙋм ва тꙋрчій дін Банат съ факъ вре о нъвъліре фъръ весте ші съ'й гъсѣскъ непрегътіцй. Фіінд къ Максіміліан фрателе Ꙟмпъратꙋлꙋй ера хотърѫт де а лꙋа стъпѫнірѣ Трансілваніей, Магнацій ачещій църй трімісеръ ла дѫнсꙋл рꙋгѫндꙋл ка съ віе съ ꙗ кѫрма църій ші ажꙋтоаре спре а се пꙋтѣ апъра де кътре тꙋрчй. Максіміліан фіінд ꙟнкꙋркат ꙟн ръсбоюл кꙋ тꙋрчій дін Ꙋнгаріа, нꙋ нꙋмай н'а пꙋтꙋт вені, чі нічй ажꙋтоаре н'а пꙋтꙋт съ ле трімицъ. Кѫнд Трансілваненій ера фоарте амерінцаці де кътре тꙋрчй, ші ꙟшй дескоперѣ мѫхнірѣ лор къ Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф нꙋ ꙟмплінеще фъгъдꙋеліле сале че лӗ а фъкꙋт кѫнд і с'а ꙟнкінат Трансілваніа, Сігісмꙋнд Баторі пътрꙋнс де пърере де ръꙋ пентрꙋ пъръсірѣ стъпѫнірей Трансілваніей, фіінд къ Ꙟмпъратꙋл нічй кътре дѫнсꙋл нꙋ'ші а ꙟмплініт фъгъдꙋеліле, ші

ꙟнкредінцѫндꙋсе деспре старѣ ꙟн каре се-афла Трансілваніа ші деспре дꙋхꙋл лъкꙋіторілор, гъсі прілеж де а фꙋџі дін Ополіа ші ла 20 Аꙋгꙋст 1598 веиі іар ꙟн Трансілваніа; лъкꙋіторіі ꙟл пріімірь іар де прінц ал лор, ші ел лꙋъ іар кѫрма стъпѫнірей.

Дар Сігісмꙋнд Баторі авѣ акꙋм а се-теме ші де Сꙋлтанꙋл ші де Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф. Тꙋрчій ꙟл амерінца деспре партѣ Бъиатꙋлꙋй. Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф се гътѣ а лꙋа ръсбꙋнаре деспре некредінца лꙋй. Ꙟнтр'ачѣстъ позіціе грѣ се-афла сінгꙋр ші фъръ нічй ꙋн ажꙋтор. Нъдеждѣ са 'шй о пірոні ꙟн пріетешꙋгꙋл ші аліанца кꙋ Міхаю. Кѫт пентрꙋ Ꙟмпъратꙋл нъдъждꙋіа къ ꙟл ва пꙋтѣ ꙟмблѫнзі прін негоціацій; фріка са чѣ маі маре ера деспре тꙋрчй. Ка съ скапе ші де гріжа ачѣста, трімісе пе кредінчосꙋл сꙋ Щефан Бодоні ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ ла Міхаю черѫндꙋй пріетешꙋгꙋл чел векю ші аліанца де маі наіинте ꙟмпротіва тꙋрчілор. Міхаю ръмасе ꙋімит дꙋпъ че аꙋзі къ Сігісмꙋнд Баторі іар с'а ꙟнторс ꙟн Трансілваніа. Де ші ел се-рекꙋноскꙋсе де васал ал лꙋй Рꙋдолф, дар фіінд къ скопосꙋл ꙟмвоірей сале кꙋ джисꙋл ера ка съ аібъ ръсбою кꙋ тꙋрчій, сокоті къ, фъръ а вътъма кредінца че а жꙋрат Ꙟмпъратꙋлꙋй, поате съ аібъ пріетешꙋг

кꙋ Ѳігісмꙋнд Баторі ші сꙏ інтре ꙟн аліанцꙏ кꙋ дꙗнсꙋл тот ꙟмпротіва тꙋрчілор. Міхаіꙋ маї авѣ ші алт кꙋвꙟнт де а спріжіні пе Ѳігісмꙋнд Баторі ꙟн пріцініпатꙋл Трансілванієї фіінд кꙏ нꙏдꙏждꙋѩ кꙏ маї лесне ва пꙋтѣ сꙏ пꙋе мꙟна пе Трансілваніа фіінд сꙋб Ѳігісмꙋнд Баторі де кꙟт сꙋб Рꙋдолф, ші кꙏ д'аколо н'авѣ сꙏ факꙏ де кꙟт ꙋн пас пꙟнꙏ ꙟн Молдавіа аї кꙏріа лꙏкꙋіторі ꙟл аштепта кꙋ маре сете, ші асфел ажꙋнџѣ ла ꙟмфііндарѣ проіектꙋлꙋї сꙏꙋ челꙋї фоворіт каре фаче чінсте дꙋхꙋлꙋї сꙏꙋ челꙋї маре ші слꙏвіт ꙟнтре тоцї рꙋмꙟнії. Лꙋкрꙟнд тот д'аꙋна кꙋ енерџіе пентрꙋ ачел проіект дела каре нꙋ се-депꙏрта нічї о датꙏ гꙟндірѣ лꙋї, пріімі пріетешꙋгꙋл ші аліанца кꙋ каре ꙟл ꙟмбіа саꙋ маї біне пентрꙋ каре ꙟл рꙋга Ѳігісмꙋнд Баторі, ші ꙟї фꙏгꙏдꙋі кꙏ ла ꙟнтꙟмпларе де требꙋінцꙏ ꙟї ва тріміте пꙟнꙏ ла 35 000 солдацї сꙋб команда Агі Аꙋка, кꙋ ачѣстꙏ кондіціе ꙟнсꙏ, ка ꙟн кꙟтꙏ време ва фі ел прінц ал Трансілванієї сꙏ нꙋ се ꙟмпрієтінѣскꙏ кꙋ тꙋрчії нічї сꙏї ꙟнгꙏдꙋѩскꙏ а ꙟмфіцє пічор статорнік.

Нічї о датꙏ н'а авꙋт Ѳігісмꙋнд Баторі требꙋінцꙏ де ажꙋтор ка ꙟн времѣ ачѣста. Паша Ѳатерчі трекꙟнд Дꙋнꙏрѣ кꙋ ꙋн трꙋп де тꙋрчї нꙋмꙏрос се-ꙋні ꙟн Ꙋнгаріа кꙋ Ханꙋл тꙏтꙏрꙏск

шi амерiица Трансiлванiеi. Сiгiсмȣнд Баторi трiмiсе ла Мiхаю рȣгѫндȣл ка съ'ї дѣ ажȣторȣл фъгъдȣiт. Мiхаю ꙟї ръспȣнсе, къ ꙟї паре ръȣ къ мiшкърiле каре ле фак тȣрчiї ꙟн Бȣлгарiа, ꙟл опреск де а пȣтѣ венi ел сiнгȣр ꙟн персоанъ, саȣ де а'ї трiмiте ȣн ажȣтор маї маре, кȣ тоате ачестѣ ꙟї трiмiте 2500 солдацї кълърецї шi педестрашї.

Кѫнд Сȣлтанȣл Мехемет лȣкра кȣ маре енергiе ꙟн Ѹнгарiа шi ꙟмпротiва Трансiлванiеi, хотѫрѫ съ ꙟнтiнзъ лȣкрърiле ръсбоюлȣї шi маї мȣлт шi съ iесѣскъ шi цара рȣмѫнѣскъ. Мѫхнiт къ Мiхаю нiчї ꙟнтр'ȣн кiп нȣ а прiiмiт прiетешȣгȣл шi алiанца са, шi плiн де ръсбȣнаре къ с'а алiат кȣ Рȣдолф 'шi Сiгiсмȣнд Баторi, порȣнчi лȣї Хадiм Паша дела Вiдiн ка съ нъвълѣскъ ꙟн цара рȣмѫнѣскъ. Ачеста кiемъ ꙟнтр'ажȣтор шi пе Мехемет Паша дела Сiлiстра ка кȣ пȣтерiї ȣнiте съ черче норокȣл армелор тȣрчещї. Тȣрчiї фъръ'а пiерде време трекȣръ Дȣнърѣ дiн-коачї. Мiхаю порнiнд кȣ армiа са ꙟмпротiва лор, дȣпъ че ажȣнсе ла Каракал, дете ȣн трȣп дiн армiе генералȣлȣї съȣ Дворнiкȣл Дȣмiтракiе шi'л трiмiсе ꙟнаiнтѣ тȣрчiлор. Рȣмѫнȣл ачеста вiтѣз ꙟнтѫмпiнъ армiа тȣрчѣскъ ла сатȣл Каселещї, шi фъкѫнд о бътълiе гроза-

въ бірȣі пе тȣрчї, ле лȣъ̀ доъ тȣнȣрї ші ꙟї гоні пѣсте Дȣнъре ꙟндърът. Бірȣінца ачѣста ꙟмфіерѫнтъ̀ пе Міхаю, хотърѫ съ о ȣрмезе маї департе ші съ ловѣскъ ел сінгȣр пе Хадім Паша. Трекѫнд Дȣнърѣ апроапе де Нікопол, дете пеесте о арміе де тȣрчї де 13000 оамені сȣб команда Пашії дела Анатоліа. Ловіндȣо кȣ маре ю̆цѣлъ, о бірȣі атѫт де норочіт, ꙟн кѫт оморѫ пе сінгȣр Паша дін Анатоліа, прінсе пе фрателе Пашії, німічі тоатъ арміа тȣрчѣскъ ші ꙟї лȣъ́ тоатъ мȣніціа ші артілеріа. Дȣпъ ісправа ачѣста норочітъ, Міхаю ꙟнкȣнціюръ̀ Нікополȣл ші ла 10 Септемвріе 1598 ꙟнчепȣ а'л бате кȣ тȣнȣріле; дар четатѣ ера ꙟнтърітъ біне ші тȣнȣріле лȣї нȣ ера ꙟн старе де а о дърѫма: стрікъчюнѣ че се-фъчѣ зіоа, тȣрчії о ꙟндрепта ꙟн времѣ нопції. Вѫзѫнд Міхаю къ кȣ ꙟнкȣнціюрарѣ піерде време мȣлтъ ші къ кȣ тȣнȣріле сале фаче ісправъ пȣцінъ, хотърѫ съ факъ ȣн асалт; дар нічї ачѣста н'а ісбȣтіт. Ꙟмвіершȣнат де мѫніе рѫдікъ̀ ꙟнкȣнціюрарѣ четъції, жефȣі ші пȣстіі орашеле дȣпрін прежȣр ші 16000 бȣлгарї ꙟї трекȣ ꙟн цара рȣмѫнѣскъ ка съ імпопȣлезе пъмѫнтȣл еї чел дешерт де лъкȣіторї. Де аічї пѫшї ꙟнаінте кътре Відін. Хадім Паша ера ꙟнкредінцат деспре веніреа лȣї Міхаю ші

чрꙋ ажꙋтор ші дела Беюл дела Бакѣ. Нꙋмъ-рꙋл чел маре ал армієй тꙋрчещі нꙋ ꙟнспъімжн-тъ̀ німік пе Міхаю. Ꙟнчепжндꙋсе о бътъліе сжн-џероасъ, се фъкꙋ ꙋн омор атжт де гроꙁав ꙟн арміа тꙋрчѣскъ ꙟн кжт тꙋрчії нꙋ маї пꙋтꙋръ ціне бътъліа; апꙋкаръ фꙋга ка съ'ші скапе віа-ца інтржнд ꙟн четате. Міхаю кꙋ арміа са ꙟї лꙋъ̀ ꙟн гоанъ; дар ꙟн Ѭцѣла са чѣ пеете мъ-сꙋръ арꙋнкжндꙋсе асꙋпра тꙋрчілор, ера апроапе съ'ші піаръꙁъ віаца каре ера атжт де скꙋмпъ нꙋ-мелꙋї крещінеск ші атжт де прецꙋітъ ла тоатъ крещінътатѣ. Пе кжнд гонѣ ел кꙋ атжта фꙋ-ріе пе връжмаші, нішє тꙋрчї се опріръ ꙟн лок ка съ'ї ажꙋнгъ. Атꙋнчї ꙋнꙋл дін тржнишії а-рꙋнкъ̀ о съџѣтъ асꙋпра лꙋї каре ꙟл німері ші се ꙟмплжнтъ̀ ꙟн піептꙋ'ї. Міхаю смꙋлсе съџѣ-та дін трꙋпꙋл сꙋ; Преда ші Ѳтрое Бꙋꙁещії фіінд апроапе възꙋръ прімеждіа ꙟн каре се аф-ла прінцꙋл лор, алергаръ дꙋпъ тꙋрчії карі арꙋн-касеръ съџѣта, ꙟї тъіаръ ші скъпаръ пе Міхаю дін прімеждіе. Дꙋпъ сірꙋіица ачѣста Міхаю аъсъ̀ Відінꙋл нежнкꙋнџюрат, се мꙋлцꙋмі кꙋ жефꙋіре ші пꙋстіірѣ локꙋрілор дꙋ прін прежꙋр, ші лꙋжндꙋсе пе Дꙋнъре ꙟн сꙋс врѣ съ трѣкъ ꙟн цара рꙋмжнѣскъ пе ла Рꙋшава. Аічї авꙋ тре-кꙋ жꙋмътате дін арміе ші скорніндꙋсе ꙋн вжнт,

опрі трєчєрѣ лȣї Міхаю 10 зілє. Врємѣ ачѣста о ꙟнтрєбȣінцъ Міхаю спрє а жєфȣі ші спрє а стінџє ші орашєлє ші сатєлє дін партѣ ачѣста. Ꙟн сфѫршіт трєкȣ Дȣнѫрѣ, сє ȣні кȣ арміа чє трєкȣсє маї ꙟнаінтє ші ла 5. Ноємвріє 1598 сє ꙟнтоарсє ла Тѫрговіщє ꙟнкъркат дє пръꙁї ші дє лаȣдъ пєнтрȣ ісправілє салє. Бірȣінцєлє чє лє̆ а пȣртат єл асȣпра тȣрчілор лє фъкȣ коноскȣтє лȣї Ѳігісмȣнд Баторі трімісїндȣї пє фратєлє Пашії дін Анатоліа пє карє ꙟл прінсєсє ꙟн бъталіє, ȣн тȣю аȣріт ші о сабіє фєрєкатъ кȣ аȣр, сємнє дін трофєєлє салє чєлє стрълȣчітє чє лє̆ а докѫндіт дєла тȣрчї.

Пє кѫнд Міхаю крєдінчос фъгъдȣєлілор салє чє лє̆ а фъкȣт Ꙟмпъратȣлȣї ші лȣї Ѳігісмȣнд Баторі, сє-стрълȣчѣ прін бірȣінцє адєвъратє, Ѳігісмȣнд Баторі с'а сіліт ꙟн тот кіпȣл прін нєгоціації а сє-ꙟмпъчїȣі нȣ нȣмаї кȣ Ꙟмпъратȣл Рȣдолф, чі ші кȣ Ѳȣлтанȣл. Карактєрȣл лȣї чєл нєстаторнік ші карє а ꙟнкȣркат фоартє мȣлт ꙟнаінтарѣ чѣ норочітъ а армєлор крєщінєщї, нȣ с'а мȣлцȣміт пє ꙟмпъчюірѣ са кȣ Ꙟмпъратȣл, нічї пє аліанца чє а рєстаторнічіто кȣ Міхаю; гѫндірѣ лȣї лȣъ алтъ дірєкціє. Фіінд къ вєдѣ къ армєлє лȣї Рȣдолф фак пȣцінъ ісправъ ꙟмпротіва тȣрчілор, фъкȣ проєкт дє

а пъръсі прічіна крещінътъцій ші а десробірій цъ-рілор де сȣб жȣгȣл тȣрческ ші де а ꙟикіна Трансілваніа тȣрчілор. Дар фіінд къ ел ꙟн персоана са нȣ пȣтѣ съвѫрші ачѣста дȣпъ жȣрѫмѫнтȣл че а фъкȣт лȣі Рȣдолф ші лȣі Міхаю къ, ꙟн кѫтъ време ва фі ел прінц ал Трансілваніеі, нȣ ва ꙟигъдȣі ка тȣрчій съ ꙟмфігъ пічор статорнік ꙟн цара ачѣ, гъсі алт дрȣм де а'ші ꙟмпліні доріре са сау ꙟмвітъріле челе фатале але Полоніеі каре спре маі маре рȣшінѣ са връжмъша атѫт пе Рȣдолф кѫт ші пе Міхаю; ші, нъдъждȣінд а траце оаре каре фолоасе, маі мȣлт воя ꙟнаінтарѣ тȣрчілор де кѫт а крещінътъцій. Кемѫнд дін Полоніа пе ȣнкіȣл съȣ Кардіналȣл Андрею Баторі, де фацъ кȣ тоці Магнаціі църіі, ла 21 Мартіе 1599 се лъсъ де кѫрмȣірѣ Трансілваніеі ші о ꙟнкредінцъ ȣнкюлȣі съȣ, сфътȣіндȣл ка съ се дѣ сȣб протекціа тȣрчілор; ші дȣпъ ачѣста ел деспърцінд-се іар де невастъ са, прін Молдавіа се дȣсе ꙟн Полоніа.

Скімбарѣ ачѣста че се фъкȣ ꙟн Трансілваніа дете лȣкрȣрілор о алтъ фацъ. Нестаторнічіа лȣі Сігісмȣнд Баторі сȣпъръ фоарте мȣлт пе Ꙟмпъратȣл Рȣдолф, дар маі кȣ сѣмъ пе Міхаю каре де атѫтѣ орі се ꙟншелъ де кътре дѫнсȣл.

Міхаю фъкꙋ хотърѫре ка съ нꙋ ласе съ'ї маї скапе дін мѫнъ Трансілваніа, чі ѫнцелегѫндꙋсе кꙋ Ѫмпъратꙋл Рꙋдолф, съ о смꙋлгъ дела Андреꙋ Баторі ші ꙋніндꙋо кꙋ цара рꙋмѫнѣскъ съ о стъпѫнѣскъ ел.

Кардіналꙋл Баторі ѫндатъ кꙋм а лꙋат кѫрма стъпѫнірей трімісе солї ла Ѫмпъратꙋл Рꙋдолф ші ла Сꙋлтанꙋл черѫнд паче, дар нічї дела о парте нічї дела алта н'а пꙋтꙋт съ о добѫндѣскъ. Рꙋдолф нꙋ пꙋтѣ сꙋфері ка съ і се ръпѣскъ Трансілваніа; Сꙋлтанꙋл нꙋ врѣ съ пріімѣскъ пріетешꙋгꙋл ꙋнꙋї прінц каре есте аліат кꙋ Ѫмпъратꙋл ші кꙋ Міхаю. Кардіналꙋл Баторі черкъ ші ла Міхаю пріетешꙋг ші аліанца трімiцѫнд ла дѫнсꙋл пе Каспар Корніш генералꙋл армієї дін тоатъ Трансілваніа. Ачеста фіінд къ ꙋра пе Кардіналꙋл ші гѫндірѣ лꙋї де а да Трансілваніа ѫн мѫна тꙋрчілор, ѫнтърѫтъ пе Міхаю асꙋпра лꙋї ші'л ѫнтемеїѣ маї мꙋлт ѫн ꙋрмарѣ проіектꙋлꙋї съꙋ; іар пе Кардіналꙋл ѫл ѫнкредінцъ къ Міхаю нꙋ хръневще нічї ꙋн кꙋџет връжмъшеск асꙋпръї. Ка съ се-ѫнкредінцѕе ші маї біне деспре сімтіментеле лꙋї Міхаю, Кардіналꙋл Баторі трімісе алцї доі солї пе бътрѫнꙋл Георгіе Раваѕді ші пе Ніколае Вітіѕ ка съ ѫнкее кꙋ дѫнсꙋл трактат де паче, пріетешꙋг

шї аліанцъ. Міхаю ну вру де о камдатъ а се-ᲁмвоі ла пропуиеріле Кардіналулуї, ші черу кондіції марї ші греле пе каре Кардіналул ну пу-тѣ съ ле пріімѣскъ. Ꙟн сфѫршіт, фіінд къ ну куноштѣ ᲁикъ пе депліи куцетеле Ꙟмпъратулуї Рудолф, се-ᲁидуплекъ, ші ла 14 Апріліе 1599 ᲁнкіее трактатул ᲁнсъ ку кондіціа ачѣста; ка Кардіналул съ ну се десгіне де Ꙟмпъратул, нічї съ се аліезе ку турчії, чі дінпреунъ ку арме у-ніте съ поарте ръсбою ᲁмпротіва лор. Ачест трактат се-іскъліі де Міхаю ші де 10 боіерї аї сеї, ші пе урмъ плеиіпотенції, дупъ/о зъбовіре де доъ лунї ᲁи цара румѫнѣскъ, се-ᲁнтоарсеръ ᲁи Трансілваніа.

Дар ачест пріетешуг че се-ᲁнкіее ᲁнтре Кар-діналул ші ᲁнтре Міхаю се-префъку ᲁн грабъ ᲁн връжмъшіе пе фацъ. Кардіналул ръмасе ста-торнік пе сфътуіріле луї Сігісмунд Баторі де а ᲁнкіна турчілор Трансілваніа; політіка Полоні-еї фіінд де а лукра ᲁмпротіва аліанцеї пріінці-лор крещінї, се ведѣ, пентру ндеждѣ де оар-каре фолоасе, а се ᲁмбоі ла ачѣста; Іеремія Мо-гіла прін інтрігіле сале гръбі ᲁнчеперѣ връжмъ-шіілор. Ꙟн грабъ дупъ суірѣ луї Андрею Ба-торі пе скаунул Трансілваніеї, Іеремія Моділа ᲁъптура луї Замоіскі канцеларул Полоніеї, ᲁн-

целегжнд дела патронꙋл съꙋ кꙋцетеле лꙋї Ꙗн-
дреꙋ Баторі каре ера кꙋмнат кꙋ Ѕамоіскі, тоі
місе ла дженсꙋл ші'л ꙟмбіе кꙋ аліанца са пропꙋ-
індꙋї тот де о датъ къ, пентрꙋ а добжнді пріе-
тешꙋгꙋл тꙋрчілор, нꙋ есте алт міжлок де кът
съ'ші ꙋнѣскъ пꙋтеріле амжндої, съ нъвълѣскъ
ꙟн цара рꙋмжнѣскъ ші прінѕжнд пе Міхаꙋ съ'л
дѣ ꙟн мжїніле тꙋрчілор. Ꙗндреꙋ Баторі, спре
маї маре сꙋпърарѣ лꙋї Міхаꙋ аліатꙋлꙋї съꙋ, нꙋ
нꙋмаї ꙟнкіе кꙋ Іереміа Могіла о легътꙋръ де па-
че ші де пріетешꙋг вечнік; чі, ка съ'л мжхнѣскъ
ші маї мꙋлт, логоді пе ꙋн фрате ал съꙋ вітріг
кꙋ о фатъ а лꙋї Їереміа Могіла.

Ꙋрмъріле ачестѣ але лꙋї Ꙗндреꙋ Баторі ші Іе-
реміа Могіла, дꙋпъ че се фъкꙋръ кꙋноскꙋте,
коапцръ проіектꙋл чел фаворіт ал лꙋї Міхаꙋ де
а ꙋні Трансілваніа ші Молдавіа кꙋ цара рꙋмж-
нѣскъ. Деспре о парте ꙟнчепꙋ а фаче прегътірї
де ръзбоꙋ, деспре алтъ парте трімісе ꙋн сол ла
Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф ла Прага ꙟнвіновъцінд пе
Кардіналꙋл Баторі, къ ва съ се трагъ дін аліан-
ца крещінѣскъ спре а се ꙋні кꙋ тꙋрчії; ші къ спре
а нꙋ се фаче зътичіре армелор крещінътъції, а-
чест прінц кꙋ бънꙋіалъ требꙋе съ се скоацъ дін
скаꙋн, фъкжндꙋсе о нъвъліре ꙟн Трансілваніа
деспре партѣ Ꙟмпъратꙋлꙋї дін Ꙋнгаріа ші дес-

пре партѣ цѫрїй рȣмѫнешй. Ѫмпѫратȣлȣй Рȣдолф ѫй плѫкȣ планȣл лȣй Міхаıȣ, ші тріміцін-дȣй скрісорй тайниче, ѫл ѫнкȣрѫжѫ ка сѫ'л ші пȣе ѫн лȣкраре, арѫтѫндȣй ка, ѫн прічина ачѣста, сѫ се-ѫнцелѣгѫ кȣ Баста генералȣл трȣпелор ѫмпѫрѫтешй дін Ȣнгаріа; кѫтре ачѣста прінтр'алт генерал Георгіе Рац ѫй тріміce ші банй ка сѫ факѫ гѫтіре де рѫсбоıȣ кȣ нȣміре ѫмпротіва тȣрчілор. Ѫмвоірѣ Ѫмпѫратȣлȣй аȣмплȣт пе Міхаıȣ де бȣкȣріе, ші ел фѫрѫ зѫбавѫ а тріміс ла Баста пе ȣн боіер ал сѫȣ Ѳтоіка ка сѫ се-ѫнцелѣгѫ кȣ дѫнсȣл ѫн лȣарѣ мѫсȣрілор спре а изгоні ѫн Трансілваніа. Кардіналȣл Баторі афлѫ кореспонденца лȣй Міхаıȣ кȣ Баста ші аȣзі кѫ се фак прегѫтірй де рѫсбоıȣ. Непȣтѫндȣ'шй аскȣнде фріка пентрȣ кȣцетеле сале челе віклене, тріміce ȣн сол ла Баста ка сѫ се-плѫнгѫ пентрȣ бѫнȣеліле ші пѫра чѣ неадевѫратѫ а лȣй Міхаıȣ. Баста ѫй рѫспȣнсе, кѫ ел нȣ щіе німік деспре сімтіментеле лȣй Міхаıȣ; кѫ дака ва сѫ афле сѫ'л ѫнтребе ел сінгȣр. Пе боіерȣл Ѳтоіка ѫл тріміce Баста ѫндѫрѫт фѫр'ай да рѫспȣнсȣрй хотѫрѫте, де кѫт ѫй фѫгѫдȣі кѫ ва ѫнгріжі а ѫнщіінца пе Міхаıȣ де челе че требȣе сѫ факѫ. Рѫспȣнсȣл ачел тѫгѫдȣітор че дете Баста солȣлȣй дін Трансілваніа ѫмфрікошѫ пе Кардіналȣл Ба-

торі ші маї мȣлт. Ка съ се ꙟкредінцѣзе пріи сіне де сімтіментеле лȣї Міхаїȣ, трімісе ла дѫнсȣл пе Панкратіе Шеией. Ачеста дȣпъ че спȣсе лȣї Міхаїȣ челе че се ворбеск деспре дѫнсȣл, къ адікъ, ар врѣ съ деськізъ ръзбоїȣ ꙟпротіва Трансілваніеї, Міхаїȣ тъгъдȣі ші ꙟї адȣсе амінте де жȣрѫмѫнтȣл че 'л а фъкȣт къ ва пъзі пачѣ ші пріетешȣгȣл кȣ Трансілваніа; ꙟї аратъ къ есте інтересȣл сѣȣ де а ціне кȣ Трансілваніа кѫнд кȣ Молдавіа н'аре нічї о ꙟклінаре; ꙟнсфѫршіт ꙟї мъртȣрісі, къ ꙟї паре рѣȣ къ се афлъ ꙟн асфела де бънȣіалъ ка Андреїȣ Баторі ла кърȣї пріетешȣг ꙟл прецȣеще фоарте мȣлт. Дȣпъ чінстѣ че Міхаїȣ фъкȣ лȣї Шеиеі ші дȣпъ кіпȣл дескоперірелор лȣї, Шеиеі се ꙟкредінцъ десъвѫршіт къ Міхаїȣ нȣ хръиеще ꙟн ініма са нічї ȣн кȣџет връжмъшеск; асеменѣ дȣпъ ꙟнтоарчерѣ са ꙟкредінцъ ші пе Андреїȣ Баторі, къ ꙟші пȣне капȣл къ Міхаїȣ н'аре де гѫнд де а фаче врео мішкаре връжмъшѣскъ асȣпра Трансілваніеї.

Ꙟкредінцъріле че адȣсеръ маї ꙟнаінте Каспар Корніш ші акȣм Шеиеі деспре сімтіментеле челе пачиниче але лȣї Міхаїȣ, детеръ лȣї Андреїȣ Баторі маї мȣлтъ ꙟдръзнѣлъ де негоціаціа спре а се апропіа де тȣрчї. Пе де о парте се-фъ-

църнічі къ ва съ ꙟнкіее о ꙟнвоіре кȣ Ꙟмпъра-
тȣл Рȣдолф, пе де алтъ парте трімісе ȣн сол
ла Константінопол ші черȣ дела Сȣлтанȣл ка
съ'ї ласе лȣї нȣ нȣмаї Трансілванія ші Молда-
віа, чі ші цара рȣмѫнѣскъ, ші съ стъпѫнѣскъ
ел кѫте треле пріинціпателе ка васал тȣрческ, фъ-
гъдȣінд а плъті трібȣт потрівіт пентрȣ дѫнсе-
ле. Дин ꙟтѫмпларе Міхаю прінсе пе солȣл а-
честа, ші се-гръбі а фаче кȣноскȣтѣ лȣї Баста
кȣцетеле челе вѫнзътоаре але лȣї Андреїȣ Баторі.
Акȣм се-хотъръ кȣ десъвѫршіре съ се ia дін мѫ-
на лȣї Трансілваніа; ші кȣ тоате къ ꙟнтре Рȣ-
долф ші ꙟнтре Андреїȣ Баторі с'а ꙟнкеіат о ꙟм-
воіре; дар Міхаю се цінȣ де інстрȣкціїле челе
таїниче че ле пріімі дела Ꙟмпъратȣл ꙟн прічіна
нъвъліреї ꙟн Трансілваніа. Фъцърнічіндȣсе къ
креде ꙟн ꙟнвоірѣ ꙟнкеіатъ ꙟнтре Рȣдолф ші
Андреїȣ Баторі, ꙟшї ȣрмъ прегътіріле де ръсбоїȣ
сȣб нȣміре, къ тоате ачестѣ ле фаче ꙟмпротіва
тȣрчілор. Андреїȣ Баторі се-ꙟншелъ ші атѫт
ера де ꙟнтемеіат ꙟн сімтіментеле челе пачніче
але лȣї Міхаю, ꙟн кѫт ꙟї дете вое ка ꙟн четъ-
ціле съсещї съ кȣмпере арме, мȣніціє ші алте
требȣінчоасе пентрȣ ръсбоїȣ, ші ꙟнгъдȣі ка маї
мȣлції трансілванені съ інтре ꙟн слȣжба лȣї.
Дȣпъ че ꙟшї фъкȣ тоате гътірѣ, Міхаю ка съ

адоармъ пе Андрею Баторі ші ка съ спіонезе лагърꙋл лꙋі че ера адꙋнат ла Сассебеш, трімісе пе Банꙋл Міхалчѣ ші пе Георгіе Сѫрбꙋл ка съ факъ кꙋноскꙋт лꙋі Андрею Баторі къ, ꙟн вremѣ ꙟн каре се-ꙋрмѣзъ ръсбоюл кꙋ тꙋрчії ꙟн Ꙋнгаріа ел ар врѣ съ факъ о нъвъліре ꙟн Бꙋлгаріа, дака ар фі сігꙋр къ о съ аібъ паче де кътре Трансілваніа ші къ нꙋ і се ва фаче нічі о зътікніре. Андрею Баторі ꙟнкредінцъ пе тріміші, къ Міхаю поате фъръ фрікъ съ ꙟнтрепрінзъ орі че, фіінд къ дін партѣ са нꙋ і се-ва прічінꙋі нічі о стѫнжініре. Пе лѫнгъ рапортꙋл ачеста, трімішії дескрісеръ лꙋі Міхаю старѣ лагърꙋлꙋі дін Трансілваніа, кꙋм къ солдаціі църії чѣ маі маре парте сѫнт ꙟмпръщіаці ла лꙋкрꙋл кѫмпꙋлꙋі, ші къ нꙋмаі гвардіетії ші оаре карі солдаці кꙋ платъ се-афлъ ꙟн лагър.

Дꙋпъ щіріле ачестѣ, Міхаю сокоті съ факъ ꙋн пас маі ꙟнаінте кътре сфѫршітꙋл дорірілор сале. Трімісе ла Андрею Баторі алці доі солі пе Вістіерꙋл Даміан ші пе Преда фъкѫндꙋі щіꙋт, къ кꙋ тоате къ а фост хотърѫт съ ꙟнтрепрінзъ о нъвъліре ꙟн Бꙋлгаріа; дар фіінд къ Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф 'ла пофтіт ка съ мѣргъ кꙋ арміа ꙟн Ꙋнгаріа ші съ'л ажꙋторезе аколо ꙟмпротіва лꙋі Ібраім Паша, есте сіліт съ се ласе де хотъ-

рѫрѣ дін тѫїȣ; черȣ аша дар дела Андреїȣ Баторі ка съ'ї дѣ бое съ трѣкъ кȣ арміа рȣмѫнѣскъ прін Трансілваніа, ші ꙟ ї фъгъдȣї къ ва цінѣ чѣ маї страшнікъ дісчіпліна, спре а нȣ се сȣпъра кѫтȣші де пȣцін лъкȣіторії църії де кътре солдаціі рȣмѫні. Ꙟщіінцарѣ ачѣста бъгъ пе Андреїȣ Баторі ꙟн гріжъ ші маї маре деспре гѫндȣріле лȣї Міхаїȣ; ші дȣпъ че ръспȣнсе трімішілор къ ажȣторȣл лȣї Міхаїȣ ꙟн Ȣнгаріа нȣ есте атѫт де требȣінчос, кѫт ар фолосі кѫнд ар фаче о діверсіе ꙟн Бȣлгаріа, апої ка съ іскодѣскъ ініма лȣї Міхаїȣ, тріміce ші ел ла дѫнсȣл пе Георгіе Палатічіе ка съ'л ꙟнкредінцезе къ де ші се паре лȣї Міхаїȣ къ ел негоціазъ кȣ тȣрчії; дар ꙟн ініма са есте партізан ал крещінътъціі ші н'ащѣптъ де кѫт времѣ ка съ рȣпъ тоате релацііле кȣ тȣрчії ші съ се ȣнѣскъ кȣ прінції крещіні ꙟнпротіва лор. Міхаїȣ щіа кѫт прец требȣе съ пȣе пе ꙟнкредінцъріле лȣї Андреїȣ Баторі; кȣ тоате ачестѣ ꙟнсърчінъ пе Палатічіе ка съ спȣе стъпѫнȣлȣї съȣ, къ н'аре нічї ȣн гѫнд ръȣ асȣпра лȣї. Арміа са ші о аскȣнсе Міхаїȣ атѫт де біне, ꙟн кѫт трімісȣл н'а пȣтȣт ведѣ нічї о гътіре де ръзбоїȣ де кѫт вре о 500 дін гвардістії съї.

Абѣа се-одіхні пȣцінтел Андреїȣ Баторі дȣпъ

ꙟтоарчерѣ лꙋй Палатічіе ші алте вестірй ꙟнфрікошетоаре ꙟй тꙋрбꙋрѫ тоатѫ пачѣ ініміӥ сале. Іереміе Могіла каре лꙋкра ꙟн скопосꙋл лꙋй Андреꙋ Баторі, афлѫ сфѫршітꙋл пентрꙋ каре Міхаꙋ фаче прегѫтірй де рѫсбоꙋ, ші ꙟнщіінцѫ пе Андреꙋ Баторі ка сѫ се пѫзѣскѫ, кѫчй Міхаꙋ се гѫтеще сѫ нѫвѫлѣскѫ ꙟн Трансілваніа ші сѫ'й рѫпѣскѫ прінціпатꙋл. Ꙟнкредінцѫріле ачестѣ че ꙋмплꙋрѫ пе Андреꙋ Баторі де гроазѫ, се-адеверірѫ кꙋ алте вестірй ші май сігꙋре. Ꙋн Іоан Маро сѫрб де націе, нѫскꙋт ꙟн Трансілваніа, ші каре се афла ꙟн слꙋжбѫ де секретар ла Міхаꙋ, вѫндꙋ таӥнеле стѫпѫнꙋлꙋй сѫꙋ, щі ка ꙋнꙋл каре май біне декѫт орй каре алтꙋл пꙋтѣ сѫ кꙋноаскѫ кꙋџетеле лꙋй, ꙟнщіінцѫ пе Андреꙋ, сѫ нꙋ крѣзѫ жꙋрѫмінтеле ші ꙟнкредінцѫріле лꙋй Міхаꙋ, фіінд кѫ ел н'аре алтѫ хотѫрѫре декѫт сѫ копрінзѫ Трансілваніа. Андреꙋ Баторі се ꙟнгрозі ші, ка сѫ афле пентрꙋ чѣ май дꙋпе ꙋрмѫ оарѫ хотѫрѫрѣ лꙋй Міхаꙋ, трімісе ла дѫнсꙋл алт сол пе Тома Чомортани каре ꙟн аній трекꙋцй слꙋжісе ꙟн арміа лꙋй Міхаꙋ ка щаб-офіцер. Чомортаній слꙋвѣ пе Міхаꙋ ші ꙋра пе Андреꙋ Баторі. Ꙟнаінте де а вені ꙟн цара рꙋмѫнѣскѫ ел се ꙟнтѫлні кꙋ Каспар Корніш ші кꙋ Шенеі карі ера врѫжмашй ай лꙋй Андреꙋ Баторі

ші врѣ маї мꙋлт съ дѣ Трансілваніа ꙟн мѫїні-ле лꙋї Міхаю декът съ о ласе ꙟн стъпѫнірѣ ꙋ-нꙋї прінц слаб ка Андрею Баторі каре воеще а-се-да сꙋб протекціа тꙋрчілор. Чомортані ꙟн лок де а'ші ꙟмпліні даторііле кꙋ каре ера ꙟисър-чінат де кътре стъпѫнꙋл сѫꙋ, дескоперí лꙋї Мі-хаю кꙋцетеле лꙋї Андрею Баторі къ, адікъ, ел ва съ се-ꙟмпъчюаскъ де съвѫршіт кꙋ тꙋрчії, ші фіінд къ ачеща чер лꙋкрꙋрі марї дела дѫнсꙋл, а хотърѫт съ скоацъ дін скаꙋн пе Міхаю ші прінтр'ачѣста съ се-рекомандезе кътре дѫншії; де ачеѣ інтересꙋл чел маї де апроапе ал лꙋї Мі-хаю есте ка съ апꙋче ел ꙟнаінте ші съ копрінзъ Трансілваніа.

Ꙟн време кѫнд Андрею Баторі ꙟн мꙋлте кі-пꙋрі се-фъкꙋсе віноват ꙟнаінтѣ крещінътъції ші а лꙋї Міхаю пентрꙋ негоціаціїле сале кꙋ Тꙋрчії, ші кореспонденца са кꙋ Полоніа ші Іереміе Могі-ла; кѫнд Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф нꙋ се ꙟнвоісе нꙋ-маї пентрꙋ скоатерѣ лꙋї дін Трансілваніа, чі ші ꙟнкꙋражасе пе Міхаю спре а съвѫрші ачѣста; кѫнд ꙋнії дін магнаціі Трансілваніеі кіема сін-гꙋрі пе Міхаю, ші маї кꙋ сѣмъ четъціле сесещі каре врѣ дін тоатъ іініма съ се ꙗ цара дін стъ-пѫнірѣ лꙋї Андрею Баторі ші съ се-дѣ лꙋї Рꙋ-долф, Міхаю нꙋ ꙟнтѫмпіна ничї о піедікъ спре

а ꙟтрепріинде еспедіціе ръсбоіникъ ꙟпротіва луі Андреіу Баторі ші спре а'ші ведѣ ꙟфііицат де жумътате проіектул сѣу чел фаворіт, купрінзѫнд Трансілваніа ші уніндуо ку цара румѫнѣскъ. Сінгура темере че о авѣ ера деспре партѣ турчілор, ка ну кум ва ачещіа, ꙟи времѣ ꙟи каре ел се ва афла ꙟн Трансілваніа, еі съ нъвълѣскъ ꙟн урма са ꙟи цара румѫнѣскъ. Міхаіу пусе ꙟн мішкаре тот мещешугул діпломатічіе; момі пе турчі ші ꙟі фъку съ крѣзъ, къ ел есте кредінчос Порціі отомане ші къ де ші с'а арътат пѫнъ акум връжмаш кътре дѫнса, дар ачѣста о а фъкут дін прічіна несуферірелор ла каре адуседеръ цара ніще турчі прівеції; іар де аічі ꙟиаінте есте хотърѫт съ лукреꙁе ꙟн інтересуріле еі; къ еспедіціа каре ел воеще съ ꙟптрепрінзъ ꙟн Трансілваниа прівеще тот ла інтересуріле Порціі ка съ педепсѣскъ пе Андреіу Баторі ка пе унул каре ну нумаі ꙁъбовеще а се-супуне еі, чі ꙟнкее трактатурі де прієтешуг ші аліанцъ ку Рудолф Ꙟмпъратул Германіеі. Асфел Міхаіу асігурѫндуші пачѣ деспре партѣ турчілор ші авѫнд фъкутъ тоатъ прегътірѣ, путѣ съ ꙟнчѣпъ еспедіціа. Туці кредѣ къ прегътірѣ ачѣста де ръсбоіу с'а фъкут ꙟнпротіва турчілор. Міхаіу а щіут аша де біне съ ціе таіник проіек-

тȣл съȣ, ꙟн кѫт німіні н'а пȣтȣт съ'л афле а-фаръ дін вре о кѫцї ва боіері кърора 'ла дескоперіт ел сінгȣр, ші дінтре каре чел дін тѫіȣ ера Банȣл Міхалчѣ, каре дін тоате пȣтеріле спріжінѣ ші ꙟндемна пе Міхаіȣ ла ачѣста. Кѫнд ера апроапе съ порнѣскъ арміа, с'аȣ афлат ȣнії карі съ сфътȣіаскъ пе Міхаіȣ спре а се лъса де ꙟнтрепріндерѣ асȣпра Трансілванієї. Дінтр'ачещіа ера Логофътȣл Теодосіе, Теодора мȣма лȣї Міхаіȣ ші Флоріка неваста лȣї. Дар Міхаіȣ ера маї гата а фаче орї че жертвъ де кѫт а'шї скімба хотърѫрѣ са ші а лъса съ трѣкъ прілежȣл ачеста прін каре ȣнѣ доъ цѫрї сȣб скіптрȣл съȣ, ꙟнълца пȣтерѣ рȣмѫнілор ші добѫндѣ о стъпѫніре сігȣръ ші ꙟн старе де а ꙟнфрȣнта пе врѫжмашії съї. Прінцеса Флоріка вѫзѫнд къ нȣ поате ꙟндȣплека пе Міхаіȣ съ'шї скімбе планȣл, хотърѫ дін преȣнъ кȣ Петрашкȣ съ ꙟнтовѫрошѣскъ пе бърбатȣл съȣ ꙟн тоате норочіріле ші прімеждііле. Пе маїкъ са Теодора Міхаіȣ о хотърѫ съ о ласе ла Мънъстірѣ Бозіа пентрȣ а'шї ꙟндрепта старѣ сънътъції ші а фі департе де сгомотȣл армелор. Чеі лалцї боіері се ꙟнвоіръ ꙟн сфѫршіт а лȣа парте ла експедіціе, дȣпъ че Міхаіȣ ле десфъшȣръ тот проіектȣл съȣ, ші дȣпъ че ле арътъ фолоаселе ші слава че ва еші

пентрꙋ цара рꙋмѫнѣскъ ші де обще пентрꙋ тоцї рꙋмѫниї дін ѫнтрепріндерѣ ачеѣ.

Ла 13 Октомбріе 1599, Міхаю порні кътре Плоещї о парте дін трꙋпеле сале фіінд къ ѫн арміа са ера мꙋлцї офіцерї ші солдацї дін Трансілваніа, а требꙋіт ѫнаінте де аї дꙋче ѫнпротіва лꙋї Андреꙋ Баторі, съ се-асігꙋрезе деспре кредінца лор. Дꙋпъ че ашезъ ѫн піацъ ші пе ꙋліце трꙋпеле рꙋмѫнещї ші сѫрбещї прекꙋм ші пе гвардіщї тоцї ѫнармацї, солдацілор полонезї ші казачілор карі слꙋжѣ кꙋ платъ ле а порꙋнчіт ка съ фіе ѫнпрежꙋрꙋл Орашꙋлꙋї. Генералꙋлꙋї Баба Новак сꙋбт а кърꙋїа командъ ера 5000 педестрашї ѫнтре карі ера ші хаїдꙋчї дін Ѹнгаріа, ѫї дете порꙋнкъ съ купрінзъ дрꙋмꙋл каре дꙋче ла кꙋртѣ палатꙋлꙋї. Ѫнтокміндꙋсе ачестѣ ѫнтр'ачест кіп, Міхаю кіемъ ѫнаінтѣ са пе офіцерїї Трансілванені карі ера ѫн слꙋжба са, пе Георгіе Мако, пе Щефан Тарканї, Іоан Тамашфалві ші Грігоріе Кіш ші ѫї пꙋсе съ жꙋре къ вор мерџе орї ѫнкътр'о ѫї ва дꙋче ел фър'а пързсі стѣгꙋріле сале. Ачела'шї жꙋрѫмѫнт аꙋ требꙋіт съ факъ 500 хꙋсарї ꙋнгꙋрї сꙋб команда колонелꙋлꙋї Дімітріе Нагї ші а кѫпітанꙋлꙋї Георгіе Хорват ші алції; прекꙋм ші алцї 200 хꙋсарї алешї де сꙋб команда кѫпітанꙋлꙋї Щефан Петнахачі, кар

ера плътіцї кꙋ лѣфъ маї маре ші карі пентрꙋ ꙟндрѫзнѣла ші вітежіа лор се нꙋмѣ Бешліі. Ꙟнтре Трансілванені с'аꙋ афлат ꙋнії карі черꙋръ деслꙋшіре асꙋпра жꙋрѫмѫнтꙋлꙋї а'челꙋї нехотѫрѫт. Міхаꙵ кꙋ аспріме ле адꙋсе амінте, къ даторіа ꙋнꙋї солдат каре слꙋжаще пе платъ, есте съ аскꙋлте де порꙋнчіле Генералꙋлꙋї сѫꙋ фѫр'а ꙟнтреба пентрꙋ че.

Дꙋпъ а треа зі дела депꙋнерѣ жꙋрѫмѫнтꙋлꙋї, Міхаꙵ дете порꙋнкъ арміеї сале ка съ се сꙋе ла поалеле мꙋнцілор Карпацї ші аколо съ ꙟнфігъ лагѫрꙋл. Ꙗічї стрѫнгѫндꙋсе тоате трꙋпеле че ера ꙟмпрѫщіате ꙟнтр'о парте ші ꙟнтр'алта, фѫкꙋ кꙋноскꙋт тꙋтꙋрор де обще, къ скопосꙋл сѫꙋ есте пріи Трансілваніа съ трѣкъ ꙟн Ꙋнгаріа; карѫле съ рѫмѫе пе ꙋрмъ; фіеш каре солдат съ'шї дꙋкъ сінгꙋр лꙋкрꙋріле сале, нꙋмаї че есте маї греꙋ съ се-ꙟнкарче пе каї. Фіінд тоате гата пентрꙋ плекаре, Міхаꙵ лѫсѫ пе оаре кѫцї ва діи боіерї ка съ кѫрмꙋꙵаскъ цара ꙟн времѣ ліпсіреї сале; кѫтре ачѣста порꙋнчі лꙋї Радꙋл Бꙋзескꙋ ші Банꙋлꙋї Ꙋдрѣ дела Краіова ка съ адꙋне трꙋпеле діи жꙋдецеле дꙋпесте Олт съ трѣкъ мꙋнціі пе ла Тꙋрнꙋл рошꙋ ші съ се ꙋнѣскъ кꙋ арміа ꙟн Трансілваніа. Ꙟнтокміндꙋсе тоате лꙋкрꙋріле ꙟн асфел де кіп, нꙋмаї рѫмѫнѣ

алт декѫт съ порнѣскъ ꙟн нъдеждѣ норокȣлȣї съȣ каре 'ла ꙟнтовърошіт пѫнъ акȣм ші ꙟн кредінца вітежілор съї рȣмѫнії кȣ каре а іспръвіт атѫтѣ лȣкрȣрї мінȣнате, Міхаю плекъ; дар трімісе маї ꙟнаінте о парте дін арміа са ка съ копрінзъ потечіле ші стрѫмторіле, съ ꙟнзъдърнічѣскъ орї че піедікъ ар ꙟнтѫмпіна, ші съ ꙟнлеснѣскъ тречерѣ арміеї престе мȣнцї. Ел віінд пе ȣрмъ ꙟнтр'о зі ші ꙟнтр'о ноапте бірȣі вѫрфȣріле мȣнцілор ші греȣтатѣ дрȣмȣлȣї ші трекȣ тоатъ арміа ꙟн Трансілваніа. Кȣм ажȣнсе ла Боца ашезъ лагърȣл ка съ се-одіхнѣскъ арміа, ші трімісе вре о кѫцїва дін офіцерії съї ка съ ꙟнвітезе пе секȣї съ алерџе ла арме. Міхаю ле фъгъдȣї къ ȣніндȣсе кȣ дѫнсȣл ші лȣкрѫнд ꙟн інтересȣл съȣ, ꙟшї вор добѫнді дрептȣріле ші прівелегіюріле челе векї че ле німічісеръ прінцїї Баторії, ші вор скъпа де греȣтъціле кȣ каре ꙟї ꙟмпіла нобілії стъпѫнії лор. Вестірѣ ачѣста ȣмплȣ пе секȣї де бȣкȣріе: тоцї алергаръ ла арме; кȣ тоції алергаръ ка съ слȣжаскъ сȣб стѣгȣріле лȣї Міхаю. Ꙟн ентȣсіасмȣл ачела ал лор нъвълиръ асȣпра четъції Вархеї, каре ера зідітъ пентрȣ а'ї цінѣ пе дѫншії ꙟн фрѫȣ; жефȣіръ ші арсеръ каселе нобілілор дȣпрін сате ші ораше ші се-гръбіръ а веніи ка съ се ȣнѣскъ кȣ арміа рȣмѫнѣскъ.

Андреꙋ Баторі кꙋ вре о кѫті ва зіле маї ꙟна-
інте, фъръ а се теме де вре о прімеждіе дін партѣ
лꙋї Міхаю стрѫнсесе адꙋнарѣ нобілілор ла Бъл-
град ка съ се кінзꙋіаскъ деспре осібіте трібꙋнце
але цѫрії. Порнірѣ лꙋї Міхаю дін цара рꙋмѫ-
нѣскъ а фост атѫт де таїнікъ, ші тречерѣ лꙋї
песте мꙋнції атѫт де юте, ꙟн кѫт н'а пꙋтꙋт съ
ажꙋнгъ пѫнъ маї тѫрзіꙋ нічї о вестіре деспре
інтрарѣ арміеї рꙋмѫнещї ꙟн Трансілваніа. Чеї
карі пꙋтѣ съ афле ачѣста маї ꙟнаінте ші съ ꙟн-
щііінцезе пе Андреꙋ Баторі деспре прімеждіа че
вінѣ асꙋпра лꙋї, ера лъкꙋіторії Брашовꙋлꙋї ші
аї алтор ораше съсещї; дар націа съсѣскъ дꙋ-
пъ кꙋм врѣ съ скапе де сꙋб жꙋгꙋл тꙋрческ, до-
рѣ съ се слобоазъ ші де сꙋб стъпѫнірѣ лꙋї Ан-
дреꙋ Баторі, ші нъдъждꙋіа ка прін копріндерѣ
Трансілваніеї де кътре Міхаю, съ се ꙟнтемеезе
стъпѫнірѣ лꙋї Рꙋдолф ꙟн цара лор. Жꙋдекъ-
торꙋл дін Брашов а тріміс ꙋн кꙋріер ла Андреꙋ
Баторі, дар н'а ꙟнщііінцат маї мꙋлт, де кѫт
къ нішче чете де Полоні с'аꙋ вѫзꙋт ла Боца фъръ а-
фаче вре ꙋн ръꙋ. Чѣ дін тѫю вестіре деспре ін-
трарѣ лꙋї Міхаю ꙟн Трансілваніа а афлат Ан-
дреꙋ Баторі дін гꙋра кꙋріерꙋлꙋї каре, фъръ а фі
лꙋат інстрꙋкції дела жꙋдекъторꙋл, спꙋсе къ
Міхаю кꙋ арміа рꙋмѫнѣскъ се афлъ апроапе де

Брашов. Маĭ лъмȣріте щірĭ пȣтѣ Андреȣ Баторі съ пріімѣскъ дела кȣріерії пе, карі ꙟĭ трімісеръ нобіліĭ дін сѫкȣіме; дар тоате скрісоріле лор къзȣръ ꙟн мѫĭніле ачелора карі нȣ'л Юбѣ пе дѫнсȣл, карі ажȣнсеръ а нȣ'л маĭ пȣтѣ сȣфері ші а лȣкра кȣ тоате міжлоачеле спре а'л скоате дін скаȣн. Дȣпъ че сосіръ ші алцĭ вестіторĭ дінтр'алте пърцĭ каре адȣсеръ ꙟнкредінцърĭ деспре адевърȣл лȣкрȣлȣĭ се афлъ ꙟнведерат къ Міхаȣ а трекȣт ꙟн Трансілваніа. Андреȣ Баторі ръмасе ꙟммърмȣріт ші мърімѣ прімеждіеĭ че вінѣ асȣпръ'ĭ ꙟĭ слъбі тоате пȣтеріле. Сфътȣіндȣсе ꙟн градъ кȣ пріетеніĭ сѫĭ че требȣе съ факъ, трімісе фъръ зъбавъ ꙟн тоате пърціле кȣріерĭ ка съ вестѣскъ къ цара се афлъ ꙟн прімеждіе, съ ꙗ тоцĭ армеле ꙟн мѫнъ ші съ се грѫбѣскъ а вені ла лагърȣл дела Сассебешĭ; чел че нȣ ва аскȣлта ші нȣ се ва грѫбі а вені, се-ва сокоті де вѫнзътор де патріе. Спре а ꙟндемна пе тоцĭ ка съ сае ла арме, порȣнчі ꙟн тоате пърціле съ се-поарте о сабіе сѫнџератъ; сѫкȣілор ле фъгъдȣі къ ле ва да ꙟндърът тоате дрептȣріле ші прівілеџіȣріле че лі с'аȣ фост ръпіт маĭ ꙟнаінте.

ꙟнтр'ачестѣ Міхаȣ рідікѫндȣ'шĭ лагърȣл дела Боца вені ла Прежмар. Аічĭ ла 23 Октомвріе 1599 прінтр'о прокламаціе ꙟшĭ дескоперi

таѵна тѹтѹрор де обще, ші фъкѹ кѹноскѹт, къ а веніт съ ціе ꙟн кредінцъ ші сѹпѹнере пе лъкѹіторії Трансілваніеї карі аѹ жѹрат ꙟмпъратѹлѹї Рѹдолф къї вор фі кредінчошї ші сѹпѹшї, ші съ скоацъ дін скаѹнѹл стъпжнірії пе Андреѹ Баторі каре лъсжнд партіда крещінътъцїї ва съ предѣ тѹрчілор Трансілваніа. Магістратѹл Брашовѹлѹї фіінд сіліт ка съ се предѣ, трімісе ла Міхаїѹ о депѹтаціе каре ꙟї адѹсе дарѹрї, ші дѹпъ че фъгъдѹі къ Орашѹл ва ръмжнѣ неѹтрал, рѹгъ пе Міхаїѹ ка съ апере Орашѹл прекѹм ші тот ціиѹтѹл дѹпрін прежѹр ші съ нѹл дѣ ꙟн жафѹл армієї. Міхаїѹ дѹпъ ачѣста рідікъ лагърѹл дела Прежмар ші ꙟнаінтъ пжнъ ла Цжицърені, ꙟнгріжінд тот дꙋна ка прінтро дісчіплінъ страшнікъ съ се опрѣскъ солдацїї съї де а сѹпъра пе лъкѹіторї; кѹ тоате ачестѣ пофта де а жефѹі че се ꙟнкѹїбасе ꙟн рѹмжнї де кжнд Міхаїѹ ле да вое ка съ прѣдезе локѹрї, ораше ші сате дін цара тѹрчѣскъ, нѹ се пѹтѹ мърџіні: Трансілваніа сокотіндѹсе де царъ вражмашъ, нобілїї неџѹцъторї ші плѹгарї сеафла ꙟн жафѹл солдацілор рѹмжнї.

ꙟнаінтарѣ чѣ бърбътѣскъ а лѹї Міхаїѹ, тъѣ тот кѹражѹл лѹї Андреѹ Баторі де а і се ꙟмпротіві кѹ армеле ꙟнтро време кжнд ел нѹ ера пре-

тътіт де ажꙋнс де а опрі арміа рꙋмѫнѣскъ пе ка-
ре ши о ꙟнкідꙋꙗ. Сокотінд ка саꙋ съ се ꙟмпъ-
чꙋꙗскъ кꙋ Міхаю саꙋ прін негоціації съ амѫ-
неѕе времѣ пѫнъ кѫнд се вор стрѫнџе ші оштіріле
сале ла лагърꙋл дела Сассебеш, трімісе ла Міхаю
ꙋн сол пе Ісак Чейті кꙋ скрісоаре, ꙟн каре кꙋ че
ле маі дꙋлчі кꙋвінте ворбѣ де паче. Міхаю
фъръ багѫ ꙟн сѣмъ копріндерѣ скрісорії, фъръ
да ръспꙋнс, опрі ла сіне пе трімісꙋл ші нꙋл сло-
бозі пѫнъ дꙋпъ іспръвірѣ ръсбоюлꙋі. Дꙋпъ че
бъзꙋ Андреꙋ Баторі къ Міхаю н'аре алт ꙟн
гѫнд де кѫт ръсбоюл ші копріндерѣ Трансілва-
ніеі, се рідікъ дін Бълград ші мерсе ла лагърꙋл
съꙋ ла Сассебеш ꙋнде аштепта съ'і віе трꙋпе ажꙋ-
тоаре дін Ліпова, Іенео, Карансебеш ші сѫкꙋії
дін скаꙋнеле Мꙋреш ші Араніош. Лічі ꙟл сфъ-
тꙋіръ ꙋнії ка съ нꙋ піаръ времѣ аштептѫнд ꙟн-
търіріле, чі съ ꙗсъ ꙟнаінтѣ връжмашꙋлꙋі ла Сі-
біі, съ се асігꙋреѕе деспре четатѣ ачѣста ші ꙟн-
токмінд ачі ла зідꙋріле четъції лагърꙋл, съ пре-
лꙋнџѣскъ ръсбоюл прін негоціації ші ловірі мічі
ші ꙟн асфел де кіп съ остенѣскъ ші съ слъбѣскъ
арміа връжмъшѣскъ. Андреꙋ Баторі се ꙟнвоі
кꙋ пропꙋнерѣ ачѣста. Ꙋнії де аі съі ꙟл сфътꙋꙗ
ка съ ꙟнкредінцеѕе арміа генералілор съі ші съ
ръмѫе акасъ, дар ел н'а врꙋт съ се деспарцъ де

трїщѣ шї рестрїщѣ армїеї сале. Кꙋ о мꙋлцїме де 9000 солдацї плекъ̀ Андреїꙋ Баторї кътре Сїбїꙋ, ꙋнде нꙋ афлъ̀ нїчї о драгосте а четъценїлор кътре дѫнсꙋл. Ашезѫнд лагърꙋл ла Сїбїꙋ, чеї маї мꙋлцї дїн прїетенїї съї, ꙟл ꙟндемнаръ ка съ нꙋ зъбовѣскъ а ловї пе врѫжмашꙋл каре кꙋ кѫт ї се-лась време маї мꙋлтъ кꙋ атѫт маї мꙋлт се-ꙟмпꙋтернїчеще.

Міхаїꙋ рїдїкѫндꙋсе дела Цѫнцъреї трекꙋ прїн пъдꙋрѣ Шеркзїї шї се-гръбї а ажꙋнџе ꙟнаїнтѣ лꙋї Андреїꙋ Баторї ла Сїбїꙋ ꙋнде авѣ мꙋлцї прїетїнї дїнтре четъценї каре спрїжїнѣ прїчїна лꙋї шї а Ꙟмпъратꙋлꙋї Рꙋдолф. Авѣ шї алтъ прїчїнъ де а копрїнде цїнꙋтꙋл Тъмачїꙋлꙋї, адїкъ де а ꙟнлеснї ꙋнїрѣ кꙋ армїа са а трꙋпелор че ле ащепта съ ле адꙋкъ пе ла Тꙋрнꙋл рошꙋ Радꙋл Бꙋзескꙋ шї Банꙋл Ꙋдрѣ пе карї ꙟї ащепта ꙟн тот мїнꙋтꙋл. Де шї ꙋнїї сфътꙋїсеръ пе Андреїꙋ Баторї ка съ нꙋ прелꙋнџѣскъ бътълїа; дар фїїнд къ ажꙋтоареле че ле ащепта нꙋ'ї сосїръ ꙟнкъ, н'авꙋ кꙋраж де а'шї черка норочїрѣ, чї хотърѫ съ маї ащепте. Міхаїꙋ ꙟнкъ авѣ требꙋїнцъ де ащептаре пѫнъ кѫнд ꙟї вор сосї трꙋпеле дꙋпесте Олт шї тꙋнꙋрїле пе каре ле лъсасе ꙟн ꙋрмъ. Ка съ кѫщїџе време пентрꙋ ачѣста, дескїсе негоцїацїї де ꙟнвоїре шї ꙟмпъчїꙋїре кꙋ Андреїꙋ Б.-

торі. Трімісе ла дѫнсꙋл солї ші ꙟї фъкꙋ кꙋно-
скꙋт къ ел н'а інтрат врѫжмъшаше ка съ деск-
зъ ръсбою ꙟмпротіва лꙋї с'аꙋ а Трансілваніеї,
чі чере ка съ'ї дѣ вое съ трѣкъ кꙋ паче ꙟн Ꙋн-
гаріа ꙋнде ꙋніндꙋсе кꙋ армія ꙟмпърътѣскъ, съ
поарте ръсбою ꙟмпротіва тꙋрчілор. Кѫт пен-
трꙋ сателе саꙋ лъкꙋіторії карі с'аꙋ жефꙋіт, съ
се-ꙗ ꙟн нꙋме де біне, фіінд къ асфел де лꙋкрꙋ-
рї сѫнт обічнꙋіте а се фаче кѫнд о арміе інтръ
ꙟн царъ стреінъ. Ꙟн сфѫршіт ꙟї хотъръ къ де
нꙋ'ї ва да вое съ трѣкъ ва фі сіліт кꙋ армеле а-
'шї фаче дрѣптъ черерѣ са ші а пътрꙋнде ꙟн Ꙋн-
гаріа. Ла ачесте ръспꙋнсе Андрею Баторі къ,
Міхаю съ се-ꙟнтоаркъ ꙟндърът ꙟн цара рꙋмѫ-
нѣскъ; съ плътѣскъ пагꙋбеле каре с'аꙋ фъкꙋт
де къrре армія лꙋї: кꙋ кіпꙋл ачеста ва ꙋіта орї
че недрептате че і с'а фъкꙋт. Адъогъ съ се-ꙟн-
кее ꙟнтре дѫншії о нꙋоъ ꙟнвоіре статорнікъ спре
а пꙋрта кꙋ пꙋтерї ꙋніте ръсбоюл ꙟмпротіва тꙋр-
чілор. Міхаю се-префъкꙋ къ пріімеще пропꙋне-
ріле лꙋї Андрею Баторі, ші ка съ'ї ꙟнсꙋфле ші
маї маре нъдежде де ꙟмпъчюіре, ꙟнкіее кꙋ со-
лії лꙋї о армістіціе пе време нехотърѫтъ, ші пен-
трꙋ сігꙋранцъ черꙋ ка съ се-трімісцъ доъ зълоа-
ще дін партѣ лꙋї Андреꙋ Баторі, фъгъдꙋінд
къ ва трімітe ші ел дін партѣ са. Ꙟнвоірѣ лꙋї

Міхаю де а пріімі паче, рідікъ пуцінтел фріка дупе ініма луі Андрію Баторі. Грѫбіндуе а тріміте злоаце пе Моісі Секелі ші пе Міхаю Гогаті, ѫпротіва кърора Міхаю а тріміс пе Ціеда ші пе Постелнікул Георгіе, ѫнсърчінъ пе Маласпіна солул Папеі дела Рома ка съ мѣргъ ѫн лагърул луі Міхаю съл ѫнкредінцезе къ Андрію Баторі а ѫнчепут негоціації де аліанцъ ку Ѫмпъратул Рудолф, съ сфътуіаскъ пе Міхаю а се лъса де ѫнтреприндерѣ чѣ ръзбоінікъ ѫнпротіва Трансілваніеі ші съ трактезе де паче. Міхаю пріімі пе Маласпіна ку тоатъ чінстѣ, дар ка съ ну се прінзъ ѫл трімісе ѫндърът фъръ нічі о ісправъ, зікѫндуі, къ ел ну се поате ѫнкреде пе аліанца че се зіче къ Андрію Баторі ар фі урзіт ку Ѫмпъратул пѫнъ кѫнд Маласпіна нуі ва арѫта деспре ачѣста документ скріс дін партѣ ѫмпъратулуі, ші къ пе ворбе гоале нумаі ну поате съ ѫнкее нічі о паче ку Андрію Баторі.

Ѫн времѣ ѫн каре с'а урмат кореспонденца ачѣста, сосіръ дін цара румѫнѣскъ дупесте Олт, трупеле челе ащепта Міхаю; атеменѣ веніръ ші тунуріле че ръмъсесе пе урмъ. Арміа румѫнѣскъ креску ші прін адъогаре де алте трупе дін Трансілваніа. Нумеле луі Міхаю ера трѫмбіцат ѫн тоате пърціле; дар маі ку сѣмъ румѫ-

ніі ꙟл поменѣ кȣ драг фъліндȣсе кȣ ȣн ероȣ дін націа лор, кȣ ȣн прінц вітѣз каре с'а ꙟнвреднічіт де мірарѣ ші лаȣда а тоатъ крещінътатѣ. Інтрарѣ лȣі Міхаю ꙟн Трансілваніа а елентріѕат ініміле тȣтȣрор рȣмѫнілор дінтр'ачѣ царъ, ші свонȣл че с'а ꙟмпръщіат къ ел ва съ гонѣскъ пе Андрею Баторі дін скаȣн ші съ копрінѕъ Трансілваніа, 'ıа фъкȣт пе тоці съ алерџе ла арме, съ ласе плȣгȣл ші алте ꙟнделетнічірі але лор ші съ слȣжаскъ сȣб стѣгȣріле лȣі. Тоці рȣмѫніі кредѣ къ Міхаю есте стѣоа чѣ норочітъ а націеі рȣмѫнещі каре с'а івіт акȣм ка съ ꙟнтемеезе о стъпѫніре маре рȣмѫнѣскъ, ꙟнпротіва жалȣзіеі челорлалте націі, ші съ дескіѕъ пентрȣ рȣмѫні о еръ нȣоъ де ніще вѣкȣрі феріціте. Ѫн асфел де кіп се ꙟммȣлцѣ дін зі ꙟн зі арміа рȣмѫнѣскъ.

Міхаю сімціндȣсе ꙟндестȣл де прегътіт скімбъ тонȣл де ꙟмпъчȣіре ші ꙟнчепȣ іар а ворбі де ръсбою. Трімісе ꙟндърът ѕълоацеле лȣі Андрею Баторі ꙟн лагърȣл Трансілванейлор кȣ ȣрмъторȣл ȣлтімат: "Андрею Баторі ка ȣн пар-
"тіѕан ал Тȣрчілор ші вѫнѕътор ал прічініі кре-
"щінътъціі съ се лапеде де стъпѫнірѣ Трансіл-
"ваніеі, съ ꙟмбраче хаіна попѣскъ, съ се дȣкъ
"ꙟн Полоніа, ші съ ласе прінціпатȣл пе сѣма лȣі

“ Сігісмꙋнд Баторі, саꙋ съ хотъраскъ пꙋтірѣ
“ армелор.„ Андреꙋ Баторі възꙋ къ ачест ꙋл-
тімат н'аре алт де скопос декът ръсбоюл; де
ачеѣ, деспре о парте се гъті де бътае, деспре ал-
тъ парте маї трімісе ѫнкъ о датъ пе солꙋл Па-
пеї, Маласпіна ѫн лагърꙋл рꙋмѫнеск ка съ маї
факъ о черкаре доар се-ва пꙋтѣ ѫнкіеа ѫмпъ-
чюірѣ. Пꙋ нꙋмаї Андреꙋ Баторі се-ѫнгрозѣ де
а се-лꙋпта кꙋ Міхаю, чі тоатъ арміа трансіл-
ванъ тремꙋра а ціпѣ бътае кꙋ арміа рꙋмѫпѣ-
скъ. Фіеш каре ѫшї ѫнкіпꙋеа къ рꙋмѫнії лꙋї Мі-
хаю пꙋ ковѫршеск пе Трансілванені атѫт, кꙋ
нꙋмърꙋл, кѫт кꙋ віртꙋтѣ. Бътъліїле челе не-
контеніте че ле аꙋ авꙋт еї кꙋ тꙋрчії аꙋ аціпіт
дꙋхꙋл лор чел ръсбоїнік, 'еаꙋ окічнꙋіт кꙋ тоате
прімеждіїле ші греꙋтъціле ръсбоюлꙋї; кътре ачѣ-
ста норочірѣ че 'еа ѫнтовърошіт пѫнъ акꙋм ѫн
тоате бътъліїле кꙋ тꙋрчії, 'еа фъкꙋт семеції ші
ле а ѫнсꙋфлат ꙋн кꙋраж віꙋ де а креде къ сѫнт
небірꙋіції. Міхаю нꙋ нꙋмаї н'а врꙋт съ аꙋзъ
чева де паче дін партѣ лꙋї Андреꙋ Баторі, чі
н'а пріїміт нічї съ аскꙋлте пе Маласпіна, пе ка-
ре 'ла опріт ла сіне пѫнъ дꙋпъ іспръвірѣ бъте-
ліеї. Аша дар се хотърѫ съ се-факъ бъталіе ка-
ре се-ші ѫнтѫмплъ ла 28 Октомвріе 1599 пе
кѫмпіа че се-ѫнтрерꙋпе де дѣлꙋрї ѫнтре сатꙋл

Шелімбър ші четатѣ Сібіȣ, ші цінȣ' дела 10 чѣ-
сȣрї де дімінѣцъ пѫнъ ла 8 чѣсȣрї сѣра. Ар-
міа лȣї Андреіȣ ера ашезатъ ѫнтре четатѣ Сі-
біȣ ші рѫȣл Сібіȣ деспре апȣс; іар а лȣї Міхаіȣ
ла Шелімбър маї мȣлт пе дѣлȣрї. Міхаіȣ орѫн-
дȣі ѫн чентрȣ пе Грігоріе Мако кȣ трȣпеле ȣн-
гȣрещї ші полонезе; ѫн аріпа стѫнгъ пе Баба
Новак кȣ волонтірії рȣмѫні; ѫн аріпа дрѣптъ
трȣпеле сѫрбещї; іар ел кȣ трȣпеле рȣмѫнещї ші
кȣ о міе де съкȣї ръмасе ла резервъ. Маї ѫн-
тѫіȣ ѫнчепȣръ тȣнȣріле де амѫндоъ пърціле а
ѫнсгомота аерȣл; дȣпъ ачѣста ісбіръ трȣпеле
лȣї Міхаіȣ пе але лȣї Андреіȣ Баторі. Бътъліа
а фост сѫнџероасъ ші бірȣінца ѫндърътнікъ, ѫн
кѫт мȣлтъ време нȣ с'а хотърѫт деспре каре пар-
те о съ ръмѫе. Ѫн сфѫршіт бірȣі тактіка лȣї
Міхаіȣ, іскȣсінца генералілор ші вітежіа трȣпе-
лор сале. Каспар Корніш генералісімȣл лȣї Ан-
дреіȣ Баторі се-ѫнкȣнџіȣръ ші се прінсе де рȣ-
мѫні; о мȣлціме де Полонї карі слȣжѣ сȣб стѣ-
гȣріле лȣї Андреіȣ Баторі трекȣръ деспре партѣ
лȣї Міхаіȣ. Андреіȣ Баторі вѣзѫнд къ норочі-
рѣ ѫї есте врѫжмашъ ші къ бірȣінца фаворісѣзъ
пе Міхаіȣ, се-темȣ ка съ нȣ казъ ѫн мѫініле
врѫжмашілор, ші ѫнаінте де апȣсȣл соарелȣї,
кȣ 100 де оамені, лъсъ кѫмпȣл ръсбоіȣлȣї ші

фꙋџї кѫтре Одорхеї. Чеѣлалтѫ армїе а лꙋї Ꙗн-
дреꙋ Баторї дꙋпѫ че се-ꙟкредїнцѫ де прїндерѣ
лꙋї Каспар Корнїш, де тречерѣ трꙋпелор полоне-
ѕе ꙟн партѣ лꙋї Мїхаꙋ шї де фꙋга прїнцꙋлꙋї
лор, н'авꙋ кꙋраж де а дїспꙋта лꙋї Мїхаꙋ бїрꙋ-
їнца, шї апропїїндꙋсе шї ноаптѣ апꙋкѫ фꙋга шї
лѫсѫ пе Мїхаꙋ стѫпѫн песте лагѫрꙋл Трансїлва-
ненїлор, шї песте 32 тꙋнꙋрї. Ꙗрмїа лꙋї Ꙗн-
дреꙋ Баторї лѫсѫ 2000 морцї ꙟн кѫмпꙋл рѫс-
боїꙋлꙋї. Дꙋпѫ їспрѫвїрѣ бѫтѫлїеї, Мїхаꙋ дете
порꙋнкѫ ꙟн тоатѫ цара ка сѫ се прїнѕѫ Ꙟндреꙋ
Баторї.

Бїрꙋїторꙋл Мїхаꙋ прїн норочїрѣ ꙋнеї бѫтѫлїї
фрѫнсе тоатѫ пꙋтерѣ Трансїлванїеї; шї дꙋпѫ че
прѫдѫ лагѫрꙋл врѫжмѫшеск се грѫбї кѫтре Бѫл-
град резїденцїа прїнцїлор ка сѫ ꙗ стѫпѫнїрѣ а
тоатѫ цара. Трїмїцѫнд їскодїрї ꙟн тоате пѫр-
цїле ка сѫ вадѫ дака сѫ маї фаче ꙋнде ва адꙋ-
наре де трꙋпе врѫжмѫшещї, ачещїа ꙟї адꙋсерѫ
весте кѫ нꙋ се-сїмте нїчї о мїшкаре шї кѫ тоате
сѫнт пачнїче ка кꙋм тоатѫ цара ар кꙋноаще
мѫрїрѣ лꙋї. Ꙗша ꙟнаїнтѫ пꙋцїнтел Мїхаꙋ кꙋ
армїа кѫтре Бѫлград, шї четѫценїї трїмїсерѫ о
депꙋтацїе де треї бѫрбацї дїн чеї маї алешї ка-
ре адꙋкѫнд дарꙋрї васе де аꙋр шї де арџїнт шї
алте лꙋкрꙋрї скꙋмпе рꙋгарѫ пе Мїхаꙋ ка сѫ'ї

фіе мілъ де четатѣ Бълградȣлȣї каре се-сȣпȣне де бȣнъ вое, ші съ нȣ'шї версе мѫніа че о пȣрта ѫмпротіва лȣї Андрею Баторі, асȣпра лъкȣіторілор каре аверѣ чінстѣ ші віаца лор о даȣ ѫн мѫїніле лȣї. Міхаю ле ръспȣнсе, къ ел н'а веніт съ пȣстіаскъ ші съ пръпъдѣскъ цара, декѫт съ адȣкъ ла кредінца ѫмпъратȣлȣї Рȣдолф пе ачеꙗ каре несъгѫнд ѫн сѣмъ дрептȣл лȣї Дȣмнезеȣ ші ал оаменілор аȣ кълкат жȣрѫмѫнтȣл де кредінцъ че л'аȣ фост фъкȣт; копрінзѫнд ел Трансілваніа кȣ армеле н'аре алт гѫнд декѫт съ ѫмпъчиюаскъ пе ребелї ші съ адȣкъ паче ші одіхнъ народȣлȣї; нȣ нȣмаї Бългрѫденії, чі орї каре алції, каре се вор сȣпȣне пȣтерії сале, вор фі трактацї кȣ тоатъ мілостівірѣ. Міхаю хотърѫ съ інтре кȣ помпъ ѫн капітала прінцілор Трансілванієї; тріȣмфȣл ачест стрълȣчіт ал лȣї съ фіе семн къ тоатъ цара есте сȣпȣсъ ші кȣноаще леціле лȣї. Апропііндȣсе де Бълград ѫї еші ѫнаінте тот народȣл дін четате ѫн фрȣнтѣ кърȣꙗ ера Епіскопȣл католік Дімітріе Напрагі ѫнкȣнџюрат де тот клерȣл Бісерічії католіче. Епіскопȣл ѫн нȣмеле а тот народȣл прінтр'ȣн кȣвѫнт помпос ѫші дескоперї бȣкȣріа пентрȣ веніреѣ лȣї Міхаю чѣ ферічітъ; ѫї пофті тоатъ ферічірѣ, пентрȣ ѫнделȣнга стъпѫніре а църії че а

кѫщігат, ші ꙟл грѫмъді кꙋ ꙋрърї веселе де а сꙋ-пꙋне сꙋб пічоареле сале пе тоцї връжмашії ші де а се-ꙟнкорꙋна кꙋ бірꙋінце ꙟн тоате пърціле ꙟн-кътр'о ꙟшї ва ꙟнтоарче армеле сале. Дꙋпъ ачѣ-ста се фъкꙋ інтрар'ѣ кꙋ помпъ ла ꙟнчепꙋтꙋл лꙋ-нії лꙋї Ноемвріе. Ꙋетꙋл нейнꙋмърателор клопо-те дела бісерічї ші бꙋбꙋітꙋл тꙋнꙋрілор, аꙋ превестіт ꙁіоа ачѣста мърѣцъ пентрꙋ Міхаю, ші аꙋ ꙟнсоціт тоатъ церемоніа інтрърії пѫнъ кѫнд а ажꙋнс Міхаю ла палатꙋл прінцілор. Інтрар'ѣ с'аꙋ фъкꙋт пріи поарта сфѫнтꙋлꙋї Георгіе. Ꙟн-аінте мерџѣ боіерії кълларе, пѫнтре рѫндꙋріле че-ле десе але солдацілор каре копрінсесе тот дрꙋ-мꙋл пѫнъ ла палат; ꙟн досꙋл солдацілор пе жос ші сꙋс ера грѫмъдіт нородꙋл каре се ꙟмбꙋлзѣ ка съ стрълꙋчѣскъ ачѣстъ помпъ, ші каре пріи стрігъріле сале челе непрекꙋрмате де бꙋкꙋріе дін-преꙋнъ кꙋ ръсꙋнетꙋл че'л фъчѣ трѫмбіцеле, то-беле ші тот фелꙋл де інстрꙋменте мꙋꙁікале ꙟн-сгомота аерꙋл. Ꙟн ꙋрма боіерілор вінѣ Міхаю ѥаръшї кълларе ꙟмбрѫкат ꙟн челе маї скꙋмпе хаї-не ка ꙟн ꙁіоа чѣ маї стрълꙋчітъ пентрꙋ дѫнсꙋл. Ꙟнаінтѣ лꙋї се-дꙋчѣ десфъкꙋте стѣгꙋріле лꙋї Андрею Баторі че се-лꙋасеръ ꙟн бътъліе ші каре фіінд плекате арътау къ Трансілваніа есте сꙋпꙋ-съ. Атѫт дѣ дрѣпта д'астѫнга ші ꙟн ꙋрма лꙋї

Міхаю, ера асеменѣ боіерї кълаpе спре а ꙟкіеиа церемоніа пе каре о фъчѣ неіспръвітъ мȣлцімѣ норедȣлȣї че ера де фацъ. Асфел се-съвърші тріȣмфȣл ачест мъреț ал лȣї Міхаю; асфел се-сърбъторі зіоа ачѣ раръ а кърiа адȣчере амінте а ръмас съпатъ вечнік ꙟн ціиерѣ де мінте а рȣмъ-нілор! — Дȣпъ інтрарѣ ші ашезарѣ лȣї Міхаю ꙟн Бълград веніръ депȣтацiї дела тоате чела-лалте четъцї але Трансілваніеї ка съ'ї адȣкъ ꙟн-кінъчюніле кȣвіінчоасе ші сȣпȣнерѣ лор. Міхаю ꙟї пріімі пе тоцї кȣ фацъ весель ші кȣ ворбе дȣлчї.

Пе кънд Міхаю ꙟшї сърбъторѣ тріȣмфȣл ші пріімѣ ꙟикінъчюніле дела тоатъ Трансілваніа, Кардіналȣл Андрею Баторі ръгъчѣ ꙟитр'о пар-те ші ꙟитр'алта вржид песте мȣнцї съ трѣкъ ꙟн Молдавіа ші де аічї ꙟи Полоніа. Апъсат де фоаме ші де остенѣлъ, ȣрмат де пȣцінтеї кре-дінчошї аї съї ажȣнсе ꙟн мȣнцiї Чікȣлȣї; дар неиорочірѣ лȣї ера скрісъ ка съ нȣ поатъ скъпа. Власіе Бордег ȣи сѣкȣю нобіл аȣзінд деспре бі-рȣінца дела Сібію че а репȣртато арміа рȣмънѣ-скъ, деспре фȣга лȣї Андрею Баторі ꙟн пърціле сѣкȣімеї ші деспре порȣнка лȣї Міхаю ка съ се-прінзъ, ꙟивітъ пе сѣкȣї де прін прежȣр ка съ гонѣскъ пе Андрею Баторі, съ'л прінзъ ші съ'л деѣ ꙟн мъініле лȣї Міхаю. Андрею Баторі го

кіт де врѫжмаші, немері ꙟтр'о ~~[illegible]~~ ла о колібъ
а дої чобані; черȣ дела дѫншії чеза де мѫнкаре
ші апъ ші ле ѕісе ка съ'ї арате ші друмȣл кътре
Полоніа. Ꙟтр'ачестѣ сосі ші Власіе Бодерг кȣ
товаръшії съї; оморѫръ маї ꙟтѫю пе Ніколае
Міко товаръшȣл лȣї Ѧндреȣ Баторі дȣпъ ачеѣ
ꙟї тъꙗръ ші лȣї капȣл. Власіе Бордег адȣсе
капȣл лȣї Ѧндреȣ Баторі ла Міхаю кȣ нъдеж-
де къ ва лȣа пентрȣ ачѣста вре о ръсплътіре. Мі-
хаю се скѫрбі де ачѣстъ нелеџюіре, нȣ пȣтȣ
сȣфері ка съ ваѕъ капȣл тъꙗт; ꙟші ꙟтоарсе
фаца ка съ'ші аскȣнѕъ лакръміле ѕікѫнд: съ-
ракȣл Попа! съракȣл Попа! Прінчеса Флоріка
ꙟнкъ а арътат компътіміре кȣ ꙟтѫмпларѣ а-
чѣста жалнікъ а лȣї Ѧндреȣ Баторі; Міхаю ка-
ре н'а порȣнчіт съ омоаре пе Ѧндреȣ Баторі де
кѫт съ'л прінѕъ, а ціннȣт мінте нелеџюірѣ лȣї
Власіе Бордег ші ꙟтрȣ ръсплътіре порȣнчі де'л
оморѫ. Дȣпъ ачѣста трімісе нȣмаї де кѫт оа-
менї ка съ каȣте трȣпȣл ꙟтрег ал лȣї Ѧндреȣ
Баторі ші ꙟл ꙟгропъ кȣ чінсте маре ꙟн Бълград,
фіінд де фацъ ла церемоніа ꙟгропърії атѫт Мі-
хаю кѫт ші тоції боіерії съї карі ера кȣ дѫнсȣл
ꙟн Трансілваніа.

Дȣпъ ꙟтѫмплъріле ачестѣ Міхаю трімісе о
соліе ла Ꙟмпъратȣл Рȣдолф ла Прага ка съ'ї

факъ кѹноскѹт къ Трансілваніа с'а копрінс ші къ Андреѹ Баторі есте морт. Солії трекѹръ пе ла Віена; Архідѹка Матіа аѹзінд ісправіле лѹі Міхаѹ, порѹнчі съ се-слобоазъ тѹнѹрі ші съ се-факъ церемонії ꙟн бісерічі ꙟнтрѹ семн де мѹлцѹміре; пе солї ꙟї дърѹі кѹ ланцѹрі де аѹр, ші ꙟї лъсъ съ'шї ѹрмезе дрѹмѹл ла Прага. Ꙟмпъратѹл Рѹдолф плін де бѹкѹріе пентрѹ копріндере Трансілванієї, дърѹі пе солї ші ꙟї трімісе ꙟндърът. Міхаѹ сокотінд маї ꙟнаінте къ ръсбоюл кѹ Андреѹ Баторі ва ціне маї мѹлтъ време, а фост ꙟнщііинцат пе Георгіе Баста генералѹл трѹпелор ѹнгѹрещї дін Ѹнгаріа ка съ'ї тріміцъ оаре каре ажѹтор де трѹпе ші банї. Баста нѹ нѹмаї н'а лѹат парте-ла ръсбоюл дін Трансілваніа, чі нічї а тріміс вре ѹн ажѹтор. Міраре лѹї Міхаѹ а фост фоарте маре кънд акѹм дѹпъ копріндере ачелії църї ші дѹпъ ꙟмпъчюіре еї, сепомені къ віне ші Георгіе Баста кѹ трѹпе ꙟмпърътещї ка ꙟн нѹмеле ꙟмпъратѹлѹї съ кърмѹіаскъ Трансілваніа. Міхаѹ, каре сінгѹр аве меріт ѹл къ а копрінс цара, нѹ врѹ съ ꙟнгъдѹіаскъ пе Баста ка съ ꙟа стъпъніре; нѹ врѹ съ'л кѹноаскъ де кърмѹітор ал църії; нѹ'л лъсъ съ баџе гарнізоне де трѹпе немцещї прін четъціле съсещї; дар нѹ'л лъсъ нічї пе джисѹл съ се ꙟнтоар-

кѫ ꙟн Ѹнгаріа. Тоатѫ ворба лѹї Міхаїѹ ера кѫ нѫдѫждѹеще сѫ се ордонѫдѹїаскѫ ел де кѫтре Ꙟмпѫратѹл Рѹдолф генерал-кѫпітан саѹ прінц васал ал Трансілваніеї. Діспѹта ачѣста ꙟнтре Міхаїѹ ші Баста ера сѫ іа о фацѫ маї серіоасѫ; дар інтересѹл амѫндѹрора ера ка сѫ фіе ꙟн паче, фіінд кѫ Ібрахім Паша дін Ѹнгаріа фѫчѣ мішкѫрї рѫсбоїнічe. Міхаїѹ непѹтѫнд сѹфері ачѣстѫ старе а лѹкрѹрілор ꙟшї ꙟнтребѹінцѫ тот мещешѹгѹл ка сѫ нѹ'ї скапе дін мѫнѫ Трансілваніа пентрѹ каре ел авѣ атѫта дрепт. Трімісе ꙟнграбѫ пе Банѹл Міхалчѣ ші пе Логофѫтѹл Стоїка ка сѫї дѹкѫ ꙟмпѫратѹлѹї Рѹдолф, калѹл, сабіа, бѹздѹганѹл ші стѣгѹл лѹї Андріеѹ Баторі ші сѫ чѣрѫ дела дѫнсѹл Трансілваніа фѫгѫдѹіндѹсе а плѫті трібѹт пентрѹ дѫнса. Ꙟмпѫратѹл ꙟї рѫспѹнсе, кѫ вор вені ꙟн грабѫ комісарї ꙟмпѫрѫтещї карі вор лѫмѹрі лѹкрѹріле. Міхаїѹ ера сігѹр кѫ дѹпѫ че 'ла ажѹтат норочірѣ ка сѫ копрінзѫ Трансілваніа о ва ші стѫпѫні; де ачѣ трімісе пе фіѹл сѫѹ Ніколае ꙟн цара рѹмѫнѣскѫ ка сѫ о кѫрмѹїаскѫ ꙟн нѹмеле сѫѹ; кѹ дѫнсѹл трімісе ші 30 нобілї дін Трансілваніа карі ера ка ѹн фел де зѫлоаце пентрѹ крединца ачелеї цѫрї. Дѹпѫ ачѣста адѹнѫ пе тоцї боіеріі сѫї ші ꙟн таїнѫ се-сфѫтѹі кѹ дѫнşiї. Ачещіа

тоцї кꙋ ꙋн глас ꙟшї детеръ пъререіле лор "къ е-
"сте проніе черѣскъ ка Міхаю съ ціе Трансілва-
"ніа ꙋнітъ кꙋ цара рꙋмѫнѣскъ ші съ нꙋ о ласе
"нічї ꙟнтр'ꙋн кіп съ'ї скапе. Кѫнд с'а сꙋіт ел
"пе скаꙋнꙋл църії рꙋмѫнещї а гъсіт цара ꙟн-
"кꙋнџюратъ де връжмашї ші ꙟнтр'о старе де
"неферічіре несꙋферітъ. Прін брацꙋл съꙋ чел ві-
"тѣꙁ нꙋ нꙋмаї а мѫнтꙋіто де сꙋпъръріле връж-
"машілор; чі а рідікато ꙟнтр'о трѣптъ де чін-
"сте ші де ферічіре де каре нꙋ с'а бꙋкꙋрат-поа-
"те нічї о датъ. Акꙋм норочірѣ ꙟї дете ші
"Трансілваніа ка съ поатъ форма о пꙋтере маре
"кꙋ каре нꙋ нꙋмаї съ се поатъ апъра маї біне,
"чі съ ꙟнлеснѣскъ рꙋмѫнілор тоате міжлоачеле
"де а се ꙟнсемна маї мꙋлт ꙟн окії лꙋмії ші де а
"меріта о соартъ вреднікъ де енерџіа лор.,, Мі-
хаю кꙋноскѫнд сімтіментеле боіерілор съї каре
конглъсꙋꙗ кꙋ але сале, се ꙟнтемеіе маї мꙋлт ꙟн
хотъръреѣ са де а нꙋ лъса съ і се-ꙗ Трансілваніа;
ꙟнчепꙋ а о адміністра ка пе о царъ а са, ла 20
Ноевріе стрѫнсе діетъ де нобіліі Трансілваніеї,
ꙟн каре хотърѫ дъждііле; ла 9 Феврꙋаріе 1600
стрѫнсе алтъ діетъ ꙟн каре порꙋнчі нобілілор ка
съ фіе гата де ръсбою; ръсплъті слꙋжбеле челе
кредінчоасе але генералілор съї; дете съкꙋілор сло-
боꙁеніа че лі о фъгъдꙋісе ші фъкꙋ ші алте ꙟн-

токмірі. Маі мȣлт ꙟнсъ декжт тоате ꙟнгріжі а'ші ꙟммȣлці арміа.

Ꙟнтр'ачестѣ сосіръ ла Бълград комісарії ꙟмпърътещі Давід Ȣнгнад ші Міхаіл Секелі. Ачещіа дȣпъ че ꙟн нȣмеле Ꙟмпъратȣлȣі ꙟнълцаръ пе Міхаю кȣ лаȣде марі ꙟл ꙟнкредінцаръ деспре бȣна воінцъ ꙟмпърътѣскъ ші ꙟі фъгъдȣіръ ръсплътірі марі, ꙟі адȣсеръ ші о діпломъ кȣ дат дела Пілніц дін 11 Февр: 1600 прін каре Ꙟмпъратȣл Рȣдолф ꙟл ꙟнтърѣ пе джнсȣл ші пе тоці ȣрмъторії лȣі ꙟн лініе бърбътѣскъ, де прінці моштенітори аі църіі рȣмжнещі, фіінд датор орі каре ȣрмътор а депȣне жȣръмжнтȣл де кредінцъ. Ꙟн сфжршіт адъогаръ комісарії ка Міхаю съ ласе Трансілваніа, съ се ꙟнтоаркъ ꙟн цара рȣмжнѣскъ, съ прівігезе деспре партѣ ачѣста ла мішкъріле тȣрчілор ші съ поарте ръсбою ꙟмпротіва лор пентрȣ каре Ꙟмпъратȣл ꙟі фъгъдȣеще тоатъ спріжінірѣ кȣ трȣпе ші кȣ бані. Декламаціа ачѣста а комісарілор ꙟмпърътещі ка съ ласе Трансілваниа а сȣпърат фоарте мȣлт пе Міхаю. Дака се ꙟнвоіа кȣ пропȣнеріле Ꙟмпъратȣлȣі, ера задарніче остенеліле сале че ле а пȣс спре копріндерѣ Трансілваніеі; нȣ пȣтѣ съ ꙟнаінтезе маі де парте ка съ копрінзъ ші Молдавіа: се-ръстȣрна кȣ тотȣл проіектȣл съȣ чел фа-

воріт де а ꙟнтемеѧ о стъпѫніре маре рꙋмѫнѣскъ' ші ꙟші ведѣ німічіте тоате нъдежделе сале челе фрꙋмоасе челе формасе спре а'ші мърі пꙋтерѣ са ші спре а ꙟиълца слава нꙋмелꙋі рꙋмѫнеск. Кіемъ пе боіерії сьі ші се-сфътꙋі кꙋ дѫншії че треꙋе съ факъ ꙟн прічіна ачѣста. Дꙋпъ че хотърѫръ тоцї ка съ нꙋ ласе кꙋ нічї ꙋн преꙋ а і се-ръпі Трансілваніа, кіемъ пе комісарії ꙟмпърътещї, ші, ꙟн некаꙁꙋл де каре ера копрінс пентрꙋ недрептатѣ че і се-фъчѣ дела Ꙟмпъратꙋл, и'а пꙋтꙋт а се стъпѫні ші а нꙋ ле ръспꙋнде къ: "еꙋ нічї ꙟн-"трꙋи кіп нꙋ ва лъса Трансілваніа ші съ се-ꙟн-"тоаркъ ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ, нічї ва ꙟнгъдꙋі "пе Ꙟмпъратꙋл ка съ факъ че ва воі. Де ші ꙟм-"пъратꙋл 'ѧ дат оаре каре ажꙋтоаре пѫнъ акꙋм, "дар фіінд къ ла копріндерѣ Трансілваніеі а тре-"бꙋіт съ біреꙋѧскъ остенелї ші прімеждії марї, "сокотеще къ дꙋпъ тот дрептꙋл і се-кꙋвіне лꙋі "стъпѫнірѣ ачеліі църї. Ꙟмпъратꙋл съ ꙋрме-"зе ка ші пѫнъ акꙋм а тріміте ажꙋтоаре де ба-"ні, кѫчї ꙟнтр'алт кіп ꙟші ва ꙟнтоарче армеле "асꙋпра лꙋі ші ꙟї ва аръта къ лꙋі нꙋ'ї ліпсеще "оамені.,, Комісарії плекаръ ка съ спꙋе стъ-пѫнꙋлꙋі лор челе че аꙋзіръ; іар Міхаіꙋ дꙋпъ че въꙁꙋ къ Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф стъ ла ꙟндоіалъ де а'л ꙟнтърі пе дѫнсꙋл ꙟн стъпѫнірѣ Трансіл-

ваніеї, кѫтъ алт мімлок де а сігȣра деспре
стъпѫніреѣ ачелиї църи. Кȣ тоате къ ел ера со-
котіт де чел маї ꙟфрікошат врѫжмаш ал тȣр-
чілор кърора ле фъкȣсе челе маї марі реле; щіінд
ꙟсъ, къ кабінетȣл Порції отомане н'ар дорі маї
мȣлт, декѫт съ'л вазъ пе дѫнсȣл къ пȣне ар-
меле жос ші нȣ се маї ръскоеще ꙟмпротіва тȣрчі-
лор, сокоті съ жоаче о ролъ діпломатікъ кȣ ачел
кабінет. Трімісе ȣн сол ла Сȣлтанȣл дін Кон-
стантінопол ші ꙟї фъгъдȣі къ ел ва ꙟнчета де
а се маї ръскоі ꙟмпротіва тȣрчілор, дака Сȣл-
танȣл, пе лѫнгъ цара ромѫнѣскъ ꙟї ва асігȣра
стъпѫніреѣ Трансілваніеї пентрȣ каре ел есте га-
та а плъті трібȣт ка ші пентрȣ цара ромѫнѣскъ.

Ка кȣм ар фі фост прѣ біне ꙟнкредінцат къ а-
тѫт Сȣлтанȣл кѫт ші Ꙟмпъратȣл се вор ꙟнтрече
каре де каре маї ꙟнаінте съ'л ꙟнтърѣскъ де прінц
ал Трансілваніеї, Міхаю ꙟшї ꙟнтоарсе прівіреѣ
са асȣпра Молдавіеї а къріа сȣпȣнере се кочѣ де
мȣлт ꙟн гѫндȣл съȣ, ші асȣпра къріа пȣсе ꙟн
мішкаре тоатъ пȣтереѣ а доъ църи пе каре ле стъ-
пѫнѣ. Авѣ кредінцъ ꙟн сѫкȣї кърора ле дъдȣсе
дрептȣріле ші прівілегіюріле лор челе векї; нъдъж-
дȣѧ ꙟн казачії съї, ꙟн сѫрбії ші бȣлгарії пе карі
ꙟї ꙟмбръкасе ꙟї ꙟнармасе ші кърора ле плътѣ
лѣфъ гроасъ: дар маї мȣлт ера ꙟнкредінцат пе

драгостѣ ші ѭбіреѣ тр8пелор р8мѫнешї ші а тот народ8л8ї р8мѫнеск дін амѫндоѫ цѫріле, каре фаптеле ші іспрѫвіле л8ї і ле повестѣ ка пе але л8ї Александр8 чел маре ші каре, ѫн транспорт8л де мірare пентр8 ероісм8л л8ї н8'л н8мѣ ѫнтр'алт кіп декѫт: „Македон ал ностр8„. Маї ѫнаінте де а порні асѹпра Молдавіеї, ѫнщіінцѫ пе Ѫмпѫрат8л Р8долф кѫ ел ва сѫ ѫнтрепрінзѫ о експедіціе ѫмпротіва ачелеї цѫрї спре а гоні де аколо пе ф8гаріï дін Трансілваніа, партізанії аї л8ї Андрею Баторі ші аї фамілієї ачест8іа, каре а8 гѫсіт окротіре ла Іеремие Могіла, ші спре а рѫсб8на моартѣ пріетен8л8ї сѫ8 Щефан Рѫзван пе каре тіран8л Іеремие Могіла 'ла фост оморѫт к8 о моарте фоарте кр8дѫ. Фіінд ѫнкредінцат кѫ ѫн Полоніа аре м8лцї слѫвіторї трімісе о соліе ші ла краю8л Полонієї ка сѫ'л пофтѣскѫ сѫ н8 спріжінѣскѫ пе Іеремие Могіла врѫжмаш8л сѫ8, нічї сѫ дѣ окротіре ф8гарілор дін Трансілваніа. Д8пѫ ачѣста щіінд, кѫ Сігісм8нд Баторі, каре се-афла ѫн Полоніа, тот маї віса д8пѫ скаѹн8а Трансілванієї, трімісе ші ла дѫнс8л 8н сол ка сѫ'ї вестѣскѫ кѫ, дака ва воі сѫ ѭ де неваcтѫ пе фіїкѫ са Флоріка ші ѫї ва лѫса Фѫгѫраш8л ші Брашов8л, ел ѫл ва ѫнлесні ка сѫ се-рестаторні- чезе іар де прінц ал Трансілванієї, н8маї сѫ и

се-аместече ꙟн прічіна са кȣ Їереміе Могіла. Пе лѫнгъ ачестѣ солії, ка съ се-асігȣрезе ші маї біне деспре ісбȣтірѣ ꙟнтрепріндерії сале, ші дȣпъ копріндерѣ Молдавіеї съ'ші ꙟнтінзъ планȣріле ші маї департе, се-пȣсе ꙟн кореспонденцъ кȣ Патріархȣл дела Константінопол, кȣ Мітрополітȣл дела Кіев ші кȣ мареле Дȣкъ ал Московії дін Рȣсіа, фъгъдȣіндȣле къ де'л вор ажȣта кȣ міжлоачеле че ле сѫнт прін пȣтінцъ, ва пȣтѣ копрінде ші Полоніа ші кȣ кіпȣл ачеста нȣ ва ꙟнтемеѩ нȣмаї аколо реліџіа ръсърітѣнъ, чі ші маї департе ꙟн Еȣропа. Ка съ адоармъ пе Їереміе Могіла ші съ нȣ баџе де сѣмъ ла мішкъріле сале, ꙟнчепȣ а негоцїа кȣ джисȣл, ка Їеремїа Могіла съ дѣ пе ȣна фіїкъ а са дȣпъ фіȣл лȣї Міхаїȣ Петрашкȣ. Ꙟн асфел де кіп Міхаїȣ прегъті тоате пентрȣ копріндерѣ Молдавіеї, ші ꙟн фантасіа са чѣ енерџікъ кȣ каре креа планȣрї атѫт де марї, се-лінгȣша кȣ о нъдежде фрȣмоасъ къ фіінд норочіт ка съ ісбȣтѣскъ ачеле планȣрї, нȣ'ї ва фі кȣ греȣ а копрінде ші кіар Ȣнгаріа пентрȣ каре се ȣрма ніще ръсбоае ꙟнвіершȣнате ші ꙟнделȣнгате ꙟнтре Ꙟмпъратȣл Германіеї ші Сȣлтанȣл дін Константінопол.

Маї ꙟнаінте де а'ї сосі ръспȣнсȣріле дела локȣріле ȣнде а тріміс солії, Міхаїȣ пȣсе ꙟн міш-

каре трȣпеле сале асȣпра Молдавіеї аї кърia лъкȣіторї де мȣлт ꙟл ащепта ка съ віе, съї скапе де жȣгȣл лȣї Їеремїе Могіла, съ ле ꙟнлеснѣскъ норочіреѣ де а мілита сȣб стѣгȣріле лȣї ші съї кърмȣіаскъ пе дрȣмȣл чінстеї ші ал славеї ȣніці кȣ челе лалці фраці аї лор дін цара рȣмѫнѣскъ ші Трансілваніа. Ла 6 Маїȣ 1600 порні Міхаїȣ дін Бълград кътре Молдавіа, ȣнде кȣм ажȣнсе, дете афаръ о прокламаціе къ а веніт съ ръсбȣне моартеѣ прїетенȣлȣї съȣ Щефан Ръзван. Їсцѣла армїеї лȣї Міхаїȣ ꙟнспъїмѫнтъ пе Їеремїе Могіла каре се-афла ла Тотрȣш ла о нȣнтъ. Фіінд тот д'ȣна кȣ фріка ꙟн інімъ де кътре Міхаїȣ, ціне ꙟн тоатъ времеѣ армїе гата де ръсбоїȣ ꙟн каре се афла ші полоніѕї. Дȣпъ че прїімі вестіре деспре інтрареѣ лȣї Міхаїȣ чѣ фъръ весте ꙟн Молдавіа, піердȣ д'о камдатъ кȣражȣл де а еші ꙟнаінтеѣ лȣї кȣ трȣпеле че ле адȣнасе ꙟн грабъ, ші врȣ съ фȣгъ кътре Хотін; дар Міхаїȣ ꙟл фъкȣ съ стѣ ла Сȣчѣвъ. Аічї дȣпъ че веніръ арміїле фацъ ȣна ꙟмпротіва алтіа, де о датъ 15 000 рȣмѫнї молдовенї ꙟшї арȣнкаръ къчȣліле ꙟн сȣс ші ꙟнълцінд стрігърї марї трекȣръ деспре партеѣ лȣї Міхаїȣ. Їеремїа Могіла пъръсіт ꙟнтр'ачест кіп де кътре аї съї, кȣ трȣпеле че'ї маї ръмѫсесе, ꙟнтре каре чеї

маĭ мȣлцĭ ера полонезĭ апȣкъ фȣга кътре Хотін. Міхаіȣ гоніндȣ'л пе ȣрмъ, ꙟл маĭ ажȣнсе о датъ ꙟн дрȣм, ші маĭ фъкȣ о бътъліе дін каре Іереміе Могіла абеа скъпъ кȣ вре о 200 полонезĭ ші се-ꙟнкісе ꙟн четатѣ Хотін. Пентрȣ вечніка поменіре де іспрáва ачѣ норочітъ дела Сȣчѣва, Міхаіȣ лъсъ съ се батъ о медаілъ де аȣр; пе о парте ера кіпȣл сът, пе алтъ парте ера інскрінціе кȣ слове латінещĭ купрінзътоаре де ачѣ ісправъ. Міхаіȣ гонінд пе Іереміе Могіла пънъ ла Хотін; арсе Орашȣл; дар фіінд къ четатѣ ера таре ші нȣ се-пȣтѣ лȣа ꙟн грабъ, о ꙟнкȣнцюръ лъсънд аколо ȣн трȣп де блокадъ ші обсервацие сȣб команда Банȣлȣĭ Ȣдрѣ, а лȣĭ Делі-Маркȣ ші а лȣĭ Баба Новак. Ачест трȣп де обсервације се-ꙟнтінсъ прін Рȣсіа рошіе ші Подоліа; Іереміе Могіла гъсі прілеж де а скъпа дін мъна връжмашілор ші фȣџі ꙟн Полоніа; іар Міхаіȣ се-ꙟнтоарсе ла четатѣ Сȣчѣва резіденціа вѣке а прінцілор Молдавіеĭ каре капітȣлъ, ші де аічĭ се дȣсе ла Іаш ȣнде інтръ кȣ тріȣмф ші дȣпъ че се-сȣі ꙟн тронȣл прінцілор Молдавіеĭ ші лȣъ кърмȣірѣ, ꙟнчепȣ а се-ꙟнтітȣла: “Прінц ал църіĭ рȣмънещĭ, ал Молдавіеĭ ші ал Трансілваніеĭ.„

Міхаіȣ ера акȣм ꙟн зенітȣл норокȣлȣĭ ші ал славеĭ сале. Нічĭ о датъ вре ȣн прінц рȣмън н'а

фост норочіт ка съ ꙋнѣскъ трей цѫрї рꙋмѫне сꙋб скіптрꙋл сѫꙋ ші дин тоцї рꙋмѫній съ факъ о пꙋтере. Слава ачѣста а фост пъстратъ пентрꙋ Міхаю. Дин зілеле челе бꙋне але марелꙋї Траꙗн ші Аꙋреліан, рꙋмѫній н'аꙋ маї фост апропіацї ші ꙟнфрѫціцї пѫнъ ла дѫнсꙋл. Пꙋтѫнд акꙋм а'ші ꙟмпѫртѫші сімпатііле лор, пентрꙋ ей се ведѣ а се фі ꙟнчепꙋт о ерѫ нꙋоъ де а фігꙋра ꙟнтре челелалте нації але Еꙋропії. Статꙋл че форма ей, кѫт пентрꙋ клімъ, лок продꙋкте ші попꙋлаціе, ера ꙟнсемнат, ера ꙟн старе де а се апъра де орї каре врѫжмаш, ші авѣ тоате міжлоачеле де а се чівіліза. Дар ка ачесте родꙋрї черещї съ се поатъ добѫнді требꙋꙗ статꙋлꙋї ачестꙋꙗ съ і се дѣ о констітꙋціе потрівітъ кꙋ старѣ рꙋмѫнілор, о леџіслаціе фъкътоаре де біне ші ніще ашезъмѫнтꙋрї каре съ десъвѫршаскъ крещерѣ нації рꙋмѫнещї ші съ ꙟмпꙋтернічѣскъ статꙋл ачест нꙋоꙋ. Спре ненорочіре ръсърітꙋл Еꙋропії дꙋпъ времѣ де атꙋнчї ера котрꙋпіт ꙟнкъ де барбаріе; чівілізаціа Еꙋропії дела апꙋс се десволта дар нꙋ'шї ꙟнтінсесе разеле лꙋмінілор ей пѫнъ ꙟн пърціле ачестѣ. Лꙋї Міхаю ꙟї ліпсѣ о крещере ꙟнгріжітъ де а пꙋтѣ креще о націе маре ші а ꙟнтемеꙗ ꙋн стат пꙋтернік ші ꙟнфлоріт. Ка къпітан ꙟнсемнат, ка генерал лъꙋдат ші ка ероꙋ

ꙟбірꙋіт а аръта кꙋ сабіа ꙟн мѫнъ ꙟн тоате бътъліїле сале кꙋ врѣжмашії, че поате віртꙋтѣ брацꙋлꙋї съꙋ; лꙋмѣ тоатъ ера плінъ де іспръвіле сале шї кꙋ мъртꙋрісірї адевърате ꙟнълца шї слъвѣ нꙋмеле лꙋї. Дар кѫнд а фост съ інтре ꙟн рола де стъпѫнітор се възꙋ грешалеле крещерії сале. Ѳтатꙋлꙋї ачест маре саꙋ нꙋ 'і а дат нічї о констітꙋціе, саꙋ шї чеѣ че а фъкꙋт пентрꙋ джисꙋл а фост грешіт. Нещіінд чеѣ че фаче адевърата пꙋтере а ꙋнеї нації шї търіа ꙋнꙋї стат, лъсъ тоате ла о парте шї тоатъ нъдеждѣ 'шї о пꙋсе нꙋмаї ꙟн мꙋлцімѣ де оаменї, ꙟнтр'о арміе маре.

Дꙋпъ че кꙋзꙋ Молдавіа ꙟн стъпѫнірѣ лꙋї Міхаю, трімісе нꙋмаї де кѫт кꙋріерї ла Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф ка съ'ї факъ кꙋноскꙋте іспръвіле сале шї копріндерѣ Молдавіеї. Асеменѣ трімісе о соліе шї ла краюл Полоніеї ка съ се десвіновъцѣскъ пентрꙋ інтрарѣ са ꙟн Молдавіа зікѫнд: къ ел а авꙋт тот дрептꙋл де а ръсвоі пе Їеремія Могіла ка пе ꙋн врѫжмаш ал съꙋ каре ꙟн мꙋлте кіпꙋрї а черкат съ'л омоаре, шї каре а ꙋнелтіт нежичетат ка съ'ї ръпѣскъ цара рꙋмѫнѣскъ шї съ о дѣ фрателꙋї съꙋ Ѳімеон Могіла. Адъогъ къ ел стъпѫнінд Молдавіа ва ꙟмпліні тоате ꙟндаторіріле кꙋ каре ера легації прінції Молдавіеї

кътре Полоніа. Ӂн сфѫршіт сфътȣі пе краіȣл ка съ нȣ крѣдъ прѣ мȣлт лȣї Замоїскі каре а авȣт кореспонденцъ кȣ Андреіȣ Баторі ка съ вѫндъ Полоніа. Депȣтація лȣї Міхаіȣ ла краіȣл Полоніеї се-спріжінѣ де кътре слъвіторії ші пріетінії съї, каре лъȣдѫнд фаптеле чеseverе ероіче але лȣї Міхаіȣ ѫмпротіва тȣрчілор, ѫнкредінца къ Полоніа о съ аївъ марї фолоасе стъпѫнінд Міхаіȣ ѫн Молдавіа. Дар інфлȣенца Канцеларȣлȣї Замоїскі ера маї пȣтернікъ декѫт съ се фі пȣтȣт доборѫ. Партіда лȣї стріга ѫмпротіва партідеї лȣї Міхаіȣ къ сѫнт дȣх аȣстріан ші пріетін аї реліџіеї Ръсърітȣлȣї. Дȣпъ че афлъ Міхаіȣ къ ѫн Полоніа се фаче гътірї де ръсбоіȣ трімісе пе генералȣл съȣ Баба Новак кȣ ȣн трȣп де арміе ѫн Покȣція ка съ'ї трагъ пе казачї ѫн інтересȣл съȣ. Полоніа афлъ кȣџетеле лȣї Міхаіȣ, ші фъгъдȣінд казачілор докѫндірѣ прівілеџіȣрілор лор, ачеџіа се-ȣніръ кȣ дѫнса. Міхаіȣ трімісе алцї депȣтацї ѫн Полоніа ка съ адȣкъ ръспȣнс хотърѫт. Краіȣл нȣ'ї пріімі, декѫт ле ръспȣнсе ѫнвіновъцінд пе Міхаіȣ къ, прін генералȣл съȣ Баба Новак, а пȣстііт Покȣціа, ші къ дела Сȣлтанȣл ар фі черȣт ка пе лѫнгъ Молдавіа съ'ї асігȣрезе ші Полоніа. Вѫзѫнд къ Полоніа амеріцѣзъ ші фаче гътірї де ръсбоіȣ, Мі-

Хаїȣ ꙟнкъ фъкȣ гътірі дін партѣ са; дар дȣ-
пъ че сімці къ Полоніа нȣ фаче нічі о мішкаре,
сокоті съ се ꙟнтоаркъ пѫнъ ȣна алта ꙟн Тран-
сілваніа. Боіерії Молдавіеї ꙟл рȣгаръ ка съ ле
пȣе прінц пе фіȣл сѣȣ Ніколае. Міхаїȣ се ꙟм-
воі д'о кам датъ кȣ черерѣ боіерілор ші орѫндȣі
нȣмаї декѫт пе Радȣл Бȣзескȣ ші пе Постелні-
кȣл Стоіка дінпреȣнъ кȣ алці боіері ка съ мѣр-
гъ ші съ адȣкъ дін цара рȣмѫнѣскъ пе фіȣл сѣȣ
Ніколае. Дар дȣпъ че се гѫнді къ фіȣл сѣȣ есте
прѣ тѫнър ші недестоінік де а кѫрмȣі о царъ мър-
цінашъ маї кȣ сѣмъ кѫнд авѣ а се теме ꙟнкъ
де Іереміе Могіла ші де кътре Полоніа, ꙟші скім-
бъ хотърѫрѣ ші, орѫндȣінд о кѫрмȣіре времел-
нікъ ꙟн персоанеле а патрȣ генералі д'аі съі:
Хахманȣл Ȣдрѣ, Вістіерȣл Андроніе, Армашȣл
Сава ші Спатарȣл Негрѣ, ел се ꙟнтоарсе ла Бъл-
град ꙟн резіденца са дін Трансілваніа.

Абіа ажȣнсе Міхаїȣ ла Бълград, ші сосі де ла
Ꙟмпъратȣл Родолф ȣн сол каре пе лѫнгъ челе-
лалте комплімѣнте пентрȣ норочіта ісбȣтіре дін
Молдавіа, ꙟі адȣсе ꙟнщіінцаре, ка съ се мȣл-
цȣмѣскъ кȣ цара рȣмѫнѣскъ ші кȣ Молдавіа,
іар Трансілваніа съ о ласе ꙟмпъратȣлȣі дѫндȣо
сȣб кѫрмȣірѣ генералȣлȣі Баста. Міхаїȣ нȣ се-
ꙟмвоі нічі декȣм кȣ пропȣнеріле ꙟмпъратȣлȣі.

Трімісе ꙟи грабъ ла Ꙟмпъратꙋл доï солï: пе Ло-
гофътꙋл Теодосіе ші пе Каспар Корніш ка съ чеïе
съ'ї ласе лꙋї Трансілваніа пе каре кꙋ армеле сале
а кѫщігато ші тот де о датъ съ'ї дѣ вое ка съ
дескіѕъ ръскоïꙋ кꙋ тꙋрчії дін Банат дела каре
воꙗ съ смꙋлгъ Тімішоара. — Міхаіꙋ каре ꙋнісе
пе рꙋмѫнії дін треї църї щіа къ ꙟн Банат ші ꙟн
партѣ Ꙋнгарієї дін-коачї пѫнъ ꙟи Тіса ꙟнкъ
сѫнт рꙋмѫнї, ші къ ачещіа ꙟнкъ дореск а се-
ꙋні кꙋ фраціï лор. Дака пꙋтѣ съ кокрінѕъ Ба-
натꙋл ші съ'л алътꙋре ла Трансілваніа, ар фі
стърꙋіт ꙟн черерілe сале ла Родолф ка съ'ї ласе
ші ачѣстъ парте де лок копрінсъ де ел. Ꙟнтр'а-
чест кіп Міхаіꙋ ар фі ꙋніт ꙗр пърціле Дачієї ка-
ре де мꙋлте вѣкꙋрї ера деспърціте ꙋна де кътре
алта, ші дін тоатъ Дачіа провінціа чѣ фаворі-
тъ а марелꙋї Траꙗн, ар фі ꙟнтемеꙗт о стъпѫ-
ніре пꙋтернікъ рꙋмѫнѣскъ! — Рꙋдолф пе кѫт
прецꙋꙗ талентеле челе марї але лꙋї Міхаіꙋ, атѫт
трекꙋꙗ съ се-тѣмъ акꙋм де пꙋтерѣ лꙋї Міхаіꙋ
ші съ нꙋ'л сꙋпере прѣ мꙋлт тъгъдꙋіндꙋї черерілe.
Ꙟн времѣ ꙟн каре аштепта ръспꙋнс дела дѫнсꙋл,
Міхаіꙋ скімбъ кѫрмꙋірѣ времелнікъ дін Молда-
віа, ші алегѫнд' де пріинц пе Мірчѣ фіꙋл фостꙋ-
лꙋї пріинц Петрꙋ, ꙟл трімісе дінпреꙋнъ кꙋ Пре-
да Бꙋѕескꙋл ꙟн Молдавіа. Інтрарѣ ꙟн Іашї

ші ꙟтронарѣ нȣоȣлȣї пріиц сѣ фъкȣ кȣ маре помпъ. Дȣпъ ачѣста, ла 20 Їȣліе 1600 Міхаю адȣнъ̀ діетъ пентрȣ деосібіте требȣінце але цъ- рії. Ꙟнкъ нȣ се іспръвісе діета ші віні дела ꙟм- пъратȣл Рȣдолф ȣн сол Бартоломеї Пец каре а- дȣсе дарȣрї ші каиї, тітлȣл де сфетнік ꙟмпъ- рътеск ші де "стъпжнітор локоцііитор ꙟн Тран- сілванія.,, Ѧчѣстъ чінсте лінгȣші, дар нȣ мȣл цȣмі пе Міхаю.

Ꙟнкъ нȣ'шї іспръвісе солȣл ꙟмпъръеск трі- мітерѣ са, ші ꙟн времѣ ꙟн каре ел се афла ла Бълград, сосі ȣн сол тȣрческ тріміс дела Кон- стаитінопол. Дака Ꙟмпъратȣл Рȣдолф нȣ а- тжт дін прецȣірѣ талентелор лȣї Міхаю, кжт де фріка де джнсȣл, се ꙟмвоі а'л нȣмі локоціі- тор ал съȣ ꙟн Трансілванія, Ѳȣлтанȣл нȣ се а- ръта̀ маї пȣціи џенерос кътре ачест ом маре ші вржжмаш ꙟнфрікошат ал тȣрчілор ал кърȣіа нȣме ажȣнсесе о спаїмъ, о гроазъ пентрȣ джншії. Тріміціндȣ'ї ферман де ꙟнтъріре ꙟнтокмаї дȣ- пъ черерѣ лȣї Міхаю, ꙟї трімісе стѣг, сабіе ші бȣздȣган. Міхаю се дȣсе ла Брашов спре а пріі- мі пе солȣл тȣрческ ші ꙟї фъкȣ маре чінсте. Бар- толомеїȣ Пец солȣл ꙟмпъръеск нȣ пȣтȣ съ ва- зъ кȣ окії бȣнї церемонія ачѣста че се фъкȣ со- лȣлȣї тȣрческ. Ꙟнтребжнд пе Міхаю ꙟн че ре-

лаціе стъ кꙋ тꙋрчії?. Ел ꙟї ръспꙋнсе, къ оменіа діпломатікъ а черꙋт ка съ пріімѣскъ кꙋ чінсте пе солꙋл тꙋрческ ші съ нꙋ рефꙋзе челе че'ꙗ адꙋс дела Сꙋлтанꙋл. Адъогъ Міхаю къ а авꙋт дрептате де а ꙋрма ꙟнтр'ачест кіп, кѫнд Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф а прецꙋіт маї мꙋлт пе Баста декѫт пе сіне, кꙋ тоате къ ел и'а лꙋат парте ші нꙋ с'а фъкꙋт вреднік кꙋ німік ла копріндере Трансілваніеї; де ачѣ черꙋ ꙟндестꙋларе дела Ꙟмпъратꙋл; черꙋ афаръ де прінціпатꙋл Трансілваніеї, рангꙋл де прінц ал ꙟмпъръцієї романе пентрꙋ сіне ші фіꙋл сꙋ Петрашкꙋ; кътре ачѣста черꙋ четъціле Орадіа маре, Баѣ маре ші Хꙋст дін Ꙋнгаріа, ші ꙟнтѫмплѫндꙋсе ꙟн ръсбоаїе съ казъ ꙟн мѫїніле тꙋрчілор, ꙟмпъратꙋл съ фіе датор а'л десробі ші а'ї асігꙋра о лѣфъ де 100 000 талере пе тот анꙋл. Ꙟн сфѫршіт зісе солꙋлꙋї ка Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолд съ пофтѣскъ пе краюл Полоніеї, ка съ нꙋ'л сꙋпере деспре партѣ ачѣ, ші съї тріміцъ оаре каре ажꙋтоаре, къчї ел аре де гѫнд кꙋ трꙋпеле сале дін цара рꙋмѫнѣскъ, Молдавіа ші Трансілваніа съ трѣкъ Дꙋнъре ꙟн цара тꙋрчѣскъ ші съ ꙗ дрꙋмꙋл кътре Константінопол. — Бартоломеꙋ Піц дꙋпъ че ꙟшї іспръві лꙋкрꙋріле се-ꙟнтоарсе ꙟндърът ла ꙟмпъратꙋл. Міхаю тріміce ꙟн Полоніа алцї солї пе Строе Бꙋ-

ӡѣскȣл ші пе Георгіе Рац. Ачещї солї кълъто-
ріид прін Ѹнгаріа пропȣсеръ командантȣлȣї ꙟм-
пъртеск де аколо, къ Міхаю аре де гѫнд съ
копрінзъ Полоніа ші съ ашезе аколо пе Архідȣ-
ка Максіміліан фрателе лȣї Рȣдолф.

Ꙟн времѣ ꙟн каре Міхаю се-афла стъпѫнінд
треї църї: цара рȣмѫнѣскъ, Молдавіа ші Тран-
сілваніа; кѫнд се афла ꙟн проіектȣрї ші мішкърї
де а копрінде ші Полоніа ші Ѹнгаріа; кѫнд атѫт
Везірȣл Ібраім кѫт ші алцїї ꙟл нȣмѣ кȣ тітлȣ
де краю; ꙟн сфѫрішіт кѫнд се ꙟнълцасе ла чел
маї де сȣс пȣнт ал славеї сале, кѫнд нȣмелȣї рȣ-
мѫнеск о сокотінцъ чінстітъ, о стрълȣчіре раръ
ші ȣн респект мерітат ші нетъгъдȣіт де тоатъ
лȣмѣ, норокȣл каре 'л ꙟнтовърошіт пѫнъ а-
кȣм а ꙟнчепȣт а се-депърта де дѫнсȣл. Прін
пȣртарѣ са, прін гръбірѣ чѣ юте, дар маї мȣлт
прін слава са ꙟшї фъкȣсе прѣ мȣлцї врѫжмашї
де о датъ; ші ел сінгȣр нȣмаї кȣ мȣлцімѣ ачѣ
маре де арміе ꙟн каре се-ръзіма н'а фост ꙟн ста-
ре де але ста ꙟмпротівъ.

Чѣ дін тѫю прічінъ каре а ꙟнтърѫтат ші а-
гръмъдіт асȣпра лȣї о мȣлціме де врѫжмашї,
а фост нобілімѣ ȣнгȣрѣскъ дін Трансілваніа.
Ачѣста бъгѫнд де сѣмъ ла ȣрмъріле че поате съ
аібъ пентрȣ дѫнса стъпѫнірѣ лȣї Міхаю, а ȣ-

нꙋї прінц рꙋмѫн, нꙋ пꙋтѣ сѫ юбѣскѫ пе Міхаю; Саксонії каре ера немції ꙟнкѫ ера аплекаці маї мꙋлт спре партѣ Ꙟмпѫратꙋлꙋї Германіеї.

Інтересꙋл чел маї маре ал лꙋї Міхаю ера ка сѫ се поарте кѫтре нобілімѣ ꙋнгꙋрѣскѫ ші кѫтре сасї кꙋ блѫндеце, драгосте ші дрептате; ел дін потрівѫ; фіинд кѫ ꙟмпрежꙋрѫріле ера рѫсбоїніче ші фіинд кѫ несаціꙋл де копріндерї ꙟл стѫпѫнісе ші пе дѫнсꙋл, чеѣ че се ꙟнтѫмплѫ маї кꙋ тоції оаменії чеї марї дін лꙋме карі кꙋ сѫнџе ꙟші скріꙋ іспрѫвіле лор челе марї, протектѫ кꙋ деосібіре арміа са чѣ маре пе каре о хрѫнѣ, о ꙟмбрѫка ші о плѫтѣ біне дін спінарѣ нобілімеї ші а сасілор. Пе рꙋмѫнії дін Трансілваніа воіа сѫ'ї ꙋшꙋреꙃе де греꙋтѫціле іобѫџіеї сꙋб каре џемѣ пѫнѫ ла інтрарѣ лꙋї ꙟнтр'ачѣ царѫ. Пе сѫкꙋї ꙟї слобоꙃі кꙋ тотꙋл де ачесте греꙋтѫції, дѫндꙋле деосібіте дрептꙋрї ші прівілеџіꙋрї. Тоате ачестѣ ера прічінѫ де чѣ маї маре амѫрѫчꙋне ші мѫніе а нобілімеї ꙟмпротіва лꙋї Міхаю. Арміа чѣ маре ꙟмпрѫщіатѫ прін царѫ фѫчѣ кꙋ семеціе абꙋꙃꙋрї неѫнчетате прін каре се ꙟтѫма аверѣ, чінстѣ ші кіар віаца нобілілор ꙋнгꙋрї ші а сасілор. Сінгꙋр ел Міхаю протекта пе ꙋнії кꙋ сꙋпѫрарѣ алтора, дѫнд рангꙋрї ші моші; челе маї мічї вінї ле педепсѣ страшнік; нобілілор нꙋ ле ерта чѣ

маĭ мікъ мішкаре де несȣпȣнере: ꙟи сфѫршіт ешісе вестѣ ꙟи тоатъ Трансілванія, къ Міхаю атѫт прін кълȣгърĭ ар фі ꙟмвітат пе народ ка съ се рідіче ші съ омоаре пе тоцĭ нобіліĭ стъпѫниĭ съĭ, кѫт ші ȣнора къпетенііĭ де оџіре ар фі дат поронȣчĭ ші лѣ ар фі фъгъдȣіт ръсплътірĭ марĭ нȣмаĭ съ кȣреце нобілімѣ. Ачестѣ ші алтеле ка ачестѣ амъръръ фоарте мȣлт пе нобіліĭ ȣнгȣрĭ дін Трансілванія. Фъкȣръ комплотȣрĭ ші ꙟнтребȣінцаръ тоате міжлоачеле спре а скъпа де стъпѫнірѣ чѣ грѣ а лȣĭ Міхаю. Моісі Секелі ȣн нобіл ȣнгȣр генерал ал трȣпелор дін Молдавіа, дȣпъ че сімці немȣлцȣмірѣ ші скопосȣл нобілімеĭ, інтръ ꙟн кореспонденцъ кȣ Сігісмȣнд Баторі фостȣл прінц ал Трансілваніеĭ ші каре се афла ла кȣртѣ Полоніеĭ, ші ꙟл ꙟндемнъ ка съ факъ мішкаре спре а се рестаторнічі іар ꙟн прінціпатȣл ачелііĭ църĭ. Дȣпъ ачѣста вені сінгȣр ꙟи Трансілваниа, се-ꙟнцелесе кȣ нобілімѣ ȣнгȣрѣскъ, ші, дȣпъ че трасе ꙟи партѣ са вре о кѫцива дін генераліĭ ȣнгȣрĭ аĭ лȣĭ Міхаю, фȣџі ꙟн Полоніа. Дȣпъ дѫнсȣл фȣџіръ ші алцĭ нобілĭ дін Трансілваніа. Тоцĭ ачещіа рȣгаръ пе краюл Полоніеĭ ші пе канцеларȣл Замоіскі ка съ ажȣте пе Сігісмȣнд Баторі спре а копрінде Трансілваніа, ші тот де о датъ съ спріжинѣскъ ші пе Іере-

міа Могіла ка съ фіе ꙟн старе де а гоні трȣпеле лȣї Міхаю дін Молдавіа. Полоніа лȣъ̀ партіда нобілілор дін Трансілваніа ші а лȣї Іеремії Могіла, нȣ ꙟнтрȣ атѫт пентрȣ інтересȣл ачестора, кѫт пентрȣ ал сѣȣ сінгȣр; къчї се темѣ ка нȣ кȣм ва Міхаю кȣ пȣтерѣ са чѣ маре съ нъвъ лѣскъ ꙟн Полоніа ші съ о кȣпрінꙁъ.

Ѧлтъ прічінъ каре а дъръпънат фоарте мȣлт пе Міхаю а фост релаціа са кȣ Сȣлтанȣл тȣрческ. Ꙟмпъратȣл Рȣдолф нȣ пȣтѣ съ'шї ȣїте къ Міхаю а черȣт дела Сȣлтанȣл ꙟнтъріре ꙟн прінціпатȣл църілор кȣпрінсе де дѫнсȣл. Ѧліанца кȣ тȣрчії ꙟї да бънѹелї ші ꙟл ꙟмфрікоша къ Міхаю нȣ нȣмаї ва стъпѫні Трансілваніа кȣ неатѫрнаре де Ꙟмпъратȣл; чі поате кȣ време дȣпъ кȣм се ворбѣ де обще, съ'шї ꙟнтоаркъ армеле ші асȣпра Ꙟмпъратȣлȣї ші съ се факъ краю ал Ȣнгаріеї. Ка съ ꙟнкȣнжоаре орї че прімеждії і се амерінца, хотъръ прін таїнъ а лȣа Трансілваніа дін мѫїніле лȣї Міхаю ші а пȣне пiедікъ ла проіектȣріле лȣї челе марї прін каре се фъчѣ прімеждіос пентрȣ ꙟмпъръціа Германіеї. — Ѧсефел де тоате пърціле се фъчѣ прегътірї спре сȣрпарѣ лȣї Міхаю.

Міхаю каре нȣ щіа німік деспре челе че се ȣрзѣ ꙟмпротіва са, врѣ съ ꙟнтрепрінꙁъ експедіціа

ꙟмпротіва Тімішоарей дꙋпъ ꙟнкредінцарѣ че а
фост дат Ꙟмпъратꙋлꙋй, ші дела каре черꙋ ажꙋ-
тор. Ꙟмпъратꙋл трімісе пе Баста ꙟн Трансіл-
ваніа ка съ се ꙋнѣскъ кꙋ Міхаю; дар ꙟй дете ші
інстрꙋкції тайніче ка съ каꙋте тоате міжлоачеле
спре а рѫпі дела дѫнсꙋл Трансілваніа. Нобілій
дінтр'ачѣстъ царъ фър'а ащепта ка съ віе Ѳігіс-
мꙋнд Батарі пе каре ей ꙟл черꙋсеръ де прінц,
ꙟндатъ че а сосіт Баста ла Клꙋж 14 Ѳептемвр:
1600, се-пꙋсеръ ꙟн кореспонденцъ кꙋ дѫнсꙋл;
ꙟл ꙟнкредінцаръ къ ей се-сꙋпꙋн Ꙟмпъратꙋлꙋй
Рꙋдолф ші ꙟл вор пе дѫнсꙋл де мѫнтꙋітор ал
лор, нꙋмай съ смꙋлгъ цара дін мѫініле лꙋй Мі-
хаю ші пе дѫнсꙋл с'л гонѣскъ ꙟн цара рꙋмѫ-
нѣскъ. Баста фіінд іспітіт де пофта де стъ-
пѫніре, ші порꙋнчіт ші кіар де кътре Рꙋдолф,
фъгъдꙋі тот ажꙋторꙋл ꙟмпротіва лꙋй Міхаю.
Нобілій ꙟнкредінцѫндꙋсе деспре ажꙋторꙋл лꙋй Ба-
ста, дꙋпъ сфътꙋірѣ лꙋй Щефан Чакі ꙋнꙋй но-
біл ꙋнгꙋр, прегътіръ ръсвrътірѣ, ꙟнчепꙋръ а се-
адꙋна ші а стрѫнџе ощіре. Міхаю пе ачѣ време
се-гътѣ де еспедіціе асꙋпра Тімішоарей ші порꙋн-
чі съ се-стрѫнгъ лагърꙋл ла Ѳассебеш. Нобілій
алкътꙋінд діетъ ла Тꙋрда стрѫнсеръ ші ей трꙋ-
пе ꙟмпрежꙋрꙋл лор. Ꙟнкъ май дін аінте Міхаю
міросісе мішкъріле челе ръсвrътітоаре але нобілі-

міĭ Ȣнгȣрещĭ, ші а черкат прін трімішĭ де аĭ съĭ ка съ ꙟмпъчюꙗскъ дȣхȣріле челе тȣрбȣрате. Дȣпъ че порȣнчі нобілілор дела Тȣрда ка діꙟпреȣнъ кȣ трȣпеле лор съ віе ла лагърȣл обштеск, ші дȣпъ че еĭ се-ꙟмпротівіръ, се-ꙟнкредінцъ кȣ десъвѫршіре деспре рѣоа лор кредінцъ, деспре планȣріле лор челе ребеле ші каре авѣ де скопос гонірѣ лȣĭ діи прінціпатȣл Трансілванієĭ. Міхаю нȣ афласе ꙟнкъ къ ші Баста есте аместекат ꙟнтр'ачест комплот: Деспре о парте трімісе о депȣтаціе ла Баста каре се ꙟнтоарсе кȣ ръспȣнсȣрĭ прѣ нехотърѫте; деспре алтъ парте трімісе ші ла адȣнарѣ нобілілор дела Тȣрда пе Банȣл Міхалчѣ ші пе Клȣчерȣл Радȣл ка съ пофтѣскъ пе нобілĭ а нȣ се гръбі кȣ хотърѫріле лор ші а аскȣлта пропȣнеріле сале. Адȣнарѣ нобілілор нȣ нȣмаĭ нȣ врȣ съ аскȣлте чі нічĭ а пріиміт депȣтаціа ачѣста. Акȣм кȣноскȣ Міхаю ꙟндестȣл старѣ лȣкрȣрілор сале; афлъ къ ръсбоюл требȣе съ хотъраскъ ꙟнтре сіне ші ꙟнтре нобілĭ; ші спре маĭ маре мѫхнірѣ са афлъ ші ачѣста, къ Баста ꙟн каре ел авѣ кредінцъ къ ꙟл ва ꙟнсоці ла еспедіціа ꙟн Банат, с'а ȣніт кȣ нобілії Ȣнгȣрĭ. Міхаю се гъті де бътае; ꙟшĭ стрѫнсе оштіріле сале челе кредінчоасе пе кѫмпȣл нȣміт Холт Мȣрѫш апроапе де Орашȣл Аюд, ші ашезъ лагъ-

рȣл ꙟитр'о поѕіціе фоарте бȣнъ ꙟнтре апа Мȣ-рѫш ші ȣн дѣл. Баста, пе каре нобілій ꙟл але-серъ де командір ал трȣпелор лор, се-ашеѕъ ла сатȣл Мірісло. Міхаіȣ авѣ ꙟн лагърȣл съȣ 22 000 оамені ꙟнармаці; Баста 18 000 кȣ па-трȣ тȣнȣрі. Ла 18 Септемвріе 1600 се-фъкȣ бътъліа ачѣ фаталъ каре аратъ лȣі Міхаіȣ къ норокȣл ꙟі есте ꙟмпротівітор, каре смері пȣте-рѣ лȣі чѣ маре, фър'а'і слъбі кȣражȣл. Баста се-фъцърнічі къ фȣџе; Міхаіȣ сокоті къ ꙟнтр'а-девър фаче ачѣста де фрікъ; де ачѣ порȣнчі кавалеріеі сале ка съ'л гонѣскъ пе ȣрмъ.. Абіа се ꙟтінсеръ трȣпеле лȣі Міхаіȣ пе кѫмпіа ачѣ гоніінд пе връжмаші, Баста стътȣ ꙟн лок; ші деспре о парте кȣ тȣнȣріле сале че ле авѣ ашеѕа-те пе о ꙟнълціме де дѣл, де алтъ парте прін фокȣл че'л юте ал педестрімеі, пріімі пе ощірѣ лȣі Міхаіȣ ші о адȣсе ла атѫта ꙟмбълмъшалъ, ꙟн кѫт нічі Міхаіȣ, нічі чеі маі бȣні генералі аі съі Радȣл ші Ага Лȣка, н'аȣ фост ꙟн старе де а о опрі. Міхаіȣ ꙟші кȣноскȣ грешала, дар акȣм ера тѫрзіȣ; трȣпеле сале ера ꙟмпръщіате ші бътъліа піердȣтъ. Гръбіндȣсе кътре Бъл-град ꙟнкъркъ чѣ че авѣ маі скȣмп, ꙟші скім-бъ калȣл ші порнінд ꙟнаінте пе прінчеса Флорі-ка кȣ фаміліа са, ел стрѫнсе ръмъшіца арміеі

сале ші лѹжинд дрѹмѹл кътре Фъгъраш ші Брашов трекѹ ꙟн цара рѹмжнѣскъ лъсжнд ꙟн ѹрма са семне де мжніа са ꙟмпротіва нобілілор Трансілванієї."

Ꙟнкъ нѹ ажѹнсесе Міхаю ла Тжрговіще ші афлъ кѹ дестѹлъ ꙟнтрістаре къ дѹпъ кѹм а пієрдѹт Трансілваніа, і се ръпеще ші Молдавіа. Замоіскі канцеларѹл Полонієї ꙟндатъ че а ꙟнцелес ненорочіреа лѹї Міхаю ꙟн Трансілваніа, стржнсе кѹ о ѹціме маре трѹпеле кръієї, рідікъ ꙟн пічоаре тоатъ нобіліме църіі, кіемъ ші пе казачії запорожанї, ші діимпреѹнъ кѹ Ієреміе Моґіла ші Сігісмѹнд Баторі інтръ ꙟн Молдавіа ла 15 Октомвріе 1600. Армія молдаво-рѹмжнѣскъ ꙟн нѹмър маі мік нежндръсиінд а ста пе лок ла бътае кѹ мѹлціме ачѣ маре де полонезї се трасе ꙟндърът діимпреѹнъ кѹ прінцѹл чел нѹоѹ Мірчѣ. Міхаю възжндѹсе стржмторат ші дін партѣ Трансілванієї ші дін партѣ Молдавієї, сокоті съ се ꙟмпъчѣскъ кѹ ѹна дін пърціле вржжмаше спре а пѹтѣ бірѹі пе чѣлалтъ. Трімісе солї ꙟн Трансілваніа ла нобілії де аколо ші ла Баста ка съ чеіе прієтешѹг, ꙟмпъчѣіре ші ѹїтаре де челе трекѹте, ші спре ꙟнкредінцаре къ ва пъзі ачестѣ съ фъгъдѹеаскъ къ ва тріміте зълоаџе пе невастъ са Флоріка ші пе фіѹл съѹ Пе-

трашкꙋ. Трансілваненіі прііміръ пропꙋнеріле де пачє але лꙋі Міхаю; пе соліі тріміші ꙟі ꙟнтоарсеръ кꙋ чінсте ꙟндърът, іар пе Флоріка ші пе Петрашкꙋ, пе карі ꙟі трімісе Міхаю спре кіезъшꙋіръ ꙟмпъчꙋіреі, ꙟі пꙋсеръ съ шазъ ꙟн Фъгъраш сꙋб пазъ чінстітъ дꙋпъ кꙋвіінца персоанелор лор.

Дꙋпъ че се-асігꙋръ дела спате, Міхаю кꙋ рьмъшіца арміеі сале дін Трансілваніа, ші кꙋ трꙋпеле че ле стрънсесеръ маі ꙟнаінте Петрашкꙋ ші Баба Иовак дін цара рꙋмънѣскъ, плекъ кътре Молдавіа. Аічі се-ꙋні кꙋ арміа молдаво ромънѣскъ; дар нꙋмърꙋл арміеі сале се ковършѣ де мꙋлцімѣ полонезілор. Міхаю ꙟнчепꙋ бътъліа ші непꙋтънд а ꙟмфрънџе пе връжмаші, се трасе ꙟндърът дꙋпъ ꙋн дѣл кꙋ скопос де а ꙟноі іар бътъліа. Полонезіі ші казачіі ꙟл гонірь пе ꙋрмъ нежнчетат. Ꙟнзадар 'шї а ꙟнтребꙋінцат тоате талентеле сале спре а ста пе лок, ꙋнде і се пърѣ къ а добъндіт позіціе бꙋнъ де бътае; ꙟнзадар прін фокꙋл педестрімеі сале де дꙋпъ шанцꙋрі врѣ съ опрѣскъ пе връжмаш: Полонезіі ꙟл ꙟмпінсеръ ꙟнаінте пънъ ла апа Сіретꙋлꙋі. Ꙟнтр'ачест лок стътꙋ Міхаю; ꙟші ꙟмпърці арміа ꙟн треі трꙋпꙋрі; аріпа дрѣптъ ші стънгъ о ашезъ апроапе де дѣлꙋрі ші пъдꙋрі, іар педестрі-

мѣ чѣ маїбꙋнъ дінпреꙋнъ ші артілеріа кꙋ тꙋнꙋріле, о аскꙋнсесе ꙟн пъдꙋре ка съ акопере ші съ спріжінѣскъ пе челе доъ аріпї; чентрꙋ авѣ а па ꙟнаінтѣ са. Бътъліа се-ꙟнчепꙋ кꙋ дестꙋлъ ꙋцѣлъ; рꙋмѫнії опріръ нъвъліръ полонезілор кꙋ тоатъ бърбъціа; дар казачії спріжініції де полонезї інтрѫнд ꙟн пъдꙋре ісбіръ аріпа стѫнгъ ꙟн фланк ші о арꙋнкаръ, дꙋпъ каре ꙟнтѫмпларе аріпа дрѣптъ ші кꙗр ші чентрꙋ апꙋкаръ фꙋга. Міхаю лъсъ пе генераліі съї ка съ адꙋкъ арміа ꙟндърът; ꙗр ел се-гръбі ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ ка съ ꙗ мъсꙋрї пентрꙋ алте прегътірї. Фііnд къ алꙋат дрꙋм прін Трансілваніа ка съ мѣргъ ла цара са, Замоїскі трімісе дꙋпъ дѫнсꙋл пе Іакоб Потоцкі кꙋ трꙋпе полонезе ꙋшоаре ші пе Моїсі Секелі кꙋ фꙋгарії Трансілванієї ка съ'л гонѣскъ ші съ'л прінзъ ші кꙗр пе пъмѫнтꙋл Трансілванієї. Баста ші нобілімѣ ꙋнгꙋрѣскъ фъкꙋръ кꙋноскꙋт лꙋї Замоїскі ка съ'шї трагъ ошіріле дꙋпе пъмѫнтꙋл Трансілванієї, къчї ꙟнтр'алт кіп вор фі сіліці а гоні сілнічіа прін сілнічіе. Замоїскі ръспꙋнсе къ ел гонеще пе Міхаю пе каре ꙟл чере съ се дѣ прінс ка ꙋн връжмаш ал Полонієї. Дꙋпъ че інтръ Замоїскі ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ, комісарії ꙟмпърътещї маї трімісеръ о датъ ла дѫнсꙋл пе Щефан Чакі ка съ'ї спꙋе съ'шї

трагъ ощіріле дін Трансілваніа ші цара рꙋмѫнѣскъ ка дін ніще църї ꙟмпърътещї. Ꙃамоїскі нічї атꙋнчї нꙋ аскꙋлтъ́, чі ꙟнаінтъ̀ кꙋ арміа ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ.

Ꙟнтр'ачестѣ Міхаю се-стрекꙋръ̀ прін Трансілваніа ꙟн цара рꙋмѫнѣскъ, стрѫнсе ощірї ꙟнградъ ші ешінд ꙟнаінтѣ лꙋї Ꙃамоїскі, ла Плоещї апроапе де рѫꙋл Тележін, лꙋъ̀ о поꙃіціе бꙋнъ. Бътъліа дін локꙋл ачеста а фост сѫнџероасъ ші ꙟндърътнікъ. Рꙋмѫнії сꙋб команда лꙋї Міхаю десволтаръ тоатъ пꙋтерѣ ероісмꙋлꙋї лор спре а'шї фері патріа де кълкарѣ врѫжмъшаскъ ші спре апърарѣ троінꙋлꙋї націонал. Артілеріа ꙟнсъ полонеꙃъ ші ꙟндемѫнарѣ каꙃачілор каре прін пъдꙋрї ші крѫнгꙋрї ісбѣ арміа рꙋмѫнѣскъ ꙟн фланк, хотърѫръ бірꙋінца. Міхаю се трасе ꙟндърът кътре Тѫрговіще. Ꙃамоїскі нꙋ ꙟндръсні а'л гоні таре пе ꙋрмъ, темѫндꙋсе де локꙋріле ꙋнеї църї пе каре ел нꙋ о кꙋнꙋщѣ. Ажѫнд ла Тѫрговіще пе фіꙋл сѫꙋ Ніколае ші пе кѫте треї фраціі Бꙋꙃещї кꙋ команда трꙋпелор, Міхаю трекꙋ песте Олт ка съ стрѫнгъ алте ощірї дін пърціле ачелѣ. Ꙃамоїскі дꙋпъ че а ꙟнцелес тречерѣ лꙋї Міхаю песте Олт, се-апропіе де Тѫрговіще. Аічі се-фъкꙋ алтъ бътъліе ꙟн каре соарта а врꙋт ка іар съ се-бірꙋіаскъ рꙋмѫнії. Атꙋнчї Ꙃамоі-

єскії інтрѫ̀ ꙟн Тѫрговіщє; Ꙋнії дін боіерії цѫрії ꙟї адꙋсерѫ ꙟнкінѫчꙋніле лор, іар еі семєц ꙟн бірꙋінцеле сале, лꙋѫ̀ мѫсꙋрї де а ашеꙁа алт прінц ꙟн цара рꙋмѫнѣскѫ. Ла ꙟмпрєжꙋрарѣ ачѣста се арѫтарѫ маї мꙋлцї кандідацї: Сімеон Могіла фрателе лꙋї Іереміє Могіла, 3 фрацї фії аї фостꙋлꙋї прінц Петрꙋ Чєрчел, Дімітріє, Міхаіꙋ ші Іоан, дінтре каре чел маї маре Дімітріє шеꙁꙋсе мꙋлтѫ време фꙋгар ꙟн Полоніа; ꙟн сфѫршіт с'а арѫтат ші ꙋн ꙋнгꙋр нꙋміт Бекеш. Дінтре тоцї ачещіа, Ꙁамоіскі алесе пе Сімеон Могіла ші'л ꙟнтѫрі де прінц кꙋ кондіціє, де а ꙟнтребꙋінца а патра парте дін венітꙋріле цѫрії пентрꙋ цінерѣ трꙋпелор полонеꙁе каре а рѫмас кꙋ дѫнсꙋл ꙟн цара рꙋмѫнѣскѫ. Асфел цара рꙋмѫнѣскѫ дꙋпѫ вре о кѫцї ва анї де неатѫрнаре, дꙋпѫ о віацѫ плінѫ де фапте марї ероіче, дꙋпѫ о славѫ ꙟналтѫ ла каре о рідікасе вітежіа лꙋї Міхаіꙋ, се-вѫꙁꙋ акꙋм осѫндітѫ а аскꙋлта де порꙋнчї стреіне!

Стѫпѫнірѣ прін сілнічіє а лꙋї Сімеон Могіла нꙋ пꙋтѣ сѫ фіе сꙋферірѫ; семіціа лꙋї Ꙁамоіскі рідікѫ̀ маї мꙋлцї врѫжмашї ꙟмпротіва лꙋї. Деспре о парте Баста ꙟї маї фѫкꙋ о датѫ кꙋноскꙋт сѫ іасѫ дін цара рꙋмѫнѣскѫ ші дін Молдавіа, кѫчї ꙟнтр'алт кіп ва требꙋї а се ꙟнчепе рѫсбоіꙋ ꙟнтре Ꙟмпѫратꙋл Германіеї ші краіꙋл Полоніеї.

Деспре алтъ парте ші Сȣлтанȣл дела Констан-
тінопол дете домніа църії рȣмжнещі ȣнȣї Ра-
дȣл фіȣ ал лȣї Міхнѣ, ші кȣ трȣпе тȣрчещі ꙟл
трімісе ла Бȣкȣрещі. Замоіскі вржнд а цінѣ
цара рȣмжнѣскъ пе сѣма Полоніеї, нȣ врȣ съ
аскȣлте де пропȣнеріле лȣї Баста; пе нȣоȣл прінц
нȣміт Радȣл ꙟл гоні де доъ орі песте Дȣнъре
ꙟндърът. Дар ачела каре сімцѣ маї кȣ греȣ
стъпжнірѣ стреінъ ꙟн цара рȣмжнѣскъ ера Мі-
хаїȣ. Дȣпъ че стржнсе ощірї песте Олт се-ȣні
кȣ фраціі Бȣзещі, ші трекȣ Олтȣл дін-коачї ка
съ діспȣтезе лȣї Сімеон Могіла скаȣл църії рȣ-
мжнещі. Ла 25 Ноемвріе, ла Арџеш, ꙟші маї
черкъ о датъ Міхаїȣ соарта норокȣлȣї ꙟнтр'о
бътъліе сжнџероасъ, каре іар авȣ ȣн сфжршіт не-
норочіт пентрȣ сіне. Дȣпъ атжтѣ бътъліі крȣн-
те слъбі пȣтерѣ лȣї Міхаїȣ, дар кȣражȣл ші
нъдеждѣ нȣ'лаȣ пърсіт ꙟнкъ. Ка съ скапе дін
ꙟмпрежȣръріле ачестѣ греле каре 'лаȣ околіт де
о датъ іфъръ де весте ші де маї мȣлте пърцї, со-
коті съ се арȣнче ꙟн брацеле ꙟмпъратȣлȣї Рȣ-
долф. Хотържъ съ мѣргъ сінгȣр ꙟн персоанъ ла
Прага; дар фіінд къ кълъторіа ачѣста требȣіа
съ о факъ прін Трансілваніа, къчі ꙟн Банат фȣр
нікъ мȣлціме де тȣрчї, а требȣіт прін Баба Но-
вак съ тріміцъ лȣї Карпар Корніш, командан-

тȣлȣї дела Бѫлград, 2000 галбенї ші кȣ ачѣстѫ сȣмъ съ кȣмпере слобозеніа де а трече прінтр'ачѣ царъ. Лȣѫнд кȣ сіне пе Банȣл Міхалчѣ каре маї фȣсесе ла Прага, кȣ 72 каї, кълъторі прін мȣнцїї Хацегȣлȣї, Банѣ Крішȣлȣї, Орадіа-маре, ші ла 25 Декемвріе 1600 ажȣнсе ла Віена. Ачї Архідȣка Матіа, фър'а'ї да аȣдіенцъ, дін прічіна вінілор че і се ꙟмпȣта, ꙟл опрі де а мерџе маї ꙟнаінте ші ꙟл цінȣ апроапе треї лȣнї. Кȣрсȣл ꙟнтѫмплърілор дін Трансілваніа а грѫбіт слобозірѣ лȣї Міхаю дела опрѣла ачѣста, а сіліт пе Ꙟмпъратȣл ка съ'л спріжінѣскъ дін тоате пȣтеріле, ші Міхаю іар добѫнді прілеж де а се-рідіка д'асȣпра ненорочірілор ші де а фі спаїмъ пентрȣ врѫжмашії съї чеї ꙟмвіершȣнацї.

Дȣпъ ешірѣ лȣї Міхаю дін Трансілваніа, старѣ ачещії цѫрї ера фоарте ꙟнвѫлмъшітъ ші тȣрбȣратъ. Баста врѣ съ о кѫрмȣіаскъ ꙟн нȣмеле Ꙟмпъратȣлȣї; нобілімѣ ꙟнсъ нȣ се-ꙟмбоіа кȣ кіпȣл адміністрацієї ꙟмпърътещї. Ла 25 Октомвріе адȣнѫндȣсе о діетъ, се-хотърѫ ка съ се-факъ кȣноскȣт Ꙟмпъратȣлȣї, къ де нȣ ва грѫбі а тріміте пе Архідȣка Максіміліан, Трансілваніа ва фі сілітъ а'ші алеџе пріинц дȣпъ воѣ са. Кътре ачѣста се черȣ ка съ се педепсѣскъ Міхаю саȣ съ се-дѣ Трансілванеанілор; тоате дѫніїле ші

ꙟнтокміріле че саȣ фъкȣт де кътре дѫнсȣл ꙟн времѣ кѫнд а стъпѫніт Трансілванія, сѫ се десфіінцезе; рȣмѫнії ші арменії карі тот ꙟнтр'ачѣ време с'аȣ ашезат кȣ лъкȣінца аколо, сѫ се гоніѣскъ; съкȣії ка ніще партізані ай лȣй Міхаіȣ сѫ піардъ тоате дрептȣріле ші прівілегіȣріле лор; дрептатѣ сѫ се адміністрезе дȣпѫ легіле църій фѫр'а се май да апелаціе ꙟн Ѹнгарія саȣ ла Ꙟмпъратȣл, ші алтеле ка ачестѣ. — Рȣдолф пріімі пе солі кȣ чінсте ші ле ръспȣнсе ка сѫ аштепте пѫнѫ кѫнд се ва кібзȣі асȣпра ачелор пȣнтȣрі ка сѫ ле дѣ ръспȣнс хотърѫт. Ꙟнтр'ачестѣ, партізаній лȣй Сігісмȣнд Баторі ісбȣтірѫ спре а адȣна алтъ діетъ де нобілімѣ църій, ꙟн каре дȣпъ дескатірѣ алтор трѣбȣінце але Трансілванієй, се-пропȣсе ка сѫ се кіеме ꙟндърѫт Сігісмȣнд Баторі ші сѫ се рестаторнічѣскъ прінц ал църій. Ꙟнзадар Баста ші алцій се-ꙟмпротівірѫ ка сѫ нȣ се-грѫбѣскъ діета ꙟн прічіна ачѣста; партѣ чѣ май маре дін нобілі ера пентрȣ рестаторнічірѣ лȣй Сігісмȣнд Баторі пентрȣ каре веніссерѫ ꙟнтр'адінс ші ȣн сол тȣрческ ші ȣн сол дін Полонія. Партізаній лȣй Сігісмȣнд Баторі фѫр'а май лȣа ꙟн бъгаре де сѣмъ ꙟмпрежȣръріле, прінсерѫ ші пȣсерѫ ла ꙟнкісоаре пе ачеіа каре лі се-ꙟмпротівѣ; оморѫрѫ пе Баба Новак генералȣл лȣй Міхаіȣ каре кѫзȣсе ꙟн мѫйніле лор. Баста дȣпѫ че вѫзȣ

тȣрбȣрърілє ачестѣ фȣції дін Трансілваніа ꙟн Ȣнгаріа; їар Баторіаній адȣкѫнд дела Ботошаній дін Молдавіа пе Ѳігісмȣнд Баторі, ꙟл пріімірѫ їар де прінц ал Трансілваніеї. Ѳігісмȣнд Баторі, дȣпъ сфътȣіріле Полоніеї ші але нобілімеї Ȣнгȣрещії, трімісе солї ла Константінопол ші ла Паша дела Ялба Грека дін Ȣнгаріа фъгъдȣінд къ ел се сȣпȣне тȣрчілор.

Баста дескрііндꙟнтѫмплъріле дін Трансілваніа, Ꙟмпъратȣл сокотѣ де пієрдȣтъ цара ачѣста, де нȣ ва лȣа мъсȣрї ꙟн грабъ спре а о адȣче ла сȣпȣнере. Ялтȣл каре съ корѫспȣнѕъ маї мȣлт дорірілор лȣї ші съ ꙟнспъїмѫнтеѕе пе Трансілваненії, чеї необіхниції нȣ ера декѫт Міхаю. Яша дар Ярхідȣка Матіа слобоѕі пе Міхаю дела опрѣлъ ші'л лъсъ съ'ші ȣрмеѕе дрȣмȣл ла Прага ꙟн Боемія. Дȣпъ че ажȣнсе ла кȣртѣ ꙟмпърътѣскъ ла 23 Мартіе 1601, Ꙟмпъратȣл ꙟї дете аȣдіенцъ. Де ші Полоніа с'а сіліт ꙟн тот кіпȣл ка съ ꙟнегрѣскъ пе Міхаю ла Ꙟмпъратȣл, ші а інтрігат кȣ тоате міжлоачеле ка съ'ї ръмѫе еї цара рȣмѫнѣскъ; дар фіінд къ Ꙟмпъратȣл кȣнощѣ мерітеле лȣї Міхаю ші щіа съ прецȣеаскъ талентеле лȣї мілітаре, ръспȣнсе трімісȣлȣї Полоніеї къ Міхаю есте пріетін ші аліат ал ꙟмпъръціеї Германіеї ші къ цара рȣмѫнѣскъ есте а лȣї. Міхаю щіȣ аша дебіне съ се дебі-

новъцѣскъ ꙟнаінтѣ луї Рудолф, ꙟн кѫт се щир-серъ тоате бънуеліле каре ле авѣ маі ꙟнаінте Ꙟмпъратул деспре дѫнсул. Се плѫжисе къ кредінца ші рѫвна са чѣ фіербінте че а арътат ꙟн служебеле че ле а фъкут пентру фолосул а тоатъ крещінътатѣ, і с'ау ръсплътіт ку немулцуміре. Ку тоате къ некадзул пентру ачѣстъ нерекуноштінцъ 'ла ꙟмпінс ка съ се ꙟмпріетінѣскъ ку турчії; дар ел н'а фъкут ачѣста ꙟнтр'адевър, декѫт дупъ пъреріе; деспре о парте ка съ аступе гуріле ачелора каре пріи дефъїмърї врѣ съ'л дъраніе, деспре алтъ парте ка съ се факъ імпортант ші съ скапе де прімеждіа че і се прегътѣ. Адъогъ къ Баста 'ла гоніт ші ла дефъїмат ну пентру къ врѣ съ служѣскъ ку рѫвнъ інтересурілор Ꙟмпъратулуї, чі пентру къ врѣ съ ръмѫе ел стъпѫн ал Трансілваніеї. Міхаю пріи кіпул десвіновъцірії сале се рекомендъ атѫт де фрумос ла Ꙟмпъратул, ꙟн кѫт ачѣста ꙟї фъгъдуї къ ва луа де невастъ пе фата луї Міхаю. Пентру служебеле че ле а фъкут пѫнъ ачі ші пентру алтеле че нъдъждуя дела дѫнсул, ꙟл хотърѫ де Губернатор ал Трансілваніеї, ші ꙟї дете ші 100,000 галбенї пентру келтуіала ръсбоюлуї. Кътре ачѣста ꙟї зісе, ка съ се ꙟмпъчуіаскъ ку Баста; ші дупъ че ꙟї фъку дестулъ чінсте ші'л ꙟнкъркъ де дарурї, ꙟл слобозі ка съ се ꙟнтоаркъ ꙟндърът.

Міхаю ꙟторкъндꙋсе прін Ꙋнгаріа, ꙟн Кашовіа ла маса генералꙋлꙋї Гонзага, се ꙟмпъчꙋї кꙋ Баста, дъндꙋ'ші мъна ꙋнꙋл алтꙋїа ꙟнтрꙋ семн де ꙋітаре де тоате челе трекꙋте; ші легътꙋръ де пріетешꙋг. Дар ꙟн інімъ Баста пꙋрта пісмъ асꙋпра лꙋї Міхаю, непꙋтънд містꙋі ка ꙟмпъратꙋл съ'л нꙋмѣскъ пе дънсꙋл гꙋбернатор ал Трансілваніеї. Дꙋпъ ачѣста се фъкꙋръ прегътірї де ръсбою ка съ смꙋлгъ Трансілваніа дін мъініле лꙋї Сігісмꙋнд Баторі. Ла арміа ꙟмпърътѣскъ се адъогаръ ші рꙋмъніі пе карі ꙟ'ї стрънсесе Міхаю, ші се фъкꙋръ 10 000 педестріме ші 800 кавалеріе. Тоатъ арміа, ꙟмпърціндꙋсе ꙟн доъ колоане, сꙋб команда лꙋї Міхаю ші а лꙋї Баста, трекꙋ песте Токаї ші Таркаї ꙟн Трансілваніа.

Сігісмꙋнд Баторі дꙋпъ че а ꙟнцелес къ Міхаю ші Баста він асꙋпра са стрънсе діета ла Клꙋж, ші ꙟнчепꙋ а адꙋна солдаці. Крезънд къ пꙋтерѣ ачелора есте маре, трімісе дꙋпъ ажꙋтоаре тꙋрчещї; атът ла Паша дела Бꙋда, ла чел дела Алба Грека ші дела Паша дела Тімішоара, кът ші дела Іеремїе Могіла дін Молдавіа. Тоцї ачещіа ꙟ'ї фъгъдꙋіръ къ ꙟл вор спріжіні. Дін Трансілваніа се стрънсеръ 35 000 оамені а кърора команда Сігісмꙋнд Баторі о дете лꙋї Мосії Секелі каре ашезъ лагърꙋл ла Горосло. Мі-

хаю ші Баста фъкȣръ сфат ка съ ловѣскъ армія лȣй Сігісмȣнд Баторі ꙟнаінте де ай сосі ꙟнтъріле тȣрчещї. Міхаю ꙟншелъ пе Тȣрчї скріиндȣле, ка дін партѣ лȣй Сігісмȣнд Баторі, къ акȣм н'аре тревȣінцъ де ажȣторȣл лор. Фіінд къ Міхаю ші Баста врȣръ съ'шї одіхнѣскъ пȣцінтел армія, се ꙟнчепȣ бътъліа кȣ тȣнȣріле ла каре ръспȣндѣ ші Трансілваненії. Ла 3 Аȣгȣст 1601, кам деспре сѣръ, Трансілваненії крезѫнд къ Міхаю ші Баста н'аȣ де гѫнд съ маї факъ вре о ловіре, ꙟшї трасеръ тȣнȣріле ꙟндърът; ші фіінд къ армія тоатъ ѕіоа а фост ꙟнарматъ ші гата де бътъліе, се деде порȣнкъ ка съ се-одіхнѣскъ де остенеліле зілеї. Кѫнд кавалеріа десшеласе каії ші педестрімѣ ера ꙟмпръщіатъ, Міхаю пропȣсе ка съ ꙟнаінтезе армія ꙟмпърътѣскъ ші съ се-апȣче де бътъліе. Ꙟнтокміндȣсе арміа де ловіре, Міхаю лȣъ команда аріпеї дрепте, генералȣл Ротал чентрȣл ші Баста аріпа стѫнгъ. Бътъліа се ꙟнчепȣ кȣ мȣлтъ фȣріе; мȣлцімѣ Трансілваненілор се ꙟмпротівѣ кȣ дестȣлъ бърбъціе; дар ꙟн сфѫршіт фокȣл чел юте ал тȣнȣрілор ші ал пȣшчілор армієї ꙟмпърътещї ꙟї ꙟмфрѫнсе. Міхаю кȣ о нъвъліре ꙟндръснѣцъ ꙟї ꙟнтоарсе спре фȣгъ ші ꙟн гоана ачѣ репеде оморѫ 10 000 де Трансілваненї; ле лȣъ 15 тȣнȣрї ші 130 стѣгȣрї пе каре маї пе ȣрмъ ле

трімісе ла Ꙟмпъратꙋл Рꙋдолф вестіндꙋї бірꙋінца асꙋпра Трансілванієї. Сігісмꙋнд Баторі бътꙋт ші рꙋшінат фꙋџі ꙟн Молдавіа ла Ієреміе Могіла, пе каре ка съ'л ꙟндаторезе, трімісе де адꙋсе дін Фъгъраш пе неваста ші копіїї лꙋї Міхаїꙋ; ші нъдъждꙋінд а добѫнді ажꙋтоаре ка съ маї факъ черкаре пентрꙋ Трансілваніа, трімісе пе Штефан Чакі ла Ханꙋл тътъреск ка съ чее ꙟнтърірі ші спріжініре, ші съ'ї дꙋкъ ші фамілія лꙋї Міхаїꙋ каре се-ші пръпъді аколо ꙟн робіа тътъраскъ.

Ꙟн врѣмѣ ꙟн каре Міхаїꙋ ліпсісе дін цара рꙋмѫнѣскъ, Сімеон Могіла кꙋ Полонезії ші кꙋ трꙋпеле сале, прін жафꙋрї, ръпірї ші тот фелꙋл де недрептъцірї че фъчѣ лъкꙋіторілор, не респектѫнд нічї лꙋкрꙋріле оменещї нічї челе дꙋмнезеещї, адꙋсе цара ла несꙋферіре. Фраціїї Бꙋзещї фꙋџіръ песте Олт; кіемаръ пе тоцї патріоції ла арме ка съ скапе цара де сꙋпꙋнерѣ стреінъ. Сꙋб стѣгꙋріле лор се стрѫнсеръ о мꙋлціме де ръсбоінічї вітежї ка съ ръсбꙋне нечінстѣ патріеї лор. Замоїскі де мꙋлт ꙟші тръсесе ꙟн Полоніа партѣ чѣ маї маре дін оштіріле сале. Сімеон Могіла н'авꙋ кꙋраж де а аштепта пꙋтерѣ ачѣста де нъдъждꙋітъ а фраціілор Бꙋзещї. Апꙋкъ фꙋга кътре Молдавіа дімпреꙋнъ кꙋ трꙋпеле сале; дар Бꙋзещії ꙟл гоніръ пе ꙋрмъ; ꙟл ажꙋнсеръ ла Ва-

лѣ маре, дін коачї де Фокшанї, ꙟл бътѕръ гроꙁав; оморжръ о мѕлціме дін трѕпеле лѕї; Сімеон Могіла абіа скъпъ кѕ віацъ. Прада че о фъкѕръ тжлхърїще трѕпеле лѕї ꙟн цара рѕмжнѣскъ, се-лѕъ ꙟндърът: Бѕꙁещії се ꙟнтоарсеръ ꙟндърът бірѕіторї; ржѕл ѕнде с'а фъкѕт бътъліа с'а нѕміт де атѕнчї Бъката. Цара рѕмжнѣскъ іар се слобоꙁі де стъпжнірѣ стрѣінъ; дар Міхаѹ нѕ фѕ норочіт ка съ о маї ваꙁъ.

Дѕпъ копріндерѣ Трансілваніеї, Міхаѹ лѕъ стъпжнірѣ ачелії църї; трѕпеле бірѕітоаре се ꙟнтінсеръ ꙟнтр'о парте ші ꙟнтр'алта лѕжнд ръсбѕнаре д'асѕпра връжмашілор бірѕіці, ші пръдѫнд ші жефѕінд. Міхаѹ авѣ деґжнд дѕпъ ꙟмпъчѕірѣ ачещії църї, съ'ші докжндѣскъ фамілія, ші дѕпъ ачѣ съ трѣкъ ꙟн цара рѕмжнѣскъ; съ ꙟмфііинцеꙁе іар о пѕтере маре ші съ'ші ѕрмеꙁе проіектеле сале челе марї. Дар неѕнірѣ че с'а ꙟнкѕїбат ꙟнтре джнсѕл ші ꙟнтре Баста німічі тоате нъдежділе ачесте фрѕмоасе але сале. Баста нѕ пѕтѣ съ містѕіаскъ нічї ꙟнтр'ѕн кіп ка Міхаѹ съ фіе гѕбернатор ал Трансілваніеї. Міхаѹ дѕпъ пѕтерѣ че ї ера датъ се пѕрта ка ѕн стъпжн фъръ'а бъга ꙟн сѣмъ претенціїле челе фъръ кѕвжнт але лѕї Баста. Дака се ꙟнтжмпла ка съ се факъ пліжнџерї пентрѕ неорждѕеліле че ле фъчѣ солдаціі, Баста ле арѕнка асѕпра

лȣї Міхаю ші асȣпра рȣмѫнілор сѫї, Міхаю асȣпра лȣї Баста, а ȣнгȣрілор ші немцілор лȣї. Гѫлчѣва ꙟнтре Міхаю ші Баста ера неконтенітъ ші пісма персоналъ а лȣї Баста нестінсъ. Ꙟнсфѫршіт ла о ꙟнтѫмпларе де чѣртъ, юціндȣсе Міхаю фоарте мȣлт, ꙟї ѕісе лȣї Баста, къ ел а копріне ꙟнтѫѣш датъ сінгȣр Трансілванія ші къ а ажȣтат съ се копріндъ адоа оаръ; аша дар аре маї мȣлт дрепт пентрȣ джиса декѫт Баста ші кіар ші декѫт Ꙟмпъратȣл. Баста нȣ'ші маї пȣтȣ аскȣнде патіма ȣреї ші а мѫнієї сале ші хотъръ съ омоаре пе Міхаю. Ꙟнвіновъціріле че Баста ле а грѫмъдіт пе ȣрмъ асȣпра лȣї ка съ се спеле де фъръделеџѣ са, аȣ фост тоате пъсемȣїте: прічіна пентрȣ каре 'ла оморѫт а ръмас ȣра каре о пȣрта асȣпра лȣї Міхаю, ші юсірѣ де стъпѫніре пе каре сокотѣ къ о ва мȣлцȣмі оморѫнд пе Міхаю ші ръмѫінд ел гȣвернатор ал Трансілваніеї.

Міхаю, несъпȣінд німік деспре иініма чѣ спȣркатъ а лȣї Баста, ꙟшї ашезъ лагърȣл ꙟн кѫмпȣл Тȣрзії, ші нȣ лȣъ нічї о мъсȣръ де апъраре ꙟмпротіва кȣцителор лȣї чилор нелецюіте пе каре нȣ ле кȣноштѣ. Нештіінд къ Сігісмȣнд Баторі а рідікат фамілія са дін Фъгъраш ші о адȣсе ꙟн Молдавія фѣкȣ прегътірї де а фаче о мікъ теп-

діціе пѫнъ ла ачел Ораш, ꙟищііицъ́ ші пе Баста деспре лꙋкрꙋл ачеста ші ꙟї черꙋ ка съ'ї дѣ оаре каре ажꙋтоаре де трꙋпе немцещї. Баста сокоті ꙟн сіне съ нꙋ маї прелꙋнџѣскъ фапта ачѣ ꙋчігашъ че о пꙋрта ꙟн ініма; съ нꙋ ласе лꙋї Міхаю време де а се-ꙟмпꙋтернічі, ші лꙋї а і се-ръпі прілежꙋл де а'шї сътꙋра пофта чѣ юбітоаре де сѫнџе. Се фъцърнічі къ нꙋ'ї търгъдꙋеще ажꙋторꙋл черꙋт; дар ка съ се-апропіе де сфѫршітꙋл съꙋ чел нелеџюіт ші съ'шї ꙟлеснѣскъ съвѫршірѣ фаптеї ачеї ꙋрѫте, ꙟї зісе ка съ'шї тріміцъ ꙟнаінте ощіріле сале рꙋмѫнещї пѫнъ кѫнд се вор гъті трꙋпеле немцещї. Міхаю се ꙟмвоі ла ачѣста, ші, фъръ а се-теме де чева, се-десармъ сінгꙋр. Ѧтꙋнчї Баста трімісе ла дѫнсꙋл доі къпітанї кꙋ 300 солдацї валонї порꙋнчіндꙋле ка съ омоаре пе Міхаю. Ла 18 Аꙋгꙋст 1601, дімінѣца, Міхаю се афла ꙟн кортꙋл съꙋ кꙋ Лꙋдовік Ракоці, ꙋн офіцер ꙋнгꙋр. Вестіндꙋісе къ 'аꙋ сосіт трꙋпеле немцещї дела Баста, ле єші ꙟнаінте зікѫндꙋле: біне аці веніт вітежілор солдацї! Къпітанії ꙟнкꙋнџюрѫнд кортꙋл кꙋ валонії лор, інтраръ ꙟн лъꙋнтрꙋл ла Міхаю; ꙋнꙋл дін трѫншії ꙟї зісе къ есте прінс, Міхаю ꙟї ръспꙋнсе къ нꙋ; ші стрігѫнд пе оаменії съї, трасе сабіа дін тѣкъ ші лові пе ꙋнꙋл дін къпітанї. Ꙟн лꙋпта ачѣста чела лалт къпітан, нꙋміт Іакоб де Борі,

ꙟї ꙟмфіпсе о сȣліцъ ꙟн піепт шї'л доборѫ ла пъмѫнт. Інтрѫнд атȣнчї ꙟн лъȣнтрȣ маї мȣлцї валонї фȣріошї, ȣнȣл ꙟл ꙟмпȣшкъ ꙟн мѫна стѫнгъ, кȣ каре ера обічнȣіт съ мѫніче сабіа алтȣл ꙟї тъіѣ капȣл. Тȣркарѣ ȣчігашілор а фост атѫт де маре ꙟн кѫт шї Лȣдовік Ракоцї а пріиміт патрȣ ловітȣрї. Тоате ачестѣ се-фъкȣръ атѫт де ꙟн гравъ ꙟн кѫт оаменії лȣї Міхаю кѫнд аȣ веніт спре ажȣторȣл лȣї, ꙟї гъсіръ трȣпȣл лȣї чел ꙟналт шї фрȣмос ръстȣрнат жос пе пъмѫнт. Баста шї нобілімѣ ȣнгȣрѣскъ каре ера ꙟнцелѣсъ кȣ дѫнсȣл спре оморѫрѣ лȣї Міхаю, фіінд къ тремȣра де дѫнсȣл пѫнъ кѫнд ера віȣ, ꙟшї арътаръ слъбічюнѣ чѣ окърѫтъ бътѫндȣ'шї акȣм жок де трȣпȣл лȣї чел морт. Дȣпъ че зъкȣ треї зіле неѫнгропат, ꙟн сфѫршіт се-ꙟнгропъ ꙟн кѫмпȣл тȣрзії. Де аічї зік ȣнії къ с'ар фі дȣс трȣпȣл лȣї ла Бълград шї с'ар фі ꙟнгропат ꙟн Бісеріка че ера зідітъ де дѫнсȣл; алції зік къ с'ар фі транспортат ꙟн цара рȣмѫнѣскъ. Адевърат ꙟнсъ есте къ капȣл лȣї с'а адȣс де сорȣса Кіасна шї с'а ꙟнгропат ла Мѫнъстірѣ Дѣлȣлȣї дела Тѫрговіще ȣнде се-афлъ шї акȣм. Баста шї нобілімѣ ȣнгȣрѣскъ нȣ се-мȣлцȣміръ кȣ сінгȣръ моартѣ лȣї Міхаю; прінсеръ пе бътрѫнȣл Бан Міхалчѣ, че ера ꙟн вѫрстъ де 70 анї шї каре ꙟн тоатъ времѣ а фост

мініѕтрȣ кредінчос ал лȣї Міхаю ші пърташ ла тоате ꙟтѫмплъріле лȣї челе норочіте ші неночіте; ꙟл бъгаръ ꙟн темніцъ ші аколо дȣпъ мȣлте касне ꙟл оморѫръ. Чеілалці боіері ші солдаці кредінчошї аї лȣї Міхаю, дȣпъ че ꙟнцелесеръ де трістȣл сфѫршіт ал марелȣї ші вітѣзȣлȣї лор прінц, лȣаръ армеле ꙟн мѫнъ ші жȣраръ ръсбȣнаре; дар Міхаю нȣ ера ка съ ї командезе; Баста кȣ арміа са че о авѣ гътітъ де бътае, ꙟї адȣсе ꙟн неорѫндȣіалъ ші ꙟї сілі съ фȣгъ ꙟн фаца рȣмѫнѣскъ. — Баста скрісе ꙟмпъратȣлȣї Рȣдолф фъкѫндȣ'ї кȣноскȣтъ ꙟнтѫмпларѣ ачѣста; се сілі кȣ тоате міжлоачеле а ꙟнегрі пе Міхаю ꙟнвіновъцїндȣл къ, ел дȣпъ копріндерѣ Трансілваніеї, с'ар фі пȣс іар ꙟн коръспонденцъ кȣ тȣрчії, ші къ де ачѣ с'а гръбіт ал оморѫ маї ꙟнаінте де а ꙟнщіінца пе ꙟмпъратȣл. ꙟнвіновъціріле че ле а грѫмъдіт Баста асȣпра лȣї Міхаю нȣ се крезȣръ атѫт пе кѫт сокотѣ ел; ꙟмпъратȣл нȣ'ї ръспȣнсе німік; ꙟші арътъ пърерѣ де ръȣ пентрȣ пердерѣ ȣнȣї ом маре ꙟн каре крещінътатѣ ꙟші піронісе нъдежді марї; се некъжі пентрȣ фапта ачѣ ȣрѫтъ кȣ каре Баста 'ші а спȣркат мѫініле: дар пе Міхаю нȣ маї пȣтѣ съ'л ꙟнвіезе. ꙟмпъратȣл ар фі педепсіт пе Баста, ꙟнсъ авѣ требȣінцъ де дѫнсȣл ꙟн времѣ ачѣ, кѫнд Трансілваніа ера тȣрбȣратъ,

ші кѫнд маї мꙋлте пꙋтері, се діспꙋта пентрꙋ дѫнса. —

Асфел, се сѫвѫрші прінтр'о ꙋчідере хоцѣскъ, ꙟн вѫрстъ де 43 ані, вітѣзꙋл Міхаїꙋ а кърꙋїа моарте а ꙋмплꙋт кꙋ о ꙟмфіораре плінъ де гꙗцъ ініміле тꙋтꙋрор ачелора каре прівѣ ꙟн трѫнсꙋл ꙋн ӂеніꙋ рар ал вѣкꙋлꙋї ачелꙋїа, ші каре, ꙟн адмірарѣ де іспръвіле лꙋї челе мінꙋнате, нꙋ'ї тъгъдꙋїа тітлꙋл де МАРЕ.„ Віаца політікъ а лꙋї а фост ꙋн феномен ꙗте трекътор; а фост сꙋпꙋсъ ла мії де греꙋтъці, ші а ꙟнтѫмпінат пїедічї ꙟндъринічие; кꙋ тоате ачестѣ дꙋхꙋл лꙋї а стрѫбътꙋт прін тоате, а тріꙋмфат деспре тоате: прін лꙋкръріле сале челе вітеӡе а інтересат оменірѣ, а трас ла сіне рекꙋноштінца вѣкꙋрілор, ші с'а алътꙋрат ꙟн рѫндꙋл бърбарілор челор марї. Кꙋ енерӂіа карактерꙋлꙋї съꙋ челꙋї деосібіт, кꙋ търіа брацꙋлꙋї съꙋ челꙋї нібірꙋіт, ші кꙋ статорнічіа сꙋфлетꙋлꙋї съꙋ челꙋї маре а опріт вітежаще потопꙋл пꙋтерії тꙋрчещї, де а нꙋ се ꙟнтінде асꙋпра Еꙋропії дела Апꙋс ші де а нꙋ се лъці барбаріа ꙟн локꙋріле пе ꙋнде пътрꙋндѣ ел. Де кѫнд тꙋрчії Османї аꙋ ꙟмфіпт пічор статорнік ла Ръсърітꙋл Еꙋропії ші аꙋ ꙟнгроӡіт тоатъ партѣ ачѣста де лꙋме, націіле крещіне, пе каре поӡіціа географікъ саꙋ політікъ ле фъчѣ съ тремꙋре де пꙋтерѣ лор, н'аꙋ авꙋт афаръ де Іоан Корвінꙋ, алт ероꙋ

маї маре, нічї крещінътатѣ апърътор маї фіербінте. Кѹ адевърѹл ꙟн інімъ ші ꙟн бѹзе, кѹ Крѹчѣ ꙟнтр'о мѫнъ ші кѹ сабіа ꙟнтр'алтъ мѫнъ, а ръскътѹт барбаріа ші а асігѹрат оменіреї крещіне паче ші лініще; а ꙟлесніт ꙟнаінтъріле чівілізацієї ші а фъкѹт съ крѣскъ благословеніе пе ѹнде ера съ се семене блестеме. Де ар фі лѹкрат ꙟмпреѹнъ кѹ дѫнсѹл ші алцї стъпѫніторї; де н'ар фі ꙟнтѫмпінат атѫтѣ греѹтъцї де о датъ; де н'ар фі авѹт а фаче кѹ оамені ка Сігісмѹнд Баторі, Ієреміе Могіла ші Баста, ші де 'шар фі фост хъръзіт де сѹс ѹн кѹрс політік маї лѹнг, ера ꙟн старе съ съвѫршѣскъ чеѣ че алції нѹмаї аѹ гѫндіт саѹ нѹмаї аѹ ꙟнчепѹт. Оменірѣ крещінъ 'іа ръмас рекѹноскътоаре, пентрѹ чеѣ че а фъкѹт пентрѹ дѫнса: фаптеле лѹї челе слъвіте сѫнт трѫмбіцате ꙟн тоате пърціле: іспръвіле лѹї челе марї ꙟмподобеск фоіле історієї оменіреї ші мерітеле лѹї с'аѹ ꙟнвреднічіт де о поменіре неѹїтатъ!

Дар рѹмѫнії тоцї де обще аѹ требѹіт кѹ маї адѫнкъ амъръчїѹне съ сімцъ піердерѣ лѹї Міхаїѹ. Ел а тръіт десѹл пентрѹ сіне, пентрѹ а'шї фаче о славъ, ѹн нѹме маре каре нічї о датъ нѹ ва пері; дар а мѹріт прѣ де време пентрѹ проіектеле сале челе марї че ле формасе пентрѹ ферічірѣ націєї рѹмѫнещї. Дела мареле Траіан ші пѫ-

нъ ла ел рȣмѫнії нȣ с'аȣ норочіт ка дін сѫнȣл лор съ се наскъ алт ом маї маре де кѫт дѫнсȣл: чінчїспрезече вѣкȣрї аȣ лȣкрат ка съ факъ мъ-рірѣ лȣї. Времіле челе греле адȣсесе пе тоцї рȣ-мѫнії ѫнтр'о старе де сȣферірї амаре; тоцї а-щепта ȣн мѫнтȣітор. Арътарѣ лȣї Міхаю ѫн міжлокȣл лор а фост ка ȣн фȣлџер стрълȣчітор каре дете дȣхȣлȣї рȣмѫнеск челȣї аморціт о лові-тȣръ електрікъ; рȣмѫнії се-дещептаръ; кȣноскȣ-ръ трімітерѣ лȣї дін черю, ші алергаръ ла гласȣл лȣї чел проповедȣітор де мѫнтȣінцъ. Ел ера еро-ȣл, ера ідолȣл лор, ера віаца ші ферічірѣ лор, ера рȣмѫнȣл каре фъчѣ кѫт тоцї рȣмѫнії. Сȣб команда лȣї, рȣмѫнії кȣ армеле ѫн мѫнъ дес-волтаръ о пȣтере дестоїнікъ де а сȣпȣне пе връж-машї, дестоїнікъ де а траџе адмірарѣ ші лаȣда челоралалте нації; вреднікъ де нȣмеле ші сѫнџеле че'л пȣрта ѫн вінеле лор ші де дрептȣріле че дорѣ съ добѫндѣскъ. Ачестѣ ера времіле челе ероїче але рȣмѫнілор. Џеніȣл лȣї Міхаю кроꙗ, ші рȣмѫнії пȣінд ѫн лȣкраре фъчѣ мінȣнї. Ȣнінд пе тоцї рȣмѫнії ѫнтр'ȣн тот, фъкȣ о націе маре, вред-нікъ де рекȣноаштерѣ алтор нації, дестоїнікъ де а се апъра ші ѫн старе де а се-чівіліза. Ачѣста ера времѣ чѣ маї славітъ пентрȣ рȣмѫнї, ера о епохъ каре превестѣ пентрȣ дѫншії ȣн вѣк де аȣр. Ѫнкъ пȣцін ші рȣмѫнії с'ар фі феріціт. Ѫм-

прежꙋръріле, соарта, ненорочірѣ а прекꙋрмат зі-
леле ачестꙋі ом маре ꙟнаінте де а ꙟнтемеꙗ пꙋ-
терѣ ачѣста нꙋоъ а рꙋмѫнілор. Ꙋрмъторіі лꙋі
саꙋ нꙋ мощеніръ дꙋхꙋл лꙋі чел маре, саꙋ нꙋ
пꙋтꙋръ а ꙋрма пе дрꙋмꙋл чел кроіт де дѫнсꙋл.
Ꙋнірѣ ші статꙋл рꙋмѫнілор трекꙋ ка ꙋн віс; на-
ціа рꙋмѫнѣскъ ꙗр се-тъіѣ ꙟн пърці; рꙋмѫніі ꙗр
къзꙋръ сꙋб пꙋтері стреіне саꙋ деосібіте, ші вре-
міле челе греле маі дін аінте ꙗр се-ꙟнтоарсеръ.
Ꙟн некаꙁꙋріле, сꙋферіріре ші дꙋрееріле лор стріга-
ръ мꙋлтъ време: Міхаю ші мѫнтꙋінцъ!
дар Міхаю нꙋмаі ера!

Маі мꙋлт ꙟнсъ декѫт тоці, рꙋмѫніі дін ца-
ра рꙋмѫнѣскъ аꙋ плѫнс моартѣ чѣ фъръ време
а лꙋі Міхаю. Нъскꙋт ачі ꙟн ніше време нефері-
чіте, норочірѣ цѫріі сале 'ла адꙋс ка съ шазъ пе
скаꙋнꙋл мошілор ші стръмошілор съі. Дар дꙋ-
хꙋл лꙋі чел маре нꙋ се-пꙋтѣ мꙋлцꙋмі ка съ ша-
зъ пе ꙋн скаꙋн окърѫт ші съ кѫрмꙋꙗскъ о націе
роабъ. Ка ꙋн алт Темістоклꙋ се сілі ка съ'ші
десробѣскъ цара, съ факъ респектат скаꙋнꙋл
рꙋмѫнеск ші съ дѣ ꙟн мѫна рꙋмѫнілор пꙋтере
де а'ші ціне вреднічіа лор. Ел фъкꙋ ініміле рꙋ-
мѫнілор пріімітоаре де сімтіменте ꙟналте ші
дꙋхꙋл лор ꙟнтрепрінзътор де лꙋкрꙋрі марі. Чін-
стѣ, вреднічіа, мѫндріа, патріотісмꙋл, слобо-
зеніа, ачестѣ ера ідеіле де каре ера аксорбіці рꙋ-

мжнії дін цара рȣмжнѣскъ ꙟн времѣ кжрмȣіреі лȣї чеї вітезі. Дін рȣмжнї апъсацї сȣпт ȣн жȣг греȣ, аморціцї пріитрȣни деспотісм несȣферіт ші деградацї пріитр'о тіраніе сълбатікъ, фъкȣ оамені слобозі, фъкȣ атжцѣ ерої каре дъдȣръ лȣмеї пробъ де чеѣ че поате о націе слободъ ші кжрмȣітъ де ȣн пріиц маре. Нічї о датъ цара рȣмжнѣскъ н'а фост маї слъвітъ ші маї вредні къ де респектȣл ші чінстѣ алтор статȣрї ка ꙟн времѣ ачѣста. Ка съ ꙟнгръдѣскъ, съ ꙟнтемеезе слобозеніа ші съ асігȣрезе църіі ферічіре вечніе къ, крої проіектȣл ачел маре де а ȣні пе тоцї рȣмжнії ꙟнтр'о пȣтере. Кȣ армеле ꙟн мжнъ ꙟмфіінцъ проіектȣл ачест фаворіт ал съȣ ші вредніі де ȣн рȣмжн маре ка джнсȣл; дар кжнд ера съ ꙟнтемезе статȣл ачест нȣоȣ ал рȣмжнілор, се-ръпі дін віацъ пріитр'о моарте хоцѣскъ. Омомотȣл ачел маре че'л фъкȣръ армеле рȣмжнещї пентрȣ слава ші ферічірѣ църіі, се-лініщі; цара рȣмжнѣскъ ѩр къзȣ сȣб греȣтатѣ соартеі маї дінаінте; алт Міхаіȣ нȣ се-маї нъскȣ пентрȣ джнса; ꙟн локȣл славеі де атȣнчї, вені смерірѣ ші ȣмілірѣ; тот фолосȣл а фост къ тȣрчії се-ꙟмбъцаръ а респекта дрептȣріле църіі пжнъ маї тжрзіȣ. Дар даторіа історіеї рȣмжнещї фіе ка съ пъстрезе ꙟн вѣкȣрї іспръвіле ачеле мінȣнате але

ачестꙋї Ахіл рꙋмжнеск вредник де а'шї авѣ О-
мерꙋл сꙋꙋ каре съ фіе картѣ вітежіеї, картѣ рꙋ-
мжнілор, картѣ каре съ се-чітѣскъ кꙋ драг де-
кътре орї чіне. Рꙋмжнії аїбъ а се-мжндрі кꙋ еро-
ꙋл ачеста каре се-лꙋптъ ка ꙋн леꙋ пентрꙋ прічі-
на чѣ сфжнтъ а дескробіреї ші а слобозеніеї лор.
Адꙋкъ'шї амінте де чѣ че поате фаче о націе ꙋ-
нітъ кжнд есте норочітъ ка съ се-наскъ дін тржн-
са ꙋн ом маре. Нꙋ'шї ꙋїте нічї о датъ къ цъ-
ржнеї челії скꙋмпе а лꙋї Міхаю вітѣзꙋл,
поменіреї лꙋї челії мъріте, ші адꙋчеріі амінте
де фаптеле лꙋї челе слъвіте, сжнт даторї аї ріди-
нъла ꙋн монꙋмент ла каре съ адꙋкъ тот д'а-
ꙋна рекꙋноштінцъ пентрꙋ чѣ че а врꙋт ел съ факъ
пентрꙋ джншії, ші лакръмі пентрꙋ пієрдерѣ лꙋї
чѣ фъръвреме!!!

Сфжршітꙋл Томꙋлꙋї II.

РЕГІСТРȢ

де

Челе че сѐ-копрінд ꙟн томȢл. II.

Фаца

Нумеле DD. пренумеранцій карі аȣ біне воіт а ажута тіпърірѣ томȣлъї II. ші III.

Бȣкȣрещї.

	Томȣрї.
Д. марелє Бан Грігоріє Бълъчѣнȣл -	1.
Д. — Дворнікȣл Пан Костєскȣ - -	1.
Д. — Логофът: Єманоіл Бълѣнȣл -	1.
Д. — Віст: Грігоріє Гръдіщѣнȣл -	1.
Д. — Кѫмъраш Іанкȣ Гіка - -	1.
Д. — Клȣчер Рѫдȣканȣл Воінєскȣ -	2.
Д. — Пахарнік Іанкȣ Аріон - -	3.
Д. — Пахарнік Іанкȣ Рȣсет - -	1.
Д. — Кѫмінар Іоргȣ Бѫкърєскȣ - -	1.
Д. — Кѫмінар Ніколає Бълѣнȣл - -	1.
Д. — Кѫмінар Алєкȣ И. Філіпєскȣ -	2.
Д. — Кѫмінар Павел - -	1.
Д. — Столнік Іоан Рѫхтіван -	1.
Д. — Столнік Іоан Пріжбѣнȣл -	1.
Д. Слȣчер Дімітріє Бобєскȣ - -	1.
Д. Пітарȣ Георгіє Карабȣлѣ - -	1.
Д. Клȣчер де аріє Костакіє Поєнар -	1.
Д. Колонелȣл полкȣлȣї 3-лѣ ші Кавалер І. Соломон - - -	1.
Д. Маіор ші Кавалер Костакіє Фълкоѩнȣл	1.
Д. Маіор ші Адіȣтант Теодор Попєскȣ -	3.

Д. Капітан Хрістакіе Тел	- -	1.
Д. Капітан Какалецѣнȣл	- -	1.
Д. Капітан Бѫлтѣнȣл	- - -	1.
Д. Капітан Блъдъюнȣл	- -	1.
Д. Капітан П. Бȣрелі	- - -	1.
Д. Пърȣчнік Бобок	- - -	1.
Д. Пърȣчнік Карп	- - -	1.
Д. Пърȣчнік Хрістȣріан	- -	1.
Д. Прапорчи [illegible] Бълъчѣнȣл	-	1.
Д. Ȣнкър Іоан Брътіанȣ	- -	1.
Д. Кола, Секретар ал Конс[illegible]ȣі рȣсеск, Асесор Колеціі ші Кавалер	-	1
Д. Кавалер Скарлат Рȣсет	- -	1.
Д. Іоан Влъд: дірекtорȣл Лог: бісерічещі		1.
Д. Александрȣ М. Раковіцъ	-	1.
Д. Кокоана Замфіра Цѣноглȣ Лесвіодаке		1.
Д. Інџенерȣл Іоан Предетіч	-	1.
Д. Штефан Бȣркі	- -	1.
Д. Скарлат Тȣрнавіт	- -	1.
Д. Соколескȣ Нае	- -	1.
Д. Іоан Заломіт	- -	1.
Д. Іоан Петрескȣ	- -	1.
Д. Матакіе Іаркȣ	- -	1.
Д. Архіл Бръілоюȣ	- -	1.
Сф: Пър: Іеротеі Інспекторȣл Семінарȣлȣі		1.
Сф: Пър: Калінік Бънескȣ Архід: Бȣзъȣ		1.

Сф: Пър: Герасім Протосінгел ші Егȣмен Війтілъ Водъ

Сф: Пър: Досітей Егȣмен Бъкънȣл

Сф: Пър: Іоан дела Бісеріка Лȣкач

Сф: Пър: Ієродіакон Мелетіе том: II

Д. Іосіф Романов лібрер

Д. Іоан Поповіч лібрер

Д. Вісаріон Рȣс лібрер

Д. Вісаріон Рȣс лібрер то… ол II.

Д. Васіліе Орзескȣ то… ȣл II.

Д. Тънасе …ріан

Д. …мітракіе Поповіч

Д. Атанасіе

Д. Матакіе Стоїческȣ

Д. Замфір Ніколаȣ

Д. Ніцъ Грігоріȣ

Д. Алекȣ Попа дін Брашов

Д. Іоан Сотір Брашовени

Д. Іоан Кросиолȣ

Д. Георгіе Дімітріȣ

Д. Кіріак Захаріа богасієр

Д. Александрȣ Кіріак дін Іаломіцъ

Д. Георгіе Кіріцъ ліпескан

Бръіла.

Д. К. Спістіс Доктор

Д. Г. Постелнік Вернескȣ

Фокшанї.

Д. Костакіе Нікꙋлескꙋ Кꙑрмꙋітор . 1.
Д. Сърдарꙋл Георгіе Шонцꙋл магістрат 1.
Д. Їоан Пътърan . . . 1.
Д. Пантазі Кіріцоꙋ . . 1.
Д. Гіцъ Іарка . . . 1.
Д. Дімітріе Періецꙗнꙋ ла томꙋл II. . 1.
Д. Кокоана Раліца Періецꙗнка ла том III. 1.
Д. Кокоана Катінка Паріане . . 1.
Д. Мъргъріт Дімітріꙋ . . 1.
Д. Іоан Лефтер . . . 1.
Д. Пꙑрвꙋ Рꙑмнічꙗнꙋл . . 1.
Д. Жаці Андреꙋ . . . 1.
Д. Костакіе Арціінтоіан школар . 1.
Д. Дръгос Грігоріе школар . . 1.
Д. Панаіт Мъркꙋлескꙋ школар ла том: II. 1.
Д. Теодосіе Мъркꙋл: школар ла том: III. 1.
Д. Алексіе Фортꙋнаті Професор Націонал 1.

Плоещї.

Д. Георгіе Мълꙋрꙗнꙋл Професор Націонал 2.

Тꙑрговіще.

Д. Слꙋц: Нае Віерошанꙋ Секрет: Кꙑрмꙋіреї 1.
Д. Полковнікꙋл Бадꙗ Пороінꙗнꙋл . 1.
Д. Їоан Хрісторескꙋ Помощнік: Кꙑрмꙋіреї 1.
Д. Їоан Дънескꙋ дела Філіпещі де тꙑрг . 1.
Д. Атанасіе Дімітріꙋ дела ачелаш лок . 1.

Кѫмпꙋлꙋнг.

Д. Парꙋчнік Г. Рꙋкъреꙋ . . 1.
Д. Нае Рꙋкъреанꙋл . . . 1.
Д. Ніколае Рꙋдеанꙋл . . . 1.
Д. Георгіе Ангел . . . 1.
Д. Кѫпітан де доробанцї Ніцъ Ўріанꙋл . 1.
Д. Д. Каитароглꙋ . . . 1.
Д. В. Лог: Станчꙋ Віспескꙋ дела Леꙋрдеиї 1.
Д. Дімітріе Жіанꙋл Професор Націонал 1.

Цꙋрцꙋ.

Д. Іоан Сібінеанꙋл Докт: Карантінеї ш.ч.л. 1.
Д. В: Вістіер Маноласе Ровескꙋ . 1.
Д. Ніколае Зосіма . . . 1.
Д. Грігоріе Фълескꙋ . . . 1.
Д. Георгіе Брътескꙋ . . . 1.

Пітешї.

Д. Ніколае Кіркꙋлескꙋл Графіерꙋл трібꙋналꙋлꙋї Жꙋдецꙋлꙋї . . 2.

Кꙋрте де Аргеш.

Д. Постелнікꙋл Дінꙋ Дрѫгꙋц . . 1.
Д. Постелнікꙋл Іоніцъ Попескꙋ . 1.
Д. Влаікꙋ . . . . 1.

Рꙋшії де веде.

Д. Міхаїлакіе Рѫхтіван Кѫрмꙋіторꙋл Жꙋдецꙋлꙋї . . . 1
Д. Р. Рꙋсескꙋ Секретарꙋл Кѫрмꙋіреї . 1

Д. Медeлнічер А. Борънеск8 - - 1.
Д. Кл8чер де Аріе Іоан Березидеі - 1.
Д. Петре-Константінеск8 - - 1.
Д. Іоан-Константінеск8 - - 1.
Д. Прапорчік Константін Б8тк8леск8 1. +
Д. Антонакіе Лорент арендаш8л р8шілор 1.
Д. Алек8 Детковѣн8 - - 1.
Д. Георгіе Пъ8ческ8 - - 1.
Д. Дімітріе Іорг8леск8 Помош: Кърм8ірей 1.
Д. Ніколае Бъдеск8 скріітор8л Кърм8ірей 1.
Д. Костакіе Апостолеск8 8нтер-нобіл - 1.
Д. Іоан Теодор Копчѣ вътаф де апрозі 1.
Д. Андрие Становіч Віішорѣн8л - 1.

Краіова.

Д. Сърдар8л Тіт8 Бенцеск8 - - 5.

Ръмнік8л Вълчій.

Д. Тасіе Бібеск8 Кърм8ітор8л Ж8деца: - 1.
Д. А. Б8діщѣн8л Прок8р8л - 1.
Д. В: Вістіер Іордакіе Олънеск8л - 1.
Д. Нік8 Блъдеск8 - - - 1.
Д. Іоан Поповіч з8грав8л - - 1.
Д. В: Вістіер Н. Ціѫлеск8 - - 1.
Д. Теодор Кліновеск8 - - 1.
Д. Тома Серждіад Професор націонал - 1.

Търг8-жіюл8й.

Д. Слоѫер Нѣе Стеттелішан8 През: тріб: 1.

д. Меделнічер Грігоріе Бѫлтѣнȣл - 1.
д. Меделнічер К. Мълдърескȣ - 1.
д. В: Вістіер ші Кавалер Магерȣ - 1.
д. Інџенер Іоан Бѫлчелѣнȣл - - 1.
д. Нае Бълъческȣ - - - 1.
д. В: Вістіер лъȣдат - - 1.
д. Дінкъ Рошіанȣл - - 1.
д. Шеркан Карамаилѫȣ - - 1.
д. Костаке Стангович Професор націонал 1.

МОЛДОВѦ.

Іашї.

д. Георгіе Съȣлескȣ Професор - 1.
д. Самȣіл Ботеѕат Професор - 1.
д. Слȣџер Теодор Бȣрада - - 1.
д. Іордакіе Мълінескȣ Ѧрхівар - 1.
д. Д. Божѫнкъ Іȣріскоисȣлт ші дірек-
тор Семінарȣлȣї - - 1.
д. Гавріїл Марінович - - 5.
д. Ніка - - - - 5.
д. Д. Сімеонович - - - 5.
Оф: Пърінтеле Неофіт - - 2.
Оф: Пърінтеле Іеромонах Генадіе Стрътілъ 2.
д. Полковнічелȣ Стефанаке - - 2.

Фокшаниі̂ Молдовені̂.

Д. Хрістѣ Хаџі Колчѹ . . 10

Д. Васіліе Павловіч Професор . . 2.

Д. Хаџі Іван Хаџі Колчѹ . . 1.

Трансілванія.

Оф: Пърінтеле Іоан Романов . . 1.

Оф: Пърінтеле Матеі̂ . . 1.

Оф: Пърінтеле Іоан . . . 1.